Q. HORATI FLACCI

OPERA

RECENSVERVNT

O. KELLER ET A. HOLDER

VOL. I

CARMINVM LIBRI IIII EPODON LIBER CARMEN SAECVLARE

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXIV

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEVBNERI

Q. HORATI FLACCI

CARMINVM LIBRI IIII EPODON LIBER CARMEN SAÉCVLARE

RECENSVIT

OTTO KELLER

FRIDERICO RITSCHELIO

PER QVINQVE LVSTRA

BONNAE ARTEM GRAMMATICAM EXIMIE PROFESSO

S.

PRAEFATIO

Quandoquidem uix ullus erit, quem fugiat, ab eis Horati editoribus, quicumque adhuc criticum apparatum exhibere contenderunt, meliorum codicum uarias lectiones haud ita esse descriptas, ut inde colligi possit, quae lectiones propter auctorum fidem aut recipiendae esse uideantur aut reiciendae: ea de causa ego cum Holdero amico, a FRIDERICO RITSCHELIO potissimum, praeceptore optimo, incitati, nouam Horati editionem curare eique criticum apparatum eis, qui adhuc in lucem prodierunt, perfectiorem adicere nobis proposuimus. Ad hunc igitur finem et manu scriptos aliquot libros Horatianos, qui hodie in Francogallorum et Heluetorum bibliothecis quibusdam adseruantur, ipsi contulimus et ab aliis, qui suas nobis collationes humanissime commiserunt, magnopere adiuti sumus et, ut ueterum quoque Flacci interpretum lectiones satis sciremus, praestantissimos eorum codices quam maxima potuimus diligentia descripsimus, denique, ubicumque apud alios scriptores Horatianum aliquid deprendimus, ea congessimus et, quicquid testimonii uice fungi posse arbitrabamur, ad modum Vergilii Ribbeckiani typis mandauimus.

Iam uero quos et quales codices Horatianos in huius uoluminis usum adhibuerim, paucis hic exponam: uberius de hoc capite Holderus meus disputabit.

A est codex Parisinus 7900[a] saeculi VIIII (secundum Ottonem Iahnium, Hauthalium, alios) — X olim Puteaneus, hic illic rescriptus; deficit inde ab epod. 16, 26 usque ad epod. 17. 81; contuli ipse. Correcturae ab eo, qui codicem scrip,sit profectae et altera manus posterior facillime distinguntur,

B = codex Bernensis 363 saec. VIIII olim Floriacensis; desunt carmina 12 omnino, ex parte 21, bis exhibet c. IIII, 2, 1—32. 34—40. epod. 1, 1—4. 12, 1. 2; ordo carminum turbatus est, quode uide sis Orellii praefationem. Huius libri accuratissimam collationem a se ipso confectam H. VSENERVM possidere per C. Diltheium amicum certior factus adii uirum celeberrimum precibus, et ille mihi, qua semper excelluit humanitate, beneuole satisfecit. Itaque mihi eorum, qui huius codicis lectiones antea ediderunt, aliquot errores haud leuissimos licuit emendare.

F = liber archetypus codicum φ et ψ. Quaecumque enim lectiones his codicibus reperiuntur communes, signaui littera *F*. Apud Remenses quondam hunc librum fuisse probabiliter coniectauit Holderus.

γ = codex Parisinus 7975 saec. XI; desunt c. I 1, 1 — I 7, 4 et c. I 18, 15 — c. I 23, 5; ceterum expleuit has lacunas manus multo posterior; contuli ipse. Hunc librum olim in Henrici II regis Francogallorum bibliotheca priuata fuisse eo efficitur, quod in tegumento Dianae illius Pictauiensis monogramma DH additum est.

ε = codex Morellianus siue Einsiedlensis saec. X, ex carminibus nihil continens praeter IIII 11, 10 — IIII 13, 27; contuli ipse. Hic locus erit gratias agendi G. MORELLIO P. R., qui libro illo, cuius tamquam alter auctor extitit, benigne ad me misso fecit, ut, quod ibi inuenitur carminum fragmentum, tandem accuratius uulgaretur.

λ = codex Parisinus 7972 saec. X olim Mentellianus; contuli ipse.

π = codex Parisinus 10310 saec. X; contulit Holderus. Qui hunc librum scripsit, et neglegentem et indoctum fuisse apparet; praeualet autem id mendarum genus, quod solet esse ad dictata scribentium.

τ = codex Turicensis Carolinus 6 saec. X; desunt c. III 27, 56 — IIII 4, 5. c. IIII 9, 33 — IIII 11, 12. epod. 1, 19 — 9, 36. c. s. 21 — fin.; contuli ipse. Et hunc codicem ab homine indoctiore scriptum esse putauerim.

φ = codex Parisinus 7974 saec. X olim Puteaneus nitide quidem scriptus, sed a monacho parum erudito; contuli ipse.

ψ = codex Parisinus 7971 saec. X olim Floriacensis; contuli ipse.

u = codex Parisinus 7973 saec. X olim Danielinus; contuli ipse. Hunc codicem ex Benedictinorum quodam monasterio originem traxisse Holderus inde conclusit, quod in prima pagina adscriptum uidit: S. Benoist.

G = codex Gemblacensis collegii uetustus, Pulmanni G.

V = codex Blandinius qui dicitur uetustissimus.

Ex his codicibus selectis uarias lectiones in apparatum meum recepturus eram omnes; ceterum de G et V, nisi quae apud Pulmannum et Cruquium notata erant, nihil potui edere. Praeterea aliorum quoque codicum in huius uoluminis usum integras collationes partim ipsi fecimus, partim ab aliis confectas adhibuimus indeque eis locis, qui maioris mihi momenti esse uidebantur, uarias lectiones inuenies excerptas; codices autem sunt hi:

α = codex Barcinonensis siue Heinianus saec. X—XI; secutus sum collationem Ritterianam.

β = codex Bernensis 21 saec. X; secutus sum collationem Ritterianam.

δ = codicis nescio cuius [non Graeuiani] collatio Bielkiana, olim a Broukhusio facta. Hanc collationem perbonam, quam illustris uir, liber baro de BIELKE I. V. D., in locupletissima sua bibliotheca Horatiana, quae est Seidingstadtiae, ut κειμήλιον adseruat, precanti mihi officiose commisit et per eximiam illius liberalitatem longum tempus ea mihi licuit uti.

ϑ = codex Sangallensis monasteriensis 864 saec. XI; deficit inde a c. IIII 11, 36; secutus sum collationem Ritterianam.

μ = codex Montepessulanus saec. XII [non saec. VIIII quod alii adfirmauerunt]; contulit Holderus. Hic codex ut publice Parisios deferretur, non sine multis difficultatibus MICHELANTI opera effectum est, uiri plurimis certe Germanorum philologis optime noti, neque magis inde, quod in ueteribus Francogallicis litteris merito uersatissimus habetur, quam insigni illa comitate, qua in imperiali bibliotheca nostrates assolet amplecti: nos quidem ei gratiam habere numquam desinemus.

ϱ = codex Parisinus 8072 saec. X—XI olim Thuaneus; desunt

c. I 1, 1 — I 19, 9. II 5, 11 — III 2, 18. epod. 4, 4 — c. s. fin.; contuli ipse.

σ = codex Sangallensis oppidanus 10 saec. X; desunt epod. 17 et carm. saec.; contuli ipse usque ad c. IIII 12 in., unde Ritterus eum conferre coepit.

g = codex Gothanus B 61 saec. XV; desunt c. III 10, 4 — 15, 16; secutus cum collationes a Rittero et a Paulyo factas.

h = codex Parisinus 7976 saec. XI; contuli ipse.

k = codex Parisinus 10403 saec. XI, continens nihil nisi epod. 5, 99 — 10 inscript.; contulit Holderus.

n = codex Parisinus Nostradamensis 184 saec. XI; contulit Holderus.

p = codex Parisinus 8214 saec. XIII; contuli ipse.

s = codex Parisinus Sorbonensis 1578 saec. XII; contulit Holderus.

v = codex Parisinus 8213 saec. XIII; contulit Holderus.
Huic numero accedunt *q* et *r* et *Argentoratensis II.*

q = codex Parisinus 8216 saec. XIIII propter Mauorti subscriptionem a me inspectus et hic illic excerptus.

r = codex Parisinus 9345 saec. XI, adhibitus in carmine saeculari, ubi quinque nostrorum codicum deficiunt; contulit Holderus.

Argentoratensis II = Oberlini B, quem intercedente F. G. BERGMANNO uiro doctissimo accepimus, quia sero in manus nostras uenit, nisi perpaucis locis adhibere nolui. Est autem saec. XI et stirpis *ABλ*. Contulit eum Holderus.

Horum codicum maximam partem Francogallicae originis esse ne quis miretur: ineunte medio aeuo apud Gallicos potissimum monachos Benedictinos in describendo Horatio industriam positam esse constat; in Italia autem praeter unum undecimi saeculi codicem nullos sese inuenisse antiquiores libros Horatianos adfirmauerunt REIFFERSCHEIDIVS DETLEFSENVS TH. MOMMSENVS.

Nunc ad scholia transeamus.

Acr. = scholia codicis *A* [Pseudoacronis] saec. VIIII — X, desunt epod. 15, 1 — 17 fin.; contulit Holderus. Sed cum lemmata et interpretationes saepenumero inter se discrepare animaduertissem, lemmata aliter atque interpretatio-

nis textum signare statui. Itaque *Acr.* sunt interpretationes schol. *A*, *Ac.* autem lemmata schol. *A*.

Eadem de causa apud Porphyrionem interpretationes et lemmata distinxi.

Porph. = interpretationes codicis Monacensis Lat. 181 saec. VIIII—X, *Pph.* = eiusdem libri lemmata. Hunc maximi momenti codicem ipse contuli: ut mihi per MARCVM IOSEPHVM MÜLLERVM, uirum doctrina ac liberalitate pariter excellentem, traderetur, factum erat PATRIS carissimi professoris Tubingensis opera, qui et libris procurandis et commendationibus labores nostros plurimum adiuuit. Praeterea contulit Holderus *scholia codicum γλφ* et *expositionem metricam schol. γ* (quam et ipse contuleram) et *florilegia Parisina duo.*

Congessimus etiam cum aliorum grammaticorum tum Seruii testimonia, cuius lectiones leuioribus locis secundum THILONIS collationes humanissime mihi communicatas laudaui.

Inter hos, quos memoraui, auctores prae ceteris fidem tribuendam esse duxi codicibus *γπτ*, Porphyrioni, Pseudoacroni et expositioni illi metricae; sed hac de re uide sis praefationem alteram, quae Germanice scripta in museo Rhenano extat. Ibidem cur paucas modo coniecturas in textum, plurimas ne in apparatum quidem receperim, interpolationes autem nullas statuerim, demonstrare conatus sum.

De orthographia uero aliquid addere tantum non piget. Nam primum quidem antiquiores codices *ABτ*, quos in scribendis uerbis a scholiastarum rationibus minus pendere cognoueram, ubique mihi proposueram sequi: sed cum hi ipsi secum parum constarent, ne mihi quidem perfectam quodammodo constantiam licuit seruare. Deinde eas formas, quae quamuis olim certe Latinis usitatae ut penitus extinguerentur librarios operam dedisse uidi, ubique restituendas esse censui. Denique quicquid Ritschelius Fleckeisenus Ribbeckius alii nuperrime in orthographia profecerunt, in hac

Flacci editione non potui non respicere. Scripsi igitur paelex, Paelignus, harena, erus, umerus, umor, discribere, uoltus, uolgus, fuluos, neruos, saeuos, aequos, flauom, oblicum, apstinens, opsessus, opsoletus, optigit, querqueta, Danuuius.

Sed iam satis superque hic iterum praefatus esse mihi uideor; itaque i nunc liber et

fuge quo descendere gestis.
non erit emisso reditus tibi. 'quid miser egi?
quid uolui?' dices, ubi quid te laeserit; et scis
in breue te cogi, cum plenus languet amator.

Q. HORATI FLACCI

CARMINVM

LIBER PRIMVS

I

Maecenas atauis edite regibus,
o et praesidium et dulce decus meum:
sunt quos curriculo puluerem Olympicum

TESTIMONIA.

CARMINVM I 1. 1 sq. Fortunatianus p. 2675 ed. P. (p. 316 Gaisf.) 1 Porphyrionis uita Horati (cod. Monac.) Caesius Bassus de metris I 1 p. 302 G. Plotius 7, 16. 17 Diomedes p. 508 ed. K. 510. 518. 519 Terentianus p. 2442 ed. P. 2443 Victorinus p. 2594 ed. P. 2598 Fortunat. 2681. 2682. 2700. 2703. 2704 Augustinus de musica V 6, 12. V 13, 27 'prima ode ... Maecenas — regibus' Victorinus de metris Horatianis 2609 'in prima ode: Maecenas — regibus' Victorinus de metr. Hor. 2617 praemisso '... principium primae odes' Acr. ad c. III 29, 1 praem. 'simile ... est hoc (primae) odes principium' Porph. ad c. III 29, 1 cf. 'atauis editus regibus' Ioannes Saresberiensis Policr. VIII 15 'atauis edite regibus' S. Thomae epist. 75 (Thomae opp. ed. Giles III 178) 'edite regibus' Diomed. 509 2 Seruius ad georg. II 40 3 sqq. '... in exordio primi libri diuersis studiis dixit homines occupatos' sch. λφ ad c. III 1, 1 3 sq. 'sunt — iuuat' schol. Statii Theb. IIII 261

VARIA LECTIO.

CARMINVM I 1. Ↄ. AEMILIVM. AD MECENATEM *A* C̄. ‖ AEMILIV̄. AD MAECENA‖TEM. VARIO HOMINVM SCRI‖BIT OFFICIO. PRAGMATICE‖ MONOCOLOS *B* Q. HORATII FLACCI CARMINVM LIBER PRIMVS INCIPIT. HAC ODE MECENATEM ALLOQVITVR *F* Q. HORATII FLAC‖CI CARMINV̄ ‖ LIBER PRIMVS ‖ INCIPIT I. HAC ‖ ODE MECENA‖TEM ALLOQVIT‖VR *λ* AD MECENATEM *τ* *cod. γ deficit usque ad c. 7, 4. codicum πu titulos typis exprimendos non curaui: idem esse solent, quos reperimus in F*
uu. 1. 2 *delebant G. Hermannus aliique; post u.* 36 *positos uoluit Hanowius* 1 Mecenas *AFτu* Maenas *πι* 2 presidium *F* *uu.* 3—5 *del. Peerlkampus* 3 olimpicum *Aτφpr.u*

collegisse iuuat, metaque feruidis
euitata rotis palmaque nobilis
terrarum dominos euehit ad deos;
hunc, si mobilium turba Quiritium
certat tergeminis tollere honoribus;
illum, si proprio condidit horreo
quicquid de Libycis uerritur areis.
gaudentem patrios findere sarculo
agros Attalicis condicionibus
numquam dimoueas, ut trabe Cypria
Myrtoum pauidus nauta secet mare:
luctantem Icariis fluctibus Africum
mercator metuens otium et oppidi
laudat rura sui: mox reficit ratis
quassas, indocilis pauperiem pati.
est qui nec ueteris pocula Massici
nec partem solido demere de die
spernit, nunc uiridi membra sub arbuto

TESTIMONIA.

4 sq. 'metaque — rotis' Seruius ad Aen. XI 195 13 sq. Donatus ad Terent. adelph. II 2, 22 21 sq. 'membra — stratus' Porph. ad serm. I 1, 5

VARIA LECTIO.

4 moeta *τ* 5 Euiata *A* & uitata *B* si uitata *Withofius* 6 euehere *Bentleius* quae euehit *Hamacher* *uu.* 7—10 *del. Linkerus* 7 nobilium *π*(*superscr.* m)*τuA2Buar.λ2φ2ς*['mobilium. *sic habent 4 codd. Blandinii. reliqui* nobilium' *Cruquius*] *recte etiam G Acr. Porph. sch.F* quiritum *B* 8 Certet *uχ* *uu.* 9. 10 *del. Peerlk.* 10 libicis *ABτφpr.* lybicis *λψφcorr.* 12 ā talicis *B* atalicis *u* conditionibus *Aλπu* 13 Nunquam *Bψ* demoueas *Bω* [dimoueas *omn. codd. Cruquii*] cipria *A Ac. Acr.* cyprea *Pph. sed* cypriis (= cupriis) *Porph. i.t. Acr. I uero* Cypria *legisse putandus est* 14 Mirtoum *Aπu* Myrtoῑ *B* pauidus] trabibus *B* impauidus *Peerlk.* 15 icariis *AB* icareis *Fλπτu* affricum *τ* 16 Maercator *λ* ocium *ψ* opidi *τ*

17 laudat tuta sui *Acidalius et Bentl. cf. mus. Rhen.* 1863, 271 ruri *A1* ratis *λ pr. χ* rates *cett.* 20 dedie *ABλτψχ: sed, quaecumque huiusmodi in codicibus nobis occurrerunt, non descripsimus*

21 menbra *λψu*

stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae.
multos castra iuuant et lituo tubae
permixtus sonitus bellaque matribus
detestata. manet sub Ioue frigido
uenator tenerae coniugis immemor,
seu uisa est catulis cerua fidelibus
seu rupit teretes Marsus aper plagas.
me doctarum hederae praemia frontium
dis miscent superis, me gelidum nemus
Nympharumque leues cum Satyris chori
secernunt populo, si neque tibias
Euterpe cohibet nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
quodsi me lyricis uatibus inseres,
sublimi feriam sidera uertice.

TESTIMONIA.

24 sq. 'Hor. carminum libro I: bellaque — detestata' Priscianus VIII 19 25 schol. Statii Theb. III 377 25 sq. 'manet — uenator' Seruius ad georg. I 418. Aen. VI 273. VIIII 670. schol. Stat. Theb. II 204 33 sq. 'nec — barbiton' Charisius 266

VARIA LECTIO.

22 *Stratus* *τ* lene caput sacrae] ///capud/// *u* lenę *τ* 25 detestanda *y*(*Paris.* 8219) *sch.Stat.* 26 ım̄emor *B* inmemor *πι* *uu.* 27 *sq. del. Hanowius et Linkerus* 29 me] te *Hareus et Broukhusius. illud defend. Bernhardyus* (*Roman. litt. hist.*[4] 258) hedere *u* he//// (dere) *A* premia *F* *uu.* 30. 31 *del. Linkerus* *u.* 30 *del. Peerlk.* Diis *AFλπcorr.τu* te *Broukhusius* 31 Nimpharum *τ* Ninpharum *u* satiris *A* saturis *Acr.* 32 Secernent *χ*(*μnι*?) Sacer n̄c *B* si] sic *nescio quis* 33 polyhymnia *A*'*V*' [' ***sic habent codd. Bland. uetustissimi*' *Cr.*] *sch.φ sch.μ* polyymnia *B* poliymnia *F* polihymnia *λ* polymnia *τG* polinnia *u* polinia ·/ym *π* 34 Lesb: *refugit* t: *u* *uu.* 35 *sq. del. G. Hermannus et Linkerus* *u.* 35 *del. Peerlk.* at si me melicis *sch.λφ* memet *τ* liricis *A* inseris *Fλπuχ*(*βδϑσgnqsv Orelli cd*) inseres *ABτGχ*(*αμhp*) [2 ***Bland.***] *Ac. comm. cf. Auson. idyll.* 8, 50 *sq.: Illum ego si cernam, tunc terque quaterque beatus, tunc ero bis consul, tunc tangam uertice caelum* 36 sublimis *Fea Porphyrionem se sequi affirmans* sydera *τ*

II

Iam satis terris niuis atque dirae
grandinis misit pater et rubente
dextera sacras iaculatus arces
    terruit urbem,
terruit gentis, graue ne rediret
saeculum Pyrrhae noua monstra questae,
omne cum Proteus pecus egit altos
    uisere montis,
piscium et summa genus haesit ulmo,
nota quae sedes fuerat columbis,
et superiecto pauidae natarunt
    aequore dammae.

TESTIMONIA.

I 2. 1—4 Fortunat. 2680 sq. 2701 'secunda ode: iam — urbem' Victorin. de metr. Hor. 2610 1 sq. 'iam satis niuis misit pater' Eugraphius ad Terent. Andr. V 3, 32 1. 4 Mallius Theodorus 4, 11 sq. ed. Gaisf. 'secunda ode: iam — dirae; terruit urbem' Diomed. 519 '. . . in secunda ode cuius initium est: iam — dirae; terruit orbem' Victorin. 2564 1 Caesius Bassus de metr. I 2 p. 302 Diomed. 508 Augustin. de mus. IIII 18 Fortunat. 2684. 2699 Victorin. 2603. 2604 id. de metr. Hor. 2621 'secunda ode libri primi carminum cuius initium: iam — dirae' Victorin. d. m. H. 2620 4 Diomed. 506. 511. 512. 516 Victorin. 2564. 2618. 2619 de metr. Hor. 2621 Fortunat. 2691 Sergius in Donat. 36 7 sq. Seruius ad Aen. I 435 'Horatius carminum primo libro: omne — montes' Eutyches 2145 10 Victorin. 2605 11 sq. Seruius ad Aen. V 122 ad georg. III 539 'Hor. in I carminum: et — dammae' Prisc. V 7 'superiecto — dammae' Seru. ad ecl. 8, 28

VARIA LECTIO.

I 2. AD DIVVM AVGVSTVM *AB* PROSEVTICE TETRACOLOS AD AVGVSTVM *Fτ* (*sed in τ euanuerunt plurimae litterae*) PROSEVTICE (H *supra* C) TETRACOLOS AD DIVV̄ AVGVSTV̄ *λ* 1 terris] tetrae *Dan. Heinsius* dire *u* 4 urbes *Sergius* orbem *πuar. Diomedis unus codex p.* 511. 512. 516. 519 *Victorinus* *uu.* 5—12 *del. Peerlk.* 5 gentes *Fλπτu* 6 Seculum *Fλu* pyrrae *Fπ Porph.* pyrre *τ* phirrę *B* pirrae *u* questę *A* (questa *A*1?) qu///estae *φ* 7 amne *Seyffertus* proteus *π* protheus *cett. Ac. sch. Fλ* ęgit *F* 8 montes *uφ*2 *uu.* 9—12 *del. Buttmannus* (*mythol.* II 364) *Hauptius Linkerus alii* 9 hesit *Aτu* ul///mo *τ* (ultimo *τ*1?) 10 Notaq, *B* palumbis *Porph. y*(*mss. Horati apud Bentleium et Valartium*) *Fea* palumbis *π* columbis *cett. Victorin.* 11 super iacto *Fπτ* 12 dampmae *φ ante ras.*

uidimus flauom Tiberim retortis
litore Etrusco uiolenter undis
ire deiectum monimenta regis
templaque Vestae,
Iliae dum se nimium querenti
iactat ultorem, uagus et sinistra
labitur ripa Ioue non probante u-
xorius amnis.
audiet ciuis acuisse ferrum,
quo graues Persae melius perirent,
audiet pugnas uitio parentum
rara iuuentus.
quem uocet diuom populus ruentis
imperi rebus? prece qua fatigent
uirgines sanctae minus audientem
carmina Vestam?
cui dabit partis scelus expiandi
Iuppiter? tandem uenias precamur
nube candentis umeros amictus,
augur Apollo;

TESTIMONIA.

15 Victorin. 2605 20 Seru. ad Aen. I 273 26—28 'preceque fatigent — Vestam' schol. Statii Theb. II 244 IIII 633 26 sq. 'prece — audientem' schol. Pers. 2, 3 26 'qua prece fatigent' sch. Stat. Theb. VIIII 723

VARIA LECTIO.

13 tiberim rethortis flauum *τ* flauom $F\pi_1$ flauum *rell.* 14 Littore *A* 15 monimenta *Fλπu* monumenta *ABτ Ac. Acr. Porph. sch. Fλ Victorinus* *uu.* 17—24 *del. Peerlk.* 17 quaerenti *A* 18 ultorem] uelorum *Fλ* *u*l*torē π* *u*l*torum τ* senistra *B* 19 *sq.* probante | Uxorius *Ωςω* 20 annis *u* *uu.* 21—24 *del. Hauptius* 21 ciues *Fτu* 22 per se A_1 23 uicio *λτ* 25 uoces *Pph. opp. Porph.* diuum *Ω* 26 Imperii *ABτu* Imperi/// *λ* prece — *u.* 30 tandem *del. Peerlk.* prece *A* 27 sacrae *sch.Pers.* 29 partis *Bπpr.χ* parti A_1 partes A_2 *rell.* expiandū *τ* 30 Iupiter *Fλ* 31 candentis *ABFλπτχAc.* candenti *Gχ*(*δισ et aliquot codd. Feae*)*ω commentator Cruquii Acr.* (*interpr. 'candidis nubibus uelatus'*) candentes *uχ* [candenteis *omn. codd. Cr.*] umeros *A Ac.* u· *Pph.* humeros *cett.* 32 Augor *ψ* Agur *τ*

siue tu mauis, Erycina ridens,
quam Iocus circum uolat et Cupido;
siue neclectum genus et nepotes
respicis, auctor
heu nimis longo satiate ludo,
quem iuuat clamor galeaeque leues
acer et Mauri peditis cruentum
uoltus in hostem;
siue mutata iuuenem figura
ales in terris imitaris, almae
filius Maiae, patiens uocari
Caesaris ultor:
serus in caelum redeas diuque
laetus intersis populo Quirini,
neue te nostris uitiis inicum
ocior aura
tollat: hic magnos potius triumphos,
hic ames dici pater atque princeps,
neu sinas Medos equitare inultos
te duce, Caesar.

TESTIMONIA.

42 Victorin. 2604 45 Victorin. 2605 51 sq. Porphyrionis uita Horati post med.

VARIA LECTIO.

33 ericina *ABφǔ* ericida *ψ*1 *u*. 34 *del. Peerlk.* Iocus] iouis *τ* 35 neclectum *B* neglectum *cett. Ac. Porph.* 37 longuo *φpr.χ* saciate *τφ* *uu*. 38—40 *del. Peerlk. sed iam Silius It.* VIIII 555 *et Valerius Flaccus* III 85 *hunc locum uidentur imitati esse* 39 Mauri] Marsi *Tan. Faber et Bentl. sed cf. Vergil. Aen.* IIII 40: *Gaetulae urbes, genus insuperabile bello* peditis cruentum] peditem ruentis *Ferd. Hitzigius* cruentěm *λ* 40 Voltus *F* Vultus *rell.* 44 Cesaris *τu* 45 celum *λu* 46 Letus *u* 47 uiciis *τ* iniquěm *ψ* iniquum *rell.* 48 auro (ła) *B* 50 hĩc = hinc *B* 51 ęquitare *Aπ* 52 cesar *u*

III

Sic te diua potens Cypri,
  sic fratres Helenae, lucida sidera,
uentorumque regat pater
  obstrictis aliis praeter Iapyga,
nauis, quae tibi creditum
  debes Vergilium, finibus Atticis
reddas incolumem precor
  et serues animae dimidium meae.
illi robur et aes triplex
  circa pectus erat, qui fragilem truci
commisit pelago ratem
  primus, nec timuit praecipitem Africum
decertantem Aquilonibus,
  nec tristis Hyadas, nec rabiem Noti,

TESTIMONIA.

I 3. 1 sq. Terentian. 2443 Plotius 8, 2 Fortunat. 2701 'tertia ode: sic — sidera' Diomed. 519 'tertia ode lyricorum asmatum: sic — sidera' Victorin. de metr. Hor. 2611 1 Caesius Bassus de metris I 3 p. 303 Diomed. 509. 512 Victorin. 2566. 2594. 2617. 2619 Donat. ad Ter. ad II 2, 22 Mallius Theodorus 4, 19 4 Seru. ad Aen. VIII 710 5—7 Seru. ad Aen. II 260 5 sq. 'nauis quem tibi — Vergilium' Porph. ad c. I 24, 11 6 sq. 'finibus — precor' Seru. ad Aen. VI 18 8 Acr. ad c. II 17, 5 schol. Pers. 5, 22 'bene quidam dixit de amico suo: dimidium animae meae' Augustin. confess. IIII 6

VARIA LECTIO.

I 3. AD NAVEM *A* PROSPHONETICE (PROSPHENETICE *λ*) DICOLOS VIRGILII *Fλ*, *add. λ* ALITER NAVEM PROSEQVITVR, QVA VIRGILIVS ATHENIS VEHEBATVR *λ* AD NAVEM, QVA VIRGILIVS ATHENAS NAVIGAVIT (NAVIGAVIT ATHENAS *λ*) ALIT̄ (*om. τ*) NAVEM PROSEQVITVR, QVA VIRGILIVS (VIRGILI *λ*) ATHENIS VEHEBAT̃ *λτ*; *sed τ haec uerba non ut inscriptionem uerum ut primos huius carminis uersus protulit. oden omisit B* 1 patens *Diomedis codd.* cipri *Aψu* 2 helene *λu* elenae *τ* sydera *τ* 3 pater regat *τ* 4 alis *πpr.τ* *idem pro uaria lectione exhibet sch.φ* preter *F* iapiga *Aτu* 6 uirgylium *ψ* uyrgilium *φ* uirgilium *rell.* (*sed* uergilio *Porph.*) ut finibus *Doederlinus sed cf. mus. Rhen.* 1863, 271 aticis *ψ* 7 Redas *ψ* incolumen *λ* 8 et] Vt *χ* 9 rubor *ψpr.* 10 fragile *τ* 12 precipitem *ψ* 14 tristes *Fπτu* hiadas *Αλτu* nothi *FπτuA2*

quo non arbiter Hadriae
  maior, tollere seu ponere uolt freta.
quem mortis timuit gradum,
  qui siccis oculis monstra natantia,
qui uidit mare turgidum et
  infamis scopulos Acroceraunia?
nequiquam deus abscidit
  prudens Oceano dissociabili
terras, si tamen impiae
  non tangenda rates transiliunt uada.
audax omnia perpeti
  gens humana ruit per uetitum nefas:
audax Iapeti genus
  ignem fraude mala gentibus intulit;
post ignem aetheria domo

TESTIMONIA.

20 schol. Stat. Theb. I 333. III 121. VI 155 'Ceraunia sunt montes Epiri, a crebris fulminibus propter altitudinem nominati. unde Hor. expressius dixit Acroceraunia propter altitudinem et fulminum iactus' Seru. ad Aen. III 506 21 Abbo Floriacensis, quaest. grammat. c. 7 (auct. class. Mai V 336) 23 sq. 'si — uada' Seru. ad Aen. I 603 29—31 Seru. ad ecl. 6, 42

VARIA LECTIO.

uu. 15—20 *del. Guietus et Peerlk.* 15 hadrie *λ* adriae *φ* 16 seu] se *τ* uult *Aτu* extollere *Fλcorr.* 18 sicis *λ1* rectis *Bentl.* fixis *Cuninghamus opp. Ac. Acr. Pph. et cf. Hom. Il. N* 88 *sq. Sen. Herc. Oet.* 1268 *sq. 'Quis dies fletum Herculis, quae terra uidit? siccus aerumnas tuli'* occulis *ψ* nataucia *λ* 19 turgidum *FπuGλuar.ς(βδϑμσgpr.nv) Ac. Acr.* turbidum *Aλτ V[omn. Bland.]χ(αhps1)* 20 Infamis *Aχ Pph.* Infames *rell.* scopulosa croceraunìae *F* acroceraunia *Au Ac. Seru. cons. sch. λφς* achroceraunia *τχ* ceraunia *Porph.* alta ceraunia *sch. Stat.* acrocerauniae *Fπχ* acroçeraunie *λ* 21 Nequicquam *ψ1uχ Ac. Abbo* Nequa///quam *λpr.* Nequiquam *Pph.* 22 dissociabile *y Cuninghamus ex coniectura,* dissociabiles *Gualterus Bentl. Marklandus, sed est enallage, figura Horatio usitatissima* 23 inpiae *λ* impie *A1τu* *uu.* 25—36 *del. Peerlk.* 25 audax] atrox *Botheus, sed cf. Sen. Med.* 301 *sqq. 'Audax nimium qui freta primus rate tam fragili perfida rupit etc.' Stat. silu.* 2, 64: *Audax ingenii etc.* 28 gentubus *A pr.* 29 aetherea *y Seruius Danielis* etheria *u* caelesti *φ2* domu *Fea*

subductum macies et noua febrium
terris incubuit cohors,
semotique prius tarda necessitas
leti corripuit gradum.
expertus uacuum Daedalus aera
pinnis non homini datis;
perrupit Acheronta Herculeus labor.
nil mortalibus arduumst;
caelum ipsum petimus stultitia neque
per nostrum patimur scelus
iracunda Iouem ponere fulmina.

IIII

Soluitur acris hiems grata uice ueris et Fauoni,
trahuntque siccas machinae carinas,

TESTIMONIA.

34 sq. Seru. ad Aen. VI 15
I 4. 1 sq. Victorin. 2565 Terentian. 2448 bis Fortunat. 2684. 2699. 2701 'quarta ode: soluitur — carinas' Diomedes 519 'quarta ode libri primi . . . soluitur — Fauoni . . . trahuntque — carinas' Victorin. de metr. Hor. 2612 sq. 1 Caesius Bassus de metris I 4 p. 303 Diomed. 509 Seru. ad georg. II 330 Fortunat. 2682 Mallius Theodorus 4, 21 'soluitur — hiems' Charis. 82 Probus 1453 Plotius 11, 7 Phocas 1694 'uice -- Fauoni' Diomed. 510. 514 'ueris et Fauoni' Plotius 5, 2 2 Diomed. 507 Victorin. 2591 id. de metr. Hor. 2618 Fortunat. 2704 bis

---

VARIA LECTIO.

30 sublatum *Pph. opp. Ac. Acr. Porph.* 31 chohors *λ* 33 Leti *A* Loeti *Fλπτu* 34 dedalus *Ω* 35 Pinnis *A1 Ac.* Pennis *rell. A2* dantis *ψ* 36 Perrupitque *χ(β2ϑ2s) Glareanus* [*opp. codd. Bland.*] acherunta *uχ* 37 Nihil *λ1πa.r.τψχ* Nichil *φ* arduum est *Gφ2χ(g) Ac. Acr. sch. λ* ardui est *cett. V*[4 *Bland.*] 38 Celum *u* stulticia *τψ* stulticia | Neq, per *τ*

I 4. AD SESTERTIVM DEVERNO TEMPORE *A* PARANETICE DICOLOS SESTIO QVIRINO. QVI ET FESTVS DICTVS EST *F* PARANETICE DICOLOS AD SESTIV̄ QVIRINV̄ *λ* (AD PVBLIVM FESTVM *μ sch. λ*) *inscriptionem om. τ oden om. B* [ad L. Sextium *codd. Bland.*] [*'Ex 'V' restitui hanc oden diuisis suis modis et numeris, a nemine adhuc obseruatis nec cognitis, quod sciam. quae hunc in modum distingui et legi debet, διαρτήτως.* SOLVITVR acris hiems grata uice | Veris et Fauoni: | Trahuntque siccas machinae carinas || '*etc. Cr.*] 1 hiems *πχ Charisius* hiemps *cett.* fauonii *λa.r.(?)uψ2 opp. sch. λ* 2 Trudunt *Oudendorpius* Torquent

ac neque iam stabulis gaudet pecus aut arator igni,
nec prata canis albicant pruinis.
iam Cytherea choros ducit Venus imminente luna,
iunctaeque Nymphis Gratiae decentes
alterno terram quatiunt pede, dum grauis Cyclopum
Volcanus ardens uisit officinas.
nunc decet aut uiridi nitidum caput inpedire myrto,
aut flore, terrae quem ferunt solutae;
nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
seu poscat agna siue malit haedo.
pallida Mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
regumque turris. o beate Sesti,

TESTIMONIA.

Mallius Theodorus 5, 4 cf. Plotius 5, 14 'machinae carinas' Diomed. 511. 515 4 'deriuatione quoque fiunt uerba, quae grammatici paragoga nominarunt, ut dicimus — campique ingentes ossibus albent, quod satis crispa inflexione Horatius albicent dixit' Martianus Capella V 51 p. 439 Kopp. Contra: 'albico, as, item Hor. carminum libro I: nec prata canis albicant pruinis' Eutych. 2169 'Hor. in I carminum: nec — pruinis' Prisc. VIII 30 'canis albicat ora pruinis' schol. Stat. Theb. I 512 5 cf. Plotius 11, 5: 'iam Cytherea choros Venus dat' 7 sq. Plotius 11, 7 11 sq. 'Faunus immolare siue malit se' Plot. 5, 6 12 'faciam uitula sit ut faciam ture, ut faciam agna Hor.: seu — haedo' Seru. ad ecl. 3, 77 'seu poscat agna seu malit' Plotius 9, 6 13 sq. 'pallida — turres' Vincentius Bellouacensis specul. VII 70 cf. 'pauperum tabernas regis o beate regumque turris' Plot. 8, 10 13 florilegium Parisinum 8069 Hildebertus moral. philosoph. p. 988 '. . . nam et carminum auctores: pallida — tabernas' Quintilianus instit. VIII 6, 27 'pallida — pede' schol. Pers. 3, 115 'pauperum tabernas' Plot. 5, 5

VARIA LECTIO.

Waddelius Ducunt *editio Ascensiana* 1519 sicas *λ* machine *A* (*uirgulam infra* e *euanuisse puto*) 4 albicent *Martianus* 5 citherea *A* chiterea *u* iminente *A* (*lineolam supra* i *euanuisse puto*) inminente *Fλπu* 6 Iuncteque *AFλ* nimphis *AFπpr.τu* ninphys *λ* 7 graues *Fτu* ciclopum *Aπu* cycoplum *ψ*1 8 Vulcanus *Aλτu* uisit *Aλχ* (*hφuar.*) *praetulerunt Bentleius Oudendorpius alii* ussit *vuar.* ussit *uel* iussit *Ploti codd.* arsit *χ*(*p*) urit *FτuAuar.λuar.ς* u//r//it *π*´ 9 inpedire *λ* īpedire *τ* mirto *Aτφ* 11 in *om. F* inmolare *λ* 12 agna *AFλτuG Seruius Victorini codex* agnam *πpr.χ*(*αgnpv*) [2 **Bland.**] *Pph. Porph. i.t. Victorini cod.* hedo *Fπτu* hedos *χ*(*np*) haedos *y* haedum *y* 13 equo *Aψ* paup: tab:] p. et tabernas *Pph.* pauperum] omnium *florileg.* 14 turris *Aπ Plotius* turres *rell.*

uitae summa breuis spem nos uetat inchoare longam.
iam te premet nox * fabulaeque Manes
et domus exilis Plutonia: quo simul mearis,
nec regna uini sortiere talis,
nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet iuuentus
nunc omnis et mox uirgines tepebunt.

V

Quis multa gracilis te puer in rosa
perfusus liquidis urget odoribus
grato, Pyrrha, sub antro?
cui flauam religas comam,
simplex munditiis? heu quotiens fidem
mutatosque deos flebit et aspera
nigris aequora uentis
emirabitur insolens,
qui nunc te fruitur credulus aurea,
qui semper uacuam, semper amabilem

TESTIMONIA.

15 Hildebertus moral. philosoph. p. 990
I 5. 1—4 Fortunat. 2680 Terentianus 2445 'quinta ode . . . quis — comam' Victorin. 2613 'quis — comam. quinta ode' Fortunat. 2702 1. 3 sq. Victorin. 2600 'quinta ode: quis — rosa; grato — comam' Diomed. 519 sq. 3 sq. Augustin. de musica IIII 17, 35 3 Victorin. 2592 Fortunat. 2697 Mallius Theodorus 4, 18 4 Fortunat. 2697 5—9 Donatus ad Terent. eunuch. V 9, 8

VARIA LECTIO.

15 suma *A*1 incoare τ inchoare *rell.* (addere *Hildebertus*)

16 pręmet *A* fabulaeque et manes χ (*αση*) fabulęq; manes (superscr. ł inanes) *μ* fabulam atque manes *Peerlk.; sed cf. anth. L.* 1703, 10 *'Fabulas manes ubi rex coercet.' Vt nos etiam Ω Ac.* (*manes Acr.*) *Pph.* fabuleque *u* 17 exilii *Heinsius* 19 lycidam *φ* lucidã *τpr.* licidam *Aλ* licidã *ψuτcorr.* 20 Nunc. oms (= omnes) *Fτ*

I 5. AD PIRRAM MERETRICEM *A* PROSPHONETICE TETRACOLOS AD PYRRAM *Fλ inscriptionem om. τ oden om. B* 1 Qui *y* (*expos. metr. codicis Franekerani*) *non improb. Peerlk.* 2 urguet χ 3 pyrrha λ pyrra *Fτu Diomedes* pirra *A* 5 mundiciis *πτ* quociens λ 7 equora *πφu* 8 Mirabitur χ ut mirabitur *Bentl.* 10 senper uacuam semper λ

sperat, nescius aurae
fallacis. miseri, quibus
intemptata nites. me tabula sacer
uotiua paries indicat uuida
suspendisse potenti
uestimenta maris deo.

VI

Scriberis Vario fortis et hostium
uictor Maeonii carminis alite,
quam rem cumque ferox nauibus aut equis
miles te duce gesserit.
nos, Agrippa, neque haec dicere nec grauem
Pelidae stomachum cedere nescii,
nec cursus duplicis per mare Vlixei

TESTIMONIA.

11 sq. 'aurae fallacis' Acron ad c. II 8, 24

I 6. 1—4 Terentian. 2443 Fortunat. 2703 'sexta ode ... scriberis — gesserit' Victorin. de metr. Hor. 2613 1. 4 'sexta ode: scriberis — hostium; miles — gesserit' Diomed. 520 1 sq. 'scriberis — uictor' Seru. ad ecl. 9, 35 1 Seru. ad georg. III 6 'In Horat. I carminum: scriberis — fortis' Probus 1415 'scriberis Vario' Seru. ad Aen. I 440 6 Charis. 271 Claudius Sacerdos I 114 Seru. ad Aen. XII 527 'pelidae stomachum' Diomed. 450 7 Acron ad epod. 16, 60 'Hor. in carminum primo: nec — Vlixei' Priscian. I 53. VI 92

VARIA LECTIO.

11. 12. 13 Sperat nescius aurac fallacis | Miseri quibus intemptata (interpretata τ) nites. me tabula sacer | Votiua *etc.* *Fπτu2* *u.* 13 *om.* *λιuι* 14 uuida *AλπιτuV*[*codd. Bland.*] *Ac. bis Pph.* humida *Fχ(v)ω* *Porph. quod ex interpretationibus ortum esse iam Pulmannus uidit* 15 *sq.* Suspendisse potenti uestimenta | Maris deo *Fτ*

I 6. AD AGRIPPAM *A* YPOTETICE TETRACOLOS AD AGRIPPĀ EXCVSATIO CVR DE REBVS NON SCRIBAT *F* HYPOTHETICE TETRACOLOS AD AGRIPAM *λ* ADLOQVIT̄ VISPANIVM AGRIPPAM *τ* *oden om. B* 1 uario, *sed* i *in ras., A* 2 meonii *Fλτ* aliti *Passeratius* alite *pro ablatiuo accipiunt Acr. Peerlk.* 3 qua rem *ϐ codd.* (?) *Mureti Bentl. opp. Porph.* 4 gesseris *Peerlk. Gruppeus* 6 Pelide *τ* decedere nescit *Seruius Dan.* 7 duplicis *FλιπτGς*(*βιδϑσghns* dupp: *μ*) *Porph. Acr. I ut puto* duplices *Auιχ Ac. Pph. Acron ad ep.* 16 *i. t. Priscianus* [dupliceis *omn. codd. Cr.*] reducis *Bentl.*

nec saeuam Pelopis domum
conamur tenues grandia, dum pudor
inbellisque lyrae Musa potens uetat
laudis egregii Caesaris et tuas
culpa deterere ingeni.
quis Martem tunica tectum adamantina
digne scripserit aut puluere Troico
nigrum Merionen aut ope Palladis
Tydiden superis parem?
nos conuiuia, nos proelia uirginum
sectis in iuuenes unguibus acrium
cantamus, uacui, siue quid urimur,
non praeter solitum leues.

VII

Laudabunt alii claram Rhodon aut Mytilenen

TESTIMONIA.

13 sq. 'Hor. in I carminum: quis — scripserit' Prisc. XVIII 97 17 sq. 'non proelia — acrium' schol. Iuuenal. 6, 366
I 7. 1—4 Victorin. 2565 'talis carminibus Flacci reperitur epodos: laudabunt — Tempe' Terentian. 2430 1—3 'laudabunt — moenia' Fortunat. 2703 'septima ode: laudabunt — moenia' Victorin. de metr. H. 2614 1 sq. Victorin. 2621 'in primo carminum: laudabunt — Corinthi' Victorin. de m. H. 2619 'septima ode: laudabunt — Corinthi' Diomed. 520

VARIA LECTIO.

8 seuam *AFλπ* polopis *τ* 9 tenuis *Fπ* 10 Imbellis *Au* lirae *Aτφu* 11 Laudis *Apr.* cesaris *u* 12 deterrere *τ* ingenii *Aτψ Pph.* *uu.* 13—20 *del. Peerlk.* 13—16 *del. Linkerus* 14 Troio *Nic. Heinsius* 15 merionē *u* merionem *λπτ* 16 Tididen *Αλπφ* Tididen *ψ* Titidē *u* Titidem *τ* [Tydiden 3 *Bland.*] 17 nos] non *sch. Iuuen.* praelia *τψ* prelia *λ* p̄lia *u* 18 sectis] strictis *Bentl.* rectis *Hamacher opp. Ac. Acr. et cf. Propert.* IIII 7, 6 '*et mea formosis unguibus ora nota*' 20 preter *Aλψ2*

I 7. AD MVNATIVM PLANCVM *A* PARANETICE DICOLOS AD PLANCVM *F* PRIM' VERSVS EXAMET̄. EST SEQVENS VERO TETRAMET̄. ET FALSISCV̄ APPELLAT̄ EO ꝙ EX IIII. PEDIB. VLTIMIS C̄TAT PARANETICE DICOLOS PLANCO *λ* *inscriptionem om. τ* *oden om. B*
1 rodon *τu* mitylenen *grammatici* mitilenen *Fλ corr. Acr. exp. metr.* mitilenē *τu* mitilenen *A* mytilenen *πχ* MITVLENEN *λ1*

aut Ephesum, bimarisue Corinthi
moenia, uel Baccho Thebas uel Apolline Delphos
insignis aut Thessala Tempe;
sunt quibus unum opus est intactae Palladis urbem
carmine perpetuo celebrare et
undique decerptam fronti praeponere oliuam;
plurimus in Iunonis honore
aptum dicet equis Argos ditisque Mycenas:
me nec tam patiens Lacedaemon
nec tam Larissae percussit campus opimae,
quam domus Albuneae resonantis
et praeceps Anio ac Tiburni lucus et uda
mobilibus pomaria riuis.

TESTIMONIA.

2 Victorin. 2615 Fortunat. 2683 Mallius Theodorus 4, 14 2 sq. 'bimarisue — moenia' sch. Stat. Theb. VII 420 9 Seru. ad Aen. I 24 XI 246 'Hor. — posuit aptum equis Argos' sch. Stat. Theb. IIII 672 10 'nec me tam patiens Lacedaemon agon' sch. Stat. Theb. VIII 432 13 'Hor. in I carm. et praeceps — lucus' Prisc. VI 16

VARIA LECTIO.

2 epheson *Fπ2χ Victorinus* 2614. 2619 *non Ac.* chorinthi *π* chorinti *Fu* 3 Maenia *Au* Menia *τ* bacho *Aλ* 4 Insignis *Aπχ Victorinus* 2565 Insignes *rell.* tessala *ψ* 5 *incipit cod. y sed huius carminis lectiones pristinae cum passim paene euanuissent, litteras altero atramento ductas esse apparet* est opus *φ* intacte *A1* urbem] arces *uy Bentl.* arcem *y opp. Acr. et sch.γ* *uu.* 6 *sq. del. Peerlk.* 6 caelebrare *Aπ* 6. 7 et undique] indeque *Bouhierus* 7 decerptae frondi *Erasmus* [Vndiqne decerptam frondi praeponere oliuam *codd. Cr.*] decertam *γλ1* deceptā *τ1* preponere *Aγ* oleam *Fπcorr.* oletam *λuar.* 8 Plurimis *ψpr.* Plurim*us* *τ* honore *Oudendorpius Hauptius Peerlk. cuius adnotat. uid.* honorem *Ω Acr. et sch.γ sch.λ*

9 dicet *λπτφuG Seru.D. ad Aen.* I *item γ2* (*γ1 euanuit*) dicit *Aψ Ac. Pph. Seru. alt. l.* ditis *Ac.* dites *Ω* micenas *AFγπτu* 10 nec me *sch. Stat.* paciens *A* lacedemon *Fγτu Ac.* 11 larisse *A1* ['percussit. *sic legitur in omnibus scriptis cod.' Cr.*] opime *Aτ* 12 albunee *u* resonantes *Fπpr.* 13 *lectio pristina erasa in ψ*

Ac tiburtini (tibur^{ti}ni *π*) lucus et preceps (p̄ceps *π*) anio et uda *πτ* et praeceps] Epreceps *γ2*, *γ1 euanuit* Et] Ac *F opp. Ac.* preceps *Aτ* preces *λ* ac] et *Fχ* *tiburi lucus* et *φ* tiburni *AF1γλuG V* [4 *Bland.*] *χ Acr. Porph. sch.F Prisc.* tiburtini *τπcorr.χ*(*g*)*sch.λ*(*natum ex sch.Fλ*) tiburti *ψ2χ*(*αβϑhn* tyb: *p*) 14 pomeria *τuπ2φ2χ*(*μv*)*y* *sed* pomaria

VII b

Albus ut obscuro detergit nubila caelo
saepe Notus neque parturit imbres
perpetuo, sic tu sapiens finire memento
tristitiam, uitaeque labores
molli, Plance, mero, seu te fulgentia signis
castra tenent seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
cum fugeret, tamen uda Lyaeo
tempora populea fertur uinxisse corona,
sic tristis affatus amicos:
'quo nos cumque feret melior fortuna parente,
ibimus, o socii comitesque.

TESTIMONIA.

I 7 b. 15—17 'albus — perpetuos' Seru. ad georg. I 460   21 sq. 'Teucer — fugeret' Seru. ad ecl. 1, 4   24 Fortunat. 2703   24. 26 sq. 30 sq. 'qui iuxta Oracium in carmine lirico de labore prelii lassos et tristes affatur amicos: ibimus — desperandum! o fortes — mecum sepe uiri' Iohannes Victoriensis I 6 p. 293 ed. Böhmer

---

VARIA LECTIO.

etiam Pph. et cf. Symmachi epist. VII 18: '*Nunc ego scire postulo, quid in Tiburtibus pomariis litterarum operis exerceas?*'

I 7 b. *Nouum carmen incipiunt AFγλπτuς(αβδσghnpsv) opp. expos. metr. Porphyr. Diomed. Victorin.* HORTATVR PLANCVM AD VOLVPTATEM *A Ac. opp. Acr. ad u.* 1   AD PLANCVM HORTATIO BENE VIVENDI *Fuχ(μ)* AD PLANCVM NVMATIVM (NVMANTIVM *α*) ORATIO BENE VIVENDI *γχ(α)* AD PLANCVM HORTATIO (HORATIO *δλ*) AD BENE VIVENDVM *λπχ(βδ)* '*Hanc oden quidam putant aliam esse' Porph. sch. λφ, idem censent Buttmannus (Muetzellii ann. gymn.* XIIII 843) *et Doederlinus*   15 detergit *γ1χ(μn)y*[*cod. Mart.*] *Ac. Aldina* 1509   deterget (i superscr.), *corr. ead. manu A*   deterget *rell.* [*omn. Bland.*] *Pph.*   celo *u*   16 nothus *γπτuA2*   nec *γτ*   ne(q; superscr.) *π*   17 Perpetuos *Aχ(hsβ2) Seruius Peerlk. opp.* [3 *Bland.*] *Bentl. cf. Paldamus mus. Rh. n. s.* VI 632   sîtu *A*   18 Tristiciam *τψu*   Tristitia~~m~~ *π*   19 seu] se *τ*   molli] *sunt qui hoc pro imperatiuo accipiendum esse censeant, opp. Acr. et sch.γ sch.λ cf. Iuuen.* 1, 69: '*molle Calenum*'   22 tamen] ter *Fγπτχ*   lyco *τ*   lieo *γu*   23 Timpora *τφ2*   T///mpora *λ*   populeae *A1*   populua *γ*   24 tristis *Aγ1πχ Fortunatianus*   tristes *rell.*   25 parentes *F*   26 sotii *πψ*

nil desperandum Teucro duce et auspice Teucri:
 certus enim promisit Apollo
ambiguam tellure noua Salamina futuram.
 o fortes peioraque passi
mecum saepe uiri, nunc uino pellite curas:
 cras ingens iterabimus aequor.'

VIII

Lydia, dic, per omnis
hoc deos oro, Sybarin cur properes amando

TESTIMONIA.

27 sq. Victorin. 2563 30 Acron ad serm. II 5, 21 31 'et uino pellite curam' Acr. ad epod. 9, 38 'ut in Horatio primo carminum: cras — aequor' Prob. 1419

I 8. 1 sq. 'Lydia dic per omnes te deos oros Sybarim cur properas amando . . . Lydia dic per omnes . . . Hor. primum choriambum durissimum fecit; pro iambo spondeum infarciendo sic: te deos oro Sybarim. nam si secutus esset Alcaeum, sic ordinasset: hoc dea uere. error tamen illius habet excusationem, quod in ea perseuerauerit lege, quam ipse sibi aliquo casu fecerat, usque ad ultimam partem non mutando' Fortunat. 2683 'Lydia dic per omnes te deos oro Sybarim cur properas amando . . . in hoc etiam recessit ab Alcaeo, quod primum choriambum durum fecit, secundum pro iambo spondeum ponendo. nam si secutus fuisset Alcaeum, sic ordinasset: hoc dea uere Sybarim cur properas amando . . . ex hoc hendecasyllabum Sapphicum facies sic: quaeso Lydia dic deos per omnes. de secunda hexametrum sic: hocne deos uere Sybarim cur quaeris amando' Fortunat. 2703 'octaua ode: Lydia — hoc deos uere Sybarin cur properes amando' Diomed. 520 Victorin. de metr. Hor. 2614 'Lydia — hoc deos oro . . . cur properas amando' Victorin. 2533 'Lydia — hoc deos ue . . .' Victorin. 2622 1. 3 'Lydia dic perdere cur . . .' Victorin. 2497. 2532. 2591 1 Diomed. 509 Priscian. partit. duodec. uers. Aen. 1, 2 'Hor. in I carminum: Lydia — omnes' Prisc. VII 5 'Lydia dic' Victorin. 2592 2 'in Horatio: hoc deos uere Sybarin quid properas amando' Diomed. 508 'hoc deos ue . . . re Sybarin cur properes — amando' Victorin. 2621 'cur pro-

VARIA LECTIO.

27 teucri *Aιγιuλ2χ(μσιhpιv) y(codd. Lambini Feae Peerlkampi) Ac. Acr. et sch.γ* (*'Apollinem dicit' Acr. et sch.γ '. . . fautorem uel sponsorem' sch.γ) Victorini cod. Paris. Peerlk.* teucro *FλιπτA2γ2χ*(*αβgμuar. σ2p2* teuchro *δϑ*) Phoebo *Bentl.* auspice; Teucro certus enim *Wadeus* 28 *Certus enim* prom: *φ* 31 sepe *A*

I 8. AD LIDIAM MERETRICEM *AB* EROTICE DICOLOS AD LYDIAM (*LIDIAM ψ* LIDIAM *λ*) *Fλ* EROTICE DICOLOS AD LIDIAM MERETRICEM *γ* *inscriptionem om. τ* 1 Lidia *ψu* per *om. B*1 omnis *Aχ Ac.pr.* omnes *rell. Ac.corr.* 2 Hoc (Hoc *τ*) deos oro *γπ*1

perdere, cur apricum
oderit campum, patiens pulueris atque solis.
cur neque militaris
inter aequalis equitat, Gallica nec lupatis
temperat ora frenis?
cur timet flauom Tiberim tangere? cur oliuom
sanguine uiperino
cautius uitat neque iam liuida gestat armis
bracchia, saepe disco,
saepe trans finem iaculo nobilis expedito?
quid latet, ut marinae
filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Troiae
funera, ne uirilis
cultus in caedem et Lycias proriperet cateruas?

TESTIMONIA.

peres amando' Diomed. 509 3 sq. 'Hor. in I carminum: cur apricum — solis' Prisc. XVIII 94 'Hor. in I carminum ... cur — campum' Prisc. XVII 49 'cur — campum' Seru. ad Aen. II 202

VARIA LECTIO.

τGφ2χ(δs) expos. metr. sch.γ, Acronis Guelf. Victorinus 2533 Hoc deos uere (uerę *A*) *ABχ(h) sch.λ alt. l. Diomed. Fortunatiani archetypus* (*cf.* 2683 '*hoc dea uere*') Te deos oro *Fλuπ2ς(αβϑμnpv) Pph. sch. λ alt. l. Fortunat. O////*deos oro *σ* (O d: o: *g*) sybarin *Fπ* sibarin *u* sybarim *λ* sibarim *AγτG* sybarī *B* quid properas *Diomed.* 508, *sed idem* cur properas 509. 520 cur properas *πχ(φ2μn) Fortunat.* 2703 *Victorin.* 2533 *opp.* 2614. 2621 *et cf.* 2497: Lydia dic perdere cur hunc cupias? cur properes *cett. expos. metr. sch.γ* propere///s *u* 4 canpum *u* 5 ['*cod. Maldeg. habet* militares' *Cr.*] 6 equales *Aγu om. τ1* equitat *γπχ(δμg)* aequitat *τ* equitet *cett.* 7 temperat *πτχ(δg) sch.γ* ('*domat*') temperet *cett.* 8 flauum *Ω Ac.* tyberim *γ* oliuum *Ω* 8—10 Cur timet flauum ... | Cur oliuum sanguine ... | Cautius uitat *Fτ* 9 uipereno (i *supra*) *A* 10 armi *B* 11 Bracchia *AB* Brachia *cett. Ac.* sepe *ABγu* 12 Sepe *Bγu* nobilis ille expedito *Fπ* (*sed* 'ille' *supra uersum scr.*) 13 marine *γ* 14 Troiae] trans *B* 15 uiriles *Fπ*(e *in ras.?*)*τ* ['*V*' *habet expresse supra notatum*, uirileis *esse accusatiui casus*] 16 cedem *λτu* licias *AFλτu*

VIIII

Vides ut alta stet niue candidum
Soracte, nec iam sustineant onus
siluae laborantes, geluque
flumina constiterint acuto.
dissolue frigus ligna super foco
large reponens atque benignius
deprome quadrimum Sabina,
o Thaliarche, merum diota.
permitte diuis cetera, qui simul
strauere uentos aequore feruido
deproeliantes, nec cupressi
nec ueteres agitantur orni.
quid sit futurum cras fuge quaerere, et

TESTIMONIA.

I 9. 1—4 Caesius Bassus de metris I 5 p. 303 sq. Fortunat. 2681 sq. 2704 Victorin. 2621 Augustin. de musica IIII 17, 36 'nona ode . . . uides — acuto' Victorin. de metr. Hor. 2615 1. 3 sq. 'nona ode: uides (sed u. 1 in nostris libris deest) — acuto' Diomed. 520 1 sq. 'uides — Soracte' Seru. ad Aen. VII 696 'hoc Soracte, huius Soractis, Hor. in I carm.: uides — candidum Soracte' Prisc. VI 11 'de montibus (sc. incerti generis inueniuntur) ut . . . uides — candidum Soracte' Consentius 2027 1 Diomed. 509 Mallius Theodorus 4, 9 Plotius 9, 7 'niue candidum' Plot. 9, 2 3 sq. Augustin. de musica IIII 14, 20 3 Prisc. partit. XII uers. Aen. 1, 4 5 sq. 'ligna — reponens' Diomed. 411 Acr. ad c. III 1, 17 7 'deprome bonum quadrimum uinum celer auitum' Plot. 9, 10 10 Plotius 9, 7 12 Fortunat. 2683 13 'quid — quaerere (querere floril.)' sch. Stat. Theb. III 562 florilegium Parisinum 8069 item Hildebertus moral. philosoph. p. 990 sed om. 'cras'

VARIA LECTIO.

I 9. AD TALIARCVM DE VOLVNTATIBVS *A* PARANETICE AD THALIARCHVM (TALIARCHVM *φ*) PVERVM SPECIOSVM (SPETIOSVM *φ*) *F* PARANETICE TETRACOLOS AD THALIARCVM PVERVM *γ* PARANETICE TETRACOLOS AD TALIARCV̄ PVERV̄ SPETIOSVM DE VOLVNTATIBVS *λ* *inscriptionem om. τ*, *oden B* 1 candidus *Mallius Theodorus*, *opp. Ω exp. metr. Ac. bis sch.γλφ Porph.* 2 Soratc *γι* Soractae *τ* nec iam] *n*etiam *τ* honus *u* 3 Silue *Aι* 5 ligna] luna *Fτπ uar.* 6 Larg*e reponens τ* Largiri potis *Fπιτι* large repones *φuar.* ('Large reponens] largiri postis *alii codices habent' sch.λφ*) 7 Depone *Fγιπτ* 8 thaliarce *Fγλτ* *uu.* 9—12 *del. Gruppeus Meinekius Linkerus* 9 caetera *Fγ* 11 Depraeliantes *A* Depl: *π* 13 querere *Aγλπτ*

quem fors dierum cumque dabit, lucro
appone, nec dulcis amores
sperne puer neque tu choreas:
donec uirenti canities abest
morosa, nunc et campus et areae
lenesque sub noctem susurri
composita repetantur hora,
nunc et latentis proditor intumo
gratus puellae risus ab angulo
pignusque dereptum lacertis
aut digito male pertinaci.

X

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
qui feros cultus hominum recentum
uoce formasti catus et decorae
more palaestrae,
te canam, magni Iouis et deorum

TESTIMONIA.

17 sq. 'donec — morosa' Donat. ad Ter. hecyr. III 5, 28 21 sq. Seru. ad ecl. 3, 65

I 10. 1. 4 'decima ode: Mercuri — Atlantis; more palaestrae' Diomed. 521 1 Seru. ad Aen. I 520 Plotius 7, 10, 1 'decima ode . . . Mercuri — Atlantis' Victorin. de metr. Hor. 2616 'Hor. in I carm. Mercuri — Atlantis' Prisc. VII 18 'Mercuri facunde' Seru. ad Aen. IIII 558 2 'qui — hominum' Porph. ad serm. II 2, 66 3 sq. 'catus — palaestrae' Seru. ad Aen. IIII 559 'et — palaestrae' schol. Stat. Theb. VI 830

VARIA LECTIO.

14 sors *ω Fea* 15 Adpone *Fπχ Porph.* dulcis *Pph.* dulces *Ω* 16 tu *om. u* 17 canicies *τ* 20 Conposita *u Pph. sch.λ* *uu.* 21—24 *del. Prienius et Hitzigius* 21 intimo *Aγπpr.τu sch.γ i. t.* 22 puelle *A*1 direptum *γλτuς sch.γ* dereptum *AFGχ*[2 *Bland.*] ('dereptum *pro direptum' sch.φ*)

I 10. AD MERCVRIVM *AB* HYMNVS (HYMNOS *F* YMNVS *γ*) MERCVRIO TETRACOLOS *Fγλ* *inscriptionem om. τ* 1 atlantis *Pph.* at *B* athalantis *u* adlantis *γ*2 *γ*1 *non liquet* athlantis *rell. Ac. exp. metr. ςω* 2 feros *A* 3 cautus *ψ* decore *A*1*π*1 4 palestrae *BFγπτu* palestre *A*

nuntium curuaeque lyrae parentem,
callidum quicquid placuit iocoso
    condere furto.
te, boues olim nisi reddidisses
per dolum amotas, puerum minaci
uoce dum terret, uiduus pharetra
    risit Apollo.
quin et Atridas duce te superbos
Ilio diues Priamus relicto
Thessalosque ignes et iniqua Troiae
    castra fefellit.
tu pias laetis animas reponis
sedibus uirgaque leuem coerces
aurea turbam, superis deorum
    gratus et imis.

XI

Tu ne quaesieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi

TESTIMONIA.

7 sq. Porph. ad c. I 12, 11. 24, 17   10—12 'Hor. in carminum libro I: puerum — Apollo' Prisc. XVIII 31   11 sq. '... Hor. abusiue et satis incongrue in genere masculino posuit dicens: uiduus — Apollo' Seru. ad Aen. VIII 571

I 11. 1 sq. cf. 'scire nefas quem mihi finem aut tibi dii dedere' Plotius 7, 11   1 Terentian. 2443 Victorin. 2598 Fortunat. 2675. 2700

VARIA LECTIO.

6 Nuncium *λ*   curue *A*1   lirae *Aγτu*   7 quicquic *γ*   9 bo^u^es *B*   olym *φ*   reddidiss& *ψ*1   *uu.* 13—16 *del. Prienius* (*mus. Rhen. nou. ser.* XIII 338) *et Lehrsius*   13 attridas *A*1   *u.* 14 *om. B*   priami *ψpr.*   15 Thesalos *τ*   Tessalos *πu*   17 letis *Au*   animas laetis *Fγλπτχ*   18 uirgā *B*   coherces *Auς*   18—20 Sedibus uirgaque leuem coerces aurea turbam | Superis deorum gratus et imis *F*   19 *sq.* Superis (Sűperis *π*) deorum gratus et imis | Aurea (Aűrea *π*) turbam *πτ*

I 11. AD LEVCONOEN *A*   PRACMATICE AD LEVCONOĒ MERETRICEM GENESIM (GENESĪ *ψ*) PER MATHEMATHICĀ REQVIRENTEM *F*   PRACMATICE MONOCOLOS AD LEVCONOEN (LEVCONOEM, *cett. om. λ*) SVADENS MATHEMATICĀ OMITENDĀ *γλ*   *inscript. om. τ*, *oden B*   1 Tu] u *γ*   quesieris *Aπτψu*   quęsieris scire. nefas. *γ* [*item codd. Bland.*]   nephas *φ*   michi *φ*

finem di dederint, Leuconoe, nec Babylonios
temptaris numeros. ut melius quicquid erit pati,
seu plures hiemes seu tribuit Iuppiter ultimam,
quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. sapias: uina liques et spatio breui
spem longam reseces. dum loquimur, fugerit inuida
aetas: carpe diem, quam minimum credula postero.

XII

Quem uirum aut heroa lyra uel acri
tibia sumis celebrare, Clio,

TESTIMONIA.

bis. 2704 Plotius 7, 17 'undecima ode lyricorum asmatum: tu — tibi' Victorin. de metr. Hor. 2616 'undecima ode: tu — mihi', om. quem tibi Diomed. 521 'quaesieris scire' Plot. 7, 2 2 sq. cf. 'nec Babylones numeros ut melius quidquid erit geremus' Plot. 7, 14 6 'Hor. in I carminum: sapias — liques' Prisc. XVIII 89 7 sq. 'dum — aetas' schol. Pers. 5, 153 8 'carpe diem quam minimum' Plot. 7, 9

I 12. 1 'duodecima ode (. . . cuius initium add. Victorin.) quem — acri' Diomed. 521 Victorin. de metr. Hor. 2616 1 sq. 'Hor. (sc. dixit) acrem tibiam' Quintilian. instit. VIII 2, 9

VARIA LECTIO.

2 di^i^dederint *A* dii *Fλu*A_2 dederunt $\psi_1 u_1 y$ babilonios *Aλπτψu* 3—6 ['ut melius quicquid erit pati, ***iudicaui pertinere ad uerbum*** sapias; ***ita ut intermedia scribantur parenthesi***, ***quae sic scripta inueni in 'V'' Cr.***] 3 quidquid *Porph.* 4 hyemes *γ* hiemis π_1 tribuet *y* iupiter *πψ* 5 Que *u* Qui *τpr. V* [*codd. Bland.*]*πuar.χ*(*δs*$_1$) Quae *rell. Pph. cons. Porph. interpretat. neque aliud est* debilitat *quam frangit ἀποθρύπτει. hanc autem lectionem a grammaticis quibusdam perperam intellectam esse efficitur sch.γ:* 'Quae] *sc. res. licet cognoueris quae res commoueat mare, necesse est ut bibendo hanc reseces curam*' debilitat pumicibus oppositis mare *u* 6 Tirrhenum *A* Tyrrenum *γπ* Thyrrenū *τ* Tirrenum *u* spacio *τ* *u.* 7 *om.* λ_1
7 fuget *γ* fugit *τcorr.χ*(*σs*)*sch. Pers.* diffugit *y*

I 12. DE (SAPHICVM DE *B*) LAVDIBVS DEORVM ATQVE HOMINVM *AB* PROSPHONETICE TETRACOLOS HYMNOS *F* PROSPHONETICE TETRACOLOS YMN' DE LAVDIBVS DEORV̄ ET HOMINV̄ *γ* PROSPHONETICE TETRACOLOS. HYMNOS DE LAVDIBVS DEORVM ATQ. HOMINVM *λ* *inscr. om. τ* 1 . uem *γ* lira *u* 2 Tibias *B* sumis *ABγπτuGς*[3 *Bland.*] *sch.γ quater* sumes *Fλ*'*V*'$_1$*χ*(*δg*)*sch.λφ* caelebrare *F* Clio] caelo *F*π_1 celo λ_1

quem deum? cuius recinet iocosa
nomen imago
aut in umbrosis Heliconis oris
aut super Pindo gelidoue in Haemo:
unde uocalem temere insecutae
Orphea siluae
arte materna rapidos morantem
fluminum lapsus celerisque uentos,
blandum et auritas fidibus canoris
ducere quercus?
quid prius dicam solitis parentis
laudibus? qui res hominum ac deorum,
qui mare ac terras uariisque mundum
temperat horis:
unde nil maius generatur ipso,
nec uiget quicquam simile aut secundum?
proximos illi tamen occupauit
Pallas honores.
proeliis audax, neque te silebo,

TESTIMONIA.

11 'doctum et auritas — quercus' Seru. ad georg. I 308 13 sq. 'quid — laudibus' schol. Stat. Theb. I 41 20 Prob. 1394

VARIA LECTIO.

3 [dium 2 *Bland.*] recinet *A_1BλG 'V'χ sch.γ* retinet *τA_2χ(μp)* recinit *FγuAuar.χ(δσgh_2s)* rec*init* *π* recinat *Erasmus* 5 horis *u* ıris *B* 6 hemo *ABFγπu* 7 insecute *u* 9 rabidos *λ* 10 lapsos *A_1B* celeres *u* 11 blandum] doctum *Seruius D. opp. Ac. Acr. et sch.γ Porph.* fid///ibus *A* 13 *inde ab h. u. usque ad finem carminis responsionem Clionis esse coniecit Bernaysius* (*mus. Rhen. nou. ser.* XI 627) *sed cf. mus. Rh.* 1863, 272 quid] Quē *A_2* quid prius? [*omn. Bland.*] *sch.γ* ('Quid] *sc. dicam*') parentis *A_1Bλτ 'V'χ(βp) sch. Stat.* parentes *Pph.* parentem *G* (*Acron teste Fea*) parentum *Fγπu A_2 'V'uar.ς*[3 *Bland.*] *sch.λφ cons.sch.γ* 15 ac terras *ABλτu$_1$χ(αϑ)* aut terram *Fγπχ(μg)* et terras *χ(βσnp$_1$s)* ac terram *ucorr.χ(δhv)* et terram *y cf. Vergil. Aen.* IIII 260 17 nihil *γψ Pph.* nichil *φ* 18 Ne *τ* aut] et *y* 19 occupabit *Rob. Stephanus et Fea* 20 *sq.* Pallas honores proeliis audax. neque *Bentl. Haupt. alii. ut nos disting. Burmannus* (*ad Valer. Flacc.* V 498) *Peerlk. alii* 21 P̄liis *B* Preliis *λu*

Liber, et saeuis inimica uirgo
beluis, nec te, metuende certa
Phoebe sagitta.
dicam et Alciden puerosque Ledae,
hunc equis, illum superare pugnis
nobilem; quorum simul alba nautis
stella refulsit,
defluit saxis agitatus umor,
concidunt uenti fugiuntque nubes,
et minax, quod sic uoluere, ponto
unda recumbit.
Romulum post hos prius an quietum
Pompili regnum memorem, an superbos
Tarquini fasces, dubito, an Catonis
nobile letum.
Regulum et Scauros animaeque magnae
prodigum Paulum superante Poeno
gratus insigni referam camena
Fabriciumque.

TESTIMONIA.

25 Donat. ad Ter. Andr. II 3, 26 'puerosque Ledae' Seru. ad Aen. II 598. IIII 94 37 sq. 'Hor. carminum I: Regulum — Paulum' Prisc. XVIII 19 'animaeque prodigum Paulum' schol. Stat. Theb. III 603. VIII 406 40 sq. Quintilian. instit. VIIII 3, 18

VARIA LECTIO.

22 seuis *γu* 23 metunde *A*1 metuenda *γ* 24 Phębe *A* Phebe *γτu* 25 alcidem *u* lede *A* lædę *τ* 26 *h. u. om. λιπpr.* Nunc *B* æquis *τ* 28 Sidera fulgent *yω* refulxit *φ* refulget *χ(s)y(Feae Ch. A.) Fea* 29 Defuit *A*1*B* Defluit *γ* Refluit *χ* umor *Pph.* humos *τ* humor *rell.* 31 minas *τ* sic Di *edit. Venet. Ascens. Muret.* di sic *y(Feae Chis. B.)* dii sic *y(Dorvilliensis* 2) quod *τy* [*cod. Diuaei*] *Porph. I. Porphyr. Guelferbyt. Aldus Gruppeus* quia *AFγλπuV* [*omn. Bland.*] ς(q3 *g*) *Pph. Porph. Monacensis per errorem* qui. *B* qua *Oudendorpius Peerlk.* nam *G* quam *Seyffertus* quis *Doederlinus* quom *Kreussler* sic̄ (= sicut) *B* *uu.* 33—48 *del. Peerlk.* 33 prius *om. γ*1 34 Pompilii *γu* Pomphili *ψ* an] ac *Hamacher* superbos *τ* 35 Tarquinii *γφu* an catenis nobilitatum *Hamacher* an Catonis] anne Curti *Bentl.* 36 loetum *Aλτ* lętum *u* lectum *Fγ*1*π*1 lętum *γ* 37 magne *A*1 38 poeno superante paulum *y* 39 gratus] Stratum *B* ł graccos *φ*2 *ad marg.* (*a manu docta saec. XV*) 40 Fabritium *γ* Fabricum *φ*1

hunc et incomptis Curium capillis
utilem bello tulit et Camillum
saeua paupertas et auitus apto
cum lare fundus.
crescit occulto uelut arbor aeuo
fama Marcelli; micat inter omnis
Iulium sidus uelut inter ignis
luna minores.
gentis humanae pater atque custos,
orte Saturno, tibi cura magni
Caesaris fatis data: tu secundo
Caesare regnes.
ille seu Parthos Latio imminentis
egerit iusto domitos triumpho,
siue subiectos Orientis orae
Seras et Indos,
te minor laetum reget aequos orbem:

TESTIMONIA.

41 Charis. 104 'hic et inc: — capillis' Seru. ad Aen. XII 100
51 sq. 'tu — regnes' schol. Stat. Theb. IIII 841

VARIA LECTIO.

uu. 41—44 *del. Bernaysius* 41 Nunc *Fχ* Hic *Seruius* intonsis *Quintilianus* incomptis *Ω Seruius Charisius sch.γ et cf. Martial.* I 24 '*aspicis incomptis illum Deciane capillis, cuius et ipse times triste supercilium, qui loquitur Curios assertoresque Camillos?*' 42 camilū τ
43 Seua *γλτu sch.γ* sancta *Bentl.* casta *Withofius* dura *Peerlk.* saeua *test. Ac. Acr.* apto] arto *edit. Mediol.* 1477 *Bentl. opp. Ω Ac. Porph. sch.γ* 44 fundis *B* 45 euo *u*1 aruo *N. Heinsius* 46 Marcellis *Peerlk. opp. Ac. Acr. et sch.γ Porph. cf. mus. Rhen.* 1863, 273 oms̃ *Bγτu* 47 ignes *ABFγλπu* (ignes *B falso test. Orellio et Rittero*)
50 saturne *B* 51 Cesaris *A* fatis *om. Fπpr.* date *B* 53 ceu *τpr.* imminentis *γ* īminentis *A* inminentis *λ* inminentes *F* imminentes *Bπτu* 54 domitor *Galeus opp. sch.γ* 55 seu superiectos *Haupt.* subiectȝ *B* = subiectus horę *u* ḥorae *B* [orae *omn. Bland.*]
56 Sera s̄ Indos *B* Seras *A* Saerus τ 57 laetum *BτGχ(v)y Muretus Fea* letum *A*1 *sch.γχ(μ, uar.* laciū) latum *FγλπuA*2*ς Bentl.* regit *Fπ* regat *χ(σ)ω Fea* reget *u* eqs *B* equus *τu* aequus *rell.*

tu graui curru quaties Olympum,
tu parum castis inimica mittes
fulmina lucis.

XIII

Cum tu, Lydia, Telephi
ceruicem roseam, cerea Telephi
laudas bracchia, uae meum
feruens difficili bile tumet iecur.
tum nec mens mihi nec color
certa sede manet, umor et in genas
furtim labitur, arguens
quam lentis penitus macerer ignibus.
uror, seu tibi candidos
turparunt umeros immodicae mero
rixae, siue puer furens
impressit memorem dente labris notam.

TESTIMONIA.

I 13. 'tertia decima ode (libri primi add. Victorin.): cum — Telephi' Diomed. 521 Victorin. 2617 2 sq. 'cerea pruna: aut cerei coloris aut mollia. Hor. cerea — laudat brachia' Seru. ad ecl. 2, 53 'lactea candida sunt, ut lactea laudat brachia dicit Hor.' Flauius Caper 2242

VARIA LECTIO.

58 quatiens *A* quotiens *πpr.* quatiens *πcorr.* olimpum *Aγτu* 59 mites *F*

I 13. AD LYDIAM (LIDIAM *B*) *AB* EROTICE DICOLOS AD LYDIAM *F* EROTICE DICOLOS AD LIDIAM DE THELEPHO *γ* EROTICE DYCOLOS ALLOQVIT̃ LIDIAM MERETRICẼ AITQ̧ TORMENTVM ẼẼ CṼ TELEPHY FORMÃ LAVDAET *λ* *inscr. om. τ* 1 . um *γ* lidia *ABλu* thelephi *γbis* 2 cerea *τ* lactea *Flauius Caper opp. Ac. Acr. et sch.γ Pph. Seruius* 3 brachia ue *γπτuχ* brachiaue *F* brachia uae *cett.* 4 Ferfens *ψ* difficibile *τ* dificile *ψ1* difficile *φ1 Porph. opp. Ac.* iecor *τ* 5 Tunc *ABuγuar.χ* michi *φ* 6 manet *Bu1 Gyω Bentl. cf. Madvigi gramm. Lat.* § 213[b] *annal. philol.* VII 424 manent *rell. sch.γ i. l.* umor *Ac. Pph.* humor *Ω Porph.* 8 penitus *om. γ1* 10 humeros *Ω Ac.* inmodicae *γ Ac.* inmodice *τ* ĩmodicae *BA2* ĩmodice *A1* immodicae *Fλπu* 11 feruens *γ* 12 Inpressit *Fτ Ac. Pph.* ĩp̃ssit *B* notan *λ*

non, si me satis audias,
  speres perpetuum dulcia barbare
laedentem oscula, quae Venus
  quinta parte sui nectaris imbuit.
felices ter et amplius,
  quos inrupta tenet copula nec malis
diuolsus querimoniis
  suprema citius soluet amor die.

XIIII

O nauis, referent in mare te noui
fluctus. o quid agis? fortiter occupa
  portum. nonne uides ut
    nudum remigio latus,
et malus celeri saucius Africo
antemnaeque gemant, ac sine funibus

TESTIMONIA.

I 14. 1—3 'ἀλληγορία quam inuersionem interpretantur, aut aliud uerbis, aliud sensu ostendit, aut etiam interim contrarium. prius ut: o nauis referent — portum totusque ille Horatii locus, quo nauem pro republica, fluctus et tempestates pro bellis ciuilibus, portum pro pace atque concordia dicit' Quintil. inst. VIII 6, 44   1 sq. 'o — fluctus' sch. Stat. Theb. I 193   1 'quarta decima ode: o — noui' Diomed. 521   5 Seru. ad Aen. V 487   6—9 'ac — aequor' Seru. ad Aen. VIII 577

VARIA LECTIO.

13 audies *γτ*   15 Ledentem *AFγλτu*   que *τ*   16 Quanta *y* multa *Paldamus*   inbuit *u*   18 irrupta *ABγπ corr.*   19 Diuolsusque prementibus *π1 sch.λuar. sch.φuar. χ*(*δ Graecuianus sim. cod. Peerlkampi*)   Diuulsus *ABτu*   Diuolsos *Muretus et Bentl.* [diuolsus *codd. Bland.*]   querimoniis *τ*   queremoniis *λ1φψ2*   cerimoniis *B*   20 Supp̄ma *u*   soluit *γ prob. Peerlk.*

AD REMPVBLICAM TETRACOLOS *AB*   PARANETICE TETRACOLOS AD BRVTVM *Fλ*   AD NAVEM MARCI BRVTI REPARANTĒ BELLVM CIVILE *γ*   *inscr. om. τ*   1 referunt *y* (*Feae An. A*) referent *in ras. π* (*test. Ac.*)   5 et] nec *Seruius*   saucius Africo] africo saucius *λ*   actus africo *Fγπ1χ*   fractus ab Africo *Broukhusius*   affrico *τu*   6 Antem nęque *φ*   Antem neque *λψ1*   Antēnęq. *Bτ*   Antempneq: *u*   gemunt *πzy* (*complures mss. apud Ianium et Combeum*) *ω Fea*   ac] iam *edit. Florentina* 1482 *Fea*   finibus *B*

uix durare carinae
possint imperiosius
aequor? non tibi sunt integra lintea,
non di quos iterum pressa uoces malo.
quamuis Pontica pinus,
siluae filia nobilis,
iactes et genus et nomen inutile:
nil pictis timidus nauita puppibus
fidit. tu nisi uentis
debes ludibrium, caue.
nuper sollicitum quae mihi taedium,
nunc desiderium curaque non leuis,
interfusa nitentis
uites aequora Cycladas.

XV

Pastor cum traheret per freta nauibus
Idaeis Helenen perfidus hospitam,

TESTIMONIA.

7—9 'uix durare possunt imperiosius aequor' Seru. ad Aen. I 207 17 Prob. 1420

I 15. 'quinta decima ode: pastor — nauibus' Diomed. 521

VARIA LECTIO.

8 sq. Possint imp: aeq: | Non tibi s: i: l: *Fγπ* Possunt *uχ(αμhpv et aliquot codd. Feae Ianii Combei) Seruius* Possint *cett. haud scio an melius scripsissem:* 'nonne uides ut — gemant ac — possunt imp: ae:?' *cf. quae mus. Rhen.* 1863, 279 *adnotauimus ad c.* III 19, 1 10 Nec *y* dii *AFγπa.r.τu* uoces p̄ssa malo *u* 13 nomen: inutile! *Paulyus* nomen] nō *B* 14 tumidus *γy* nauta *A2 Pph.* pupibus *Bγτ* 16 Debes *B* ludibria *γ* *uu.* 17—20 *del. Peerlk.* 17 michi *ψ* tedium *AFγλπτu* 18 non] nec *χ(δσ2)* 19 Inter fusa *Fλ* nitentes *Bγφ1uπcorr.* nitens *ψ1* 20 equora *π* cicladas *u* cyclades *Fγλ*

I 14. AD ALEXANDRVM (ALAXANDRVM *B*) PARIDEM *AB* YPOTETICE TETRACOLOS AD ALEXANDRVM *Fλ* YPOTHETICE TETRACOLOS AD PARIDEM ALEXANDRVM SVB CVIVS PERSONA EXPONIT IMMINENTIA ILIO *γ* *inscr. om. τ* 1 . astor *γ* 2 Ideis *Fγπτu* elenen *F* elemen *λ1* helenam *uπ2' V'χ(αg)y (et hac maxime forma solebant uti qui scholia scripserunt) non G* [3 *Bland.*]

ingrato celeris obruit otio
uentos ut caneret fera
Nereus fata: 'mala ducis aui domum,
quam multo repetet Graecia milite,
coniurata tuas rumpere nuptias
et regnum Priami uetus.
heu heu, quantus equis, quantus adest uiris
sudor! quanta moues funera Dardanae
genti! iam galeam Pallas et aegida
currusque et rabiem parat.
nequiquam Veneris praesidio ferox
pectes caesariem grataque feminis
inbelli cithara carmina diuides;
nequiquam thalamo grauis
hastas et calami spicula Gnosii
uitabis, strepitumque et celerem sequi
Aiacem: tamen heu serus adulteros
crines puluere collines.

TESTIMONIA.

4 sq. cf. 'Nereus ut caneret fera' Victorin. 2592 5 sq. 'Hor. in I carm. Nereus — milite' Prisc. VII 67 18 sq. 'Hor. in I carminum: et — Aiacem' Prisc. XVIII 44

VARIA LECTIO.

3 celeres (i supra e) *τ* celeres *Fλu* otio *in loco raso τ* 4 fera *in loco raso τ* 5 Ne reus *A* Proteum *pro Nereo legunt Porphyrion et sch. Stat.* (*item Nestor in uoce* 'auis') *opp. Ω sch.γ Prisciano Victorino* fata] fama *Prisciani codd. plerique* 6 grecia *Fγτu* ḡcia *B* 9 Heu heu *ABτG* Eheu *FγλuAc.* Heheu *π* quamtus e: quamtus *λ* 10 quamta *λ* dardane *π* 11 egida *γπτu* 12 et] ad *y* (*Vanderbourgi cod. T*) 13 Nequicquam *Aιu Ac. Pph.*ι Nequicquam *φ* presidio *Fγλ* foerox *τ* 14 cesariem *AFτu* 15 Imbelli *Bλ* cythara *Fλπτ* diues *ψ*ι 16 Nequicquam *A*ι Necquicquam *u* in thalamo *Seyffertus* graues *Au* 19 seros *B* *uu. 20—32 om. B* 20 Crines *Aλτuγuar.πcorr.G'V'* [*et* 1 *Bland.*] ς(*αβϑgpσuar.vuar.*) *sch.λ alt. l. i. t. Peerlk.* Cultus *Fγπpr.χ*(*δμσhnv* Vultus *s*) [2 *Bland.*] *sch.λ alt. l. et sch. φ* (*interpr.* '*ornamenta*') c. *Ac. Vtram lectionem Acr. et schol.γ aut solam ante oculos habuerint aut certe praetulerint, id quidem haud satis perspectum habeo, suspicor tamen priorem. interpretantur enim*

non Laertiaden, exitium tuae
gentis, non Pylium Nestora respicis?
urgent inpauidi te Salaminius
  Teucer, te Sthenelus sciens
pugnae, siue opus est imperitare equis,
non auriga piger. Merionen quoque
nosces. ecce furit te reperire atrox
  Tydides melior patre:
quem tu, ceruos uti uallis in altera
uisum parte lupum graminis immemor,
sublimi fugies mollis anhelitu,
  non hoc pollicitus tuae.
iracunda diem proferet Ilio
matronisque Phrygum classis Achillei;
post certas hiemes uret Achaicus
  ignis * Pergameas domos.'

TESTIMONIA.

22 'Nestora Pylium' schol. Stat. Theb. VII 129   24 sq. 'iunguntur interim schemata: Sthenelus sciens pugnae; est enim scitus Sth: pugnandi' Quintil. inst. VIIII 3

VARIA LECTIO.

ita: 'Puluere conlines] *h. e. procuratam capillorum pulchritudinem puluere inquinabis ut et: "Foedare in puluere crines." Praeterea hic Horatius sine dubio imitatus est Homerum, qui cecinit Iliad.* Γ 54 *sq.*: '*Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης, ἥ τε κόμη τό τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης*'.   cōlines *Ac.*   collines *π*   21 non] Nam non *γ*   Num *y*   laertiadem *λ*1   lertiaden *AF*   lerciaden *γ Ac.pr.* lartiaden *τ*   lertiadem *u*   excidium *γχ(δ)y*   (exitiales [exic: *sch.λ*] duces *Acr. et sch.γ i. t. sch.λ*)   22 Gentis *ΑλπτGς*[1 ***Bland.***]   Genti *Fγuχ* [3 ***Bland.***]   pilium *Aπpr.*   pelium *Fu*   peleum *πcorr.*   24 Teucer te sthenelus *AFλ*[3 ***Bland.***] *Ac.*   Teucer (Theucer *τ*) et sthenelus (stenelus *τ* [1 ***Bland.***] stelenus *γ*) *γτG*   Teucer stenelusque *u*   Teucer stel*en*us[q'] *π*   Teucerque et sthenelus *γω Bentl.*   25 Pugne *A*1   merionem *λφ* merion*em* *γ*   merionē *τu*   27 Nosses *π*1   atrox *om. u*   28 Tidides *Fγτ* Titides *u*   [Tydides ***Bland.***]   29 ceruus *Ω*   30 inmemor *λπ sch.γ* ĩmemor *A*   *uu.* 33—36 *del. Peerlk. et Linkerus*   33 Iracunda// *Fλ* illio *ψ*   34 frygum *B*   frigum *Fτu*   clasis *φ*   35 hyemes *γ*
36 Pergameas] illiacas *F*   iliacas *rell.*   Pergameas *Glareanus et editio*

XVI

O matre pulchra filia pulchrior,
quem criminosis cumque uoles modum
pones iambis, siue flamma
siue mari libet Hadriano.
non Dindymene, non adyti quatit
mentem sacerdotum incola Pythius,
non Liber aeque, non acuta
si geminant Corybantes aera,
tristes ut irae, quas neque Noricus
deterret ensis nec mare naufragum,
nec saeuos ignis nec tremendo
Iuppiter ipse ruens tumultu.
fertur Prometheus addere principi
limo coactus particulam undique

TESTIMONIA.

I 16. 1 'sexta decima ode: o — pulchrior' Diomed. 521 3 Diomed. 510 7 sq. 'acuta — aera' Acr. ad c. I 34, 15

VARIA LECTIO.

Petri van Os Zwollis 1500; *Glareanus se hanc lectionem e codd. hausisse affirmat; barbaricas uel Dardanias alii: aut tota stropha Horatio abiudicanda aut uox Iliacas uidetur esse corrigenda cf. mus. Rhen.* 1863, 277

I 15. AD TINDARIDEN *A* AD TYNDARIDẼ *B* PALINODIA GRATIDIAE (CRATIDIAE *λ*) VEL TINDARIDIS *Fλ* PALINODIA GRATIDIE *γ* AD TINDARIDEN FACIENS IAMBOℬ POTESĨ *τ* 1 pulcra *Aτψu Pph* pulcrior *ψu Pph.* 2 cūq;///oles *π* 3 Pones *A* Ponis *Fγτpr.* iambis] iam *codd. Diomedis* flammam *γ* flammam *Fλ* 4 adriano *Fγu Acr.* *u.* 5 *om. uι* dindimene *γ* dindymenę *φ* dindimenę *ψ* dyndymene *λ* dyndimenae *A* disidimene *B* dimdimene *u* Liber aeque *Sanadonus Peerlk. Hauptius* adytis *γ* aditis *ABFλπτu* adyti *Hemsterhusius et Hauptius* quatis *B* 6 mentis *Dorvillius* pithyus *F* pithius *γπτu* 7 liber eque *Fu* liber eqę *B* Dindymene *Sanadonus Peerlk. Hauptius* 8 Si *πpr. Bentl. Fea Peerlk. Hauptius alii* Sic *πcorr. cett.* coribantes *u* choribantes *Fγ* 9 Tristes *B* dirae *B* ire *τ* Irae *Vnger* quas] que *πι* ṇcoricus *A* 11 seuos *π* seuus *AFγλu* saeuus *Bτ* 12 Iupiter *ψ* *uu.* 13—16 *del. Peerlk.* 14 coactam *Bentl.* undiq, rł *B*

desectam et insani leonis
uim stomacho apposuisse nostro.
irae Thyesten exitio graui
strauere, et altis urbibus ultimae
stetere causae, cur perirent
funditus imprimeretque muris
hostile aratrum exercitus insolens.
compesce mentem: me quoque pectoris
temptauit in dulci iuuenta
feruor et in celeres iambos
misit furentem; nunc ego mitibus
mutare quaero tristia, dum mihi
fias recantatis amica
opprobriis animumque reddas.

XVII

Velox amoenum saepe Lucretilem
mutat Lycaeo Faunus et igneam

TESTIMONIA.

18—20 'idem in eodem (= Hor. in I carm.): et altis — funditus' Prisc. XVII 49 20 sq. 'imprimeretque — aratrum' Seru. ad Aen. IIII 212 Isidorus orig. XV 2, 4 21 'exercitus insolens' Acr. ad c. II 4, 2

I 17. 1 'septima decima ode: uelox — Lucretilem' Diomed. 522 1 sq. 'Hor. in I carminum: saepe — Lycaeo' Prisc. XVIII 188 2—4 'et igneam — meis' Seru. ad ecl. 7, 47

VARIA LECTIO.

uu. 15—28 *om. B* 16 sthomacho *F* adposuisse *F Porph.* aposuisse *τ* apposuere *u* 17 *altera manus incipit in A cf. c.* II 2 Ire *τ* Irę *γπ* thiesten *AFγλτ* thyestem *u* exicio *τ* 18 ultime *γιτ* 20 inprimeret *Fλπu Ac.* imprimet *Seruius* 21 aratrum *om. Apr.* 22 Conpesce *Aτu Ac.* 23 inpulsi *Seyffertus* 24 in *om. γ* 25 nun *γι* ergo *ψ* 26 quero *ψu* michi *πφ* 28 Opprobriis *Aγ* Oprobris *F* O//probri//s *π* Obprobriis *cett.*

I 16. AD EANDEM MERETRICEM (MERITRICEM *B*) *Bτ* PARANETICE (TINDARIDI *add. γ*) AGRI SABINI LAVS ET MONTIS LVCRÉTILIS *Fγλ* *omisit titulos usque ad c.* XXVIII *A* 1 amenum *τu* sepe *τu* 2 lyceo *Aλ* licaeo *Bφ* liceo *τψu*

defendit aestatem capellis
usque meis pluuiosque uentos.
impune tutum per nemus arbutos
quaerunt latentis et thyma deuiae
olentis uxores mariti,
nec uiridis metuunt colubras
nec Martialis Haediliae lupos,
utcumque dulci, Tyndari, fistula
ualles et Vsticae cubantis
leuia personuere saxa.
di me tuentur, dis pietas mea
et musa cordi est. hinc tibi copia
manabit ad plenum benigno
ruris honorum opulenta cornu.
hic in reducta ualle caniculae
uitabis aestus et fide Teia
dices laborantis in uno
Penelopen uitreamque Circen.

TESTIMONIA.

4 Diomed. 510 7 'et olentis uxores mariti' Seru. ad ecl. 7, 7 11 'hanc uallem in car. libro I Vrticam appellat' schol. *γ* in epist. I 16, 6 13 sq. 'dis pietas — est' Acron ad serm. II 6, 32 18 sq. 'et fide — in unum' schol. Pers. 6, 4

VARIA LECTIO.

3 Descendit A_1 (*ut uidetur*) estatem *u* capillis *B* 5 Inpune *Fπu Ac.* totum *y* (*libri Lambiniani*) *Bentl.* 6 Querunt *Fγu* latentis *λ* latentes *cett.* thima *Aλ* tyma *u* 7 uxoris *Bpr.* 8 nec] hic *sch. Stat.* uirides *Fπu* metuunt *τ* colubres $λ_1$ colubros $λ_2$ *χ*(*ϑ*ı*hnαcorr.*)*y opp. Pph.* [4 *Bland.*] 9 martiales *Fλ* marciales *u* haediliae $Bφ_1$ hediliae *λψ* hedilie *u* aediliae *Porph.* ediliae *π* haedilia *Aτ* hędilia// *γ* hedilia *Ac.* ('septa hedorum' *Acr. et sch.γ*) [hoediliae 2 *Bland.* hoeuliae 2 *Bland.*] hoedulci *Auratus* lupus *τpr.* 10 tindari *u* dindari *τ sed prior* i *in* y *mutata est* 11 ustice *u* 13 Dii *Aγλτu* displetas *B* diis *Aγτu* 14 hic *πτχ*(*α*)*y Ac.* hinc *cett. Acr. et sch.γ* (*interpr. 'de hoc Sabino fundo'*) preducta *π* *uu.* 15 *sq. om. B* 15 Manebit A_1 manauit *Pph. opp. Porph.* 18 estus *u* et fide tęia *add.* A_2, *om.* A_1 tegia *u* tacia *λpr.* 19 Disces *Bχ*(*μsuar.*) laborantis *Bλ Ac. Pph.* laborantes *cett.* unum *χ sch.Pers. Ac. opp. Acr. et sch.γ Porph.* 20 Penelopem *λ* Penelopē *u* uitreamque] uitrea. *λ* cir-

hic innocentis pocula Lesbii
duces sub umbra, nec Semeleius
cum Marte confundet Thyoneus
proelia, nec metues proteruom
suspecta Cyrum, ne male dispari
incontinentis iniciat manus
et scindat haerentem coronam
crinibus inmeritamque uestem.

XVIII

Nullam, Vare, sacra uite prius seueris arborem
circa mite solum Tiburis et moenia Catili:
siccis omnia nam dura deus proposuit, neque
mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.

STIMONIA.

22 sq. 'nec — Thyoneus' Seru. ad georg. II 455 (nec se Mars me-s cum Marte confundet Thyoneus edit. Dan. et cod. Paris. 7959, nisi od hic exhibet tyoneus; nec semel melius cum Marte confudit Chio-as cod. Vatic. 3317 nec semel melius cum matre confundit Chioneus elferbyt. I)

I 18. 1 Diomed. 510 Victorin. 2598 de metr. Hor. 2615 Teren-n. 2443 Plotius 8, 8 ter 'octaua decima ode: nullam — arborem' omed. 522

RIA LECTIO.

n *F* chircen *u* 22 semel eius *Fγ* semelius *B corr.* 23 confundat *a. corr.* tyoneus *F* thioneus *γπτu Ac.* 24 Praelia *Aλ* P̄lia *Bu* 24 metueas *γ* metuas *χ* metuis *Pph. opp. Porph.* proteruum *Ω* circum *γφu* nec *Bπa.r.τχ* 26 Incontinentes *Fu* initiat *Fγu* 27 scindit *B* herentem *γτu* choronam *ψ* 28 im̄eritam *B* im-eritam *γλτ*

I 18. AD VARVM QVINTILIVM *Bλ* PARANETICE MONOCOLOS VARVM *F*, *add.* QVINTILIV̄ *λ* PARANETICE MONOCOLOS QVINTI-O VARO SVMMAM DICENS VINI SED CVM MODO VOLVPTATEM *γ* LOQVIT̄ VARV̄ QVINTILIV̄ DE VITIBVS SVMMĀ DICENS VIN SI CV̄ DO VOLVPTATEM *τ* 1 Nulla *Ac.* 2 mitae *λpr.* menia *u* thilli *λ* catthilli *B* catilli *u* cathilli *AFγπτ* ['*omnes scripti codices bent* Catilli, *per* l *geminatum*' *Cr.*] 4 difugiunt *A*

quis post uina grauem militiam aut pauperiem crepat?
quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
at ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
debellata, monet Sithoniis non leuis Euhius,
cum fas atque nefas exiguo fine libidinum
discernunt auidi. non ego te, candide Bassareu,
inuitum quatiam nec uariis opsita frondibus
sub dium rapiam. saeua tene cum Berecyntio
cornu tympana, quae subsequitur caecus amor sui
et tollens uacuum plus nimio gloria uerticem
arcanique fides prodiga, perlucidior uitro.

TESTIMONIA.

5 Seru. ad Aen. I 738 'Oratius carminum lib. I: quis — grauem molliciem aut pauperiem crepat?' Nonius s. u. crepare p. 174 6 'te posui Bacche — Venus' Plot. 7, 15 8 Acr. ad c. II 12, 4 11 sq. 'non — quatiam' Seru. ad Aen. IIII 301 schol. Pers. I 101

VARIA LECTIO.

5 miliciam *A* crepat *ABγλτGV*[4 **Bland.**]*χ*(*μσgnp*) *Ac. Acr. I Nonius*, crepet *Seruius* increpat *Fuπ in ras.ϛ*(*αβδϑhv*) *Acr. et sch.y interpolat.* increpet *ω* (*Aldinae*) put& *s2 in ras.* 6 bacce *ψ* bacchae *τ* 7 Ac *ABFγλπϛ Pph. Bentl.* Aut *τ* At *uγuar.y commentator Cruquii Haupt. Peerlk.* traussileat *B* 8 mouet *χ*(*p*) *Ac. Acr. ad c.* II 12 monet *Ω Acr. i. t.* (*et Ac. ad u.* 9) lapitis *Bψ* lapithis *φ* lapi(h)this *π* laphitis *λu* rixa *om. A1*, *add. alt. m.* moro *A1* 9 monet *etiam Pph.* sythoniis *γτ* euhyus *Bλτ* hehuius *u* //e(ch)uius *π* 10 tum *Doederlinus* libinum *Apr.* 11 discernunt] discurrunt *y* [2 **Bland.**] candidi *B* basareu *B* basse reu *τ* 12 quaciam *γ* opposita *B* obsita *cett.* 13 dium *ω* dion *ω* diuum *Ω Ac.* rapiam rapiam *φ* seua *AFτu* berecynthio *Acorr. λ* benecynthio *τ* berecinthio *Apr. Bγπψ* bre///cinthio *φ* berechintio *u* berecintio *Ac.* 14 *Cornu tynpana A* timpana *ψu Acr.* tymphana *πφ1* que *A1ψ* cecus *A1u om. B* *uu.* 15 — XXIII 5 *desunt γ* 15 Ettollens *τπ2* (E*x*tollens *σ*) Extollens *Fλ2χ*(*αβδϑμuar.hp*)*y* Attollens *π1u Seruius opp. Pph.* [*omn.* **Bland.**] nimia *A1B* 16 fides *A* ultro *B*

XVIIII

Mater saeua Cupidinum
  Thebanaeque iubet me Semelae puer
et lasciua Licentia
  finitis animum reddere amoribus.
urit me Glycerae nitor
  splendentis Pario marmore purius;
urit grata proteruitas
  et uoltus nimium lubricus aspici.
in me tota ruens Venus
  Cyprum deseruit nec patitur Scythas
et uersis animosum equis
  Parthum dicere nec quae nihil attinent.
hic uiuom mihi caespitem, hic
  uerbenas, pueri, ponite turaque
bimi cum patera meri:
  mactata ueniet lenior hostia.

TESTIMONIA.

I 19. 1 Victorin. 2567 Fortunat. 2675 'nona decima ode: mater — cupidinum' Diomed. 522 7 Seru. ad ecl. 2, 14

VARIA LECTIO.

I 19. AD PVER̄ SVV̄ DE GLYCEREA MERITRICE *B* EROTICE DICOLOS GLYCERĘ (GLYCERE λψ1) *Fλ* AD PVERV̄ SVV̄ DE GLICERAE AMORE *τ* 1 seua *Fu* 2 Thebane *u* iubent *Bλy*[5 *codd. Cr.*] iubem& ψ1 semele *τχ*[5 *codd. Cr.*] semel ea *B* semeles *y* o puer *B* 3 libentia *Bentl.* 5 glycęrę *φ* glicerae *u* Clicere *Ac.* 8 uultus *Ω* 10 Ciprum *u* scytas *Fτ* scithas *u* *uu.* 11—13 *om. B* Et uersis *Fλπτu Pph.* c. u. *Ac. ad u.* 10 Auersis *Ay Ac. ad u.* 11 *et ibidem Acr. i. t.* Nec uersis χ(μϱ2) Ac uersis χ(*s*) ['et uersis ani. *tres Bland. habent*, auersis' *Cr.*] 11. 12 equis partum | Dicere nec *F* 12 Parthym *A* nec quae] neque *A*1λ1 nichil *φu* attinet *F*[1 *Bland.*] adtinent *Porph.* 13 uiuum *Ω Ac.* cespitem *Fτu Acr.* *u.* 15 *om. B* 16 Bim' *φ* Bini *A*

XX

Vile potabis modicis Sabinum
cantharis, Graeca quod ego ipse testa
conditum leui, datus in theatro
cum tibi plausus,
care Maecenas eques, ut paterni
fluminis ripae simul et iocosa
redderet laudes tibi Vaticani
montis imago.
Caecubum et prelo domitam Caleno
tum bibes uuam: mea nec Falernae
temperant uites neque Formiani
pocula colles.

XXI

Dianam tenerae dicite uirgines,

TESTIMONIA.

I 20. 1 Victorin. 2605 Fortunat. 2680 'uicesima ode: uile — Sabinum' Diomed. 522 9—11 'Caecubum — uites' Porph. ad serm. II 2, 48 9 sq. 'Caecubum — uuam' Seru. ad georg. II 59

I 21. 1 sq. Acr. ad c. II 12, 17 1 Seru. ad ecl. 5, 1 praemisso: 'uicesima prima ode' Diomed. 522

VARIA LECTIO.

I 20. SAPHICV̄ AD MAECENATEM *B* PROSPHONETICE AD MECENATEM INVITANS EVM AD VINVM *Fλ* *inscr. om. τ* *abiudicant hoc carmen Horatio Peerlk. Paldamus alii sed cf. mus. Rh.* 1863, *p.* 273 *sq.* 1 Vile] Dulce *Medenbachius* 2 Cantaris *BFπu* greca *AFπτu* ḡca *B* 3 leui *ABτς(αβδμgnpsv) Acr. ad u.* 1 *Ac. ad h. u.* eleui *Fχ(θh* //leui *ϱσ) Pph.* *releui λπu* teatro *ψ* teathro *B* 5 Kare *Aχ(αv)* Clare *y Bentl.* mecaenas *Fπ* mecenas *λτu* 6 primus ripę > iocosa. simul. *B* ripe *φ*ı 9 Cecubum *u* Caecubam *y* proelo *uχ* proelio *B* 10 tum *Porph. I ad serm.* II 2, 48 *Doederlinus* Tu *Ω Pph. ad h. l.* non *Schwenius* bibis *y (cod. Vossianus) Pph.* uiuis (b) *Pph. Seruii codd. aliquot* bides *λ* bibes *cett. Porph. ad serm.* II 2, 48 uiuā *B* falnę *A*ı falerne *u* falerno *Porph. ad serm.* 11 foronani *τ* 12 calles *B*

I 21. AD CHOR̄ VIRGINV̄ ET PVEROR̄ *B* HYMNOS (YMNOS *λ*) AD CHORVM IN DIANAM ET APOLLINEM *Fλ* LAVDES AD CHORVM VIRḠ AD PVERV̄ (*corrige:* ET PVERORVM) *τ* 1 uirgenes *A*

intonsum, pueri, dicite Cynthium
  Latonamque supremo
    dilectam penitus Ioui.
uos laetam fluuiis et nemorum coma,
quaecumque aut gelido prominet Algido,
  nigris aut Erymanthi
    siluis aut uiridis Gragi.
uos Tempe totidem tollite laudibus
natalemque, mares, Delon Apollinis,
  insignemque pharetra
    fraternaque umerum lyra.
hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
pestemque a populo et principe Caesare in
  Persas atque Britannos
    uestra motus aget prece.

XXII

Integer uitae scelerisque purus

TESTIMONIA.

10 Seru. ad Aen. VIIII 641 12 Seru. ad Aen. IIII 242

I 22. 1—8 '... Flaccus tantam esse dixit innocentiae uim, ut ad tutelam sui non egeat nec armis nec uiribus, quacumque iter fecerit. integer — Hydaspes' Lactantius instit. diu. V 17 1 Acr. ad c. III 2, 30

VARIA LECTIO.

2 cinthium *BFu* 3 suppremo *λ* subpremo *F* 4 Delectam *upr.* 5 letam *τψ1u* coma *AλπuGς(αβδϑρσ(2?)h(2?)nv) comment. Hemsterhusius Peerlk.* comam *BFτV* [4 *Bland.*]*χ(ps)* 6 Quecūq. *A* alcido *uπ2χ* 7 eyymanthy *φ* eyymanti *ψ* erimauthy *B* herimanthi *u* erymanthy *π* 8 au A_1, t *add. alt. m.* gagi *u* gragi *π* 10 delona apollinis *A* appollinis *λ* 11 faretra *Fπpr.τ* 12 umerum A_1 *Ac. Porph.χ* humerum A_2 *cett.* lira *ψ* 13 Hinc bellum *Bπpr.* haec bellum *Duhamelius et Bentl.* hiic mis: *π* miseram famem] miserabilem famẽ *A*, ~ *ab alt. m.* 14 Pestemqu//e *A* et] et a *u. om. edit. Petri van Os, Ios. Scaliger, alii* principe] misero *B* in *om. Aτχ* 14 *sq.* caesare | In persas *Fλπu* cesare *A* 15 britanos *ψ1* brittannos *πφ* 16 agit *B*

I 22. AD FVSCVM *Bτ* AD AMARISTIVM (*corrige:* M. ARISTIVM *ut exhibet δ*) FVSCVM (TVSCVM *F*) LAVS INNOCENTIAE (INNOCĒCIE *λ*) *Fλ* *hanc oden om. Diomedes* 1 uite A_1

non eget Mauri iaculis nec arcu
nec uenenatis grauida sagittis,
Fusce, pharetra,
siue per Syrtis iter aestuosas,
siue facturus per inhospitalem
Caucasum uel quae loca fabulosus
lambit Hydaspes.
namque me silua lupus in Sabina,
dum meam canto Lalagen et ultra
terminum curis uagor expeditus,
fugit inermem.
quale portentum neque militaris
Daunias latis alit aesculetis,
nec Iubae tellus generat, leonum
arida nutrix.
pone me pigris ubi nulla campis
arbor aestiua recreatur aura,
quod latus mundi nebulae malusque
Iuppiter urget;
pone sub curru nimium propinqui

TESTIMONIA.

17 sq. Victorin. 2604

VARIA LECTIO.

2 mauri *uA2πp.r.χ(vμcorr.)ω*, *praef. Burmann. ad Claudian.* I *Rufin.* 226 mauris *ABFλπa.r.τV*[4 *Bland*]ς *sch.λ* nec *Aτ* neque *BFλπu* arcu *ψ* 4 *F*usce *ψ* Tusce *ψ1* 5 sirtis *A* sirtes *Bu* iter *A* estuosas *Fu* estuosas *A* 6 siue] Sū *B* 7 fabulosa *Lactantius opp. Acr. Porph.* 8 hidaspes *τ* ydaspes *Fπ Ac.* idaspes *u* 9 me *om. ψ1* sapina *Apr. corr. ab cod.* 10 lalagem *λ* 11 expeditus *uπ2φ2χ(ϑμvuar.)ω sch.λφ comment. Bentl. Peerlk.* expeditis *cett. V*[4 **Bland.**] *Porph.* 12 inermen *A* inhermem *u* *uu.* 13—16 *del. Peerlk.* 13 militares *B* 14 Daunias *ABFτG V*[4 **Bland.**]ς(*αδμσ gpspr.v1*) *Ac. Pph.* Daunia *λ1π1uχ(βϱ1hnscorr.v2) Porph.* Dauniae *λ2χ(ϑ)* Daunia in *ω* alita esculentis *A1* esculetis *u* 15 Nec *A* iuba *Fλ1π1χ* iube *τ* 17 pigri sub ī ulla *B* 18 aestua *φ1* aura] umbra *Victorinus* 19 nębule *ψ* 20 Iupiter *ψ Ac.* urgu& *π opp. Ac.* 21 curro *A1 Pph.*

solis in terra domibus negata:
dulce ridentem Lalagen amabo,
dulce loquentem.

XXIII

Vitas inuleo me similis, Chloe,
quaerenti pauidam montibus auiis
matrem non sine uano
aurarum et siluae metu.
nam seu mobilibus *uepris inhorruit
ad uentum foliis, seu uirides rubum
dimouere lacertae,
et corde et genibus tremit.
atqui non ego te tigris ut aspera
Gaetulusue leo frangere persequor:
tandem desine matrem
tempestiua sequi uiro.

TESTIMONIA.

1. 23. 1 praem. 'uicesima secunda ode' Diomed. 522 11—12 'desine—uiro' schol. Stat. Theb. VIIII 825

VARIA LECTIO.

22 interea (r superscr.) *A* 23 ridemptem *λ* lalagem *λ* 24 loquemtem *λ*

I 23. AD CLOEN *B* LERKE (inuectio superscr.) (*natum ni fallor ex* LOEDORIKE = *λοιδορική*) AD CLOEM MERETRICEM FVGIENTEM SE *Fλ* (*in λ non* inuectio *sed* inueccio *superscr.*) AD CHLOEN QVAM AD MATR̄ (MATRIMONIVM) HORT̄ (HORTATVR) *τ* 1 Vitas *πu1*(*erasa littera* s)*χ*(*nsv*) *expos. metr. comment. Cr.y* Vitat *cett. u2 Ac. Acr. Porph. Diomed.* hinuleo *Gχ* cloe *Fu* 2 Querenti *τu* auis *τ1ψ1* 4 siluc *φ* 5 *sq.* uepris inhorruit ad uentum] ueris inhorruit Aduentus *ΩV* [*omn. Bland.*] *Acr. et sch.γ* (Veris inh. a. *Ac.*) 5 uepris *Gogavius Salmasius Bentl. Hauptius alii* uitis *Muretus* 6 *redit γ* ad uentum *Muretus Bentl. alii* uiridis *B* 7 lacerte *τ* 9 tygris *Fτ* ~~prospera~~ (aspera superscr.) *B* 10 Getulusue *ψ* Goetulusue *A* Getulusue *cett.*

XXIIII

Quis desiderio sit pudor aut modus
tam cari capitis? praecipe lugubris
cantus, Melpomene, cui liquidam pater
vocem cum cithara dedit.
ergo Quintilium perpetuus sopor
urget? cui Pudor et Iustitiae soror,
incorrupta Fides, nudaque Veritas
quando ullum inueniet parem?
multis ille bonis flebilis occidit,
nulli flebilior, quam tibi, Vergili.
tu frustra pius heu non ita creditum
poscis Quintilium deos.
quid si Threicio blandius Orpheo
auditam moderere arboribus fidem,
num uanae redeat sanguis imagini,
quam uirga semel horrida
non lenis precibus fata recludere
nigro compulerit Mercurius gregi?

TESTIMONIA.

I 24. 1 praem. 'uicesima tertia ode' Diomed. 522 5 sq. 'ergo-urget' Seru. ad ecl. 5, 20 9 sq. 'Hor. in eodem (= I carm.): multis — Vergili' Prisc. VII 18

VARIA LECTIO.

I 24. AD (*om. B*) VIRGILIVM MARONEM *B Acr.* THRENVS (TRENVS *λψ*) IN QVINTILIVM MORTVVM *Fλ* TRENOS IN QVINTILIVM A VIRGILIO AMATVM *λ* ALLOQVITVR VIRGILIVM *τ* *uu.* 1—4 *del. Peerlk. et Prienius* 2 kari *χ(v)* precipe *F* lugubres *u* [*genetiuus* lugubris *in 'V' et cett. Bland.*] 3 melphomene *AB* liquida *τ* 4 Voces *B* cythara $\pi\tau\varphi\psi_2$ cytara ψ_1 5 quimtilium *λ* 6 iusticiae *Aτψ* 8 Quamdo *λ* illum A_1 illi *χ(σ)* 9 bonis] quidem *ω* [bonis *opn. Bland.*]
10 uergili *Bpr.* $F\lambda\pi_1\chi$(*v uar.*) *Prisciani unus cod.* uirgili *cett. Bcorr.*
11 heunita A_1 13 Quodsi $\chi(\alpha\vartheta_1\sigma_1\mu$ *uar. s corr.*) *ω* Quid sit *γ* Quid si *sch. γ* [4 *Bland.*] treicio *Fπ* 14 moderare *B* moderere sepe *φ* moderere sepe *ψ* 15 num] Non *χ(μ uar.)* *ω* *opp. Pph. sch. γ* [4 *Bland.*] uane *γ* imageni *A* 18 conpulerit *γu Pph.* cōpulerit *τ Ac.*

durum: sed leuius fit patientia
    quicquid corrigere est nefas.

XXV

Parcius iunctas quatiunt fenestras
iactibus crebris iuuenes proterui
nec tibi somnos adimunt, amatque
    ianua limen,
quae prius multum facilis mouebat
cardines; audis minus et minus iam:
'me tuo longas pereunte noctes,
    Lydia, dormis?'
inuicem moechos anus arrogantis
flebis in solo leuis angiportu,
Thracio bacchante magis sub inter-
    lunia uento,
cum tibi flagrans amor et libido,
quae solet matres furiare equorum,

TESTIMONIA.

19 sq. Donat. ad Terent. hecyr. IIII 2, 27 'nam leuius fit — corrigere non est fas' Gilberti Foliot abbatis Glocestriae epist. 79 (Gilb. ep. ed. Giles I p. 99) 'nam leuius — nefas' Hildeb. mor. phil. 980 I 25. 14 'apud Hor.: furiare, sic fortunare, sic siderare' Seru. ad Aen. II 407

VARIA LECTIO.

19 durum sed leuius fit patientia *Hitzigius*, *om. colo post* durum, *opp. sch.γ* s& *γ* pacientia *φ*

I 25. AD LIDIAM *B* EXPROBRATIO IN MERETRICEM LYDIAM (LIDIAM *λ*) *Fλ* EXPROBRATIO IN MERETRICEM LIDIAM DE SVPERBIA IPSIVS *γ* AD LIDIAM DE SVPERBIA IPSIVS *τ* 1 Partius *Fπτu* uinctas *y* 2 Ictibus *χ(αhnscorr.)ω opp. Ac.* [*omn. Bland.*] crebis *Aλ* 3 somnes *τ* sonnos *u* amantque *γψ* 5 faciles *Fπς Porph. opp. Ac. sch.γ* [*codd. Bland.*] 6 Kardines *Aγ* Cardinis *πpr.* Cardines *π corr. cett.* 7 Metu o *τ* longa pereunte nocte *τ* longam per: noctem *Bentl.* 8 Lidia *BFγλu* 9 moecho sanus *Aι* moechos an *φι* mechos *u* adrogantis *Aπι* arrogantes *Fτu* 10 Flebilis *Aι* 11 Thrachio *A* Traicio *γ* Tracio *Bπ* Thratio *u* bachante *πτ* baccante *φ* bacante *ψ* bacchata *Bentl.* 13 fraglans *π* libido] cupido *u* cupido (ł libido) *B* 14 aequorū *F*

saeuiet circa iecur ulcerosum,
non sine questu,
laeta quod pubes hedera uirenti
gaudeat pulla magis atque myrto,
aridas frondes hiemis sodali
dedicet Hebro.

XXVI

Musis amicus tristitiam et metus
tradam proteruis in mare Creticum
portare uentis, quis sub Arcto
rex gelidae metuatur orae,
quid Tiridaten terreat, unice
securus. o quae fontibus integris
gaudes, apricos necte flores,
necte meo Lamiae coronam,
*Pimplea dulcis. nil sine te mei
prosunt honores: hunc fidibus nouis,
hunc Lesbio sacrare plectro
teque tuasque decet sorores.

TESTIMONIA.

17 Victorin. 2605
I 26. 1 praem. 'uicesima quarta ode' Diomed. 522

VARIA LECTIO.

15 Seuiet *BF* uicerosum *B* 16 quęstu *A* 17 Leta *γ* edera *AFγ* ^{h}edera *π* uirente *Fπuχ*(*δϱ1β teste Baitero gv*) uirenti *cett. Ac. Victorini cod. Paris.* 18 mirto *λψ* 19 frondis *χ*(*δ*) *fort. melius* sodalis *B* 20 Dedecet *B* hebro *Ω Acr. et sch.γ Porph. sch.λφ Fea* Euro *Aldus Rutgersius Bentl. Peerlk. Haupt. alii*

I 26. AD MVSAS DE CAELIO (CELIO *B*) LAMIA *Bτ* AD MVSAS DE LAMIA AELIO *Fλ* AD MVSAS DE HELIO LAMIA *γ* 1 tristiciam *Aτ* tristiam *B* 3 quis *om. A1* qui *F* arco *A1* acrto *u* 4 gelide *π* horę *u* ore *γ* orae·et *Ascensius* 5 *sq. om. B* 5 tiridaden *γ* tiri claten *A1* tyridaten *φ* tyridatem *λ* 6 o] et *u* 7 Gauges *B* 9 Piplea *Ω Ac. Acr. et sch.γ Porph. sch.λ* Pimplei *Nic. Heinsius Bentl. alii* Pimplea *Peerlk.* nihil *Aγπτψ1* nichil *φ* 10 Possunt *y* (*codd. Lambini*) *Ac.* (*opp. Acr. et sch.γ*) *Muretus Bentl.* 11 elesbio *A* sacrarecplectro *A1*

XXVII

Natis in usum laetitiae scyphis
pugnare Thracum est: tollite barbarum
morem uerecundumque Bacchum
sanguineis prohibete rixis.
uino et lucernis Medus acinaces
immane quantum discrepat: impium
lenite clamorem, sodales,
et cubito remanete presso.
uoltis seueri me quoque sumere
partem Falerni? dicat Opuntiae
frater Megillae, quo beatus
uolnere, qua pereat sagitta.
cessat uoluntas? non alia bibam
mercede. quae te cumque domat Venus,
non erubescendis adurit
ignibus, ingenuoque semper
amore peccas: quicquid habes, age

TESTIMONIA.

I 27. 1 sq. 'natis — est' schol. Stat. Theb. II 85 ⁻1 praem. 'uicesima quinta ode' Diomed. 522 8 Porph. ad serm. II 4, 39 14—16 'quemcumque — ignibus' floril. Paris. 8069

VARIA LECTIO.

I 27. AD SODALES *AB* (*in A titulus ad marg. adscriptus est*) AD CONVIVAS SODALES SVOS DE HILARITATE *Fγλ* AD SODALES SVOS *τ* 1 laeticiae *A* leticiae *ψu* letitiae *φ* sciphis *Fu* tracum *Aγ* trachū *ψu* dracū *τ* 3 uerecudumque *F* inuerecundumque *Bentl. opp. Acr. et sch.γ* baccum *τψ* 4 proibete *ψ* *uu.* 5—8 *del. Peerlk.* *u.* 5 *om. F*1 acinaces *Fπ*1*χ Pph.* acinacis *ABγλτuς Ac.* 6 Inmane *γτ Ac.* īmane *B* discrepet *B* inpium *λ om. τ* 8 cupito *λpr.τ*1 culpito *γ* remante *B* 9 Vǒltis *B* Vultis *cett.* seuere *B* sęueri *F* 11 megyllae *ABγλ* megillae *Fπu Acr. sch.γ* megylle *τ* 12 Vulnere *Ω* Volnere *Ac.* qua *om. u*1 13 uoluntas *AγG ex sil. Pulmanni χ*(*βnp*) *comment. item Acron legisse putandus est* ('*sc. confessionis*' *Acr.* '*h. e. conf:*' *sch.γ* 'uoluptas] *h. e. confessionis bibendi*' *sch.λ*) uoluptas *BFλπτuς*(*αδϑϱσghv*) *Ac. Porph. sch.λφbis* (*s*1 *non liquet*) aliam *γ* 14 que *A*1 te *om. Fπχ* 15 erubescentis *τ* 16 ingenioque *Bπ* ingenuamq. *τ* ingenuo *u* genioq. *F* 17 quid habes *γ*1

depone tutis auribus. a miser,
quanta laborabas Charybdi,
digne puer meliore flamma!
quae saga, quis te soluere Thessalis
magus uenenis, quis poterit deus?
uix inligatum te triformi
Pegasus expediet Chimaera.

XXVIII

Te maris et terrae numeroque carentis harenae
mensorem cohibent, Archyta,
pulueris exigui prope latum parua Matinum
munera, nec quicquam tibi prodest
aerias temptasse domos animoque rotundum
percurrisse polum, morituro.

TESTIMONIA.

I 28. 1 sq. praem. 'in primo carminum' Victorin. de metr. Hor. 2619 1 praem. 'uicesima sexta ode' Diomed. 522 2 Victorinus 2519

VARIA LECTIO.

18 a. *ABγλπτ Ac.* ha$^{h\cdot}$ *φ* ḥah. *ψ* ha. *uχ*[3 ***Bland.***] ah *sch.λφ* [1 ***Bland. non sine litura***] 19 laboras *τy*[2 ***Bland. ut uid.***] *Porph. i. t.* laborabas *cett. G'V'* [***et alius Bland.***] *Ac. Pph.* laboras in *y Aldus Bentl.* laborabis *Paldamus* laboras ab *G. Wolffius philol.* XVIII 728 charibdi *ABλτ* charrybdi *γ* carybdi *Fπ* caribdi *u* 21 quic te *τ* thesalis *A* thessal*is* *τ* 22 Magis *B*1 23 illigatum *Bu* tetri formi *ABγλψ* 24 chimera *BFγπτu Acr.* Chimaerae *Aldus*

I 28. AD ARCHYTA TARENTINVM *B* AD ARCHITEN (ARCHITEM *λ*) GEOMETREN (GEOMETREM *λ*) DE NAVFRAGIO EXPVLSVM *Fλ* AD ARCHITĀ PHILOSOPHVM GENERE TARENTINVM ARTE GEOMETRĒ EXPVLSVM NAVFRAGIO *γ* AD ARCHITEN GENERE TARENTINVM ART GEOMETREN *τ* *inscr. om. A* *Hoc carmen Horatio abiud. Maehlyus* (*mus. Rhen.* X 127) 1 arenae *Fπ* a. *Ac.bis* 2 Messorem *τ*1 choibent *ψ* archita *Bγτu Acr.* architha *F* arcytha *π* 3 latum *A*1*Bγτ G Ac. schol.γ* (*interpr. 'amplum' cons. ut mihi uid. sch.λφ*) litus *Fλ uA*2*ς* l////t' *π* *cf. Mannertus* (*geogr. Graec. et Roman.* VIIII 2, 70) 4 ne quicquam tibi pr: *Aψ* nequi quam tibi pr: *Ac.* nec tibi quicquam pr: *Bλχ* 5 Aereas *B* Aeṛias (e above) *π* aetherias *Meinekius* 6 Percusisse *γ*

occidit et Pelopis genitor, conuiua deorum,
    Tithonusque remotus in auras,
et Iouis arcanis Minos admissus, habentque
    Tartara Panthoiden iterum Orco
demissum, quamuis clipeo Troiana refixo
    tempora testatus nihil ultra
neruos atque cutem morti concesserat atrae,
    iudice te non sordidus auctor
naturae uerique. sed omnis una manet nox
    et calcanda semel uia leti.
dant alios Furiae toruo spectacula Marti,
    exitio est auidum mare nautis;
mixta senum ac iuuenum densentur funera, nullum
    saeua caput Proserpina fugit.
me quoque deuexi rapidus comes Orionis
    Illyricis Notus obruit undis.
at tu, nauta, uagae ne parce malignus harenae

TESTIMONIA.

15 sq. 'omnes — loeti' florileg. Paris. 8069   15 'et omnes una manet mors' floril. Paris. 8818^{a} 'omnibus manet una mors' Vincentius Bellouacensis VII 70

VARIA LECTIO.

8 Thitonus *τu*   9 archanis *AFu*   admisus *B*   habenque A_1 10 panthoidem *λ*   panthoidē *u Ac.*   pantoiden *πτ*   *orco A* (*A_1 euanuit*) orcho *F*   11 quamuis] qui *u_1*   clypeo *λτ*   12 nil *Bu opp. Porph.*   14 iudice me *nescio quis opp. Acr. et sch.γ*   sordibus A_1F_1

15 omnis *π*   omnes *cett.*   *nox A* (*A_1 euanuit*)   mors *τGλuar.χ* (*αμpϱuar.*) *Vincentius floril. Paris.* 8818^{a} (*opp. floril. alt.*) (*'h. e.* [*i. e. sch.γφ*] *mors' Acr. et sch.γλφ*)   16 loeti *ABγλπτ*   laeti *ψ*   l°eti *φ*   leti *Acr.*   loeti est *χ*(*μ*)*y*   18 auidis *ω*   pauidis *y opp.Acr. et sch.γ sch. λφ*[4 *Bland.*] *cf.* III 29, 61: '*auaro — mari' et Boeth. consol. philos.* II 8 *u.* 9: '*. . . auidum mare'*   *u.* 19 *om. A_1, add. manus antiqua ante u.* 18

ac] et *Fπχ*(*μσv*) *opp. Ac.*   densantur *A*   [densentur 4 *Bland.*] *nullum A* (*A_1 euanuit*)   20 Seua *AFγu*   capud *u*   21 me] te *N. Heinsius*   rabidus *y opp. Ac.*   22 Illirycis *A*   Illiricis *γψu*   Yllyricis *λπ*   nothus *FγuA₂πcorr.*   obruat *Weilius*   23 tu] ta *B*   uage *AF*   harenę *π*

ossibus et capiti inhumato
particulam dare: sic, quodcumque minabitur Eurus
fluctibus Hesperiis, Venusinae
plectantur siluae te sospite, multaque merces
unde potest tibi defluat aequo
ab Ioue Neptunoque sacri custode Tarenti.
neclegis immeritis nocituram
postmodo te natis fraudem committere? forset
debita iura uicesque superbae
te maneant ipsum: precibus non linquar inultis,
teque piacula nulla resoluent.
quamquam festinas, non est mora longa; licebit
iniecto ter puluere curras.

TESTIMONIA.

26 sq. 'Venusinae plectantur silnae' sch. γ epist. I 2, 14 29 sq. 'damna reipublicae . . . ex maiorum uitiis descendisse confirmat Horatius: negligis immeritis nocituram postmodo natis te fraudem committere' Seru. ad georg. I 502 35 sq. 'non — curras' Seru. ad Aen. VI 176

VARIA LECTIO.

24 inumato λ nec humato *nescio quis* intumulato *Peerlk. et Axtius. sed cf. mus. Rhen.* 1863, 274 25 si// τ sit λ ('*etiamsi, at* sic *ut sit* [*sic sch.γ*] *aduerbium adiuratiuum*...' *sch.γ*) m̧inabit reurȝ *B* (reur̄ȝ *fort. B*1) 27 Plectentur *B* Flectantur ψ (*sed* F *minio picta*; μ) ('*flectat*' *Acr.i.t. et sch.γi.t. alt. l. opp. sch.γ alt. l.*) 30 Necglegis λ Negligis *uγcorr.πcorr.* Neglegis *γ1π1cett.* ['Negligis cōmittere?' *codd. Bland.*] īmeritis *B* immeritis *γ* nociturnā τ 31 Postmodō *A*, ^ *ab alt. m.* Postmo ψ1 conmittere *uχ Ac.* cōmittere φ comit^t^ere ψ Forset *Fγλ1πτG V*[*omn.Bland*]ς(αβδμϱσghınps)*Priscianus Pph.* forsan *A* (*A*1 *euanuit*) forsit *Pulmannus* forsan *Bγuar.χ*(ϑv) forset *u cf. Seru. ad Aen.* XI 50 *Handi Tursellinus* II *p.* 711 'forset] *pro* (Fors *pro sch.φ*) *forsan* (*forsam sch.λ*) *uel pro forsitan* (*forsita*^m^ *sch.λ*)' *sch.λφ cons. sch.π* 32 superbę *A*1 (*sed uirgula propemodum euanuit*) superbe *Ac.* superbo *Passeratius* supremae *Burgessius* 33 inultis] multis *B* 36 Iniectū τ curas *Bγψ*1

XXVIIII

Icci, beatis nunc Arabum inuides
gazis et acrem militiam paras
non ante deuictis Sabaeae
regibus horribilique Medo
nectis catenas. quae tibi uirginum
sponso necato barbara seruiet?
puer quis ex aula capillis
ad cyathum statuetur unctis,
doctus sagittas tendere Sericas
arcu paterno? quis neget arduis
pronos relabi posse riuos
montibus et Tiberim reuerti,
cum tu coemptos undique nobilis
libros Panaeti Socraticam et domum
mutare loricis Hiberis,
pollicitus meliora, tendis?

XXX

O Venus regina Gnidi Paphique,

TESTIMONIA.

I 29. 1 sq. 'Icci — gazis' Acron ad epist. I 12, 1   1 'uicesima septima ode: Icci — uides' Diomed. 522   7 sq. Charis. 104

I 30. 1 Acr. ad c. II 5, 20   praem. 'uicesima octaua ode' Dio-

---

VARIA LECTIO.

I 29. AD ICCIVM *ABτ*   AD ICCIVM LOQVITVR *Fλς*   HICCIVM ALLOQVITVR A PHILOSOPHIA AD MILITIAM CONVERSVM *γ*   1 Hicci *γ*   inuidus *τ*   uides *exp. metr. Diomedes*   2 Gaztis *F*   miliciam *A*   3 sabeae *BFγπ*(*sed in ras.*)*u*   4 horribilis *Bentl.*   modo *γ*   5 que *τ* *uu.* 7—16 *om. B*   8 cyatum *γλτπp.r.*   chyatū *πa.r.*   ciatum *φu*   sciatum *ψ*   stit *tuetur* *φ1*   10 negat *Pph. opp. Acr. et sch.γ*   11 posse riuos] post seruos *φ1*   12 tyberim *πτ*   13 coemptus *τ1*   nobilis *Aγτχ*(*s1*) *sch.γ*   nobiles *Fλπuς Ac.*   14 paneti *uς*   15 locis *γ1*   biberis *γ1*

I 30. AD VENEREM *ABτ*   EVTICE AD VENEREM (VEREM *λ*) PRO GLICERA *Fλ*   EVTICE AD VENEREM PRO GLICERA MERETRICE *γ*   *Hoc carmen abiudicat Horatio Peerlk.*   1 cnidi *BFπχ*(*δh*) *Porph. Diomed.*

sperne dilectam Cypron et uocantis
ture te multo Glycerae decoram
transfer in aedem.
feruidus tecum puer et solutis
Gratiae zonis properentque Nymphae
et parum comis sine te Iuuentas
Mercuriusque.

XXXI

Quid dedicatum poscit Apollinem,
uates? quid orat de patera nouom
fundens liquorem? non opimae
Sardiniae segetes feraces,
non aestuosae grata Calabriae
armenta, non aurum aut ebur Indicum,
non rura quae Liris quieta
mordet aqua taciturnus amnis.
premant Calena falce quibus dedit

TESTIMONIA.

med. 522 sq. 2 'Hor. in primo carminum· sperne — Cypron' Prob. 1398 sq.
I 31. 1 praem. 'uicesima nona ode' Diomed. 523

VARIA LECTIO.

opp. Acr. et sch. γ expos. metr. Diomedis cod. A phaphi///que *ψ* paphiq. *τ* 2 Spernere *γ* cyprum *u* cyprŏm *B* 3 Thure *u* multu *γ*1 glicerae *Bγτψu* glycere *λ*1 glicęrę *π* 4 Transfert *B* edem *u* 5 Feuidus *ψ* et lutis *λ*1 6 nodis *π*1*χ*(*suar.*) (zonis *π*2) numphae *A*1 nimphae *γλψu* 7 *comis u* te *iuuentas τ* Mercuriusquae *A*
I 31. AD APOLLINEM (APPOLLINEM *A*) *ABτ* EVTICE AD APOLLINEM IPSI SACRIFICANS (SACRICANS *φ*) VITAE (VITE *λ*) PRAESENTIS (PRESENTIS *λφ*) STATVM *Fλ* EVTICE AD APOLLINEM *γ* 2 noum *A*1 nouum *A*2 *cett.* 3 *sq.* opimas—feracis *Cruquiana* 5 estuosae *γu* aestiuosae *B* prata Calabriae aut *Scheibeus et Vrlichsius* laeta Calabriae *Paldamus* lata C: *Meinekius totam stropham del. Schwenckius* (*mus. Rhen.* XV 240) *sed cf. Silius Ital.* IIII 350. 224 6 ebor *τ* 7 lyris *Fτ* lir///is *γ* 8 annis *u* *uu.* 9—12 *quos iam Seneca imitatus est Hippol.* 518 *sq.* '*Sollicito bibant auro superbi e. q. s.*' *Horatio abiudic. Peerlk. Linkerus alii* 9 Praemant *Fτ* Calenam *Bentl.*

Fortuna uitem, diues et aureis
  mercator exsiccet culullis
    uina Syra reparata merce,
dis carus ipsis, quippe ter et quater
anno reuisens aequor Atlanticum
  impune: me pascunt oliuae,
    me cichorea leuesque maluae.
frui paratis et ualido mihi,
Latoe, dones, at precor integra
  cum mente, nec turpem senectam
    degere nec cithara carentem.

XXXII

Poscimur. si quid uacui sub umbra

TESTIMONIA.

10—12 'diues et — merce' Acron ad art. poet. 434

I 32. 1 sq. 'poscimur — tecum' Seru. ad ecl. 1, 10   1 'tricesima ode: poscimus — umbra' Diomed. 523

VARIA LECTIO.

10 et *Aγπ(superscr.* ut *π)ς(αβδμgnpsv)sch.γ* ut *BFλuıχ(θρσh) Pph. Bentl.*   11 Mecator *τ*   exsicc& *ψ*   culillis *Aγτ Acr. sch.γχ (αρghpsı)* (culili *sch.λ*) cuı ıllis *B* cululis *Fπu Pph. χ(βv)* (cululę *sch.φ*) culullis *λχ(δθμσnscorr.)sch.δ* (culilę *Porph.i.t.*)   12 sira *γ*   *uu.* 13—16 *del. Peerlk. Prienius Linkerus*   13 Diis *AFγλτ*   q̍ p·τ̄· *B*   14 equor *γu*   athlanticum *AFγλτ Ac. sch.γ* athanticum *u* *athlan*ticum *π* atlantidum *y* [1 *Bland.*]   15 Inpune *F*   pascant *y* (*cod. regiae societatis*) *Faber Bentl.*   *u.* 16 *om. πpr.*   16 Leticoreae *ψı*   cichorea *Aγu* cicorea *Bψcorr.* cycorea *λ* cichoreae *πA2χ Pph.* cicorae/// *φ* (cicoraeae *φı*) cichorae *τ*   17 michi *F*   18 Latoę *γ* Laetoe *Fχ* Letoe *y*
at *ΩG* (*ex sil. Pulm.*) *comment. sch.γς* ad *λpr.* ac *χ(βcorr.)y Bentl.* ['ac precor integra. ***sic legendum est, ut habent cod.*** . . . ***quidam scripti habent*** atque' *Cr.*] *sed cf. Theogn.* 789 *sqq. et mus. Rhen.* 1863, 275 et *ω* atque *y*   praecor *φ*   20 cythara *Fλπτς*

I 32. AD TESTVDINEM *A* AD LIRAM *B* PROSPHONETICE AD LYRAM *Fλ* PROSPHONETICE (*om. τ*) AD LIRAM DE CARMINIBVS SVIS *γτ*   1 Poscimur *FλπuAcorr.ead.m.V ut uid.*[3 *Bland.*]*χ(β1δρ1gh aut pr. aut corr.vs) expos. metr. Acr. et sch.γ Pph. sch.λφ Seruii Paris.* 7959 *Regin.* 1495 Poscimus *Apr.Bγτχ*[1 *Bland.*] *Diomedes Bentl.*   umbra] antro *y Bentl. opp. Ac. Pph. sch.λ*

lusimus tecum, quod et hunc in annum
uiuat et pluris, age dic Latinum,
barbite, carmen,
Lesbio primum modulate ciui,
qui, ferox bello, tamen inter arma,
siue iactatam religarat udo
litore nauim,
Liberum et Musas Veneremque et illi
semper haerentem puerum canebat,
et Lycum nigris oculis nigroque
crine decorum.
o decus Phoebi et dapibus supremi
grata testudo Iouis, o laborum
dulce lenimen, mihi cumque salue
rite uocanti.

XXXIII

Albi, ne doleas plus nimio memor
immitis Glycerae, neu miserabilis

TESTIMONIA.

I 33. 1 praem. 'tricesima prima ode' Diomed. 523 2—4 'idem in eodem (i. e. Hor. in I carm.): neu — fide' Prisc. XVII 49 cf. XVIII 130 2 sq. 'Hor. . . . ad Albium Tibullum elegiarum auctorem scribens ab ea, quam diximus miseratione elegos miserabiles dicit hoc modo: neu — elegos' Diomed. 485

VARIA LECTIO.

2 in] per χ(ϑ) *opp. Pph.* 3 pluris *Pph.* plures *Ω* age *om. A*1, *add. alt. m.* 7 religaret *ψpr.* 8 nauim *Bτλcorr.(an λpr.?)χ(ϑ1hnps)* nauem *cett.* 9 Librum *ψ*1 10 herentem *Fγπτu* 11 licum *Apr. BFu* occulis *ψ* 12 phebi *Aπτu* suppremi *γ* 15 lenimem *u* mihi (michi *φ*) cumque *Ω Acr. et sch.γ Porph. sch.λφ* mihi cuique *Bentl.* medicumque *Lachmannus* mihi tuque *Peerlk.* *sed Horatius ueterum poetarum usum uidetur secutus esse cf. Lucret.* II 114. V 312

I 33. AD TIBVLLVM *A* PARANETICE TETRACOLOS (*om. γ*) AD ALBIVM TIBVLLVM (BVLLVM *Fλ*) CONSOLATVR DOLENTEM QVOD NEGLEGATVR (NEGLIGATVR *λ*) A SCORTO *Fγλ* AD ALBINVM *τ* *carmen om. B* 1 Albine doleas *Fγλ1u* 2 Inmitis *γτ* glycere *γτ* glicerae *τψu* glicere *A*1 miserabilis *π Pph.* miserabiles *Ω Ac.*

decantes elegos, cur tibi iunior
   laesa praeniteat fide.
insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor, Cyrus in asperam
declinat Pholoen: sed prius Apulis
   iungentur capreae lupis,
quam turpi Pholoe peccet adultero.
sic uisum Veneri, cui placet imparis
formas atque animos sub iuga aenea
   saeuo mittere cum ioco.
ipsum me melior cum peteret Venus,
grata detinuit compede Myrtale
libertina, fretis acrior Hadriae
   curuantis Calabros sinus.

XXXIIII

Parcus deorum cultor et infrequens

TESTIMONIA.

10 'quotiescumque ratio non apparet, sic uisum interponitur, ut Hor.: sic — Veneri, cum amorem ostenderet non esse pulchritudinis' Seru. ad Aen. III 2 'sic — Veneri' mythographus III tract. 11, 25 ap. Mai. auct. class. III 266 14 'grata continuit compede Horatius dicit' Placidi glossae ap. Mai. auct. class. III 439

I 34. 1 praem. 'tricesima secunda ode' Diomed. 523

VARIA LECTIO.

4 Lesa *Au* pretineat *A*1 preniteat *γA*2 p̄miteat *τ* 5 licorida *Au* 6 Cyri te torret *Fπ*1 Ciri *u* cirus *Au* 7 Declinet *τ* pholoem *λ*1 philoen *γ* 8 caprehae *A* *uu*. 9. 10 *om*. *λ* peccet — cui *om*. *πpr*. 10 inparis *γ* impares *Fuπ*2 11 [aenea *omn*. *Bland*] 12 Seuo *Aλu* ioco *Fea* 13 petere *π*1 14 continuit *ω* (*Lips*. 1498) *Placidus* cōpede *Aτ* conpede *sch.γ opp. Porph.* mirtale *Fτu* myrthile *A* 15 adriae *Fuπp.r.*

I 34. AD SE PHILOSOPHANTEM DEOS INTELLIGIT PRAESENTES (PRESENTES *λ*) QVOS PHILOSOPHANDO NEGAVIT *Fλ* AD SE PHILOSOPHANTĒ ET DICIT QVOS PHILOSOPHANDO DEOS NEGAVIT PRESENTES INTELLEGI *γ* AD FORTVNAM ET SE IPSVM *τ* *inscr. om.* *A* oden *B*

insanientis dum sapientiae
consultus erro, nunc retrorsum
uela dare atque iterare cursus
cogor relictos: namque Diespiter,
igni corusco nubila diuidens
plerumque, per purum tonantis
egit equos uolucremque currum,
quo bruta tellus et uaga flumina,
quo Styx et inuisi horrida Taenari
sedes Atlanteusque finis
concutitur. ualet ima summis
mutare et insignem attenuat deus,
obscura promens; hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
sustulit, hic posuisse gaudet.

XXXV

O diua, gratum quae regis Antium,
praesens uel imo tollere de gradu

TESTIMONIA.

3—5 '... primo carminum: nunc — relictos' Eutych. 2182 5. 7 sq. 'Hor.: namque Diespiter plerumque — equos' Seru. ad Aen. VIIII 572 9 'Hor.: et bruta tellus' Seru. ad Aen. X 102 14. 16 'sicut supra dictum est: hinc a: r: (rapace γ) sust:, hic p: g:' sch. λφ ad c. II 1, 3

VARIA LECTIO.

2 sapienciae λ 3 retrorsus γ *opp. Ac.* 4 iterarare *puncta pos. alt. m. A* 5 relictos *Ω Pph. Peerlk. (quem uide)* relectos *Nic. Heinsius Bentl. Hauptius* 6 corrusco *A, punctum alt. m. appos.* chorusco *πu* 7 tonantes *Fγu* 8 aequos *φ* 10 stix *γτφu* st//ix *ψ* tenari *Fγπ Porph.* trenari *u* 11 atlanteusq. (h supra l) *π* ahtlanteusq. *τ* athlante usque *F* athlanteusque *cett. Ac.* 12 una *τ* sumis *ψ* 13 insigne *Bentl.* 14 ꝑmens *u* 15 stridore *φ* accuto *ψ1* acuto *π* 16 Sustolit *A1* hinc *A1χ(αp) Pph.*

I 35. AD FORTVNAM *ABτ* PROSEVTICE FORTVNAM INVOCAT QVAE (QVE *λψ*) COLITVR ANTII (ANCII *γ*) *Fγλ* *omisit hanc oden Diomedes aut coniunxit cum antecedenti, opp. expos. metr.*

mortale corpus uel superbos
uertere funeribus triumphos:
te pauper ambit sollicita prece
ruris colonus, te dominam aequoris
quicumque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina.
te Dacus asper, te profugi Scythae,
urbesque gentesque et Latium ferox,
regumque matres barbarorum et
purpurei metuunt tyranni,
iniurioso ne pede proruas
stantem columnam, neu populus frequens
ad arma cessantis, ad arma
concitet imperiumque frangat.
te semper anteit saeua Necessitas,
clauos trabalis et cuneos manu
gestans aena, nec seuerus

TESTIMONIA.

I 35. 9 'et Dacus asper' sch. λφ c. II 20, 18 12 cf. 'ut est hoc: purpureus tyrannus' Seru. centimetr. p. 1822 13 sq. 'iniurioso — columnam' Donat. ad Terent. Phorm. II 1, 57

VARIA LECTIO.

2 Presens *Αλτu* 3 corpus] sursus *Lachmannus* *uu.* 5—28 *del. Gruppeus* 6 ruris, colonus *distinxerunt Marklandus et F. A. Wolfius* colonis *B* colunus *γ* dominum A_1 7 bithina *Aφu*ψ_2 bithinia ψ_1 bythyna *λ* 8 Carpatium *Bπ* Carpathyū *τ* 9 scithae *ABu* scitae *Fγ* schitę *π* 10 Vrbesq: *φ* laceum A_1 11 Reguntque A_1 matres, barbárorum et p: m: t: *editores aliquot* 12 mutuunt A_1 (*an* muniunt?) tiranni *u* 13 ne pede tuo proruas *u* 14 colunnã *u* fremens *Bentl.* 15 arma] aruas A_1 cessantis *B* cessantes *cett.* cursantes *Bentl.* *uu.* 17—28 *del. Linkerus* *uu.* 17—20 *del. Peerlk.* 17 saeua *FGχ*(*δh, ex Bentleianis omnes melioris notae libri*) *sch.λφ interpr. 'dura' nec diss. ut puto Acr.I* seua *λπu*A_2*ς*(*αβϑμϱσιnpsv*) serua A_1*B γτ V* [4 **Bland.**]*χ*(*g*) *Acr. et sch.γ Porph. et haec quidem uaria lectio ex interpretis cuiusdam adnotatione: 'praecedit quasi sit Necessitas comes et ministra Fortunae'* (*Acr.*) *orta esse apparet.* 18 traualis *B* trabilis *pro* trabalis *Pph.* trauales π_1 trabales *cett.* 19 aena *ABλπτ*$\varphi_1\psi$*corr. Vχ comment.* aenͤa *γχ*(*μ*) aenea *ψpr.u*φ_2*χ*(*ασhnsv* en: *ϑ*) *Ac.* ['aena. *sic*

uncus abest liquidumque plumbum.
te Spes et albo rara Fides colit
uelata panno, nec comitem abnegat,
utcumque mutata potentis
ueste domos inimica linquis.
at uolgus infidum et meretrix retro
periura cedit, diffugiunt cadis
cum faece siccatis amici,
ferre iugum pariter dolosi.
serues iturum Caesarem in ultimos
orbis Britannos et iuuenum recens
examen Eois timendum
partibus Oceanoque rubro.
eheu cicatricum et sceleris pudet
fratrumque. quid nos dura refugimus
aetas, quid intactum nefasti
liquimus? unde manum iuuentus
metu deorum continuit, quibus

TESTIMONIA.

21 sq. 'canam . . . fidem dixit . . . quod ei albo panno inuoluta manu sacrificabatur . . . unde Hor.: et — panno' Seru. ad Aen. I 292 cons. Cynthius Cretensis in eundem Vergili locum ap. Mai. auct. class. VII 344

VARIA LECTIO.

Bland.' Cr.] nec *τ* seuerus *F* 20 liquidum *'V'* 21 alborata *A*1 albora *ψpr.* colitur *Seruius et Cynthius* 22 nec] ne *A*1*τ*1 abnegas *nescio quis* *uu.* 23. 24 *inuerso ordine exhibentur in u* 23 potentis *Bπ Pph.* potentes *cett.* 24 linquis] uertis *Bentl.* 25 Ad *A*1*φpr.* tum *Bentl.* uulgus *Bλu* meritrix *B* 26 Per iura *Aτ* cedit *γ* diffugiunt] fugiunt *Fπ* 27 fece *Fλπτu Acr.* siccitas *A*1 29 *huc transponebat G. Wolffius* (*philol.* XVIII 728) *stropham quartam, uu.* 29—32 *uero ultimos huius carminis esse suspicatur* ultimi *Cuninghamus* 30 orbis] oro *Bentl. opp. Pph.* brittannos *γπ* regens *B* 32 oceanoque *ψ* 33 Heu heu *Bπχ*(*ϑn*)*y*(*Pulmanni E*)*Ac.* Heu *AγGV*[*omn. Bland.*]*χ*(*αϱσ*)*Pph.* Heheu *λψy* Eheu *τφuχ* 34 dure fugimus *A*1 (*alt. m.* e *in* a *mutauit*) durare fugimus *B* refugimus, *om.* dura *τ* 35 intantum, *sed* n *non satis liquet A*1 36 Linquimus *Buχ*(*ϑσpn corr.*) *opp. Acr. et sch. γ Pph.* manus *yω* [manum *omn. Bland.*]

pepercit aris? o utinam noua
incude diffingas retunsum in
Massagetas Arabasque ferrum.

XXXVI

Et ture et fidibus iuuat
placare et uituli sanguine debito
custodes Numidae deos,
qui nunc Hesperia sospes ab ultima
caris multa sodalibus,
nulli plura tamen diuidit oscula
quam dulci Lamiae, memor
actae non alio rege puertiae
mutataeque simul togae.
Cressa ne careat pulchra dies nota,
neu promptae modus amphorae,
neu morem in Salium sit requies pedum,
neu multi Damalis meri

TESTIMONIA.

I 36. 1 praem. 'tricesima tertia ode' Diomed. 523 4 Seru. ad Aen. I 530 8 Charis. 266 10 schol. Pers. 2, 1

VARIA LECTIO.

39 diffingas *AγφGu2ς*[3 *Bland.*] *Acr. et sch.γ* diffingas *τ* diffigas *u1* diffindas *πχ* deffingas *λpr.* defingas *Bψλp.r.χ(p1)y Bentl. Fea* retunsum *Pph. Porph. de qua forma cf. Vergil. georg.* II 301 retusum *Ω* [2 *Bland.*] *Ac.* recusum *y*[1 *Bland.*] *Aldus* recoctum *Bentl.* refusum *Seyffertus*

I 36. AD NVMIDĀ *B* EVCARISTICE AD NVMIDAM AMICVM LAMIAE (LAMIE *λ*) REDEVNTEM *Fλ* EVCHARISTICE LAMIAE NVMIDAE AMICO LOQVIT̃ REDEVNTI *γ* AD LAMIAM *τ* *inscr. om. A* 1 turae *φ, ψ1 non liquet* iuuat (inuat *A1*) placare | Et uituli *Aτ* 5 Karis *χ(μϱv)* 6 plura] pulcra *u* 8 Acte *τ* pueritiae *τπ2 V*[*omn. Bland.*] 9 Mutate *γ* 10 Thressa *Iacobus a cruce et Erasmus* pulcra *Bψu* pulcrha *γ* 11 Nec *Fπuχ(δμϱσghnsv) Pph.* (ne *Porph.*) prompte *γλφ* promtę *ψχ* 12 Nec̆ *A* Nec *Fπuχ* saltū *B* 13 Nec *Apr. Fπuχ opp. Pph.* demalis *λpr.*

Bassum Threicia uincat amystide,
neu desint epulis rosae
neu uiuax apium neu breue lilium.
omnes in Damalin putres
deponent oculos, nec Damalis nouo
diuelletur adultero,
lasciuis hederis ambitiosior.

XXXVII

Nunc est bibendum, nunc pede libero
pulsanda tellus, nunc Saliaribus
ornare puluinar deorum
tempus erat dapibus, sodales.
antehac nefas depromere Caecubum
cellis auitis, dum Capitolio
regina dementis ruinas
funus et imperio parabat
contaminato cum grege turpium

TESTIMONIA.

14 'haec amystis huius amystidis, nomen lectum in Horatio' Prob. cath. 1474 P. itemque Claudius Sacerdos II 52 16 'et — lilium' Acr. ad c. II 4, 29. 14, 24

I 37. 1 praem. 'tricesima quarta ode' Diomed. 523

VARIA LECTIO.

14 trheitia *u* amystede *B* amistide *γu* amistidae *λψ* 15 Nec̆ *A* dēs ī tepulis *B* desinit *τ* æpulis *τ* *uu*. 17—20 *del. Gruppeus* 17 demalim *A*1 damalim *γλuA*2*ς* damalī *Bτ* 18 Deponent *τ* Deponunt *χ*(*h*) Deponent *cett. sch. λφ* nec malis *A*1 neu *Pph. opp. Ac. Porph.* nouo *π* 19 Diuellitur *π* 20 ederis *π* ambiciosior *Aγλς*

I 37. AD SODALES *B* PROSPHONETICE AD SODALES AVGVSTI CAESARIS (CESARIS *γλ*) VICTORIAM ALEXANDRINAM DESCRIBIT *Fγλ* IN VICTORIĀ AVGVSTI *τ* *inscr. om. A* 2 nunc] nun *A* 4 erit *γω* ('erat] *pro est' Acr. et sch.γ*) dapidus *τpr.* 5 Antehanc *Fλ*1*a.r.πa.r.χ*(*ϱ*1*p*) *Pph.* deprome *u*1 deponere *B* cecubum *u* 7 dementis *Bπ* dementes *rell.* ruinas *A*

morbo uirorum, quidlibet impotens
sperare fortunaque dulci
ebria. sed minuit furorem
uix una sospes nauis ab ignibus,
mentemque lymphatam Mareotico
redegit in ueros timores
Caesar, ab Italia uolantem
remis adurgens, accipiter uelut
mollis columbas, aut leporem citus
uenator in campis niualis
Haemoniae, daret ut catenis
fatale monstrum. quae generosius
perire quaerens nec muliebriter
expauit ensem nec latentis
* classe cita reparauit oras;
ausa et iacentem uisere regiam
uoltu sereno, fortis et asperas
tractare serpentes, ut atrum
corpore combiberet uenenum,
deliberata morte ferocior:

TESTIMONIA.

22 sq. 'Hor. in I carm.: nec muliebriter — enses' Prisc. XVIII 128

VARIA LECTIO.

10 morbo uirorum] Semiuirorum *y*(*cod. Peerlkampi*) opprobriorum *Bentl. alii alia opp. sch.γ* inpotens *πψA*2 *Acr. om. A*1 12 minuet *Ac. opp. sch.γ* furem *ψ*1 13 nauis *om. π*1 14 lymfatam *B* limphatam *ψu* linphatam *γ* 15 in] ad *Bentl.* seros *Bouhierus* 17 Remissa turgens *B* adurguens *γπχ*(*μϱ*) uelud *γ* 18 Molles *Fγλu* 20 Hemoniae *γτu* 21 mostrum *γ* que *u* 22 querens *Aγλψu* 23 latentes *ψu* 24 reparauit *Ω Porph. sch.λφ sch. γ ut uid.* (*interpr. 'non collegit denuo exercitum ex intimis partibus sibi fauentibus'*) r. *Ac.* repetiuit *Feae 'Vr. A. a 2. m.' alii alia coniecerunt:* repedauit, perarauit, trepidauit, penetrauit, remeauit, reserauit, properauit, peragrauit, citare parauit, ire parauit, agitare parauit, rapere iuit, sollicitare parauit, clade iterare p: horas *u* h. *Ac.* 25 iacemtem *λ* tacentem *y Bentl.* 26 Voltu *Fγπ* V͏ͧltu *A* Vult *B* Vultu *rell.* fortes *B* 27 artum *A*1 28 Pectore *y* conbiberet *λτuχ* cǒmbiberet (v *erasa*) *A* cūbiberet *B*

saeuis Liburnis scilicet inuidens
  priuata deduci superbo
    non humilis mulier triumpho.

XXXVIII

Persicos odi, puer, apparatus;
displicent nexae philyra coronae:
mitte sectari, rosa quo locorum
    sera moretur.
simplici myrto nihil adlabores
sedulus, curo: neque te ministrum
dedecet myrtus neque me sub arta
    uite bibentem.

TESTIMONIA.

I 38. 1 'tricesima quinta ode: Persicos — apparatus. Expl. lib. primus incipit liber secundus' Diomed. 523 'Persico socii' schol. Iuuen. 3, 221 3 'ut . . . e carminibus Flacci exempla proferamus, sit nobis ille uersus, qui est primus apud eundem in ultima ode: mitte — locorum' Victorin. 2604

VARIA LECTIO.

30 Seuis *Aγτu* lyburnis *F* libyrni *Porph. i. t.* 31 superbo/// *A*

I 38. AD PVERVM MINISTRVM *Bτ* PROSPHONETICE AD PVERVM (PVERVM SVVM *γ*) PRO SIMPLICI APPARATV CONVIVII (CONVII *γψ*1) *Fγλ* *inscr. om. A* 1 Per siccos *u* 2 phylira *ψ* phylyra *π* phyllira *τφ* phillira *u* 3 locorum *A* (*A*1 loquorum? *ut exhibet ϱ*) 4 Saera *Fτ* 5 mirto *Aπφu* nichil *u* 6 curo *u* cura *Bentl. et u*1? curae *y*(*cod. Bodleianus*) curo *etiam Porph.* adlabores. sedulum curae neque *Peerlk.* 7 *De*Decet *A* Dec& (de *supra*) *π* mirtus *γψu* neque te *τ* arcta *u* [arta *sine* c *codd. Bland. ubique*] 8 libentem *A*1

EXPLICIT LIB. CARMINV PRIMVS. INCIPIT. LIBER. SECVNDVS *A* CARMINVM LIBER ·I· EXPLICIT (EXPLICITVS *φ*) INCIPIT LIBER II· FELICITER *Fλ* Q. HORATII FLACCI CARMINV̄ LIBER PMVS EXPLIC̄. || INCIPIT LIB̄ SECDS̄ *γ* HORATII FLACCI CARMINV̄ LIB̄ I· FINIT || INCIPIT LIBER II· *τ* (FINIVNT SAPHICA DE LIBRO PRIMO CARMINVM. INCIPIVNT DE LIBRO SECVNDO SAPHICA *B sed idem fol.* 176 b CARMINV̄ LIb· I· EXPl || INCIP̄ LIb·II· *B*)

Q. HORATI FLACCI

CARMINVM

LIBER SECVNDVS

I

Motum ex Metello consule ciuicum,
bellique causas et uitia et modos,
ludumque Fortunae grauisque
principum amicitias et arma
nondum expiatis uncta cruoribus,
periculosae plenum opus aleae,
tractas et incedis per ignes

TESTIMONIA.

II 1. 1 Seru. ad Aen. VI 772 praem. 'prima ode' Diomed. 523 3 sq. 'grauesque — amicitias' Acr. ad c. II 19, 8 3 Plot. 9, 7 6—10 'blanditur iam Pollioni patrono quem tragoediarum et historiarum scriptorem Hor. fuisse testatur. nam in secundo carminum dicit de historiis: periculosum — doloso. item paulo post: paulum — theatris' Seru. ad ecl. 3, 84 7 sq. 'incedis — doloso' Seru. ad Aen. VIII 409

VARIA LECTIO.

II 1. AD ASINIVM POLLIONEM *B* LOQVITVR ASINIO POLLIONI (POLLONI *λ* POLLINI *ψ*1) VIRO CONSVLARI QVI INTERMISSIS TRAGOEDIIS BELLI CIVILIS HISTORIÃ DESCRIBIT *Fλ* AD ASINIV̄ POLLIONĒ C̄SVLARĒ VIRV̄. PRACMATICE TETRACOLOS *γ* AD ASINIVM POLLIONEM CONSVLAREM VIRVM *τ* *inscr. om. A* 1 metællo *τ* consǒle *λ* 3 graues *u* 4 Principlum *A* amititias *u* 5 tincta *Bentl. sed cf. mus. Rhen.* 1863, 275 6 Periculossę *λ* Pericolosae *B* alaeae *A* 7 incędis *πφ*

suppositos cineri doloso.
paulum seuerae Musa tragoediae
desit theatris: mox, ubi publicas
res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes coturno,
insigne maestis praesidium reis
et consulenti, Pollio, curiae,
cui laurus aeternos honores
Delmatico peperit triumpho.
iam nunc minaci murmure cornuum
perstringis aures, iam litui strepunt,
iam fulgor armorum fugacis
terret equos equitumque uoltus.
audire magnos iam uideor duces
non indecoro puluere sordidos
et cuncta terrarum subacta
praeter atrocem animum Catonis.
Iuno et deorum quisquis amicior
Afris inulta cesserat impotens
tellure uictorum nepotes

TESTIMONIA.

15 sq. Seru. ad ecl. 3, 88

VARIA LECTIO.

8 Subpositos *Αλτψpr.u* positos *Seruius ad Verg. Aen.* VIII 409 Suppositos *cett. Ac.* doloso? *Botheus* *uu.* 9—12 *del. Peerlk. Ritschelius* (*mus. Rh.* XI 634) *Gruppeus alii* 9 tragediae *u* tragoẹdię *π* 10 puplicas *u* 12 Cycropio *A* 13 mestis *Fπτu* prẹsidium *γu* regis *A_1πa.r.* 14 consulent *B* 16 Delmatico *A_1Bγ* Dalmatico *cett. A_2* triumfo *B* 17 cornum *A_1* 18 Perstringes *B* aureịs *φ*(*cf. Corssenus de pronuntiatione e. q. s.* I 229) auras *γpr.* auræs *γcorr.* litui *$π_2$* halitus *$π_1$* 19 fulgur χ(σ)*y opp. sch.γ* fugaces *uς* 20 æquitū *τ* uoltus *Fπ* uultus *cett.* 21 uidere magnos iam uideor *Beroaldus et Bentl.* anteire magnos iam uideo *Hanowius et Bernaysius opp. Acr. et sch.γ Porph. sch.λφ* 24 Preter *Fγλu* *uu.* 25—36 *del. Gruppeus* *uu.* 25—28 *post u.* 36 *pon. Scheibeus del. Peerlk. Ritschelius Prienius: ceterum cf. Silius* II 365 *et Lucanus* IIII 788 25 quisquis deorum *u* amitior *ψ* amicitior *u* 26 Affris *u* cessærat *τ* inpotens *Fλ Porph.* īpotens *B* *u.* 27 *om. A_1τ*

rettulit inferias Iugurthae.
quis non Latino sanguine pinguior
campus sepulchris impia proelia
testatur auditumque Medis
Hesperiae sonitum ruinae?
qui gurges aut quae flumina lugubris
ignara belli? quod mare Dauniae
non decolorauere caedes?
quae caret ora cruore nostro?
sed ne relictis, Musa procax, iocis
Ceae retractes munera neniae:
mecum Dionaeo sub antro
quaere modos leuiore plectro.

II

Nullus argento color est auaris

TESTIMONIA.

II 2. 1 'secunda ode' Diomed. 523, sed nullus — auaris om. codd.

VARIA LECTIO.

28 Retulit *λu V*[*omn.Bland.*]*A2 Pph. opp. Ac. sch.γ cf. inscr. Neapol.* 2624 (196 *p. Chr.*) RETTVLERVNT iugurte[h] *ψ* iu///gurtę *π* *uu.* 29—32 *del. Prienius et Gruppeus* 30 sepulcris *BFλu Acr. Porph.* inpia *λ* praelia *γλ* p̄lia *Bπ* prelia *u* 31 aditum *λ* 32 Haesperiae *F* Hæsperie *π* ruginae *γ* *uu.* 33—36 *del. Ritschelius Prienius Gruppeus Linkerus; sed cf. Ouid. tr.* IIII 2, 42 *et Sidon. ep.* I 5 '*Metaurus, cuius ita in longum felicitas uno die parta porrigitur, ac si etiam nunc Dalmatico salo cadauera sanguinolenta decoloratis gurgitibus inferret* ...' 33 Quis *χ*(*σpz*) *non Porph. Ac.* que *γ* 35 decolorabere *A1* decolor*auere u* cedes *u* caedis *φpr.* 36 hora *ψ*1*u* 38 Caeae *Fπτu* [**Ceae** *omn. Bland.*] 39 dioneo *Ω* 40 Quere *Ayu*

II 2. AD SALLVSTIVM CRISPVM ENCOMIASTICE TETRACOLOS *AB* DICANE (DICANICE *δ*) AD SALLVSTIVM (SAL[L]VSTIVM *φ*) CRISPVM QVOD (*om. π*) IVS (VIS *λ*) LIBERALITATIS EXTOLLIT GRATIA (GRACIA *λ*) *Fλπ* PROSPHONETICE TETRACOLOS SALVSTIO CRISPO IVS LIB̄TATIS EXTOLLENTI *γ* AD CRISPVM SALLVSTIVM *τ* *prior manus redit in A cf.* I 16, 17

abdito terris, inimice lamnae
Crispe Sallusti, nisi temperato
splendeat usu.
uiuet extento Proculeius aeuo,
notus in fratres animi paterni;
illum aget pinna metuente solui
Fama superstes.
latius regnes auidum domando
spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus iungas et uterque Poenus
seruiat uni.
crescit indulgens sibi dirus hydrops,
nec sitim pellit, nisi causa morbi
fugerit uenis et aquosus albo
corpore languor.
redditum Cyri solio Phrahaten
dissidens plebis numero beatorums

TESTIMONIA.

3 Victorinus de metr. Hor. p. 225 Gaisf. 9—12 Hildebertus moral. philosoph. 986 'idemque (sc. Hor.) in carmine lyrico ad reprimendam dominandi libidinem ita cecinit: latius — uni' Augustin. de ciuit. V 13 9—11 'Oratium . . . qui dicit in lyricis: latius — si Lybiam — iungas' Iohannes Victoriensis I 5 p. 292 Boehm. 13 Porph. ad epist. II 2, 146 17—19 'Hor. in II carminum: redditum — uirtus' Prisc. XVIII 130 17 '. . . in lyricis: redditum — Prahaten' Porph. ad epist. I 12, 27

VARIA LECTIO.

2 inimice *BFπτ* lame (n supra) *A* lammae *τu opp. Acr. Porph.* 3 salusti *γλuς* 4 Slendeat *π* 5 Viuet *φ* Viuat *A*2*χ(ϱ)* Viuit *πφ*1*χ(n)* *Pph.bis Porph. opp. Ac. ς* euo *u* 7 agit *Fλχ(δϱσhnp) Pph. Porph. sch.λφ non cett. G Acr. et sch.γ* agit *π* pinna *A*1*Bγ Acr. Pph. Porph.* penna *cett.* 8 Flamma *A*1, *corr. alt. m.* 9 Letius *Apr.* Lacius *λ* Latium *τ* sylybiam *φ* libiam *ABγλu* lybiam *Fτ* lybyam *π* 11 (ungas *Hildebertus*) paenus *γπτ* penus *u* Phoebus *Peerlk.* Pontus *Schrader* finis *Meinekius opp. Acr. et sch.γ cf. mus. Rhen.* 1863, 275 *sq.*

12 Seru*iat* *π* *uu.* 13—16 *om. ψ*1 13 durus *u* [1 *Bland.*] hidrops *Aγ* ydrops *πu Ac.* 16 languor *ABπτφu Porph.* langor *cett.*

17 ciri *Au* phrahaten *γ V*[*omn. Bland.*]*φ*2*χ(hs*1*)* prahaten *BFπτς (βδμϱσgp) Ac. Acr. et sch.γ Porph.* prahatem *λχ(αϑv)* phrahatem *u* phraaten *A* phraatem *χ(ns*2*) Prisc.* 18 blebi *γ*1 plebis *πa.r.τ V*[*codd.*

eximit Virtus populumque falsis
    dedocet uti
uocibus, regnum et diadema tutum
deferens uni propriamque laurum,
quisquis ingentis oculo inretorto
    spectat aceruos.

III

Aequam memento rebus in arduis
seruare mentem, non secus in bonis
  ab insolenti temperatam
    laetitia, moriture Delli,
seu maestus omni tempore uixeris,
seu te in remoto gramine per dies
  festos reclinatum bearis
    interiore nota Falerni.
quo pinus ingens albaque populus
umbram hospitalem consociare amant

TESTIMONIA.

19—21 'Hor. carminum II: dedocet uti falsis uocibus' (falsis u: del. Hertzius) Prisc. XVIII 46

II 3. 1—4 'aequam — laetitia' Hildebertus moral. philosoph. p. 979 1 sq. 'equam — mentem' Vincentius Bell. VII 70 florileg. Paris. 8818ᵃ 1 Diomed. 523 (om. 'tertia ode')

VARIA LECTIO.

Bland.]ω *et in confusa interpretatione Porph.* plebi *cett. G Prisc. Acr. et sch.γ Pph. sch.λφ* beatum *A2φ2γω Fea opp. sch.λφ sch.γ i.t.*

u. 19 *om.* τ1 20 Dedoce*t* π 23 ingentes *γτu* 24 acerbos ψ

II 3. AD DELLIVM *Bτ* AD DELIVM *Aχ*(σ1) PARANETICE IMMO SYMBOLEVTICE (SIMBOLEVTICE *γ*) DELLIO *Fγ* PARANETICE SYMBOLEVTICE DELLIO. DELLIVM ALLOQVITVR ADQ. COHORTATVR EVM AD EQVITATEM ANIMI ET VOLVPTATEM Q̃M MORS SEQVVTVRA OBNVBET OMNES *λ* [AD GELLIVM '*V*'1 *ut uid.* AD BELLIVM 1 *Bland.*] DELLIVM *test. Ac. Acr. et sch.γ Porph.* 2 in bonis] ac bonis *y*(*codd. Lambini, Berol.*1) *Hildebertus Bentl. Peerlk.* 4 Letititia *B* Letitia *γφu* Leticia *λ* 5 Saeu π mestus *BFπτu* 9 qua *y*(*codd. Lambini*) *Lambinus et Bentl.* quor *Lachmannus. sed* quo = *ubi, ut quo locorum* I 38, 3 10 Vmbra *γ*1 consotiare *ψu*

ramis, * quo et obliquo laborat
lympha fugax trepidare riuo:
huc uina et unguenta et nimium breuis
flores amoenae ferre iube rosae,
dum res et aetas et sororum
fila trium patiuntur atra.
cedes coemptis saltibus et domo
uillaque flauos quam Tiberis lauit,
cedes, et extructis in altum
diuitiis potietur heres.
diuesne prisco natus ab Inacho,
nil interest, an pauper et infima
de gente sub diuo moreris,
uictima nil miserantis Orci:

TESTIMONIA.

15 'dum res et aetas et sororum νήματα πορφύρεα πλέκονται' Ausonius epist. XII 44 sq. 18 'Hor. carmin. lib. II 'uillaque — lauit' Eutych. 2186 21—27 'diuesne — exitura' Hildebertus moral. philos. p. 988 22 sq. 'nichil — sub diuo morieris' Vincentius Bellou. VII 70 23 sq. 'bene dixit de Iunone diuam, respiciens etymologiam. nam in Hor. legimus: sub diuo moreris uictima nihil miserantis Orci i. e. sub aere, quem constat esse Iunonem' Seru. ad Aen. XII 139

VARIA LECTIO.

11 quo et *y*(*cod. Bentlei*) quod *τ* *Ac.* quo *γυλ2φ2ςω* *Pph. ut uid.* ('quo] *ubi' sch.γ* *'ad quem locum' sch.λ* *'in illo loco' sch.φ*) quid *A* *a.r.BFλ1?πG'V'*[*et* 1 *al. Bland.*] *Porph. sch.λφ alt.l.* (*interpr. 'sc. si ea non utimur'*) quoque *χ*(*v*)*y* quia *Ap.r.* qua et *Cuninghamus* ramosque et *Bentl.* ramisque et *Hauptius* ramis, et *Fea et Peerlk.* cannisque et *G. Hermannus cf. mus. Rhen.* 1863, 276 12 Lymfa *B* Limpha *πτu* Nympha (N *minio picta*) *ψ* fugas *τ* 13 Hunc *πa.r.ψ* ungenta *Bπu* *Acr.corr.* breuis *ABγτχ*(*αps1*) *Acr. et sch.γ* (*'genitiuus est' interpr.*) breues *Fλπuς* 14 amenac *u* amaenac *γτ* amoenos *π1 ut uid.* amoenæ *π2* 16 paciuntur *τ* patientur *χ*(*ϑ*) *opp. Ac.* *uu.* 17—28 *del. Gruppeus* *uu.* 17. 18 *om. γ1π1τ1χ*(*ρ1*) 17 Caedes *F* 18 flauos *B* fla^u^s *ψ* flauus *cett.* lauat *ABτ2y uid. Kirchneri nou. quaest. p.* 56 laū *π2* ('lauit] *antique posuit' sch.λφ*) 19 exstructis *Ac.* 20 Diuiciis *τ* pocietur *τ* 21 *sqq.* Diuesne prisco et natus ab Inacho, nil interest, an pauper et infima de gente: sub diuo moraris uictima nil miserantis Orci *Peerlk. itemque distinxerat Wakefieldus* 22 Nihil *πτ* Nichil *Fu* 23 dio *A1Bλω* *Acr. Hildebertus* diuo *cett. A2 Pph. sch.γ* 24 nihil *πa.r.ψ* nichil *φ* orci *γ* orci *π*

omnes eodem cogimur, omnium
uersatur urna serius ocius
  sors exitura et nos in aeternum
    exilium impositura cumbae.

IIII

Ne sit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu: prius insolentem
serua Briseis niueo colore
  mouit Achillem;
mouit Aiacem Telamone natum
forma captiuae dominum Tecmessae;
arsit Atrides medio in triumpho
  uirgine rapta,
barbarae postquam cecidere turmae
Thessalo uictore et ademptus Hector
tradidit fessis leuiora tolli
  Pergama Grais.

TESTIMONIA.

25—27 'unde Hor. omnium uersatur urna serius ociusue sors excitatur' mythographus III tract. 9, 12 ap. Mai auct. class. III 240

II 4. 1 'quarta ode: ne — pudori' Diomed. 523

VARIA LECTIO.

26 Versat. *B* serius et o: *u* otius *γψu* 28 Exitium *FπuG Aτχ(βμρσhv)* Exicium *λχ(np)* (Auxilium *per errorem sch.γ*) inpositura *Fπu Pph.* cumbae *A1BFχ Ac.* cymbae *γλπ*(ȳ *in ras. π*) *Aτχ Pph.*2 cimbae *τuχ* cimbe *sch.γ i.t.*

II 4. ANCILLAM AMARE CRIMEN NON ESSE *AB* PROSPHONETICE ALLOQVITVR SODALEM SVVM FOCEVM MONENS NE DESERAT CONCVBINAM SVAM PHILLIDEM APPETENS TALEM QVALIS FVIT XANTHIA *Fλ* PROSPHONETICE AD XANTHIĀ SODALĒ GENERE FOCEVM ANCILLĀ AMARE CRIM̄ N̄ ĒĒ *γ* AD XANCHIAM TRALIPTAM. ANCILLAM AMARE CRIMEN NON ĒĒ PROTREPTICE TETRACOLOS *τ* 2 Xancthia *τ* Xantia *ψu* foceu *AB* 3 breseis *Fπ* brisaeis *λ* 6 domino *Apr.* tecmessae *ABγτ* tegmessae *Fλπ* temessae *y*[1*cod.Bland.*] *Acr.* themessę *u* 7 mediū ī triūpho *B* 8 rapta] capta *Ac.ω* *uu.* 9—12 *del. Peerlk. et Schwenckius* 9 Barbare *Fγτ* 10 adeptus *ψ1* adtemptus *B* haector *Fπ* ~~equor~~ hector *A* 11 fesis *γ1* 12 graiis *BAcorr.* gragis *γ* gais *ψ1*

nescias, an te generum beati
Phyllidis flauae decorent parentes;
regium certe genus et penatis
    maeret iniquos.
crede non illam tibi de scelesta
plebe dilectam, neque sic fidelem,
sic lucro auersam potuisse nasci
    matre pudenda.
bracchia et uoltum teretisque suras
integer laudo: fuge suspicari
cuius octauom trepidauit aetas
    claudere lustrum.

V

Nondum subacta ferre iugum ualet
ceruice, nondum munia comparis
    aequare nec tauri ruentis

TESTIMONIA.

13 sq. Acron uolgatus ad epod. 8, 11 om. Acr. et sch. *γ*   21 sq. 'brachia — laudo' Seru. ad Aen. VI 207

II 5. 1 'quinta (sexta codd.) ode: nondum — ualet' Diomed. 523   3 sq. 'nec — pondus' Acron uolgatus ad c. II 8, 21 non Acr. et sch. *γ*

VARIA LECTIO.

13 ante *Bγ*   14 Philli difflauae *F*   Phillidis *γτu*   flaue *γ*   14 decorant *τ*   15 Regum *ψ*   g̈enus ċerte *τ*   penates *γτψu* poenates *φ*   16 Meret *AFλπτu*   17 ill*a*m *τ*   scelesta *φ*   18 dilectam *A BFλuςG V* [*omn. Bland.*] delectam *γτχ*(*αϑισp*)   19 aduersam *χ*(*ϑ*)*Ac.pr. opp. Acr. et sch.γ* [*omn. Bland.*]   20 pudanda *λ*   21 Brachia *Ω* uultum *ABγτu*   teretes *Fγπuτ2*   22 *fuge suspicari u, om. u1*   23 Cui *F*   octauum *Ω*   etas *A*   24 condere lustrum *Bentl.*

II 5. NON ESSE PROPERANDVM AD VIRGINIS OSCVLVM *ABτ*, *τ add.* ODE TETRACOLOS *AD GABINIVM* *τ*   EVTICE AD SODALEM PER ALLEGORIAM VERO DICIT OMNIA AD LALAGEN VIRGINEM *F*   ODE TETRACOLOS PER ALLEGORIAM N̄ EE PROPERANDV̄ AD VIRGINIS OSCVLV̄ VERO *OMNIA* AD LALAGEN DICIT *γ*   EVTICE AD SODALEM PER ALLEGORIAM DICIT OMNIA NON ESSE PROPERANDVM AD VIRGINIS OSCVLVM *λ*   1 iugūt *Apr.*   2 conparis *u*   cōparis *ABπτ*   3 Equare *u*

in uenerem tolerare pondus.
circa uirentis est animus tuae
campos iuuencae, nunc fluuiis grauem
solantis aestum, nunc in udo
ludere cum uitulis salicto
praegestientis. tolle cupidinem
immitis uuae: iam tibi liuidos
distinguet autumnus racemos
purpureo uarius colore.
iam te sequetur: currit enim ferox
aetas, et illi, quos tibi dempserit,
apponet annos: iam proterua
fronte petet Lalage maritum,
dilecta quantum non Pholoe fugax,
non Chloris albo sic umero nitens,
ut pura nocturno renidet
luna mari Gnidiusue Gyges:
quem si puellarum insereres choro,
mire sagacis falleret hospites

TESTIMONIA.

8 sq. 'Hor. in II (I libri) carminum: ludere — praegestientis' Prisc. XIIII 46 14 sq. 'et — apponet' schol. Pers. 2, 2 22 sq. 'sagaces — obscurum' schol. Iuuen. 15, 137

VARIA LECTIO.

4 tollerare *B* tollorare (e *supra* o) *γ* 5 uirentes *λuτcorr.ς* 7 estum *u* 9 Pregestientis *Aλτ* 10 Inmitis *Fπ Pph.* īmitis *B* 11 Distinget *Aλ non Ac. Pph.* autunnus *u* 12 Purpur*eo* uario colore *u* uarios *γω Bentl.* uarious *Ald.* 1481 13 sequitur *Fγπτ* curret *Fλa.c.πuχ*(*δhsv*) *non Pph.* foerox *τ* fugax *Wakefieldus* 14 *sq.* quod . . . annus *uel* quot . . . annos *Bentl.* 14 demserit *πpr.*ψ_1 15 Adponet *Fλπ Porph.*

16 petit *γτ*(tit *in rasura*)*χ* pet λ_1 17 non *om. F* foloe *γ* phole *B Ac.pr.* fugax] ferox *Wakefieldus* 18 cloris *u* doris *χ*(*v*) sic renitens humero u_1 umero *A Pph.* omero *B* 19 para γ_1 puro *τ* nocturna *τ* renitet *FuχAcorr.Buar.πcorr.* 20 cnidiusue *Bπ Pph.* gnidiusque *λuχ* gnidiusq, *τ* gnidiusue *rell. Ac.* gyges *Bλuχ* guges *Pph.* giges *Aγτπcorr.χ Ac.* gies *Fπpr.χ*(*σhspr.*) *uu.* 21—24 *del. Peerlk.* 21 īserere *B* 22 sag*aces fa*lleret *u* sagacis *Aγ Porph.* sagaces *cett.*

discrimen obscurum solutis
crinibus ambiguoque uoltu.

VI

Septimi, Gadis aditure mecum et
Cantabrum indoctum iuga ferre nostra et
barbaras Syrtis, ubi Maura semper
aestuat unda:
Tibur Argeo positum colono
sit meae sedes utinam senectae,
sit modus lasso maris et uiarum
militiaeque.
unde si Parcae prohibent iniquae,
dulce pellitis ouibus Galaesi
flumen et regnata petam Laconi
rura Phalantho.
ille terrarum mihi praeter omnis
angulus ridet, ubi non Hymetto

TESTIMONIA.

II 6. 1 'sexta (quinta libri) ode . . . Septimi — et' Diomed. 523 'Septimi — mecum' Acron ad epist. I 9, 1 3 sq. 'sic de Syrtibus Hor.: ubi — unda' Seru. ad Aen. V 192 5 'Hor. carminum libro III (sic codd.) Tibur — colono' Prisc. II 48 13 sq. 'ille — ridet' Seru. ad ecl. 7, 55

VARIA LECTIO.

24 uoltu *Fπ G* uultu *cett.*

II 6. AD SEPTIMIVM (SEPTIMVM *A*) *AB* PROSPHONETICE SEPTIMIO *F* AD SEPTIMIVM (SEPTIMVM *τ*) PROSPHONETICE (PROSPENETICE *τ*) TETRACOLOS *γτχ(α)* 1 gadis *B Porph. i. t. Acr. ad* I 9, 1 cadis *Diomedis cod.* gades *cett.* et *om. Fπuιχ* 3 sirtis *γ* syrtes *λψ* syrthes *φ* sirtes *u* 4 Estuat *γu* 5 Tybur *u* argę *B* argaeo *γ* argiuo *G* '*V*' *uar. sed cf. Ouid. amor.* III 6, 46 golono *B* 6 maeæ *φ* 7 modus] domus *Peerlk. opp. Acr. et sch. γ Porph. sch. λ et cf. Auieni descr. orb.* 100 9 parce *γψ* inique *γψ* iniq̄ *π* 10 galaesi *Aχ* galesi *cett. ς* Galaesum *nescio quis* 11 lacono *B* 12 phalantho *AιBλτ cum Strabone et Pausania* palantho *γφψ p. ras. A p. r. Acr.* pallantho *ψ pr.* palanto *uπ corr.* falanto *π pr.* 13 preter *γu* omnis *π* omnes *cett.* 14 hymeto *Fu* himeto *γτ Ac.*

mella decedunt uiridique certat
    baca Venafro,
uer ubi longum tepidasque praebet
Iuppiter brumas et amicus Aulon
fertilis Baccho minimum Falernis
    inuidet uuis.
ille te mecum locus et beatae
postulant arces; ibi tu calentem
debita sparges lacrima fauillam
    uatis amici.

VII

O saepe mecum tempus in ultimum
deducte Bruto militiae duce,
  quis te redonauit Quiritem
    dis patriis Italoque caelo,

TESTIMONIA.

17 sq. 'uer—Iuppiter umbras' Seru. ad georg. II 149 18 sq. 'et amicus Aulon fertilis Baccho' Seru. ad Aen. III 553

II 7. 1 praem. 'septima ode' Diomed. 524 3 'qui te—Quiritem' Sergius in Donat. 1843 cf. 'qui te Quirites donauit' Probus p. 195 K. 'Quiritem' Cledonius 1898

TESTIMONIA.

15 certa *A* 16 Bacca *γλψpr. Ac. non Porph.* Baccha *u* uenastro *τ* uenȝ afro *B* 17 Verbi *Apr.* prebet *ψ* . 18 Iupiter *γ* amicus *om. π1 add. alt. m.* amictus *Nic. Heinsius* apricus *Bentl.* (*cf. Flor.* 116 '*amici* [*sed uar. lect. 'amicti'*] *uitibus montes*') alcon *u* 19 Fertili *A1BγπτuGV*[*omn. Bland. ut uid.*]*χ* Fertilis *FλA2χ*(*βδϑp*) *Seruius Bentl.* bacho *Aτ* bacco *λψ* minimum *A1Bγλπτu2ς Acr. et sch.γ Porph. sch.λφ* nimium *Fu1A2χBuar. Pph.* 22 ubi *Fuχ opp. sch.γ* 23 fauilã *τ* 24 '*Legitur et uatis Orati* (*oratii sch.λφ*)' *sch.λπφ cons. Porph.*

II 7. AD POMPEIVM (PONPIVM *A*) VARVM *AB*, *sed* E *erasa* PRAGMATICE AD HORATIVM (HORACIVM *λ*) POMPILIVM CŌMILITONĒ BRVTIANV̄ QVĒ RECEPTV̄ IN PATRIA INVITAT *Fλ* PRAGMATICE VEL PROSPHONETICE TETRACOLOS AD ORATIVM POMPIVM CONSODALEM *γ* AD PŌPIV̄ VARVM. PPONETICE TETRACOLOS *τ* 1 sepe *Aτ* 2 Deductę *B* 3 Quiritum *Heinsius opp. Ac. Acr. et sch.γ* 4 Dis *u* Diis *cett.* celo *u*

*Pompei, meorum prime sodalium,
cum quo morantem saepe diem mero
fregi coronatus nitentis
malobathro Syrio capillos?
tecum Philippos et celerem fugam
sensi relicta non bene parmula,
cum fracta uirtus et minaces
turpe solum tetigere mento.
sed me per hostis Mercurius celer
denso pauentem sustulit aere;
te rursus in bellum resorbens
unda fretis tulit aestuosis.
ergo obligatam redde Ioui dapem,
longaque fessum militia latus
depone sub lauru mea nec
parce cadis tibi destinatis.
obliuioso leuia Massico
ciboria exple; funde capacibus

TESTIMONIA.

10 cf. 'domnus Bruno quoque parmula non bene relicta... turpiter fugit' Adalbodi uita Heinrici II imp. c. 26 Pertz monum. Germ. VI p. 690 13 sq. 'in carminum libris ait, Mercurii se ope seruatum cum Mercurius illum pauentem sustulit in aerem' Acron ad serm. II 6, 15 17 'Hor.... in II carminum: ergo — dapem' Prisc. VII 41 19 'licet Hor. dixerit: depone sub lauru mea: melius tamen est iuxta secundam formam inflectere' Seru. ad ecl. 2, 54

VARIA LECTIO.

5 Pomp*ilim*eorum *A* Pompim eorum *A*ı Pompi *Bγλτχ Ac. Acr. et sch.γ* Pompili *Fπuχ Porph. sch.λφ* 6 sepe *Aλ* 7 Fregi *nit*entes coronatus *u* coronatus] comptus *Fπ* nitentes *Bψu* 8 Malobatro *γu* Malo bartho *τ* Malo brathro *ψ*ı (*priore* r *erasa*) sirio *u* 11 freta *Pph. non diss. Porph.* fracta *Ω sch.γ Ac. sch.φ* ('fracta uirtus *sc. est, ad nihilum redacta*' *sch.γ*) 12 Turpe! solum *G. Fabricius Bentl. Peerlk. opp. sch.λφ* mentes *Hamacher* 13 hostes *Fu* 14 sustulit ab aere *Fπ*ı 15 rurs*us*in *γ* 16 estuosis *Au* 17 dape *ψ*ı *uu.* 19—28 *om. B* 19 lauro *G* lauru *μ opp. Seru.* (*Laurus secundae et quart(a)e declinat. habetur sicut et pinus* (*pirrus sch.λ*) *teste Prisciano* (*priscianus sch.φ*) *sch.λφ*) 22 capacius *legisse uidetur Acron*

unguenta de conchis. quis udo
deproperare apio coronas
curatue myrto? quem Venus arbitrum
dicet bibendi? non ego sanius
bacchabor Edonis: recepto
dulce mihi furere est amico.

VIII

Vlla si iuris tibi peierati
poena, Barine, nocuisset umquam,
dente si nigro fieres uel uno
turpior ungui,
crederem: sed tu simul obligasti
perfidum uotis caput, enitescis
pulchrior multo iuuenumque prodis
publica cura.
expedit matris cineres opertos

TESTIMONIA.

23—25 'quis — curatque myrto' Porph. ad c. II 11, 18 25 sq. 'quem — dicit bibendi pro designat' schol. Vergil. georg. III 125

II 8. 1 'octaua ode: ulla — perierati' Diomed. 524

VARIA LECTIO.

23 Vngenta *λτ* 24 choronas *φ* 25 mirto *AFγu* arbitrium *τ* 26 sa//n//us *τ* 27 Bachabor *πτ* Baccabor *F* edonis (i supra) *π* edoniis *cett. Ac. Pph.* 28 michi *φ*

II 8. AD BARINEN (VARINEN *ABuar.*) *ABτ* PROSAGOREVTICE IVLLAE (IVLIAE *λπ*) BARINAE (BARINE *λφ* DARINAE *π*) IN MERETRICEM RAPACEM AC PERIVRAM *Fλπ* (*Iullae nomen ex prima carminis uoce* 'Vlla' *natum esse uidit Ritterus*) PROSAGOREVTICE IVLLIĘ VARINĘ IN MERETRICEM RAPACEM AC PERIVRAM *γ* [AD IVLIAM BARINEN *codd. Bland.*] 1 perierati *B Diomed.* 2 Pęna *u* Pęne *γ* barine *Bλπτψu φcorr.ς(βδθμσnsv) Acr. alt. l. Pulmannus* barinae *φ1A2χ(hp) sch.λφ* (*sed corrigenda*) b. *Pph.* uarine *γBuar.χ(α)y Acr. alt. l. et sch.γ* (*ceterum idem sch.γ* 'uarina' *i. t.*) *Porph.* uarinę *A1*. *alii alia coniecerunt:* Barcine (*Peerlk.*) Larine (*Bentl.*) Carine Earine Nerine Barrine 5 Crederent *ψpr.* 6 capud *u* nitescis *B* 7 Pulcrior *ψu* multum *γpr.* 8 Puplica *τψpr.* 9 matres *A1γ*(*uar.* matris) *Ac.* cineris *Fπ*

fallere et toto taciturna noctis
signa cum caelo gelidaque diuos
morte carentis.
ridet hoc, inquam, Venus ipsa, rident
simplices Nymphae, ferus et Cupido
semper ardentis acuens sagittas
cote cruenta.
adde quod pubes tibi crescit omnis,
seruitus crescit noua, nec priores
impiae tectum dominae relincunt
saepe minati.
te suis matres metuunt iuuencis,
te senes parci miseraeque nuper
uirgines nuptae, tua ne retardet
aura maritos.

VIIII

Non semper imbres nubibus hispidos
manant in agros, aut mare Caspium
uexant inaequales procellae
usque; nec Armeniis in oris,

TESTIMONIA.

23 sq. 'tua — marito' schol. Vergil. Aen. VI 204
II 9. 1 praem. 'nona ode' Diomed. 524

VARIA LECTIO.

11 celo *Aλu* 12 carentes *Fu* 14 nymphe *λ* nimphae *AFγu* 15 ardentes *τu* 19 Impie *A*1 relinq̌unt *Bπ* relinqunt *u* relinquunt *cett.* 20 Sẹpe ////minati *φ* Sepe *Aλτ* 23 Virginis *π* *tua π* ne r:] netardet *A*1 24 aura] Cura *y*(*Dresd. a*)*Bentl. opp. Acr. et sch.γ*

II 9. VALGIVM CONSVLAREM AMICVM SVVM CONSOLATVR *AB* PARANETICE CONSOLATIO (CONSOLACIO *λ*) AD VALGIVM RVFVM. NE DIV DOLEAT *Fλ* VALGIVM CONSVLAREM AMICVM CONSOLATVR. PARANETICE TETRACOLOS *γ* VALGIV̄ AMICV̄ CONSVLARĒ CONSOLATVR *τ*
1 imbre *Diomedis codd.* ymbres *π* 3 Versant *y* inequales *γ1u* 4 armẹniis *ψ* horis *γ1πu*

amice Valgi, stat glacies iners
menses per omnis aut aquilonibus
  querqueta Gargani laborant
    et foliis uiduantur orni:
tu semper urges flebilibus modis
Mysten ademptum; nec tibi Vespero
  surgente decedunt amores
    nec rapidum fugiente solem.
at non ter aeuo functus amabilem
plorauit omnis Antilochum senex
  annos, nec inpubem parentes
    Troilon aut Phrygiae sorores
fleuere semper. desine mollium
tandem querellarum, et potius noua
  cantemus Augusti tropaea
    Caesaris et rigidum Niphaten
Medumque flumen gentibus additum
uictis minores uoluere uertices,
  intraque praescriptum Gelonos
    exiguis equitare campis.

TESTIMONIA.

10—12 'nec tibi — solem' schol. Statii Theb. VI 239 21 sq. 'mediumque — uertices' schol. Stat. Theb. XI 508 22 'minores — uertices' Seru. ad Aen. VIII 726

VARIA LECTIO,

5 glaties *u* inhers *πa.r.* 6 omnes *BFτu* 7 Querqueta A_1B $π_1$ *V*[*codd. Bland.*] *Acr. comm.* Quer*ceta* *A* Quer ceta *Fτχ*(*p*) *Ac.* (*cf. u.* 18 quere larum) Querceta *γλuς sch.γ uide gymnas. Austriac. annal.* 1862, 329 8 Aut *y* 9 urgues *χ V*[*codd. Bland.*] *Pph. Porph.* urg̈es *π* urges *cett. Ac.* 10 Mystem *λ* Misten *Bγu* adeptum *γ* uespere *π* 11 cedunt *Fπτuχ* decidunt *γ* 12 rapido fugiente sole *B* 14 oms̃ *BFu* anthilocum $ψ_1u$ 15 impubem *Bu* inpubem *cett.* parente *τ* 16 phrigiae *BFπτu*A_2 phrigie A_1 17 Flere *B* 18 querellarum A_1*γφχ Ac.* querellarum *πτ Pph. Porph.* quere larum *λ* querelarum *Bψu*A_2 19 tropaea A_1B tropea *Fπ* trophea *cett.* A_2 20 Cesaris *τ* nifaten *FPph.* niphatem $λ_1u$ nyphaten *γ* 21 add*i*tum *A* aditum *ψ* 22 uertere *y* tollere *y*(*Basil.*1) *sch.Stat.* uortices *ω* 23 prescriptum *γu* perscriptum *ψ* 24 aequitare *λτ*

X

Rectius uiues, Licini, neque altum
semper urgendo neque, dum procellas
cautus horrescis, nimium premendo
  litus inicum.
aureum quisquis mediocritatem
diligit, tutus caret opsoleti
sordibus tecti, caret inuidenda
  sobrius aula.
saepius uentis agitatur ingens
pinus et celsae grauiore casu
decidunt turres feriuntque summos
  fulgura montis.

TESTIMONIA.

II 10. 1 praem. 'decima ode' Diomed. 524 5—8 praeter 'caret inuidenda' Hildebert. moral. philos. p. 988 5 cf. 'quae uocatur aurea ... mediocritas' Auson. gratiarum actio p. 710 'auream deserens discretionis mediocritatem' translatio S. Dionysii Areopagitae c. 6 p. 358 (Pertz uol. XIII) 9—12 'saepius (sepe Vincent. florileg.) uentis agitatur (agitur floril. agitatus Hildebert.) ingens pinus; et celsae (celse Vincent. floril.) grauiore casu (lapsu Hildeb.) decidunt turres feriuntque summos fulgura montes' Vincent. Bellou. VII 70 floril. Par. 8818ᵃ Hildebertus l. c. 11 sq. 'feriuntque — montes' Hieronymus epist. 60 ad Heliodorum 16 (Vallars. I 342 A), idem epist. 108 ad Eustochium 18 (Vallars. I 702 C) Isidorus iunior de natura rerum c. 30, 4 (p. 57 ed. Becker)

VARIA LECTIO.

II 10. LICINIVM ALLOQVITVR NE SEMPER (S̄R *B*) MAGNA TEMPTET *ABτ* AD LICINIVM MVRENĀ (MVRENA *λ*) OPTIMVM ESSE MEDIVM STATVM VITAE (MEDIVM VITAE STATVM VITAE *λ*) *Fλ* AD LICINIVM MVRENAM OPTIMVM ESSE MEDIVM VITAE STATVM NEC SEMPER MAGNA TEMPTARE *γ* 2 urguendo *π V*[*codd. Bland.*]*χ*(*δs2*) *Pph.* urgendo *cett. Ac.* 3 praemendo *λ* 4 iniquum (iniq̌um *ψu*) *Ω* 6 diligit tutus, caret *Bentl.* caret *γ* opsoleti *Aλ* obpsoleti *B* obsoletis *Fιπ sch.λφ* obsoleti *γτu Acr. et sch.γ* 9 Sepius *ABγλ* sepe *Vincentius* Saeuius *y*(*Valarti cod. Sorbon. suspectissimus*) *Cuninghamus Burmannus Sanadonus Iahnius Fea opp. Acr. et sch.γ* uentos *B* 10 excelsae *Brodierus et Fea* ęlsę *π* 11 Feruntq. *γι* 12 Fulgora *Bγχ*(*h*) *Ac.* Fulgura *cett. V*[*omn. Bland.*] Fulmina y montes *B* montes *Fγπτu*

sperat infestis, metuit secundis
alteram sortem bene praeparatum
pectus. informis hiemes reducit
    Iuppiter, idem
summouet. non, si male nunc, et olim
sic erit; quondam cithara tacentem
suscitat Musam neque semper arcum
    tendit Apollo.
rebus angustis animosus atque
fortis appare; sapienter idem
contrahes uento nimium secundo
    turgida uela.

XI

Quid bellicosus Cantaber aut Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet Hadria
  diuisus obiecto, remittas

TESTIMONIA.

13—18 'sperat — erit' partim mendose Hildebert. moral. philos. p. 976 21—24 Hildeb. mor. ph. p. 979 21 sq. 'rebus in angustis — apparet sapienter idem' Vincentius Bell. VII 70
II 11. 1 praem. 'undecima ode' Diomed. 524

VARIA LECTIO.

14 preparatum *γφ* preparatam *ψ* 15 informes *Fγτu* 16 Iupiter *γ* 17 Submouet *B* si m:] simile *B* 18 cytharae *Fχ(δ)* cythare *πχ(σvι)* citharae *χ(hp)y* *Bentl.* cithara *cett.* 20 appollo *λι* 21 adq. *Pph.* 23 Contraes *ψ* Contrahis (e suprascr.) *π*

II 11. AD HIRPINVM (AD QVINTIVM H: *τ*) MONENS VNVMQVEMQ. (VNVMQVĀQ. *τ*) VTILITATI SVAE (SVA *A*) CONSVLERE *ABτ* AD QVINTIVM HIRPINVM N̄ ESSE COGITATIONES NRĀS IN DIVERSV̄ MITTENDAS *F* AD Q: H: N̄ ĒĒ C: *NOSTRAS* IN DIVERSAS MITTENDAS S& VTILITATI SVĘ QVĒQ. C̄SVLERE *γ* AD QVINTIVR H: MONES VNVMQVEMQ. VTILITA(c)TIS SVAE CONSVLERE, NON ESSE COGICIONES NOSTRAS IN DIVERSVM MITENDAS *λ* *totum carmen del. Peerlk.*
1 ·uid *γ* contaber *τ* aut *expos. metr. Ac.* et *Ω* *Pph. Diomed.* scithes *ABλ* scites *F* cithes *γ* 2 Hyrpine *πu* quincti *Aω* quinte *B* (Quintum *Porph. i. t.*) adria *Fπu*

quaerere, nec trepides in usum
poscentis aeui pauca: fugit retro
leuis iuuentas et decor, arida
pellente lasciuos amores
canitie facilemque somnum.
non semper idem floribus est honor
uernis neque uno Luna rubens nitet
uoltu: quid aeternis minorem
consiliis animum fatigas?
cur non sub alta uel platano uel hac
pinu iacentes sic temere et rosa
canos odorati capillos,
dum licet, Assyriaque nardo
potamus uncti? dissipat Euhius
curas edacis. quis puer ocius
restinguet ardentis Falerni
pocula praetereunte lympha?
quis deuium scortum eliciet domo
Lyden? eburna dic age cum lyra
maturet, *in comptum Lacaenae
more comas religata nodum.

VARIA LECTIO.

4 Querere *γu* ne *γu Hauptius opp. Ac. Porph.* inu//sum (*fuerat* i) *φ* in usu *Hauptius* 6 Lenis *u*ı 8 Canicie *F* canitia *Porph.* Canitiae *τ* Canitia^es^ *π* sonnum *u* 9 honos *ω* 10 nec *γ* 11 Vultu *ABγλτu* eternis *u* 13 subacta *τ* 15 odorata *τγ* (*Oberlini A, Feae Ch. C. a 2. m.*) 16 assyria *Aφ Porph. cons. sch.λ* assiria *γλπτu Acr. et sch.γ* asyria *ψ* a^s^syrio *B* (*femininum test. schol.*) *uu.* 17—24 *del. Peerlk.* 17 euncti *B* euchius *Fπcorr.* euchus *πpr.* euius *V*ı euhius *cett.* [*rell. Bland.*] *Acr. Porph.* 18 edaces *Fγτu* otius *γu* 19 Restinget *B* Restringet *A* Restinguet *cett. Pph.* 20 pretereunte *Aγλτu* limpha *γu* 21 scortum *om. A*ı, *add. alt. m.* eliciet *A* elic& *γ* elicit *τ* 22 Lydem *λ* Liden *γτu* Lide *π*ı lira *γu* 23 in comptum *ABλχ* incomptum *Fγπτϛω Ac. Pph.* inconptum *u* incomptam *y*(*cod. Torrenti*) *Bentl. capillos simpliciter pexos uel comptos eburnae illi lyrae melius congruere arbitramur, quam prorsus incomptos* lacenae *Fτu* 24 comas *γτGχ*(*αβιϑσgps*) *sch.γ Acronis Guelfer-*

XII

Nolis longa ferae bella Numantiae,
nec durum Hannibalem nec Siculum mare
Poeno purpureum sanguine mollibus
    aptari citharae modis,
nec saeuos Lapithas et nimium mero
Hylaeum domitosque Herculea manu
Telluris iuuenes, unde periculum
    fulgens contremuit domus
Saturni ueteris; tuque pedestribus
dices historiis proelia Caesaris,
Maecenas, melius ductaque per uias
    regum colla minacium.
me dulcis dominae Musa Licymniae
cantus, me uoluit dicere lucidum
fulgentis oculos et bene mutuis
    fidum pectus amoribus,

STIMONIA.

II 12. 1 praem. 'duodecima ode' Diomed. 524 cf. Plot. 7, 10: ılla ferae Numantiae' 9—12 'tuque — minacium' Seru. ad georg. 42 13 Acron uolgatus et sch. *γ* ad serm. I 2, 64

RIA LECTIO.

anus comae $AB\lambda_1$ *Pph.* come *Ac.* comam $F\pi u\lambda_2\chi$ *sch.φ Bentl.*
.egata *τ* religare *Pph.* nodo *Bentl.*

II 12. AD MAECENATEM (MEC: *A*) *AB* AD MECENATEM (ME-TEM λ_1) NON ESSE RES MAGNAS LEVI CARMINE DICENDAS *Fλ* AD CENATEM NON ESSE LEVI CARMINE RES MAGNAS DICENDAS *γ* MECENAM. PSPHONETICE TETRACOLOS *τ* 2 dirum *γω opp. Ac.* ı.*γ*[4 *Bland.*] annibalem *Fπu* anibalem *λ* mari *λ* 3 Pęno *γu* 4 Aptare *AB* cytharae *BFλπ* cythare *τ* 5 seuos *λπτu* suos γ_1 ithas $F_1\gamma\pi$ laphitas *ABλτu* laphithas F_2 6 Hylaeum *γ* Hileum *Fu* leum *cett.* domitosue *Cuninghamus* *uu.* 9—12 *del. Linkerus* Disces *B* p̄lia *Bπ* prelia *u* 11 Mecenas *AFγλτu* Mecaenas *π* 12 minatium *γπpr.τuχ* minatiuum *λ* minantium *χω* [minacium *omn.* *md.*] 13 dulces *Fλuχ(βσp)y* licimniae *A sch.γ* lycimniae *γτ* inię *u Acr.* lycymniae *Fπ'V'* ['*alii* 2 licymniae' *Cr.*] 14 lucidū & ı) 15 Fulgentes *Fu*

quam nec ferre pedem dedecuit choris
nec certare ioco nec dare bracchia
ludentem nitidis uirginibus sacro
Dianae celebris die.
num tu quae tenuit diues Achaemenes
aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
permutare uelis crine Licymniae,
plenas aut Arabum domos,
cum flagrantia detorquet ad oscula
ceruicem, aut facili saeuitia negat,
quae poscente magis gaudeat eripi,
interdum rapere occupet?

XIII

Ille et nefasto te posuit die
quicumque primum, et sacrilega manu
produxit, arbos, in nepotum

TESTIMONIA.

II 13. 1 praem. 'tertia decima ode' Diomed. 524

VARIA LECTIO.

17 dedocuit *π1* 18 brachia *Ω* 21 quae] quem *τ* achemenes *Fτ Ac.* achimenes *uπcorr.* achemenis *Porph.* archemenis *πpr.* 22 pingues *A1B Seruii cod. Cassel. opp. Acr. et sch.γ* phrigiae *Aτu* frigiae *BF* migdonias *ABπτu Acr.* micdonias *γ* 23 licimniae *Aπ Porph.* lycimniae *Fτ* licynię *λ* licinię *u* lycymnię *Pph.* 25 Dum *Fπχ(δϑσghps) non G Ac. Acr. et sch.γ Pph.* flagrancia *λ* fraglantia *uπ2 sch.φ interpr. 'redolentia', opp. sch.γ* [flagrantia *omn. Bland.*] detorquet (de *superscr.*) *A* 26 seuitia *Au* saeuicia *τ* 27 posscente *τ* 28 occupet *Ως(αβσnps) sch.γ Porph.* occupat *A2χ(ϑμghυpr.) comment. Bentl.*

II 13. AD ARBOREM *ABτ* AD ARBOREM CVIVS CASV PAENE (PENE *λψ* POENE *γ*) PERIERAT (*rell. om. γ*) A|QVA OPPRESSVM LITVS EXECRATVR (EXECATVR *λ*) *Fγλ* 1 Illum, et nefasto *N. Heinsius* Illum o, nefasto *Bentl.* Illum nefasto *Buttmannus.* *Tota stropha damnatu[r] Peerlk. Gruppeo Prienio aliis: contra synchysin ut formam execrationibus optime conuenientem defendit Doederlinus* nef: te] nefaste

perniciem opprobriumque pagi;
illum et parentis crediderim sui
fregisse ceruicem et penetralia
sparsisse nocturno cruore
hospitis; ille uenena Colcha
et quicquid usquam concipitur nefas
tractauit, agro qui statuit meo
te triste lignum, te caducum
in domini caput immerentis.
quid quisque uitet numquam homini satis
cautum est in horas. nauita Bosporum
Poenus perhorrescit neque ultra
caeca timet aliunde fata,
miles sagittas et celerem fugam
Parthi, catenas Parthus et Italum
robur; sed inprouisa leti
uis rapuit rapietque gentis.
quam paene foruae regna Proserpinae,

TESTIMONIA.

5 sq. 'Hor. carminum libro II: illum — ceruicem' Prisc. XVIII 106 13 sq. 'quid — est' floril. Paris. 8069 21 sq. Agroetius 2274 'Hor. quam pene uidimus furuae regna Proserpinae' Seru. ad georg. III 407

VARIA LECTIO.

4 Perneciem *F* Pernitiem *γπτu sch.γ* oprobrium (b above) *u*, *cett. Ac.* obprobrium que *om. τ* 5 parentes *Bπpr.ψpr.* patris *Priscianus* parentis *τ* 6 ceruicem *om. λ* penitralia *Bu* 8 colchica *FπuA2ς* (*αβghιnsv* cho: *ϑ*) *Pph. Porph.*, *non G'V'*[*et* l *al. Bland.*] *Ac. et cf. G. Hermanni epit. doctr. metr.*[2] § 590 10 quistauit *γ* 12 capud *u* inmerentis *u Ac.* ĩmerentis *B* iuminentis *π1* 13 [Quid *codd. Bland.*] quisquis *u1* 14 oras *F* bosforum *B Porph.* bosphorum *cett. Acr. et sch.γ sch.λ; sed Acr. I in interpretatione exhibuit* βὸος πόρος. [... *omnia scripta, alia per* ph, *alia per* f *litteram' Cr.*] 15 Poenus] Thynus *Lachmannus et Hauptius* Thoenus *Linkerus* (*spicil. critic. p.* 5) Pęnus *u* perorrescit *F* 16 Ceca *A1γτu* timetque *Axtius* timetue *Lachmannus* faeta *πu* 17 sagitas *ψ1 corr. alt. m.* celerem] reducem *Bentl.* 19 s& *γ* sed *cett.* improuisa *ABτ* lęti *Aγ* loeti *Fπτu* 20 gentes *FγπτuA2* 21 pene *ABγλπτ* pęnę *u* fǒruę *A*

et iudicantem uidimus Aeacum
sedesque discriptas piorum et
Aeoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus
et te sonantem plenius aureo,
Alcaee, plectro dura nauis,
dura fugae mala, dura belli.
utrumque sacro digna silentio
mirantur umbrae dicere; sed magis
pugnas et exactos tyrannos
densum umeris bibit aure uolgus.
quid mirum, ubi illis carminibus stupens
demittit atras belua centiceps
aures et intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?
quin et Prometheus et Pelopis parens
dulci laborem decipitur sono,

TESTIMONIA.

26 sq. cf. 'Alcaeus in parte operis aureo plectro merito donatur' Quintil. instit. X 1, 63 34 'ubi iacebat Cerberus uel, ut ait Hor., belua centiceps' Seneca ludus de morte Claudii 13, 3

VARIA LECTIO.

forue *A*1 *Ac.* (feruac, v *ab alt. m. s*) *cf. fornus apud Varronem pro eo quod est 'furnus'* furuac *cett. Porph. sch.γ* 22 eacum *Fγ*1*u* equū *π*1 23 discriptas *A*1? *B* [2 *Bland.*] *nec dissent. Acr. et sch.γ sch. λφ* (*interpr. 'separatas'*) descriptas *A*1?*γπ*1*τuGχ*(*βp*) *Ac.* discretas *FλA*2 *π*2*ς*[2 *Bland.*] *comment.* discriptas *etiam Acron legisse putandus est. cf. Büchelerus mus. Rhen.* XIII 598 *sqq.* 24 querentem *Aπ* queremtem *λ*
25 Saplio *ABγπu Acr.* 27 Alcei *A*1 Alcee *Bγλu Ac.* Alceæ *τ* Alce/// *π* 28 fuge *A*1*Fγ* *post* fugae *colon ponunt A*2*γλτ sch.γ opp. Fπχ Ac.* male *B* 29 Vtraq. *A* dignum *F* silemcio *λ* lentio *φ*
30 umbre *A*1 set *γ sch.γ* 31 tyrrannos *B* tirannos *u* 32 umeris *B Porph.* humeris *cett.* densum auida bibit *Bentl. opp. sch.γ* bibat *B* uulgus *ABγλτuπcorr.* 34 conticeps *γ*1 35 Auræs *A* Auris *πψpr.* 36 Eumedium *λ* 38 laborem *A*1*BFπτuχ*(*v*) *Porph.* laborum *γλG*(?)*A*2*ς Acr. et sch.γ* sonno *u* sonmo *λ* sonno *ψ* sono *φ*

nec curat Orion leones
aut timidos agitare lyncas.

XIIII

Eheu fugaces, Postume, Postume,
labuntur anni, nec pietas moram
rugis et instanti senectae
afferet indomitaeque morti;
non, si trecenis quotquot eunt dies,
amice, places inlacrimabilem
Plutona tauris, qui ter amplum
Geryonen Tityonque tristi
compescit unda, scilicet omnibus,
quicumque terrae munere uescimur,

TESTIMONIA.

39 sq. 'Hor. in II carminum: nec — lyncas. et notandum etiam de genere, quod masculino genere protulit Hor.' Prisc. VI 26

II 14. 1 sq. 'eheu — anni' Diomed. 445 Hieronymus comm. in Amos l. III c. 6 (Vallars. VI 314[e]) idem comm. in Ezechiel l. I c. 1 (Vallars. V 13[d]) schol. Pers. II 2 1 praem. 'quarta decima ode' Diomed. 524

VARIA LECTIO.

39 leonis (e *supra* i) π 40 timidas *τχ(δs2)y opp. Ac. Prisc.* lincas *Aγτψu* lycas π1

II 14. AD POSTVMVM DE CELERITATE VITAE *ABτ* AD P: DE BREVITATE VITAE (VITE λ) *Fλ* PROSPHONETICE TETRACOLOS AD POSTVMV̊ DE CELERITATE VITȨ *γ* 1 Heu *χ Pph.* Heuheu *Hieronymus comm. in Ezech. schol. Pers.* Eheu *Ω exp. metr. Diomed. Ac. bis Hieronym. comm. in Amos* posthume posthume *B Hieronymus sch. Pers. alterum* Postume *om. π1* 3 Ruris *τ* et *om. γ* senecte *A1ψ* 4 Adferet *F* Afferret *γ* 5 *tricenis quot quot eunt dies τ2 in loco raso* sit recens *π1* si trecenis *corr. π2* trecenis *χ(spr.)[1 Bland.] Ac. Acr. I* trecentis *λ1χ(ϑσ)* tricenis *cett. ς[3 Bland.] sch. λφ Acr. interpol.* quod quot *F* quoquot *γ* eř *A* (= erunt) eū *B* 6 placens *τ* 7 Plutoniae *τ* Plutonē *A* 8 Geryonen *π* Geryonē *Ac.* Gerionen *Bτφ* Gerionē usch. *γ* Geryonem *A* Gerionem *A1γλψ* tytion *γ* tytyon *λ* tyty//on *τ* titiou *BAc.* ticion *u* tristis *φuar. πa. ras.* 9 Conpescit *γu*

enauiganda, siue reges
siue inopes erimus coloni.
frustra cruento Marte carebimus
fractisque rauci fluctibus Hadriae,
frustra per autumnos nocentem
corporibus metuemus Austrum.
uisendus ater flumine languido
Cocytos errans et Danai genus
infame damnatusque longi
Sisyphus Aeolides laboris.
linquenda tellus et domus et placens
uxor, neque harum quas colis arborum
te praeter inuisas cupressos
ulla breuem dominum sequetur.
absumet heres Caecuba dignior
seruata centum clauibus et mero
tinguet pauimentum superbo,
pontificum potiore cenis.

TESTIMONIA.

23 sq. 'Ne (Ne ed. Dan.) te praeter — sequetur' Seru. ad Aen. III 64

VARIA LECTIO.

14 raucis *ABπa.r. Pph. non Acr. et sch.γ* adriae *πu* 15 autonnos *u* 17 Vis//endus *A* 18 Cocitos *Bucorr.* Cocitus *upr.* 19 dampnatus *λφ* dannatus *u* 20 Sisiphos *F* Sysyphos *πA2* Sysyphus *λ* Sisiphus *u* eolides *τu* labores *λ1* 23 preter *Fγ* cypressos *Bπτ* 24 Vlila *λ* Vita *Fπ1χ(p)sch.λφ* (*ubi prauissima adnotatio nata est ex interpretatione uocis* breuem = *uit(a)e breuis*) 25 haeres *BF* heres *u* eecuba *Aγπu* 27 Tinget *ABχAc.* Tinguet *cett. GV* [**codd. Bland.**] *Pph.* superbum *y*(*Barthii cod. Monstroliensis*) *Lambinus* superbus *y* (*corr. Vat. A ap. Feam*) *Barthius* superbi *y*('*V. A.*' *Feae*) superbis *Lynfordus Cuninghamus Fea* ('superbo] *pro ipse superbus. ypallage*' *sch.φ sim. sch.λ*) [superbo *omn. Bland.*] 28 caenis *Fτ*

XV

Iam pauca aratro iugera regiae
moles relinquent, undique latius
extenta uisentur Lucrino
stagna lacu, platanusque caelebs
euincet ulmos; tum uiolaria et
myrtus et omnis copia narium
spargent oliuetis odorem
fertilibus domino priori,
tum spissa ramis laurea feruidos
excludet ictus. non ita Romuli
praescriptum et intonsi Catonis
auspiciis ueterumque norma.
priuatus illis census erat breuis,
commune magnum: nulla decempedis
metata priuatis opacam
porticus excipiebat Arcton,
nec fortuitum spernere caespitem
leges sinebant, oppida publico

TESTIMONIA.

II 15. 4—6 cf. 'an ego fundum cultiorem putem, in quo mihi quis ostenderit lilia et uiolas et anemonas, fontes surgentes, quam ubi plena messis aut graues fructu uites erunt? Sterilem platanum tonsasque myrtos quam maritam ulmum et uberes oleas praeoptauerim?' Quintil. inst. VIII 3, 8 14—16 'Hor. in II carminum: nulla — Arcton' Prisc. VI 27. VIII 20 17 sq. 'nec — sinebant' Seru. ad Aen. VI 179

VARIA LECTIO.

II 15. *Continuant hoc carmen antecedenti ABτVy* [codd. Bland.] *Acr. item Diomedes et expositionis metricae auctor opp. Porph.* HEC DE PRAESENTIS VITAE (VITE *λ*) LVXVRIA DICIT *Fλ* HEC DE PRESENTIS LVXVRIA TĒPORIS DICIT *γ* *totum carmen del. Peerlk.*
1 regie *Aι* 3 Extensa *τχ(μ)* Extenta *cett.* 4 plananus *B* celebs *γλπτ sch.γ* celeps *uAc.* 6 Mirtus *τu* oīs *B* narum *γ* 9 *sq.* tum — ictus *om. B* 9 Tunc *Pph. non Ac.* 10 ictus] itus *F* estus *u* ignes *Sanadonus* 11 Prescriptum *Aιτu* Ꝑscriptum *γ* *uu.* 12—20 *om. B* 12 forma *π* 13 beuis *Aιupr.* 14 Cōmunem agnum *A* decempedes *φuar.πpr.* 15 Mettata *A* Meatata *λ* 17 cespitem *Ω Acr. et sch.γ Porph. Seruius D.*

sumptu iubentes et deorum
  templa nouo decorare saxo.

XVI

Otium diuos rogat in patenti
prensus Aegaeo, simul atra nubes
condidit lunam neque certa fulgent
  sidera nautis:
otium bello furiosa Thrace,
otium Medi pharetra decori,
Grosphe, non gemmis neque purpura ue-
  nale neque auro.
non enim gazae neque consularis
summouet lictor miseros tumultus
mentis et curas laqueata circum
  tecta uolantis.
uiuitur paruo bene cui paternum,
splendet in mensa tenui salinum,

TESTIMONIA.

II 16. 1 praem. 'quinta decima ode' Diomed. 524 7 cf. 'h[illegible] est Grosphus, quem in carminibus alloquitur' schol. γ epist. I 12, [illegible]

VARIA LECTIO.

19 Sumtu ψ Sunptu u sumpto *Pph.* iubentis π 20 no[illegible] π

II 16. AD POMPEIVM GROSPHVM *ΔB* YPOTETICE GROSPHO OSTENDENS QVAM IOCVNDVM IVC: φ SIT OTIVM. MS *Fλ* YPONETICE GROSPHO PŌPEIO γ AD GROSPHVM POMPEIV̄ r 1 . tium γ impatenti *B* 2 Praensus *ΔF* Presus λι Pressus *uλπχ*(*ϑ hcorr.pυ*)*γ* *opp. Acr. sch.γbis Pph. sch.λφ* aegeo *Δλr* egeo *u* age πι 3 lunam lumen χ 5 thracem γ thrache φπz thrachae ψ trache *u* trace r thraciae πι 6 faretra φ*Ac.* 7 Grophe *u* 7. 8 purpura | Venale *π*: a: *Fπuχ* purpura ue | *Ue*Nale *Δ* (*lineolam infra prius ue et alt. Ue add. alt. m.*) 8 nec χ*βp*; *Bentl. opp. sch.γ i. t.* 9 gaze *Bψι* 10 Submouet *λχ* 11 curis *Δι* cyrcum φ 12 uolantes *Fu* 13 paterno *Fπι sch.λφ*

nec leuis somnos timor aut cupido
    sordidus aufert.
quid breui fortes iaculamur aeuo
multa? quid terras alio calentis
sole mutamus? patriae quis exul
    se quoque fugit?
scandit aeratas uitiosa nauis
cura nec turmas equitum relinquit,
ocior ceruis et agente nimbos
    ocior Euro.
laetus in praesens animus quod ultra est
oderit curare et amara lento
temperet risu: nihil est ab omni
    parte beatum.
abstulit clarum cita mors Achillem,
longa Tithonum minuit senectus,
et mihi forsan tibi quod negarit
    porriget hora.
te greges centum Siculaeque circum

TESTIMONIA.

15 sq. 'nec cupido — aufert' Seru. ad Aen. V 122 25—28 Hildebert. moral. philosoph. p. 990 27 sq. 'uersus Horati: nihil — beatum' Ausonius profess. VI 36 sqq. 'nichil — beatum' Vincentius Bellou. VII 70 floril. Paris. 8818 30 Seru. ad Aen. IIII 585

VARIA LECTIO.

15 leues *BFπu* sonnos *u* aut] nec *Seruius D.* 17 fortes] sontes *λuar.χ*(*αcorr.y* fo^r^ntes *v*) fortes *Acr. et sch.γ* euo *u* 18 salio *B* calentes *BFuπcorr.* 19 sole mutamus patria? quis exul nescio *quis ap. Bentleium* patrie *A* *uu.* 21—24 *del. Prienius* 21 eratas *Bψ* heratas *φ* uiciosa *τ* naues *Fuπ2* puppes *excerpta Bodleiana ap. Bentl.* 22 neq. *B* reliuquid *γψχ* reliquit *χ*(*δp*) *opp. Acr. et sch.γ Pph. sch.λ* *u.* 23 *om.* *ψ1* Otior *γλu* Ocium *π1* 24 Otior *γλu* 25—27 animi ... oderis ... temperes *Bentl.* 25 Letus *u* (quod *om. Hildebertus*) est *om.* *χ*(*hψ2*) *Hildebertus* 26 amare *Bψ1* laeto *ω* leni *Bentl.* (tento *Hildeb.*) 27 nichil *φu* (ab] ex *Hildeb.*) 29 cito *B* achillē *Aπτφ* 30 thithonum *u* 31 Est mihi *B* michi *φ* forsam *λ1* forset *Fπ cons. sch.λφ* forsau *Ac. sch.γ* tibi] ibi *γ* 33 sicule *τ*

aedemque uotiuam memento.
nos humilem feriemus agnam.

XVIII

Non ebur neque aureum
mea renidet in domo lacunar,
non trabes Hymettiae
premunt columnas ultima recisas
Africa; neque Attali
ignotus heres regiam occupaui,
nec Laconicas mihi
trahunt honestae purpuras clientae.
at fides et ingeni
benigna uena est, pauperemque diues

TESTIMONIA.

II 18. 1 sq. Terentianus 2438 Fortunatianus 2683. 2704 Victorinus 2586. 2621. 2622 praem. 'septima decima ode' Diomed. 524 'in secundo libro ode XVIII, cuius initium: non — lacunar' Victorin. de metr. Hor. 2617 'neque — lacunar' Isidorus orig. XV 8, 6. XVIIII 12 1. 3. 7 cf. Plot. 5, 9: 'non ebur nec aureas trabes Laconicas mihi' 1 Diomed. 510 2 Seru. ad Aen. VIII 25 id. ad Aen. I 726 (sed ad hunc locum in cod. Casseliensi Horatius non laudatur; 'nec mea renidet — lacunar' edit. Dan.) Fortunat. 2684 Prisc. partit. XII uers. Aen. 1, 5 7 sq. 'inuenimus et clientam apud Afranium . . . et apud Hor.: nec — clientae' Charis. 100

VARIA LECTIO.

31 Aed::::: memento τ (*euanuerunt quae inter* d *et* m *fuerant litterae*) Edem *u* Aedum *A*2 notiuam *ψ*1 32 [**Nos humiles** 2 *B and.*]

II 18. AD AVRVM *A*1*B Acr.* (AVRVM, A *ab alt. m. A*) PARANETICE I YPOTETICE DE CONTINENTIA (CONTINENCIA *λ*) QVA PAVPERTATEM SVAM DIVITIIS (DIVICIIS *λ*) PRAEFERT *Fλ* PARANETICE VEL YPOTICE AD VARVM *γ* AD AVARVM τ 1 . on *γ* ebor τ aurum *ut Diomedis p.* 510 *cod. ABM p.* 524 *AM Isidori* XV 8, 6 *co Guelf.* I aureum *exp. metr.* 2 renitet *B* 3 *sq.* Hymettias . . . recisae *Galeus prob. Bentl.* 3 hyme//tyae *φ* hymetthyae *ψ* himetie 4 Premunt *Aπ* colunnas *u* 5 Affrica *u* atali *u* 6 hae *Bu* 8 clientae *A*1*BG* [3 *Bland.*] *comment. Charisius cons. Acr. et sc* ('*i. e. ancillae*' *sch.λ*) clientiae *γτ* clientes *FλπιuA*2*ς* 9 ingeni *P* ingenii *Ω*

me petit; nihil supra
  deos lacesso, nec potentem amicum
largiora flagito,
  satis beatus unicis Sabinis.
truditur dies die,
  nouaeque pergunt interire lunae:
tu secanda marmora
  locas sub ipsum funus et sepulchri
immemor struis domos,
  marisque Bais obstrepentis urges
summouere litora,
  parum locuples continente ripa.
quid quod usque proximos
  reuellis agri terminos et ultra
limites clientium
  salis auarus? pellitur paternos
in sinu ferens deos
  et uxor et uir sordidosque natos.
nulla certior tamen
  rapacis Orci fine destinata

TESTIMONIA.

15 sq. Hildebert. moral. philos. p. 971   19 Plot. 5, 8   22—24 cf. Plot. 5, 11: 'continente ripa. Quid quod usque proximum reuellis agrum hunc'   23 sq. cf. 'postquam proximos reuellendo terminos ager locupletis latius inundauit' Quintil. declamat. XIII 2   26 sq. 'hoc posse fieri ex Horati dictis intelligimus, qui, cum loqueretur de auaris potentibus, ait de uicino cliente: pellitur — deos' Seru. ad Aen. VI 609   29—32 'sepulcrum sedes uocatur. Hor. nulla — erum' Seru. ad Aen. VI 152

VARIA LECTIO.

11 nichil *u*   12 lacessa *B*   17 Te *ψpr.*   mormora *A1*   18 ips// funus *φ*   sepulcri *Bψu Acr.*   19 Inmemor *Fλπς* Im̃emor *B*   20 bas *π1*   urgues *πχ opp. Pph.*   21 Submouere *u1* Sumouere *F* promouere *Peerlk.*   littora *Αλψu*   *uu.* 22—29 *om. B*   25 Limitem *πuy(nsμuar.) fort. melius*   26 paĩnus *τpr.*   28 que *om. τ* natus *τ1*   29 cercior *u*   30 capacis *Bentl. opp. sch.γ Pph.; et Seneca Hippolyt.* 1152 *Plutonem et Tibullus* I 3, 65 *mortem rapacem appellauerunt*   fine *Ω* [4 *Bland. ut uid.*] *Pph. sch.γ ter sch.λφ item Seruii codd. Casseliensis Reginensis Parisinus* 7929 *editio Dan.*   sede *y*[*Mart.*

aula diuitem manet
  erum. quid ultra tendis? aequa tellus
pauperi recluditur
  regumque pueris, nec satelles Orci
callidum Promethea
  reuexit auro captus: hic superbum
Tantalum atque Tantali
  genus coercet, hic leuare functum
pauperem laboribus
  uocatus atque non uocatus audit.

XVIIII

Bacchum in remotis carmina rupibus
uidi docentem, credite posteri,
  Nymphasque discentis et auris
    capripedum Satyrorum acutas.
euhoe recenti mens trepidat metu,
plenoque Bacchi pectore turbidum

TESTIMONIA.

32—34 'equa tellus — pueris' Vincentius Bellou. VII 70 36 sq. 'hic superbum Tantalum' Plotius 5, 10

II 19. 1 sq. 'Bacchum — docentem' schol. Iuuenal. 7, 58 1 praem. 'octaua decima ode' Diomed. 524 5 praem. 'Hor. . . . in II carminum' Prisc. XV 17 'Satur est cum dicit Hor. euhoe!' schol. Iuuen. 7, 62

VARIA LECTIO.

Maldeg. Sil.] *comment. Seruius Bentl. cf. Senec. Troad.* 509 *et Auson. profess.* 11, 6) 31 *Aula uz, om. Seruius* aula π *continuans hunc uersum uersui* 30 manebit *Seruii cod. Parisinus* 32 Herum γλuz aeuum *Seruii cod. Paris.* horum *Seruius Dan.* equa *u* 34 regnum *Vincentius* 36 Reuixit *Fγ* Reuinxit πu₁*F*₂ '*reduxit*' *interpr. sch.γ*) 37 Tamtalū π 38 coherceł Ω 39 Pauperem τ Pauperum τ₁)

II 19. AD LIBERVM PATREM *ABτ* ENTVSIACE LIBERI PATRIS LAVDES *Fλ* ENTHVSIATICE AD LIBERVM PATREM γ 1 Bachum *Aτφ* . achum γ 3 Nimphas *Aγπu* discentis γτ*pr.* discentes *cett.* auris γπτ*Pph.* aures *cett.* 4 satirorum τ*u* 5 Heu hoe *Aλ Prisc. cf. Lachmanni Lucr.* 309 meus *A* 6 bachi *ABFγτ*

laetatur: euhoe parce Liber,
parce, graui metuende thyrso!
fas peruicacis est mihi Thyiadas
uinique fontem lactis et uberes
cantare riuos atque truncis
lapsa cauis iterare mella,
fas et beatae coniugis additum
stellis honorem tectaque Penthei
disiecta non leni ruina
Thracis et exitium Lycurgi.
tu flectis amnes, tu mare barbarum,
tu separatis uuidus in iugis
nodo coerces uiperino
Bistonidum sine fraude crinis.
tu, cum parentis regna per arduum
cohors Gigantum scanderet impia,
Rhoetum retorsisti leonis
unguibus horribilique mala;
quamquam choreis aptior et iocis
ludoque dictus non sat idoneus
pugnae ferebaris, sed idem

TESTIMONIA.

20 Acr. ad carm. saec. 41

VARIA LECTIO.

7 Letatur *A*1*u* heu hoe *λπ*2 heu heu *π*1 8 thirso *Aγu* tyrso *π* 9 peruicacis *Pph.* peruicaces *Ω* est] sit *Bentl. opp. Acr. et sch.γ* (*interpr. 'possibile est' Acr. sch.γ*) *Porph.* thiadas *AFγ* tyadas *u* thyadas *Bλπτ* 14 pentei *F* panthei *τ* 15 leui *πu* 16 Trhacis *A* Tracis *τu* et *om. π* exitum *A*1*BAc.* lygurgi *FλA*2 licurgi *γπ*1*τAc.* ligurgi *uπ*2 17 flectes *B* annes *u* 18 superatis *γ* in i:] iniungis *τ* iugis *u*1 19 coerces *Bπ* coherces *cett. Pph.* 20 Bisthonidum *ABγλπτ* sine fune *y*[1 *Bland.*] crinis *Pph.* crines *Ω* 22 giganthum *A* 23 Roethum *λu* Rhecum *'V'* [Rhetum *cett. Bland.*] leonum *Fπcorr.* 24 orribili *F* horribili *cett.* horribilis *Bentl. itemque Acronem legisse putaueris* ('Horribiliq. mala] *maxilla metuendus' Acr. et sch.γ*) *opp. Ac. Porph. sch.γ alt. l.* (*interpr. 'terribili'*) *uu.* 25—28 *del. Peerlk.* 25 Quanquam *F*

pacis eras mediusque belli.
te uidit insons Cerberus aureo
cornu decorum leniter atterens
caudam et recedentis trilingui
ore pedes tetigitque crura.

XX

Non usitata nec tenui ferar
pinna biformis per liquidum aethera
uates, neque in terris morabor
longius inuidiaque maior
urbes relinquam. non ego pauperum
sanguis parentum, non ego quem uocas,
dilecte Maecenas, obibo
nec Stygia cohibebor unda.
iam iam residunt cruribus asperae

TESTIMONIA.

29 sq. 'Hor. de Libero: te uidit — decorum' Seru. ad Aen. IIII 654 mythographus III tract. 9, 10 ap. Mai auct. class. III p. 239   29 'te — Cerberus' Seru. ad Aen. III 93   'insons insontis, sic Hor.' Prob. 1473 Claudius Sacerdos 2, 48

II 20. 1 praem. 'nona decima ode' Diomed. 524

VARIA LECTIO.

28 mediusque] merus atque *Hitzigius* medicusque *Hamacher opp. Porph.*   29 insomnis *Seruius ad Vergil. Aen.* III 93   30 cornu] curru *Seruii cod. Florent. bibl. sanctae crucis* XXII 1 *opp. mythogr. Porph. Acr. et sch. γ sch. λφ Ω*   aterens *A1* att^e^rens *u*   31 Cauda *A* Gaudam *τ*   recedentes *B*   trilingue *ψpr.*   31 *sq.* ~~ore~~ trilingui | Ore *τ*   32 tetegit *φ*

II 20. AD MAECENATEM (MEC: *A*) *AB* PARANETICE SE INMORTALEM (IMM: *φ*) FVTVRVM ET IN CIGNVM CONVERTENDVM AIT *Fλ* AD MECENATEM ALLEGORICE TETRACOLOS (*rell. om. τ*) VEL PARANETICE SIBI *γτ*   *hoc carmen Horatio abiudic. Paldamus et Lehrsius*   1 Non3 ita ita nec *B*   non tenui *χ(h)y opp. Ac. sch. γ bis Pph.*]   2 Penna *FλπτuA2*   peliquidum *τ*   ethera *γ* &hra *π*   3 Vatis *π*   nec *χ*   terra *Fπuχ*   6 quam uocas *λ1* quem uocant *Bentl.* quantulus *Hitzigius opp. Pph.*   7 ('Dilecte M:] *uocatiuum enim sibi quasi a M(a)ecenate dictum posuit' sch. γ*)   Delecte *B* Dilectę *π*   mecenas *λπψu* mecęnas *τ*   8 stigia *BFγπu*   cogibebor *γ*   choibebor *u*   coibebor *πuu.*   9—12 *del. Peerlk. Gruppeus alii*   9 aspere *γπτ*

pelles et album mutor in alitem
superne nascunturque leues
per digitos umerosque plumae.
iam Daedaleo * notior Icaro
uisam gementis litora Bospori
Syrtisque Gaetulas canorus
ales Hyperboreosque campos.
me Colchus et qui dissimulat metum
Marsae cohortis Dacus et ultimi
noscent Geloni, me peritus
discet Hiber Rhodanique potor.
absint inani funere neniae
luctusque turpes et querimoniae:
compesce clamorem ac sepulchri
mitte superuacuos honores.

TESTIMONIA.

20 'Hor. dicit: ut discet — potor' Seru. ad Aen. VII 605

VARIA LECTIO.

10 in alitem. *Doederlinus* 11 Supernae *τuχ* Superna *y Fea opp. sch.γλφ et cf. L. Muellerus de re metr.* 340 12 umeros *B* hum: *cett.* plume *A1* 13 dedaleo *Ω* notior *A1Bγχ(ϑpr.)Pph.* nocior *λτ* ('uocior icaro' *in τ maioribus quam cetera litteris scripta sunt*) otior *u χA2* ocior *Fχ* °cior ᵢcaro, o *et* i *ab alt. m. π* tutior *Bentl.* doctior *Rauchensteinius* cautior *Withofius* audacior *Peerlk. alii alia. lectio* ocior *ferri nequit: uide L. Muelleri de re metr. p.* 307 *cl. serm.* I 9, 38 *epist.* II 3, 65 ạcaro *B* 14 littora *Aγψu non Ac. Pph.* bosfori *Ac.* bosphori *Ω* 15 Sirtis *γ* Syrte *B* Syrtes *AFλπτ* Sirtes *u* tegulas *π1* getulas *cett.* 16 yperboreos *Bψ* hiperboreos *γπuAc.* 17 colcus *γ* et *om. π1* dissimula//t *π* 18 Marse *A1Fγ* choortis *u* cohortes *B*

19 petitus *Burmannus, alii alia, opp. sch.γ et cf. mus. Rhen.* 1863, 278 20 hyber *F* iber *γ* rodani *ψu* 21 naenię *π* 22 querimonie *γ* queremoniae *F* quęrimonię *π* 23 Conpesce *u* sepulcri *Bγψu Pph.* 24 Mite *ψ1* onores *γ*

QVINTI (*om. γ*) HORATII FLACCI (QVINTI FLACCI HORATII [HORACII *λ*] *Aλ*) CARMINVM LIBER ·II· EXPLICIT. INCIPIT LIBER (*om. F*) ·III· (T̄IVS *τ*) *AFγλτ*, *λ add.* FELICITER *λ* LIBER CARM̄ ·II· EXPL· INCIP̄ LIBER ·III· *B*

Q. HORATI FLACCI

CARMINVM

LIBER TERTIVS

I

Odi profanum uolgus et arceo:
fauete linguis; carmina non prius
audita Musarum sacerdos
uirginibus puerisque canto.
regum timendorum in proprios greges,
reges in ipsos imperium est Iouis,
clari Giganteo triumpho,

TESTIMONIA.

III 1. 1 Mallius Theodorus 4, 10 Petronius satir. c. 118 praem. 'liber tertius. prima ode' Diomed. 525 'peruincis tandem, et operta Musarum mearum, quae initiorum uelabat obscuritas, quamquam non profanus, inrumpis, Paule carissime. quamuis enim te non eius uulgi existimem, quod Hor. arcet ingressu, tamen sua cuique sacra: nec idem Cereri quod Libero, etiam sub isdem cultoribus' Ausonius praefat. idyll. 7 cf. idem praef. idyll. 11: '. . . et quicquid profanum uulgus non ignorat' 2 sq. Seru. ad Aen. V 71 2 'fauete linguis' Seru. ad georg. IIII 230 mythographus III tract. 6, 34 ap. Mai auct. cl. III p. 212 2 sq. 'carmina — audita' sch. γ c. IIII 9, 3

VARIA LECTIO.

III 1. AD CHORVM VIRGINVM ET PVERORVM *AB* PRAGMATICE (PRAGMATICAE φ) AD INDOCTOS *F* AD CHOROS VIRGINVM ET PVELLARVM (VIRGI ET PVER. τ) *γτ* AD CHORVM VIRGINVM ET PVERORVM. PRAGMATICE AD INDOCTOS λ *unam oden esse c.* I—VI *existimauit Porphyrion uu.* 1—4 *uelut prooemium carminum* I—VI *separatos posuit Meinekius* 1 uolgus πχ(δ) *Petroni cod. Bernens. pr.* uulgus *cett.* 5 propios λ

cuncta supercilio mouentis.
est ut uiro uir latius ordinet
arbusta sulcis, hic generosior
descendat in campum petitor,
moribus hic meliorque fama
contendat, illi turba clientium
sit maior: aequa lege Necessitas
sortitur insignis et imos,
omne capax mouet urna nomen.
destrictus ensis cui super impia
ceruice pendet, non Siculae dapes
dulcem elaborabunt saporem,
non auium citharaeque cantus
somnum reducent: somnus agrestium
lenis uirorum non humilis domos
fastidit umbrosamque ripam,
non Zephyris agitata Tempe.
desiderantem quod satis est neque
tumultuosum sollicitat mare,
nec saeuos Arcturi cadentis
impetus aut orientis Haedi,
non uerberatae grandine uineae

TESTIMONIA.

14 sq. 'equa lege — imos' floril. Paris. 8069 17 sq. 'destrictus — pendet' Porph. ad c. I 9, 5 Charis. 269 'districtus ensis quod super magna ceruice pendet' Sergius in Donat. 1798

VARIA LECTIO.

Inter u. 8 *et* 9 *lacunam statuendam censuit Roeperus* (*philol.* XVIIII *p.* 325) 9 esto ut *Bentl. opp. sch.λφ* ordinat *B* 11 descendet *γ* 13 clyeutium *F* clientum *πpr.uχ* 15 insignis *π* insignes *cett.*
17 Districtus *Fλπu*1 *Sergius, non G Acr. et sch.γi.t. Pph. Porph. ad c.* I 9, *Charisius* cui] quod *Sergius* impiā *u*2 18 Ceruicē *u*2 dependet *Charisius* 19 elaborarunt *ω* [elaborabunt *omn. Bland.*] ('*reddent' interpr. sch.γ*) 20 cytharȩ *Fλπτ* 21 Sonnum *u* sonnus *u*
22 humiles *BFγτu* 23 umbrosamue *Ianius* 24 zephiris *τu* zefiris *B* zepheris *γ* 27 seuǒs *π* seuus *Fu* saeuus *cett.* 28 orientis ȩui *Ac.* hedi *Fλτu*

fundusque mendax, arbore nunc aquas
culpante, nunc torrentia agros
sidera, nunc hiemes iniquas.
contracta pisces aequora sentiunt
iactis in altum molibus: huc frequens
caementa demittit redemptor
cum famulis dominusque terrae
fastidiosus: sed Timor et Minae
scandunt eodem quo dominus, neque
decedit aerata triremi et
post equitem sedet atra Cura.
quodsi dolentem nec Phrygius lapis
nec purpurarum sidere clarior
delenit usus nec Falerna
uitis Achaemeniumque costum,
cur inuidendis postibus et nouo
sublime ritu moliar atrium?
cur ualle permutem Sabina
diuitias operosiores?

TESTIMONIA.

37 sq. 'sed — scandunt eo quo dominus' florileg. Paris. 8069

VARIA LECTIO.

30 fundusue *Ianius opp. Ac. Pph.* mendax *om. B* aquas *τ* 32 Sydera *λτ* *uu.* 33—40 *del. Peerlk. Prienius Linkerus* 33 senciunt *τ* 34 hunc *ψ* 35 Cementa *τu* dimittit *λχ(αβg) opp. Ac.* [2 ***Bland.***] redemtor *τψ* 37 set *γ* 39 Decedite aratri remi ***B*** Decedi*t*///erata tr: *π* erata *ϱ* et *χ(βδιν; **in s locus rasus**) **om. Ω Pph.*** 40 Postque *Bentl.* ęquitem *π* 41 phrigius *ABγτu* frigius *π* *f*rigyus *ψ* 42 sydere *τ* 43 Delenit *A1Bπpr.G*[2 ***Bland.***] ('Delinit] ***mitigat' sch.γλφ***) Delinit *FγλτuA2πcorr.ς*[1 ***Bland.***] ***Bentl.*** falernae ***γτGχ(αβnp)*** [***opp.*** 3 ***Bland.***] 44 Vites *A1Bγτχ(αβσp)* [***opp.*** 3 ***Bland.***] achemenium ***Fλπu*** achęmonium *B* achemonium *Aτ* achimenium *γ* Achaemeniumue *Bentl.* 46 molior *τ* mołliar *u* 48 operiosiores *τ* onerosiores *Bentl.*

II

Angustam amice pauperiem pati
robustus acri militia puer
condiscat et Parthos ferocis
uexet eques metuendus hasta
uitamque sub diuo et trepidis agat
in rebus. illum ex moenibus hosticis
matrona bellantis tyranni
prospiciens et adulta uirgo
suspiret: 'eheu, ne rudis agminum
sponsus lacessat regius asperum
tactu leonem, quem cruenta
per medias rapit ira caedes.'
dulce et decorum est pro patria mori:
mors et fugacem persequitur uirum,
nec parcit inbellis iuuentae
poplitibus timidoue tergo.
Virtus repulsae nescia sordidae

TESTIMONIA.

III 2. 1—3 'angustam — condiscat' Hildebert. moral. philos. p. 982 sq. 13 Vincentius Bellou. VII 70 florileg. Paris. 8818ᵃ cf. 'censent hostibus occurrendum, pulchrum esse dicentes pro patria mori' translatio Dionysii c. 10 (Pertz XIII 360) 16—20 et 21—24 Hildebertus moral. philos. p. 975

VARIA LECTIO.

III 2. AD AMICOS *ABτ* DE INSTITVTIONE AD AMICOS LOQVITVR (*om. F*) *Fγλ* 1 amici *Acr. et sch.γ* (*interpr. 'Hanc odem ad amicos generaliter scribit* [*scripsit sch.γ*]') *Gχ(αg)y Bentl. non Ω Ac. Pph. sch.λφ Hildebertus* (*'glossa: amice aduerbium est, et inscriptio odae . . . de institutione puerorum' Barthius ex codice peruetere*) *u.* 2 *om. B* 3 feroces *Fγλπτu* 4 aeques *π* asta *πψ* *uu.* 5—12 *om. B* 5 dio *A*1*Ac.* diuo *cett* [*omn. codd. Cr.*] et *omittendum censet Doeringius* trepidus *γλχ* 6 menibus *A*1 7 tiranni *Au* 8 Prospitiens *π*1*u* 10 lacesset *A*1[3 ***Bland.***] *opp. sch.γ bis* 12 iras̥ *ψ* cedes *Aγπτu* 13 dequorum *Ac.* 14 prosequitur *χ(σgp)* [***cod. Mart.***] consequitur *Bentl. opp. Ac.* 15 ībellis *B* imbellis *λ* 16 Poblitibus *Bτ* timidoue *ABγλτGχAc. Bentl.* timidoque *Fλπuχ* *uu.* 17—32 *om. B*

intaminatis fulget honoribus,
nec sumit aut ponit secures
arbitrio popularis aurae.
Virtus recludens inmeritis mori
caelum negata temptat iter uia,
coetusque uolgaris et udam
spernit humum fugiente pinna.
est et fideli tuta silentio
merces: uetabo, qui Cereris sacrum
uolgauit arcanae, sub isdem
sit trabibus fragilemque mecum
soluat phaselon: saepe Diespiter
neclectus incesto addidit integrum;
raro antecedentem scelestum
deseruit pede Poena claudo.

III. iustum et tenacem propositi uirum

TESTIMONIA.

25 sq. 'est — merces' florileg. Paris. 8069 31 sq. Seru. ad Aen. I 513 schol. Stat. Theb. V 60

III 3. 1—4 '. . . nisi forte delirare illis uidetur **Flaccus in lyricis**

VARIA LECTIO.

18 Incontaminatis *uucorr.y* interminatis *Peerlk.* **21 inmeritis** *γπ* in meritis *Hildebertus* mori mox *Hildeb.* **22 Celum** *u* **iter] ire** *Aλτχ Hildeb. non Pph. sch.λφ* ire *u* 23 Caetus *Aγπτu* **uulgaris** *γπpr.τ* uulgares *cell.* 24 fugente τ penna *FλπτuA2* **[pinna 'V']** 25 et *om. λ* tuta cuncta *y* 26 Meres *A1* uitabo λ **27 Volgarit** *Fτχ(s)* Vulgarit *λuγuar. Pph. sch.λφ ς,αθμϱσghnpv)* **Vulgauit** *Aγτ Gχ ρδ Acr. et sch.γ* Volgauit *χ,δ* archanae *AFγτu* **arcane π subistem** τ hisdem *t* 28 fragilemue *Bentl.* 29 phasilon *A1* **phaselum** *πιu ζ tλ2 lc. loco pr. opp. Acr. et Ac. alt. l.* phiselon *sch.γ* **sepe** *Aγλπu* sepę φ 30 Nec lectus *A Ac.* Neclectus *π1* **Neglectus** *cett.* **31 antecedente** *F* 32 pena *u* pęna *Acr.* clůdo π

III 3. *Continuant hoc carmen antecedenti A V χ,δϱ) Acr. I Porph. et sine dubio archetypus cod. B. qui hanc oden omisit* **[in 'V' haec ode nec inscriptione, nec litteris maiusculis a praecedente separata est]** AD MVSAS DE AVGVSTO QVI IN PROPOSITO SVO VIDETVR PERSEVERARE *Fλ* AD MVSAS DE AVGVSTO ; AD AVGVSTVM τ

non ciuium ardor praua iubentium,
  non uoltus instantis tyranni
    mente quatit solida neque Auster
dux inquieti turbidus Hadriae
nec fulminantis magna manus Iouis;
  si fractus inlabetur orbis,
    inpauidum ferient ruinae.
hac arte Pollux et uagus Hercules
enisus arces attigit igneas,
  quos inter Augustus recumbens
    purpureo bibet ore nectar.
hac te merentem, Bacche pater, tuae
uexere tigres indocili iugum
  collo trahentes; hac Quirinus
    Martis equis Acheronta fugit,
gratum elocuta consiliantibus

ESTIMONIA.

im dicit: iustum — solida' Lactantius instit. diu. V 13 'iustum — lida' Vincentius Bellou. V 70 'uirum iustum et propositi tenacem n ardor ciuium praua iubentium, non uultus — solida' Hildebert. oral. philos. p. 978 7 sq. Hieronymus epist. 6 ad Iulianum (Vallars. 17ᵃ) id. epist. 118 ad Iulianum 2 (Vallars. I 787ᵇ) 'quod in ly- o carmine super iusti praeconio dicitur: si — ruinae' Hieronym. ist. 129 ad Demetrium 7 (Vallars. I 976ᵃ) 'quem ut Flaccus in rico carmine ait: si — ruinae' Hieronym. comment. in epist. ad hesios lib. III c. 5 (Vallars. VII 653ᶜ)

RIA LECTIO.

3 uultis *A1* uultus *γλτuA2* tiranni *Au* 5 inqui&is *πa.ras.* drie *A1* adrię *πu1Ac.* 6 magna Iouis manus *ω* manus] domus *G* 7 inlabatur *FγπA2λcorr.χ(ϱ) sch.γλφ(interpr. ' ruat')* illabatur *ς mment. Hieronymus* inlabetur *A1λpr.* illabetur *τχ(β)* inlabitur *u* bis] iouis *u1* 8 Impauidum *Aλ* 10 Enisus *Aγλ 'V' u2χ(αβn)* [*'V' m 4 aliis codd. Cr.*] *Ac.* Innisus *Fπτu1ς(δϑμϱσghs) cons. sch.γλφ (in- pr. 'incumbens')* (E//nisus *uv* En//ixus *p*) 12 bibet *A1γλτuGχ ϑns) comment.* bibit *FπA2ςPph.* 13 bache *τ* 14 tygres *F* hac] ac *π* 16 Patris equis *y (cod. Barthii) Bentl. opp. Ac. Acr. sch. t cf.* 'Martis] *i. e. patria uirtute' sch.γ* *uu.* 17—72 *del. Peerlk.* *Porphyrion auctor est, fuisse qui inde ab hoc uersu nouam oden ipere arbitrarentur* eloquuta *Aλ* consilientibus *Fu*

Iunone diuis: 'Ilion, Ilion
fatalis incestusque iudex
et mulier peregrina uertit
in puluerem, ex quo destituit deos
mercede pacta Laomedon, mihi
castaeque damnatum Mineruae
cum populo et duce fraudulento.
iam nec Lacaenae splendet adulterae
famosus hospes nec Priami domus
periura pugnaces Achiuos
Hectoreis opibus refringit,
nostrisque ductum seditionibus
bellum resedit: protinus et grauis
iras et inuisum nepotem,
Troica quem peperit sacerdos,
Marti redonabo; illum ego lucidas
inire sedes, discere nectaris
sucos et adscribi quietis
ordinibus patiar deorum.
dum longus inter saeuiat Ilion
Romamque pontus, qualibet exules
in parte regnanto beati;

TESTIMONIA.

18 sq. 'Ilion — iudex' Porph. ad epist. II 1, 11

VARIA LECTIO.

18 diuis *A* ilion ion *π1* 21 qua *Lachmannus* distituit *τ*
destuit *ψ1* 22 pancta *Ac.pr.* pacta *Ω Ac.corr.* laumedon *A1 sch.γ*
uno loco aut pr. aut corr. (opp. duobus aliis locis) χ(α) 23 dampna-
tum *φψ2* dannatum *u* damnatam *Bentl. et Lachmannus* minerue *τ*
24 popolo *λ* fraudolento *Ac.* *uu.* 25—28 *del. Linkerus* 25
lacenae *Αλτψυ* lacene *φ* *lacenę π* 27 Per iura *Fγ* Peiura *τ*
28 Haectoreis *Fγλ Ac.* 29 sedicionibus *λ* 30 graues *Fπτυ* 32
Trγia *Heinsius et Bentl.* 33 ego *om. τ* 34 discere *Fγπτυς Ac.pr.*
Porph. A2 ducere *Αιλγuar.χ(ϑσιυ) Ac.corr. sch.γ ('deorum conuiuiis*
etiam interesse permittam' Acr. et sch.γ) comment. 35 Sucus *τ* Suc-
cos *λu* asscribi *u* ascribi *Αλ* 36 paciar *Fτ* 37 seuiat *Απφτι*
38 portus *u* exulęs *λ* 39 reguando *F*

dum Priami Paridisque busto
insultet armentum et catulos ferae
celent inultae, stet Capitolium
fulgens triumphatisque possit
Roma ferox dare iura Medis.
horrenda late nomen in ultimas
extendat oras, qua medius liquor
secernit Europen ab Afro,
qua tumidus rigat arua Nilus,
aurum inrepertum et sic melius situm,
cum terra celat, spernere fortior
quam cogere humanos in usus
omne sacrum rapiente dextra.
quicumque mundo terminus obstitit,
hunc tanget armis, uisere gestiens
qua parte debacchantur ignes,
qua nebulae pluuiique rores.
sed bellicosis fata Quiritibus
hac lege dico, ne nimium pii
rebusque fidentes auitae
tecta uelint reparare Troiae.
Troiae renascens alite lugubri
fortuna tristi clade iterabitur,
ducente uictrices cateruas
coniuge me Iouis et sorore.
ter si resurgat murus aeneus
auctore Phoebo, ter pereat meis

VARIA LECTIO.

41 Insultet *π* 42 Caelent *AFγλπτ* 46 extendet *Ac.* Extendat *Ω* horas *γπτu* quas *ψ* 47 Decernit *π* heuropen *F* europoen *π* affro *u* 50 caelat *Fτ* 51 in humanos usus *τ* 52 dextera *ψ* 53 quacumque *Bentl.* mundi *A2y* 54 tangat *y Bentl.* 55 debachentur *Aλχ* debacchentur *FγπuχPph. Ac.* debachantur *τχ(ϱcorr.)* dibachentur *Acr.* 'dicit baccentur' *per err. sch.γ* 56 pluuięq: et rores *u* 57 Set *γ* 60 Tæcta *ψ* 66 Ductore *y(Pulmanni A).* structore *Bentl.* '*auctor tamen Latinum est*' *Peerlk. ad h. l.* phębo *Aγ* phebo *πτ*

excisus Argiuis, ter uxor
capta uirum puerosque ploret.'
non hoc iocosae conueniet lyrae:
quo Musa tendis? desine peruicax
referre sermones deorum et
magna modis tenuare paruis.

IIII

Descende caelo et dic age tibia
regina longum Calliope melos,
seu uoce nunc mauis acuta
seu fidibus citharaue Phoebi.
auditis, an me ludit amabilis
insania? audire et uideor pios
errare per lucos, amoenae
quos et aquae subeunt et aurae.
me fabulosae Volture in Apulo
nutricis extra limina * Pulliae

VARIA LECTIO.

67 ter uxor] et uxor *Ac.* 69 conueniat χ(*αhv*)*Ac.y* conueniens *G. Wolffius* haec . . . conuenient *Lambinus* haec . . . conueniunt *Fea opp.Ω Pph. G V* [*omn. codd. Cr.*] lirae *Aγu* lyre *π om. τ* 70 tendes *A*1 *opp. Pph.*

III 4. AD CALLIOPEM (CALLIOPĒ *B* CALLIOPEN *γτ*) MVSAM *Ω* 1 celo *u* et *om. Pph. opp. Ac.* 2 męlos *ψ* 4 Seu] et *Peerlk.* cytharaue *Fλπτς* citharauę *A* cytharaque χ(δ1) citharaque *y*(*Graevianus*) *Bentl.* phębi *Aγ* phebi *τ* 5 audiris *Fea opp. Acr. Pph.* 7 amęnę *γτ* amenae *u* *uu.* 9—20 *del. Peerlk.* 9 fabulose *B* uulture *Bτu* Apulo] abdito *Bentl.* 10 Altricis *Fuar.*χ(*αδσghsv*) *non G Acr. et sch.γ Porph. comment.*χ(*βϑμϱnp*) [2 *Bland.*] limina pullię *A*1*Bsch.γ* ('*at* extra limina Pulliae, *ut sit pro nutricis' sch.γ item* '*ORDO EST: me puerum fatigatum ludo et somno texere palumbes noua fronde in Volture Apulo extra limina Pulli*(*a*)*e fabulos*(*a*)*e nutricis' sch.γ*) *cf. Acr. ad u.* 10: '*Sacra autem dixit non propter solum Apollinem sed etiam propter se, eo quod paruus extra casae limen expositus lauro myrtoque columbis deferentibus tectus sit in omen futuri poetae'* limen apulliae *τ* Lim̄ in appulię *Ac.* limen apuliae *cett. A*2*ς comment. Porph. sch.λφ* lumina Pulliae *Paulyus* limina sedulae

ludo fatigatumque somno
fronde noua puerum palumbes
texere, mirum quod foret omnibus,
quicumque celsae nidum Acherontiae
saltusque Bantinos et aruom
pingue tenent humilis Forenti,
ut tuto ab atris corpore uiperis
dormirem et ursis, ut premerer sacra
lauroque conlataque myrto,
non sine dis animosus infans.
uester, Camenae, uester in arduos
tollor Sabinos, seu mihi frigidum
Praeneste seu Tibur supinum
seu liquidae placuere Baiae.
uestris amicum fontibus et choris
non me Philippis uersa acies retro,
deuota non extinxit arbor
nec Sicula Palinurus unda.
utcumque mecum uos eritis, libens
insanientem nauita Bosporum
temptabo et urentis harenas

STIMONIA.

III 4. 23 (de Tibure) '. . . in praecipiti posita, ut Hor.: cliuum-e (corrigendnm fort. Tiburque) supinum' schol. Iuuen. III 192

RIA LECTIO.

ntl., Dauniae *Paldamus*, patriae *Vsenerus* limen adoreae *Hitzigius*, *i alia coniectauerunt* 11 sonno *u* 14 celse *γ* nidu *A* cnidum acheruntiae *Fπuς*(*βδσhpv* -uncię *n* -uncie *g*) *Porph.* acherontiae *Acr. et sch.γ χ*(*μϱs* -ciae *α*) achoerontię *γ* acheronthiae *ABλ*1 ache-nthiae *λ*2*χ*(*ϑ*) 15 cubantinos *τγuar.* [bantinos *omn. Bland.*] *cf. Fea h. l.* aruum *Ω* 16 Pinguę *A* ferenti *Fλπuς Porph. comm. ntl.* forenti *ABγτ Acr. et sch.γ χ*(*αβμ*) *uu.* 17—20 *om. B* 18 emeret *ψ* 19 collata *τu* mirto *γτu* 20 diis *γτuA*2 *Pph.* Preneste *τu* 24 liquide *γ* 26 philippus *λ*1 aties *ψ* 27 arbos arbor *cett. Ac. Pph.* *u.* 29 *om. B* 30 bosphorum *Ω* 31 urentis *λG sch.γ* urentes *Bτuς Ac.* arentis *πχ*(*δ*) arentes *Fχ*(*ϱhpvpr.*) [uren-s *codd. Bland.*] arenas *Fπ opp. Ac.*

litoris Assyrii uiator,
uisam Britannos hospitibus feros
et laetum equino sanguine Concanum,
uisam pharetratos Gelonos
et Scythicum inuiolatus amnem.
uos Caesarem altum, militia simul
fessas cohortes abdidit oppidis,
finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.
uos lene consilium et datis et dato
gaudetis almae. scimus, ut impios
Titanas immanemque turmam
fulmine sustulerit caduco
qui terram inertem, qui mare temperat
uentosum, et urbes regnaque tristia,
diuosque mortalisque turbas
imperio regit unus aequo.
magnum illa terrorem intulerat Ioui
fidens iuuentus horrida bracchiis
fratresque tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.

VARIA LECTIO.

32 Littoris *ABτu* assirii *ABFγτu* 33 brittannos *AFγ* 35 faretratos *F* 36 scithicum *Aτ* sciticum *πu* annem *u* agmen *y* 37 cesarem *Au* milicia *λ* 38 Fessus *y*(*Leidensis a prima manu et sch. Franekerani*) cohortes] fortis *Pph.* choortes *u* abdidit *AγτχAc. Acr. sch.γ bis* addidit *BFuχ*(*β*) *Pph.* reddidit *πpr.?χ*(*δισρι?v*)*y* [1 **Bland.**; '*alii omn.* abdidit'] *Bentl. Peerlk.* redditis *π*(*sed* tis *in ras.*)*χ*(*h et cod. Leidens.*) redditas *y* (ab. oppidis *μ* [λ redidit]) opidis *ψ* opibus *τ* *uu.* 39—52 *om. B* 39 querentem *γu* 40 Pyerio *πλ2* 41 et datis] datis *Pph. om.* et; *itemque hunc locum laudat ad u.* 42 *Porph.* 42 alme *om. γι* ut *om. Aι* inpios *λ* 43 Tithanas *A* inmanem *Fπu opp. Pph.* turbam *AγτuGχ*(*βσps*) *Pph. sch.γ* turmam *Fλπς* 45 inhertem *Aγ* 46 uentosum et orbem *Kleeus* uentosum, et umbras *Bentl.* uentosum et undas *Peerlk.* *sed uide mus. Rhen.* 1863, 278 Ventorum *ψpr.* Ventuosum *τ* 47 mortalesque *Fγπτ* et mortales *u* turmas *AFλπGς* turbas *γτuχ*(*αβp*) *sch.γ* 50 bracchiis *φ* brachiis *cett.* 51 intendentes *Ac.* [1 **Bland.**] 52 inposuisse *AFλu* olimpo *AFγπu*

sed quid Typhoeus et ualidus Mimas,
aut quid minaci Porphyrion statu,
quid Rhoetus euolsisque truncis
·Enceladus iaculator audax
contra sonantem Palladis aegida
possent ruentes? hinc auidus stetit
Volcanus, hinc matrona Iuno et
numquam umeris positurus arcum,
qui rore puro Castaliae lauit
crinis solutos, qui Lyciae tenet
dumeta natalemque siluam,
Delius et Patareus Apollo.
uis consili expers mole ruit sua,
uim temperatam di quoque prouehunt
in maius; idem odere uires
omne nefas animo mouentis.
testis mearum centimanus * Gyas
sententiarum, notus et integrae

TESTIMONIA.

65—68 Hildebertus moral. philos. 976 65 cf. 'gens in se diuisa omnia in se disturbant sua mole ruitura' translatio S. Dionysii Areopagitae c. 2 (Pertz XIII 357) 69 sq. 'Hor. in II carminum: testis — sententiarum' Prisc. VI 84 69 'centimanus gigas' Prisc. XVII 152

VARIA LECTIO.

53 Set *γ* tiphoeus *Fγπ* typheus *λu* typhęus *τ* ualidas *τ*1 minas *A*1 54 porphirion *AFγτ* phorphyrion *B* porphion *u* 55 roetus *B* rhetus *F* rethus *uπ*2 puthius *π*1 euolsis *A*1*Fχ* euosis (l *superscr.*) *π* euulsis *A*2 *cett.* ('*At* euosis *i.* (*om. λ*) *e. annosis*' *sch.Fλ*) 56 Encheladus *τu* Encelatis (h *superscr.*), at enceladus *π* 57 pallidis *λ*1 egida *Fu* 59 Vulcanus *ABγλπτu* 59 *sq.* iuno | Et numquam *Fπ* 60 Nunquam *u* umeris *A Pph.* humeris *cett. Ac.* archum *ψ*1 62 Crines *BFπτu* liciae *Fπu* litie *γ* tenet *om. π*1 64 patareius *λ*1*u* patereus *γpr.* 65 consiliis *γ* consilii *cett. Ac. Pph.* ruit mole sua *u* mole////ruit sua *λ* *uu.* 66—68 *om. B* 66 dii *Aγλτu* 68 (omni animo mouentes *Hildeb.*) mouentes *Fγτu* *uu.* 69—72 *del. Hauptius Linkerus alii* 69 Gyas *ω* gigas *ΩV* [*omn. codd. Cr.*] *Ac.* Gyges *Bentl.* 70 sententiarum notus, et *Lambinus*

temptator Orion Dianae,
uirginea domitus sagitta.
iniecta monstris Terra dolet suis
maeretque partus fulmine luridum
missos ad Orcum; nec peredit
impositam celer ignis Aetnen,
incontinentis nec Tityi iecur
reliquit ales, nequitiae additus
custos: amatorem trecentae
Pirithoum cohibent catenae.

V

Caelo tonantem credidimus Iouem
regnare: praesens diuos habebitur
Augustus adiectis Britannis
imperio grauibusque Persis.
milesne Crassi coniuge barbara
turpis maritus uixit, et hostium
(pro curia inuersique mores!)

TESTIMONIA.

71 sq. 'Órion . . . cum uellet cum Diana concumbere, ut Hor. dicit, eius sagittis occisus est' Seru. ad Aen. I 535 item mythographus ap. Mai auct. class. III p. 13 et p. 132 77 Seru. ad Aen. VI 596 'Hor. inextinctum ait Titii iecur' mythogr. ap. Mai auct. class. III p. 190

VARIA LECTIO.

73 montris γ_1 74 Meret *AF*$\gamma\lambda_1\pi\tau$ partos *B* partū π_1 75 orchum *u* 76 inpositam $\gamma\pi\psi$ *Pph.* caeler *F* aetnen *Pph.* ethnen *B* aethnen *A*$_1\gamma\lambda\tau$ aethnam $\pi\varphi\lambda_2$ ęthnan *A* ethnam *u* ethan ψ *uu.* 77—80 *del. Peerlk.* 77 nec] aut *Seruius* tycii *A* tycii λ titii *BF*$\pi\tau$ γ *in ras.* ψ_2 ticii ψ_1*u* titui *Pph.* iecŏr τ 78 Relliquit τ Reliquid $\lambda\chi(\alpha)$ Relinquit *u*ς*Pph. Bentl.* 80 Perithoum *u Pph.* Piritoum π cathenae *F, om. B*

III 5. AD DIVVM AVGVSTVM *ABF*λ IN HONOREM DIVI (*om.* τ) AVGVSTI $\gamma\tau$ 1 . ęlo γ Celo *u* credid**i**mus *AF* credimus (di *supra*) π credimus *B Pph. opp. Porph.* (*uaria lectio ex Acronis interpretatione orta esse uideatur*) 2 presens $\gamma\lambda\varphi$ diuus Ω 3 brittannis *A*$\gamma\psi$ *Ac.* 5 crassis λ in coniuge *Peerlk. non Pph.* 6 ostium λ_1 7 inuersis λ

consenuit socerorum in armis
sub rege Medo Marsus et Apulus,
anciliorum, nominis et togae
oblitus aeternaeque Vestae,
incolumi Ioue et urbe Roma?
hoc cauerat mens prouida Reguli
dissentientis condicionibus
foedis et exemplo trahenti
perniciem ueniens in aeuom,
si non periret inmiserabilis
captiua pubes. 'signa ego Punicis
adfixa delubris et arma
militibus sine caede' dixit
'derepta uidi; uidi ego ciuium
retorta tergo bracchia libero,
portasque non clausas, et arua
Marte coli populata nostro.
auro repensus scilicet acrior

TESTIMONIA.

III 5. 10 sq. Cledonius 1898 Seru. ad Aen. VII 188 cf. Florus II 21, 3: 'patriae, nominis, togae, fascium oblitus' et Probus de nomine exc. p. 208 K. 'Lucretius [sic per errorem] metrum custodiens rationem regulae excessit, qui ait anciliorum, uon ancilium' 10 Charis. 62

VARIA LECTIO.

u. 8 *om.* *τ* aruis *y*(*cod. Altorf.* 1) *coni. Tan. Faber Heinsius Bentl. opp. sch.γ Porph.* *uu.* 9—16 *del. Peerlk.* 9 Marsus *om.* *B* 10 Anciliorum et n: *Fπ'V'ς Pph. Charisius Cledonius Seruii Reginensis et edit. Dan.* et *om.* *ABγλιτuGχ*(*σp*) *Seruii Parisinus* 7929 11 aeterne *π* ueste *Aιπ* 12 Incolomi *λψpr.G* 14 conditionibus *ABγπpr.ψu* 15 Fędis *F* Fedis *A* exemplo trahenti *comment. Canterus Bentl. 'trahere autem usitatum de contagione' Peerlk.* exempli trahentis *Bentl.* exemplo trahentis *Ω sch.γ* exemplum trahentis *Pph.* 16 Pernitiem *γπψ*1*Acr.* Pernetiem *ψ*2 euū *π* aeuum *cett.* 17 perirent *Glareanus* perires *Lachmannus* uae miserabilis *Paldamus* ımiserabilis *B* immiserabilis *τ* 19 Affixa *τu* 20 cede *Aπu* 21 Direpta *Ω sch.λφ*[*omn. Bland.*] Derepta *y*(*Pulmanni E*) Arrepta *y*(*Lambini liber* 1) *alterum* uidi *in marg. adscr.* *π* 22 bracchia *u* brachia *cett. Ac.* 23 eonclusas (n and a written above) *π* clusas *χ*(*δσh*)*y* [*cod. Bland. habet* 'clusas'] *opp. Ac.* *uu.* 25—32 *del. Peerlk.* 25 redemptus *χ*(*ϑ*) *idem*

miles redibit. flagitio additis
damnum: neque amissos colores
lana refert medicata fuco,
nec uera uirtus, cum semel excidit,
curat reponi deterioribus.
si pugnat extricata densis
cerua plagis, erit ille fortis
qui perfidis se credidit hostibus,
et Marte Poenos proteret altero
qui lora restrictis lacertis
sensit iners timuitque mortem.
hic, unde uitam sumeret inscius,
pacem duello miscuit. o pudor!
o magna Carthago probrosis
altior Italiae ruinis!'
fertur pudicae coniugis osculum
paruosque natos ut capitis minor
ab se remouisse et uirilem
toruos humi posuisse uoltum,
donec labantis consilio patres
firmaret auctor numquam alias dato

TESTIMONIA.

27 sq. 'neque — fuco' Acron uolgatus et sch. *y* ad serm. I 2, 83 29 sq. Seru. ad Aen. II 367 31 sq. 'si — plagis' Seru. ad Aen. VI 27 cf. 'muta quoque animalia cum fraude capiuntur, si aliquo modo se in fugam extricauerint, fiunt postmodo cautiora' Lactantius inst. VI 2

VARIA LECTIO.

in interpretationibus exhibent Acr. et sch.γ Porph. 27 Damnatum *ψ* Dampnum *φ* [dampnum *ubique codd. Cr.*] Dannum *u* nec *γτ* 28 referat *sch.γ ad serm.* I 2 29 semex *A*ι occidit *τ* *uu.* 31—34 *om.* *B* 31 Sic *y Seruii codices quidam* 33 se dedidit *Bentl.* 34 marte *F* penos *u* propt& *π* pterit *τ* 36 inhers *π* 36 *sq.* mortem hinc, unde uitam sumeret aptius *Bentl.* 37 inscius] aptius *uA*2*λuar.* *π*2*φ*2*ψuar.χ*(*δϱsυ*ι)*y* anxius *Kreusslerus* inscius *Acr. et sch.γ Pph.* 38 pacem et duello *Bentl.* 39 cartago *BFπu* cartago *τ* probosis *γ* 40 ruginis *γ* 41 pudice *γ* 43 Ab *ABFλπuGς Pph.* A *γτχ* 44 Toruus *Ω* uultum *ABγλτu* 45 labantes *Fu*τ2 patris *π*

interque maerentis amicos
egregius properaret exul.
atqui sciebat quae sibi barbarus
tortor pararet; non aliter tamen
dimouit obstantis propinquos
et populum reditus morantem,
quam si clientum longa negotia
diiudicata lite relinqueret,
tendens Venafranos in agros
aut Lacedaemonium Tarentum.

VI

Delicta maiorum immeritus lues,
Romane, donec templa refeceris,
aedisque labentis deorum et
foeda nigro simulacra fumo.
dis te minorem quod geris, imperas.
hinc omne principium, huc refer exitum:
di multa neclecti dederunt
Hesperiae mala luctuosae.
iam bis Monaeses et Pacori manus

TESTIMONIA.

III 6. 1 schol. in Verg. georg. I 502 ap. Suringarum hist. crit. schol. II p. 347

VARIA LECTIO.

47 maerentis *B* merentis *Aγλτ* merentes *Fπu* 49 atqui] >qf (= et quis) *B* 51 obstantis *πχ(δh)* obstantes *cett.* prop:] amicos *FπuGλuar.ς*[1 *Bland.*] 52 redditus *ψ* 53 clientium *Fλa.r.π Acr. i.l.* negocia *τ* 54 Disiudicata *Fλ*1*πτ*1?*χ* *Diiud*icata *τ* relinquerit *B* relinquent *ψ*1 55 *uenafros τ* uenefranos *u* uenafrenos *Ac.* 56 At *A*1 lacędemonium *γ* lacedomonium *A* lacedemonium *BFλτu*

III 6. AD POPVLVM *ABγ* AD POP: ROMANVM *τ* ITEM AD AVGVSTVM *Fλ* 1 inmeritus *Fπu expos. metr. Pph.* īmeritus *B* meritus *Peerlk.* in meritis *schol. Verg.* 2 refęceris *γ* 3 Aedes *Fγλπτu* Sedes *y* labentis *γπ* labentes *cett.* 4 Faeda *A* fumo simulacra nigro *τpr.* simulachra *π* 5 Diis *Aγλu* quod] qui *y* quoad *Scheibeus* inperas *λ* 6 Hic *B* Huc *y* 7 Dii *Aγτu* neglecti *Ω* 8 Haesperiae *πψ* 9 monaesis *A*1*χ(δ)V*[*Bland.*] monesis *Bγλπpr.τu*

non auspicatos contudit impetus
  nostros et adiecisse praedam
    torquibus exiguis renidet.
paene occupatam seditionibus
deleuit urbem Dacus et Aethiops,
  hic classe formidatus, ille
    missilibus melior sagittis.
fecunda culpae saecula nuptias
primum inquinauere et genus et domos:
  hoc fonte deriuata clades
    in patriam populumque fluxit.
motus doceri gaudet Ionicos
matura uirgo et fingitur artibus
  iam nunc et incestos amores
    de tenero meditatur ungui:
mox iuniores quaerit adulteros
inter mariti uina, neque elegit
  cui donet inpermissa raptim

TESTIMONIA.

10 sq. 'idem (sc. Hor.) in III (sc. carm.): non — nostris' Prisc. X 25

VARIA LECTIO.

$\varphi_2\chi$ *Acr. sch.γ bis* monessis *π corr.* χ(μv) moneses *aut* monaeses *G* mones ses φ moneses $\chi(\alpha_1\beta_1)$ non esses ψ monęses *Pph.* *genetiuum tuebatur Obbarius nou. ann. philolog.* LVI 117; *frustra: nam Alcaici uersus enneasyllabi uel hendecasyllabi quintam syllabam longam semper uoluit Horatius. Luc. Muellerus de re metr.* 164   10 Inauspicatos *ABλ₁u* Non auspicatos *cett.* ς *Ac. Prisc.*   contulit *Fχ*   *uu.* 11—13 *om. B*   11 nostris *optimi codd. Prisciani* nostris *uel* nostrorum *Bentl.*   predam λ   13 Pene *F* Poene γ   sedicionibus λ sæditionibus τ   14 dachus *F*   et *om.* λ   ethiops *BFλπu*   *uu.* 15—48 *om. B*   17 Faecunda *λu*   culpa *A*   secula *ψ₁u*   19 clades] labes *Peerlk. opp. Pph.*   20 Impatriam λ   22 matura] a matre *Peerlk. opp. sch. γλφ*   fingit γ   frangitur *y*   fungitur *y*[*Mart.*] *opp. Ac. Acr. sch.γ bis* [3 *Bland.*]   artibus $A_1\gamma\lambda_1\tau G\chi(s_1)$[1 *Bland.*]*Ac. Acr. Pph.*   artubus *Fπu yuar.* A_2ς(αβδϑμϱσghpv) [2 *Bland. Mart.*] *sch.λφ et hoc praeferendum censet Porphyrion*   23 incestus τ   25 querit *τu*   26 elegit *A₁π pr.* χ(*h*)   eligit *F*   eligit *γλτu A₂π corr. Pph. uide gymnas. Austriac. annal.* 1862, 328   27 intermissa *Aγτχ*(σ*h*) *Pph. Porph. interpol. Ac.*   inpermissa *λπψuGyuar.* ς(αδ₁ϑμϱgpv) *Acr. sch.γ bis sch.λφ*   impermissa *φχ*(*βns*)

gaudia luminibus remotis,
sed iussa coram non sine conscio
surgit marito, seu uocat institor
seu nauis Hispanae magister,
dedecorum pretiosus emptor.
non his iuuentus orta parentibus
infecit aequor sanguine Punico,
Pyrrhumque et ingentem cecidit
Antiochum Hannibalemque dirum;
sed rusticorum mascula militum
proles, Sabellis docta ligonibus
uersare glaebas et seuerae
matris ad arbitrium recisos
portare fustes, Sol ubi montium
mutaret umbras et iuga demeret
bobus fatigatis, amicum
tempus agens abeunte curru.
damnosa quid non imminuit dies?
aetas parentum, peior auis, tulit

TESTIMONIA.

29 sq. 'libertas emitur (coram)] i. e. marito, ut peccante uxore contentus sit tacere propter auaritiam. ut Hor. et non sensurum scio surgat maritus (corrigenda ut exhibent Horati codd.)' schol. Iuuenal. VI 140 36 'Hor. (sc. dixit) acrem tibiam Hannibalemque dirum' Quintilian. inst. VIII 2, 9 41—44 'idem (sc. Hor.) in III carminum: Sol — abeunte nocte' Prisc. VII 82 45—48 Hildeb. moral. philos. p. 982

VARIA LECTIO.

improuisa *y* (*Pulmanni cod. A et Achillis Statii liber*) *cf. etiam auctor epistulae Didonis ad Aeneam u.* 122 *sq.: 'tibine inpermissus habetur lege pudoris amor'* 28 gaudia] Oscula *u* 29 Set *γ* 30 surgat maritus *sch. Iuu.* seu] cum *χ*(*δσ*)[1 *Bland.*] 31 hispaniae $A_2 F_1 \tau$ 32 praetiosus *Fγ* preciosus *u* p̄ciosus *τ* 34 equor *πu* 35 Pirrum *Fγ* Phyrum λ_1 Pl///rhum *π* et *om. Fπ* cicidit A_2 36 Anthiochum *Aλ* Anthioccum *u* hannabilem *Aγ* annibalem *Fπχ* durum *Fχ*(*μϱhv*₁)*y non Ac. Quintil. Bentl.* 37 Set *γ* 39 glebas *AFλπτu Ac.* 41 ubi *π* 43 Bubus $A\gamma\pi\tau u_1 G$ *Ac.*λ_2 *Prisciani codd. nonnulli* Bobus $F\lambda_1 u_2$ *Priscianus* 44 curru] nocte *Priscianus* 45 Dampnosa $\lambda_2 u_2 \chi$ imminuit *Fλπ Pph.* imminuis *y* 46 prior π_1

nos nequiores, mox daturos
progeniem uitiosiorem.

VII

Quid fles, Asterie, quem tibi candidi
primo restituent uere Fauonii
Thyna merce beatum,
constantis iuuenem fidei
Gygen? ille Notis actus ad Oricum
post insana Caprae sidera frigidas
noctes non sine multis
insomnis lacrimis agit.
atqui sollicitae nuntius hospitae,
suspirare Chloen et miseram tuis
dicens ignibus uri,
temptat mille uafer modis.
ut Proetum mulier perfida credulum
falsis impulerit criminibus nimis

TESTIMONIA.

47 sq. 'mox — uitiosiorem' Seru. ad georg. I 24
III 7. 1 'secunda ode: quid — candida' Diomed. 525

VARIA LECTIO.

47 datura *Seruius opp. Pph.* 48 uiciosiorem *τu*

III 7. AD ASTERIEN (ASTERIEM *τ*) *ABγτ* HAC ODE CONSOLATVR ASTERIĀ DE ABSENTIA (ABSENCIA *λ*) VIRI SVI SIMVLQ. MONET NE ALTERIVS SPECIE DECIPIATVR *λψ* CONSOLATVR PVELLAM DE CONIVGIS SVI DESIDERIO SIMVLQ. MONET NE ALTERIVS SPECIE VEL BLANDICIIS CAPIATVR *φ* (*simillimum in modum δπu*) 1 asteriae *Aψ* asterien *γ* candida *Diomedes opp. Acr. et sch.γ* 2 fauonii *λ* 3 Thina *AFτu* 4 Constanti *ω* fidei *π* fidei *cett. sch.γ*[*Bland.*] fide *y*(*Lambini libri quattuor*) [*cod. Mart.*] *Bentl.* fidi *y* [*Diuae*] fidē *y* (fidī *s*) 5 Gigen *Bπτu* nothis *BλτφuA2π2* iactus *Ac. non Pph. sch.γ* 6 capę *B* sydera *τ* 9 sollicite *Aλ* 10 choen *B* cloen *u* miser/// *A*, ū *ab alt. m.* 12 mille] ille *τ* 13 pretum *τu* p̄tū *π Ac.* praetum *F* redulum *B* 14 compulerit *τ* inpulerit *γ* impulerit *cett.*

casto Bellerophonti
maturare necem refert.
narrat paene datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit apstinens;
et peccare docentis
fallax historias monet;
frustra: nam scopulis surdior Icari
uoces audit adhuc integer. at tibi
ne uicinus Enipeus
plus iusto placeat caue;
quamuis non alius flectere ecum sciens
aeque conspicitur gramine Martio,
nec quisquam citus aeque
Tusco denatat alueo.
prima nocte domum claude neque in uias
sub cantu querulae despice tibiae
et te saepe uocanti
duram difficilis mane.

VARIA LECTIO.

15 bellerophonte A_1 bellerophontę *πpr., sed* ę *in* i *mutata π* bellero fonte $ψ_1$ bellerefonte *B* bello ro phonte *λ* bellaraphonte *τ* bellero fonti *φ* belloro fonti $ψ_2$ bellorophonti *u* bello rophonti *γ* bellerophonti A_2 (Bellerophonte *fort. datiuus anticus est*) 17 poene *γπ1τ* peleu tarro *π1* 18 Magnessem (a *suprascr.*) *ψ* Magnęssam *γ* hippoliten *AFπ* hipoliten *Bu* hypoliten *γ* hypolitem *λτ* fuit *γ* apstinē *B* abstinens *cett.* 18. 19 dum fugit | Abstinens et pecc: *F* 19 docentes *Fπu* 20 pellax *Bentl. opp. sch.γ* hystorias *F* mouet *Fχ(μϱsv1) Bentl. non Pph. et uid. Peerlk. ad h. l.* 21 scopuli *B* ikari *γ* 22 Vocis *Fπχ* Voces *cett.* audit] ludit (spernit *suprascr.*) *A, puncta et* spernit *ab alt. m.* spernit *χ(nscorr. Pulmanni AB) om. Fπ (qui totum uersum pr. om.)* (*'sed nullis ille mouetur fletibus aut uoces ullas tractabilis audit' Acr. et sch.γ = Vergil. Aen.* IIII 438 *sq.*) intiger *B* 23 Nec *Bπ1uχ opp. Ac.* enipheus *ABλy* inipeus *π* eunipeus *u* 25 aequum *Fπ1* equum *cett.* 26 aeque] Neq. A_1B E///q. *A*, E *et lineola infra locum rasum ab alt. m.* Equę *u* 27 ęquę *u* 28 albeo *B* 29 in uias *om. u* 30 Su cantu A_1 cantū *πa.ras.* quaerulę *Aφ* 31 te *om. γ* sepe *ABγφu* 32 Dura *γ*

VIII

Martiis caelebs quid agam Kalendis,
quid uelint flores et acerra turis
plena miraris positusque carbo in
caespite uiuo,
docte sermones utriusque linguae?
uoueram dulcis epulas et album
Libero caprum prope funeratus
arboris ictu.
hic dies anno redeunte festus
corticem adstrictum pice dimouebit
amphorae fumum bibere institutae
consule Tullo.
sume, Maecenas, cyathos amici
sospitis centum, et uigiles lucernas
perfer in lucem; procul omnis esto
clamor et ira.
mitte ciuilis super urbe curas:
occidit Daci Cotisonis agmen,

TESTIMONIA.

III 8. 1 Seru. ad Aen. VIII 638 praem. 'tertia ode' Diomed. 525 5 'haec solertem ut Hor. docte sermones utriusque linguae' Donat. ad Terent. eunuch. III 2, 25 9—11 'Hor. in III carminum: hic — amphorae' Prisc. XVII 161

VARIA LECTIO.

III 8. AD MECENATEM (MEC: *AFγλτ*) *ABFγλτ* ***hoc carmen Horatio abiudic. Peerlk.*** 1 . artiis *γ* celebs *AFλπu* ***exp. metr.*** *Ac. alt. l.* caeleps *γ Porph.* celeps *Ac. alt. l. sch.γλφ* calendis *τ* 2 et *om. π* thuris *u* 3 in *om. ABλGχ* 3 *sq.* carbo | In cespite uiuo *Fγπτu* 4 Cespite *aut* cespite *AFγλτu* 5 sermones *τχ*(*spr.? vpr.*) *Donatus* sermonls *V*[*codd. Bland.*] (*sed uid. mus. Rhen.* 1863, 282) sermonis *cett.G Ac. Acr.i.t. sch.γ i.t. Porph.* lingue *A*₁*γλ*₁ 6 dulces *Fu* 10 Corricē *B* astrictum *u* demouebit ***Prisciani unus cod. non Ac.***

11 Amphore *A*₁ Anphorae *Fπ* Anforae *Bγ* institute *A*₁ 13 mecenas *AFτu* ciatos *Fu* ci///athos *π* 14 Hospitis *χ*(*δ*) ***opp. Ac. sch.γ*** uigilas *γ* 15 Profer *τχ*(*hv*) ('Perfer] ***i. e. ducamus insomnem noctem' sch.γ***) 17 ciuiles *AFγλπτu* 18 dacci *u* cotisontis *y*

Medus infestus sibi luctuosis
dissidet armis,
seruit Hispanae uetus hostis orae
Cantaber sera domitus catena,
iam Scythae laxo meditantur arcu
cedere campis.
neclegens, ne qua populus laboret,
parce priuatus nimium cauere et
dona praesentis cape laetus horae ac
linque seuera.

VIIII

Donec gratus eram tibi,
nec quisquam potior bracchia candidae
ceruici iuuenis dabat,
Persarum uigui rege beatior.
'donec non alia magis

TESTIMONIA.

21 sq. 'seruit Hispan(a)e uetus hostis orae Cantaber s. d. c.' sch. *γ* in epist. I 18, 55

III 9. 1 Victorinus 2567 praem. 'quarta ode' Diomed. 525

VARIA LECTIO.

19 infestis *τy Pph. Bentl.* infestus *cett. Ac. sch.γ* luctuosus *y Bentl.* 21 hispaniae *A*ı *Porph.* horę *πφ* 22 cathena *ψ* catina *γpr.* 23 scythe *λ* scithae *BF* scytę *γ* scitę u *uu.* 25—28 *del. Linkerus* 25 Negligens *Bλuπcorr.* Neglegens *cett.* 26 et *om. χ(p)yω* 27 presentis *φ* rape *Fuχ(δμhs)* spe *πpr.* cape *cett. πcorr. GV* [*omn. Bland.*] letus *A*ı*γu* loctus *ψ*ı Ac *A* (cape l: horac | Ac linque s: *A*) ac *y*(rape laetus horæ ac *Pulmanni A*)*ω* et *χ(α) Bentl. om. BFγλπτuGς*

III 9. AD LYDIAM (LID: *Bλτ*) MERETRICEM (MERITR: *B*) *ABλτ* AD LIDYAM MERETRICEM ANTAPODICE *γ* ANTAPODOTICE (ANTAPOPOT: *φ*) *F* ANTOPODOTICE AD LYDIĀ ET LYDIAE AD SE *π*
1 . onec *γ* 2 Ne *A*ı bracchia *u* brachia *cett.* candide *A*ı*γλ* 5 aliam *uχ(δ2ϱ1gpv*ı*) sch.λφ bis* (*accusatiuum test.*) *Bentl. non GV* [*omn. Bland.*] *Pph.* (*nihil de hac uoce Acr. et sch.γ*) [*'omnia scripta nostra habent* alia, *praeter Maldeg. quae habent* aliā, *cum uulgatis' Cr.*]

...arsisti, neque erat Lydia post Chloen,
...ulti Lydia nominis
Romana uigui clarior Ilia.'
...ne nunc Thraessa Chloe regit
dulcis docta modos et citharae sciens,
pro qua non metuam mori,
si parcent animae fata superstiti.
'me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti,
pro quo bis patiar mori,
si parcent puero fata superstiti.'
quid si prisca redit Venus
diductosque iugo cogit aeneo,
si flaua excutitur Chloe
reiectaeque patet ianua Lydiae?
'quamquam sidere pulchrior
ille est, tu leuior cortice et improbo
iracundior Hadria:
tecum uiuere amem, tecum obeam libens.'

TESTIMONIA.

9 sq. 'Hor. in III carminum: me — sciens' Prisc. XVIII 194

VARIA LECTIO.

6 nec *γτu* lidia *AFu* cloen *Fπu Ac.* 7 lidia *AFγ*...
8 Romanę π_1 Ilia] ulla *F* illa *π*, *uar.* ilia 9 thraessa *B* thres...
$\tau\varphi\pi_2\psi_2$*G Acr. Priscianus* thessa π_1 thresa ψ_1 trhessa *u*, *cf. Flec*...
libellus, quem inscripsit 50 *Artikel etc. p.* 30 chressa $\varphi_2\chi(\alpha)$ cre...
cloe *Fu* riget *Fλπuχ* reget *χ*(*σ*) regit *test. sch.γ* 10 Dulces...
cithareA_1 cytharae *γπτ* chytharae *φ* 11 *Proqua π* 14 Th...
τuς Ac. pr. sch.γ Porph. Turini *F* Thyrini *Bλ* Thirini *Aγ uuar.* 1...
ABγπτ orniti $A_1F\lambda_1\pi u$ 17 Quodsi $A_1\gamma$ *Ac. non Pph.* 1...
$B\lambda_1\psi_1$ *Pph.* (*nisi quod* deductus *Pph.*) *opp. sch.γ interpr.* 'di...
19 cloe *Fπu* 20 Reiecte $A_1\gamma$ reiecto *Peerlk.* lidiae ...
21 Quamuis *Fπuλuar. χ*(*μρσghs*) ('Quamquam] *quamuis' sch*...
$\tau\psi_2$ pulcrior *Fu* clarior *Pph.* (*natum ex* III 1, 42 sidc...
III 9, 8 *et propter hoc damnandum; probabat Paulyus*)

X

Extremum Tanain si biberes, Lyce,
saeuo nupta uiro, me tamen asperas
porrectum ante fores obicere incolis
plorares Aquilonibus.
audis quo strepitu ianua, quo nemus
inter pulchra satum tecta remugiat
uentis, et positas ut glaciet niues
puro numine Iuppiter?
ingratam Veneri pone superbiam,
ne currente retro funis eat rota.
non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
o quamuis neque te munera nec preces
nec tinctus uiola pallor amantium
nec uir Pieria paelice saucius

TESTIMONIA.

III 10. 'Ad Lycen loquitur, de cuius superbia in tertio questus est in illa ode cuius initium est: extremum — biberis Lyce' Porph. ad c. IIII 13 in. 'ei autem (sc. meretrici) insultat, de cuius superbia fuerat questus in illa ode: extremum Tanaym si biberes Lice' schol. γ ad c. IIII 13 in. 1 'quinta ode: extremum — Lyce' Diomed. 525 14 Seru. ad ecl. 2, 47

VARIA LECTIO.

III 10. AD LYCEN (LICEN τ) *ABτ* AD LICĒ (LINCĒ *γ*) SVPERBAM IN AMANTES *Fγλ* *hoc carmen Horatio abiudicabat Schwenckius mus. Rhen.* XV 245 1 biberis *A_1B Pph. opp. exp. metr. Ac.* lice *AFλπτu exp. metr.* 2 Seuo *Aλπτu* asperas *om.* τ 3 proiectum *Bentl.* obiicere τ 4 Ploralis *B* 6 pulcra *Bu* plura *y* satum *A_1* (*ut uid.*) *Bγλ$π_1$?τGχ Acr. sch.γ bis* situm *Fu$π_2$χ*(*$α_1$βcorr. $δ_1$ϑμϱσcorr.s_1v*)*y Pph. sch.λφ* sacrum *A_2* (*$π_1$ erasum*) 6 *sq.* remugiat? sentis et positas ut glaciet niues *Bentl.*, *sed simillimum zeugma inuenitur c.* II 1, 21 *sqq.* remugiat, uentis et pos: ut gl: n: *Peerlk.* 7 glatiet *u* glacie *π* 8 puro numine] duro n: *Bentl.* puro lumine *Scaliger* puro et lumine *Peerlk. opp. sch.λφ* 10 Nec *B Ac.* rota funis eat retro *y Bentl.* funis *A* funus *φa.r.* 11 Non in te *B* penelopem *$λ_1$* penelopin *π* difficile *$ψ_1$* 12 Thirrenus *A* Tyrhenus *B* Tyrrenus *F* Tirrenus *u* 14 nec] et *Seruius Dan.* 15 paelyce *γ* pelice *AFπτu* sautius *Au*

curuat, supplicibus tuis
parcas, nec rigida mollior aesculo
nec Mauris animum mitior anguibus.
non hoc semper erit liminis aut aquae
caelestis patiens latus.

XI

Mercuri (nam te docilis magistro
mouit Amphion lapides canendo)
tuque testudo resonare septem
callida neruis,
nec loquax olim neque grata, nunc et
diuitum mensis et amica templis,
dic modos, Lyde quibus obstinatas
applicet auris,
quae uelut latis equa trima campis
ludit exultim metuitque tangi,
nuptiarum expers et adhuc proteruo
cruda marito.
tu potes tigris comitesque siluas

TESTIMONIA.

III 11. 1 'sexta ode: Mercuri — magistro' Diomed. 525.

VARIA LECTIO.

16 *Curuet u2* suplicib: *π* 17 esculo *u* 18 Marsis ***Heinsius*** animum *ABFπ1Gχ(δϱns, non σ ut referunt) Porph.* animo *γλτu π2χ* 19 Nec *τ* luminis *γa.r.* 20 Celestis *λu* paciens *τ*

III 11. AD MERCVRIVM *ABτ* PROSPHONETICE MERCVRIO LYRAEQ. (LIRAEQ. *γ*) *Fγλ* *Horatio abiudic. Schwenckius* 1 Mercurii *λ1* 2 anphion *πu* *uu.* 3—6 *del. Peerlk. quod commentator eos non legisse uideretur opp. Acr. et sch.γ Porph. sch.λφ* 3 Teque *Pph.* 7 lidę *πτψ* lide *u* 8 Adplicet *γπ Ac. Acr. cf. Seruius ad Vergil. Aen.* I 616: '*adplicat secundum praesentem usum per d prima syllaba: secundum antiquam autem orthographiam . . . per p*' aures *Fλu* 9 aequa *πψ* 10 me//tuitque tangi *φ* me//tuitque tangi/// *ψ* 13 tygris *φ* tigres *Bu* comitis *ψpr.*

ducere et riuos celeres morari;
cessit immanis tibi blandienti
  ianitor aulae
Cerberus, quamuis furiale centum
muniant angues caput eius atque
spiritus taeter saniesque manet
  ore trilingui.
quin et Ixion Tityosque uoltu
risit inuito, stetit urna paulum
sicca, dum grato Danai puellas
  carmine mulces.
audiat Lyde scelus atque notas
uirginum poenas et inane lymphae
dolium fundo pereuntis imo
  seraque fata,
quae manent culpas etiam sub Orco.
impiae: nam quid potuere maius?
impiae sponsos potuere duro
  perdere ferro.
una de multis face nuptiali
digna periurum fuit in parentem
splendide mendax et in omne uirgo

VARIA LECTIO.

14 celebres *λ* 15 inmanis *AFπu Porph.* īmanis *B* blandientis *λ uu.* 17—20 *del. Buttmannus Naekius Peerlk. Eichstadius G. Hermannus Meinekius Hauptius Luebkerus Linkerus alii* 17 quauis *τ* eius atque] exeatque *Bentl.* aestus atque *Doeringius* illi et usque *Froehlichius* (eius *Ac.*) 19 tet̃ *B* teter *AFλπτu* 21 yxion *F* exion *γ* titiosq. *u* ticiosq. *τ* tityos *A, punctum et* v *et* q *ab alt. m.* uultu *ABγλτu* ['Tityosque uoltu' *Bland.*] 22 inuita *B* inytto *γ* inuito///tatit *π* 23 danii *γ* 24 mulcet *γ* 25 lide *ψιu* lydę *π* Lyde sc:] scelus lide *u* 26 penas *u* pęnas *A om. τ* limphae *Aψu* 27 per euntes *F* 28 faeta *λ* 29 culpis *π uu.* 30. 31 *inuerso ordine in B test. Rittero* 30 Impie *Aιψι* 31 Impie *Aιψι* ['nam quid potuere maius impiæ? *sic habent codices Bland. ut interrogationis nota subsequatur τὸ* impiae'] putuere *B* 31. 32 potuere ferro | Perdere duro *u* 34 periuram *Aι* periurium *B test. Rittero* per iurium *ψ* per uirū *φ*

nobilis aeuom,
'surge' quae dixit iuueni marito,
'surge, ne longus tibi somnus, unde
non times, detur; socerum et scelestas
falle sorores,
quae, uelut nanctae uitulos leaenae,
singulos eheu lacerant: ego illis
mollior nec te feriam neque intra
claustra tenebo.
me pater saeuis oneret catenis,
quod uiro clemens misero peperci;
me uel extremos Numidarum in agros
classe releget.
i pedes quo te rapiunt et aurae,
dum fauet nox et Venus, i secundo
omine et nostri memorem sepulchro
scalpe querellam.'

TESTIMONIA.

37—39 cf. Auson. ephemer. 17 sqq. 'surge nugator lacerande uirgis; surge, ne longus tibi somnus, unde non times, detur: rape membra molli, Parmeno, lecto!' 47 sq. Seru. ad Aen. I 39. VI 1 51 sq. 'licet haec antiquitas per ἀποκοπὴν i. e. ablata I littera enuntiauerit, ut ipse de se Hor. . . . natis Horati memorem sepulchro scalpe querellam' incerti grammatici fragm. de nomine et pronomine (ed. Eichenfeld.) § 2

VARIA LECTIO.

36 aeuo *B*χ(ϱ2 euo μ2) euum *u* aeuum *rell.* 37 quae *om. B* mar to φ marto ψ 38 sonnus *u* 41 Que *F* nanctae π1 *Porph.* nac te γ nactae *cett.* leenae *AB*τ laeenae γ 42 ehu λ 43 te *om. u* nec γτχ *uu.* 45—52 *del. Linkerus* 45 seuis *A*π*u*τ*corr.* onerat *B* cathenis ψ 46 demens *y* 48 relig& π *uu.* 49—52 *del. Peerlk. imitatus est Ausonius profess.* VII 17 *sq.* 49 rapient *y* aure *A* 50 i *om.* π*pr.u*χ 51 sepulcro *BFu* 52 Sculpe *u*π2χ(αϑμϱsn*corr.*) Scalpe *cett.GV* [*codd. Bland.*] *grammaticus anonymus* ς ('Scalpe] *caela sculpe' sch.*γ) *ceterum cf. Fea ad h. l.* querellam π1 *grammaticus anonymus* χ(β) quaerelam λ querelam *cett.*

XII

Miserarum est neque amori
dare ludum neque dulci
mala uino lauere aut exanimari
metuentis patruae uerbera linguae.
tibi qualum Cythereae
puer ales, tibi telas
operosaeque Mineruae studium aufert,

:STIMONIA.

III 12. 1—4 Fortunatianus 2704 Terentian. 2429 Victorin. 2567 aem. 'libro tertio . . . in duodecima ode inuenimus' Victorin. de metr. r. 2618 Hi omnes in discriptione carminis consentiunt cum Acr. sch. γB 1 sq. Victorin. 2496. 2537 sq. Fortunat. 2695 Diomed. 510 praem. 'septima ode' Diomed. 525 'miserarum — ludum' Plot. 13 2 sq. 'neque dulci — lauere' Seru. ad Aen. X 727 4 Rufinus metr. p. 2726. 2727 bis schol. Pers. 1, 11 Censorini fr. de metr. 2, 7 :ron uolgatus ad serm. II 3, 88 non sch. γ cf. Priscian. perieg. 34: 'psittacus . . . humanae simulat qui uerbera linguae'

RIA LECTIO.

III 12. SVAVEM VITAM NON ESSE SINE IVCVNDITATE (IOC: ET AMORE *ABτ* PARANETICE AD NEOBVLEN (NEVLEN *φ* NEVLEN *ψ*) SVAVEM VITAM NON ESSE SINE IVCVNDITATE ET AMORE L PARANETICE AD NEOBVLEM *γ* '*Hoc metrum constat Ionico c Ionico B*) *minore et est duobus primis uersibus trimetrum:* Miseram est. neque amori. dare ludum . . Neque dulci. mala uino. lauere aut . *tertius uero tetrameter scanditur ita:* Animari. metuentis. patru(a)e r. bera linguae' *Acr. et sch.γB In libris tales discriptiones inueniunr:* Miserarum — Neque — animari — Tibi — Tibi — Studium — mul — uit — leroph: — Catus — Agitato — Celer — *A*1*B* [*item* '*V*']; *nillimum in modum, sed* Lauit *et* Belleroph: *FγτA*2 Miserarum — :que — Exanimari — Verbera — Tibi — Tibi — Studium — Nitor — mul — Lauit — Belleroph: — Segni — Catus — Agitato — Celer — :cipere — *λπ, item nisi quod* Pede, *non* Segni *u* *Nos secuti sumus ossbachium Westphalumque de re metr. Graecorum* III 308 1 Mirorum *λ* nec amori *γχ*(*αβnp*) *sch.γ alt. l. opp. sch.γ alt. l. et Acr.* dari *π*1 3 *sq.* animari — linguae *om. B in contextu, sed adsunt expositione metrica codicis B* 4 metuentis *Bπτχ Rufinus sch. ers. Acr.* metuentis *A* metuentes *cett. Ac.* patrie (u) *Aπ* patriæ *φ* cythareæ *Aτ* cithereae *u* 6 telas *F*

Neobule, Liparaei nitor Hebri,
simul unctos Tiberinis
umeros lauit in undis,
eques ipso melior Bellerophonte,
neque pugno neque segni pede uictus;
catus idem per apertum
fugientis agitato
grege ceruos iaculari et celer alto
latitantem fruticeto excipere aprum.

XIII

O fons Bandusiae splendidior uitro,
dulci digne mero non sine floribus,
cras donaberis haedo,
cui frons turgida cornibus
primis et uenerem et proelia destinat;
frustra: nam gelidos inficiet tibi

TESTIMONIA.

III 13. 1 praem. 'octaua ode' Diomed. 525 3 Victorin. 175 G.

VARIA LECTIO.

8 neobule *Fπ* neobulę *γ* neobole *λ* neobolae *Aτ* neubole *u* Liparaei nitor] len̦tor (e *in* i *mutata est*) *B* liparei *AFγλπτu* 10 unctus *Pph.* humeros *Apr.*(*corr. ead. m.*)*Fλπτu* 11 ~~la~~ | *la*Vit *A* ęques *π* aequus *λ* equis *Bγ* Bellerophonte *Aγ* Bellerofonte *Bλφ* Bellorofonte *ψ* Bellaraphonte *τ* Bellorophonte *π Ac.* 12 signi *γ* pedis ictu *Seyffertus* 14 fugientes *u* 15 et *om. ABλ*ı*χ*(*ρ*)*y* alto *ABγτGλ*2*ς sch.γ i.t. comment.* arto *Fλ*ı*π*'*V*'*χ*(*μρσs*) *sch.λφ* arcto *uχ*(*αv*) *cf. Hom. Il. Λ* 415 *βαθείης ἐκ ξυλόχοιο*

III 13. AD FONTEM BANDVSIAE *ABτ* PROSEVTICE IN FONTEM BANDVSINV̄ (PANDVSINV̄ *γ*) QVI EST (ES *γ*ı) IN SABINIS *Fγλ* 1 bandusiae *ABFλπτu V*[*omn. codd. Cr.*] *ς Ac. Acr. et sch.γ Pph. Porph. sch.λφ* bantdusie *expos. metr.* blandusiae *γχ*(*β*)*yω Diomedes. Fea contulit priuilegium Paschalis* II *anno* 1103 *scriptum, ubi legimus 'de castello Bandusii' et 'in Bandusino fonte apud Venusiam'* splendior *λ*ı 3 aedo *Bχ* ~~h~~edo *A* hedo *πτu* 4 fons *B* 5 et p̄lia et uenerem *B* p̄lia *ABπù* prelia *λ* 6 Fronstra *Apr., corr. ead. m.* inficet *B*

rubro sanguine riuos
lasciui suboles gregis.
te flagrantis atrox hora Caniculae
nescit tangere, tu frigus amabile
fessis uomere tauris
praebes et pecori uago.
fies nobilium tu quoque fontium,
me dicente cauis impositam ilicem
saxis, unde loquaces
lymphae desiliunt tuae.

XIIII

Herculis ritu modo dictus, o plebs,
morte uenalem petiisse laurum,
Caesar Hispana repetit penatis
uictor ab ora.
unico gaudens mulier marito
prodeat iustis operata diuis
et soror clari ducis et decorae

TESTIMONIA.

III 14. 1 praem. 'nona ode' Diomed. 525

VARIA LECTIO.

8 soboles *τu*   11 uomere] subuomere *Fπ*   12 Prebes *τu*   13 foncium *λ*   14 inpositam *Au*   īpositam *B*   16 Limphae *γu*   Nimphae *Fπχ* (nymphas *Porph. i. t.*) *recte sch.λφ*   dissiliunt *y*

III 14. AD POPVLVM ROMANVM *ABτ*   PARANETICE CIVIBVS IN AVGVSTVM (*cett. om. γ*)   VICTOREM EX HISPANIA REDEVNTEM *Fγλ*   *Peerlk. totum carmen interpolatum esse duxit, Duhamelius uu. 21—28 Horatio abiudicabat*   3 Cesar *u*   hispania *τ*   penates *BFγπτu*   4 hora *u*   6 diuis *Fγτuλuar.πuar.ς Ac. Acr. et sch.γ* ('*operationes ueteres sacrificia dixerunt, iustos uero diuos, quamuis generaliter dici possint, nunc tamen specialiter* [*spet: Acr.*] *posuit . . .' Acr. et sch.γ*) *Pph. Porph.*   sacris *ABλπGφuar.χ*(*βϑnp*) [2 **Bland.**] *sch.λφ*   castis operata sacris *Bentl. coni.*   7 cari *Fπχ*(*δμϱσ*) *Pph.*   clari *cett. πuar.φuar. sch.γ i.t.*   decore *Fπ*

supplice uitta
uirginum matres iuuenumque nuper
sospitum. uos, o pueri et puellae
iam uirum expertae, maleominatis
parcite uerbis.
hic dies uere mihi festus atras
eximet curas: ego nec tumultum,
nec mori per uim metuam tenente
Caesare terras.
i pete unguentum, puer, et coronas
et cadum Marsi memorem duelli,
Spartacum si qua potuit uagantem
fallere testa.
dic et argutae properet Neaerae
murreum nodo cohibere crinem;

TESTIMONIA.

13 sq. 'Hor. in IIII carminum: hic — curas' Prisc. XVII 162
19 sq. Charis. p. 66

VARIA LECTIO.

8 Simplice uita *y* uita *λπuar.χ(spr.)* tuta *Fπχ sch.λφ(interpr*... *'secura'*) ('uitta] *al tuta, ut sit ordo: et soror clari ducis tuta suplic*...e *decore'* [!] *sch.γ recte Acr. et sch.γ alt. l.*) 11 Iam *Ω Porph. Ac*...c. *Acr. et sch.γ(interpr.'nuptae'*) non *Bentl.* expte *A* expertes *editore*...s *aliquot* male ominatis *γG'V'χ(β₁hpvs₂) Porph. Acr. et sch.γ?* ('Male...e nominatis parcite uerbis] *siue quia pro festiuitate dierum feriae [fier*...ri *sch.γ] indicebantur et abstinebatur a litibus iurgiisque siue quia in*... *sacrificiis praecepto silentio bona omina habere iubebantur [uedebantur sch.γ] ne [nec sch.γ] incaute [in ciuitate Acr.sch.γ] loquentes uerbis omina facerent. ideo nunc parcite malis uerbis i. e. malis ominibus*... [hom: *Acr.pr. sch.γ*]' *Acr. sch.γ* — 'male ominatis] *i. e. maledictis*... *al* nominatis' *sch.γ*) male///ominatis *Aτ* male nominatis *BFλπuγuar*... *ς Ac. Pph. ω* maled ominatis *Muretus* male inominatis *Bentl.* 1... Exiget *B* Exigit *π Priscianus cons. sch.λπφ(interpr. 'expellit')* Eximet... *cett. πuar. Ac.* 16 Cesare *Au* 18 cadū *π* marsi *π* mersi *B*

19 Spartachum *ψ₁* Spartag//m (v *supra*) *π*, g *in ras.* uagacem *Charisius opp*... *Ac. Pph.* 21 argute *γφ* argutem *ψ* ne^h^ere *A* ne eerę *γ* nearę ... nereę *u* 22 Mirreum *u* (murreus *sch.λφ i. t. sed sch.γ: 'mirra perfusum'*) [*omn. Bland.* 'Mureum' (*sic Cr.*)] cohibente *Muretus Bent*... *Meinekius* crimen *γ*

si per inuisum mora ianitorem
  fiet, abito.
lenit albescens animos capillus
litium et rixae cupidos proteruae;
non ego hoc ferrem calidus iuuenta
  consule Planco.

XV

Vxor pauperis Ibyci,
  tandem nequitiae fige modum tuae
famosisque laboribus;
  maturo propior desine funeri
inter ludere uirgines
  et stellis nebulam spargere candidis.
non, si quid Pholoen satis
  et te, Chlori, decet: filia rectius
expugnat iuuenum domos,
  pulso Thyias uti concita tympano.
illam cogit amor Nothi
  lasciuae similem ludere capreae:
te lanae prope nobilem
  tonsae Luceriam, non citharae decent

TESTIMONIA.

27 sq. Seru. ad Aen. V 172. VII 435 28 cf. 'Oratius. defusam cōsule planco amforam' schol. Lucan. IIII 379 [cod. Paris. 7900a] (confudit hunc locum cum c. IIII 5, 33 sq.: prosequitur mero defuso pateris)

III 15. 1 Victorinus 175 G. praem. 'decima ode' Diomed. 525

VARIA LECTIO.

25 capillos *τ* 27 callidus *u a.ras.*

III 15. AD CHLORIDEM (CHLORIDEN *τ*) *ABτ* MENTICE AD CHLORIDEM (CHLORIDE *γ*) *Fγλ* 1 . xor *γ* ybici *λ* ibici *πu* 2 Tamdem *π* pone *γτχ(αβnp)y* fige *cett.* [*omn. Bland.*] *Ac. Pph.*
8 chlore *ABτ* chlore *γ* clori *πu* chelori *ψ* dece *π* 9 domus *Pph.* domos *Ω sch.γ* 10 thyias *A* thiyas *B* thyas *Fγ* thias *λπτu* timpano *u* timphano *Fπ* 11 nothy *γ* 13 lane *γ* 14 lucernam *γι*(*ut uid.*) cithare *B* cytharae *Fπτ* cythare *γ*

nec flos purpureus rosae
  nec poti uetulam faece tenus cadi.

XVI

Inclusam Danaen turris aenea
robustaeque fores et uigilum canum
  tristes excubiae munierant satis
    nocturnis ab adulteris,
si non Acrisium uirginis abditae
custodem pauidum Iuppiter et Venus
  risissent: fore enim tutum iter et patens
    conuerso in pretium deo.
aurum per medios ire satellites
et perrumpere amat saxa potentius
  ictu fulmineo: concidit auguris
    Argiui domus ob lucrum
demersa exitio; diffidit urbium

TESTIMONIA.

III 16. 1 Seru. ad georg. III 173 praem. 'undecima ode' Diom[illegible] 525 cf. Hieronym. epist. ad Gaudentium: 'quod didicerunt secreto, [illegible] o cent inclusamque Danaen uulgi sermonibus uiolant' 8 'unde eleg[illegible] n-ter Hor.: uerso in pretium deo' mythogr. III tract. 3, 5 ap. Mai au[illegible]t. class. III 173 9—11 'aurum — fulmineo' Hildebert. moral. phil[illegible]s. p. 978 13 sq. 'Hor. in III carm.: demersa — aemulos' Prisc. X 25

VARIA LECTIO.

uu. 15. 16 *inuerso ordine in Bλ* 15 Ne τ 16 po///ti γ uet[illegible] u-lam *uχ(αsv Pulmanni A) comm. Cr. cons. Porph. in priore adnotation*[illegible]*is parte* uetula *ABFγλπτGς*[1 *Bland.*] *Acr. et sch.γ Pph. et Porph. in alter*[illegible]*a scholii parte sch.λφ* fecc *πτuψ2*

III 16. AD C. MECENATEM *Aτ* AD MAECENATEM *B* YP[illegible]O-TETICE MECENATI *Fλ* AD MECENATEM HYPOTHETICE *γ* 1 d[illegible]a-nain τ ahenea *Diomed.* enea *A* aenea *Pph. Ac. Seruius* 2 uigiliu[illegible]m *πa.ras.τcorr.* 3 Tristis *λπ* Trist//s *ψ* exuuiae *B* 4 ab ad[illegible]:] adulteriis *F* ab *ad*ulteris *π* 6 Custodem~~que~~ *ψ* pa*u*idum *π* rab[illegible]bi-dum *Pph.* iupiter *Bγψ* *uu.* 7—27 *om. B* 7 Risisent *ψ1* [illegible]ri-sisset *Bentl.* fori *π* 8 prae//ium *λ* praetium *AF* 10 (poten[illegible]*tis Hildebert.*) 11 concidit — 15 muneribus *subditicia iudicat Peerlk.* 12 oblocrum *ψ*, v *ab alt. m.* 13 Dimersa *Aπτuχ(δgnsv)* Demersa *sch.γ*[illegible]

portas uir Macedo et subruit aemulos
reges muneribus; munera nauium
saeuos inlaqueant duces.
crescentem sequitur cura pecuniam
maiorumque fames. iure perhorrui
late conspicuum tollere uerticem,
Maecenas, equitum decus.
quanto quisque sibi plura negauerit,
ab dis plura feret: nil cupientium
nudus castra peto et transfuga diuitum
partes linquere gestio,
contemptae dominus splendidior rei,
quam si quicquid arat impiger Apulus
occultare meis dicerer horreis,
magnas inter opes inops.
purae riuos aquae siluaque iugerum
paucorum et segetis certa fides meae

TESTIMONIA.
'Hor. in III carm.: diffidit — aemulos' Prisc. VI 29 'diffidit — aemulos' Abbo Floriacensis quaest. gramm. c. 7 (Mai V 336) 15 sq. 'munera saeuos — duces' Hildebert. l. c. 17 sq. 'crescentem — maiorque fames' Hildebert. moral. philos. p. 990 sq. 17 Vincentius Bellon. VII 70 floril. Paris. 8818[a] 21 sq. 'quantum quisque sibi plura negauerit, tanto a diis plura refert' Hildebertus moral. phil. p. 991 28 Porph. ad serm. II 3, 142

VARIA LECTIO.
interpr. '*deiecta hiatu telluris*') *Priscianus* exicio *λpr.* excidio *πuλcorr. χ(θhsv) sch. λφ* exitio *cett. Priscianus* (. . . '*ad bellum quod exitiale* (*exic: sch. γ exitialē Acr.*) *uelut uates prescius* (*perscius sch. γ*) *declinabat' Acr. et sch. γ*) 14 (subripuit *Abbo Floriacensis*) emulos *Aπu* ęmulus *γpr.* 16 Seuos *τu* illaqueant *τu* 18 iure — 22 feret *del. Peerlk.* 18 perorrui *ψ1* perhorui *γ* 19 La//te *ψ* 20 Mecenas *Aτu* 22 A *γτχ(δp) Pph. ω* Ab *cett.* dis *πpr. Pph.* diis *πcorr. cett.* nihil *Aπ1* nichil *λ* 24 liquere *ψ1* 25 Contempte *Aγλ* Contemptem *ψ1* Contenptę *u* Contèntae *y*(*Pulmanni A*) 26 si quid(c)q(l)d *A, punctum, c, iunctura, tertia* i *a correctore add. sunt* si¢(quic)quid, *corr. alt. atram. ψ* inpiger *FγuAc.* non piger *γω*[impiger *omn. Bland.*] *cf. Symmach. epist.* V 67 '*sic olim Marsus impiger et fortis Sabellus robur habuerunt*' 27 Ocultare *γ* orreis *F* *u.* 28 *extat in B post u.* 6 *uu.* 29—44 *om. B* 29 Pure *γ* riuus *Ω* que *om. τ*

…lgentem imperio fertilis Africae
fallit sorte beatior.
…amquam nec Calabrae mella ferunt apes,
…c Laestrygonia Bacchus in amphora
languescit mihi, nec pinguia Gallicis
crescunt uellera pascuis;
importuna tamen pauperies abest,
nec, si plura uelim, tu dare deneges.
contracto melius parua cupidine
uectigalia porrigam,
quam si Mygdoniis regnum Alyattei
campis continuem. multa petentibus
desunt multa: bene est, cui deus optulit
parca quod satis est manu.

XVII

Aeli uetusto nobilis ab Lamo,

TESTIMONIA.
34 Porph. ad c. III 21, 8 42—44 'multa — manu' Hildebert. l. c. 43 sq. 'bene est — manu' schol. γ epist. I 2, 46 'hic Lamia, III 17. 1 praem. 'duodecima ode' Diomed. 525

VARIA LECTIO.
31 Fulgent π_1 fulgente *Bentl. opp. sch.γ* ('*sc. homine*' *sch.φ*) 32 fallit. Sorte beatior, *Wakefieldus* 33 Quanquam *F* 34 lestrygonia $\lambda\tau$ lestrigonia *AFπu* 35 michi φ africe *A$_1\gamma$* affrice *u* calabre γ ferant τ amfora *Porph. ad* III 21, 8 bachus *Fτ* bac///chus π 38 Ne τ tu — 42 continuem *del.* 37 Inportuna *F$\gamma\pi u$ Acr.* *Peerlk.*, *idem pro si ponebat* mi, *qua forma in carminibus numquam usus est Hor.* 39 Contracta *uχ(ϑgs) Porphyrionis Guelferbyt. et edit. uetust. non Pph. Monac. Ac.* 41 mydoniis λ migdoniis *A$\psi u \gamma$corr.* migdoneis *γpr.* halyatti *Porph.* aliatti *Acr.* halyathii λ alia///thii π halialyti *A$_1$ ut uid.* aliathi *u* aliathii *χ(s1v)* aliat thii *F* haliattici *$\tau\chi$(p)* aliattici γ Alyattei *Bentl.* 43 est *om. u$_1$* obtulit *$\gamma\pi u\psi_2$ Porph. non ψ_1 Ac. sch.γ*

III 17. AD AELIVM LAMIAM (LAMIVM *B*) *ABτ* PARANETICE AELIO LAMIAE (LAMIO *Fλ*) *F$\gamma\lambda$* *totum carmen del. Peerlk.* 1 a lamo *y*, *non expos. metr. Ac. Pph.* (*quamquam in interpr. Acr. et sch.γ*

quando et priores hinc Lamias ferunt
denominatos et nepotum
per memores genus omne fastos
auctore ab illo * ducit originem,
qui Formiarum moenia dicitur
princeps et innantem Maricae
litoribus tenuisse Lirim
late tyrannus: cras foliis nemus
multis et alga litus inutili
demissa tempestas ab Euro
sternet, aquae nisi fallit augur
annosa cornix. dum potes, aridum
compone lignum: cras Genium mero
curabis et porco bimenstri
cum famulis operum solutis.

TESTIMONIA.

quem in carminibus alloquitur: 'A(e)li uetusto — Lamo' schol. γ epist. I 14, 16 3 sq. 'et nepotum — fastos' Seru. ad Aen. XII 530 4 'apud Hor. duplicem inuenio scripturam et fastos et fastus in III carminum: per memores genus omne fastos, et fastus in aliis codicibus' Prisc. VI 72 7 sq. 'et innantem — Lirim' Seru. ad Aen. VII 47 12 sq. 'Hor. in III carm.: nisi — cornix' Prisc. VII 34

VARIA LECTIO.

Porph. sch. λφ: a Lamo) *uu.* 2—5 *del. Buttmannus* (*mytholog.* II 366) *aliique permulti uiri doctissimi* 2 feruunt *γ* 4 fastus *Fπpr.χ*(δϱισ) *Pph.* fastos *ABγλτuςπcorr. Ac. Acr. et sch.γ* (*'per fastos autem consules uult accipi' Acr. sch.γ*) *Seruius* 5 Auctore// *u* ducis *Ω sch.γ* ducit *D. Heinsius Bentl. Hauptius alii* 6 *f*ormiarum *A* menia *Au* ducitur *γ* 7 inantem *γ* 8 Littoribus *Aλu* lyrim *FτG* 9 tirannus *A* 12 fallat (i supra) *ψ, corr. alt. m.* 13 potes *Ως Ac. Acr. et sch.γ* (*interpr. 'permitteris'*) *Pph.* potis *π2 φuar. ψ2 ψuar. y* (*Leidensis Graevianus Reginensis a prima manu*[?]) *Bentl.* potest *χ*(*hp*) haridum *A*

14 Conpone *γu* ligno (ū supra) *φ* l*ignum u* 15 porca *y Pph. cf. Seruius ad Vergil. Aen.* VIII 641: *in omnibus sacris feminei generis plus ualent uictimae* bimestri *πpr. Pph.* 16 salutis *B*

XVIII

Faune, Nympharum fugientum amator,
per meos finis et aprica rura
lenis incedas abeasque paruis
    aequos alumnis,
si tener pleno cadit haedus anno,
larga nec desunt Veneris sodali
uina craterae, uetus ara multo
    fumat odore.
ludit herboso pecus omne campo,
cum tibi Nonae redeunt Decembres;
festus in pratis uacat otioso
    cum boue pagus;
inter audaces lupus errat agnos;
spargit agrestis tibi silua frondes;
gaudet inuisam pepulisse fossor
    ter pede terram.

TESTIMONIA.

III 18. 1—3 'Faune — incedas' Isidorus orig. VIII 8, 104 1 praem. 'tertia decima ode' Diomed. 525 3 sq. Seru. ad Aen. VII 91

VARIA LECTIO.

III 18. AD FAVNVM DEVM *ABτ* PROSEVTICE IN FAVNVM DEVM AGRESTEM *Fγλ* 1 nimpharum *Aπu* fugientum *Aγλτ expos. metr. Diomed. Isidori ω* fugientium *Bπφu Isidorus ed. Lindem.* fugentium *ψ* 2 fines *πτuλ2* 3 Laetus *y* (*test. Peerlk.*) incedis *γ* ⸗ īcedas īcendas *B* adeasque *B* 4 Eqis *B* Aequus *cett.* alumnus *ψa.ras.* alunnis *u* 5 cadet *χ(ϑσ) opp. Ac. Acr. et sch.γ* hedus *πτu* 6 ueneri *A1B* 7 creterrae *Fπ Porph. sch.λφ* cratere *AγτAc.* craterae *BuG cons. Acr.* cræterrę *λ* hara *A* 8 Famat *F1* Fumat *π* hodore *πu* 10 Dum *χ* decembris *uA2χ sch.γi.t. Ac. opp. Acr.* decenbris *λ* 11 ocioso *γ* 12 pardus *FπuAuar.ς opp. Ac. Acr. sch.γ bis uu.* 13—16 *del. Peerlk.* 13 erat *ψ1* 14 agrestes *Aγπτu* acrestis *ψ* 15 repulisse *γ*

XVIIII

Quantum distat ab Inacho
  Codrus, pro patria non timidus mori,
narras, et genus Aeaci,
  et pugnata sacro bella sub Ilio:
quo Chium pretio cadum
  mercemur, quis aquam temperet ignibus,
quo praebente domum et quota
  Paelignis caream frigoribus, taces.
da lunae propere nouae,
  da noctis mediae, da, puer, auguris
Murenae: tribus aut nouem
  miscentur cyathis pocula commodis.
qui Musas amat impares,
  ternos ter cyathos attonitus petet
uates; tris prohibet supra
  rixarum metuens tangere Gratia

TESTIMONIA.

III 19. 1 praem. 'quarta decima ode' Diomed. 525 10—15 'in expeditione . . . super mensam meam facta est inuitatio, non illa de Rubrii conuiuio ut Graeco more biberetur, sed illa de Flacci ecloga, in qua propter mediam noctem et nouam lunam et Murenae auguratum ternos ter cyathos attonitus petit uates' Ausonius praefat. idyll. 11

VARIA LECTIO.

III 19. AD TELEPHVM *Bτ* AD TELEFVM *A* DIASTOLICE AD TELEPHVM MVRENAM (OB MVRAENAM *δ*) AVGVRIO HONORATVM *Fγλ*
1 Quamtum *λ* distet *ABFγλπu Pph. sch.λ sch.Fcorr. Diomedes* distat *τχ(αβgnps) Ac. sch.Fpr.* distent *expos. metr.* 2 non timidus pro patria mori *Fπuχ(δμϱsv) opp. Ac. Pph.* 3 Aeaci] faci> (faciet) *B* eaci *Aλu* 4 sacra *π1 Hauptius opp. Ac. Porph.* (*'Sacrum Ilium' Acr. sch.γ*) sub illo *ψpr., alt.* l *per ras. in* i *mutata* 5 precio *B* p̄cio *τ* praetio *ψ* 7 prebente *τ* 8 Peligne scaream *B* Paelignis *χ(σ1h) Porph.* Pelignis *Ω Ac.* *uu.* 9—28 *del. Peerlk.* 9 lune *F* 10 noctis *ψ* auguris *ψ* 11 Munere *Fπχ* Murene *u* Murene *πuar.*
12 miscentor *cum Rutgersio et N. Heinsio Bentl.* ciathis *Aλ1* chyatis *π* ciatis *γu* 14 Ter noster adtonitus cyathos (ciathos *ψ*) petet *F* Ternos ter attonitus ciathos (chyatos *π*) petet *πu* (*simillime σs*) ciathos *ABψu* petat *χ(n)* 15 Vatis *B* tres *λπpr.φu* træs *ψ* pro^h^ibet *ψ* 16 gracia *ψ* gratia *π*

nudis iuncta sororibus.
  insanire iuuat: cur Berecyntiae
cessant flamina tibiae?
  cur pendet tacita fistula cum lyra?
parcentis ego dexteras
  odi: sparge rosas; audiat inuidus
dementem strepitum Lycus,
  et uicina seni non habilis Lyco.
spissa te nitidum coma,
  puro te similem, Telephe, Vespero
tempestiua petit Rhode:
  me lentus Glycerae torret amor meae.

XX

Non uides, quanto moueas periclo,
Pyrrhe, Gaetulae catulos leaenae?
dura post paulo fugies inaudax
  proelia raptor,
cum per obstantis iuuenum cateruas

TESTIMONIA.

III 20. 1 praem. 'quinta decima ode' Diomed. 525

VARIA LECTIO.

17 Nu///dis *F* 18 iubat *A*, v *ab alt. m.* iub& (uat) *B* berecynthiae *γλτ* berecinthiae *ABφuψ2* berechintię *πψ1* *uu.* 19—29 *del. Peerlk.* 20 *fistula π* lira *AF* 21 Parcentes *Fπu* dextras *A* 23 licus *Fπτu* 24 habili '*V*' *opp. Ac. sch. γ Porph.* lico *πψ1u* 27 rhode *A1Bγλτχ(βσ) sch. γ* rode *Pph.* chloe *Fχ(δhns)* cloe *πuχ(ϑgpv) sch. λφ* clohe *A2*(yhode *α* clohę *μϱ*) 28 glycere *γ* clycerę *ψ* clycere *φ* glicere *A1* glicerę *πuA2*

III 20. AD PYRRVM (PYRHRṼ *B*, *alt.* H *ab alt. m.* PHIRRVM *τ*) *ABτ* AD PYRRVM, QVI NEARCVM SOLLICITABAT (SOLLICITARAT *λ*) *Fλ* AD PYRRHVM TEMPTANDO QVIN NEARCHVM SOLLICITET *γ* 1 periculo *ψ Ac. pr.* tumultu *π1u1χ(sv)y* 2 Pyrre *πψ* Phyrre *τ* Pirre *Au* getulae *BFπτuA2* getule *A1* leaneae *A* leenae *BFπτ* 3 paulum *Fπτλ2ς* paulo *cett. G(?) V[omn. Bland.] sch. γ* 4 Praelia *Aλ* p̄lia *B* 5 cum] Quae *πuar.* obstantes *u*

ibit insignem repetens Nearchum:
grande certamen, tibi praeda cedat
maior an illi.
interim, dum tu celeris sagittas
promis, haec dentis acuit timendos,
arbiter pugnae posuisse nudo
sub pede palmam
fertur, et leni recreare uento
sparsum odoratis umerum capillis,
qualis aut Nireus fuit aut aquosa
raptus ab Ida.

XXI

O nata mecum consule Manlio,
seu tu querellas siue geris iocos
seu rixam et insanos amores
seu facilem, pia testa, somnum,
quocumque lectum nomine Massicum

TESTIMONIA.

III 21. 1 Porph. ad epod. 13, 6 praem. 'sexta decima ode' Diomed. 526

VARIA LECTIO.

6 nearchum *ψ* nearcum *u* 7 *sq.* preda maior | Cædat an illi *τ* 7 preda *γu* cedat *Fγ* 8 maior an illa *coni. Peerlk. opp. sch.γλφ* 9 celeres *AFλu* 10 hec *τu* timendos] superbos *y* 14 moderatis *B u. Ac.* humerum *Ω* 15 nereus *Ω Ac. Acr. et sch.γ Pph. Porph.* (*opp. Acr.I Porph.I*)

III 21. AD AMPHORAM (ANFORAM *A*) *ABτ* PARANETICE AD AMPHORAM *Fγλ* 1 mallio *B Diomedes sch.γpr. Porph. ad ep.* 13, 6 manlio *Ac. Acr. sch.γ corr. Pph. et sic huius consulis nomen scriptum est apud Ritschelium* (*priscae Latinitatis monum. epigraph.* XII F) *et apud Mommsenum* (*inscription. Latinitatis antiquiss. p.* 136 *et n.* 784) (mansilio *pro* manlio *sch.Fλ* alio *Porph. ad h. l. i. t.*) 2 querellas *π* querellas *Porph.* querelas *cett.* querelas *Acr.* siue] seu *τu* 4 sonnum *u* 5 q: fetum numine *Bentl.* numine *Bχ(p)y Bentl. Sivrius, opp. Ac. Acr. et sch.γ*(*interpr.* '*Nomine consule*') masicum *γ* Liberum *Peerlk.*

seruas, moueri digna bono die,
  descende, Coruino iubente
    promere languidiora uina.
non ille, quamquam Socraticis madet
sermonibus, te necleget horridus:
  narratur et prisci Catonis
    saepe mero caluisse uirtus.
tu lene tormentum ingenio admoues
plerumque duro; tu sapientium
  curas et arcanum iocoso
    consilium retegis Lyaeo;
tu spem reducis mentibus anxiis
uiresque et addis cornua pauperi,
  post te neque iratos trementi
    regum apices neque militum arma.
te Liber et si laeta aderit Venus
segnesque nodum soluere Gratiae
  uiuaeque producent lucernae,
    dum rediens fugat astra Phoebus.

TESTIMONIA.

11 sq. Victorinus 2607 17—20 Acron uolgatus ad c. I 18, 16 22 Seru. ad Aen. I 720 et mythographus III tract. 11, 2 ap. Mai auct. class. III 250

VARIA LECTIO.

uu. 6—8 *om. B* 6 S/////seruas *π* *u.* 8 *om. u*ı languiora *γ* 9 quanquam *ψ* 10 neglegit *Aχ(β) Acr. et sch.γ Pph. Porph. Bentl.* negligit *Bχ(n)* negleget *Fγλı?πτς Ac. sch.F cons. sch. γλ* negliget *uχ(gv)* 12 Scpe *Aτ* incaluisse *Victorinus, Bentl. opp. Ac.* caluisse// *u* 13 admoues *Fτuχ Ac. Acr. et sch.γ Pph. Porph.* ammouis *Aıλ* ammoues *BAγy* amoues *γφp.ras.χ(αβσnscorr.) sch.γ loco tert.* 14 tu] te *A*ı 15 archanum *τψu* 16 regis *u*ı reteges (i supra) *π* lyeo *Bτ* lieo *u* 17 reducieis *τ* anxius *γτ* 19 Post *ψpr.* Po ste *π*ı nec *γτ* *uu.* 21—24 *del. Peerlk. et Prienius* 21 leta *τu* ·22 *Segnes A* egnes *λpr.* Vrgues *λcorr.* (V *ex sequen uersu huc inrepsisse uideatur*) 24 fugit *τ* phęhus *A* phebus *u*

XXII

Montium custos nemorumque, Virgo,
quae laborantis utero puellas
ter uocata audis adimisque leto,
diua triformis,
imminens uillae tua pinus esto,
quam per exactos ego laetus annos
uerris oblicum meditantis ictum
sanguine donem.

XXIII

Caelo supinas si tuleris manus
nascente luna, rustica Phidyle,
si ture placaris et horna
fruge Lares auidaque porca,
nec pestilentem sentiet Africum
fecunda uitis nec sterilem seges
robiginem aut dulces alumni

TESTIMONIA.

III 22. 1 praem. 'septima decima ode' Diomed. 526 7 'obliquum meditantis ictum' schol. Stat. Theb. VIII 534

III 23. 1 praem. 'octaua decima ode' Diomed. 526 3 sq. 'et horna (orna mythographus) fruge' Seru. ad Aen. II 133 et mythographus

---

VARIA LECTIO.

III 22. AD DIANAM LVCIFERAM *ABλτ* HYMNVS IN DIANAM *F* HYMNVS IN DIANAM LVCIFERAM *γ* 2 Que *τ* laborantes *FτuA2* 3 audis *om. B* lẹto *AB* l̊eto *ψ* loeto *γλπu* *uu.* 5—8 *om. B* 5 Inminens *uAc.* 6 l&us *ψu* 7 oblicum *Apr. Ac.* obliquom *F1χ(ϱ1)* obliquum *cett. Acorr.F2*

III 23. ·AD PHIDILEN (FIDYLEN *B*) RVSTICAM *ABτ* PROSEVTICE MONOCOLOS PHILLIDE (PHIDILE *corr. ψ*) *F* PROSPHONETICE MONOCOLOS AD PHIDILEN RVSTICAM *γ* PROSEVTICE MONOCOLOS FIDILE RVSTICĀ *λ* 1 Celo *τu* 2 phidyle *BV* [*omn. Bland.*] phidile *Aλ1G* phydile *γφ* phydilae *πψ* phillide *u* phid́ile *τ* 3 thure *u* 5 sentiat *τ* affricum *u* 6 stilē ḡ seges *B* 7 Robiginem *A1V Ac.* [*'sic legunt Bland. cod.'*] Rubiginem *cett. A2 Acr. et sch.γ i. t. illa est forma antiquior* dulcis *B* alunni *u*

pomifero graue tempus anno.
nam quae niuali pascitur Algido
deuota quercus inter et ilices,
aut crescit Albanis in herbis
uictima, pontificum secures
ceruice tinguet: te nihil attinet
temptare multa caede bidentium
paruos coronantem marino
rore deos fragilique myrto.
immunis aram si tetigit manus,
non sumptuosa blandior hostia
molliuit auersos Penatis
farre pio et saliente mica.

TESTIMONIA. [illegible] ap. Mai class. auct. III 210) 17—20) schol. Pers. 2, 75 [illegible] Hildebert. philos. moral. p. 972 18—20) Seru. uolgatum ad [illegible] eis mss. quos Thilo contulit. Hor. non laudatur)

VARIA LECTIO. [illegible] Marklandus 9 Namque A B a corr. [illegible] 10 ilices [illegible] B sed addidit m. 11 [illegible] Primamni H etc. Bentl. secures edd. Porph. sch. γ i. t. 13 [illegible] attinet [illegible] 16 mirto A [illegible] bidentum [illegible] Porph. Acr. 19 Mollibit A F λ l z Serv. [illegible] Immunis F Porph. [illegible] Bentl. Mollibit [illegible] Peerlk. [illegible] confirmatur conlato [illegible] pauper acerra [illegible] Mollibit [illegible] proceentes niueos Clitumn[illegible] [illegible] honores [illegible] Tibull. III 1, 14 sq. [illegible] inaurato tauro [illegible]

XXIIII

Intactis opulentior
  thesauris Arabum et diuitis Indiae
caementis licet occupes
  * terrenum omne tuis et mare publicum:
si figit adamantinos
  summis uerticibus dira Necessitas
clauos, non animum metu,
  non mortis laqueis expedies caput.
campestres melius Scythae,
  quorum plaustra uagas rite trahunt domos,
uiuunt et rigidi Getae,
  immetata quibus iugera liberas
fruges et Cererem ferunt,
  nec cultura placet longior annua,

TESTIMONIA.

III 24. 1—8 Hildebert. moral. philos. p. 988 praeter: 'et mare publicum' et 'adamantinos' 1 praem. 'nona decima ode' Diomed. 526 9—11. 14. 12 sq. 24. 'de quarum laude gentium Horatium in lyricis suis ita meminit: campestres, inquit, Scythae melius uiuunt et rigidi Getae, quorum — domus, nec cultura — annua. dos est magna parentum uirtus; et peccare nefas, aut precium est mori' Adamus descript. insularum Aquilonis c. 18 (Pertz uol. VIIII)

VARIA LECTIO.

III 24. AD (*om. A*) DIVITES AVAROS *ABτ* LICET OMNIA FACIAS MORIVNDVM EST *Fλ*, *praemittit ψ*: ALIA ODE, *λ*: DIVITES AVAROS *Fλ* AD DIVITES AVAROS QVI LICET OMNIA FACIANT MORIENDV̄ EST *γ* 2 Tesauris *u* *uu.* 3—7 *del. Peerlk.* 3 Cementis *u* 4 terrenum *Lachmannus et hanc Porphyrionis et Acronis et sch. λφ lectionem fuisse interpretationibus eorum effici uidetur.* Tirrenum *Aψu* Tyrrenum *Bγλπφ* Thirrhenum *τ*. marea pulicum *F* publicum *γπpr.τ 'V.'* [*et* 1 *al. Bland.*] *χ(gpσ2uar.) Ac.pr. Acr. sch.γ bis, item Porph. legisse putandus est.* apulicum *Fuπcorr.χ(αδμϱυ)* punicum *y(ϱuar.σ2 Pulmanni H)* ponticum *ABλγuar.u uar.χ(βϑσ1hnυuar.)* [1 *Bland.*] *Ac. corr.* 5 si] sic *Bentl.* figet *Ac.* figit *A* figat *y opp. Pph.* 6 dura *Bentl.* saeua *Hildebertus* 7 Clauum *τ* animos *uχ opp. sch.γ i. t.* 8 capud *u* 9 Cãpestris *B* scithe *A* schytę *π* 10 domos rite trahunt uagas *y* uagos *τ* domus *Ac. Adamus cf. epod.* 5, 53 11 gete *τ* 12 Inme tata *F cf. c.* II 15, 15 Inmetata *γπu Ac.* Im̄otata *B* Immetata *Aλτ* 13 Frugis *λ*

defunctumque laboribus
  aequali recreat sorte uicarius.
illic matre carentibus
  priuignis mulier temperat innocens,
nec dotata regit uirum
  coniunx, nec nitido fidit adultero.
dos est magna parentium
  uirtus et metuens alterius uiri
certo foedere castitas,
  et peccare nefas aut pretium est mori.
o quisquis uolet impias
  caedes et rabiem tollere ciuicam,
si quaeret 'pater urbium'
  subscribi statuis, indomitam audeat
refrenare licentiam,
  clarus post genitis: quatenus, heu nefas,
uirtutem incolumem odimus,
  sublatam ex oculis quaerimus, inuidi.
quid tristes querimoniae,
  si non supplicio culpa reciditur?

TESTIMONIA.

26 cf. Flor. II 9, 5: 'ultimo non ciuicam modo, sed hostilem prope rabiem supergressum' 31 sq. sch. γ epist. II 1, 11

VARIA LECTIO.

19 dodata τ *hic in u monachus quidam haec adscripsit: 'qui credit hoc quod inuenitur in hoc libro, excommunicatus sit et ana(thematizatus)'* 20 Coniux *πpr.ψ* 21 parentum *Aλτu Adamus* 23 fędere *A* federe *u* 24 pretium emori *y opp. sch.γ i.t.* precium τψ p̄cium λ est *om. χ(μ)y non Pph. Acr. et sch.γ* 25 *'Non recte a superiore ode haec separata sunt, cum inde pendeant et illis adnexa sint' Porph.* quisq; *γ* quis quis *Fλ Bentl. non Acr. Pph.* inpias *λ* 26 Cedes *Aλ* et] aut *Fπχ(δμpv)y non G* 27 quaeret *Bγχ Pph.* queret *Aλτu2χ(g)* quęrit *φψ2χ(δp1)* querit *πψ1u1χ(μϱs1v)* 28 statuis] stati us *A1* *uu. 30—64 om. B* 30 Carus *y opp. Acr. et sch.γ* postgenitis *editores plerique* quatinus *χ(gns1) non sch.γ Pph.* 31 incolumen *ψ* incolomem *sch.γ epist.* 32 occulis *ψa.ras.* querimus *γu* 33 quaerimoniae *Aγλψ1 Acr.* queremoniae *φψ2* 34 supplitio *γψ* suplitio *u*

quid leges sine moribus
uanae proficiunt, si neque feruidis
pars inclusa caloribus
mundi nec Boreae finitimum latus
durataeque solo niues
mercatorem abigunt, horrida callidi
uincunt aequora nauitae,
magnum pauperies opprobrium iubet
quiduis et facere et pati,
uirtutisque uiam deserit arduae?
uel nos in Capitolium,
quo clamor uocat et turba fauentium,
uel nos in mare proximum
gemmas et lapides aurum et inutile,
summi materiem mali,
mittamus, scelerum si bene paenitet.
eradenda cupidinis
praui sunt elementa, et tenerae nimis
mentes asperioribus
formandae studiis. nescit equo rudis
haerere ingenuus puer
uenarique timet, ludere doctior,

TESTIMONIA.

42 sq. 'magnum pauperies opprobrium iubet quiduis (om. Vincent.) et (om. Hildeb.) facere et pati' Vincent. Bellou. VII 70 Hildebert. moral. philos. p. 990 50—54 'scelerum — studiis' Hildebert. moral. philos. p. 971

VARIA LECTIO.

36 Vane *γ* profitiunt *F* 37 c^a^oloribus *ψ* ~~laboribus~~ *caloribus u* 39 Durata eque *λ* solo] gelu *Bentl.* 41 nautae *u* 42 pauperis *γ* obprobrium *Ω* iubet] pati *upr.* 44 Virtusque *γpr.* deserere *Bentl.* 47 proximum] publicum *ω* 48 aurum inutile *u*1 49 materiā *uχ(p)* matheriam *ψ* materię̄ *Ac.* 50 pęnitet *φ* penitet *Aγλπu* poenitet *τψ* 52 Praua *Fπcorr.χ(ϱp)* Prauae *uχ(s)* elementa] fomenta *π* temerae *γ* 54 Formande *γ* aequo *Aψ* 55 Herere *τu* 56 d^o^itior *π*

eu Graeco iubeas trocho
seu malis uetita legibus alea,
cum periura patris fides
consortem socium fallat et hospites,
indignoque pecuniam
heredi properet. scilicet improbae
crescunt diuitiae: tamen
curtae nescio quid semper abest rei.

XXV

Quo me, Bacche, rapis tui
plenum? quae nemora aut quos agor in specus
uelox mente noua? quibus
antris egregii Caesaris audiar
aeternum meditans decus
stellis inserere et consilio Iouis?
dicam insigne, recens, adhuc
indictum ore alio. non secus in iugis
exsomnis stupet Euhias,

TESTIMONIA.

III 25. 1 sq. 'Hor. carminum libro III: quo — specus' Prisc. VI 75 1 praem. 'vicesima ode' Diomed. 526 2 'quae — specus' Seru. ad Aen. VII 568

VARIA LECTIO.

57 greco *AFγλτu* trhoco *u* 59 per iura *AF* peiura *τ* 60 sotium *γψ* fallet *Acr. et sch.γ i.t. opp. Pph.* hospitem *Fλπuχ*(*θμρ hpsv*)*Pph.Porph.i.t.sch.λφ* hospites *AγτG'V'*[*Bland.*]*χ Acr. et sch.γ i.t. Bentl.* 62 Haeredi *F* improbe *AF* inprobę *γ*

III 25. YMNVS AD LIBERVM PATREM *ABτ*, *A add.* SCRIBIT METRO EODEM, *B add.* VT SVPRA LIBERVM PATREM INVOCAT. LAVDES (LAVDIS *φ*) CAESARIS (CESARIS *γ*) DICTVRVS *Fγλ* *totum carmen del. Gruppeus* 1 bache *τ* 2 quae in nemora *γω* que nemora *τ* aut] et *Priscianus γ*(*Pulmanni A*)*ω* aut *Ω'V'*[*omn. Bland.*] *Ac. Pph* 4 ægregii *π* cesaris *Aγτ* *uu.* 3 uelox — 8 alio *del. Peerlk.* *uu.* 8. 9 *om. B* 6 concilio *Fπu Bentl.* [consilio *omn. Bland.*] *uu.* 8 non secus — 14 libet *del. Schwenckius mus. Rhen.* XV 247 9 Exsonnis *u* Exomni[s] *π* Edonis *Bentl. opp. Ac.* Indictummore *ψ*

Hebrum prospiciens et niue candidam
Thracen ac pede barbaro
lustratam Rhodopen, ut mihi deuio
ripas et uacuum nemus
mirari libet. o Naiadum potens
Baccharumque ualentium
proceras manibus uertere fraxinos,
nil paruom aut humili modo,
nil mortale loquar. dulce periculum est,
o Lenaee, sequi deum
cingentem uiridi tempora pampino.

XXVI

Vixi puellis nuper idoneus
et militaui non sine gloria:
nunc arma defunctumque bello
barbiton hic paries habebit,
laeuom marinae qui Veneris latus
custodit. hic hic ponite lucida

TESTIMONIA.

III 26. 1 praem. 'vicesima prima ode' Diomed. 526 hanc oden praetermisit expositionis metricae auctor

---

VARIA LECTIO.

et sch.γ sch.λφ Burmann. ad anthol. Lat. I *p.* 170 euchias *Fπ a.ras.* heuhias *Aλ* 10 Haebrū *π* *uu.* 11 ac — 17 modo *del. Peerlk.* 11 Tracem *F* Trachen *u* 12 rodopen *u* ut *Ω Ac.* ac *y Bentl.* quam *Pph.* michi *φ* 13 Ripis *γ* Rupes *χ(δ)* riuos *Bentl.* 14 naidum A_1*Bγλτχ* 15 Bacharum *Aπ* 16 fraxinus *FπχPph.* fraxinos *cett. Ac. cf. C. L. Schneideri gramm. Lat.* II 471 *sq.* 17 Nihil *Fπ* paruum *Ω* humile *Aγπτ* (*al* humili *sch.γ*) humilē *B* 18 Nihil *F Ac. Pph.* loquor $π_1$ est *om.* *Fχ*($ρ_1$); *in γ* ∻ *alt. atram. uidetur scriptum esse* 19 Te, Lenaee, sequi ducem *Bentl.* lenee *ABFλu* lęnee *γτ* 20 Cingnentē *τ* timpora $τλ_2$ tympora A_2

III 26. AD VENEREM (VEREM *A*) TETRACOLOS *ABτ* AD VENEREM (TETRACOLOS *add. λ*) LOQVITVR QVOD NEQVE AMARE NEQVE SCRIBERE POSSIT (POSSET *F*) *Fγλ*, *add. F:* PROPTER AETATEM
1 puellis] duellis *Frankeus* *uu.* 5—8 *del. Peerlk. et Schwenckius* 5 Leuum *γτu* Laeuum *cett.*

funalia et uectes et * ascias
oppositis foribus minacis.
o quae beatam diua tenes Cyprum et
Memphin carentem Sithonia niue,
regina, sublimi flagello
tange Chloen semel arrogantem.

XXVII

Impios parrae recinentis omen
ducat et praegnas canis aut ab agro
raua decurrens lupa Lanuuino
fetaque uolpes;
rumpit et serpens iter institutum,
si per oblicum similis sagittae
terruit mannos: ego cui timebo

TESTIMONIA.

III 27. 1 praem. 'uicesima secunda ode' Diomed. 526

VARIA LECTIO.

7 uestes *πpr.* et ascias] et arcus *Ω Pph. Ac. Acr. et sch.γλφ* securesque *Bentl. de nostra quam recepimus coniectura uide sis mus. Rhen.* 1863, 279 *sq.* 8 minacis *Pph.* minaces *Ω* 9 quae] quam *τ* tenes] regis *πuχ(σs)*[1 *Bland.*] tenes *cett. πuar. Ac.* ciprum *u* 10 Memfin *ABF* Memphim *γ* Memphym *τ* Menphin *u* Menphyn *π* Menfin *λ* sithononia *B* sythonia *τ* 12 cloen *Bu*

III 27. AD GALATEAM (GALATHEAM *Aτ*) YPOTHETICE *ABτ* PROSPHONETICE AD GALATEAM (GALATHEAM *λ*ψ_2) SVI NON ESSE MEMOREM *Fλ* (*sim. π*) PROSPHONETICE AD GALATHIĀ SVI N̄ ESSE INMEMOREM *γ* (*simillime u*) 1 parre A_1 2 praegnas *B* pregnas *A* p̄gnans *λ* pregnans *cett.* 3 lanibino *y* Laniuino *Fea* 4 Feta *Bφπ p.r. et πuar.* Fęta *Au* Foeta *γλτ* Pesta *ψcorr.χ*(*ρ*$_1$*σuar.*, *in ψ gloss. interlin.:* pestilens) [Pęsta 1 *Bland.*] Festa *πa.r.* Ferta *y* [1 *Bland.*] uolpes A_1*Fπ sch.φ* uulpes A_2*cett.* *uu.* 5—12 *del. Peerlk.* 5 Rumpit *Fπχ*(*ρ*$_1$)*y Ac. Acr. Pph. Bentl.* Rumpat *cett. sch.γ bis* 6 obliquum *BFπ τu* obliqum *χ*(*μρ*) 7 cui A_1*BFγ* '*V*' *πuar.χ*(*δμρgp*) *Ac.pr.* cur *τ Ac. corr. ead. m.* ('Ego cur timebo] *h. e. desertus ab amica' Acr. et sch.γ*) quid *λπ*A_2*uχ*(*αβϑσhnsv V uar.*) [''*V' habet* cui, *cum litura, et supra notatum, alias* quid. *alius habet* cur. *tertius cum reliquis omnibus habet* quid']

prouidus auspex,
antequam stantis repetat paludes
imbrium diuina auis imminentum,
oscinem coruom prece suscitabo
solis ab ortu.
sis licet felix ubicumque mauis,
et memor nostri, Galatea, uiuas,
teque nec laeuos uetet ire picus
nec uaga cornix.
sed uides quanto trepidet tumultu
pronus Orion. ego quid sit ater
Hadriae noui sinus et quid albus
peccet Iapyx.
hostium uxores puerique caecos
sentiant motus orientis Austri et
aequoris nigri fremitum et trementis
uerbere ripas.
sic et Europe niueum doloso
credidit tauro latus et scatentem

TESTIMONIA.

11 sq. cf. Apollin. Sid. ep. II 2 'oscines coruos uoce triplicata puniceam surgentis aurorae facem consalutantes' 20 cf. 'apud mensam Fauorini in conuiuio familiari legi solitum erat aut uetus carmen melici poetae aut historia partim Graecae linguae alias Latinae. legebatur ergo ibi tunc in carmine Latino Iapyx uentus quaesitumque est, quis hic uentus . . . et quae tam infrequentis uocabuli ratio esset' Gellius II 22, 1 sq. 25—28 'Hor. participii praesentis accusatiuum in III lib. carmin. refert: sic — scatentem — audax' Eutych. 2185

VARIA LECTIO.

9 stantes *Fγπτu* 10 inminentum *π Porph. Acr.* imminentum *Fγπτu* imminentium *ABλ* 11 Oscinen *Aλ Ac. opp. Porph.* coruum *Ω* 14 galathea *γλτu* 15 leuos *B* leuus *γτu* leuis *πχ(v)* levis *Ac. opp. Acr.* laeuus *cett.* petet *B* uetat *y Bentl.* 17 quantum *Pph.* trepidat *χ(σ) opp. Ac. sch.γ Pph.* 20 iapix *Aγπτφu* *uu.* 21—24 *del. Peerlk. et Linkerus* 21 *pueriq. π* cecos *λu* 22 Sentient *B* orientis astri *τ opp. sch.γ* [*et omn. Bland.*] or: haedi *Muretus* ['orientis Austri. ***sic habent omnes et scripti et uulgati libri quos uidi***' *Cr.*] 23 trementes *Fπu* gementes *Bentl.* 24 Verberae *φ* 25 europe *B* niueum] nimium *χ(n)* dolose *πuar.* 26 et] at *Bentl.*

beluis pontum mediasque fraudes
    palluit audax.
nuper in pratis studiosa florum et
debitae Nymphis opifex coronae
nocte sublustri nihil astra praeter
    uidit et undas.
quae simul centum tetigit potentem
oppidis Creten, 'pater, o relictum
filiae nomen pietasque' dixit
    'uicta furore!
unde quo ueni? leuis una mors est
uirginum culpae. uigilansne ploro
turpe commissum, an uitiis carentem
    ludit imago
uana, quae porta fugiens eburna
somnium ducit? meliusne fluctus
ire per longos fuit, an recentis
    carpere flores?
si quis infamem mihi nunc iuuencum
dedat iratae, lacerare ferro et
frangere enitar modo multum amati
    cornua monstri.

TESTIMONIA.

29 'nuper — florum' Cledonius 1923 31 sq. sch. Verg. Aen. VIIII 873

VARIA LECTIO.

29 studiossa *λa.ras. cf. Ouid. rem. am.* 746 luxuriossus *Hor. c.* [illegible] 1, 6 periculossus *Vergil. georg.* I 244 sinuossus *Petron. sat.* 38 successu[illegible] 57 dignitossus *et similia* 30 nyphis *φ* nimphis *Byu* 31 nichil *γ*[illegible] preter *AFλ uu.* 33—76 *del. Peerlk.* 33 Que *τ* tetitigit *u* 34 cretem λ_1 cretam *uχ* o pater *y* pater o rel:] pater relictum *A* ā p̄r ore lectū *B* 35 Filie $A_1\lambda_1$ pi&as *π* 38 uirginis *μuar., idem coni. Marklandus opp. Ac. Pph.* culpe $A_1\lambda$ *Ac.* culpa *Fπ Pph.* culpas *B* culpae *γτu*A_2 *Acr. et sch.γ itemque legisse uidetur Porph.* 39 comissum *ψ* conmissum *u* an] aut *χ(s) Ac. opp. Acr. et sch.γ i. t.* uicis *λτ* uitio *Bentl.* 41 Vanaq, porta *B* quae] quam *Sanadonus* 42 Sonnium *u* 43 an] aut *χ(σ)* recentes *BFλπu* 46 et *om. ψ*[illegible] *χω* 48 monstri *ABλπu Vχ(αδϑμσgvsuar.)* tauri *FγτGπuar. χ(βρhnps)* ['*Bland. omnes habent* monstri, *cum adnotatione alias* tauri'] *lectionem*

impudens liqui patrios Penates,
impudens Orcum moror. o deorum
si quis haec audis, utinam inter errem
    nuda leones!
antequam turpis macies decentis
occupet malas, teneraeque sucus
defluat praedae, speciosa quaero
    pascere tigres.
"uilis Europe" pater urget absens
"quid mori cessas? potes hac ab orno
pendulum zona bene te secuta
    laedere collum.
siue te rupes et acuta leto
saxa delectant, age te procellae
crede ueloci, nisi erile mauis
    carpere pensum
regius sanguis, dominaeque tradi
barbarae paelex." aderat querenti
perfidum ridens Venus et remisso
    filius arcu.
mox, ubi lusit satis, 'apstineto'

TESTIMONIA.

69 sq. 'Hor. carm. III: mox — rixae' Prisc. XVIII 192 'Hor. carm. libro III: mox — irarum' Prisc. VIII 9

VARIA LECTIO.

'cornua tauri' *natam arbitror ex u.* 72 'cornua taurus' 49 Inpudens *πu* pennates *γ* 50 Inpudens *πφu* orchum *ψu* ortum *γ* 51 hec *A1* 53 turpes *π1* maties *u* decentes *AFγλπτu* 54 succus *λψu* 55 Defluet *γpr.τ* Defluit *A1Bλ opp. sch.γ* prede *u* spetiosa *A* quero *γu* *uu.* 56 — IIII 4,5 *desunt in τ* 56 tygris *πpr.* tygres *πcorr.* tigres *cett.* 57 Vilis Europae pater *ω* uiuis Europe? *nescio quis* europae *ABγλ 'V'[omn. Bland.] Pph.* europe *FπuG Porph. Acr. et sch.γ* urguet *χ non Pph.* 58 hac] hoc *u* 60 Ledere *Aγλu* Elidere *γω Muret. Bentl. Hauptius Meinekius Linkerus* 61 t̄ rupes *B* laeto *Aγ* loeto *Fλπu* 63 herile *AFγλπ* 66 pelex *λπu Ac.* pelęx *γ* adherat *F* quęrenti *A* 67 uenus *om. φ* et uenusto, *superscr. ead. m.* remisso *B* 68 archu *ψ* 69 luxit *B1λ1* lesit *upr.* risit *Ac. pr.* lusit *Pph. Ac.corr.* abstineto *Ω* abstinebis *Meinekius*

dixit 'irarum calidaeque rixae,
cum tibi inuisus laceranda reddet
cornua taurus.
uxor inuicti Iouis esse nescis?
mitte singultus, bene ferre magnam
disce fortunam: tua sectus orbis
nomina ducet.'

XXVIII

Festo quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,
Lyde, strenua Caecubum,
munitaeque adhibe uim sapientiae.
inclinare meridiem
sentis, ac ueluti stet uolucris dies
parcis deripere horreo
cessantem Bibuli consulis amphoram?
nos cantabimus inuicem
Neptunum et uiridis Nereidum comas:
tu curua recines lyra
Latonam et celeris spicula Cynthiae;

TESTIMONIA.

III 28. 1 praem. 'uicesima tertia ode' Diomed. 526

VARIA LECTIO.

70 callidae *B* 71 iam tibi iniussus *Bentl.* Cum tibi uissus [illegible] Cum tibi uisus *Fλπχ(ϱhp)* Cum tibi inuisus *ABγ Ac. Acr. sch.γ bis* reddit *ABλ* 75 setus *ψ* 76 ducit *Pph. opp. Acr. et sch.γ*

III 28. AD (DE *B*) LYDEN (LIDEN *A* LVDIEN *γ*) PARAENETI[illegible]CE (PARANETICE *Aγ*) DE NEPTVNALIBVS *ABγ* SYLLOGISTICE LYDAE (L[illegible]Y-DIE *λ*) *Fλ* 2 Neptūi *π1* Neptuni *π2* facias *Bentl.* 3 Lidę *Aγ* Lide *π* [illegible]u cecubum *Aγu* 6 ac *Fγπuς Ac.* et *ABGλχ(ϑg)* [2 *Bland.*] stat *Ac.* [illegible]te *π* 7 diripere *λπpr.uχ(αϑh)* deripere *cett. G'V'* [*omn. Bland.*] 8 co[illegible]n-sǒlis *λ* 9 inuicem *ABγλ1χ(βδgn) Ac.* inuices *Fπuλ2ς(αϑμϱσhpsv) sch.* *λφ* 10 uirides *Fγuπcorr.* comas] choros *y* 11 tu] tum *Lachmannus* [illegible]re-cineus *γ* recynes *π* lira *u* 12 spycula *π* cinthiae *Aγλφu* cinthya[illegible] *π*

summo carmine, quae Gnidon
fulgentisque tenet Cycladas et Paphum
iunctis uisit oloribus
dicetur, merita Nox quoque nenia.

XXVIIII

Tyrrhena regum progenies, tibi
non ante uerso lene merum cado
cum flore, Maecenas, rosarum et
pressa tuis balanus capillis
iam dudum apud me est: eripe te morae,
ne semper udum Tibur et Aesulae
decliue contempleris aruom et
Telegoni iuga parricidae.
fastidiosam desere copiam et

TESTIMONIA.

16 'merita—nenia' sch.γ et Acron volgatus ad epist. I 1, 63

III 29. 1 sch. Pers. 3, 28 praem. 'vicesima quarta ode' Diomed.
526 3 sq. 'et — capillis' Isidor. orig. IIII 12 4 schol. Pers. 4, 37

VARIA LECTIO.

13 cnidon *BFπχ(μϱσ1 cini: p) Pph.* chnidon *γ1χ(h)* gnidon *Aλuγ2 χ(αβδσ2gnsv* gny: *ϑ) Ac.* 14 Fulgentes *uπcorr.ψ2* cicladas *u* paphon *Fπ2χ(ϱgp)* 15 holoribus *π*

III 29. AD MAECENATEM PARAENETICE *B* AD MECENATEM PARAETICE *A* PROSPHONETICE (PROSPHENETICE *λ*) MECENATI *Fλ* PROSPHONETICE PARANETICE MECENATI *γ* 1 Tyrrena *ABλπ Diomed.* Tirrena *u* 2 uerso *Fπuλuar.ς(βδϑμϱσghnpsv) Ac. sch.γ alt. l. in interpret. ('i. e. inclinato ad proferendum uinum') cons. Pph.* uersum *ABγλχ(α) sch.γ alt. l. i. t.* len. = leni *B* 3 flo-re°mecenas *A*, o *superscr. alt. m.* mecenas *AFλu* 3. 4 rosarum | Et pressa *Fu* 5 more *A1λ* 6 Ne *Fγλπς Pph.* Nec *ABχ(αgs a. ras.)* Non *uχ(ϑσ1)* hic *Lachmannus* ut *Hardingeus Estreus Peerlk. opp. Acr. et sch.γ Porph., et uide sis mus. Rh.* 1863, 280 efulę *πu* aefulae *cett. Porph.* effulę *Ac.* 7 Declinę *Aγ* aruom *Ac.* aruum *Ω* 8 iura *A1B Ac.corr. opp. Acr. et sch.γ uu.* 9—12 *del. Peerlk. sed eos imitatus est Licentius carm. ad August.* 71—73 *'Et nunc Romulidum sedes et inania tecti culmina bacchatusque domus uanosque tumultus desererem'*

molem propinquam nubibus arduis;
omitte mirari beatae
fumum et opes strepitumque Romae.
plerumque gratae diuitibus uices
mundaeque paruo sub Lare pauperum
cenae sine aulaeis et ostro
sollicitam explicuere frontem.
iam clarus occultum Andromedae pater
ostendit ignem, iam Procyon furit
et stella uesani Leonis,
sole dies referente siccos;
iam pastor umbras cum grege languido
riuomque fessus quaerit et horridi
dumeta Siluani caretque
ripa uagis taciturna uentis.
tu ciuitatem quis deceat status
curas et urbi sollicitus times
quid Seres et regnata Cyro
Bactra parent Tanaisque discors.
prudens futuri temporis exitum
caliginosa nocte premit deus
ridetque, si mortalis ultra
fas trepidat. quod adest memento

TESTIMONIA.

29—33 'prudens — aequius (sic)' Hildebert. moral. philos. p. 990 29—32 'prudens deus futturi temporis exitum caliginosa nocte p̄mit ridetque si mortalis ultra fas est trepidat' florileg. Paris. 8069

VARIA LECTIO.

10 propinguam *A*1 arduis] acris *u*1 11 beate *φ* 15 Caenae *BFγπ* auleis *Ω* 16 expcuere *B* 17 occultum *om. u* andromede *π* andromede *u* 18 procion *πψ* prochion *γu* fuit *ψ*1 19 uesani *φ* 21 *nouum carmen incipit y* (*Monacensis* 5 *Kirchn. nou. quaest. p.* 52)

langido *B* langido *ψ* 22 Riuum *Ω* querit *u* horrida *uχ*(*qv*) *opp.Acr.* orridi *γ Ac.* 27 ciro *Au* 28 tenais *λ*1 dissors *Bentl.*
30 caliginosum nocte coeca premit *Hildebert.* Caliginos ad *B* praemit *ψ* 31 mortales *u* 32 trepidant *u* trepidet *Pph. Gμ uar. opp. sch. γ florileg. Paris.* adest] est *λ*

componere aequos: cetera fluminis
ritu feruntur, nunc medio alueo
cum pace delabentis Etruscum
in mare, nunc lapides adesos
stirpisque raptas et pecus et domos
uoluentis una, non sine montium
clamore uicinaeque siluae,
cum fera diluuies quietos
inritat amnes. ille potens sui
laetusque deget, cui licet in diem
dixisse 'uixi: cras uel atra
nube polum Pater occupato,
uel sole puro; non tamen irritum,
quodcumque retro est, efficiet neque
diffinget infectumque reddet
quod fugiens semel hora uexit.'
Fortuna saeuo laeta negotio et
ludum insolentem ludere pertinax

TESTIMONIA.

33 sq. cf. Senec. epist. 23 'ceteri eorum more, quae fluminibus innatant, non eunt sed feruntur: ex quibus alia lenior unda detinuit ac mollius uexit, alia uehementior rapuit, alia proxime ripam cursu languescente deposuit, alia torrens impetus eiecit in mare' 37 Seru. ad Aen. III 94. VII 99. XII 208 'stirpesque raptos' Cledonius 1895 41—45 'ille—puro' Hildebert. moral. philos. p. 990 49 cf. Boet. consol. philos. 2, 2 ubi Fortunam facit dicentem: 'hunc continuum ludum ludimus' 49—56 Hildebert. moral. philos. p. 992

VARIA LECTIO.

33 Conponere *u* ęquǒs *π* equos *Pph.* equus *γ* aequus *cett.* caetera *γλπψ* 34 Ritu referuntur *Aλ*1 alueo *Aγλχ(βθσghn) Pph. Ac. sch.γ* alb(u)eo *B* aequore *Fuχ(αδsιv)* equore *πχ(μϱp)* 35 dilabentis *y* delabentis *λ* 36 adaesos *BF* adhesos *π* 37 Stirpis *πχ(α)* Styrpes *F* Stirpes *cett.* raptos *Cledonius uitiose* domus *Seruius D. ad Aen.* III 94 39 Clamare *A*1 40 diluies *γ* 41 Īritat *B* Inritat *Ac. Acr.* Irritat *cett.* annes *u* 42 Letus *π* degit *χ(θh) Hildebertus opp. Acr. et sch.γ* cuilicet *u* (scilicet *u*1?) 44 potum patet occupatum *Hildeb.* polum o pater *F* 45 inritum *Ac. Pph.* 47 Difinget *ψ* Diffringet *π* Definget *y non G Ac.* infectumue *Meinekius* 48 ora *AB* 49 lęta sęuă *u* seuo *λ* 49. 50 negotio | Et ludum *Fuχ*

transmutat incertos honores,
nunc mihi nunc alii benigna.
laudo manentem: si celeris quatit
pinnas, resigno quae dedit et mea
uirtute me inuoluo probamque
pauperiem sine dote quaero.
non est meum, si mugiat Africis
malus procellis, ad miseras preces
decurrere et uotis pacisci,
ne Cypriae Tyriaeque merces
addant auaro diuitias mari.
tum me biremis praesidio scaphae
tutum per Aegaeos tumultus
aura feret geminusque Pollux.

XXX

Exegi monumentum aere perennius
regalique situ pyramidum altius,
quod non imber edax, non Aquilo impotens

TESTIMONIA.

61 schol. Stat. Theb. I 339
III 30. 1 Terentianus 2443 praem. 'vicesima quinta ode' Diomed. 526

VARIA LECTIO.

52 michi *φ* alio *χ*(*σ*1) 53 celeris *γψpr.* celeres *cett.* 54 **Peunas** *πA*2 *Pe*unas *u* 55 inuoluto *γ* 56 quero *γ*1*u* 57 africis *Fπχ*(*βμϱnv*) *A*2*λ*2 *Pph.* affricis *uχ*(*σhscorr.*) africus *A*1*Bγλ*1 58 Maius *B* præces *A u.* 60 *om. πpr.* Nec *λa.corr.χ Pph.* ciprię *Au* tyricę *π*(*in marg.*) syriae *χ*(*h* syric *α*1*β*1)*Pph.* sirię *uχ*(*s*1) merges *B* 62 Tunc *ABγλ*1*π* ***Porph.*** *sch.F i.t.* Tum *Fuγuar.χ*(*αϑμϱσnpv*) (*sch.F:* TVM *pro* tunc) presidio *γ* 63 aegeos *ABγπ* egeos *λu* 64 ferat *χ*(*s*)*y Bentl.opp. Pph. sch.γ* polux *γ*

III 30. AD MELPHOMENEM (MELPHOMENẼ *Bλ*) MVSĀ *ABλ*, *add. λ:* DICIT APOTELESTICE SCRIPTIS SEMPER VICTV:::: *λ* DICIT SE APOTELESTICE SCRIPTIS SEMPER VICTVRVM *F* AD MELPOMENẼ MVSĀ *γ* 1 monumentum *ABλ*1*uς Porph. sch.λφ i.t. Diomedes* ***expos.*** *metr. Terentianus* monimentum *Fγπλ*2*χ*(*μϱp*) perhennius *ψu* ***u.*** 2 *del. Gruppeus Prienius alii* piramidum *Au* 3 aquilo] aliquo *γ* inpotens *FλAc.* impotes *B*

possit diruere aut innumerabilis
annorum series et fuga temporum.
non omnis moriar, multaque pars mei
uitabit Libitinam: usque ego postera
crescam laude recens, dum Capitolium
scandet cum tacita uirgine pontifex.
dicar, qua uiolens obstrepit Aufidus
et qua pauper aquae Daunus agrestium
regnauit populorum, ex humili potens
princeps Aeolium carmen ad Italos
deduxisse modos. sume superbiam
quaesitam meritis et mihi Delphica
lauro cinge uolens, Melpomene, comam.

TESTIMONIA.

10 sq. 'Hor. ait: et — regnauit populorum pro agrestibus populis' Seru. ad Aen. XI 126 'agrestium — populorum' Seru. ad Aen. XI 280 13 sq. 'Aeolium — modos' Porphyrionis uita Horati sub fin.

VARIA LECTIO.

4 Possunt *χ* 7 Vitauit A_1B libithinam *uφ*$_2$*ψ*$_2$ 9 Scandit *πpr.* 10 uolens A_1 *uu.* 11. 12 *del. Peerlk.* 11 aq.˙. *B* dauus *π* 12 Regnauit $A_1BF\gamma\lambda_1$'*V*'*χ Porph. sch.γ i.t. Seruius* Regnator *πuG*A_2*γuar.*λ_2*ς* (*αβδϑμσghnsv*) ['Regnauit . . . '*V*' *sine ulla litura . . . sed duo alii Bland. per lituram*'] 13 eolium *γu* 14 *sq.* sume — et *del. Linkerus, inserto 'tu' ante uocem* mihi 15 Quesitam *γ* delfica *ABγλ Porph.* delphia *y* 16 Lauro // cinge *ψ* melphomene A_2B melfomene *λ* melphone A_1

Q. HORATII FLACCI CARMINV̄ LIBER ·III· EXPLICIT. EROTICE. AMATORIE. PRAGMATICE (PRACMA: *λ*) CAVSATIVE HYPOTETICE (HIPPOT: *A*) PERSONALITER (ꝒSONALIT *λ*) PARANETICE INTERPOSITIVE. PROSPHONETICE (PROSHON: *λ*) EXCLAMATORIE ꝒSEVTICE. DEP̄CATORIE PEAN (PEEN *A*). ꝒSEVTICE. LAVDATIVA. ET DEPRĘCATORIA (DEP̄CA: *λ*). MONOCOLOS EST QVOTIENS ODE VNO METRO SINE ALTERIVS AMIXTIONE Ē (*om. λ*). DICOLOS (DIDOSCOLOS *A*) EST IN (*sic*) ODE QVE (Q. *λ*) DVOBVS METRIS SCRIPTA EST. TETRACOLOS IN QVA POST (PER *λ*) DVOS AVT TRES VERSVS ALIA INCHOANTVR METRA. INCIPIT LIB̄ ·IIII· *Aλ* (*eadem fere leguntur in σ ante c.* I 1) EXPLI. CARMINV̄ LIB TERTIVS. INCIP̄ LIB ·IIII· *B* CARMINVM LIBER ·III· EXPLIC̄. INCIP̄ ·IIII· (QVARTVS *φ*) FELICITER (*om. γ*) *Fγ*

Q. HORATI FLACCI

C A R M I N V M

LIBER QVARTVS

I

Intermissa, Venus, diu
  rursus bella moues? parce precor, precor.
non sum qualis eram bonae
  sub regno Cinarae. desine, dulcium
mater saeua Cupidinum,
  circa lustra decem flectere mollibus
iam durum imperiis; abi
  quo blandae iuuenum te reuocant preces.
tempestiuius in domum

TESTIMONIA.

IIII 1. 1 Fortunatianus 2675 Victorinus 2597. 2598 praem. 'liber quartus. prima ode' Diomed. 526 4 'hanc (sc. Cinaram) se amasse in tertio carminum dixit' schol. γ epist. I 7, 28

VARIA LECTIO.

IIII 1. ALLEGORICOS A (*om. λ*) SE (*om. λ*) AFFIRMAT (AFIRMAT *A*) EX INTERMISSO SCRIBI CARMINA. AD VENEREM. EVTICE EROTICE DICOLOS (DICOPOS *B*) *ABλ item γ, sed praeposito* AD FABIVM MAXIMVM. AD FABIVM MAXIMVM *F* 1 Intermisa *γ* 2 prę-cor p̄cor *A* precor *p̄cor ψ* p̄cor ///// *φ* precor *B* 4 cinerę *γ* cynirę *F* cunayrę *πa.r.* cinyrę *p.r.* 5 seua $A\lambda_1\pi u_1$ 6 ·X· *B* 7 dudum $\psi_2\chi(\alpha_1\sigma_1 h_1 s_1)$ albi A_1 8 blande A_1 euocant *F* 9 Tempestius *B* domum $F\pi u G\lambda_2\chi(\alpha\vartheta\mu\varrho npsv)$ *Pph.* domo $AB\gamma\lambda_1$ *Ac.* (Cōmisis habere] *delectabere* (*om. sch.γ*) *conuiuando Acr. et sch.γ*) *cf. Plaut. mostell. u.* 335 *R. domum comiss. Theocr.* 3, 1: *κωμάσδω ποτὶ τὰν Ἀμαρυλλίδα*

Pauli purpureis ales oloribus
commissabere Maximi,
si torrere iecur quaeris idoneum:
namque et nobilis et decens
et pro sollicitis non tacitus reis
et centum puer artium
late signa feret militiae tuae,
et quandoque potentior
largi muneribus riserit aemuli,
Albanos prope te lacus
ponet marmoream sub trabe citrea.
illic plurima naribus
duces tura, lyraeque et Berecyntiae
delectabere tibiae
mixtis carminibus non sine fistula;
illic bis pueri die
numen cum teneris uirginibus tuum
laudantes pede candido

TESTIMONIA.

10 'purpureis — oloribus' Seru. ad Aen. I 591

VARIA LECTIO.

10 porphyreis *y* [*codd. Bland.* (?)] *cf. mus. Rhen.* 1863, 281 *sq.* odoribus *A*1, *alt. m. corr.* 11 Comissabere λ1 *ut uid.* *V* [3 *Bland.*] χ(δh) *comm.* Comisabere *B* Comis habere *A*1 *ut uid.* (*pristina lectione partim erasa exhibet* comes//s//abere *A*) Cōmisis habere *Ac.* Cōmissabere χ(*g*) Comessabere *A*2χ(α*svuar.*) Commessabere γ*G*χ(βσ*n*) Comitabere *F*πλ2χ(ϱ*p*) Commutabere *u*χ(ϑ*v*) *cf. C. L. Schneideri gramm.* I 420 12 queris *u* 14 tacitur *B* 15 centum]·C· *B* 16 Lata *B* *item ni fallor* π *a. ras.* miliciȩ *u* militie π 17 quando*que* *A* quandocumq. *u* 18 Largi *A*1*B*γχ(*gh*) *Pph.* Largis *F*λπ*uA*2ς emuli *u* 19 prop&///lacus π 20 citrea *A*1*BG*'*V*' [2 *Bland. antiquissimi*] *Acr. et sch.* γ *Pph.* citria π *pr.* cytrea γχ(*h*) ciptrea λ ciprea *FA*2χ(*n*) cipria *u*π*corr.* cyprea χ(αμ*uar.*σ*pv*) cypria χ(βδϑμϱ*s*) 22 thura *u* lyraeque *AB*γλπφς liraeque ψχ(*pv*) lirȩq· *u*, q. *ab alt. m.* lyraque '*V*'χ(*g*) liraque χ(α) berecinthiae *AB*γφ*u* berecythiae λ berechintiae ψ berecinciȩ *Ac.* berȩchyntiȩ π herecynthia χ(σ*g*) berecyntia '*V*' 23 tibiae *AB*γλπ*u*χ(βδϑ*nv* tybiae *s*) tibie ψ1 tibia φ1ψ2χ(αμϱ*p* tybia σ*g*) *Bentl. sed uu.* 20. 22. 23. 24 *in â finiisse:* citreâ, Berecyntiâ, tibiâ, fistulâ, *id quidem mihi persuadere non poteram* 26 teuebris *B*

in morem Salium ter quatient humum.
me nec femina nec puer
iam nec spes animi credula mutui
nec certare iuuat mero
nec uincire nouis tempora floribus.
sed cur, heu Ligurine, cur
manat rara meas lacrima per genas?
cur facunda parum decoro
inter uerba cadit lingua silentio?
nocturnis ego somniis
iam captum teneo, iam uolucrem sequor
te per gramina Martii
campi, te per aquas, dure, uolubilis.

II

Pindarum quisquis studet aemulari,

TESTIMONIA.

35 sq. Seru. ad Aen. IIII 76 39 sq. Porph. ad serm. II 1, 8 IIII 2. 1 sqq. 'nouem uero lyricorum longe Pindarus princeps spiritus magnificentia, sententiis, figuris, beatissima rerum uerborumque copia et uelut quodam eloquentiae flumine: propter quae Hor. eum merito credidit nemini imitabilem' Quintilian. instit. X 1, 61 'uideamus utrum attigerit (sc. Vergilius) et Pindarum, quem Flaccus imitationi inaccessum fatebatur' Macrobius sat. V 17 1 praem. 'secunda ode' Diomed. 526

VARIA LECTIO.

28 quatient *γπuGA2χ(ϑv)* quacient *λ2* quatiunt *A1BFς* quaciunt *λ* 30 creduli *u* nuntia *y* 32 tympora *A* *f*loribus *π* 33 Set *π1* 36 silentii *B* 37 ego te somniis (somn' *Ac.*) *Fχ Ac.* ego somniis te *π* te ego somniis *ω Porphyrionis Guelferbytanus opp, Pph.* ego *om. y* sonniis *u* 40 uolubiles *Fuπ corr.*

IIII 2. POETARVM ENCOMIASTICE TETRACOLOS *A* AD IVLIANV̄ ANTONIVM VETVSTIOR̄ POETAR̄ VENERATIO ENCOMIASTICE TETRACOLOS *B fol.* 180 AD IVLV̄ ANTONIV̄ VETVSTIOR̄ POETAR̄ *B fol.* 170 AD ANTONIVM IVLLVM DE AEMVLATIONE VANA *F* AD ANTONIVM IVLIVM VETVSTIORVM POETARVM VENERATIO INCOMIASTICE TETRACOLOS *γ* AD ANTONIVM IVLVM DE EMVLATIONE VANA:::::RVM POETARVM VENERATIO ENCOMIASTICE TETRACOLOS *λ* *in B fol.* 180 *huius carminis uu.* 1—40 *repetiti sunt* 1 Pandarum *λ* emulari

Iule, ceratis ope Daedalea
nititur pinnis, uitreo daturus
    nomina ponto.
monte decurrens uelut amnis, imbres
quem super notas aluere ripas,
feruit inmensusque ruit profundo
    Pindarus ore,
laurea donandus Apollinari,
seu per audacis noua dithyrambos
uerba deuoluit numerisque fertur
    lege solutis;
seu deos regesue canit, deorum
sanguinem, per quos cecidere iusta
morte Centauri, cecidit tremendae
    flamma Chimaerae;
siue quos Elea domum reducit
palma caelestis pugilemue ecumue
dicit et centum potiore signis

TESTIMONIA.

10—12 'puto Horatium propter huiuscemodi uersus Pindaricos dixisse in IIII carminum: cum — solutis' Prisc. de metris Terentii §. 22 metr. comicorum, ed. Gaisford. §. 33) 11 sq. 'numerisque — solutis' Quintilian. instit. VIIII 4, 54

VARIA LECTIO.

2 Iulle *Fuπ in ras.* Iuli *A* ('Iulium' *Acr. i. c. Porph. i. c. item u.* 33 'Iulius' *Acr.* 'Iulio' *Porph. sed idem rectius ad u.* 53) opę *ψ* daedalea *γ* dedalea *cett.* 3 pennis *πu* [*'tres codices manuscripti Bland. hic habent et ubique in aliis odis*, pinnis, *pro* pennis' *Cr.*] 5 annis *u* imbres*q. A* 6 Quem . . . aluere *A1Bγλuχ cons. Acr. sch.γ bis* Cum . . . saluere *Fχ* Cum . . : saliere *π*'*V*'*φp.ras.χ* Cum — aluere *χ*(*δ*) aluere *Ac.* 7 Feruet *Fγλπu* [Feruit 1 *cod. Cr.*] immensus *Bγ* 9 apollinare *πcorr.* 10 audaces *Fγπu* dithyraunos (b) *B fol.* 170 dityrambos *πφ* dethyrambos *λ* ditirambos *u* dytirambos *ψ* 11 *sq.* numerique fertur lege solutus *Pph. opp. Ac. Acr. et sch.γ Quintil.* 13 regesue *πuχ*(*αδsv*) regesque *cett.* can& *π* 14 Sanguine *ABγλ1*(*an λ2?*) iuxta *u* 15 tremende *Aψ1* 16 chimerae *ABF* chymerę *λu* 17 ęlea *π* 18 celestis *λu* caelestes *FγA2* equūue *φ* equū/// *π* ęquumue *AB fol.* 180 equumue *cett.* 19 centum]·C·*B* potiores ignis *B fol.* 170 potiores ignes *B fol.* 180

munere donat,
flebili sponsae iuuenemue raptum
plorat, et uires animumque moresque
aureos educit in astra nigroque
inuidet Orco.
multa Dircaeum leuat aura cygnum,
tendit, Antoni, quotiens in altos
nubium tractus: ego apis Matinae
more modoque,
grata carpentis thyma per laborem
plurimum, circa nemus uuidique
Tiburis ripas operosa paruos
carmina fingo.
concines maiore poeta plectro
Caesarem, quandoque trahet feroces
per sacrum cliuom merita decorus
fronde Sygambros:
quo nihil maius meliusue terris

TESTIMONIA.

25 '. . . Hor. de Pindaro: multa Dircaeum — cygnum' Seru. ad ecl. 9, 29 35 sq. 'merita — Sigambros' sch. *γ* c. IIII 3, 16

VARIA LECTIO.

21 Flebilis *λu* sponse *γ* iuuenemque *γχ(αn) non Pph.* 22 animunq: *A1* mores, *om.* que, *u* 23 educit *BFπu'V'*['*sic . . . in uno codice antiquissimo' Cr.*] *λ2χ(δ[ex sil. Br.]ϑμϱpv)* reducit *AγλιGχ(αβσghn)* deducit *yω*(ēducit *s2*) austra *γ* 24 orcho *u* 25 dirceum *Aγ* dircheum *u* cignum *AFuAc.* cycnum *π Porph.* cygnum (c suprascr.) *B fol.* 180 cygnum *cett.* 26 quociens *λ* quoties *γ* 27 auis *A1B utrobique* matine *A1* 28 modoq. *A* 29 thima *γ* tima *u* 30 plurimum] floreum *Bentl.* nemis *A* uiuidi *A1B fol.* 170 31 riuos *Bentl.* paruos (v suprascr.) *π* paruus *cett.* 32 finguo *φ* *uu.* 33—60 *del. Peerlk.* *u.* 33 *om. B fol.* 180 Concinis *πpr.* Concinet *Lachmannus opp. Ac. Acr. et sch.γ Porph. sch.λφ* poema *πuar.* 34 Cesarem *Aγ* quandocūq: *u* 35 cliuium *B fol.* 170 cliuum *cett.* decoros *A1Bπpr.* 36 sygambos (r suprascr.) *A, corr. alt. m.* sigambros *Fu* sycrambos (r suprascr.) *π* sycambros *Gχ(σ)* [sygambros 3 *Bland.*] 37 nil *γ* nichil *φu*

fata donauere bonique diui
nec dabunt, quamuis redeant in aurum
  tempora priscum.
concines laetosque dies et urbis
publicum ludum super impetrato
fortis Augusti reditu forumque
  litibus orbum.
tum meae, si quid loquar audiendum,
uocis accedet bona pars, et 'o Sol
pulcher, o laudande' canam recepto
  Caesare felix.
teque, dum procedis, io Triumphe!
non semel dicemus, io Triumphe!
ciuitas omnis, dabimusque diuis
  tura benignis.
te decem tauri totidemque uaccae,
me tener soluet uitulus, relicta
matre qui largis iuuenescit herbis
  in mea uota,
fronte curuatos imitatus ignis

TESTIMONIA.

39 sq. cf. Boet. consol. philos. 2, 5, 23 sq. 'utinam modo nostra redirent in mores tempora priscos'

VARIA LECTIO.

41 concinet *Lachmannus Hauptius alii opp. Acr. et sch. γ* letos *u* et urbis] ῑ bis *B* urbes *π corr.* 42 imperato (t superscr.) *u* 45 tunc *χ(s)* loquor *u χ(βδ) Bentl. opp. Ac. Porph.* 46 o *om. u1* 48 Cesare *A* 49 *sq.* tuque, dum procedit, 'Io triumphe!' et non semel dicemus, 'Io triumphe!' *Peerlk.* Teque *ΩGV* [3 *Bland.*] *Porph. schl. λφ comm.* (*'ad ipsum quasi triumphum loquitur sacra inuocatione qua io io dicebatur* [*dicebantur Acr.*] *Acr. sch. γ*) cum *χ(s)* procedit *B, D. Heinsius, Bentl.* procedes *Pph.* procedis *cett. sch. λφ* Tuque *χ(s1 Argentorat. II Vanderbourgi T)* Tūque *Porphyrionis exemplar anni* 1498 Isque *Bentl. sed cf. epod.* 9, 21 *'io Triumphe, tu moraris aureos currus et intactas boues' et Liu.* XXVIII 9 *'uno equo per urbem uerum Triumphum uehi Neronemque etiam si pedes incedat, . . . gloria memorabilem fore'* *u.* 50 *om. π pr. φ pr. u, u. test. sch. φ* 53 tauri *om. u* 54 soluit *F χ(ρp) opp. Ac. sch. γ Pph. sch. λφ* 55 iuueniscit *B* iuuen*escit λ* 57 ignis *π χ(σ1) Ac. Pph.* ignes *cett.*

tertium lunae referentis ortum,
qua notam duxit, niueus uideri,
cetera fuluos.

III

Quem tu, Melpomene, semel
nascentem placido lumine uideris,
illum non labor Isthmius
clarabit pugilem, non equos impiger
curru ducet Achaico
uictorem, neque res bellica Deliis
ornatum foliis ducem,
quod regum tumidas contuderit minas,
ostendet Capitolio:
sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
et spissae nemorum comae
fingent Aeolio carmine nobilem.

TESTIMONIA.

IIII 3. 1 praem. 'tertia ode' Diomed. 526 sq. 8 'Hor. in IIII carminum: quod — minas' Prisc. X 25

VARIA LECTIO.

58 Tercium *u* orbem *λπuφuar.χ*(*δϑqrsvμuar. Pulmanni B Orelli c Bentlei decem etc.*) *non Porph.* 59 traxit *y* 60 Caetera *λπ* fuluos *A₁B* fuluus *cett.*

IIII 3. DE SE REFERENS VIRTVTES POETICES (POETICAS *λ*) PROSEQVITVR AD MELFOMENEN (MELPOMENEN *λ*) MVSAM PROSEVTICE (SPEVTICE *λ*) TETRACOLOS *Aλ* PROSEVTICE TETRACOLOS DE SE REFERENS ET VIRTVTES POETICAS PROSEQVITVR AD MELPOMENEM MVSAM *γ* AD MVSAM HIS SCRIPTIS SE ESSE FELICEM OSTENDIT *F* *hanc oden om. B.* 1 Melphomene *Aλ Ac.* 2 numine *λuar.φuar. Pph. sch.λφ* 3 ist mius *F* istmius *λ* ismius (t *superscr.*) *u* ////mius *π* 4 *De*Clarabit *A* (*haec est interpret. sch.λφ*) Clarauit *Ac. opp. sch.γλφ* pugillem *γ* equ*s *A* *equus u₂ in rasura* ęquus *ψ* equus *γλφ* inpiger *F* impier *γ* 5 decet *γ* achaio *y* 10 Set *γ* qua *Aλ₁ opp. Pph. sch.γ* (*item Ac. I ut puto: hanc enim uocem om. Ac.*) praefluunt *ψpr.GV* [3 *Bland.*] *χ*(*αβδϑgn*) (*'praeterfluunt' interpret. sch.γ*) p̄fluunt *Aπ₂χ*(*σh*) prefluunt *γχ*(*s*) praefluent *π₁φ ψ corr.χ* (*μp*, pref: *ϱ*) perfluunt *χ*(*v*) profluunt *λ₁u₁ Ac. y* proluunt *λ₂ u uar.* 11 spisse *γ* 12 eolio *Fπu*

Romae principis urbium
  dignatur suboles inter amabilis
uatum ponere me choros,
  et iam dente minus mordeor inuido.
o testudinis aureae
  dulcem quae strepitum, Pieri, temperas,
o mutis quoque piscibus
  donatura cygni, si libeat, sonum,
totum muneris hoc tuist,
  quod monstror digito praetereuntium
Romanae fidicen lyrae:
  quod spiro et placeo, si placeo, tuumst.

IIII

Qualem ministrum fulminis alitem,
cui rex deorum regnum in auis uagas
  permisit expertus fidelem
    Iuppiter in Ganymede flauo,
olim iuuentas et patrius uigor
nido laborum propulit inscium,

TESTIMONIA.

18 Seru. ad ecl. 1, 37 21 sq. 'Hor. lib. IIII carminum sic posuit: totum — praetereuntium' schol. Pers. 1, 28
IIII 4. 1 Porph. ad epod. 10, 1. praem. 'quarta ode' Diomed. 527

VARIA LECTIO.

uu. 13—16 *del. Peerlk.* 14 soboles *uGπ2, non Porph.* [3 *Bland.*] amabilis *γχ(h)* amabiles *cett.* 16 mordeor *om. λ* 17 aureę *A* 18 strępitū *π* piieri *φ* 20 cygni *λπ* cigni *cett.* 21 tu*i* *π* tuist *Lachmannus* tui est *Ω* 23 lirę *u* 24 spero *π* tuumst *Lachmannus* tuum est *Ω*

IIII 4. AD VRBEM ROMANAM (ROMAM *γ*) DE INDOLI (INDOLE *γ*) DVCVM. PROSPHONETICE ENCOMIASTICE TETRACOLOS *ABγλ*, *add. λ*: IN DRVSI NERONIS VIRTVTEM. IN DRVSI NERONIS VIRTVTEM *F* *uu.* 2—6. *del. Peerlk,* 2 aues *Aγλu* 4 Iupiter *F* ganiymede *B* ganimede *Aγλπu* 5 Olym *ψ* iumentis *B* patruus *u* 6 *redit τ* propulit *γλπuχ(δϑμσgqv,nuar.)* [2 *Bland.*] protulit *ABFτGπuar.χ*

uernique iam nimbis remotis
insolitos docuere nisus
uenti pauentem, mox in ouilia
demisit hostem uiuidus impetus,
nunc in reluctantis dracones
egit amor dapis atque pugnae;
qualemue laetis caprea pascuis
intenta fuluae matris ab ubere
iam lacte depulsum leonem,
dente nouo peritura uidit:
uidere * Raetis bella sub Alpibus
Drusum gerentem Vindelici (quibus
mos unde deductus per omne
tempus Amazonia securi
dextras obarmet, quaerere distuli:
nec scire fas est omnia), sed diu

TESTIMONIA.

11 sq. Prisc. VII 41 18—21 'quibus — distuli' Seru. ad Aen. I 243 22 'nec scire — omnia' Vincentius Bellou. VII 70 floril. Paris. 8818ª

VARIA LECTIO.

sch.γ i. t. 'eiecit' interpretantur sch.λφ 7 Verni *ABγτχ*(*δ*[*ex sil. Broukh.*] *ϑσns*1) *Ac. sch.γ* Vernis *Fλπυς* 8 ducuere *γ post h. u. repetit B uu.* 6. 7 11 reluctantes *BFγπτu* 12 pugne *γ* 13 uellatis *π pr.* uellætis *π corr.* letis *Aτψu* capēa *B* 14 fulue *τ* 15 iam mane, iam sponte *coni. Bentl. alii:* iam iamque, iam macte, non ante, iam mente, iam Marte; *ceterum iam Prudentius nostram lectionem secutus est, peristephan.* X 662 *sqq.: Amplexus unam de caterua infantium paruum nec olim* [illegible] *lacte depulsum capi captumque adesse praecipit' cf. etiam Verg. georg.* III 187 (*iam = modo ut Plin. ep.* II, 11) 16 uidet *uχ* 17 raeti *ABγ*[illegible]*τ* reti *λu*2*Ac.* raetii *F* retii *π in marg. sch.φ om. π pr. u* retis *y*(?) raetis *y*([illegible]) *N. Heinsius, Bentl. opp. Acr. et sch.γ sch.λφ* 18 uindelyci *Fπ* [illegible] uindelici *χ*(*qv*) quibus — *u.* 22 sed *del. Lambinus Guietus Buttmann*[illegible]*s Peerlk. Meinekius Linkerus Gruppeus etc., alii ita ut particulam* sed *eic*[illegible]*rent, alii ut eam in* et *mutandam esse censerent: defendebant Hor*[illegible]*tium Monichius* (*nou. ann. philol. supplem.* VII 109), *Weilius* (*ibid.* LX[illegible] 750) *Luc. Muellerus alii* 19 ductus *Seruius D.* deductū *π*1 20 amozonio[illegible] *τ* 21 abarmet *τ pr.* subarmet *χ*(*ϑnsμ uar. Orelli eduar.*) *Seruii Guelf*[illegible]*byt. I* querere *τu* 22 Nec scire *Aγτ Ac. Acr. et sch.γ Vincent*[illegible]*us*

lateque uictrices cateruae
consiliis iuuenis reuictae
sensere, quid mens rite, quid indoles
nutrita faustis sub penetralibus
posset, quid Augusti paternus
in pueros animus Nerones.
fortes creantur fortibus et bonis;
est in iuuencis, est in equis patrum
uirtus, neque inbellem feroces
progenerant aquilae columbam:
doctrina sed uim promouet insitam,
rectique cultus pectora roborant;
utcumque defecere mores,
indecorant bene nata culpae.
quid debeas, o Roma, Neronibus,
testis Metaurum flumen et Hasdrubal
deuictus et pulcher fugatis

TESTIMONIA.

29 'fortes—fortibus' Seru. ad Aen. I 590 33—36 'doctrina uim—culpae' Sigebertus uita Deoderici I c. 2 [Pertz VI 465] 34 'Hor. carminum lib. IIII rectique — roborant' Eutych. II 13 35 sq. schol. Iuuen. 14, 1 38 'testis — flumen' Seru. ad ecl. 5, 21

VARIA LECTIO.

Nescire *BFλπuχ(βϑ$_1$μpr.ϱσ$_1$p) Pph. opp. ut uid. Porph.* sediu λ_1 diu] tuum *Linkerus* 23 Lete A_1 24 repressae *y* (*Graeuiani uar. l.*) *Pph. Bentl.* relectae *Wadeus* reuictae *Ω sch.γ* ('... *mire* (*Mare cod.*) *autem reuictae quia superius dixerat uictrices' sch.γ*) r. *Ac.* 25 ritæ τ ' qt *B* 26 faustis] sanctis *Bentl.* penitralibus *Bu* 28 animos *γpr.* nerones *AFπu Ac. Acr. sch.γ* neronis *Pph. Bλτ et* γ_1? 29 fortibus. et bonis *Aγ$_1$λ$_1$τuχ(σ)* fortibus et bonis *Fϱγ$_2$λ$_2$χ(h) rectius cf. epist.* I 9, 13 30 aequis *F* 31 nec *Fπuλ$_2$χ Pph.* imbellem *u* 33 Doctrinam *γ* uim *om. F* uī A_2 *in loco raso* 35 defecerere *φ* 36 Dedecorant *ABγλτuGς(αβδϑσghnqs)sch.γ* (*interpr.* 'Dedecorant] *deformant indecora faciunt'*) *comm. schol. Iuuen. Sigebertus Bentl. cons. sch.λφ* Indecorant *Fπχ(μϱpυ$_1$) Ac. Pph. Porph.* Indedecorant *y* (*interpr. indecora faciunt Acr.*) 38 asdrubal *λ* 39 et *om. πpr.*

ille dies Latio tenebris,
qui primus alma risit adorea,
dirus per urbes Afer ut Italas
ceu flamma per taedas uel Eurus
per Siculas equitauit undas.
post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes creuit, et impio
uastata Poenorum tumultu
fana deos habuere rectos,
dixitque tandem perfidus Hannibal:
'cerui, luporum praeda rapacium,
sectamur ultro, quos opimus
fallere et effugere est triumphus.
gens, quae cremato fortis ab Ilio
iactata Tuscis aequoribus sacra
natosque maturosque patres
pertulit Ausonias ad urbes,
duris ut ilex tonsa bipennibus
nigrae feraci frondis in Algido,
per damna, per caedes, ab ipso
ducit opes animumque ferro.
non Hydra secto corpore firmior
uinci dolentem creuit in Herculem,
monstrumue submisere Colchi

VARIA LECTIO.

40 Illi *B* *uu.* 41—48 *del. Peerlk.* 41 arma *Fγλπ1χ* 42 Du[illegible] rus *χ(ϑ1v)* affer *u* ut] it *y* [1 *cod. Cruquii*] *Aldus* (*'stati ·s· u*[illegible] *sch.γ*) 43 flammas *u* tedas *ABγλπu* uel Eurus] per euro[illegible]os *Fχ(ϱp)* et eurus *π* (*sed* et *in ras.*) *uχ(δ)* 44 singulas *B* 45 Po[illegible]st haec *χ(α)* Post hunc *χ(ϑ)* 46 inpio *λ* 47 penorum *Au* 49 qu[illegible]ue *om.τu1* anibal (h *supra*) 50 preda *Aγu* rapatium *Aγτu* 52 et fugere *u* est *om.τχ* 53 Gensq. cremato *τχ* illo (i *supra*) *τ* 54 Tuscis] tuis [illegible] *τ* equoribus *γ* 56 Ausonias ad] ad daunias *τ* 57 uti lex *τ* pipennib; *τ* 58 Nigre *γ* alcido *BFλ1τuπ corr.* 59 dampna *γ* danna *u* cedes *AFλu* 60 animos *y* *uu.* 61—64 *del. Struve*[illegible]*us* *Meinekius Linkerus Gruppeus* 61 hidra *Au* ydra *τ* 62 erculen[illegible] *λ* 63 submisere *ABλτ* sū////misere (*lineola supra* u *ab alt. m.*) *π*

maius Echioniaeue Thebae.
merses profundo: pulchrior euenit;
luctere: multa proruet integrum
cum laude uictorem geretque
proelia coniugibus loquenda.
Carthagini iam non ego nuntios
mittam superbos: occidit, occidit
spes omnis et fortuna nostri
nominis Hasdrubale interempto.
nil Claudiae non perficient manus,
quas et benigno numine Iuppiter
defendit et curae sagaces
expediunt per acuta belli.'

V

Diuis orte bonis, optume Romulae

TESTIMONIA.

IIII 5. 1 praem. 'quinta ode' Diomed. 527

VARIA LECTIO.

summisere *cett.* cholchi *γ* 64 Mauis *τ* ethioniaeue *Aγ* ////chionieue *aut* (*uirgula et aut ab alt. m.*) *π* thebe *π*1 65 Merses *γu*1*A*2*ψ*2*χ*(*βδθv*) *Ac. Acr. sch.γ* Mersus *ABλGγuar.π*2*χ*(*ασgns*) [2 *Bland.*] Mersae *Fτχ*(*μϱ*, Merse *p*)*sch.λφ* Merges *u*2 Mersu *χ*(*h*) (Mess////*πa.corr*) pulcrior *u* euenit *Ω Ac. Acr. sch.γ sch.λφ* exiet *χ*(*qv Basil. I Vatic. L. corr.*) 66 Lucrere *A* Ductore *πτφuχ*(*μϱσιv*1) *opp. Acr. sch.γ* proruit *π*1*τχ*(*δp*) *opp. Acr. sch.γλ* 67 gerit *χ*(*s*)*y Bentl. opp. Pph.* 68 Praelia *AFλ* P̄lia *Bπu* Prelia *γ* 69 Carthagini *γψ* Kartagini *B* Cartagini *cett.* noncios *λ* 70 Mittat *B* *uu.* 73—76 *del. Peerlk. Meinekius Prienius Linkerus* 73 Nihil *Fλπτ Ac. Pph.* claudie *λ*1 perficient *ABγλπuGχ Pph. sch.λφ* perficiant *Fχ*(*ϱp*) perficiunt *τ*'*V*' *χ* (*σ*1 *Pulmanni H*) efficient *Glareanus* 74 iupiter *Fγ* 75 Descendit *τ* 76 Expedient *χ*(*n*) peracuta '*V*' aucta *λ* bella *χ*(*v*1)*ω*

IIII 5. AD AVGVSTVM DE EXPEDITIONE EIVS TARDA ORAT. PEANIS (PEANIS *A*) SPECIES PROSEVTICE TETRACOLOS *AB* AD CAESAREM (CES: *λ*) AVGVSTVM ABSENTEM *Fλ*, *add. λ:* DE EXPEDITIONE EIVS TARDA ORATIO PEANIS SPETIES PROSEVTICE TETRACOLOS *λ* AD AVGVSTVM DE EXPEDITIONE EIVS. PROSEVTICE TETRACOLOS *γ* *inscr. om. τ* 1 Diuis horte *F* optume *γ* *expos. metr.* optime *rell. Ac. Dio-*

custos gentis, abes iam nimium diu;
maturum reditum pollicitus patrum
  sancto concilio, redi.
lucem redde tuae, dux bone, patriae:
instar ueris enim uoltus ubi tuus
adfulsit populo, gratior it dies
  et soles melius nitent.
ut mater iuuenem, quem Notus inuido
flatu Carpathii trans maris aequora
cunctantem spatio longius annuo
  dulci distinet a domo,
uotis ominibusque et precibus uocat,
curuo nec faciem litore dimouet:
sic desideriis icta fidelibus
  quaerit patria Caesarem.
tutus bos etenim rura perambulat,
nutrit rura Ceres almaque Faustitas,
pacatum uolitant per mare nauitae,
  culpari metuit fides;
nullis polluitur casta domus stupris,
mos et lex maculosum edomuit nefas,
laudantur simili prole puerperae,

TESTIMONIA.

23 Isidorus differentiarum lib. § 448. ('Hor. laudatur primo prole

VARIA LECTIO.

med. romulae *λιπu.ras. Ac. cons. interpr.* romule *AFτλ2πp.ras. expos. metr. Diomed. sch.λφ* romuleae *Bγuχ(σ)* 2 habes *γ* 3 redditum *B* 4 consilio *λ* 5 Luce *τ* 6 uoltus *Fπ* uultus *cett.* 7 Adfulsit *FγλPph.* [*et* 2 *codd. Bland.*] Ad fulsit *A* Affulsit *Bπu* Affluxit *τ* Effulsit *Gχ(αβϑs)*[1 *cod. Bland.*] it]////*φ* et *πτχ(δϱpvuar. Pulmanni H)*[1 *Bland.*] 8 sole *B* 9 quæm *λ* nothus *FπτuA2* 10 Flatus *B* carpathi carphatii *A* carpatii *Fu Ac.* carpati *B* 11 spacio *τ* 12 Dulcis *F* destinet *γπpr.τχ* detinet *ω opp. Ac.*[3 *Bland.*] 13 ominibus *A* omnibus *Fπτuχ Ac. opp. Acr.* que *om. uχ* 14 Coruo *γ* facilem *u* littore *A* *τu* demouet *Fτχ opp. sch.λφ* [3 *codd. Bland.*] 16 Querit *γu* cesarem 17 etenim bos *τ* 18 Nutritura *Fπpr.τχ* rura] rite *Schwerdtius* prata *Tan. Faber.* farra *Bentl.* culta *Cuninghamus* fauustitas *u* faust, *B* 19 Paccatum *u* 20 metuet *Ac.* 22 Mox *Fλχ* 23 prole *A*

culpam poena premit comes.
quis Parthum paueat, quis gelidum Scythen,
quis Germania quos horrida parturit
fetus, incolumi Caesare? quis ferae
bellum curet Hiberiae?
condit quisque diem collibus in suis,
et uitem uiduas ducit ad arbores;
hinc ad uina redit laetus et alteris
te mensis adhibet deum;
te multa prece, te prosequitur mero
defuso pateris, et Laribus tuum
miscet numen, uti Graecia Castoris
et magni memor Herculis.
'longas o utinam, dux bone, ferias
praestes Hesperiae' dicimus integro
sicci mane die, dicimus uuidi,
cum sol Oceano subest.

VI

Diue, quem proles Niobea magnae

TESTIMONIA.

...rpera nato' Isidor. origin. XI 2, 14) 24 'culpam pena p̄mit comes' ...il. Paris. 8069
IIII 6. 1 praem. 'sexta ode' Diomed. 527

...ARIA LECTIO.

24 pęna *A* præmit *φ* 25 partum *F* parthu *τ* ...cythē *A* scithen *Bφ* scythem *λ* scithem *u* 27 Faetus *AFτ* Foetus *λuπ2* Festus *π1* incolumi *γτ* fere *τφ* 28 hyberiae *F* hibe...ie *u* hibernię *τ* iberię *Ac*. 31 uina] tecta *Peerlk.* fida *Schwerdtius* redit] uenit *τuχ*(δ' *Pulmanni H*) letus *u* 32 athibet *A1* 34 Defuso *FγτG' V'χ*(αβδμρσ2npιv) Diffuso *ABλπuχ*(ϑσ1gqs) [2 *Bland.*] 35 grecia *Au* ḡcia *B* gretia *Fγ* gr̄a (= gratia) *τ* 36 hercolis *B* 37 dux] rex *τχ*(δσ) 38 Prestes *Aγu* 40 oceauo (c superscr.) *γ*, c *superscr. alt. m.*

IIII 6. APOLLINIS LAVDEM REFERT (APOLLINEM LAVDAT *γ*) QVONIAM SERVAVIT AENEAN (ENEAN *Aγ* AENEAM *λ*) AVCTOREM ORIGINIS ROMANAE. PROSEVTICE TETRACOLOS *ABγλ* IN APPOLLINEM *F* *inscr. om.* *τ* 1 magne *τ* sensit (magne superscr.) *π*

uindicem linguae Tityosque raptor
sensit et Troiae prope uictor altae
  Phthius Achilles,
ceteris maior, tibi miles impar,
filius quamuis Thetidis marinae
Dardanas turres quateret tremenda
  cuspide pugnax.
ille, mordaci uelut icta ferro
pinus aut inpulsa cupressus Euro,
procidit late posuitque collum in
  puluere Teucro.
ille non inclusus equo Mineruae
sacra mentito male feriatos
Troas et laetam Priami choreis
  falleret aulam,
sed palam captis grauis, heu nefas heu!
nescios fari pueros Achiuis
ureret flammis, etiam latentem
  matris in aluo:
ni tuis uictus Venerisque gratae
uocibus diuom pater annuisset

TESTIMONIA.

7 sq. cf. Senec. Agam. 357 sq: 'Pallas, quae Dardanias saepe petisti cuspide turres' et Manil. IV 217 'metuendus cuspide pugnax' 21—23 'ni tuis Venerisque gratae, rebus Aeneae potiere ductos' schol. Stat. Theb. V 277

VARIA LECTIO.

2 lingue *A*1 titios *Au* tytios *γλτ* 4 Phthiū *Ac*.1 Pthius *ABF γλ* P///thius *π* Thius *τ* Pinthius *u* 5 Caeteris *Fτ* inpar *F* 6 tetidis *B* te(h)tidis *ψ* *uu.* 7—10 *del. Peerlk.* 7 quiteret *τ* 9 uelud *ψ*1*u* 10 inpulsa *Fγτχ*(*βϱσhps*) impulsa *πχ*(*αδμgnv*) inp̄ssa *A* impressa *Bλuχ* (inpr: *ϑ*) cupresse uro *τ* cyp̄ssus *B* cupręssus *π* 11 in *om. γχ* (*βσpr.s*1 *Pulmanni B et H*) [*opp.* 2 *codd. Bland.*] 14 Sed *grauis captis palam* heu *u* Set *γ* captis *om. Fπpr.τχ*(*μϱp*) uictor *u*1(*να*2) (*A*1 *non satis liquet, sed* captis *uidetur erasum esse*) captis *cett. Ac. sch.γ* captor *Buttmannus* uictis *Torrentius Peerlk. Schwerdtius* Sacra mentio *τ* Sacramento *Fχ*(*ϱ*) 15 lętamus *τ* letam *A*1*u* 17 Sed 19 iacentem *G* 21 uictus] flexus '*V*' 'uictus] *flexus*' *sch.γ comm. Cr. tem sch. Pulmanniani codicis B* grate *A*1*λ*1 22 diuum *Ω* ad-

rebus Aeneae potiore ductos
  alite muros.
doctor argutae fidicen Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lauis amne crines,
Dauniae defende decus Camenae,
  leuis Agyieu.
spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
carminis nomenque dedit poetae.
uirginum primae puerique claris
  patribus orti,
Deliae tutela deae, fugacis
lyncas et ceruos cohibentis arcu,
Lesbium seruate pedem meique
  pollicis ictum,
rite Latonae puerum canentes,
rite crescentem face Noctilucam,
prosperam frugum celeremque pronos
  uoluere mensis.

TESTIMONIA.

26 '... lauo, lauis. nam hoc uerbum et primae est coniugationis et tertiae, a qua nunc ait lauit. item Hor.: lauit amne crines' Seru. ad Aen. X 727   35 sq. Acron uolgatus et schol. γ ad art. poet. 274

VARIA LECTIO.

adnuisset *Fγ*   23 eneae *Aπ* aenæ *F*   *uu.* 25—28 *del. Linkerus*   25 argiue *χ*(*sιυuar.*) argiuae *π*(*at* argute *πuar.*)*uuar.χ*(*puar.*) (*sch. Fλ*: *Graecae uel argiuae*) fidicem *λa.ras.* taliae *Fπ*   26 Phebe *τu* Phobe *γ* Ph^{o}ebe *φ* Ph^{e}obe *π*   xanto *πτγcorr.* santo *γpr.* sancto *u*   lauit *Seruius D.*   anne *u*   28 agyieu *πpr. Pph.* agyeu *Bγ2* (agieus *sch.γ*) agyleu *Fλπcorr.χ* agileu *Aτuς et γ1 ut uid. Acr. cons. sch.φ* agylleu *y* [*omn. Bland.*] *sch.λ* [Lætus agylleu '*V*']   *inde a u.* 29 *nouum carmen incipere arbitrantur Sanadonus et Büchelerus* (*mus. Rh. nou.* XIIII 158 *sq.*)   *uu.* 29—44 *del. Peerlk.*   29 phoebus ... phebus *B* phębus ... phoebus *γ* phębus ... phębus *A* phębus ... phebus *u* phebus ... phebus *τ*   arcē *τ*   32 Partibus *B*   33 fugaces *Fτuγ corr. πcorr.*   34 Lincas *AFγπτu*   choibentis *τ*   35 meique] et nixi *Acron uolgatus, recte sch.γ*   37 pueri *τ*   canentis *λ*   38 noctilucam *Bλu1GF uar.λuar.πuar.* ('*i. e. Lunam*' *sch.λφ*) *χ*(*αδϑμg*) noctiluca *Aγπ p.ras.* (*π a.ras.n.l*)*Ac.* nocte lucem *Fπ a.ras. ut uid. Fτχ*(*ϱp*)   39 fugū *A1* *frugū π*   cęlerem *π*   40 mensis *Porph.* menses *Pph. Ω*

nupta iam dices 'ego dis amicum,
saeculo festas referente luces,
reddidi carmen docilis modorum
  uatis Horati'.

VII

Diffugere niues, redeunt iam gramina campis
  arboribusque comae;
mutat terra uices, et decrescentia ripas
  flumina praetereunt;
Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
  ducere nuda choros.
inmortalia ne speres, monet annus et almum
  quae rapit hora diem.
frigora mitescunt Zephyris; uer proterit aestas,
  interitura, simul

TESTIMONIA.

44 '. . . licet haec antiquitas per ἀποκοπὴν i. e. ablata I littera enuntiauerit, ut ipse de se Hor.: uatis Horati' incerti fragm. grammat. de nomine et pronomine [ed. Eichenfeldus] § 2

IIII 7. 1 sq. Fortunatianus 2704 Augustinus de musica V 13, 28 'ad Mallium Torquatum hanc (sc. epistulam) scribit, ad quem etiam illam oden: diffugere niues r. i. g. c. a. q. c.' schol. γ epist. I 5, 1 'septima ode: diffugere — comae' Diomed. 527 'lib. IIII ode VII talis est: diffugere — comae' Victorinus de metr. Hor. 2618 2 Diomed. 515 3 'mutat terra uices' Didonis epistula ad Aeneam u. 59 7 sq. 13—16 Hildebert. moral. philos. 971 9—11 cf. Salei Bassi ep. ad Pison. 138 sq. 'uer fugit aestates: aestatum terga lacessit pomifer autumnus nebulis cessurus et undis'

VARIA LECTIO

41 diis *Aγλτ* 42 Seculo *Au* 43 Redidi *F* 44 horatii *ABu* horacii *λ*

IIII 7. AD MANLIVM TORQVATVM DE MORTALITATE REFERT (REFERET *A*) ENIM OMNIA MVTARI (MATVRI *γ*) MOMENTO TEMPORIS PARAENETICE (PARANETICE *Aγ,n.l. λ*) TETRACOLOS (*n. l. λ om. γ*) *ABγλ* AD MANLIVM TORQVATVM VERNI TEMPORIS SCRIPTIO (DESCRIPTIO *δ*) *F inscr. om. τ* 4 pretereunt *AFγλ* 5 nimphis *ABτu* 7 Im̃ortalia *B* Immortalia *π* et] ad *τ* album *χ* allium *γ* 8 Quē *τ* 9 zephiris *Aγτφu* zefyris (ph *suprascr.*) *B* estas *u* *u.* 10 *om. λ1* 10 Imperitura *τ*

pomifer autumnus fruges effuderit, et mox
bruma recurrit iners.
damna tamen celeres reparant caelestia lunae;
nos, ubi decidimus,
quo pius Aeneas, quo Tullus diues et Ancus,
puluis et umbra sumus.
quis scit an adiciant hodiernae crastina summae
tempora di superi?
cuncta manus auidas fugient heredis, amico
quae dederis animo.
cum semel occideris et de te splendida Minos
fecerit arbitria,
non, Torquate, genus, non te facundia, non te
restituet pietas:
infernis neque enim tenebris Diana pudicum
liberat Hippolytum,

TESTIMONIA.

14 Seru. ad Aen. I 714 16 cf. Auson. epitaph. 17, 2 'ductores quondam puluis et umbra sumus' 17 sq. Hildebert. moral. philos. p. 990 25 sq. 'neque enim Diana pudicum liberat Hippolytum' Seru. ad Aen. VI 617 mythographus II c. 128 ap. Mai auct. class. III 132 cf. Prudent. cathemer. XII 164 sqq. 'at nos . . . dux noster hoste saucio mortis tenebris liberat' 26 expesitio metrica

VARIA LECTIO.

11 autunnus *u* autūmus *τ* effunderet. mox *A*1 effunderit *τ* 12 recurret *y* inhers *A* inærs *τ* 13 Danna *u* celeris *B* cęleres *π* celestia *Αλu* 15 Quis *φ*1 pater *πτu*'*V*'*χ*(*αδ*1*ϑσqv*) pius *cett. Gπuar. sch.γ Pph. Hildebertus* ('*ego* pius *legerim*' *Broukhusius et cf. Ouid. am.* II 18, 31. *Vergil. Aen.* I 378) tullus diues *AγλG*(*ex sil. Pulm.*) *χ*(*βhnp*) *Ac. Pph. Hildebertus* tullius diues *B* diues tullus *πτuχ*(*αδμρ*2*σqs*) diues dullus *sch. λ pr. sch. φ* diues iulus *Fχ* (*ρ*1 *ut uid.*) Tullus abiuit *Peerlk. et Schwerdtius* 17 Qui scit *χ*(*v*) *Pph.* Qui scis *By Hildebertus* Quid scis *χ*(*s*) Quis scis *sch.λ opp. Acr. sch.φ* anadi ciant *τ* aditiant *u* summae *BFγλ*1*χ*(*αμρnps* summe *g alt.l.*) *item A*1 (?) uitae *πτuG*'*V*'*A*2*φ uar.χ*(*βδϑσg alt.l.hqvμuar.*) *Hildebertus.* uitae *glossema est, ut in antecedenti carmine* flexus 18 Tympora *A* dii *Αγλτu* (di] *pro* dii *sch.λφ*) 19 herebis *ψ*1 *λ*2 *uar. u*2 *χ* (*βϑρ*1*h*) hęrebis *τ* herebit *φ*1 *et φ*2 *uar.ψ*2 *sch.Fλ opp. Acr. Porph. sch.γ* 20 Quę *γ* 21 Quę at Cum *γ* mynos *π* (*sed* o *in ras.*) *τ* *u.* 24 *om. γ pr.* 26 hippolitum *A* hyppolitum *B* hyppolitum *Fπ* hypolitum *γλ* yppulitum *τ* ipolitum *u recte Pph.*

nec Lethaea ualet Theseus abrumpere caro
uincula Pirithoo.

VIII

Donarem pateras grataque commodus,
Censorine, meis aera sodalibus,
donarem tripodas, praemia fortium
Graiorum, neque tu pessuma munerum
ferres, diuite me scilicet artium,
quas aut Parrhasius protulit aut Scopas,
hic saxo, liquidis ille coloribus
sollers nunc hominem ponere, nunc deum.
sed non haec mihi uis, non tibi talium
res est aut animus deliciarum egens.
gaudes carminibus; carmina possumus
donare et pretium dicere muneri.

TESTIMONIA.

IIII 8. 1 Terentianus 2443 praem. 'octaua ode' Diomed. 527 6—8 Seru. ad Aen. VI 20

VARIA LECTIO.

27 Nęc *τ* Non *χ*(*α*) lethea *Αλιu* laethaea *π* lęthea *F* loethea *τ* teseos *τ* 28 perithoo *ΑΒλπpr.τ*

IIII 8. AD CENSORINVM CŌPARATIO POETICES DIVITIARVM SIMVL AC VIRTVTIS. ENCOMIASTICE MONOCOLOS *AB* AD CENSORINV̄ MARCVM *F* AD MARCIVM CENSORIVM CŌPORATIO POETICES DIVITIARVM SIMVL ET VIRTVTIS. ONCOMIASTICE TETRACOLOS *γ* AD MARCIVM CENSORINVM CŌPARATIO POETICE FORTVNARVM SIMVL AC VIRTVTIS ENCOMIASTICE MONOCOLOS *λ* *inscr. om. τ* 1 commodus *ΑΒγG V* [3 *Bland.*] *φuar.χ*(*βσιns*) *expos. metr. Acr. sch.γ Diomed. Terent.* commodis *Fλπτuχ*(*αδμϱhpv*)*ω* (commodijs *g*) 3 trippodas *λ* premia *Au* proemia *γτ* 4 pessima *ΑΒλτuγ2πp.ras.* 5 quas aut] qualis *Seruius D.* parhasius *γ* parrasius *Fλ* 8 Solers *sch.φ* [**Sollers** 3 *Bland.*] 9 Set *γ* hec *Αιφ* nec tibi *τ*' *V*'*χ*(*σsμuar.ϱuar.*) ***non Pph.*** 10 delitiarum *Au* diliciarum *B* deliciorum *τ* 11 Gaude////s *λψ* 12 p̄cium *τ* muneris *χ*(*μuar. et Lambini Vanderbourgique codd. aliquot*) *Porphyrionis ω* muneri *ΩG V* [3 *Bland.*] *ς Ac. Pph.*

non incisa notis marmora publicis,
per quae spiritus et uita redit bonis
post mortem ducibus, non celeres fugae
reiectaeque retrorsum Hannibalis minae,
non incendia Carthaginis impiae
eius, qui domita nomen ab Africa
lucratus rediit, clarius indicant
laudes, quam Calabrae Pierides: neque,
si chartae sileant quod bene feceris,
mercedem tuleris. quid foret Iliae
Mauortisque puer, si taciturnitas
obstaret meritis inuida Romuli?
ereptum Stygiis fluctibus Aeacum
uirtus et fauor et lingua potentium
uatum diuitibus consecrat insulis.
dignum laude uirum Musa uetat mori.
caelo Musa beat. sic Iouis interest
optatis epulis impiger Hercules,
clarum Tyndaridae sidus ab infimis
quassas eripiunt aequoribus rates,

TESTIMONIA.

28 Hildebert. moral. philos. p. 992

VARIA LECTIO.

13 Publica *Pph. opp. sch. γ* *uu.* 14—17 *del. Peerlk.* 14 Perque *A* *uu.* 15 non — 19 rediit *del. Lachmannus Meinekius Hauptius Peerlk. Linkerus* 15 celeris fuga *ABλ* 16 annabilis *τ* *u.* 17 *del. Bentl. Buttmannus* [*mytholog.* II *p.* 367] in dispendia *G. Hermannus* impendia *Cuninghamus* stipendia *Döringius* kartaginis *Bγ* cartaginis *πτ* inpię *λ* 19 clarus *A*ı 21 Sic arte *τ* Sic harte *B* charte *γ* carthę *A* cartae *Fπu* bone *λ* 22 Mercede *τ* 24 Optar& *π* 25 stigiis *AFλτu* eacum *πuφ uar.* aequum *Fτπuar. sch.λφ* 26 pauor *τ* *u.* 28 *del. Lachmannus Hauptius alii* 29 Celo *τu* beatus *τ* 30 inpiger *Fλ* inpigær *γ* 31 tyndaride *λ*ı tindaridę *F* tindaride *τu* sydus *ψ* 32 eripiunt, a *ab alt. m. A* equoribus *u*

ornatus uiridi tempora pampino
Liber uota bonos ducit ad exitus.

VIIII

Ne forte credas interitura, quae
longe sonantem natus ad Aufidum
non ante uolgatas per artes
uerba loquor socianda chordis,
non, si priores Maeonius tenet
sedes Homerus, Pindaricae latent
Ceaeque et Alcaei minaces
Stesichorique graues Camenae;
nec si quid olim lusit Anacreon,
deleuit aetas; spirat adhuc amor
uiuuntque commissi calores
Aeoliae fidibus puellae.
non sola comptos arsit adulteri
crines et aurum uestibus illitum
mirata regalisque cultus

TESTIMONIA.

IIII 9. 1 praem. 'nona ode' Diomed. 527 8 cf. 'Stesichori graues Camenas' Apollin. Sid. carm. VIIII 212

VARIA LECTIO.

u. 33 *del. Lachmannus Hauptius alii* tempora, y *ab alt. m.* 34 nota *π* duxit *ABλ, non Ac. sch.γ*

IIII 9. CONSECRARI AIT CARMINA SVA MERERI, QVONIAM NIHIL (NICHIL *A*) EST (*om. Aγ*) QVOD (*om. Aγ*) NON CARMINIBVS ILLVSTRATVR *ABγλ, add. λ*: AD LOLLIV̄ DE INMORTALITATE CARMINVM SVORVM *λ* AD LOLLIVM DE IMMORTALITATE CARMINVM SVORVM *F* *inscr. om. τ* 2 sonante ego natus *u* 3 uulgatas *ABλτu* artis *πpr.* arces *γ* 4 loquar *Fπuχ*(*αϱιh*) cordis *F τu* codis *λ* 5 meonius *Bτu* 6 pindarichæ *π* 7 alcei *AFλτu* 8 Stersichoriq. *γπ* Sersicoriq, *τ* Tersichoriq. *Ac.* Sthersichorique *F* Stesichoriue *Bλ*1 (q *add.λ*2) Stersichoriue *A* Tersicoriq. *u* 9 anacroen *A* 10 recens (tamor) *π* 12 Eoliç *u* 13 conptos *u* 14 inlitum *Fγπu* 15 Mirata *u* regales *u*

et comites Helene Lacaena;
primusue Teucer tela Cydoneo
direxit arcu; non semel Ilios
uexata; nec pugnauit ingens
Idomeneus Sthenelusue solus
dicenda Musis proelia; non ferox
Hector uel acer Deiphobus grauis
excepit ictus pro pudicis
coniugibus puerisque primus.
uixere fortes ante Agamemnona
multi; sed omnes inlacrimabiles
urgentur ignotique longa
nocte, carent quia uate sacro.
paulum sepultae distat inertiae
celata uirtus. non ego te meis
chartis inornatum sileri
totue tuos patiar labores
impune, Lolli, carpere liuidas
obliuiones. est animus tibi

TESTIMONIA.

18 sq. 'non semel—uexata' Seru. ad Aen. III 3 29 sq. 'paulum—inercie celata uirtus' Vincentius VII 70

VARIA LECTIO.

16 helenae *Bλτu* helęne *π* helen*a* *A* lacęnę *π* lacenae *Fλτ* lacena *cett.* *uu.* 17—24 *del. Peerlk.* 17 Primusque *Fπτu Ac.* cydonio *u* cidoneo *ABF* 18 Dilex̄ *τ* illos *τ* 19 Vexat *B* nec *Fγχ* (*βμϱhnpv*) non *ABλτuχ*(*αδϑσgs*) *Ac.* n^ec *π* 20 sthenelusue *Fγχ* sthenelusq. *Aπ* stenelusq. *u* sthelenusque *Bλ1* (?) stelenusq. *τ* sthele////lusque *λ* (st: ue *βδμϱσnp*) 21 praelia *A* p̄lia *Bλπu* prelia *F* 22 Haector *Fπ Ac.* dei foebus *B* deiphoebus *γλsch.λφ* deiphebus *πτu* graues *Fτuπ2* 24 primi//// *π* 25 agamennona *AFu* 26 ['inlacrimabiles. *hic seruaui antiquam scripturam*' *Cr.*] illacrimabilis *B* inlacrimabilis *π pr.* 27 Urguentur *χ*(*αβδh*) Urgentur *π* Ungentur *γ* 28 quia] q, *τ* 29 inerciae *τ* inertiæ *π* inertiā *Bentl.* 30 Caelata *Fπγ2* 31 Cartis *Fτu* Carthis *Aλ* silebo *ABλu2χ*(*σ*) *opp. G*ς 33 *inde ab h. u.—c.* 11, 12 *deficit τ; interiit enim folium unum* Inpune *Fπu* Ĩpune *B* 34 Obliuione *B* Obliuionis *πpr.*

rerumque prudens et secundis
temporibus dubiisque rectus,
uindex auarae fraudis et apstinens
ducentis ad se cuncta pecuniae,
consulque non unius anni;
sed quotiens bonus atque fidus
iudex honestum praetulit utili,
reiecit alto dona nocentium
uoltu, per obstantis cateruas
explicuit sua uictor arma.
non possidentem multa uocaueris
recte beatum; rectius occupat
nomen beati, qui deorum
muneribus sapienter uti
duramque callet pauperiem pati,
peiusque leto flagitium timet,
non ille pro caris amicis
aut patria timidus perire.

X

O crudelis adhuc et Veneris muneribus potens,

TESTIMONIA.

45—50 Hildebert. moral. philos. p. 991 45—49 Vincent. l. c. 45 sq. 'non—beatum' floril. Paris. 8818ᵃ

IIII 10. 1 Terentianus p. 2443 Fortunat. 2705 praem. 'decima ode'

VARIA LECTIO.

35 rarumq. *Ac.* que *om.* *ABλχ*(σ) 36 rectis *φpr.* 37 et apst: — *u.* 40 *om.* *B* abstines *λpr.* abstineus *cett.* 38 peccunię *u* 40 Set *γι* quociens *λ* quoties *γι* 41 utili et *γω* *Bentl.* *uu.* 42—55 *om.* *B* 43 Vultu *Aγλu* et per *ω* obstantes *Fγu* *uu.* 45—52 *del.* *Peerlk.* 45 uocaberis *λ* *Pph.* *floril.* *Paris.* uocaris *u* 50 lẹto *Au* loeto *Fγλπ* 52 peribit *ABλ* ('*al lib.* perire' *λ*) [2 *Bland.*] *opp.* *G* '*V*' *Pph.* *Porph.* *sch.λφ*

IIII 10. AD LIGVRINVM PVERVM (*om.* *AB*) SPECIOSVM (SPETIOSVM *γ*, *cett.* *om.* *F*) ET ARROGANTEM ADVERSVM MAIORES (ADVERSVS AMATORES *γ*). EROTICE MONOCOLOS *ABFγλ* 1 ueneris potens

insperata tuae cum ueniet pluma superbiae
et, quae nunc umeris inuolitant, deciderint comae,
nunc et qui color est puniceae flore prior rosae,
mutatus, *Ligurine, in faciem uerterit hispidam,
dices 'heu' quotiens te speculo uideris alterum,
'quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit,
uel cur his animis incolumes non redeunt genae?'

XI

Est mihi nonum superantis annum
plenus Albani cadus; est in horto,
Phylli, nectendis apium coronis;
  est hederae uis
multa, qua crinis religata fulges;
ridet argento domus; ara castis
uincta uerbenis auet immolato
  spargier agno;
cuncta festinat manus, huc et illuc

TESTIMONIA.

Diomed. 527. praem. 'quarto . . . libro semel, ita' Victorinus de metr. Hor. 2617 3 cf. Prudent. peristeph. III 151 sq. 'crinis odorus ut in iugulos fluxerat inuolitans umeris'

III 11. 1 praem. 'undecima ode' Diomed. 527 6 'ridet—domus' Seruii Leidensis ad ecl. 4, 20 6 sq. 'ara—uerbenis' mythographus III tract. 11, 1 ap. Mai auct. class. III 250

VARIA LECTIO.

muneribus *γ* potes *B* 2 pluma] bruma *Bentl.* ruga *Marklandus* poena *Withofius* 3 umeris *B* huneris *u* humeris *cett.* 5 ligurinū *π* ligurinum *cett.* Ligurine *Bentl.* uerterit in faciem hispidam *Fπuχ* 6 quoties *γι* in speculo *ABλχ(g)* [2 *Bland.*] *Bentl. opp. G Ac.* 8 incolumis *B*

IIII 11. AD PHILLIDAM (PHYLLĀ *B* FILLIDEN *γ*) DE DIE NATALIS SVI SIMVL ET MECENATIS (MECEN: *Aλ*) QVI ERAT IDIBVS APRILIBVS. EROTICE TETRACOLOS *ABγλ* AD PHILLIDAM DE DIE NATALI MECENATIS *F* 1 · st *γ* michi *u* nouum *γιχ* 2 inorto *γλ* 3 Philli *γπu* 4 aedere *λι*, *alt. m. add. h* *uu.* 5—12 *del. Peerlk.* 5 crines *Fπu* 6 domos *A* 7 habet *Fλιπιχ* inmolato *F Ac.* 8 Spargit *πpr.*

cursitant mixtae pueris puellae;
sordidum flammae trepidant rotantes
  uertice fumum.
ut tamen noris quibus aduoceris
gaudiis: Idus tibi sunt agendae,
qui dies mensem Veneris marinae
  findit Aprilem,
iure sollemnis mihi sanctiorque
paene natali proprio, quod ex hac
luce Maecenas meus affluentis
  ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupauit
non tuae sortis iuuenem puella
diues et lasciua tenetque grata
  compede uinctum.
terret ambustus Phaethon auaras
spes, et exemplum graue praebet ales
Pegasus terrenum equitem grauatus
  Bellerophontem,
semper ut te digna sequare et ultra
quam licet sperare nefas putando
disparem uites. age iam meorum
  finis amorum
(non enim posthac alia calebo
femina), condisce modos, amanda

VARIA LECTIO.

10 *incipit* ε 11 crepitant *y* (*Gothan. I*) *Bentl.* rotanti
13 *redit* τ 15 Qui dies *euan.* ε messem ε mensis *π*ı 1
dit *euan.* ε 17 Iure *euan.* ε solemnis *A*ıτ sollēnis *B* solle
18 Pene *ABλu* Poene τ *euan.* ε quo *π*ı 19 Luc
euan. ε mecenas *AFγλτu* affluentes *γεu* adfluentes *F* 2
nat ε 21 Tel hum *euan.* ε 22 Non t: sor:]::n tue::ort
iuuenem] uiuentem ε 23 Diues et las]:::es&::sciua ε 24 C
γλu Pph. ::ompede:: ε uictum *A*ı*Bελ*ı*πpr.* 25 Terret]:::
phcton *A*τ phoeton *γεπφu* phoēton *B* phoethon *ψ* 26 Spes
euan. ε prebet *Fγ* 27 Peg:::errenum ε ⁖ grauatur
28 Bellerofontem *A* Bellorophontem *Fγεπτ Ac.* Bellorofontem *Bλ*
29 ut te] uitę *γ* sequare^{s}& *π* 31 Dispare ε 33 ce

uoce quos reddas: minuentur atrae
  carmine curae.

XII

Iam ueris comites, quae mare temperant,
impellunt animae lintea Thraciae;
iam nec prata rigent, nec fluuii strepunt
  hiberna niue turgidi.
nidum ponit Ityn flebiliter gemens
infelix auis et Cecropiae domus
aeternum obprobrium, quod male barbaras
  regum est ulta libidines.
dicunt in tenero gramine pinguium
custodes ouium carmina fistula
delectantque deum, cui pecus et nigri
  colles Arcadiae placent.
adduxere sitim tempora, Vergili.
sed pressum Calibus ducere Liberum
si gestis, iuuenum nobilium cliens,
  nardo uina merebere.

TESTIMONIA.

35 sq. cf. Nemesian. eclog. 4, 19: 'cantet, amat quod quisque: leuant et carmina curas'

IIII 12. 1 praem. 'duodecima ode' Diomed. 527   2 Seru. ad Aen. I 57. VIII 403 schol. Pers. 1, 14

VARIA LECTIO.

minuuntur *u2χ*(*ϱ2 cod. Bersmanni*) *opp. Ac.*   36 *om. A1, add. alt. m.*

IIII 12. VERIS DESCRIPTIO (DESCRITIO *λ*) EST AD VIRGILIVM QVOD TEMPVS MORTALIBVS (IN MORT: *ABγ*) EST (SIT *B*) GRATISSIMVM (CRATISSIMV *λ*). PARAENETICE (PARAENTICE *B* PARANETICE *γλ*) TETRACOLOS *ABγλ*   AD VIRGILIVM QVENDAM VNGVENTARIVM *F*   *inscr. om. ετ*   1 · am *γ*   qui *π* (*sed* i *in ras.*)   2 Inpellunt *Fτ*   animę *π1* niueę *π2*   linthea *λa.ras.*   traciae *B* trhaciae *u*   3 Iam non prata *ε*   fluuiis trepunt *τ*   fluui *Bπ*   5 ityn *ABγ Pph.* itin *Ac.* ithyn *λ* itys *F* hithis *ετ* ythin *u* ythin *πa.ras.* ythis *πp.ras.*   6 caecropiae *ε* cecropeae *γ* cicropiae *u*   7 obpū *B*   quod *ε* quae *y*   8 Regnū *B*   9 in t:] integro *τ*   11 Delectante *πuφ2* Delectantem *τφ1* Delectantque *ψ* Delectant~~que~~ *λ*   nigrae *y*   12 archadiae *Fγετu*   13 uirgili *Fγελπτu*   14 Set *γ1*   15 clyens *τ*   16 bina *B*   mereberis *Fπτuλuar.*

nardi paruos onyx eliciet cadum,
qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
spes donare nouas largus amaraque
  curarum eluere efficax.
ad quae si properas gaudia, cum tua
uelox merce ueni; non ego te meis
immunem meditor tinguere poculis,
  plena diues ut in domo.
uerum pone moras et studium lucri,
nigrorumque memor, dum licet, ignium
misce stultitiam consiliis breuem:
  dulce est desipere in loco.

XIII

Audiuere, Lyce, di mea uota, di
audiuere, Lyce: fis anus, et tamen
  uis formosa uideri,
    ludisque et bibis impudens,
et cantu tremulo pota Cupidinem

TESTIMONIA.

26 Seru. ad Aen. IIII 384 27 sq. florileg. Paris. 8069 28 Porph. ad epist. I 18, 60

IIII 13. 1 praem. 'tertia decima ode' Diomed. 527

VARIA LECTIO.

χ(*αδμ*[*sed* merebere *μuar.*]*ϱσ2sv*)*Ac. alt. loc. opp. G Acr. alt. l.* ('Merebere] *mereberis' Acr.*) *Pph. Bentl.* 17 paruus *Ω* onix *γεπu* elicet *τ* [illegible] 18 sulpitiis *u* sculpitiis *γ* suppliciis *τ* orreis *F* 21 Adque *φ* [illegible] Atque *γι* 23 Inmunem *Fγετu* tingere *ABγλuG Ac.* tinguere *Fεπ* [illegible] *τ'V'* 25 mores *τ* 27 stulticiam *Bετu* 28 in ioco *Porph. ad* [illegible] *epist. I 18*

IIII 13. COMPOTEM SE VOTI SVI (VOTI SVI SE *γ*) FACTV[illegible]M ESSE DICIT (*om. Aγ*) QVOD LYCE (LICE *λ* LICĘ *γ*) ANVS FACTA SIT [illegible]. PARANETICE (PARENTICE *B*) TETRACOLOS)*ABγλ*. AD LYCEN VETV[illegible]LAM MERETRICEM *F inscr. om. ετ* (*μεμπτικὴ. παϱαινετικὴ, G*)
1 · udiuere *γ* lice *AFγu expos. metr.* licę *π* di mea — *u.* 2 Ly[illegible]c *om. B* dii...dii *Aγλτu Diomed.* 2 lice *Aγu* lycę *π* fi sanus *Aτ* [illegible] *ψ* 3 formonsa *Pph.* formosa *Ω Ac. Acr. sch.λφ* 4 inpudens *Fγε*[illegible]*u*

lentum sollicitas. ille uirentis et
doctae psallere Chiae
pulchris excubat in genis.
importunus enim transuolat aridas
quercus et refugit te, quia luridi
dentes te, quia rugae
turpant et capitis niues.
nec Coae referunt iam tibi purpurae
nec cari lapides tempora, quae semel
notis condita fastis
inclusit uolucris dies.
quo fugit uenus heu, quoue color? decens
quo motus? quid habes illius, illius,
quae spirabat amores,
quae me surpuerat mihi,
felix post Cinaram, notaque et artium
gratarum facies? sed Cinarae breuis
annos fata dederunt,
seruatura diu parem
cornicis uetulae temporibus Lycen,
possent ut iuuenes uisere feruidi

TESTIMONIA.

12 'sunt et durae (sc. translationes) i. e. a longinqua similitudine ductae ut capitis niues' Quintilian. instit. VIII 6, 17 16 'Hor. in IIII carm.: inclusit — dies' Prisc. V 18 20 'Hor. in IIII carm.: quae — mihi' Prisc. XVII 18 cf. anthol. Lat. Burm. I p. 687: 'me mihi surripuit contraria flamma sororum'

VARIA LECTIO.

6 uires *ε* uirentes *πι* 7 Docte *γιτ* chie *τ* 8 Pulcris *u* ingeniis *Bτ* 9 Īportunus *B* Inportunus *Fγεπu* 10 Quercus *π* refigit *επι* 11 ruge *τ* 13 Nec choe *referunt u* choae *λπu* choe *ετ* 14 cari *FγεπτuιG' V'χ(βδρσhnps* kari *μuar.)Ac.Acr.Pph.Bentl.* clari *ABλuzχ(αμgv)[2Bland.]* 15 faustis *λι* factis *πιφι* 17 uenus *om. B.* quoque *y* (*Orelli d*) *nec scio an σpr.* color decens?|Quo *τω* 18 illius illius *φ* 19 sperabat *τ* 20 suripuerat *u a.ras.* usurpuerat *B* michi *λu* 21 cynaram *λ* cynaran *A* cyniram *F* cinara *τ* 22 sed c:|Breu: a: r: d: *Fεπτ* set *γ* cinare *ετ* cinirae *F* breues *AFελτu* 24 Seruat[ur]a *A* 25 licen *Aγτu* lycem *λ* licen[y] *ψ* 26 Possint *λφ* ut] ite *ε*

multo non sine risu
dilapsam in cineres facem.

XIIII

Quae cura patrum quaeue Quiritium
plenis honorum muneribus tuas,
Auguste, uirtutes in aeuom
per titulos memoresque fastus
aeternet, o qua sol habitabilis
illustrat oras, maxime principum?
quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper,
quid Marte posses. milite nam tuo
Drusus Genaunos, inplacidum genus,
Breunosque uelocis et arces

TESTIMONIA.

IIII 14. 1 praem. 'quarta decima ode' Diomed. 527 13 sq. 'Horatius "maior Neronum" dixit in IIII carm.: deiecit—Neronum' Prisc. XVIII 205

VARIA LECTIO.

27 *h. u. ultimus est in ε* Multi λ1 28 Dilapsam *Fπτuχ(αδgv) Acr. Pph.* Delapsam *ABλGχ(βϱμσhnps Orelli d)* Delampsam *γ* cinerem *τχ(δ)sch.γ i. t. opp. Acr. Pph. Porph. sch.λφ post h. u. in fol.* 181 *ea leguntur, quae descripta uides p.* 184

IIII 14. DE SALVTE (DELVTE *A*) AVGVSTI AIT (DICIT *λ*) ESSE SOLLICITOS PATRES. AD PLEBEM. ENCOMIASTICE TETRACOLOS *ABλ* LAVDES AVGVSTI *F* AD PLEBEM ENCOMIASTICE IN QVA DE SALVTE AVGVSTI AIT ESSE PATRES SOLLICITOS TETRACOLOS *γ inscr. om. τ*

1 ·uę *γ* quiritum *ABγχ* 2 Plen//s *γ* tuis *B om τ.* 3 Augustę *τ* euum *πu* aeuum *cett.* 4 fastos *λpr.uπ2χ(ϱσs Orelli cd) Ac. pr. post u. 4 in B reperiuntur quae memorauimus p.* 184; *reliqua om. B fol.* 171 5 Aeterne et o qua *F* Aeternę& o qua *π* Aeternae et qua *τ* sol] lux *Aλ* (*al lib.* sol *λ*) *γ opp. sch.λφ i.t.* habitabiles *Fλπ τu* 6 Inlustrat *Fπ* horas *Fπτuλ2* principium *τ* 8 dedicere *A1λ uu.* 9—40 *del. Peerlk.* 10 genas unos *λ* geraunos *u* [genaunos 3 *Bland.*] 11 Breunos *AFλπu V*[3 *Bland.*]*χ* ('Breunos] *ipsas* (*ipsius sch.φ*) *gentes' sch.λφ*) Brennos *γτG Acr. sch.γ Pph.* ς(*αβδ*[*ex sil. Br.*]*μϱσg nps Orelli cd*) uelocis *π1* ueloces *cett.* artes *π1*

Alpibus impositas tremendis
deiecit acer plus uice simplici;
maior Neronum mox graue proelium
commisit immanisque Raetos
auspiciis pepulit secundis,
spectandus in certamine Martio
deuota morti pectora liberae
quantis fatigaret ruinis,
indomitas prope qualis undas
exercet Auster, Pleiadum choro
scindente nubes, impiger hostium
uexare turmas et frementem
mittere ecum medios per ignes.
sic tauriformis uoluitur Aufidus,
qui regna Dauni praefluit Apuli,
cum saeuit horrendamque cultis
diluuiem meditatur agris,
ut barbarorum Claudius agmina
ferrata uasto diruit impetu,

TESTIMONIA.

20 sq. 'undas — Auster' Porph. ad epod. 9, 31 27 sq. 'Hor.: horrendamque — meditatur agris i. e. infert, exercet. nam in ipsa meditatione exercitium est' Seru. ad georg. III 153. 'meditatur, exercet: sic Hor.: et horridam cultis diluuiem meditatur agris' Seru. ad Aen. IIII 171. 'Oratius carm. lib. IIII: horrendamque cultis diluuiem minatur agris' Nonius p. 138 s. u. diluuium

VARIA LECTIO.

12 inpositas *Fγ* 14 p̄lium *Aπ* praelium *λ* prelium *u* 15 Cōmisit *A* Conmisit *u* inmanis *A* imanis *λ* inmanes *F* immanes *γπτu* retos *F* raethos *λ* rhetos *πτ* roethus *u* • 16 Auspitiis *Aγ* repulit *y* (*Gothan. I et Pulmanni H*) reppulit *χ*(*σ*1) redit *τ* 18 libere *φ* 19 fatigarat *Fχ*(*αβσ*) 20 Indomitus *τ* *Bentl.* 21 pliadum *τπ p.ras.* 22 inpiger *F* ampiger *τ* 24 aequū *π* equum *cett.* per enses *Bentl.* *uu.* 25 tauriformis — 29 ut *del. Linkerus.* 26 qua *Bentl.* perfluit *ω* 27 seuit *γπτφu* 28 meditatur *γ Guuar. χ*(*αβμϱhnp*) *sch. γ Porph. I Seruius* minitatur *AFλ* (*at lib* meditatur *λ*) *πτu V* [3 *Bland.*] *χ*(*δϭgsvμuar.*) *Pph.* minatur *Nonius Gerlachii* 30 Ferrato *γ*

primosque et extremos metendo
strauit humum, sine clade uictor,
te copias, te consilium et tuos
praebente diuos. nam tibi quo die
portus Alexandrea supplex
et uacuam patefecit aulam,
fortuna lustro prospera tertio
belli secundos reddidit exitus,
laudemque et optatum peractis
imperiis decus arrogauit.
te Cantaber non ante domabilis
Medusque et Indus, te profugus Scythes
miratur, o tutela praesens
Italiae dominaeque Romae.
te fontium qui celat origines
Nilusque et Ister, te rapidus Tigris,
te beluosus qui remotis
obstrepit Oceanus Britannis,
te non pauentis funera Galliae
duraeque tellus audit Hiberiae,
te caede gaudentes Sygambri
compositis uenerantur armis.

TESTIMONIA.

34—36 '. . . tamen et Alexandrea dicitur. Hor. in IIII carm.: nam — aulam' Prisc. II 47   40 cf. Phocas de historia uu. 22—24 [Wernsd. III 412]: '. . . perenne Romulae uoci decus arrogauit carmine sacro'

VARIA LECTIO.

31 et *om.* *τ*   32 humi *π2ω*   34 Prebente *AFγτu2* Prebere ut nan tibi *A1*   35 alexandre *A1* alexandrea *Fγπa.ras.A2χ(β1δgn) Priscianus* alexandri *τ* alexandria *λuπcorr.ςPph.sch.λφ i. t.* *'alexandriam' Acr.sch.γ Porph. i. t.* suppllex *u*   36 patefacit *A*   37 tercio *u*   39 *op*tatū *φ*   40 adrogauit *Fλ* abrogauit *π*   42 scithes *AFλu* scytes *τ*   43 presens *Au*   44 domine *τ*   45 caelat *Fπ*   46 te rap: t:] rapidusq: tigris *u1χ* tygris *Fγ*   48 brittannis *Aγλ1 uu.* 49—52 *sic dispositi sunt in u:* 51. 52. 50. 49   49 pauentis *Fλτu A2πcorr.ςAc.sch.γ* pauentes *A1γπ pr.χ(spr.) Pph. Porph. Bentl.*   50 Dure *γ*   51 cede *AFλπτu* cedę *γ* sycambri *FπA2* sicambri *τu*   52 Conpositis *λu*

XV

Phoebus uolentem proelia me loqui
uictas et urbes increpuit lyra,
ne parua Tyrrhenum per aequor
uela darem. tua, Caesar, aetas
fruges et agris rettulit uberes,
et signa nostro restituit Ioui
derepta Parthorum superbis
postibus, et uacuum duellis
Ianum Quirini clausit et ordinem
rectum euaganti frena licentiae
iniecit emouitque culpas
et ueteres reuocauit artes,
per quas Latinum nomen et Italae
creuere uires famaque et imperi
porrecta maiestas ad ortus
solis ab Hesperio cubili,
custode rerum Caesare non furor

VARIA LECTIO.

IIII 15. AD DIVVM AVGVSTVM *Fγλ*, *add.* TETRACOLOS *γλ* (*consent. πuς*) *'Haec Ode inuenitur in codic. manuscrip. adhaerere praecedenti indiuisa' Cr. idem repperimus in A neque alia de causa in B totum hoc carmen deest. In A inter hanc oden et XIIII nulla uacua linea intercedit: ceterum iam qui codicem scripsit in initio uocis Phębus uncialem litteram posuit maiorem et in margine adscripta uidimus:* AD AVGVSTVM TETRACOLOS. *'Quidam separant hanc oden a superiore, sed potest illi iungi, quoniam et hic laudes dicuntur Augusti' Porph. sch.γ cons. sch. Argentor. II* 1 Phębus *Au* ·hoebus *γ* Phebus *τ* p̄lia *Aπu* 2 lira *Aγu* 3 tyrrenum *λ* tirrhenum *A* thirrenū *τ* tirrenum *u* equor *πτu* 4 daremus *τ* cesar *A* 5 rettulit *Aπχ* (*hp*) *Ac.* re tulit *φ* retulit *celt.* 7 Direpta *u* Direpta *celt. G* [1 *Bland.*] Derepta *y* [2 *Bland.*] 9 Ianuū *τ* Quirinum *Passeratius et I. Fr. Gronovius* 10 euaganti *A*$_1$*γπτGχ*(*vpr.*)*Pph.cons.sch.γ* et uaganti[tiuo] *FλuA*$_2$*ς* emouit] dimouit *π*$_1$*τχ*(*ασs Pulmanni H.*) [1 *Bland.*] domuit *uχ*(*v*) amouit *A*$_2$*y* emouit *χ*(*μ*) [emouit 2 *Bland.*] culpas] nefas *u*$_1$ 12 et] In *A*$_1$ 13 P////quas *π* italię *π*$_1$*τ* itali *λ*$_1$ 14 imperii *AFλπτu* 15 Porrectaq. *τ* ortum *τχ*(*σ*) *opp. G* [1 *Bland.*] 17 cesare *Aτ*

civilis aut uis eximet otium,
  non ira, quae procudit enses
    et miseras inimicat urbes.
non qui profundum Danuuium bibunt
edicta rumpent Iulia, non Getae,
  non Seres infidiue Persae,
    non Tanain prope flumen orti.
nosque et profestis lucibus et sacris
inter iocosi munera Liberi,
  cum prole matronisque nostris
    rite deos prius adprecati,
uirtute functos more patrum duces
Lydis remixto carmine tibiis
  Troiamque et Anchisen et almae
    progeniem Veneris canemus.

VARIA LECTIO.

18 aut tuis existimet otium *τ* exiget *λ₁π Ac. Pph. Porph.* exigit *Aχ(δ₂uar.* eximet *FγuGς*[2 *Bland.*] [exegit 1 *Bland.*] 19 iraq. quę *τ* que *γ* *uu.* 21—24 *del. Peerlk.* 21 danuuium *A₁* dan//ubium *γ* danubium *cett. A₂* 22 Etdicta *γ* Et dicta *τ cons. sch.γ non Ac. Acr.* rumperīt *γ* iulię *A₁* gętę *π* 23 infidiue *FπGλp.ras.χ(δρσhsv) Ac.* inuidiue *τ* infidique *Aγλ₁uχ(αβμgnp)* 24 Nontana inppe *τ* tanaim *λπ₂* 25 et *om. Aλ* 28 apeccati (p *suprascr.*) *A* apprecati *λu* 30 Lydiis *Fλ* Lidiis *πτu* remixto] ////mixto *λu* tybiis *γ* 31 anchisem *λ₁u*

Q. HORATI (HORATII *B*) FLACCI CARMINV̄ LIB̄ ·IIII· EXPLICIT. INCIPIT EPODON FELICITER *AB* (*in B post c.* IIII 14, 4) *consent. μρσns* Q. (*om. φ*) HORATII FLACCI CARMINVM LIB̄ ·IIII· EXPLICIT. INCIPIT EIVSDEM (*om. γφ*) DE ARTE POETICA. (*haec om. τ*) ... Q. (*om. φ*) HORATII FLACCI (FLACCHI *τ* FLACCII *λ* F. HORATII *φ*) DE ARTE POETICA (LIBER *add. φ*) EXPLICIT. INCIPIT EIVSDEM (*om. γ τφ*) EPODON (EPPODON *γ*) *Fγλτ.* *consent. αβδπhqu* Q. HORATII FLACCI CARM̄ LIB̄ ·IIII· EXPLĪ INCIP̄ LIB̄ ·V· EPODON *B post c.* IIII 13, 28 *librum epodon post carmen saeculare exhibet v*

Q. HORATI FLACCI

E P O D O N

LIBER

I

Ibis Liburnis inter alta nauium,
amice, propugnacula,
paratus omne Caesaris periculum
subire, Maecenas, tuo.
quid nos, quibus te uita *si superstite
iucunda, si contra, grauis?
utrumne iussi persequemur otium,
non dulce, ni tecum simul,
an hunc laborem, mente laturi decet
qua ferre non mollis uiros?

TESTIMONIA.

Epodon liber. 'liber quintus qui epodon inscribitur' Diomed. 527 Victorin. 2618 cons. Acr. sch.γ Porph.

Epod. 1. 1 sq. Terentianus p. 2438 Victorin. 2618 sq. 2621 Fortunatianus 2705 1 Diomed. 515 Plotius 4, 18 Isidorus orig. XVIIII 1 Mallius Theodorus 5, 3. 13 praem. 'prima ode' Diomed. 528 'ibis Liburnis' Diomed. 509 3 Victorin. 2506 4 Victorin. 2585

VARIA LECTIO.

Epod. 1. AD MAECENATEM (MEC: *Aγτ*) *ABγτ*, *inscr. om. Fλ.* *'Odarum nomen ad ἐπῳδοὺς fere singulas in iis (i. e. Bland. codd.) omissum' Cr. item cod. π in epodon libro titulis caret* uu. 1 *sq. bis posuit B* 3 cesaris *τ* Caesari *πp.ras.Botheus et Peerlk.* 4 mecenas *Fλτ* mecenas *π* o mecenas *uλ2* tui *Wakefieldus opp. sch.γλφ* 5 sit ꞷ *Meinekius Herbstius* si *ABFλτuχ(δμϱgscorr.v)Ac.Porph.sch.γλφ om.γπχ(αβσhnps pr.)* sic ꞷ si est *Ritterus* 6 Iocunda *τuχ* 7 prosequemur *γπχ(ϱv1?)* 9 A*n*////hunc *γ* Adhuc *B* Auhuc *λ1* 10 Qua *ABγτGλ2*(a *in rasura*)

feremus et te uel per Alpium iuga,
  inhospitalem et Caucasum,
uel Occidentis usque ad ultimum sinum
  forti sequemur pectore.
roges, tuum labore quid iuuem meo
  inbellis ac firmus parum?
comes minore sum futurus in metu,
  qui maior absentis habet;
ut assidens implumibus pullis auis
  serpentium allapsus timet
magis relictis, non, ut adsit, auxili
  latura plus praesentibus.
libenter hoc et omne militabitur
  bellum in tuae spem gratiae,
non ut iuuencis illigata pluribus
  aratra nitantur meis,
pecusue Calabris ante sidus feruidum
  Lucana mutet pascuis,
nec ut superni uilla candens Tusculi

TESTIMONIA.

12 cf. Senec. Med. 43: 'inhospitalem Caucasum mente indue'

VARIA LECTIO.

Pph.comm. Quem *Fuγuar.πp.ras.etcorr.χ(βϱnsvOrelli cd)ω* Quę *π*[illegible] -
ras.et corr. mollis *πPph.* molles *cett.* 15 labore *Glareanus* labore[illegible]
Ωsch.γ iuues *Bλpr.* 16 Inbe////llis *γ* Ībellis *B* Imbellis *Aλ* firmu [illegible]
γ 17 sim *N. Heinsius, Bentl.* immetu *π* 18 absentes *Fγλτu*
uu. 19—9, 36 *desunt τ* *uu.* 19—22 *del. Peerlk.* 19 adsidens *F*[illegible]
Pph. implumibus *Aπ* inplumibus *FγλuAc.Pph.* īplumibus *B* 20 [illegible]
lapsus *Fuλ2Ac.* alapsus *γ* allapsu us *B* 21 ut adsit *AλGχ(δ)*[3 *Blan*[illegible].]
Porph.comm.Cr. ut assit *Bγχ(σghnβcorr.)sch.γ* ut sit *Fπuχ(αβpr.μϱ*[illegible])
(ut non sit *s*) uti sit *y* (*Pulmanni H*) [1 *Bland.*]: *quae lectio propter* [illegible]
miam uocalis I frequentiam improbanda esse uideatur: ceterum e [illegible]
praetulerunt Bentl. Hauptius Meinekius Paulyus Linkerus alii au[illegible] ili
χ auxilii *Ω* 22 presentibus *γu* 25 inligata *π* 26 mea *π2χ(qv)*[illegible]
sch.λφ 27 Pe//cusue *γ* 28 pascuis *FγπuGV*[4*Bland.*]ς*Pph.Be*[illegible] *il.*
pascua *Aλχ(αμ* [*sed* pascuis *μuar.*] *ϱ) comm.* pascula *B* 29 Neq[illegible]ue
ABλpr. Nec *Fγπuλcorr.Ac.* supernę *γ* superne *πχ(pι)* (*sch.λφ*: [illegible]u
perni] *quia in monte sita est*) superni *cett. γuar. Acr.* supini *Bentl.*
tangens *F* cadens *λιy* candens *π* tuscula, *superscr. ul* tusculi *γ*

Circaea tangat moenia.
satis superque me benignitas tua
ditauit: haud parauero
quod aut auarus ut Chremes terra premam,
discinctus aut perdam ut nepos.

II

'Beatus ille qui procul negotiis,
ut prisca gens mortalium,
paterna rura bobus exercet suis
solutus omni fenore,
neque excitatur classico miles truci
nec horret iratum mare,
forumque uitat et superba ciuium
potentiorum limina.

TESTIMONIA.

33 sq. Seruii ad Aen. I 210 libri deteriores 34 schol. Pers. 3, 31 Epod. 2. 1—4 Hildebert. moral. philos. p. 984 1—3 '... bobus pro bouibus. Hor. in epodo: beatus—suis' Prisc. VII 81 1 sq. Isidorus orig. I 38, 24. Victorin. 2527. 2589 1 Augustin. de mus. V 11, 23. Terentianus p. 2435. Victorinus 2524. 2585. Fortunat. 2692. praem. 'secunda' Victorin. de metr. Hor. 2618. praem. 'secunda ode' Diomed. 528 'beatus — procul' Plotius 7, 8 2 Diomed. 510. 511. Victorin. 2619 3 Abbo Floriacensis c. 7 [Mai auct. class. V 336] Victorin. 174 G. cf. Fortunat. I 3, 3 'nec exc: cl: truci miles' 7 sq. cf. Senec. epist. 68 (7, 6) § 10: 'pulsare superbas potentiorum fores' 8 Porph. ad c. I 35, 22 cf. Martial. XII 18: 'dum per limina te potentiorum etc.' Columell. de re rust. I 1: 'an honestius dixerim mercennarii salutatoris mendacissimum aucupium circumuolitantis limina potentiorum?' Claudian. in pr. cons. Stilich. I 42: 'nullis haerere potentum liminibus'

VARIA LECTIO.

30 Circaea *χ(σ)* Circea *Ω* mẹnia *A* 32 haud *AFγλπu* haut B 33 cremes *γ* 34 Discintus *A* ut nepos *FγπςPph.Seru.Bentl.* nepos *ABλuχ(σ) sch. Pers.*

Epod. 2. VITAM AGRICOLARVM SVMMA TRANQVILLITATE (TRAMQV: *λ*) RERVM EXORNATAM (EXORNATV̄ *λ*) PROSEQVITVR *ABλ* *add.* *λ*: LAVDACIO VITE RVSTICE LAVDATIO VITAE RVSTICAE (RVSTICE *F*) *Fγ*, *add.* *γ*: EXORNATẸ SVMMA TRANQVILLITATE RERVM *γ* 1 negotio *Augustinus* 3 bubus *Aπιuιχ(npr.σ)* exarat *Abbo* 4 fẹnore *AB* foenore *Fγπ* 5 [*'codd. Bland. bis habent*, naque' *Cr.*] ut miles *χ(μρ* 6 Neque *ABλu* Nec *FγπGBentl.* orret *F* 7 superbia *B*

ergo aut adulta uitium propagine
altas maritat populos,
aut in reducta ualle mugientium
prospectat errantis greges,
inutilisque falce ramos amputans
feliciores inserit,
aut pressa puris mella condit amphoris,
aut tondet infirmas ouis:
uel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus aruis extulit,
ut gaudet insitiua decerpens pira,
certantem et uuam purpurae,
qua muneretur te, Priape, et te, pater
Siluane, tutor finium.
libet iacere modo sub antiqua ilice,
modo in tenaci gramine.
labuntur altis interim ripis aquae,
queruntur in siluis aues,

TESTIMONIA.

10 Fortunat. 2682 Eutych. 2185 21 'munero, sed Hor.: muneretur te Priape' Diomed. 382

VARIA LECTIO.

9 aut] ut *γ1χ(p)* adultae u: propagini *Botheus* 10 Altos *B* *uu* 11 *sqq. sic disposuit Fabricius* 13. 14, 11. 12 *sequens cod. Altorf.*(?) 12 crrantes *γu* 13 Inutilesque *AFγu* Inuictusq; *π* inutilisue *Bentl.* ampútantes *B* amputas *γ* 16 oues *ABγλu* 17 decoris *u1* militib *B* capud *u* 18 Autunpnus *u* aruis extulit *γGχ* (*βμ uar.*) uuis (*p* aruis?) extulit *π* agris extulit *ABλV* [4 *Bland.*] *χ* (*δσghns*) a. ext. *Pp* agnis ext. *Ac.* extulit agris *Fχ*(*αμϱpv*) agris *extulit u* 19 Aut *χ*(*s* Et *π2* gaudens *Fπ1* decerpit *πuar.* 20 purpura *V* [4 *codd.Cr.*] *o* *Ac.* 21 Quis *Cuninghamus* muneret *Fχ*(*ϱp*). *cf. Diomed. loc. sup* *citat.* 23 *nouum epodum incipiunt Aγλ Acr.χ*(*βμϱghn*). INTRODV QVENDAM FENERATOREM LOQVENTEM ET (*om. λ*) LAVDANTEM (*om* VITAM (*om. λ*) QVIETĔ (*om. λ*) ET NON TAMEN SVVM PROPOSITVM (*add. A*) DESERENTĔM *Aλ* [*sim. 2 Bland*]. *inter u.* 22 *et* 23 *linea uacu* *nulla interruptio in BFπuχ*(*αδσpsv*)*sch.γPorph. sed ad marginem ψ* *dem exhibet quae λ* 25 ripis *Aγλπ1GB2χ*(*βσgnsv uar.*)*Bentl.* riuis *B1* '*V*'*χ* //riuis *π uid. mus. Rhen.* 1863, 283 *sq.* 26 Queruntur *Aπψ* auis

*frondesque lymphis obstrepunt manantibus,
somnos quod inuitet leuis.
at cum tonantis annus hibernus Iouis
imbres niuesque comparat,
aut trudit acris hinc et hinc multa cane
apros in obstantis plagas,
aut amite leui rara tendit retia,
turdis edacibus dolos,
pauidumque leporem et aduenam laqueo gruem
iucunda captat praemia.
quis non malarum, quas amor curas habet,
haec inter obliuiscitur?
quodsi pudica mulier in partem iuuet
domum atque dulcis liberos,
Sabina qualis aut perusta solibus
pernicis uxor Apuli,
sacrum uetustis extruat lignis focum
lassi sub aduentum uiri,
claudensque textis cratibus laetum pecus
distenta siccet ubera,
et horna dulci uina promens dolio

TESTIMONIA.

28 cf. Stat. silu. I 3, 4 'teneros inuitant murmura somnos' 31 sq. 'uenor multis canibus et multo cane, ut Hor.: aut trudit — plagas' Seru. ad Aen. I 378 33 sq. cf. Martial. III 58, 26: 'sed tendit auidis rete subdolum turdis' 34 Victorinus 2585 Fortunat. 2680 35 Fortunat. 2693

VARIA LECTIO.

27 Fontes *ΩPorph.sch.γλφ* frondes *Marklandus prob. Peerlk. uid. mus. Rhen.* 1863, 284 limphis *Au* lynphis *γ* lyphis *λ1* mantibus *B* 28 Sonnos *u* leues *ABFλu* 29 Aut *Buχ* hiberni *B* 31 hinc acris *Seruius Dan.* acres *Fu* agris *λ* multo *Seruius Dan. π uar. s corr.* 32 obstantes *Fu* 33 amitę *π* rara tetendit *F* 35 pauidumue *Bentl.* laqueo]//////*φ* 36 Iocunda *u* premia *γλu uu.* 37—70 *om. B uu.* 37. 38 *del. Peerlk.* 37 malorum *χ(β pr.)ω* 39 quid si *ω Hauptius* inparte *A Ac.* dulces *γu* 42 Sacrum et uetustis *y* [cod. *Siluius*] sacrumque uetustis *Lambinus* 47 orna *Fλπ1u*

dapes inemptas apparet:
non me Lucrina iuuerint conchylia
magisue rhombus aut scari,
si quos Eois intonata fluctibus
hiemps ad hoc uertat mare;
non Afra auis descendat in uentrem meum,
non attagen Ionicus
iucundior, quam lecta de pinguissimis
oliua ramis arborum,
aut herba lapathi prata amantis et graui
maluae salubres corpori,
uel agna festis caesa Terminalibus
uel haedus ereptus lupo.
has inter epulas ut iuuat pastas ouis
uidere properantis domum,
uidere fessos uomerem inuersum boues
collo trahentis languido,
positosque uernas, ditis examen domus,
circum renidentis lares.'
haec ubi locutus fenerator Alfius,
iam iam futurus rusticus,

TESTIMONIA.

48 'hortorum... aeque curam suscipere debebit, ut et quotidiani uictus sui leuet sumptum et aduenienti domino praebeat, quod ait poeta, inemptas ruris dapes' Columella de re rustic. XI 3 49—52 Priscian. VIIII 37 XI 34 63 sq. Seru. ad ecl. 2, 66

VARIA LECTIO.

49 non me] Nonne *u* conchilia *Au* 50 rombus *Fγλ* scauri *λa.ras.uπ2χ* *uu*. 51. 52 *del. Peerlk.* 52 Hiems *A* uertit *aliquot codd. Prisciani.* uerrat *N. Heinsius* 54 atagen *πu* 55 locundior *u* lecta de pinguissimis] lęta deposcimus *A, corr. alt. m.* 57 lapati *u* laphati *Fγπ* 59 cesa *γu* 60 hedus *AFπu* edus *γ* hereptus *A* 61 ępulas *F* aepulas *λ* ut] et *γ* oues *AFγπu* 62 properantis *π* properantes *cett.* domum properantes *u* 64 trahentis *χ(μϱ)* trahentes *Ω* 66 renidentis *πχ(μϱ)* renidentes *cett.* 67 foenerator *γ* alpheus *uχ(ϱ)* Alphius *Peerlk. citato Wesseling. de Iud. arch. pag.* 89

omnem redegit Idibus pecuniam,
  quaerit Kalendis ponere.

III

Parentis olim si quis impia manu
  senile guttur fregerit,
edit cicutis alium nocentius.
  o dura messorum ilia!
quid hoc ueneni saeuit in praecordiis?
  num uiperinus his cruor
incoctus herbis me fefellit, an malas
  Canidia tractauit dapes?
ut Argonautas praeter omnis candidum
  Medea mirata est ducem,
ignota tauris illigaturum iuga
  perunxit hoc Iasonem;
hoc delibutis ulta donis paelicem

TESTIMONIA.

Epod. 3. 1 praem. 'tertia ode (om. Victor.)' Diomed. 528 Victorin. de metr. Hor. 2618 5 cf. Petron. sat. c. 17: 'maior enim in praecordiis dolor saeuit'

VARIA LECTIO.

69 relegit *λ corr. χ(βδμϱnpsv Orelli cd)* redegit *cett. G V* [4 *Bland.*] *Ac. Pph. sch.γ* 70 Querit *Au* calendis *Fπ*

Epod. 3. EXECRATVR QVOD APVD MAECENATEM (MECENATEM *Aλ*) ALIVM (ALLIV̄ *λ*) EDERAT ET AESTV (ESTV *Aλ*) TORQVEBATVR (TORQVEBETVR *λ*)*ABλ, in B add. alt. m.* DE ALLIO HERBA NOCENTIORE CICVTIS AD MECENATEM TERNARIVS IAMBICVS BINARIVS IAMBICVS EPODICVS *Fλ* (*in λ hic tit. post illum*) AD MECENATEM TERNARIVS IAMBICVS EXECRATVR QVOD APVD MECENATEM ALLIVM COMEDERAT ET ESTV TORQVEBATVR *γ* AD AVGVSTINVM MECENATEM *χ(p, Oberlini B)* 1 olim *om. γ* 3 Edat *uπ2χω*[edit 4 *codd. Bland.*] allium *γλuGBcorr.π2ψ2χ(βμϱσnpsv) sch.γ opp. Ac. Pph.* 5 seuit *u* precordiis *AFγu* 7 an malas *om. B* 8 tentauit (*teste Torrentio*) *y uu.* 9—22 *om. B* 9 preter *Aγ* omnis *πχ(αδμϱ)* omnes *cett.* 10 est]//// *π* 13 pelicem *Aγλπu*

serpente fugit alite.
nec tantus umquam siderum insedit uapor
siticulosae Apuliae,
nec munus umeris efficacis Herculis
inarsit aestuosius.
at si quid umquam tale concupiueris,
iocose Maecenas, precor
manum puella sauio opponat tuo,
extrema et in sponda cubet.

IIII

Lupis et agnis quanta sortito optigit,
tecum mihi discordia est,
Hibericis peruste funibus latus
et crura dura compede.
licet superbus ambules pecunia,
fortuna non mutat genus.
uidesne, sacram metiente te uiam

TESTIMONIA.

21 sq. Porph. ad epod. 14, 13

Epod. 4. 1 praem. 'quarta ode' Diomed. 528 8 'arta toga, quae bis ulnarum (sic) non sit ut in epodis dixit' Porph. ad epist. I 18, 30

VARIA LECTIO.

16 Apuliae] Dauniae *Heimsoethius* 17 herculis efficacis humeris *u* umeris *Pph.* humeris *Ω* 18 estuosius *u* 19 Aut *u* Quod χ(σ) 20 iocosa *Marklandus opp. Porph sch.γλφ* mecenas *Ω* 21 suauio χ(σsv)*yω Acr. cf. Prisciani inst.* XIII 1, 2. [sauio *codd. Bland.*] obponat *Porph. ad ep.* 14. conponat *u*

Epod. 4. AD SEXTVM MENAM LIBERTINVM. VEDIVM RVFVM EX SERVITVTE MIRATVR VSVRPASSE EQVESTREM DIGNITATEM VSQVE AD TRIBVNATVM MILITVM *ABλ(u,cons.n) post* TRIBVN: *add.* χ(*h*): IN SEXTV̄ POMPEIV̄ SEX. LIB. MENĀ IAMBICEI IN SEXTVM POMPEIVM LIBERTVM *Fγ*χ(α) IN MENAM SEXTI POMPEI LIBERTVM χ(δ *cons.s*) 1 obtigit *Fπu exp. metr. Pph. Diomed.* obtegit *B* 4 cōpede *ABπ* 5 peccunia *u* 7 meutiente *π* mertiente *B*

cum bis trium ulnarum toga,
ut ora uertat huc et huc euntium
liberrima indignatio?
'sectus flagellis hic triumuiralibus
praeconis ad fastidium
arat Falerni mille fundi iugera,
et Appiam mannis terit
sedilibusque magnus in primis eques
Othone contempto sedet.
quid attinet tot ora nauium graui
rostrata duci pondere
contra latrones atque seruilem manum,
hoc, hoc tribuno militum?'

V

'At o deorum quicquid in caelo regit
terras et humanum genus,
quid iste fert tumultus, et quid omnium
uoltus in unum me truces?

TESTIMONIA.

Epod. 5. 1 sq. Seru. ad Aen. VII 363 VIIII 582 Donatus ad Terent. Andr. IIII 1, 43. praem. 'Hor. in epodo' Prisc. XVII 171 1 Seru. ad Aen. VIIII 144. praem. 'quinta ode' Diomed. 528

VARIA LECTIO.

8 trium χ(α2) *Barthius, Bentl. cons. Acr. sch.γ* ter *Ω Ac.* uinarum *B* 11 trium iuralibus *A* 12 Preconis *Fγu* 14 teret *B* 15 eques] et eques *Aλ* 16 Ottone *u* contenpto *u* contēpto *Fπ* 17 ora] aera *Bentl.* 19 latranes *γ*

Epod. 5. PVERVM PRAETEXTATVM (PRET: *γ* PRETEXATV *λ*) DEFOSSVM INDVCIT A (AD *γ*) CANIDIA QVO NECATO (NEGATO *AB*) ALFIO (ALPHIO *B euan. λ*) VARO (*euan. λ*) DARET POTIONEM (POTIONE *λ*) DELINIMENTORVM (DELIRAMENTORVM *γ*) *ABγλ*, *add. λ quae legimus in F* IN GRATIDIAM CONVERSO NOMINE TFRNARIVS IAMBICVS BINARIVS IAMBICVS EPODICVS *F* 1 quidquid *π1Pph. Diomed.* quisquis *Donati edit.* celo *u* regis *Fλpr.πuχ(βnvμ uar. Orelli d Pulmanni BH) Donati edit. opp. Ac. Pph. Porph. sch.γ* [quicquid regit *codd. Bland.*] 2 terra *γ* 3 et quid *FγπuG V* [*codd. Bland.*]ς aut quid *ABλχ(σg)Pph.ω* 4 Vultus *ABλu*

per liberos te, si uocata partubus
  Lucina ueris adfuit,
per hoc inane purpurae decus precor,
  per improbaturum haec Iouem,
quid ut nouerca me intueris aut uti
  petita ferro belua?'
ut haec trementi questus ore constitit
  insignibus raptis puer,
inpube corpus, quale posset impia
  mollire Thracum pectora,
Canidia, breuibus implicata uiperis
  crines et incomptum caput,
iubet sepulchris caprificos erutas,
  iubet cupressos funebris
et uncta turpis oua ranae sanguine
  plumamque nocturnae strigis
herbasque, quas Iolcos atque Hiberia
  mittit uenenorum ferax,
et ossa ab ore rapta ieiunae canis
  flammis aduri Colchicis.

TESTIMONIA.

11—13 'Hor. in epodo: ut—constitit puer—corpus' Prisc. VI 65 15 'et alibi dictum est, Gratidiam nomine fuisse Neapolitanam unguentariam, quam Canidiam hic appellat et ut ueneficam carpit maxime in epodo carmine' Porph. ad serm. I 8, 25 21 sq. Seru. ad Aen. VIIII 582

VARIA LECTIO.

5 te] ter *χ(μ)* 6 affuit *Aγu* 7 purpure *γ* 8 inprobaturum *F* īprobaturum *B* 9 aut uti] quam uti *u* aut ut *A* 11 haec] haec & *Fπ* tremente *Bentl.* 13 Inpube *Fγλπ* Īpube *B* Impube *Au* posset] solet *B* inpia *λ* 14 trhacum *u* traecū *sch.λ* 15 implicata *yuςsch.λφ* inplicata *FπAc. Pph.* illigata *ABλχ(σg Monac. II Argentor. II)* inligata *Porph.* 16 capud *u* 18 cupressus *Fλπχ Pph., non GAc.* funebres *Fγλπu* 19 cuncta *B* oua ranae] o uarane *A* rane *γ* rana *B* 20 strigis nocturnae *ABλχ(σ)* nocturne *γ1* 21 iolcos *Seruii Reginensis cons. Porph.* hiolcos *ABγ* hiolchos *χ(σδ2 Pulmanni H)* *sch.γ* [iolchos 4 *Bland.*] colchos *FπuGχAc.* colcḥos *λ* cholchos *Pph.* colcos *Acr.* atque *FγπuςAc. Pph.* aut *ABλχ(σ)* (et *gpr.*) 23 ieiune *Aγ* leoninę *B* 24 cholchicis *π*

at expedita Sagana per totam domum
  spargens Auernalis aquas
horret capillis ut marinus asperis
  echinus aut currens aper.
abacta nulla Veia conscientia
  ligonibus duris humum
exhauriebat ingemens laboribus,
  quo posset infossus puer
longo die bis terque mutatae dapis
  inemori spectaculo,
cum promineret ore, quantum extant aqua
  suspensa mento corpora:
*exsucta uti medulla et aridum iecur
  amoris esset poculum,
interminato cum semel fixae cibo
  intabuissent pupulae.
non defuisse masculae libidinis
  Ariminensem Foliam

TESTIMONIA.

33 sq. 'idem (=Hor.) in epodo: mutatae—spectaculo' Prisc. VII 41

VARIA LECTIO.

25 Aut λ A//t *A* Atq. *u* saga////per *u* 26 auernales *Fγλuπ2* 28 Laurens aper *N. Heinsius Bentl.* 29 ła (=uela) *B* 33 te[r]que *yω* mutate λ dapes *F*λ1 34 Inemoris pectaculo *γ* In[ualde]emori *u*, *punctis et alt.* ri *altero atramento adscriptis* Īnemori *B* Inmemori *Fπ a. ras.χ* (*sch.F 'indigno memoria'*) *Prisciani unus cod.* memori *Prisciani codd. plerique* expectaculo ψ 35 extat *B* 37 *incipit altera manus in γ* Exsecta *Fγλ1πuGV* [*omn. Bland.*] ς *Ac. sch.γ Pph. schol.* ψ Execta *AB* Exsucta *λ2χ* (*h Orelli cd*, *Bersmanni unus, Lambini aliquot, Batteliani uar. lect.*, *Dessauiensis II* [*Kirchneri nou. quaest. p.* 14] *Gottingensis I* [*Kirchneri nou. quaest. p.* 27]) Exucta *χ*(*s1μ sed uar.* Execta; *codex Diuaei*) Exsucca *y* (*Parisinus* 7977) Exu//ta *y* (*Zulichemianus*) Exuta *y* (*Bersmanni unus*) Exerta *y* (*Bodleiani uar. lect.*), *edit. Locheri, Aldinae* exesa *uel* exesta *N. Heinsius, illud recepit Bentl.* Ex: uti] Exectati *B* 39 fixe *BF* cybo F 40 populae *Bλpr.ψpr.* 41 non] nec *Acronis Guelferbyt.* mascule *A* 42 Arimenensem *AB* Arimi////nensem λψ (*aut* ni *aut* mi *erasum est*) Arimensem *γ*

et otiosa credidit Neapolis
  et omne uicinum oppidum,
quae sidera excantata uoce Thessala
  lunamque caelo deripit.
hic inresectum saeua dente liuido
  Canidia rodens pollicem
quid dixit aut quid tacuit? 'o rebus meis
  non infideles arbitrae,
Nox et Diana, quae silentium regis,
  arcana cum fiunt sacra,
nunc, nunc adeste, nunc in hostilis domos
  iram atque numen uertite.
formidulosis cum latent siluis ferae
  dulci sopore languidae,
senem, quod omnes rideant, adulterum
  latrent Suburanae canes
nardo perunctum, quale non perfectius
  meae laborarint manus.
quid accidit? cur dira barbarae minus
  uenena Medeae ualent,
quibus superbam fugit ulta paelicem,
  magni Creontis filiam,

TESTIMONIA.

57. 59 sq. Prisciani codd. O D S r XVII 32. reliqui et optimi c[illegible]d Horatianos uersus omittunt: eosque inepto loco insertos esse app[illegible]et
57 cf. 'senes quod omnes rideant cunctos canos' Plot. 4, 21

VARIA LECTIO.

45 Que *Aγι* sydera *γ* thesala *B* 46 celo *u* decęlo *φ* diri[illegible]it *γuιG* [deripit *codd. Bland.*] 47 inresecto (v) *u* seua *u* libido (u) *B* 49 quod tacuit *λ* 50 infidelis *B* 52 Archana *Fγu* 53 hostiles [illegible]*γ πu* domus *γ* 54 Arcum *y* 55 Formidulosis *Bπχ(g)* Formi[illegible]o-losis *AFλιχ(h) Ac.sch.γ* Formidolosae *uGV* [4 *Bland.*]ς Formidolose *γ*[illegible]*λ*2 cum *ABγλιχ(βδσ) Ac.* dum *Fπuχ* 56 Dulcis opere *B* 57 quo[illegible]] quo *F* 58 suburbane *Aλι* (*alt.* b *eras.*) *Ac.* suburbanae *χ(αβvz)* 60 laborarunt *ABλG* (*ex sil. Pulm.*) (laborauerunt *μ*) *opp.* '*V'Pph. sch.*[illegible]*φ*
61 dira *om. A* barbare *AB* 63 superba *ABγπ Ac. Acr. sc*[illegible]*γ u2χ(ασps Pulmanni B)* superbam *FλuGV* [4 *Bland.*]*χ(βδμghnqv)* p[illegible]i-cem *AFγλπu* 64 filia *π*

cum palla, tabo munus imbutum, nouam
  incendio nuptam abstulit?
atqui nec herba nec latens in asperis
  radix fefellit me locis.
indormit unctis omnium cubilibus
  obliuione paelicum.
a! a! solutus ambulat ueneficae
  scientioris carmine.
non usitatis, Vare, potionibus,
  o multa fleturum caput,
ad me recurres, nec uocata mens tua
  Marsis redibit uocibus.
maius parabo, maius infundam tibi
  fastidienti poculum,
priusque caelum sidet inferius mari
  tellure porrecta super,
quam non amore sic meo flagres uti
  bitumen atris ignibus.'
sub haec puer iam non, ut ante, mollibus
  lenire uerbis impias,
sed dubius unde rumperet silentium
  misit Thyesteas preces:

TESTIMONIA.

69 cf. 'indormis cunctis omnium cubilibus malignis' Plot. 4, 24

VARIA LECTIO.

65 palla////bo (ta *superscr.*) *F*   pallo *u*1   pal *λ*   imbutum *γ*1*πχsch.λφ* inbutum *Fλuχ Pph.* infectum *ABγ*2*y et haec interpretatio est in sch.γ et Acr.* noua *ABπp.ras.*   68 fefellix *A*   *uu.* 69. 70 *del. Peerlk.*   70 pelicum *Fγλπu*   Obliuione pelicum aha | Solutus a: *u*   71 A. a. *Aπ Pph.χ om.Bλ*1 Ah ah *Fλ*2*χ* Ah *γχ* aha *u Bentl.*   74 fle//turum *λ* capud *u*   75 menstrua *B*   76 ridibit *A*   79 celum *λu*   mare *Fπ*   81 sic flagres meo uti *u*   mei *Glareanus, Bentl.*   83 iam *om. γπpr.χ(βn)*   ut *om. u*   86 thiesteas *AFγλπu*   praeces *Aλ*   *uu.* 87

'uenena magnum fas nefasque non ualent
  conuertere *humana inuicem.
diris agam uos; dira detestatio
  nulla expiatur uictima.
quin, ubi perire iussus expirauero,
  nocturnus occurram furor,
petamque uoltus umbra curuis unguibus,
  quae uis deorum est Manium,
et inquietis assidens praecordiis
  pauore somnos auferam.
uos turba uicatim hinc et hinc saxis petens
  contundet obscenas anus.
post insepulta membra different lupi
  et Esquilinae alites,
neque hoc parentes, heu mihi superstites,
  effugerit spectaculum.'

TESTIMONIA.

89 sq. 'dira—uictima' Seru. ad Aen. VII 597 92 cf. 'sunt il uera, quae extremo miseri spiritu dicebantur: dabis mihi, scelera poenas: persequar quandoque et occurram' Quintilianus declam. 8
99 'post —differant lupi' Plot. 4, 23

VARIA LECTIO.

88 *del. Peerlk.* 87 magnum *Ω Ac.Pph.Porph.sch.λφ* magica ω *Bentl.* maga non *Hauptius* 88 non uertere *Bentl.* humana inuicem] humanam uicem *Ω Pph. Porph. sch.γ Bentl.* immani uice *Peerlk.*; *de nostra lectione uide sis mus. Rhen.* 1863, 284 *sq.* 89 detestacio 91 uisus *B* exspirauero *γ* 93 uultus *Ω* 94 quę uis deorum maniū ē *Ac.* 95 Et quietis *A* assident *B* precordiis *γλ* 96 sonnos *u* 98 Contundat *ABλ Pph.* obcenas *λ1* 99 menbra *λu* differrent *γ* deferent *Ac.* 100 aesquilinae *ABFπ* esquilinae *γλu V*[4 *Bland.*] Exquilinae *Fea; sed cf. gymn. Austr. ann.* 1862 329 102 Effugerit *FγuGπcorr.ς Pph.Porph.sch.λφ* Effugerint *ABλ* *a.ras.χ*

VI

Quid immerentis hospites uexas canis
 ignauos aduersum lupos?
quin huc inanis, si potes, uertis minas
 et me remorsurum petis?
nam qualis aut Molossus aut fuluos Laco,
 amica uis pastoribus,
agam per altas aure sublata niues,
 quaecumque praecedet fera.
tu cum timenda uoce complesti nemus,
 proiectum odoraris cibum,
caue, caue: namque in malos asperrimus
 parata tollo cornua,
qualis Lycambae spretus infido gener
 aut acer hostis Bupalo.

TESTIMONIA.

Epod. 6. 1 praem. 'sexta ode' Diomed. 528 10 praem. 'Hor. in epodo' Eutych. 2160 13 sq. cf. Plotius 4, 13 'qualis Lycambe spretus infido gener Bupalo'

VARIA LECTIO.

Epod. 6. MALEDICVM POETAM IN SE IRRITAT MINATVRQVE (MIRATVRQVE *λ*) SI SOLITA RABIE FVERIT ELATVS *ABλ* IN CASSIVM SEVERVM TERNARIVS IAMBICVS (IAMBIVS *F*) BINARIVS IAMBICVS EPODICVS (PODICVS *γ*) *Fγ* AD MEVIVM ALLEGORICE *μ* [*'IN CASSIVM SEVERVM. Iambica Epodos VI... In inscriptione huius epodi tres codices Blandinii consentiunt, quartus sequitur uulgatam lectionem' Cr.*] 1 immerentis *A* im̄erentes *B* immerentes *Fuπ2 Ac.* inmerentes *γλ exp. metr. Pph. Diomed.* merentes *π1* 2 Ignabus *B* Ignauus *cett.* aduersum *Aγλ π2(π1 eras.) Ac. χ(βδk1ns)* aduersos *B* aduersus *Fuς* 3 inanes *BFu* uertis *AB1γλπ1Gu2χ(σk pr. ns1) sch. γ* [*3 Bland.*] uerte *Fu1 'V' B2π2ς uid. mus. Rhen.* 1863, 283 4 pete *Fu1 V ut uid. π2χ(αδμgpv Pulmanni H)* petes *χ(β)* [petis *3 Bland.*] 5 molosus *γλuχ* molosos *B* fuluus *Ω* laco *ABγy* [*2 Bland.*] *cf. Prisciani instit.* VI *p.* 220 *sq.* lacon *Fλπuς* 7 p̲ *altas u* 8 Quecumq. *Aλ* precedet *u* praecedat *y* procedet *y* 9 Tuq̲uum (c supra) *π*, c *ab alt. m.* conplesti *Auχ(μ)* cōplesti *π* complesti *cett. Ac.* 10 cybum *F* 13 licambȩ *Fπ pr. u* licābae *B* lycambe *γ* sprȩtus *φ* 14 bubalo *λ corr. π2* pabulo *γ* bupa lo *4 codd. Cr.*]

an si quis atro dente me petiuerit,
inultus ut flebo puer?

VII

Quo quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
aptantur enses conditi?
parumne campis atque Neptuno super
fusum est Latini sanguinis,
non ut superbas inuidae Carthaginis
Romanus arces ureret,
intactus aut Britannus ut descenderet
sacra catenatus uia,
sed ut secundum uota Parthorum sua
urbs haec periret dextera?
neque hic lupis mos nec fuit leonibus
umquam nisi in dispar feris.
furorne caecos an rapit uis acrior
an culpa? responsum date.
tacent, et ora pallor albus inficit

TESTIMONIA.

Epod. 7. 1 praem. 'septima ode' Diomed. 528 3 sq. cf. 'parumne campis atque N: s: fusum dextris' Plot. 4, 27 5—7 cf. 'non—aut Britannicus' Plot. 4, 34. 5 sq. f. 'non ut s: i: Carthaginis arces' Plot. 4, 26.

VARIA LECTIO.

15 atro π me oppetiuerit *Fπ1χ comm. Cr. opp. Ac. sch.γ*

Epod. 7. PRIMO CIVILI BELLO FINITO VT AB ALIO (BELLO *add. B*) ABSTINEATVR (ABSTINEAT *ABλ*) DEPRECATVR (AMONET *λ*) *ABγλ,γ add. quae legimus in F* TERNARIVS IAMBICVS BINARIVS IAMBICVS EPODICVS *F* 1 dextris *ABγλ expos. metr.* 2 Aptant *φ1* super] semper *u* 4 Fusūst *π1* Fusum est *π2 cett.* 5 inuide *AB* inde *π1* carthaginis *λ* cartaginis *A* kartaginis *BFγπu* 6 urerer *A* uerteret *ω* 7 brittannus *γλA corr.* 10 dextra *A* 12 Vnquam *Bλ* Nunquam *ω* (*ed. Ven.* 1490) *Bentl. Hauptius Peerlk. alii* feris] genus *Lambinus* 13 caecos *γχ* (*g Argentor. II, duo codd. Torrenti et unus regiae societatis Londini*) *Bentl.* cecus *πuγuar.* caecus *rell. Pph.* 15 albus ora pallor *ABλχ(gk)Ac.Pph.*

mentesque perculsae stupent.
sic est: acerba fata Romanos agunt
scelusque fraternae necis,
ut immerentis fluxit in terram Remi
sacer nepotibus cruor.

VIII

Rogare longo putidam te saeculo
uires quid eneruet meas:
cum sit tibi dens ater et rugis uetus
frontem senectus exaret
hietque turpis inter aridas natis
podex uelut crudae bouis?
sed incitat me pectus et mammae putres,
equina quales ubera,
uenterque mollis et femur tumentibus
exile suris additum.
esto beata, funus atque imagines
ducant triumphales tuum,
nec sit marita, quae rotundioribus

TESTIMONIA.

Epod. 8. 1 praem. 'octaua ode' Diomed. 528 11 sq. schol. Stat. Theb. VI 268 13 sq. schol. Stat. Theb. IIII 207 'quae — baccis'

VARIA LECTIO.

16 percussae χ(s)y 17 facta *sch. Stat.* agunt] premunt *sch. Stat.* 18 Scęlus *A* fraterne *Aλ* 19 inmerentis *λcorr.* imerentis *B* inmerentis *Fγπu* inmerentes *APph.* immerentes *λpr.*

Epod. 8. PROSTITVTAM PVTIDAM ANVM SECTATVR VITIA CORPORIS EIVS PROSCRIBENS *ABλ* PROSTITVDAM PVTIDAM ANVM SECTATVR VITIA CORPORIS EIVS IN GRATIDIAM *γ* IN ANV̄ LIBIDINOSĀ QVĀ ASPERNATVR *F* 1 scto *Fu* secı o *A* 2 quod *Bγχ(αδzgk)* (q̄d *μ*) eneruat *χ(σ)* 3 Cum si! dens ater tibi et *γ* uiętis *πz, recte π1* 5 natis *π* nates *cett.* 6 uelud *u* 8 Et quina *γ* qualis *ABλπpr.* 11 fumus *λpr.* 12 triumfales *B* 13 quae r:] quaerunt unionibus *sch.Pers.*

onusta bacis ambulet.
quid quod libelli Stoici inter Sericos
iacere puluillos amant?
inlitterati num minus nerui rigent,
minusue languet fascinum,
quod ut superbo prouoces ab inguine,
ore adlaborandum est tibi?

VIIII

Quando repostum Caecubum ad festas dapes
uictore laetus Caesare
tecum sub alta (sic Ioui gratum) domo,
beate Maecenas, bibam,
sonante mixtum tibiis carmen lyra,
hac Dorium, illis barbarum:

TESTIMONIA.

schol. Pers. 2, 66 sq. 18—20 Plotius 4, 33 19 sq. 'quia ut—tibi' schol. Iuuen. 6, 298

Epod. 9. 1 praem. 'nona ode' Diomed. 528

VARIA LECTIO.

14 baccis *u sch.Pers.* 17 Inliterati *γλψ* Illiterati *B* illiteratis *Guietus Bentl.* num] non *Pph.χ(k uar.)* *u.* 18 *om. B* Minusue *Ω Ac. Pph.* magisue *Guietus Bentl. Broukhusius* *u.* 19 *om. πpr.* quod] quia *sch. Iuu.* superbo prouoces] super uoces *sch. Iuu.* iunguine *B* 20 allaborandum *λ*

Epod. 9. EPODON BELLO ADVERSVS ANTONIVM ET CLEOPATRAN (CLEOPATRÃ *B*) DESIGNAT VOTIS VICTORIAM CAESARIS *ABλ*, *add. λ*: AD MECENATEM *λ* AD C. (*om. F*) MECENATEM. TERNARIVS IAMBICVS BINARIVS IAMBICVS EPODICVS (BODICOS *γ*, *rell. om. F*) BELLA CONT(RA) CLEOPATRA(M) ET ANTONIVM DESIGNAT *Fγ* 1 repostum *Fλuπp.ras.χ exp.metr.comm.Cr.* repositum *ABγπ pr.ςAc.Pph.* o repostum *N. Heinsius Bentl.* cecubum *Fπu* 2 letus *Aγιu* cesare *Aγιλ* 4 Beatę *A* mecenas *Fγλπu* 5 mixtis *γ Bentl.* lira *Au*

ut nuper, actus cum freto Neptunius
dux fugit ustis nauibus,
minatus urbi uincla, quae detraxerat
seruis amicus perfidis?
Romanus eheu (posteri negabitis)
emancipatus feminae
fert uallum et arma miles et spadonibus
seruire rugosis potest,
interque signa, turpe! militaria
sol aspicit conopium.
adhuc frementes uerterunt bis mille equos
Galli canentes Caesarem,
hostiliumque nauium portu latent
puppes sinistrorsum citae.
io Triumphe, tu moraris aureos
currus et intactas boues?
io Triumphe, nec Iugurthino parem
bello reportasti ducem,
neque Africanum, cui super Carthaginem
uirtus sepulchrum condidit.

TESTIMONIA

9 sq. Seru. ad Aen. VI 612 15 sq. 'signa militaria — conopeum' schol. Iuuen. 6, 80 17 sq. Seru. ad Aen. VI 612 22 'intactas boues' Probus 1462

VARIA LECTIO.

7 actus in freto *Ac.* 8 ustis *om. B*ι 9 uincula *Fλ* uinda *γ* detexerat *γ* 11 heheu *A* 12 Et mancipatus *γλ a.ras.* Mancipatus *χ* *uu.* 13 — 38 *om. B.* 16 conopium *A Ac. Acr. Pph. Porph.* conopeum *cett. sch.γ* *uu.* 17—20 *del. Peerlk.* 17 Adhuc *λιχ(σpguar.y) Seruius Dan. Hauptius* At huc *Gχ(hk, Pulmanni H)* [1 *Bland.*] *sch.γ comm. Cr.* Ad hunc *AFγπuς Ac. Acr. Pph. Seruii codd. mss.* [Ad hunc, *uar.* at huc 3 *Bland.*] At hunc *y* Ab hoc *N. Heinsius Peerlk.* At hoc *Fea* 18 cesarem *Aγι* 20 sinistrosum *Pph. Porph.* sitae *y* [2 *codd. Cr.*] 23 iugurtino *πu* 24 reposti *ψι* *uu.* 25 *sq. del. Schwenckius* 25 africanum *Aγπa.ras.Gχ(αδhn) Bentl.* affricanum *λzuzχ(σgks)* africano *Fπp.ras.χ(βμpv)* affricano *λιuι* cui] quo *Bentl.* carthaginem *AFλ* kartaginem *γu* cartaginem *π* 26 sepulcrum *λu*

terra marique uictus hostis punico
  lugubre mutauit sagum.
aut ille centum nobilem Cretam urbibus,
  uentis iturus non suis,
exercitatas aut petit Syrtis Noto,
  aut fertur incerto mari.
capaciores affer huc, puer, scyphos
  et Chia uina aut Lesbia
uel, quod fluentem nausiam coerceat,
  metire nobis Caecubum.
curam metumque Caesaris rerum iuuat
  dulci Lyaeo soluere.

X

Mala soluta nauis exit alite
  ferens olentem Meuium.

TESTIMONIA.

33 cf. Seneca dial. lib. V [= de ira lib. III] 14, 2: 'bibit deinde liberalius quam alias capacioribus scyphis'

Epod. 10. 1 sq. Victorin. 2525. 'iambus est carmen maledicum plerumque trimetro uersu et epodo sequente compositum, ut: mala — Maeuium' Diomed. 485 'Meuius et Bauius pessimi fuerunt poetae inimici tam Horatio quam Virgilio: unde Hor.: mala — Meuium' Seru. ad ecl. 3, 90 1 schol. Stat. Theb. III 64. praem. 'decima ode' Diomed. 528

VARIA LECTIO.

27 *nouum epodum incipiunt AAc.χ(βμhn)* 28 mutabit *Lachmannus Hauptius alii* 29 Aaut *A* 31 Aut petit exercitatas *u* syrtis (e superscr.) *π* sirtes *Aλu* syrtes *cett.* notho *Fλu* 32 fertur] infertur *γ* 33 Cappaciores *A* Capatiores *γλψ1u* adfer *F* sciphos *Au* 34 Aut *y* *uu.* 35. 36 *del. Peerlk. Linkerus alii, defendit Guil. Buttmannus* 35 defluentem *u* nausiam *Aλpr.πAc.* nauseam *cett. Pph. Porph.* coerceat *π* choerceat *u* coherceat *cett. Ac. Pph.* 36 cecubum *Aγπu* 37 *denuo incipit τ* 38 liaeo *A* lyeo *πτ* ligeo *γ*

Epod. 10. INVISVM SIBI MEVIVM (MEVIVM *B*) DEVOVET VT HORRENDIS (ORRENDIS λ) PREMATVR TEMPESTATIBVS *ABλ* IN MEVIVM POETAM TERNARIVS IAMBICVS BINARIVS (*om. γ*) EPODICVS (PODICVS *γ*) *Fγ* *inscr. om. τ* 1 Malo *Marius Victorinus* ala *γ* 2 maeuium *Bλχ Pph. Seruii codd. praeter Parisinum* 7959 meuium *etiam*

ut horridis utrumque uerberes latus,
  Auster, memento fluctibus;
niger rudentis Eurus inuerso mari
  fractosque remos differat;
insurgat Aquilo, quantus altis montibus
  frangit trementis ilices;
nec sidus atra nocte amicum appareat,
  qua tristis Orion cadit;
quietiore nec feratur aequore,
  quam Graia uictorum manus,
cum Pallas usto uertit iram ab Ilio
  in impiam Aiacis ratem.
o quantus instat nauitis sudor tuis
  tibique pallor luteus,
et illa non uirilis heiulatio,
  preces et auersum ad Iouem,
Ionius udo cum remugiens sinus
  Noto carinam ruperit.
opima quodsi praeda curuo litore

TESTIMONIA.

6 Plotius 4, 28 8 Plotius 4, 31 p. 1647 9 cf. 'nec sidus atra nocte amicum apparet' Plot. 4, 31 10 sq. 'qua — feratur aequor' Plot. 4, 31 10 Seru. ad Aen. I 535 13 sq. Seru. ad Aen. II 615 13 Seru. ad Aen. II 259 mythographi I et III ap. Mai auct. class. III p. 62 et 245 17 Seru. ad Aen. IIII 667

VARIA LECTIO.

Ac.sch.λφ 3 horidis λ1 *utr*ūque (*etiam lineola supra* u *ab all. m. est*) *π* uerberes *τ* 4 flatibus *y*, *Burmannus* 5 rudentes *Fτu* 6 Tractos *ψ* 7 qualis *y* [1 *Bland.*] montibus altis *B* 8 Franget *B* fregit *Plotius*, plangit *Wakefieldus* uertit *uel* sternit *Bentl.* trementis *Bπpr.* trementes *cett.* 9 sydus *τ* apareat *γ* apparat λ1 11 equore *γπu* 13 iras *γ*1 14 In *om. B* 15 instantat *A* 17 illa//// ñ uirilis *u* eiulatio *χPph.* 18—20 *om. B* 18 Prẹces *A* aduersum *Fλχ non Ac.* (*duplicem lectionem* aduersum *et* auersum *testatur sch.γ*) 19 sin'/// *A* sinu *λcorr.* (*gs corr.*) [*omn. Bland.*] 20 Notus *AγVχ*(*h*) [*omn. Bland.*] Notho *Fuλ corr.π2,λ1 n.l.* 21 Optima *A* si *om. φ*1 preda *A* p̄da *Fπu* littore *Aλu*

porrecta mergos *iuueris,
libidinosus immolabitur caper
et agna Tempestatibus.

XI

Petti, nihil me sicut antea iuuat
scribere uersiculos amore percussum graui,
amore, qui me praeter omnis expetit
mollibus in pueris aut in puellis urere.
hic tertius December, ex quo destiti
Inachia furere, siluis honorem decutit.
heu me, per urbem (nam pudet tanti mali)
fabula quanta fui, conuiuiorum et paenitet,

TESTIMONIA.

23 sq. Seru. ad ecl. 3, 8

Epod. 11. 1 sq. Fortunat. 2699. 2705 sq. Terentian. 2449. praem. 'undecima ode' Diomed. 528 sq. Victorinus 2619 2 Diomed. 511. Priscian. partit. XII uers. Aen. 1, 3. Victorin. 2619. 2622. Fortunat. 2699. praem. 'est in epodo Horatii' Didascalicus 2549 2 cf. 'amore cogis scribere uersiculos' Plot. 11, 2 4 'mollibus — puellis' Plot. 11, 3 8 'fabula — conuiciorum poenitet' Plot. 11, 4

VARIA LECTIO.

22 Proiecta *y* (*Orelli d*) *Bentl.* iuueris *uuar.χ*(*qv*, *Lambini libri mss. septem*) *comm. Cr.* iuuerit *ΩG Ac. Acr. Porph. sch.γλφ*

Epod. 11. PETTIO (PETITIO *A* PETIO (T above) *λ* PECTIO *B*) AMICO SVO INVISAM SIBI POETICEN (POETICĒ *λ*) ESSE IN CONCVBITVS SVOS IRRVMPENTEM (ĪRVMP: *B*) *ABλ*, *add. λ*: AD PETTIVM DE INACHIA QVAM DILIGIT *λ* AD PETTIVM (PECTIV̄ *γ*) DE INACHIA QVAM DILIGIT. TERNARIVS IAMBICVS QVADRATVS CŌPOSITVS (*om. F*) A DACTILO IN IAMBVM *Fγ* *inscr. om. τ* 1 Petti *AFλπV*(?) *Porph. sch.λφ Fortunat.* Pecti *BτuG exp. metr. sch.γ Acronis Guelf. Diomed.* ·ecti *γ* [*'seruaui Petti, propter antiquitatem codicum Blandiniorum' Cr.*] 2 percussum *ABγτsch.γ Diomedes Victorin. Priscian. Fortunat. alt. l. Didascalicus* perculsum *Fλπuχ*(*αδμnps*) *Fortunat. alt. l.* (*p.* 362 *Gaisf.*) *Terentian.* 3 preter *γ* omnis *λπpr.χ* omnes *cett.* 4 aut pueris *Bentl.* aut] et *y* [1 *Bland.*] 5 tercius *τu* 6 Inachaia *A* Inachaia *Bτ* Inachiam *y* honoren *ψ* 8 fui] sui *τ* conuiciorum *Plotius* et] ut *Bentl.* pęnitet *B* poenitet *τ* penitet *AFγλπu*

in quis amantem languor et silentium
arguit et latere petitus imo spiritus!
'contrane lucrum nil ualere candidum
pauperis ingenium?' querebar applorans tibi,
simul calentis inuerecundus deus
feruidiore mero arcana promorat loco.
'quodsi meis inaestuet praecordiis
libera bilis, ut haec ingrata uentis diuidat
fomenta uolnus nil malum leuantia;
desinet imparibus certare summotus pudor.'
ubi haec seuerus te palam laudaueram,
iussus abire domum ferebar incerto pede
ad non amicos heu mihi postis et heu
limina dura, quibus lumbos et infregi latus.
nunc gloriantis quamlibet mulierculam
uincere mollitia amor Lycisci me tenet;
unde expedire non amicorum queant
libera consilia nec contumeliae graues,
sed alius ardor aut puellae candidae
aut teretis pueri longam renodantis comam.

TESTIMONIA.

11 sq. cf. 'contraque lucrum pauperis ingenium nihil ualere' Plot. 11, 8

VARIA LECTIO.

9 langor *Fλπ* (languor *ψpr.*) et languor *ω Bentl.* 11 Contrane *Ω Ac. Pph.* Contraque *yω et cf. Plotium quem supra laudauimus* nihil *BFyπτ* 12 applorans *Aτ* adpl: *cett. Pph.* *uu.* 13—28 *om. B* 13 inuerecundus] uerecundus *Ac.* 14 archana *yτu* 15 inestuet *λu* inaestuaet *A* precordiis *Fyu* 16 uentis] uenus *Aλy* 17 Fomenta *y* uolnus *Ac.om.u* uulnus *cett.* alleuantia *y Glareanus* 18 inparibus *AFλπτu* 19 hec *τ* paulam *A* 21 At *Aπ* *yuar.* eheu mihi *u* postes *Ayλu* potes *τ* et eheu *πa.ras.u* eheu *Fπp.ras.* 22 lumbos *om. u* infregi] fregi *uπp.ras.* fregit *πa.ras.* 23 gloriantes *F* 24 mollicia *λ* mollitie *yBentl.* 'mollitia] *ablt.*' *sch.y* licisci *Aλu* 25 non expedire *u* queant *Fπ* 27 arbor *τ* amor *u* 28 teritis *ypr.* redonantis *τ* renidentis *yω*

XII

Quid tibi uis, mulier nigris dignissima barris?
munera cur mihi quidue tabellas
mittis nec iuueni firmo neque naris obesae?
namque sagacius unus odoror,
polypus an grauis hirsutis cubet hircus in alis,
quam canis acer, ubi lateat sus.
qui sudor uietis et quam malus undique membris
crescit odor, cum pene soluto
indomitam properat rabiem sedare, neque illi
iam manet umida creta colorque
stercore fucatus crocodili, iamque subando

TESTIMONIA.

Epod. 12. 1 sq. Fortunat. 2706. praem. 'in eodem (sc. libro epodon) ode XII' Victorin. de metr. Hor. 2619 1 Seru. ad Aen. I 592 Isidor. orig. XVI 5, 19 praem. 'duodecima ode' Diomed. 529 2 sq. cf. Victorin. de metr. Hor. 2619 'munera quid mihi quidue tabellas perfida mittes' 11 'Hor. in epodo: iamque subando' Eutych. II 1

VARIA LECTIO.

Epod. 12. SVMMAE (SVMME *λ* SVME *A*) LIBIDINIS MVLIEREM (MVLIEREM LIBIDINIS *B fol.* 172) REPELLIT. DIGNAM AIT ESSE ELEPHANTIS (ELEFANTIS *B*) *ABλ*, *add. λ*: IN GRATIDIAM CONVERSO NOMINE *λ* IN GRATIDIAM CONVERSO NOMINE. SENARIVS EPICVS QVADRATVS DACTILICOS EPODICOS *F* IN GRATIDIAM CONVERSO NOMINE. SENARIVS IAMBICVS EPODICVS QVARTVS (D A) DACTILICOS PODICOS *γ* *inscr. om. τ*
1 Barris *Turnebus et Ios. Scaliger* 2 cur *Fγλπτu Fortunat. Victorini Paris.* quid *ABχy Ac. Acr. Victorinus* quiduę *γ* curue *uχ(μv) Ac. Fortunat. opp. Victorin.* 3 Mitis *τ* Mittes *ABλ opp. Ac.* nec] nō *y* firmo iuueni *BFλπτV* [*omn. codd. Cr.*] *χ(αμgp) Pph.* iuueni firmo *Aγu* nec naris *B et G (ex sil. Pulm.)* obessae *τ* obesae *cett.* 4 sagatius *γτu* 5 Polipus *λπuAc.* hyrsutis *Fπ* hyrcus *Fπ* hircus *γ* aliis *B* 6 suus *B* *uu.* 7—26 *om. B in folio* 172, *sed praeter uu.* 3—6 *hunc epodum repetit in fol.* 182 7 Qui *ABγπpr.Ac.Pph.sch.γ* (*interpr.* '*i. e. quam teter*') *sch.λφ* (*interpr.* '*qualis*') Quis *Fλτuπcorr.* uictis *B* mēbris *Fγ* menbris *λu*
8 Crescat *Fπχ(αp)* tūni (+ cū) *γ* paene *Fτ* 9 Indomitāq. *A* Indomitta *τ* 10 manet] ad> = adet *B* umida *A* humida *cett.*
11 fuscatus *u* fugatus *B* crocodili *APph.* crocodilli *Fγπ* corcodilli *τAc.sch.γ alt. l.* crocodrilli *Bλ* cocodrilli *usch.γ alt. l.*

tenta cubilia tectaque rumpit;
uel mea cum saeuis agitat fastidia uerbis:
'Inachia langues minus ac me:
Inachiam ter nocte potes, mihi semper ad unum
mollis opus. pereat male quae te
Lesbia quaerenti taurum monstrauit inertem,
cum mihi Cous adesset Amyntas,
cuius in indomito constantior inguine neruos,
quam noua collibus arbor inhaeret.
muricibus Tyriis iteratae uellera lanae
cui properabantur? tibi nempe,
ne foret aequalis inter conuiua, magis quem
diligeret mulier sua quam te.
o ego non felix, quam tu fugis ut pauet acris
agna lupos capreaeque leones.'

TESTIMONIA.

25 'o ego infelix' Victor. de finalibus 5 'nemo dicit o ego, nisi o (om. Charis.) exclamatio sit, ut apud Hor. o ego infelix' incerti auctoris fragm. grammat. ed. Eichenfeld. §. 182; item Charisius p. 158 sed add.: 'quem tu fugis'

VARIA LECTIO.

13 cum] quam *Peerlk.* seuis *ui ut uid.* sę//*uis* π *u.* 14 *pr. om. A, postea in margine add. u.* 15 *ante u.* 14 *prius posuerat* φ
14 minus langues *u* languens *B* 15 Inachia *F* potest *B* potens τ 16 que *B* 17 querenti *γπτu* 18 michi *u* chous *Fλπτu* amintas *γλπτu* 19 iungine *B* neru*us* π neruus *cett.* 20 inheret *Fγπτu* 21 Miricibus τ tiriis *Aγu* iterate *A inter u.* 21 *et* 22 τ *inseruit* 13, 7 22 properabantur *BFγπτG* (*ex sil. Broukh.*) ϛ *Ac. sch.γ* (*alt. l.* properantur *sch.γ*) *sch.λφ* properabuntur *Aλχ*(*g*) [1 *Bland.*] 23 aequales *F* equalis *γ* aliqs *A* equales *u* conuiuia π *a.ras.* 25 infelix *y Charisius Maxim. Victorin. grammat. incertus. opp. sch.λφ interpr.* 'non felix] *i. e.* infelix' *et iam auctorem elegi de morte Drusi* non felix *legisse arbitror, cf. u.* 145: *iamne ego non felix e. q. s.* quem *Charisius* acres *Fyu* 26 lupus τ capree *γ* capraee *λ* caprae *Fπ*

XIII

Horrida tempestas caelum contraxit, et imbres
  niuesque deducunt Iouem; nunc mare, nunc siluae
Threicio Aquilone sonant; rapiamus amici
  occasionem de die, dumque uirent genua
et decet, obducta soluatur fronte senectus.
  tu uina Torquato moue consule pressa meo;
cetera mitte loqui: deus haec fortasse benigna
  reducet in sedem uice. nunc et Achaemenio
perfundi nardo iuuat et fide Cyllenea
  leuare diris pectora sollicitudinibus,

TESTIMONIA.

Epod. 13. 1 sq. Terentian. 2449. Fortunat. 2706 praem. 'tertia decima ode' Diomed. 529 praem. 'ode XIII' Victorin. de metr. Hor. 2619 2 Diomed. 516. Victorin. 2622. praem. 'Hor. in epodo' Priscian. VII 21 XVII 8. 'Hor. silua trisyllabum protulit in epodo hoc uersu: niuesque — siluae' Priscian. I 21 3 'Threicio Aquilone' Acr. volgatus ad c. I 25, 11 om. Acr. et sch.γ 4 Fortunat. 2684. 2699 7 sq. 'Hor. in epodo: deus — uice' Prisc. II 6

VARIA LECTIO.

Epod. 13. AMICOS HORTATVR VT VIM (VICIVM *λ*) TEMPESTATIS (TEPESTATIS *A*) DE DIE DISCVMBENDO VITENT ET (ET-SENECTVS *om. λ*) DVM NON SIT IMPEDIMENTO SENECTVS VOLVPTATIBVS VACENT (*om. λ*) *ABλ*, *add. λ*: UQCE AD AMICOS AD AMICOS COMICOS (*hic om. γ*) SENARIVS EPICVS QVADRATVS(COMICOS *add. γ*) AB (A*γ*) IAMBO IN DACTILON (DACTILVM *γ*) *Fγ* *inscr. om. τ* 1 celum *Aγ* constrinxit *y* ymbres *Fπ* 2 [*'niueisque deducunt . hic uersus in omnibus libris scriptis συναρτητῶς legitur' Cr.*] 3 aquilona *π* amici *Ω Pph.* amice *Bentl.* Aristi *Weichertus poet. Lat. rel. p.* 220 Apici *Scheibeus nou. ann. phil.* LXXVIIII *p.* 146 (*equidem* amici = uos amici, *non* = uos amici *interpretandum esse arbitror*) 6 consule *om. u in contextu, legitur in scholio* *u.* 7 *non hic, sed post* 12, 21 *legitur in τ* 7 Caetera *Fπ* hec *τ* 8 redducet *cod. Prisciani* achemenio *Fλπ1τ* achamenio *B1γ* achemenia *π* achimenio *u* 9 cyllena *F* cyllenę, *sed* ę *in* a *mutata*, *τ* cyllenia *λcorr. πcorr.* cellenea *A* cillenia *Auar.Ac.* cyllenea *Bγλπ1ψ2 Pph.* 10 duris *y Bentl.*

nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:
'inuicte mortalis dea nate puer Thetide,
te manet Assaraci tellus, quam frigida parui
findunt Scamandri flumina, lubricus et Simois;
unde tibi reditum certo subtemine Parcae
rupere nec mater domum caerula te reuehet.
illic omne malum uino cantuque leuato,
deformis aegrimoniae dulcibus alloquiis.'

XIIII

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
obliuionem sensibus,
pocula Lethaeos ut si ducentia somnos

TESTIMONIA.

18 cf. Valer. Flacc. I 256: 'dulcibus alloquiis ludoque educite noctem'

Epod. 14. 1 sq. Terentian. p. 2449. Victorin. de metr. Hor. 2620. Fortunat. 2706 1 praem. 'quarta decima ode' Diomed. 529

VARIA LECTIO.

11 grandi cecinit *Fγπuς* graui cecinit *τ* cecinit grandi *ABλχ(μg) Pph. consent. Ac.* ceutaurus *γ* alūno *AFτ* alunpno *u* 12 Inuicte *τu* dea *om. u*ı Inuicte mortalis, dea *editores nonnulli* tḅetide *Ḃ* 13 Te tellus manet assaraci *u* assarici *γ* paui *τ* proni *Bentl.* puri *Peerlk.* tardi *Meinekius* 14 scamadri *u* symois *γ* 15 tibi *om. π* curto *Bentl.* subteċmine *τ* subtegmine *A*ı*BuχPph.* subtemine *FγλπA*2*χAc.* parce *τ* 16 cerula *AFγλπu Ac.* ceṛula *τ* reuehit *Pph.* 18 egrimoniae *τ* egrie/////monię *π* et dulcibus *y* ac dulcibus *Bentl.* [dulcibus 4 *Bland.*]

Epod. 14. MAECENATI (MEC: *Aλ*) EXCVSAT DESIDIAM SVAM ET OBIVRGAT (OBIVRGAS *B* OBIVRGANTEM *λ*) SE QVOD NON CONSVMMAVIT (CONSVMAVER:::: *λ reliqua legere non potui*) IAMBICA OPERA AMORIBVS AVOCATVS *ABλ* SENARIVS EPICVS BINARIVS IAMBICVS. EPODICVS. AD MECENATEM *F* AD C. MECENATEM SENARIVS EPICVS BINARIVS IĀBICOS EPODICOS *γ* *inscr. om. τ* 1 inercia *λ* inhertia *Ac. pr.* 3 lætheos *F* loetheos *πτ* letheos *cett.* ut si *ABγλπτχ(δσs)Ac. Bentl.* uti *Fuχ(αβμnp)* ueluti *χ(ghqμ uar.y)* sonnos *u*

arente fauce traxerim,
candide Maecenas, occidis saepe rogando:
deus, deus nam me uetat
inceptos, olim promissum carmen, iambos
ad umbilicum adducere.
non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anacreonta Teium,
qui persaepe caua testudine fleuit amorem
non elaboratum ad pedem.
ureris ipse miser; quodsi non pulchrior ignis
accendit opsessam Ilion,
gaude sorte tua; me libertina nec uno
contenta Phryne macerat.

XV

Nox erat et caelo fulgebat luna sereno
inter minora sidera,

TESTIMONIA.

10 praem. 'in epodo' Acr. uolg. ad c. I 17, 18 non Acr. et sch.*γ*

Epod. 15. 1 sq. Augustin. de mus. VI 13, 28. Terentian. p. 2449. Victorinus de metr. Hor. 2620. 'epodoe Horatii, in quibus ... nox—sidera' Diomed. 485 1 praem. 'quinta decima ode' Diomed. 529 cf. Ouid. fast. II 792: 'nox erat et tota lumina nulla domo'

VARIA LECTIO.

4 Aurenti *A* falce *u* 5 mecenas *AFγλπu* occidi *B* sepe *Aλu* 6 nam] iam *A* 7 incoeptos *γ* promisum *B* iābas *τpr.* 9 bathillo *A Ac.* batyllo *γτψ* batillo *πφu* 10 N̄ acreonta = Non acr: *AB* Anacreontę *π1* tegium *u* 11 persepe *Aγu* 13 quodsi non] do quod non *B* quid si non *Peerlk.* quo si non *Axtius et Meinekius* pulcrior *u* 14 Accedit *BAc.* opsessam *Ac.* op̄ssam *λ* opp̄ssam *Ac. alt. loco* obesam (s s suprascr.) *π* obsessam *cett. cons. sch. F* 15 neque *γτχ(αβσn)* 16 Contempta *τpr.* phyne *λ1* phrine *Au*

Epod. 15. NEAERAM (NEEREAM *A* NEARAM *B*) AMICAM SVAM ALLOQVITVR PERIVRIISQ. EIVS (ET *A*) SE DECEPTVM (DECEPTĀ *B*) INDICAT QVOD SVVM (SERIO *AB*) AMOREM (AMORE *Bλ*) IN ALIVM TRANSTVLISSET, QVEM NEGAT PERPETVVM FVTVRVM *ABλ*, *add. λ*: IN NEAERAM AMICAM IN NEERAM AMICAM. SENARIVS EPICVS BINARIVS IAMBICVS EPODICVS (CEPODICOS *γ*) *Fγ* *inscr. om. τ* 1 ·ox *γ* celo *τu* fungebat *γ*

cum tu, magnorum numen laesura deorum,
  in uerba iurabas mea,
artius atque hedera procera adstringitur ilex
  lentis adhaerens bracchiis,
dum pecori lupus et nautis infestus Orion
  turbaret hibernum mare
intonsosque agitaret Apollinis aura capillos,
  fore hunc amorem mutuum.
o dolitura mea multum uirtute Neaera:
  nam si quid in Flacco uiri est,
non feret adsiduas potiori te dare noctes
  et quaeret iratus parem,
nec semel offensae cedet constantia formae,
  si certus intrarit dolor.
et tu, quicumque es felicior atque meo nunc
  superbus incedis malo,
sis pecore et multa diues tellure licebit,
  tibique Pactolus fluat,
nec te Pythagorae fallant arcana renati,

TESTIMONIA.

4 sq. 'Hor. in epodo: in—ilex' Priscian. XVIII 210   21 schol. Stat. Theb. III 384

VARIA LECTIO.

3 nomen *Pph.*   lesura *u*   5 Arcius *τ*   adque *λ* atque *γ*   edera *γτ*   adstringitur *Fπχ Prisciani codd. optimi* astringitur *cett.*   illex *τ*   6 adherens *AFγλu*   brachiis *Ω*   7 peccori *τ*   et] in *u*   īfestos *B*   *uu.* 8 *sq. del. Peerlk.*   8 Tubaret *τ* Turbarit *π*1? *uχ*(*v*) *Bentl. opp.sch.γ*   9 agitarit *π*1*τuχ*(*vn uar.s uar.*) *Bentl.*   11 neara *B*   12 uiri *ABγλuχ sch.γ Pph. sch.F*   uirium *Fτς*   uiri π *π*   13 adsiduas *A π Pph.* assiduas *cett.*   14 queret *γu*   quaerit *ABπ*   15 offense *Aλ* iratę *u*   offensi *Gogavius Bentl. opp. sch.F sch.γ*   cædet *ψ a.ras.*   16 intrauit *Meinekius*   17 et] At *uχ*(*μp*)*γω opp. cett. G V*[4 *Bland.*] *Pph. Bentl.*   tu *om. Fπχ*(*α*1)   es fel:] effelicior *A*   18 incidis *B*   21 pithagorae *Fτu*   fallunt *sch. Stat.*   archana *γπτu Ac.*

formaque uincas Nirea,
heu heu, translatos alio maerebis amores:
ast ego uicissim risero.

XVI

Altera iam teritur bellis ciuilibus aetas,
suis et ipsa Roma uiribus ruit.
quam neque finitimi ualuerunt perdere Marsi,
minacis aut Etrusca Porsenae manus,
aemula nec uirtus Capuae nec Spartacus acer
nouisque rebus infidelis Allobrox,
nec fera caerulea domuit Germania pube
parentibusque abominatus Hannibal:
impia perdemus deuoti sanguinis aetas,

TESTIMONIA.

Epod. 16. 1 sq. Fortunat. 2706. praem. 'ode XVI' Victorin. de metr. Hor. 2620. 'epodoe Horatii, in quibus . . . altera — ruit' Diomed. 485 1 praem. 'sexta decima ode' Diomed. 529 2 cf. Propert. III 11, 60: frangitur ipsa suis Roma superba bonis' 5 cf. Symmach. epist. X 32: 'et uirtus aemula alitur exemplo honoris alieni'

VARIA LECTIO.

22 nerea *Ω Porph.sch.F* 23 Heu heu *γλ1πτuGχ*(*βδσgn Argent.II*) [3 *Bland.*] Eheu heu *A* Eheu eheu *B* Heheu *λ2ψ2* heu *Porph.* Eheu *F* [1 *Bland.*] translatus *A* traulatos *u* merebis *AFγλu* 24 At *u*

Epod. 16. ALTERNA VICE EROO (EROA *B*) ALTERNA IAMBICO SCRIPTA EST. VERVM HORATIVS REIPVBLICAE (REIPVBLICE *λ*) DEFLET FORTVNAM *ABλ* CŌMISERATIO REIPVBLICAE DE BELLIS CIVILIBVS *F* (*consent.αδu*) AD POPŎLV̄ ALTERNA VICE HEROICO. ALT̄NA IAMBICO SCRIPTA. VERV̄ HORATIV'.R.P. DEFLET FORTVNAM *γ* *inscr. om. τ* 1 ·ltera *γ* 2 ruit] perit *uχ*(*v*) 4 audet rusca *γ1* aud *π1* erusca *π1φpr.ψ1* porsenae *τχ*(*βpr.*) *comment. Cr.* porsemnę *γ* porsennae *cett. Porph.* 5 Emula *u* capue *Aγ* sparta≡cus *γ* spartacacer *F1* 6 Nouisue *Bentl.* Nouisque *π* allabrox *λ1πψ pr.sch. F* albabrox *τ* 7 Ne *τ1* cerulea *Aτu* 8 Parentibusue *Bentl.* abominandus *Aλχ*(*n Pulmanni E et B* [1 *Bland.*]) abominanadutus *ψ* abhominatus *u* abominatus *cett. sch.γ* 9 Impii *π*

ferisque rursus occupabitur solum.
barbarus heu cineres insistet uictor, et urbem
eques sonante uerberabit ungula,
quaeque carent uentis et solibus ossa Quirini,
nefas uidere, dissipabit insolens.
forte quid expediat communiter aut melior pars
malis carere quaeritis laboribus:
nulla sit hac potior sententia: Phocaeorum
uelut profugit execrata ciuitas
agros atque Lares patrios habitandaque fana
apris reliquit et rapacibus lupis,
ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas
Notus uocabit aut proteruos Africus,
sic placet; an melius quis habet suadere? secunda
ratem occupare quid moramur alite?
sed iuremus in haec: simul imis saxa renarint
uadis leuata, ne redire sit nefas;
neu conuersa domum pigeat dare lintea, quando

TESTIMONIA.

11 sq. cf. Ouid. ex P. I 2, 112: 'Bistonii cineres ungula pulset equi' 18 cf. Gerberti epist. 80 (historiae Francorum scriptores tom. II p. 807 ed. du Chesne): 'quod remedium morbis tuis inueniemus, Virdunensium e x e c r a t a c i u i t a s?'

VARIA LECTIO.

10 rursum *τuχ(δ)* 11 insistæt *u* urbes *u* 12 Eques son: uerb: ungula ſequi (s. supra) *u*, ſ *et s. ab. alt. m.* eques] Equi *AB*1 Etqui *B*2 13 Queq: *γ* 14 uidere *ABλ* uideri *FγπτuG V*[4 *Bland.*]ς (*'Quae ossa, cum sint sepulta, nefas est palam fieri uel uideri' sch.γ*) dissipabit *B* dissipauit *τ*1 15 Forte quid expediam *Peerlk.* qđ *τ* quod *χ(σpr.) Bentl. opp. sch.γ* 16 queritis *γπu* 17 hec *τpr.* porcior *λ* potius *A* [sententia Phocaeorum 3 *Bland.*] phoceorum *ABγλ*1 18 Vel profugit *τ* profuit *γ*1 exsecrata *τPph.* *uu.* 19 *sq. del. Peerlk.* 19 lares proprios *ω* 20 reliquid *γ*1*π*1 21 ferěnt *γ et sch.γ* ferunt *τχ(αβσg Orelli c Pulmanni H)Pph. opp. cett. V*[4 *Bland.*] *sch.F* 22 Nothus *BFγτuπ*2 uocauit *Aπpr.* proteruus *Ω* affricus *τu* *uu.* 23—26 *om. B* 25 iuremus] uideremus *τ* renarent *πτ opp. sch.γ* 26 *h. u. epodon ultimus est in A: interiit enim folium unum* *uu.* 27—38 *del. Peerlk.* 27 lintea *om. τ*

Padus Matina lauerit cacumina,
in mare seu celsus procurrerit Appenninus,
nouaque monstra iunxerit libidine
mirus amor, iuuet ut tigris subsidere ceruis,
adulteretur et columba miluo,
credula nec flauos timeant armenta leones,
ametque salsa leuis hircus aequora.
haec et quae poterunt reditus abscindere dulcis
eamus omnis execrata ciuitas,
aut pars indocili melior grege; mollis et expes
inominata perprimat cubilia.
uos, quibus est uirtus, muliebrem tollite luctum,
Etrusca praeter et uolate litora.
nos manet Oceanus circumuagus arua beata;
petamus arua, diuites et insulas,
reddit ubi cererem tellus inarata quotannis
et imputata floret usque uinea,
germinat et numquam fallentis termes oliuae

TESTIMONIA.

28 Seru. ad Aen. XI 403

VARIA LECTIO.

28 et ante Padus Matina lauerit cacumina *Seruius* 29 procurrer*it* *φ* proruperit *y* decurrerit *y* appenninus *BFγπPph.sch.F* apeuninus *λτ* *u* 30 iuxerit *τ* 31 Mirŏs *γ* iubet *π*1 ut *om. φ et πpr.* tigris *π* tygres *F* tigrės *cett.* *u.* 32 *post* 39 *posuit B* 32 corūba *τ* [milūo 4 *Bland.*] flauos *FγπτuGς* rauos *BV* [4 *Bland.*] *Pph.* (*ubi per errorem scriptum est* raus) *Bentl.* seuos *λu uar.* saeuos *y* fuluos *PorphyrionisGuelferbytanus* ω (nec fuluos *om.s pr. postea supra uersum add.*) 34 hyrcus *Fπ* 35 Hac *π*1 que *γ* accendere *Bestius* dulces *Fγτu* 36 omnis *Bπsch.γ* omnes *FγλπτuPph.sch.F* exsecrata *τ Pph.* 37 expes *τuχ*(*βσυ*)*sch.γ part. pr.* expes (s superscr.) *λ* exspes *πχ*(*s*) expers *cett. Porph. interpol. sch.F* (*interpr.* '*sc. uirtutis*'). *Porph. I recte.* 38 Innominata *λ* pp̄mat *B Pph.* perprimet *uχ* perprimat *cett.* 39 uirtus] luctus *u*1 animus *excerpta Bodleiana* 40 preter *γu* littora *λτu* 41 occeanus *u* circumuagus arua beata; petamus etc. *Bentl. cons. Porph.; alii post* circumuagus *distingunt* circū uagus *F* 42 et diuites insulas *u* 44 imputata *Bτu* inputata *Fλπγcorr. Pph.* inoptata *γpr. ut uid.*

suamque pulla ficus ornat arborem,
mella caua manant ex ilice, montibus altis
leuis crepante lympha desilit pede.
illic iniussae ueniunt ad mulctra capellae,
refertque tenta grex amicus ubera;
nec uespertinus circumgemit ursus ouile,
nec intumescit alta uiperis humus.
pluraque felices mirabimur, ut neque largis
aquosus Eurus arua radat imbribus,
pinguia nec siccis urantur semina glaebis,
utrumque rege temperante caelitum.
non huc Argoo contendit remige pinus
neque impudica Colchis intulit pedem;
non huc Sidonii torserunt cornua nautae,
laboriosa nec cohors Vlixei.
nulla nocent pecori contagia, nullius astri
gregem aestuosa torret impotentia.
Iuppiter illa piae secreuit litora genti,
ut inquinauit aere tempus aureum;

TESTIMONIA.

47 sq. Terentian. 2448 sq. 49 cf. Beda anthol. Lat. Mey. 391, 50: 'uberibus plenis ueniantque ad mulctra capellae' 52 cf. Senec. Herc. fur. 936: 'nulla nocituro grauis succo tumescat herba'

VARIA LECTIO.

48 crepante] sonante *Terentianus* limpha *γu* nympha *Fτy*, non *Porph. sch.F* desilit *τ* dissilit *Terentianus* 49 multra *Fπuχ* *uu.* 50 *sqq. sic ordinabat Peerlk.* 50. 53—56. 61 *sq.* 51 *sq.* 57—60. 63 51 ouile *BλπGγuar.uις* oliuę *γ* ouili *FτuιV* [4 *codd. Cr.*] *u.* 52 *om. B* Nec *γτς* Nec//// *π* Neque *Fλιuχ(p)* 54 heurus *λ* radit *B* ymbribus *F* 55 glebis *BFγπτu* *uu.* 56 *sqq. sic ordinabat Fea*: 56. 61. 62. 57 — 60. 63 56 imperante *uι* celitum *γτu* 57 Noc huc ȧrgo c: *τ* hoc *uι* argo̊ *Bπ* argiuo *χ(μ uar.)y* 58 impudica *Bλ(corr. ut uid.)u* inpudica *Fγλ(pr. ut uid.)πτ* cholchis *γ* 59 Noc huc *τ* 60 choors *Fλπτu* *uu.* 61. 62 *del. Hauptius* 61 poccori *τ* astri *FλτGς* austri *Bγπuχ(αsι)* 62 estuosa *γπι* inpotentia *γτ* 63 Iupiter *γ* sacrauit *πχ(μ uar.)* (*at* sæcreuit *π uar.*) secreuit *cett. sch.y* littora *γλτu* *uu.* 65. 66 *del. Peerlk.*

aere, dehinc ferro durauit saecula, quorum
piis secunda uate me datur fuga.

XVII

Iam iam efficaci do manus scientiae,
supplex et oro regna per Proserpinae,
per et Dianae non mouenda numina,
per atque libros carminum ualentium
refixa caelo deuocare sidera,
Canidia, parce uocibus tandem sacris
citumque retro solue, solue turbinem.
mouit nepotem Telephus Nereium,
in quem superbus ordinarat agmina
Mysorum et in quem tela acuta torserat.
unxere matres Iliae addictum feris
alitibus atque canibus homicidam Hectorem,

TESTIMONIA.

Epod. 17. 1 sq. Terentianus 2433 1 Fortunat. 2706 (om. in editione Putsch. altero 'iam') praem. 'septima decima ode' Diomed. 529 praem. 'in ultima ode quae est' Victorin. de metr. Hor. 2620

VARIA LECTIO.

65 Aerea *λ a.ras.* Aere[a] *π* Aere *cett.sch.F* (dehinc *Horatio numquam est monosyllabum*) secula *τφ* scla *λ* quorum] quo nunc *Bentl.*

Epod. 17. FINGIT SE (EX *add. B*) CANIDIAE VENEFICIIS SVPERATVM. ALLEGORICOS (ALLEGORICO *λ*) DEPRECATVR VT (VI *γ*) SIBI PARCAT *Bγλ* IN CANIDIAM *F* *B fol.* 173 *om. huius carminis uu.* 1—52 *sed eos exhibet fol.* 182 *inscr. om. τ* 1 ·am am *τ* efficacicaci *B* do *om. λ1* 2 Suplex *B* 3 diane *F* 4 lib=ros *πu* 5 Refixa *BγτGχ(μghnpv)sch.γ comm. Cr.* Defixa *Fλπuχ(αβδs)* celo *u* sydera *τ* 6 partē *τ* 7 uolue uolue *Auratus. alterum* solue *om. τ* 8 Mouet *γ1* thelephus *u* nereius *u1* 9 ordinauit *B* 10 Misorum *Fu* Missorum *π* tela *F*

11 Vnxere *Fγπτλ2 up.ras.G V*[4 *Bland.*]*χ(βδhpv* V[uc]xere *μ*) Vinxere *ua.ras.* Luxere *Bλ1χ(agns Orelli c Pulmanni H et B) Bentl.* illae *B* additum *u*[ad] dictū *π* 12 hæctorem *Fπ*

postquam relictis moenibus rex procidit
heu peruicacis ad pedes Achillei.
saetosa duris exuere pellibus
laboriosi remiges Vlixei
uolente Circa membra; tunc mens et sonus
relapsus atque notus in uoltus honor.
dedi satis superque poenarum tibi,
amata nautis multum et institoribus.
fugit iuuentas, et uerecundus color
reliquit ossa pelle amicta lurida;
tuis capillus albus est odoribus;
nullum ab labore me reclinat otium.
urget diem nox et dies noctem, neque est
leuare tenta spiritu praecordia.
ergo negatum uincor ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina,
caputque Marsa dissilire nenia.

TESTIMONIA.

15 cf. 'setosa duras exuere pelles' Plotius 4, 31 17 '. . . ex E littera A facit (sc. in ablatiuo) . . . unde est illud Horatii: volente Circa' Probus 1446

VARIA LECTIO.

13 menibus *u* 14 achilli *τ* 15 Saetosa *Fλπu* Sectosa *γι* Setosa *cett.* exsuere *π* exurere *τ* 16 ulixi *τι* 17 Voluente *u* circa *Bγλχ Probus* circe *Fτuχ* circæ *π* ('circa] *pro* circe' *sch.γ*) mébra *F* menbra *γλu* 18 Relapsus *Fγπτuιχ* (*αδv* Del: *μp*) [2 *Bland.*] *Plotius* (*sch.γ interpr.* '*reuersus*') Relatus *Bλu2χ*(*βghnsμ uar. Orelli c*) [2 *Bland.*] notus *om. ψpr.* uultus *Bλu* 19 pęnarum *γ* penarum *u* 20 Armata *γ* (*opp. sch.γ*) O amata *Bentl.* 22 Relicit *Bpr.* Reliquid *γ* me liquit: *Scheibeus nou. ann. philol.* LXXVIIII *p.* 137 ossa *Ω* ora *Bentl. Hauptius alii; sed cf. Plaut. aulul.* III 6, 28: '*ossa atque pellis totus est, ita cura macet*' *id. captiu.* I 2, 30: '*ego ossa atque pellis sum misera macritudine*' *Silius* II 466 *sqq.*: '*iam lurida sola tecta cute et uenis male iuncta trementibus ossa extant, consumptis uisu deformia membris*' amictus *Bλ* amictas *y* 24 a labore *Bλχ Pph. Bentl.* ab lab: *Fγπτuχ* ociū *τ* 25 Urguet *πτχ*(*αδhv*) [2 *Bland.*] 26 precordia *γu* 29 Caputquę *γ* mersa *τ* dissillire *B* desilire *uι* nema *B*

quid amplius uis? o mare et terra, ardeo
quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore, nec Sicana feruida
uirens in Aetna flamma. tu, donec cinis
iniuriosis aridus uentis ferar,
cales uenenis officina Colchicis.
quae finis aut quod me manet stipendium?
effare: iussas cum fide poenas luam,
paratus expiare, seu poposceris
centum iuuencos, siue mendaci lyra
uoles sonari, tu pudica, tu proba
perambulabis astra sidus aureum.
infamis Helenae Castor offensus uice,
fraterque magni Castoris, uicti prece
adempta uati reddidere lumina:
et tu, potes nam, solue me dementia,
o nec paternis opsoleta sordibus,
nec in sepulchris pauperum prudens anus

TESTIMONIA.

42—44 praeter 'uicti prece' praem. '. . . in epodon . . .' Acr. et sch.*γ* ad c. I 16, 1

VARIA LECTIO.

30 ampli" *π* uiso mare *φ* uiso mare *ψ* et] o *y Acronis Guelferbytanus Bentl.* 31 dilibutus *π* 32 Ne sicruore *τ* Nee si *π* Nesi *F* si//cana *γχ* 33 Virens *BFγλπτG V* [4 *Bland.*] *χ*(*δsv Orelli c Pulmanni H*) Vįrens *uχ*(*hq*) Vrens *π uar. χ*(*αβμgnp Argent. II*) Furens *y* aethna *γλ* ethna *uψ corr. φ in marg.* etha *φ pr. ψ pr.* hetna *τ* tua *Bentl. et quod idem dubius proposuerat:* Num, donec cinis — caleo uenenis officina Colchicis' *prob. Peerlk.*
35 Calens *γ* calet *Bentl.* colchinis *τ* 36 quae] Quis *u* Qui *χ* (*v Basiliensis I*) 37 confide *πψι* penas *u* 38—40 Paratus, expiare si poposceris | centum iuuencis, siue mendaci lyra | uoles sonare, tu pudica, tu pia *Bentl.* 39 Iuuencos centum *u* iuuencis *y Bentl.* mandaci *τ* lira *γu* 40 Volens *B* sonare *BFπuιχ*(*δ*)*y*
42 haelenę *π, sed uirgula ab alt. m. est* uicem *ẏ Bentl.* 43 praece *λ* 44 uati] fratri *B* reddere *τ* 45 solue= me dementia *τ* (*prima linea litterae* m *uocis* me *ab alt. m. est*) 46 obsoleta *Ω* 47 Neque *Fλτuς* Nec *Bγπ* sepulcris *τu*

Nouemdialis dissipare pulueres;
tibi hospitale pectus et purae manus,
tuusque uenter Pactumeius, et tuo
cruore rubros obstetrix pannos lauit,
utcumque fortis exilis puerpera.
'quid obseratis auribus fundis preces?
non saxa nudis surdiora nauitis
Neptunus alto tundit hibernus salo.
inultus ut tu riseris Cotyttia
uolgata, sacrum liberi Cupidinis,
et Esquilini pontifex uenefici
impune ut urbem nomine impleris meo?
quid proderit ditasse Paelignas anus
uelociusue miscuisse toxicum?
sed tardiora fata te uotis manent:
ingrata misero uita ducenda est in hoc,

TESTIMONIA.

48 Seru. ad Aen. V 64 Sergius in Donat. p. 1843 Cledonius 1898

VARIA LECTIO.

48 Nouemdialis *Pph.* Nouē dialis *B* Nouendiales *cett. sch.γ* pulueris *B* 50 pactūq; eius *τ* patumeius *χ(αp pr.)* partumeius *π uar.χ(nιqμ uar.pcorr.vcorr. Pulmanni E)* pactumeius *cett.GV* [4 *Bland.*] *Porph. sch.γ* 51 rubors *τι* obserix *πι* 52 Vtc̄q, *B* 53 NEGAT CANIDIAM SIBI RECONCILIARI IDEO (DE EO *Bλ*) QVONIAM EIVS MALEFICIVM (VENEFICIA EIVS *Bλ*) VVLGAVERIT *Byλ*, *add. γ*: ET IPSAM CANIDIAM INTRODVCIT LOQVENTEM *γ Nullum interuallum est in Fπ* 53 ·uid *γ* 56 Inuitus *πpr.* ut] et *τ* tu ris:] nuri senis *πι* cotitia *Pph. et Porph. i. t.* cotycia *γ* cocytia *BFλ τς cons. Porph. interpr. sch.γ* cocithia *u* cocitya (h supra) *π* 57 Vulgata *Ω* socrū *τ* sacra *Fπιuχ(βμnpsv)* Liberi *Fritzschius* 58 aesquinili *Fλπχ* ueneficii *λ* uenefitii *u* (ueneficii] *pro* ueneficii *sch.γ*) 59 Inpune *γτu* Īpune *B* inpleris *γ* 60 proderat *Bλι opp. Pph. ς et cf. Senec. Troad.* 494 *'Quid proderit latuisse redituro in manus?' et Petron. c.* 111 *'Quid proderit, inquit, hoc tibi, si soluta inedia fueris?'* dittasse *λ* pęlignas *B* pelignas *cett.* 62 Set *γ* Sed *B χ(αg)* Si *Fλπτuς Pph. Porph. om. χ(h)* teuotis *τι*, *alt. m. mutauit priorem* t *in* d 63 Ingata *τ*

nouis ut usque suppetas doloribus.
optat quietem Pelopis infidi pater,
egens benignae Tantalus semper dapis,
optat Prometheus obligatus aliti,
optat supremo conlocare Sisyphus
in monte saxum; sed uetant leges Iouis.
uoles modo altis desilire turribus,
modo ense pectus Norico recludere,
frustraque uincla gutturi nectes tuo
fastidiosa tristis aegrimonia.
uectabor umeris tunc ego inimicis eques,
meaeque terra cedet insolentiae.
an quae mouere cereas imagines,
ut ipse nosti curiosus, et polo
deripere lunam uocibus possim meis,
possim crematos excitare mortuos
desiderique temperare poculum,
plorem artis in te nil agentis exitus?'

VARIA LECTIO

64 doloribus *Fγπτu* (*G ex sil. Pulm.*) ς *sch.γ* laboribus *Bλ Pph.* cruciatibus *χ*(*μ uar.y*) 65 infidus *uχ*(*v*) *Peerlk.* (*idem se in uiridario Mirandulae p.* 187 infidi *legisse fatetur*) inuidi *B* [infidi 4 *codd. Cr.*]
66 benigne *γλτψ1* 67 alligatus *y* alite *Fπuχ*(*βδv1*) *et cf. c.* I 6, 2 ('aliti] *uulturio sc. alite uulture sch.γ*) aliti *cett.* [4 *codd. Cr.*] 68 suppremo *λ* conlocare *Bγπ* collocare *cett.* sysyphus *λ* sysiphus *γ* sisiphus *Fπτu* 69 set *γ1* 70 alitis *B* desilere *B* dissilire *G*
71 gnorico *u* 72 uincula *γ* guttur *B* nectes *Fγu1*ς [2 *Bland.*] innectes *Bλu2χ*(*αgn*) [2 *Bland.*] īnectus *τ* 74 Vectabo *γ1* humeris *Ω* *sed* umeris *et* hum: *promiscue Porph. ad h. l.* ęques *φ*
75 cędet *γ* cedat *τpr.* 77 curiosus nosti *B* polo] apollo *u a.ras.* choro *Porph.* ('polo] *stellarum choro' sch.γ*) 78 Deripere *B λπpr.ψ2 u2* [3 *Bland.*] *cons. sch.γ* (*interpr. 'lunam deducere'*) Diripere *Fγτu1Gχ*(*β*) [1 *Bland.*] *sch.γ alt. l.* possum *ω* 79 Possem *B* Possum *y* possim *sch.γ* 80 Desiderii *Fπτu* poculum *Fγπτu λ uar.*ς *Porph. comm.* pocula *Bλψ2 Bentl.* 81 in te nihil *τGχ*(*αδh*) *Pph.* in te nihil *uχ*(*βn*) nihil in te *Fχ*(*μ*) habentis *γGχ*(*δ2μ uar.*) ualentis *π2 Muretus* exitus *Bγλu uar.Gχ*(*βhns1*)*sch.γ* exitum *Fπτuχ*(*αδμ gvs corr.*)*Pph.* exitu *χ*(*p*) [nil agentis exitum 2 *Bland.* nil agentis exitus 2 *Bland.*]

Q̄· HORATII FLACCI · EPODON EXPLI CARMEN · SECVLARE FELICIT· ꝗ PATRIMI & MATRIME CANTAVERVNT AD CHORV̄ PVEROR̄ PVELLAR̄Q. *B*

Q. HORATII (HOR̄ ψ) FLACCI (Fψ) EPODON EXPLICIT INCIPIT CARMEN SAECVLARE IN APOLLINĒ ET DIANĀ PROSEVTICE TETRACOLOS *F*

Aτ inscriptionibus carent EPODON EXPLICIT INCIPIT CARMEN SECVLARE *Acr.* Q. HORATII FLACCI EPODON EXPLICIT. INCIPIT CARMEN SECVLARE QVOD PATRIMI ET PATRIME CANTARVNT IN CHORO PVELLARVM ET PVERORVM AD APOLLINEM ET DIANAM PROSEVTICE TETRACOLOS *γ*

Q. HORĀ FLĀC EPODON EXPLI· VETTIVS AGORI' BASILI' MVORTIVS V̄C ET INL EXCŌM DŌM EXCON̄S OR̄D LEGI ET VT POTVI· EM̄DAVI CONFERENTE MIHI MAGISTRO FELICE ORATORE V̄RB ROM· INCIP · SCLARE CARM̄ Q̄D PATRINE CANTAVĒR AD CHORO PVERORVM PVELLARV̄Q· *λ*

Q. Oracii Flacci Epodō explicit || Veti' Agori' basili' mauci (or) v̄c & ī || l. excom̄ don̄ excōns ord' legi et || ut potui em̄daui. cōferente m̄ || magist° felice oratore urb̄; Incip̄ || Sclare carm̄ Q patne cantauer̄ || ad chorꝰ || puerorꝰ pu|| ellar̄q: *q*

Eadem fere subscriptio extat in g et Leidensi et Reginensi; eandemque in A fuisse, sed cum folio illo, quod epod. 16, 27 *usque ad carminis saecularis principium continuit, periisse ueri simile est. Etenim codd. λgq et Leidensis magnam partem ad recensionem AB referendi uidentur; denique etiam sub finem libri tertii A et λ unam eandemque exhibent subscriptionem*

Q. HORATI FLACCI

CARMEN SAECVLARE

Phoebe siluarumque potens Diana,
lucidum caeli decus, o colendi
semper et culti, date quae precamur
tempore sacro,
quo Sibyllini monuere uersus
uirgines lectas puerosque castos
dis, quibus septem placuere colles,
dicere carmen.
alme Sol, curru nitido diem qui

TESTIMONIA.

Carmen saeculare et a codicibus manu scriptis et a ueteribus grammaticis post librum epodon ponitur 1—4 praem. 'asmate eo quo scribitur carmen seculare cuius initium' Victorin. de metr. Hor. 2620 1 praem. 'hi versus, qui carmen saeculare appellantur, Sapphicum metrum habent . . .' Diomed. 529 2 cf. Senec. Hippol. 409 sq. de Diana 'o magna siluas inter et lucos dea clarumque caeli sidus et noctis decus' id. Oedip. 404: 'lucidum caeli decus' id. Herc. fur. 592: 'caeli decus'

VARIA LECTIO.

1 · hoebe *γ* Foebe *A Ac.* Phębe *u* 2 celi *Aλ* 4 tempore prisco *Porph. quae lectio orta est ex c.* IIII 2, 40: tempora priscum *uu.* 5—8 *del. Peerlk.* 5 Quo *πτuφ2χ(αδμnprv Orelli c)* (*inde nata mihi uidetur interpretatio sch.γ* 'Quod] *sc. tempus*'; *corrigendum enim esse puto:* Quo] *sc. tempore*) *comm. Cr.* Quos *Fχ(gμuar.)Acr.* Quod *ABλGV* [4 *Bland.*] *χ(βhsμ corr. Argent. II)* Quod *γ* quo et *Hamacher* sybillini *ψφ2* sibillini *Aγλu* sibellini *τ* sybilli *φ1* 6 letas *λ* laetas *χ(β)* 7 Dis *λ* Dis *π* Diis *γτ*

promis et celas, aliusque et idem
nasceris, possis nihil urbe Roma
  uisere maius.
rite maturos aperire partus
lenis, Ilithyia, tuere matres,
siue tu Lucina probas uocari
  seu Genitalis:
diua, producas subolem, patrumque
prosperes decreta super iugandis
feminis prolisque nouae feraci
  lege marita,
certus undenos decies per annos
orbis ut cantus referatque ludos
ter die claro totiensque grata
  nocte frequentis.
uosque ueraces cecinisse, Parcae,
quod semel dictum est stabilisque rerum
terminus seruet, bona iam peractis
  iungite fata.

TESTIMONIA.

15 Seru. ad ecl. 4, 10 21 Seruii Leidensis ad ecl. 4, 5 26 sq. 'quod—seruet' Seru. ad ecl. 4, 47

VARIA LECTIO.

10 caelas *Fτ* telas *B* 11 posis *τ* nichil *λφu* 14 Ilith: tuere] ylythy ịạcuere *γ* ilithyia *λ* ilithya *π* ilythyia *sch.γ* ilithia *Fu* ilythia *τ* ilethya *B* ylethya *A* 16 Genetyllis *Bentl.* genialis *Peerlk.* *uu.* 17—20 *del. Peerlk.* 17 sobolem *γτuGsch.γ* *u.* 20 *ultimus est*
to
in τ 21 Certe sunt denos *B* Certos *Aλpr.* ut denos *λ* [undenos 4 *Bland.*] 22 cantus] quantus *upr.* 23 totiens *uπcorr.χ*(*αδ*
fruens
μnrs toties *g*) tociens *γχ*(*βhpqv*) potiens *Fπ*1 totidem *ABλχ* (*Argent. II Pulmanni E Monacens. II Kirchn. nou. quaest. p.* 48) 24 frequen-
+ uates
tis *π* frequentes *cett.* 25 parcę *B* 26 Quoṣd *γ* Quo *u*1 dictum *Fπu*2*χ*(*psv*) dicunt *Ac.* dictum est *cett. Pph. sch.γ* dictum stabilis per aeuom *Bentl.* stabile usque *Hamacher* habilis *Pph.* 27 seruat *yω Seruii Leidensis Fea* seruet *Ω V* [4 *Bland.*] *sch.γ Bentl.* 28 Iungite iam fata *γ* facta *Pph.*

fertilis frugum pecorisque Tellus
spicea donet Cererem corona;
nutriant fetus et aquae salubres
  et Iouis aurae.
condito mitis placidusque telo
supplices audi pueros, Apollo;
siderum regina bicornis audi,
  Luna, puellas.
Roma si uestrum est opus Iliaeque
litus Etruscum tenuere turmae,
iussa pars mutare lares et urbem
  sospite cursu,
cui per ardentem sine fraude Troiam
castus Aeneas patriae superstes
liberum muniuit iter daturus
  plura relictis:
di, probos mores docili iuuentae,
di, senectuti placidae quietem,
Romulae genti date remque prolemque
  et decus omne;
quaeque uos bobus ueneratur albis

TESTIMONIA.

33 sq. Seru. ad ecl. 5, 66. idem ad Aen. III 138 34 'unde Horatius: condito — Apollo' mythographus III. tract. 8, 16 ap. Mai auct. class. III p. 228 41 'ardentem—Troiam' Seru. ad Aen. I 242 49 'Hor. in carmine saeculari: quaeque—albis' Prisc. VII 82

VARIA LECTIO.

29 peccoris *λ* 30 coronam *γ* 31 faetus *λu* foetus *γπ* 33 tęlo *F* 39 orbem *Pph.* urbes *ABλ* 42 ęnęas *u* supestes *γ* *uu.* 45. 46 *inuerso ordine leguntur in u* 45 Dii *λ* Dii *Au* docilis *y Bentl.* 46 Dii *Aλu* senectutis *γπ1χ(αδr) sch.γ* ('senectutis placide quietem] *et senectutem date περιφραστικῶς quae quiescit quia malorum impatiens est*') placidam *y Peerlk.* placide *γ* quiętem *F* 47 Romule *λ* rem *λ*, *om.* que *uχ(β)* 49 Queque *γ* Quique *χ(μns2)y* bobus *BuGχ(δμhqrs)* bubus *cett. Ac. Pph.*

clarus Anchisae Venerisque sanguis,
impetret, bellante prior, iacentem
  lenis in hostem.
iam mari terraque manus potentis
Medus Albanasque timet secures;
iam Scythae responsa petunt superbi
  nuper et Indi.
iam Fides et Pax et Honor Pudorque
priscus et neclecta redire Virtus
audet, apparetque beata pleno
  Copia cornu.
augur et fulgente decorus arcu
Phoebus acceptusque nouem Camenis,
qui salutari leuat arte fessos
  corporis artus,
si Palatinas uidet aequos aras,
remque Romanam Latiumque felix
alterum in lustrum meliusque semper
  proroget aeuom.
quaeque Auentinum tenet Algidumque,
quindecim Diana preces uirorum
curat et uotis puerorum amicas
  applicat auris.

VARIA LECTIO.

50 anchise *A* anchysę *π1* 51 Inpetret *γ* Imperet *Fλuιπp.ras. χ Peerlk., non G* 52 Loenis *λ* Lętus *B* 53 manum potentem *Bentl.* potentis *πχ(μ) Pph.* potentes *Ω* 54 securis *B pr. ut uid. π2* 55 scithae *ABλu* petunt] ferunt *y* 57 honos *Fλπχ(αδhpr Orelli c Pulmanni AEH)* honor *AByuGχ(βμgnsv) Ac.* pudos *χ(r uar.)* 58 neglecta *Ω*
62—64. 66 *del. G. Hermannus* [*nou. annal. philol.* XXX, 201.]
62 aceptus *ψ* 63 salutare *B* 65 aequus *Ω* aras *γπGV* [*codd Bland.*] *χ(gr) sch.γ Porph.λuar.u uar.* arces *cett. Pph.* 66 lacium *λ* latinā *γ* 68 Prorogat *BV* [4 *Bland.*] *cons. Acr.* Prerogat *Aλ* Proroget *F γπuςsch.γPph.Porph.sch.Fp.Ac.* euum *u* aeuum *AByλπ* in aeuum *F*
69 aduentinum *γ* alcidum *Fu* 70 Quindecem *ABλ* 71 Curet *χ(βns2v uar.) opp. Porph.* [4 *Bland.*] 72 Applicat *ABλιuι V* [4 *Bland.*] *Porph. χ* Adplicat *Fγcorr.πAcr.χ(r uar.)* Aplicat *γpr.χ* Applicet *λ2u2χ (βμhns2v uar.)* Adplicet *γ uar.χ(r)* aures *Fλπιu*

haec Iouem sentire deosque cunctos
spem bonam certamque domum reporto,
doctus et Phoebi chorus et Dianae
dicere laudes.

VARIA LECTIO.

75 phebi *B* phębi *Au*

EXPLICIT CARMEN SECVLARE FELICITER. AMEN *A* CARMEN SECVLARE EXPLICIT *γ* Q. HORATII FLACCI CARMEN SAECVLARE (SECVLARE *λ*) EXPLICIT *λφ* CARMEN SECVLARE FINIT~ *ψ*

INDEX DEFECTVVM.

c. I 1	deficiunt	omnino	γεϱ	
c. I 2	„	„	γεϱ	
c. I 3	„	„	*B*γεϱ	
c. I 4	„	„	*B*γεϱ	
c. I 5	„	„	*B*γεϱ	
c. I 6	„	„	*B*γεϱ	
c. I 7	„	„	*B*εϱ ex parte γ	
c. I 8	„	„	εϱ	
c. I 9	„	„	*B*εϱ	
c. I 10	„	„	εϱ	
c. I 11	„	„	*B*εϱ	
c. I 12	„	„	εϱ	
c. I 13	„	„	εϱ	
c. I 14	„	„	εϱ	
c. I 15	„	„	εϱ	„ *B*
c. I 16	„	„	εϱ	„ *B*
c. I 17	„	„	εϱ	
c. I 18	„	„	εϱ	„ γ
c. I 19	„	„	γε	„ *B*ϱ
c. I 20	„	„	γε	
c. I 21	„	„	γε	
c. I 22	„	„	γε	
c. I 23	„	„	ε	„ γ
c. I 24	„	„	ε	
c. I 25	„	„	ε	
c. I 26	„	„	ε	
c. I 27	„	„	ε	

c. I 28	deficit	omnino	ε	
c. I 29	„	„	ε	
c. I 30	„	„	ε	
c. I 31	„	„	ε	
c. I 32	„	„	ε	
c. I 33	„	„	*B*ε	
c. I 34	„	„	*B*ε	
c. I 35	„	„	ε	
c. I 36	„	„	ε	
c. I 37	„	„	ε	
c. I 38	„	„	ε	
c. II 1	„	„	ε	
c. II 2	„	„	ε	
c. II 3	„	„	ε	
c. II 4	„	„	ε	
c. II 5	„	„	ε ex parte ϱ	
c. II 6	„	„	εϱ	
c. II 7	„	„	εϱ	„ *B*
c. II 8	„	„	εϱ	
c. II 9	„	„	εϱ	
c. II 10	„	„	εϱ	
c. II 11	„	„	εϱ	
c. II 12	„	„	εϱ	
c. II 13	„	„	εϱ	
c. II 14	„	„	εϱ	
c. II 15	„	„	εϱ	„ *B*
c. II 16	„	„	εϱ	

c. II	17	defic.	omnino	ερ		
c. II	18	„	„	ερ	ex parte	*B*
c. II	19	„	„	ερ		
c. II	20	„	„	ερ		
c. III	1	„	„	ερ		
c. III	2	„	„	ε	„	*Bρ*
c. III	3	„	„	*B*ε		
c. III	4	„	„	ε	„	*B*
c. III	5	„	„	ε	„	*B*
c. III	6	„	„	ε	„	*B*
c. III	7	„	„	ε		
c. III	8	„	„	ε		
c. III	9	„	„	ε		
c. III	10	„	„	ε	„	*g*
c. III	11	„	„	ε*g*		
c. III	12	„	„	ε*g*		
c. III	13	„	„	ε*g*		
c. III	14	„	„	ε*g*		
c. III	15	„	„	ε	„	*g*
c. III	16	„	„	ε		
c. III	17	„	„	ε		
c. III	18	„	„	ε		
c. III	19	„	„	ε		
c. III	20	„	„	ε		
c. III	21	„	„	ε		
c. III	22	„	„	ε	„	*B*
c. III	23	„	„	ε	„	*B*
c. III	24	„	„	ε	„	*B*
c. III	25	„	„	ε		
c. III	26	„	„	ε		
c. III	27	„	„	ε	„	τ
c. III	28	„	„	ετ		
c. III	29	„	„	ετ		
c. III	30	„	„	ετ		

c. IIII	1	defic.	omnino	ετ		
c. IIII	2	„	„	ετ		
c. IIII	3	„	„	*B*ετ		
c. IIII	4	„	„	ε	ex parte	τ
c. IIII	5	„	„	ε		
c. IIII	9	„	„	ε		
c. IIII	7	„	„	ε		
c. IIII	8	„	„	ε		
c. IIII	6	„	„	ε	„	*B*τ
c. IIII	10	„	„	ετ		
c. IIII	11	„	„	0	„	εϑτ
c. IIII	12	„	„	ϑ		
c. IIII	13	„	„	ϑ	„	ε
c. IIII	14	„	„	εϑ	„	*B*
c. IIII	15	„	„	*B*εϑ		
epod.	1	„	„	εϑ	„	τ
epod.	2	„	„	εϑτ	„	*B*
epod.	3	„	„	εϑτ	„	*B*
epod.	4	„	„	εϑτ	„	ρ
epod.	5	„	„	εϑρτ		
epod.	6	„	„	εϑρτ		
epod.	7	„	„	εϑρτ		
epod.	8	„	„	εϑρτ		
epod.	9	„	„	εϑρ	„	*B*τ
epod.	10	„	„	εϑρ	„	*B*
epod.	11	„	„	εϑρ	„	*B*
epod.	12	„	„	εϑρ		
epod.	13	„	„	εϑρ		
epod.	14	„	„	εϑρ		
epod.	15	„	„ *Acr.*	εϑρ		
epod.	16	„	„ *Acr.*	εϑρ	„	*AB*
epod.	17	„	„ *Acr.*	*A*εϑρσ		
C. S.		„	„	εϑρσ	„	τ

INDEX EORVM COMPENDIORVM

quae in apparatu critico adhibuimus.

// significat, singulas litteras uideri erasas esse

///// } ... nonnullas litteras uideri erasas esse

:: ... singulas litteras uideri euanuisse

::: :::: } ... nonnullas litteras uideri euanuisse

quas *typis inclinatis* siue *cursiuis* expressimus litteras, eas ab altera manu esse indicauimus, ut pag. 124 ne ^{h}ere perinde est ac si diceretur: 'ne ere a manu priore, superscripta altero atramento littera h'

1 = a manu priore [prima] (A_1 γ_1)

2 = a manu altera (A_2)

Ω = codices *ABFγελπτυ*

α = codex Barcinonensis [uide praefat. p. XI]

β = codex Bernensis [praef. p. XI]

γ = codex Parisinus [praef. p. X]

δ = collatio Bielkiana [praef. p. XI]

ε = codex Einsiedlensis [praef. p. X]

ϑ = codex Sangallensis [praef. p. XI]

λ = codex Parisinus [praef. p. X]

μ = codex Montepessulanus [praef. p. XI]

π = codex Parisinus [praef. p. X]

ϱ = codex Parisinus [praef. p. XI]

σ = codex Sangallensis [praef. p. XII]

τ = codex Turicensis [praef. p. X]

φ = codex Parisinus [praef. p. X]

χ = aut singuli aut nonnulli ex codicibus *αβδϑμϱσghknpsv* (*qr Argentoratensis II*) [praef. p. XI. XII]
ψ = codex Parisinus [praef. p. X]
ω = editionum ante Cruquium aut singulae aut nonnullae
ς = codicum *αβδϑμϱσghknpsv* (*qr Argentoratensis II*) aut maior pars aut omnes
A = codex Parisinus [praef. VIIII]
a. = ante (a. corr., a. ras.)
Ac. = lemmata scholiorum codicis *A*
Acr. = interpretationes uel textus scholiorum codicis *A*
Acr. I = horum scholiorum auctoris lectiones pristinae siue non interpolatae
add. = addit, addunt, addidit, addiderunt
alt. l. = altero loco
alt. m. = altera manus
B = codex Bernensis [praef. X]
Bland. = codex Blandinius, codices Blandinii
c. = carmen (c. I 12)
c. = commentarius (i. c.)
comm. = commentarius (i. comm.)
comm. Cr. } = commentator Cruquianus
comm. }
cons. = consentit, consentiunt, consentiente, consentientibus
corr. = correctura, correxit
Cr. = Cruquius
D. = Danielis
del. = delet, delebat, delent, delebant
exp. metr. = expositio metrica siue tractatus de metris Horatianis qui extat in codice *γ*
F = codex archetypus librorum *φ* et *ψ* [praef. X]
G = codex Gemblacensis [praef. XI]
G. = Gaisfordus
g = codex Gothanus [praef. XII]
h = codex Parisinus [praef. XII]
h. = hic, hoc, hunc (h. l., ad h. l.)
i. = in (i. c., i. l.)
k = codex Parisinus [praef. XII]
l. = locus (h. l., ad h. l.)
m. = manus

n = codex Parisinus [praef. XII]
n. l. = non liquet
om. = omisit, omiserunt
opp. = opposito, oppositis, i. e. dissentientibus
p = codex Parisinus [praef. XII]
p. = post, per (p. corr., p. ras.), pagina
Porph. = interpretationes uel textus Porphyrionis Monacensis [praef. XIII]
Porph I. = Porphyrionis lectiones pristinae siue non interpolatae
Pph. = lemmata codicis Monacensis
pr. = prior, prius
q = codex Parisinus [praef. XII]
r = codex Parisinus [praef. XII]
r., *ras.* = rasura (a. r., p. r.)
s = codex Parisinus [praef. XII]
sch. = scholion
sil. = silentium
t. = textus (i. t.)
V = lectiones eae, quas in codice Blandinio uetustissimo olim fuisse ex Cruquii adnotationibus concludi posse uideatur
'*V*' = eiusdem codicis lectiones eae, quas ibi a se inuentas esse plane ac diserte Cruquius adfirmat
u = codex Parisinus [praef. XI]
v = codex Parisinus [praef. XII]
u., *uu.* = uersus
uar., *uar. l.* = uaria lectio
uid. = uidetur (ut uid.)
y = codicum aliorum atque Ως aut singuli aut nonnulli

INDEX VERBORVM

CONFECTVS AB ALFREDO HOLDERO.

† significat uarias lectiones notabiliores in contextum non receptas.
* significat coniecturas in contextum receptas.

A.

a! I 27, 18. II 17, 5. E5, 71 (bis).
a I 21, 14 IIII 5, 12. ab I 9, 22. 28, 19. 36, 4. 37, 13. 16. II 3, 3. 21. 16, 27. III 3, 47. 4, 17. 5, 43. 14, 4. 16, 4. 22. 17, 1. 5. 11. 19, 1. 20, 16. 27, 2. 12. 58. IIII 4, 14. 53. 59. 8, 18. 31. 15, 16. E5, 23. 8, 19. 10, 13. 17, 24.
abdidit III 4, 38. abditae III 16, 5. abdito II 2, 2.
abeas III 18, 3. abi IIII 1, 7. abito III 14, 24. abire E11, 20. abeunte III 6, 44.
abigunt III 24, 40. abacta E5, 29.
abnegat I 35, 22.
abominatus E16, 8.
abrumpere IIII 7, 27.
abscindere E16, 35. abscidit I 3, 21.
absum abes IIII 5, 2. abest I 9, 17. 35, 20. III 16, 37. 24, 64. absint II 20, 21. absens III 27, 57. absentīs E 1, 18.
absumet II 14, 25.
ac I 4, 3. 7, 13. 12, 14. 15. 14, 6. †18, 7. 28, 19. II 20, 23. III 8, 27. 25, 11. 28. 6. E1, 16. 12, 14.
accedet IIII 2, 46.
accendit E14, 14.
accidit E5, 61.
accipio acceptus CS 62.
accipiter I 37, 17.
accubat IIII 12, 18.
acer I 2, 39. IIII 9, 22. 14, 13. E6, 14. 12, 6. 16, 5. acris I 4, 1. acrem I 29, 2. acri I 12, 1. III 2, 2. acrium I 6, 18. acrīs E 2, 31. 12, 25. acrior I 33, 15. III 5, 25. E 7, 13.
acerba E7, 17.
acerra III 8, 2.
aceruos (*accus.*) II 2, 24.
Achaemenes II 12, 21.
Achaemenium III 1, 44. Achaemenio E 13, 8.
Achaicus I 15, 35. Achaico IIII 3, 5.
Acheronta I 3, 36. III 3, 16.
Acherontiae III 4, 14.
†Acheruntiae III 4, 14.
Achilles IIII 6, 4. Achillei I 15, 34. E17, 14. Achillem II 4, 4. 16, 29.
Achiuos III 3, 27.
Achiuis (*adiect.*) IIII 6, 18.
acies III 4, 26.
acinaces I 27, 5.
Acrisium III 16, 5.
Acroceraunia I 3, 20.
acuit III 20, 10. acuens II 8, 15. acuisse I 2, 21. acuto I 9, 4. 34, 15. acutā III 4, 3. acuta III 27, 61. acutas II 19, 4. acuta I 16, 7. IIII 4, 76. E 17, 10.
ad I 1, 6. 22. 17, 15. *23, 6. 29, 8. 35, 15 (bis). II 12, 25. III 4, 75. 6, 40. 7, 5. 29, 58. 30, 13. IIII 4, 56. 5, 30. 31. 8, 34. 9, 2. 38. 12, 21. 15, 15. E1, 13. 2, 52. 4, 12. 5, 75. 9, 1. 10, 18. 11, 21. 12, 15. 14, 8. 12. 16, 49. 17, 14.
adamantina I 6, 13. adamantinos III 24, 5.
addicere addictum E17, 11.
addis III 21, 18. additis III 5, 26. addant III 29, 61. adde II 8, 17. addere I 16, 13. addidit III 2, 30. †4, 38. additus III 4, 78. additum II 9, 21. 19, 13. E8, 10.
adducere E14, 8. adduxere IIII 12, 13.
adedo adesos III 29, 36.
adeo aditure II 6, 1.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

V.

X.

Z.

CORRIGENDA ET ADDENDA

Simul atque hoc uolumen prelo exiit, Ferdinandi Haugi amicissimi opera adiuti expectatione plura repperimus errata; praeterea de nonnullis locis iam aliter ac proximo anno me sentire, tacere nolui; denique codicis Argentoratensis uetustissimi lectiones memorabiliores adicere in rem esse arbitrabamur.

c. I 3, 1 testim. leg. ad Ter. ad. II pro ad Ter. ad II c. I 3, 37 nunc praetulerim ardui est c. I 4, 1 leg. hiemps pro hiems c. I 4, 8 nunc praefero urit c. I 4, 9 leg. impedire pro inpedire c. I 6, 11 leg. laudes pro laudis c. I 7, 7. adnotat. crit. leg. decerptam fronti pro decerptam frondi c. I 7, 8 nunc praetulerim honorem c. I 7, 32 testim. excidit numerus uersus c. I 8, 6 leg. aequales pro aequalis c. I 16, 5 leg. adytis pro adyti c. I 16, 28 leg. obprobriis pro opprobriis c. I 17, 14 lectioni hinc haud scio an praeferendum erat hic c. I 17, 14 adnot. crit. *pre*ducta π cum ad u. 17 pertineat, huc inrepsit c. I 21, 14 adnot. crit. leg. u pro u. c. I 22, 1 testim. leg. Acron uolgatus pro Acr. c. I 33, 2 adnot. crit. leg. rell. pro Ω c. II 2, 18 leg. beatorum pro beatorums c. II 8, 2 nunc praetulerim Varine cf. mus. Rhen. 1864 p. 212 c. II 10, 9 leg. Hildebertus p. 902 pro Hildebertus l. c. c. II 13, 4 leg. obprobrium pro opprobrium, item c. III 24, 42 c. II 13, 38 adnot. crit. post sch.γ add. codd. Cruquii c. II 18, 2 testim. leg. non pro nou c. III 3, 7 nunc praetulerim inlabatur cf. c. IIII 5, 56 c. III 3, 52 adnot. crit. leg. dextera pro dextera c. III 4, 38 utrum lectio addidit uerior sit an abdidit, id prorsus nescio c. III 4, 69—72 adnot. crit. ante Hauptius add. Buttmannus Peerlk. Meinekius c. III 5, 49 adnot. crit. leg. $\overset{1}{q\text{ſ}}$ pro qſ c. III 7, 4 adnot. crit. post Diuae excidit punctum c. III 19, 19 adnot.

crit. del. uu. 19 — Peerlk. c. III 23, 19 adnot. crit. post 1 Bland. add. Ac. Acr. et sch.γ c. III 28, 7 adnot. crit. leg. V pro 'V' c. IIII 6, 14 adnot. crit. Sed — Schwerdtius ad u. 17 pertinent c. IIII 6, 21 adnot. crit. leg. item pro tem c. IIII 8, 5 adnot. crit. leg. 6 pro 5 c. IIII 9, 42 adnot. crit. leg. 45 pro 55 c. IIII 11, 5 excidit numerus uersus c. IIII 11, 20 adnot. crit. leg. Ordinat euan. ε pro Ordinat ε c. IIII 11, 35 adnot. crit. excidit numerus uersus c. IIII 13, 28 adnot. crit. leg. 184 B pro 184 c. IIII 14, 46 leg. Hister pro Ister c. IIII 15, 25 adnot. crit. leg. prius et pro et epod. 2, 5 adnot. crit. leg. neque pro naque; ibidem post ϱ excidit) epod. 2, 40 adnot. crit. excidit numerus uersus epod. 2, 43 adnot. crit. leg. 43 pro 42 epod. 6, 14 adnot. crit. leg. [bupalo pro bupa lo epod. 7, 5 testim. leg. cf. pro f. epod. 16, 12 adnot. crit. leg. ab alt. m. pro ab. alt. m. epod. 16, 33 adnot. crit. add. numerus uersus p. 212 supra contextum leg. 16 pro 16—17 et p. 219 leg. 16—17 pro 17 et p. 222 del. 17 post HORATI EPODON

ACCEDVNT

ARGENTORATENSIS PRIMI = D
(saec. VIIII—X)

LECTIONES MEMORABILIORES.

I

I 1, 1—I 2, 1 *deficit D*

I 2, 31 candentis *D*
I 3, 37 ardui est *D*
I 4, 8 uisit *in ras., in margine* urit D
I 6, 7 duplicis *D*
I 7, 2 ephesum *D*
I 7, 9 dicet *D*
I 7, 13 tiburni *D*
I 7, 14 pomaria *D*
I 7, 15 deterget *D*
I 7, 17 Perpetuos *D*
I 7, 27 teucro *D pr.* teucri *D corr. ead. m.*
I 8, 2 Hoc...*oro D*
I 8, 6 equitæt *D*
I 8, 7 Temperet *D*
I 11, 5 Quae *D*
I 12, 13 parent*is D*
I 12, 15 et terras *D*

I 12, 31 qu*ia D*, quod *Dτ*
I 12, 57 laetum *Dτ*
I 13, 6 manent *Dτ*
I 13, 13 audies *Dτ*
I 14, 8 Possint *Dτ*
I 15, 2 helenen *Dτ*
I 15, 20 Crines *Dτ*
I 15, 22 Gentis *Dτ*
I 15, 24 Teucer & stenelus *Dτ*
I 16, 8 Sic *Dτ*
I 17, 8 colubras *Dτ*
I 17, 14 hic *Dτ*
I 18, 7 Ac *Dτ*
I 18, 15 Ettollens *Dτ*
I 19, 11 Et uersis *Dτ*
I 20, 10 Tu bibes *Dτ*
I 21, 5 coma// *D* (comā τ)
I 21, 14 in *om. Dτ*

I 22, 2 mauris *Dτ*
I 22, 11 expeditis *Dτ*
I 23, 1 Vitat *Dτ*
I 24, 13 Quid si *Dτ*
I 24, 15 Num *Dτ*
I 25, 5 facilis *Dτ*
I 26, 9 Piplea *Dτ*
I 27, 13 uoluntas *Dιτ*
I 28, 3 latum *Dτ*
I 28, 15 mors *Dτ*
I 28, 31 forset *Dτ*

I 29, 2—I 31, 15 *deficit D*

I 31, 18 at *Dτ*
I 32, 1 Poscimus *Dτ*
I 35, 17 serua *Dτ*
I 35, 19 aena *Dτ*
I 35, 34 dura *om. Dτ*

II

II 1, 28 Rettulit *Dτ*
II 2, 5 Viuet *Dτ*
II 2, 7 aget *Dτ*
II 2, 18 plebis *D a. ras. τ*
II 3, 11 qđ *D a. ras.*, q̊ *D p. ras. et corr.* (qđ *τ*)
II 3, 13 breuis *Dτ*
II 4, 6 tecmessae *Dτ*
II 4, 18 delectā *Dτ*
I 5, 13 sequitur *Dτ*
II 6, 19 Fertili bacho minimum *Dτ*
II 8, 2 barine *Dτ*
II 9, 11 decedunt] cedunt *Dτ*
II 10, 18 cythara *Dτ*
II 11, 24 comas *Dτ*
II 12, 13 dulcis *Dτ*
II 12, 28 occupet *Dτ*
II 13, 8 colcha *Dτ*
II 13, 23 descriptas *Dτ*
II 13, 28 Dura fugae · mala dura belli *Dτ*
II 13, 38 laborem *Dτ*
II 13, 40 timidos *D* (timidas *δτ*)
II 14, 5 tricenis *Dτ*
II 14, 18 Cocytos *Dτ*
II 14, 20 Sisyphus *Dτ*
II 15 *non continuatur carmini II* 14 *ut in cod. τ, sed in D haec inscriptio extat:* HAEC DE P̄SENTIS TEMPORIS LVXVRIA DICIT.
II 16, 34 sq. hinni
Tum apta *Dτ*
II 17, 25 cū *Dτ*
II 18, 8 purpuras clientes *in ras. D*
II 18, 25 Limites *Dτ*
II 18, 30 fine *Dτ*
II 20, 12 umeros *D*
II 20, 13 nocior icaro *Dτ*

III

III 1, 43 Delinit usus nec falernę *Dτ*
III 1, 44 Vites *Dτ*
III 2, 27 Vulgauit archanae subistem *Dτι*
III 2, 29 phaselon *Dτ*
III 2, 31 VERSVS VLTIMVS

Q. HORATI FLACCI

OPERA

RECENSVERVNT

O. KELLER ET A. HOLDER

VOL. II

SERMONVM LIBRI II EPISTVLARVM LIBRI II
LIBER DE ARTE POETICA

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
ↀDCCCↁXVIIII

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEVBNERI

LVDOVICO · KAYSERO

GVILELMO · TEVFFELIO

PIETATIS · ERGO

A' = liber archetypus codicum *A* et *a*.

A = codex Parisinus 7900ᵃ saeculi (VIIII—) X. olim Puteaneus.

a = codex Aueniónensis nunc Ambrosianus O. 136 sup. saeculi VIIII (—X.)

D = codex Oberlinianus A nunc Argentoratensis C VII. 7 saeculi (VIIII—) X.

E' = liber archetypus codicum *E* et *e*.

E = codex Emmerammensis 685 nunc Monacensis Lat. 14685 saeculi XI.

e = schedae Stutgardianae mss. poet. et phil. nr. 53 saeculi XI—XII.

γ = codex Bliaudifontanus nunc Parisinus 7975 saeculi XI.

B = codex Bernensis 363 olim Floriacensis saeculi VIII—VIIII.

C = codicis Monacensis 14685 pars altera manu atque *E* scripta saeculo XI.

F' = liber archetypus codicum *φ* et *ψ*.

φ = codex Parisinus 7974 olim Remensis saeculi X.

ψ = codex Parisinus 7971 olim Floriacensis saeculi X.

λ' = liber archetypus codicum *λ* et *l*.

λ = codex Parisinus 7972 olim Jo. Jacobi Menteli saeculi VIIII—X.

l = codex Leidensis Lat. nr. 28 olim s. Petri Beluacensis saeculi X ineuntis.

δ' = liber archetypus codicum *δ* et *d*.

δ = codex Harleianus 2725 siue Graeuianus saeculi VIIII—X.

d = codex Harleianus 2688 saeculi VIIII—X.

ε = codex Einsidlensis 361 olim s. Geroldi saeculi X ineuntis.

u = codex Parisinus 7973 olim Floriacensis saeculi X ineuntis.

β' = liber archetypus codicum *β* et *Fran.*

β = codex Bernensis 21 olim Floriacensis saeculi X.

Fran. = codex Franekeranus nunc Leeuwardensis olim Genauensis saeculi XI—XII.

ν = codex Nienburgensis nunc Dessauiensis A saeculi X ineuntis.

π' = liber archetypus codicum *π* et *Lips.*

π = codex Parisinus 10310 saeculi X—XI.

Lips. (II) = codex Lipsiensis rep. I. 4. 38 saeculi X.

σ = codex Sangallensis oppidanus 312 olim Francogallicus saeculi X.

τ = codex Turicensis Carolinus 6 saeculi X.

g = codex Gothanus chart. B 61 saeculi XV.

r = codex Parisinus 9345 saeculi XI.
v = codex Parisinus 8213 saeculi XIII.
V = codex Blandinius qui dicitur uetustissimus.
y = codicum aliorum atque *Ω* ς aut singuli aut nonnulli.
ω = editionum ante Cruquium aut singulae aut nonnullae.
Porph.' = liber archetypus interpretationum *Porph.* et *Porf.*
Porph. = interpretationes codicis Monacensis Lat. 181 saec. VIIII (—X).
Porf. = interpretationes codicis Wolfenbuttelani Gudiani Lat. 85 saeculi XIIII.
Pph'. = lemmata *Pph.* et *Pf.* inter se congruentia.
Pph. et Pf. = interpretationum *Porph.* et *Porf.* lemmata.
Acr. = interpretationes Pseudoacronis.
Ac. = lemmata Pseudoacronis (cod. *ν*).
schol. Γ = ea scholia marginalia quae non ad *Ac. Acr.* pertinent, ueruntamen non solum in cod. *γ*, sed in aliis quoque libris manu scriptis, ut in *r Bamberg. Barcin. Francker.*, passimque etiam in cod. *ν* reperiuntur.
gloss. Γ = ea scholia interlinearia quae non tantum in cod. *γ*, sed etiam in aliis, ut in *E a Bamberg. Barcin.* extant.
tractat. Vindob. = tractatus Vindobonensis de arte poetica nr. CXLV saeculi X.

FASCICVLVS I

Q. HORATI FLACCI

SERMONVM LIBRI II

RECENSVIT

ALFREDVS HOLDER

Q. HORATI FLACCI

SERMONVM

LIBER PRIMVS

I

Qui fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem

TESTIMONIA.

I 1. INSCR. cf. Apoll. Sid. c. 9, 233 sqq.: 'non quod per satiras, epistularum sermonumque sales nouumque epodon libros carminis ac poeticam artem Phoebi laudibus et uagae Dianae conscriptis uoluit sonare Flaccus'. c. 23, 453: 'quamuis post satiras lyramque tendat ille ad Pindaricum uolare cygnum' 1—3 cf. Hildebert. moral. phil. 980: 'ex hoc uitio oritur, quod nemo sua sorte contentus uiuat, sed laudet diuersa sequentes' 1 'qui fit Maecenas' gloss. Mai class. auct. VIII 490

VARIA LECTIO.

Ω'' = omn. codd. DEγBFλ'(λl)δ'(δd)u; ς'' = aut omnes codd. β'νπ' σagr(dl) aut ea pars horum codd. ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. νσagr(dl) aut ea pars horum codd. ex quibus non aliae lectiones notantur

SERMONVM I 1. Q · HORATII FL · EPISTOLARVM ‖ LIBER · II · EXPLIC̄ ‖ INCIPIT SERMONVM LIBER PRIMVS · *E* Q · HORATII FLACCI · LIBER · SERMO·NV̄· PRIMVS INCIPIT *γ* FINIT ¦ POETICA ¦ SERMON̄ LIB̄ · I · INCIPIT · *B* Q · HORATII · F · EPLARV̄ · LIB̄ · II · EXP̄ ‖ INCIPIT SERMONV̄ · LIB̄ · I · *F* Q · HORATII FLACCI (FL *δ*) EPISTOLARV̄ LIB̄ · II · EXPLICIT INCIPIT SERMONVM LIBER · I · *λδ* (*a cons. d*) Q . HOR̄ · F · SCLARE CARM̄ EXPLIC̄ ¦ INCIPIT SERMONV̄ LIB̄ PRIMVS *u inscriptionibus carent D* (*νil*) Q · H · F · Carmen seculare explicit: incipit Eclogarum [Sermonum *V*2] liber primus *y* [*V*] '*in Blandiniis singula notata sunt hoc titulo:* Ecloga 1. 2. 3. &c.' *Cr.* SERMONES *hi libri nuncupantur etiam apud ueteres grammaticos. ex omnibus quos contulimus libris nullus exhibet titulum saturarum.* HORATII FLACCI CARMINVM LIBER · V · EXPLI‖CIT : INCIPIT SERMONVM LIB̄ · I *Porph.* 'Quamuis saturam (saty: *Porf.*) esse opus hoc suum Horatius ipse confiteatur .... tamen proprios titulos uoluit ei accommodare. nam hos priores duos libros 'sermonum' posteriores 'epistularum (episto: *Porf.*)' inscripsit (inscribens *Porph.*) *Porph.'* 'Quamuis igitur hoc opus saturam esse Horatius ipse profiteatur ... tamen proprios titulos uoluit ei accommodare hos priores duos libros sermonum (eplarū *ν*), posteriores epistolarum (sermones *ν*) scribens' *Acr.* 1 Quid *E a. ras. y Pph. alt. l. recte Pph.' Porph.' Ac.* maecenas *EB* (*νa et β*) mecęnas *δ'* mecēnas *D* mecenas *cett.'*

seu ratio dederit seu fors obiecerit, illa
contentus uiuat, laudet diuersa sequentis?
'o fortunati mercatores!' grauis annis
miles ait multo iam fractus membra labore.
contra mercator, nauem iactantibus austris,
'militia est potior. quid enim? concurritur: horae
momento cita mors uenit aut uictoria laeta'.
agricolam laudat iuris legumque peritus,
sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

TESTIMONIA.

3 cf. Sedul. carm. pasch. I 325: 'ambo errore pares, quamquam diuersa sequentes' 4—19 cf. Maximus Tyrius diss. 21, 1 '*καὶ ἴδοις τὸν μὲν γεωργικὸν μακαρίζοντα τοὺς ἀστικοὺς ὡς συνόντας βίῳ χαρίεντι καὶ ἀνθηρῷ· τοὺς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν δικαστηρίων, καὶ τοὺς πάνυ ἐν αὐτοῖς εὐδοκίμους, ὀδυρομένους τὰ αὐτῶν καὶ εὐχομένους ἐπὶ σκαβάνῃ βιῶναι καὶ γηδίῳ σμικρῷ. ἀκούσῃ δὲ τοῦ μὲν στρατιωτικοῦ τὸν εἰρηνικὸν εὐδαιμονίζοντος, τοῦ δὲ ἐν εἰρήνῃ τὸν στρατιωτικὸν τεθηπότος. καὶ εἴ τις θεῶν ὥσπερ ἐν δράματι ὑποκριτὰς ἀποδύσας ἕκαστον τοῦ παρόντος βίου καὶ σχήματος μεταμφιέσει τὰ τοῦ πλησίον, αὖθις αὖ οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ποθήσουσι μὲν τὰ πρότερα, ὀδυροῦνται δὲ τὰ παρόντα. οὕτω δυσάρεστόν τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος κομιδῇ καὶ φιλαίτιον καὶ δεινῶς δύσκολον καὶ οὐδὲν τῶν (τὰ* Duebner) *αὐτοῦ ἀσπάζεται*'. 4—5 'o felices mercatores — ait' Petrus Cluniacensis epist. IIII 36 6—7 'mercator — potior' Petrus Cluniacensis epist. IIII 36 7—8 'concurritur — laeta' Ioann. Saresber. policr. VII 16

VARIA LECTIO.

2 fors *DEγFλ'δ'u* ς' (*et omn. Bland.*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* sors *B* (*et Lips.*) *schol. D* ψ 'fortuna elegerit' *Porph.' schol. F cf.* fors *opp.* ratio *apud Cic. ad Att.* XIIII 13, 3 ulla *E* ψ *a. ras.* (*ν a. ras.* σ) *y opp. Pph.'* 3 laude *B* laudat *Ey* o*pp. Ac.* sequentis *Bδ'* (*π'r*) *y* [*Reginensis* ı *Vossianus*] sequentes *cett.'*ς' 4 fortunate *B* g̈aues *B* annis *Ω''*ς'' *gloss. Γ* armis *coni. Bouhierus sed cf. Verg. Aen.* VIII 246: 'hic annis grauis atque animi maturus Aletes' *Theocr.* XXIIII 100: '*Τειρεσίας πολλοῖσι βαρύς περ ἐὼν ἐνιαυτοῖς*' *Appulei. met.* II 2, 85: 'senex iam grauis in annis' 5 mites *B* menbra *λu* labore] dolore *u* 6 *INCIPIT cod. e;*

$$\Omega''' = DE'(Ee)\gamma\, B\, F\lambda'(\lambda l)\,\delta'(\delta d)\,u$$

nauim *D*1*γB pr. r* (*r corr. et Fran.*) nauem *cett.'' D*2 ς' (*e euanuit*) *Porph.'* 7 Milicia *Dλ* pocior *D* portior φ *a. ras.* quid enim *Ω'''* ς'' *Pph.' Ac. cf.* II 3, 142 quidni *y ortum ex Acr.:* 'quare non et est comicum' 8 cita *Ω'''*ς'' (*et 4 Bland.*) *Pph.' Ioannes Saresber.* aut cita *y Bentl.* (*quod ex gloss. F inrepsisse uideatur*) lϕe̜ta *γ* leta *u* le//ta *λ* letta *λ a. ras.* 9 laudat] ladat *δ'*1 10 cantū φ cantu *u* (*et Fran.*) *y opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* consultor cantum *B opp. Pph.' Acr.* ubi

ille datis uadibus qui rure extractus in urbem est,
solos felices uiuentis clamat in urbe.
cetera de genere hoc, adeo sunt multa, loquacem
delassare ualent Fabium. ne te morer, audi
quo rem deducam. si quis deus 'en ego' dicat
'iam faciam quod *uoltis; eris tu, qui modo miles,
mercator; tu, consultus modo, rusticus: hinc uos,
uos hinc mutatis discedite partibus. heia!
quid statis?' — nolint. atqui licet esse beatis.
quid causae est, merito quin illis Iuppiter ambas
iratus buccas inflet neque se fore posthac
tam facilem dicat, uotis ut praebeat aurem?
praeterea ne sic ut qui iocularia ridens
percurram, (quamquam ridentem dicere uerum

TESTIMONIA.

13—14 'cetera — loquacem ut lassare queant (lassare ut ualeant *ed. Ascens.*) Fabium' Ioann. Sar. policr. I 13 24 'ridentem — uerum' Ioann. Sar. pol. VIII 11 'quam dicere uerum' ecbasis capt. 484

VARIA LECTIO.

Ω‴ = DE′γBFλ′δ′u; ς″ = omn. codd. β′νπ′σagr (del) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur; ς = omn. codd. νσagr (del) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur

ostia] osti. vbi *E* ostia *E′* (*π′dır*) hostia *cett.′ς′ Pph.* 11 rupe *E* urbe *Bu* 12 uiuentis *γ* (*π′ a lpr. ut uid. r*) *y* [*Mellic. Valentian.* 1] uiuentes *cett.″ς′* cantat *By* 13 Cetera *E′Bλδ′u* Caetera *DγF* loqce *B opp. Ac.* 14 ualent] uolent *Epr. opp. etiam Pph.′* moror *E* (morer *e*) · 16 uultis *Ω‴ς″* 18 motatis *E* (*non e*) discite *γ*1 heia *E p. ras.* (*aeg*) heha *E a. ras.* eia *cett.″ς″* 19 nolent *By* nolint *cett.‴ς″* (*et omn. codd. Cr.*) *cf. Cic. Cat. mai.* 23, 83: 'siquis deus mihi largiatur . . . ualde recusem' adqui *δ′* beatis *Ω‴ς″ Ac.* beatos *νy* 20 est] *om. u pr. y opp. Pph.′Ac.* iupiter *γδ′* (*lr et Fran.*) iuppiter *cett.′ ς′* turpiter *Peerlk.* 21 bucchas *u opp. cett.‴ς″ Acr.* ponsthac *E a. ras.* *uu.* 22 *sq. inuerso ordine in B u.* 22 *post u.* 27 *positus in y* [*Taurin.* 1 *aut pr.*] 22 prebeat *γδ′λu* *uu.* 23—27 ne — ludo *parenthesi inclusit Bentl.* 23 Preterea *E′λ′δ′u* Praeterea *cett. est Lucretianum* Praetereo *y Bouhierus* interea *Peerlk. recte Pph.′ Ac.* ne *DE′γBδ′uς″* nec *Fλ′* (*g* 1) *Pph.′* ut *add. E supra u.* occularia *δ* (ocularia *d*1 *Acr.*) 24—27 quamquam — ludo *parenthesi inclusit Wakefieldus* 24—26 quamquam — prima *parenthesi inclusit Lambinus* 24 Percurrant *B*

quid uetat? ut pueris olim dant crustula blandi
doctores, elementa uelint ut discere prima,
sed tamen amoto quaeramus seria ludo:)
ille grauem duro terram qui uertit aratro,
perfidus hic caupo, miles nautaeque per omne
audaces mare qui currunt, hac mente laborem
sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
paruola (nam exemplo est) magni formica laboris
ore trahit quodcumque potest atque addit aceruo
quem struit, haut ignara ac non incauta futuri.
quae, simul inuersum contristat Aquarius annum,

TESTIMONIA.

25—26 'sic pueris — prima' Ioann. Saresber. metal. III 3 'ut — doctores' Seruius ad Aen. VII 115 'dant — doctores' Seruius ad georg. III 360 25 cf. Hieronym. epist. 128: 'itaque Pacatula nostra — litterarum elementa cognoscat, iungat syllabas, discat nomina, uerba consociet, atque ut uoce tinnula ista meditetur, proponatur ei crustula' 27 cf. ecbasis capt. u. 831: 'ne tamen — ludo' 29—30 'per — currunt' schol. Γ ad epist. I 5, 2 33 Seruius ad Aen. IIII 402. floril. Paris. 8818ª et Nostradam. 188 36—37 'quae — prorepit' Seruius ad Aen. IIII 403 36 Pseudoacron uolgatus (non A) ad epod. 11, 13 cf. Auson. epist.

VARIA LECTIO.

quanquam *Fλ* quamquam *DE′γBδ′u* discere *γ a. ras.* (*π′a*) *opp. Acr.*

25 Qui (d supra) *δ′* dant olim *γ* olim dant *cett.″* (dat, n supra, *δ*) *Pph.′ Seru. Ioann. Saresber.* 26 ut discere] indiscere *D pr. B* 27 Set *γ pr. et Peerlk.* tamen] tandem *Peerlk.* amato (o supra) *F* amisso *By* [*Argentorat.* III, *Regius*] *opp. ecb. capt.* queramus *Eδ′φu* quaerantur *Peerlk.* 28 qui terram *rγ Meinckius* uertit *E* 29 hic] hi· (c supra) *λ* caupo *Ω‴ς″* campo *y* [*Bruxell.* 10063 *a* 1. *m. Valentian.* 390 *Vaticani G Palatinus A* 1 *DF Chisianus B ap. Feam;* caupo *Reginens., Zulichem.*] *schol. tacent alii alia coni.:* causidicus uafer hic, callidus (prouidus, perfidus) hic cautor, responsi hic caupo, peruigil (praefidus, peruicus, perficus, perfidus) hic campo, feruidus in campo meles *B* 31 ut motia *γ pr.* ocia *D* tua (t supra) *E* recedunt *γ pr.* 33 Paruola *E′γ* 1 *Fλ′* (*v pr. a d a. ras. ut uid.*) *y* [*π Monac.* 375 *Pulmanni cod. G codd. Bland.*] *Pph.* Paruula *DBλ corr. δ u γ* 2 *ς′* (puula *g*) *Pf. Acr. cf. Auian. fab.* 34, 15 (*de formica*): 'paruola tunc ridens sic est affata cicadam' 34 thrait *ψλ* qdcunq *E* quę cumq; *D* 35 strauit *Fδ′*(*l*1) haut *EB* (*et Fran.* 1) haud *cett.″ς′Ac.* ac] aut *β′ν y* at *Ac.* et *y* 36 constristat *γ a. ras. λ pr.*

non usquam prorepit et illis utitur ante
quaesitis patiens, cum te neque feruidus aestus
demoueat lucro, neque hiemps, ignis, mare, ferrum,
nil obstet tibi, dum ne sit te ditior alter.
quid iuuat, immensum te argenti pondus et auri
furtim defossa timidum deponere terra?
'quod si comminuas, uilem redigatur ad assem.'
at ni id fit, quid habet pulchri constructus *aceruos?
milia frumenti tua triuerit area centum,
non tuus hoc capiet uenter plus ac meus, ut si

TESTIMONIA.

24, 102: 'effusaque hiemem contristat aquarius unda' 41 sq. Seruius ad Aen. X 526 43 florileg. Cusan. 46 florileg. Nostrad. 188 'non — meus' florileg. Paris. 8818ª

VARIA LECTIO.

37 *Nonus* quam *δ* proreppit *u* proripit *B* prepit (e *in ras.*) *δ* 38 Quae‿si///s *D* sapiens *Fλ'δ'u uar. ς'*(*r uar.*) *y* [*π Argentor.* III *Bamberg. Barcin. Berol.* 269 *Bruxell.* 9777 *a* 1. *m.* 10063 *a* 2. *m. Fran. Paris.* 8216 *a* 2. *m.* 8219. *Nostrad.* 184 *uar. Vossianus Zulichem.* 1, *omn. codd. Cr.*] patiens *γ B u λ corr.* (*ν σ a l* 2 *uar. r et β*) *Acr. cons. Porph.'* paciens *DE'* (*g et Lips.*) potieris *ω* potiens *Gesnerus* 'sapiens] sapiens absolute dicitur; est enim nomen non participium, ut si diceret, qui ante non enim illis sapiens' *sic mendose Pph.' Porph.'* 'quaesitis per aestatem patiens utitur atque contenta' *Acr. cf.* II 6, 91 *epist.* I 17, 14 *et Seren. Sammon. de medic.* 6 *uu.* 81 *sq.*: 'puluis quem congerit alte dulcibus ex latebris patiens formica laborum' *praeterea cf. uar. lect. epist.* I 7, 40 estus *u* 39 Demoueat *E'BD*2(*β'π'ar*2 *et omn. Bland.*) Dimoueat *γFλ'δ'u*(*νσgr*1) Dummoueat *D*1 hiems *B* (*π'σ a dg*) hiemps *cett.''ς'* (hiepms *r*) mare] matre *δ* 40 obstet *Ω'''ς''* sit te] te sit *γ* dicior *Dλ* 41 Qui (d *supra*) *λ* immensum *DBλ'δ* (*σ r in ras.* ĩm : *g*) inmensum *E'γFu*(*β' ν π'a d*) 42 Fortim *γ* deffossa *γ δ* tumidum *y Seruii cod. Paris.* 7929 *opp. Ac.* (tvmdū *g* 1) supponere *Seruii Reginensis* 43 Quod si *DγBFλ'δ'u* (*β'ν σ g*) *Ac.* Quodsi *E'*(*π'ar*) c̄minuas (= conm:) *F* comminuas *cett.''' ς'' Ac. Pf. cons. Pph.* uellem redicat' *B opp. Pph.'* 44 id] ud *D a. ras.* pulcri *u* (*al*) aceruo *B* aceruus *cett.'''ς''* (aceruis *a*) 45 Millia *B* (*l pr.*) Milia *cett.''ς''* (*et omn. codd. Cr.*) tua triuerit] trui attriuerit *B* 46 hoc *Ω'''ς'' florileg. Nostrad.* hic *γ uar.* (*r*2 *uar.*)*y flor. Paris.* 8818ª ac *BFλ'δ'u* (*νσ et π*1 *Fran.*) *florileg. Nostrad.* quam *DE'γ* (*agr et β Lips.*) *Porph.' Acr. gloss. F florileg.* 8818ª

reticulum panis uenalis inter onusto
forte uehas umero, nihilo plus accipias quam
qui nil portarit. uel dic, quid referat intra
naturae finis uiuenti, iugera centum an
mille aret? 'at suauest ex magno tollere aceruo'.
dum ex paruo nobis tantumdem haurire relinquas,
cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna
uel cyatho, et dicas 'magno de flumine mallem
quam ex hoc fonticulo tantumdem sumere'. eo fit,
plenior ut siquos delectet copia iusto,
cum ripa simul auolsos ferat Aufidus acer.

TESTIMONIA.

55 cf. Hildebert. moral. philos. 961: 'ac si de magno flumine cyathum propinet quis sorbillandum'

VARIA LECTIO.

47 panes *E corr. D2 opp. Ac.* uenalis *E pr. γ corr. (π'r)y [Montepess. Paris.* 8219] *Pph.* uenanis *B* uenales *DE corr. γ pr. Fλ'δ'u (β'νσaeg)* honusto *γ pr. δ'u* 48 ueas *F* umero *By [Paris.* 8214 *pr.*] humero *cett.'''ς''* nichilo *u* 49 nihil *δ'* portaris *E1 aut pr.* dic] *om. φpr.* quid] *om. E pr.* 50 natura *B* finis *E'γB(ag)y [Gronou. Regin.* 1 *Valentian.*] *Pph.' Ac.* fines *cett.''ς''* uiuent *B* uiuitis *Acr.* uiuentis *Chabotius opp. Pph. Porph'.* *u.* 51 *in marg. y [cod. Paris.* 8219] 51 ad *E a. ras. ut uid. (d1)* at *cett.'* 'obiectio' *gloss. Γ* suauest] sua ūt (= sua uert **natum ex** suauest) *B* suaue est *cett.'''ς'' Pph.'* tolleret *λ* 52 Cū *u y opp. Pph.' Ac.* tantumdem *BFu (gr* et *β π)* tan·tum·dem *γ* tantundem *cett.''' ν σ a* (et *Fran. Lips.*) *Pph.' Porph.'* 53 cur] cum *comment. Cruqu.* laudes cumeris] laudas cumeris *λ(a pr.) y* cumeris laudas *u* 54 si] *om. E opp. Pph.'* 55 cihato *u pr.* cyato *δ'* et] 'mallem abesse particulam '&' ut in duobus manuscriptis' *Torrentius* magno de] de magno *y Hildebertus cf. Ouid. am.* II 19, 32: 'carpat, de magno flumine sumat aquam' mallem *DE'γ(β'νσagr* et *Lips.)* malle *By* malim *Fλ'δ'u* (et *π*) malis *Porph.' in interpret.* malit *Acr. in interpret.* 56 tantumdem *Bu(g)* tandūdē *φ* tantundem *cett.'''ς'' Ac.* eo] ɔ (= con) *B* 57 siquos] siquis (o above) *Ey opp. etiam Pph.' et c* delectet *DE'γBδ'(β'νπ'agr) Pph.'* delectat *Fλ'u E p. ras. (σ)* copia iusto] copia//iusto *D* copia cornu *u y opp. Pph.' Acr.* 58 auolsos *E'γFλ'y [Pulmanni G]* auulsos *Bδ'uD2 ς''* auulsus *D1(g)*

at qui tantuli eget, quantost opus, is neque limo
turbatam haurit aquam nec uitam amittit in undis.
ut bona pars hominum decepta cupidine falso
'nil satis est' inquit, 'quia tanti quantum habeas sis'.
quid facias illi? iubeas miserum esse, libenter
quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis
sordidus ac diues, populi contemnere uoces
sic solitus 'populus me sibilat, at mihi plaudo
ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca'.
Tantalus a labris sitiens fugientia captat
flumina — quid rides? mutato nomine de te

TESTIMONIA.

62 Hildebert. moral. philos. 990   65 cf. mythogr. III tract. 5, 6 ap. Mai class. auct. III 186 = ap. Bodeum p. 174: 'innuit feneratorum uitam in omnibus, ut probat Horatius, sordidam'   68—70 'Tantalus — narratur' Seruius ad Aen. VI 603 (sed u. 68 non extat in codd.) florileg. Nostradam.   68—69 'Tantalus — flumina' schol. Statii Theb. III 538 Vincentius Bellou. spec. hist. 69   69 sq. 'quid rides? mutato nomine fabula de te narratur' florileg. Paris. 8069 'quid rides? fabula narratur, mutato nomine, de te' mythogr. II c. 102 ap. Mai class. auct. III 122 = ap. Bodeum I 109

VARIA LECTIO.

59 Atqui *Eγ* At q̇u *B* At qui *cett.''* tanto leget *B*   tantuli *DE'γδ'λ superscr.* (*νπ'σar*) tantulo *Fλ'u*(*β'*) (tanto *g*)   æget *φ*   qᵃnto. stopus *B* quanto est opus *cett.'''ς''* quantum est opus *y Bentl.*   is] / is *δ*   60 Turbata . . . aqua *E opp. cett.''ς'' Pph.'*   neque *BFλ'δ' uς'* (*et Fran.*) *Ac.* nec *DE'γ* (*et β*)   61 Vt *D1 ut uid. E'γBFλ'δ'* (*β'νπ'agr*) *Pph.'* At *u D2 ut uid. E2 aut corr. B2 uar. λ' uar.* (*σ*)   par *D1Epr.*   62 abeas *E* abes *F* habeas *cett.'' Acr. Hildebert. cf. Lucil. ap. schol. Iuuen.* III 143: 'tantum habeas, tantum ipse sies tantique habearis'   63 fᵃcias *E*   miserum] miseram *y coni. Marcilius Bentl. opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.*   64 Quatenus *Ω''ς''* Quatinus *l1* (*et codd. Bland.*) *y*   athęnis *γ*   65 contemnere *EBδ'*(*g*) contenpnere *u* contempnere *cett.'ς''*   66 ad *λ1 ut uid. aut λ pr.* at *cett.''ς''* ac *lry*   67 acmum mos *D pr.*   nũos *λ*   archa *Fλ'u*   *u.* 68 *om. Dpr.*   68 a *Ω'''ς'* (*et Lips.*) *Pph.'* ab *y*   siciens *DE ut uid. λ*   fugiencia *λ* fuᶦgencia *D* fugentia *E opp. Ac.*   captat] captas *Peerlk. opp. Pph.' gloss. Γ et imitatus est hunc locum iam Maximianus el.* I 185 *sq.*: '*non aliter sitiens uicinus Tantalus undas captat*'   69 multato *E*   de te] de&e *ψ*

fabula narratur: congestis undique saccis
indormis inhians, et tamquam parcere sacris
cogeris aut pictis tamquam gaudere tabellis.
nescis quo ualeat nummus, quem praebeat usum?
panis ematur, holus, uini sextarius, adde
quis humana sibi doleat natura negatis.
an uigilare metu exanimem, noctesque diesque
formidare malos fures, incendia, seruos,
ne te compilent fugientes, hoc iuuat? horum
semper ego optarem pauperrimus esse bonorum.
at si condoluit temptatum frigore corpus
aut alius casus lecto te adflixit, habes qui
assideat, fomenta paret, medicum roget, ut te

TESTIMONIA.

72 florileg. Nostradam. 'aut — tabellis' florileg. Cusanum 76 cf. Gerberti epist. 8: 'fortunam nostram sola uestra conturbat absentia noctesque diesque' 78 'ne — fugientes' gloss. Mai class. auct. VIII 152. 417 78—79 'horum — bonorum' Priscian. XVIII 2, 22 florileg. Cusan. et Nostradam.

VARIA LECTIO.

71 indormis] qui dormis *Marklandus* insomnis (*uel* indormis:) inhias *Peerlk. opp. Ac. Acr.* tamquam *DE′Fδ′ς′* tanquam *γλu(β′)* ĩq == inquam *B* quanquam *florileg. Cusan.* 72 ac *u* (*et β*) *y* aut *cett.‴ς′ Pph.′ florileg. Cusan.* et *y florileg. Nostrad.* tamquam *Dγψδ′ς′* tanquam *EBφλu* (*et Fran.*) 73 quid *u y* quo *cett.‴ ς″* (*et* 3 *Bland.*) *Ac.* numus *δ′* nummus *cett.″ς″* prebeat *λ u* 74 olus *EB* holus *cett.″ς″* negantis *γ* 76 noctes] nocte *δ* 1 *u.* 78 *omis. B*

78 Nec *D*(*σ*) ĉpilent (= conp:) *E* compilent *cett.″ ς″ Ac.* 79 optarem *DE′γB*(*σa g* 1 *et Fran.* obt: *β*) *Prisciani cod. Vind.* 348 optarim *Fλ′δ′u* (*νπ′g* 2 *r a. ras. ut uid.*) *Pf. florilegia, Prisciani codd. plerique* obtarum *Pph.* bonorum] malorum *B opp. Pph.′ Acr.*

80 Ac *E y* At *cett.″ ς″* conduluit *γ pr.* temtatũ *D* temptatum *cett.‴ς″* frigore corpus] corpore frigus *u opp. Acr.* 81 adflixit *E′BFλ′δ′* (*νπ′a*) afflixit *γ a. ras. λ corr. u* (*β′g r uar. et omn. Bland.*) aflixit *D* affixit *γ p. ras. y* [*Argentor.* III *p. ras. Berolin.* 269 *Bruxell.* 10063 *Montepess. Parisini* 7976. 8213 *uar.* 8214. 8216. 8219 *corr. Nostrad.* 184 *Regin.* 2 *Valentian.* 1] adfixit *σ r* (*et Petropolitanus*)

82 Adsideat *D* 1 *Fλ′ E p. ras.* Adsiderat *E a. ras.* Assideat *γδ′ λ corr. u D* 2 assidat *B*

suscitet ac reddat gnatis carisque propinquis?
non uxor *saluom te *uolt, non filius; omnes
uicini oderunt, noti, pueri atque puellae.
miraris, cum tu argento post omnia ponas,
si nemo praestet quem non merearis amorem?
an si cognatos, nullo natura labore
quos tibi dat, retinere uelis seruareque amicos,
infelix operam perdas, ut siquis asellum
in campo doceat parentem currere frenis?
denique sit finis quaerendi, cumque habeas plus,
pauperiem metuas minus, et finire laborem
incipias parto quod auebas, ne facias quod
Vmmidius quidam. non longa est fabula. diues

TESTIMONIA.

86 florileg. Paris. 8818ª et Nostradam. 94—95 'ne — quidam' Charis. II 14 p. 228 K. Diomed. I p. 394 K.

VARIA LECTIO.

83 reddat gnatis *DE'* (*a et β*) reddat natis *γBFλ'* (*ν et π*) natis reddat *δ' u* (*r et Fran. Lips.*) notis reddat *σ* gnatis reddat *g* (*et* 3 *Bland.*) *u.* 84 *in marg. exhibet λ* 84 te uult saluum *Dy* saluum te uult *cett.''' ς'' Pf.* te saluum uult *va y Pph.* 85 Vuicini *δ'* atque] ꝙ *B* *uu.* 86 *sq. post u.* 89 *ponit Peerlk. opp. Porph.'* 87 prestet *γFλu* merearis] mercaris *y* amorem] honorem *u* (*superscr.* ł amorē) *y* 88 An si *DE'B* (*ν* 1 *ut uid. π'l*2 *uar. r uar. et* 2 *Bland.*) *y Pph. Porph. Ac. Acr.* Ac si *γ y* At si *Fλ'δu* (*β'ν*2*σd*2*gr*) *Pf. Porf.* Ad si *d*1 Vt si *a*; *alii alia coni.*: aut si, et si, nec si, non si, sic si, an sic, at sic, atqui nulla *γBy opp. Pph.' Acr.* 89 uellis *φ a. ras.* 89—90 seruareque amicos infelix, operam *Doederlinus.* *uu.* 90 *sq. in fine huius sermonis ponit Peerlk. opp. Porph.' schol. Γ* 90 linfelix *δ* perdas *Ω''' ς''* perdes *σ r uar.* (*et* 1 *Bland.*) *y* perdis *Acr. alt. l.* 'uideris tibi ita operam perdere' *Acr.* 91 campo *DE'γBuς* campum *Fλ'δ'* (*gr et Fran. Lips. pr.*) docent *E'* curre [re] *δ'* 92 querendi *E'λ* dūꝗ *u y* quoque *Muretus* 94 porto [a] *γ* partho *E'* auebas *DE'uφ corr.* (*ν*2*σagr*) *Ac.* hauebas *ψ corr. δ* 2 habebas *Fλ'* (*β'ν*1*π'*) *Pph.'* hbebas [a] *B* habeas *d*1 hueebas [a] *γ* 'cupiebas' *Porph.'* ne facias *Ω''' ς'' Charisius Diomedes* ne faciat *y* [*omn. Bland.* (?)]
95 Vmmidius *DE'γδ*(*π'r*) *Acr.* Vmidius *Bλ'u*(*σadg et Fran.*) *schol. F u.* 99 V̄imidius *y* [*β*] Humidius *F*(*ν*) (*Charisii codd. uariant*) Numidius *y Diomedes opp. etiam Charis.* quidam] qui tam *Bentl. opp. Porph.'*

ut metiretur nummos, ita sordidus ut se
non unquam seruo melius uestiret, adusque
supremum tempus ne se penuria uictus
opprimeret metuebat. at hunc liberta securi
diuisit medium, fortissima Tyndaridarum.
'quid mi igitur suades? ut uiuam Naeuius, aut sic
ut Nomentanus?' pergis pugnantia secum
frontibus aduersis componere? non ego auarum
cum ueto te fieri, uappam iubeo ac nebulonem.
est inter Tanain quiddam socerumque Viselli:
est modus in rebus, sunt certi denique fines,

TESTIMONIA.

100 'fortissima Tyndaridarum' Quintilianus VIIII 4, 65 103—104 'non — iubeo' gloss. Mai class. auct. VIII 614 106 sq. Hildebertus moral. philos. 981 Vincent. Bellouac. specul. hist. 69 florileg. Paris. 8818ᵃ et Cusanum et Nostradam.

VARIA LECTIO.

Acr. Diomed. Charis. 96 metireretur *E* sordibus *B* surdidus *E* 97 Nonnumquam *D a. ras.* (*d a. ras.*) *y* 'potest et nonnumquam legi' *Acr.* unquam *u* (*g*) umquam *cett.*″ ς″ seruo melius] melius seruo *y opp. Ac.* adusque] at usque *γ pr.* atusq̄ *E′* 98 Suppremum *DE′δ′u* (*β′*) pęnuria *φ* 99 Opprimere *E* liperta *D* 1 *aut pr.* libti (a superscr.) *E* 100 tindaridarum *γ u corr.* tindaridurum *u pr.* tyndaridū *B* Tyndaris. horum *Io. Clericus* 'tyndaridarum pro tindaridum' *Ac. Acr. cf. Priscian. perieg.* 670: 'post fines Tyndaridarum' 101 quid mi] Quidne *y Reisigius* mi *Bu* (*g et Fran.*) mihi *DE′γFλ′δ′ς′ Pph.′ Ac.* næuius *ν* (*et omn. codd. Cr.*) *Pf. Porf.* neuius *Ω‴ς″ Pph. Porph. Acr.* nenius *g*1 menius *y* NAEVIVS *inscriptiones* Maenius *Glareanus* aut *DE′Fλδ′u*(*β′νπ′σar et omn. codd. Cr.*) *Pph.′* an *B*(*g*) ac *l* sic] sic̄ (= sicut) *B* 102 nomentus *E* nomentaneus *δ′* pges *u opp. Ac.* pugnancia *D* 103 conponere *λu* componere *cett.*″ ς″ *Ac.* auarum] Dauum *glossar. Mai* 104 ueto] ulto *B* ac *DE′γBFλ′δ′*(*β′νπ′σg*1) aut *u γ uar.* (*a g*2 *r*) 105 tanain *γBδ′ Pph.′* tanayn *D* tanai. (m superscr.) *φ* tanaĩ *ψλ′u* tanta inquid dã *E′* socerum] generū *superscr.* socerū *u* 'Socer proprium nomen est qui fuit hirniosus et libertus Beselli' *schol. F* que] *om. E* uiselli *Dγ Bλcorr.* (*νσar et Fran.* 1 *Lips.*) *Acr.* uiscelli *E* (uisselli *c*) beselli *Fλ′δ′* (*et π*) *Porph. alt. l.* breselli *u* biselli *y* [*β pr.*] *Pph.′ Porph.′ om. g* 1 (liselli *g* 2) VISELLIVS *inscriptiones*

quos ultra citraque nequit consistere rectum.
illuc unde abii redeo. nemo†n ut auarus
se probet ac potius laudet diuersa sequentis
quodque aliena capella gerat distentius uber,
tabescat, neque se maiori pauperiorum
turbae comparet, hunc atque hunc superare laboret.
sic festinanti semper locupletior opstat,
ut, cum carceribus missos rapit ungula currus,
instat equis auriga suos uincentibus, illum

VARIA LECTIO.

107 nequid *λpr.δ'* 108 unde] uñ^d *B* habii *E'* abit *B* ˙nemon ut *E'γBu D p.ras. λ'2* (*σa et* 2 *Bland.*)*y Pph. Ac.* ne non ut *D a. ras. Fλ'δ'* (*β'νπ'γr*) nemo ut *y* [*tertius Bland. et alii codd.*] qui nemo ut *y* [*V*] ut nemo auarus *Pf.* 'quo modo nemo auarus se probet' *Acr.* '. . . dissentire (dissentiret *Acr.*) tamen auarum ait (ait solum *Acr.*) qui (*om. Acr.*) proposito suo gaudeat (gaudere *Acr.*) solus (*om. Acr.*) haec autem admiratio pronuntiantis non ad illud pertinet quod auarus se (se non *ν Bamb. Fran.*) probet sed quod nemo alius' *Porph.' Acr.* 'ꝑ nemo ita ut auarus se probat' *gloss. Fran.* 'nemon] al ne ñ. ı. iubeo utrunq; potest legi ne non ł ne ñ; (*sic*) *gloss. Fran.* nemo · ⁊^ut · *y* [*Gronou.*] nemon aut *y* [*Paris.* 8214*a. ras.*] nec non ut *y* [*Berol.* 269] nemo ut si ω cur nemo ut *Petrus Nannius* qum nemo ut *Keckius* quia nemo ut *Nipperdeius* nunc nemo ut *Ritschelius* nemoque ut *Doederlinus* nemo unquam ut *Kirchnerus* nemo nam ut *Graserus* 109 ac *Ω'''ς'' Pph.'* at *Vy* pocius *Dλ* sequentis *E'γ1 Bλ'* (*a r et π*) sequentes *cett.' γ2 λ'2 ς'* 110 aligena *D opp. Ac.* distencius *D* 111 nec *u opp. Ac.* meliori *u y* [*Paris.* 8213 *Wolfenbutt. Gud.* 185] *opp. Ac. Acr.* pauperiorem *D pr.* (*r pr. l corr.*) 112 Turbe *E'* conparet *λu y* (*et β*) compàret *cett.'' ς'* ɔparet *g* (*uersui* 113 ꝗ *praefigitur in d, uersum omis. cod. Fran., add. post u.* 121 *scholiastae manus, delet Peerlk. opp. Ac. Acr.*) 113 sic] si *Hamacherus opp. Pph.' Ac.* lucupletior *δ'* obstet *B uar. y Porph.'* optet *B* obsto *D uar.* obstat *cett.''' ς''* 'totus iste uersus † diafon est (dia · fonē *γ* dianc c̄ ē · *ν* diafanē *Bamb.*). nam hoc uersu interposito sequentem superiori sensui adiungit. qui sensus talis est. quem ad modum auriga instat cum equis his qui uincunt equos suos. quando autem instat? cum rapit ungula currus. contempnit autem sequentem i. e. posteriorem. ita auarus semper festinat uincere ditiorem se' *Acr.* 114 ut] sic *Peerlk. opp. schol. F* missis *B* 115 suos *BFλ'δ'u* (*σ2 et π Fran.*) *y Pph.' Porph.' Acr. uar.* suis *DE'γ pr. δ2 ς Acr.* 'suis equis septimus casus est. uincentibus datiuus. hoc est his instat qui praecedunt. Aliter quibus instat suos uincentibus' *Acr.*

praeteritum temnens extremos inter euntem.
inde fit ut raro, qui se uixisse beatum
dicat et exacto contentus tempore uita
cedat uti conuiua satur, reperire queamus. —
iam satis est; ne me Crispini scrinia lippi
compilasse putes, uerbum non amplius addam.

II

Ambubaiarum conlegia, pharmacopolae,

TESTIMONIA.

119 'ut conuiua satur' Prisc. V 2, 6 120—121 'ne — putes' Acr. ad serm. I 4, 14 schol. γ (non Acr.) ad serm. II 7, 45 Porph. ad serm. I 4, 14 121 cf. ecbasis capt. u. 1229: 'sermonem claudam, uerbum non amplius addam'

I 2. 1 sq. tractatus de duce Ernesto ap. Haupt. German. antiquitat. annal. VII 218: 'ambubaiarum — balatrones et hoc genus omne' 1 gloss. Mai class. auct. VIII pp. 73. 432. 439 'ambubaiarum collegia' p. 28 cf. Auson. epist. 9, 46: 'aut parasitorum collegia Plautinorum'

VARIA LECTIO.

116 Preteritum *γFλ'δ'u* temnens *B* (*ag et β*) tempteus *E* tempnens *cett.''ς'* intereuntem *Dpr. Eγ B uar.* praeter euntem *B*

117 se] *om. ψ pr.* uisxiisse *λ* dixisse *u* uexisse *E*

DESINIT cod. c; Ω'' = DEγ BFλ'δ'u

118 et exacto] ˥ id (*in septem fere litterarum lacuna*) *B* contemptus *φδ'* contentus *cett.'ς'' Ac.* uita *Epr. γδ' D corr. λ superscr.* (*νπ'σag et omn. Bland.*) *Porph.'* uitā *B* uitae *Dpr. Fλ'u E corr.* (*β'r pr.*) uite *γ uar.* 119 Caedat *DγFλ'δ* queamus] beatus *B* 120 Nam *γ corr. λ corr. opp. Ac.* Crispini] crisippi *uy opp. Pph.' Porph.' Acr.* lippum *Bentl.* lippi *Ω''ς'' Pf.* (lippini *Pph.*) *Porph.' ad serm.* I 4 *Acr. ad serm.* I 4 *schol. Γ ad serm.* II 7 121 Conpilasse *Fu(v) Pph. Porph. ad serm.* I 4 Compilasse *cett.''ς'' Acr. serm.* I 4 *schol. Γ serm.* II 7 putas *B(π'r pr.)* putes *cett.''ς' Pph.' Porph.' h. l. et serm.* I 4 *Acr. ad serm.* I 4 putes, uerbum non amplius addam, infelix operam perdens, ut siquis asellum in campum doceat parentem currere frenis *Pcerlk. qui et ipse infelix operam perdidit*

I 2. *Continuatur hic sermo prior iin D ι EBFλ'δ'u(π'g pr.) etiam D(v)y inscriptione carent* TIGELLI (TIGELLII *γa*) HERMOGENIS MORES (MORIS *r*) DESCRIBIT *γλ2* (*ar marg.*) (AD TIGELLIVM HERMOGENEM *σ*) 1 Ambubaiarum *δ'u B corr. glossar. Mai cons. Pph.' Porph.'* ambubarrum *B* Hambubaiarum *DEγFλ'* c̄legia *E* collegia *cett.''ς'' Pph.'* pharma copulę *γ pr.*

mendici, mimae, balatrones, hoc genus omne
maestum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli.
quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
dicatur metuens, inopi dare nolit amico,
frigus quo duramque famem propellere possit.
hunc si perconteris, aui cur atque parentis
praeclaram ingrata stringat malus ingluuie rem,
omnia conductis coemens obsonia nummis,
sordidus atque animi quod parui nolit haberi,
respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius uappae famam timet ac nebulonis

TESTIMONIA.

2 Ioann. Saresber. VIII 13 'mendici mimi balatrones' gloss. Mai class. auct. VIII 65 cf. Vopisc. Carin. 21, 1: 'ne patrimonia sua proscriptis legitimis heredibus mimis et balatronibus deputarent' 6 schol. Iuuenal. XIIII 273 9 cf. ecbasis capt. 186 'omnia distractis coemens obsonia gazis'

VARIA LECTIO. Ω'' = *DEγBFλ'δ'u*

2 onme (mi) *E* mimi *y glossar. Mai, Ioannes Saresber.* balathrones *Eγ(ν) Pph.' Porph.'* balatrhones *D* balatrones *cett.'' ς'' Ac. Acr.* baratrones *y* 'legitur et baratrones' (bal: *mendose ν d Bamb. Fran.*) *Acr.* 'gulosi quasi baratrones' *gloss. l* mȩstum *By* [*Bamberg.*] Mestum *cett.'' ς''* est] ⁊ (= et) *B* more *B* tigilli *Fλ'δ'(gr et π)* tigelli *cett.* (*β'νσar corr. et Lips.*) *Porph.' Acr.* 4 hic] id *B opp. Ac.* esse] esset *By u.* 5 *om. D pr.* 5 moriens (metuens) inope *B* darae (e) *γ* 6 quo] quod *u* (*et β*) *opp. schol. Iuuen.* famen *λ* propellere *DEγpr. B*(*β'σagr et Lips.*) depellere *γ corr. Fλ'δ'u* (*ν et π*) *schol. Iuuen. cf. Cic. fin.* IIII 25, 69: 'famem propulsare' *item Tac. ab exc. d. Aug.* XIIII 24 7 percuncteris *B y* [*π pr. Fran.*] perconteris *cett.'' ς Pph.'* aui] ã (= aut) *B*

8 Preclarum *γλδ'u Ac.* ingrata] irata *Pecrlk. opp. Ac. Acr. et cf. Lucret.* III 1001 *sq.*: 'animi ingratam naturam pascere semper atque explere bonis rebus satiareque nunquam' *Callimach. αἰτ. β' fragm.* 14, 3 *sq. Bergk*: 'ὅσσα τ' ὀδόντων ἔνδοθι, νειαίρην τ' εἰς ἀχάριστον ἔδυ' malus] uenꝭ *B* 9 opsonia *Fλ'(ν) y* [*π Paris.* 8214] obsonia *cett.' ς' uu.* 10—13 *om. y* [*Paris.* 7976 *a* 1. *m.*, *Taurin. a* 1. *m.*] *eosdem inter uu.* 14 *et* 15 *inseruit y* [*Paris.* 8219] 10 Sordib' *E*ι parui quod *u* noluit *B* 11 Respondit laudat rabhis *B* abhillis *δ a. ras.* 12 Fufidius *DEγ*(*β'σa*ι *ut uid. r et Lips.*) *Pph.' schol. Γ* Fusidius *Fλ'δ'u* (*ν et π*) *Ac. schol. F* Futidius *B* (*g et V*) FVFIDII *in inscriptionibus reperiuntur*, FVTIDII *nusquam* famam] fumam *B*

[diues agris, diues positis in faenore nummis]:
quinas hic capiti mercedes exsecat, atque
quanto perditior quisque est, tanto acrius urget;
nomina sectatur, modo sumpta ueste uirili
sub patribus duris tironum. 'maxime' quis non
'Iuppiter' exclamat, simul atque audiuit? 'at in se
pro quaestu sumptum facit hic'. uix credere possis,
quam sibi non sit amicus, ita ut pater ille Terenti
fabula quem miserum gnato uixisse fugato
inducit, non se peius cruciauerit atque hic.
siquis nunc quaerat 'quo res haec pertinet?' illuc:
dum uitant stulti uitia, in contraria currunt.

TESTIMONIA.

24 Acr. uolgatus (non nostri codd.) ad art. poet. 31 Gunzo Nouar. epist.

VARIA LECTIO.

u. 13 *ut glossema sequenti uersui ex arte p.* 421 *adscriptum uncis inclusimus auctore Sanadono. schol. et gloss. omittunt hunc uersum, nisi quod ad uocem* positis *in gloss. F adscriptum est:* 'conlatis (coll. δ'ν) ad usuram' *quod quidem non extat in cod. D. in* 2 *codd. hunc u. cum tribus antecedentibus deesse, antecedere uersui* 15 *in Paris.* 8219 *ad u.* 10 *monuimus* 13 fęnore *B* foenore *Dγδ'* (*νπ'σ ar et Fran.*) fenore *EFλ'u* (*g et β*) 14 quina sic *B* capitis *δ a. ras.* (*r* 1) *opp. Pph.'* exsecat *Bδ'* (*agr et β pr. Lips. omn. Bland.*) *Porph. alt. l.* execat *DE pr. γFλ'* (*ν et β corr. Fran.* 1) *Ac. Acr. cons. Porph.' alt. l.* execcat *Porph. alt. l.* exigat *Pph.' Porf. alt. l.* exigit *E corr. δ' superscr. u F uar. λ uar. y gloss. Γ δ'* 15 pdicior *D* perdito *B* urget *Ω''ς Pf.* urguet *φ corr.* (*ar et β π*) *Pph. cons. Ac.*
16 sectantur *λ pr. opp. Pph.'* sectetur *u pr. opp. Pph.'* 17 tironum *Bδ'u*(*νπ'lr*) *Acr.* tyronum *DEγFλ* 1(*β'σag*) *Ac. Acr. alt. l.* 18 Iupiter *γ* (*a et β π*) Iuhpiter *D pr.* Iuppiter *cett.'' D corr.* ς exclamet *δ'*(*σ et Fran.*) *y* 'Interrogatiue pronuntiandum . . . Quis non miretur . . . et exclamet' *schol. Γ* simulac *γ* 2 *y opp. Ac. gloss. F* at] & *ψ* 2 *superscr. opp. Ac. Acr.* ipse *u* (*β'*) *y* in se *cett.'' ς'* (*et omn. Bland.*) *Ac.* 19 questu *DEγFλδ'u* facit *om. δ' pr.* *post* hic *interpungunt Eγ*, *post* facit *cett.''* hoc *Fλ'δ'* (*β'g*) hic *cett.' Pph.'* uix] uis *λ* possit *γ pr. y* 20 sibi] tibi *E* 1 sit] *om. D* terenti *DEγB*(*νπ'σar* ther: *g*) *Pph.'* terentii *Fλ'δ'u*(*β* terenc: *Fran.*) 21 quem] quam *λ* gnato *DEγB*(*β'σag*) nato *cett.''*(*νπ'r*) uixisse] fugisse *B*

22 crutiauerit *Fu* cruciauerat *D* 23 nc̣p̣ (superscr. v e) *λ* querat *Eλu* hec *Eγ om. D* 24 stulti uitant *y Vincentius florileg. Paris.* 8818[a]

Maltinus tunicis demissis ambulat; est qui
inguen ad obscenum subductis usque facetus;
pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum.
nil medium est. sunt qui nolint tetigisse nisi illas,
quarum subsuta talos tegat instita ueste:
contra alius nullam nisi olenti in fornice stantem.

TESTIMONIA.

ad Aug. ap. Marten. I 312 Ioann. Saresber. policr. VIII 13 Eutych. II 8 florileg. Paris. 8818[a] et Nostradam. 188 Vincentius Bellouac. spec. hist. 69 25 sq. Ioannes Saresber. policr. VIII 12 25 'Maltinus — ambulat' Acr. ad epod. 1, 34 schol. Bamberg. ad serm. I 2, 64 'Malchinus — ambulat pro Maecenas' Acr. ad serm. I 2, 64 27 'pastillos Rufillus hol&' gloss. Mai class. auct. VIII 421 cf. Senec. epist. 86, 13: 'descripturus infamem et nimis notabilem deliciis Horatius Flaccus quid ait? pastillos Buccillus olet. dares nunc Buccillum, perinde esset ac si hircum oleret et Gargonii loco esset, quem idem Horatius Buccillo obposuit' 29 Seru. ad Aen. II 516 schol. Statii Theb. VII 654

VARIA LECTIO.

opp. Ioann. Saresber. uicia *λ* 25 EGLOGA·II·*F* [ITĒ DE CONTRARIETATE VITIORV̄ *Sorbon.* 1578 *maiore litera incipit Paris.* 8214] Malchinus *Dγ(β′ar et Lips.) Ac. Acr. ad h. l. et u.* 64 Machin' *E* Malhinus *σ* Malthinus *λ corr. δ′ (ν et π) Pph.′ Porph.′ Ioann. Saresb.* Maltinus *BFλ′u(g) Acr. ad epod.* 1, 34 *schol. F* Malthacinus *Peerlk. cf. Iustin.* XXXVIII 3, 4: 'in quod tum missi Aquilius et Mallius Maltinus (Malthinus *cod.* D) legati' § 8: 'Aquilium et Mallium Maltinum' *prolog. Trog. Pomp. lib.* 38: 'Maltino' *In Mommseni I. R. N. nr.* 6153 *memoratur* 'Manlius Maltinus' 'sub Malthini nomine quidam Maecenatem suspicantur significari' *Porph.′* 'M(a)ecenatem tangit' *Acr. cf. Senec. epist.* 114, 4 demissis *EFλ′δ′uγ corr.(β′νπ′agr) Pph. Porph.′ schol. γFd ad u.* 64 *et Ioann. Saresber.* demisis *B Acr. ad u.* 64 dimissis *Dγpr.(σ) Pf. schol. D Acr. ad epod.* 1, 34 *schol. Paris.* 7985 *ad u.* 64. *cf. Plaut. Poen.* V 5, 24: 'saue genus hoc muliebrosum est tunicis demissiciis' 26 Anguen *λ* ι obscenum *Ω″ς*] opscenū *y* [*π*] subductis] subducti *B* demissis *Ioannes Saresber.* 27 rufillos (v) *γ* (*σ*) rufillus *cett.″ ς Pph. glossar. Mai* Buccillus *Seneca* or& *λ pr.* gargonius *DEγBψ pr. δ′ (π′σar et Fran.) Pph.′* galgoniꝯ *g* gaorgonius *y* [*β*] gorgonius *φλ′u ψ corr.* (*ν*) Gargonios *exhibent inscriptiones* hyrcum *γFλδ′ (ar et βπ)* ircum *B* hircum *cett.* (*νσgl et Fran. Lips.*) 28 nolint *EγBψιλδ′ (β′νπ′σgr) Pph.* nolunt *Dφuψ2 (al) Pf. Ac.* 29 (sub) suta *γ* subdsuta *λ* pulsata *Serui Paris.* 1750 *opp. Acr.* sub suta *vdl* (*et Fran.*) *Reisigius* tegit *uy schol. Statii opp. Pph.′* tetigit *Seruii Paris.* 1750 30 nulā *E* (si) ni· *λ* olenti *Ω″ς″*] olente *g pr. Bentl.* 30 *sq.* stantem

quidam notus homo cum exiret fornice, 'macte
uirtute esto' inquit sententia dia Catonis:
'nam simul ac uenas inflauit taetra libido,
huc iuuenes aequm est descendere, non alienas
permolere uxores'. — 'nolim laudarier' inquit
'sic me' mirator cunni Cupiennius albi.
audirest operae pretium, procedere recte
qui moechis non *uoltis, ut omni parte laborent,
utque illis multo corrupta dolore uoluptas,
atque haec rara cadat dura inter saepe pericla.
hic se praecipitem tecto dedit, ille flagellis

TESTIMONIA.

31—32 'Horatius: macte uirtute esto pro 'mactus uirtute'' Prisc. XVII 27 32 'ut Horatius: sententia dia Catonis' schol. Pers. 1, 31 et. Sulpiciae sat. uu. 48—50: 'quos inter Prisci sententia dia Catonis scire adeo magni fecisset, utrumne secundis, an magis aduersis staret Romana propago?' 34—35 'non — uxores' Eutychis ars II 8 p. 477 K.
37 'quartam speciem addiderunt, quam Graeci dicunt κρᾶσιν, id est cum unius litterae uocalis in duas syllabas fit communio, ut: audire — recte' Marius Victorinus I 20, 9

VARIA LECTIO.

— fornice *om.* *g*1 32 inquid *E a. ras.* sentencia *λ* diua *u* (*et β*) *y* *opp. Sulpicia schol. Pers.* 33 tęcta *B* tetra *cett.*'' ς'' 34 Hac *Fλ'δ'u uar.* iuuentes *E* ęqū *B* equum *DEFλ* (*g et β*) (equem *r*) aequum *cett.*' (*νπ'σal et Fran.*) 35 inquid *γ corr.* 36 cupennius *Fλ' schol. F opp. cett.*' ς'' *Acr.* (*sed* cupenius *schol. ν*) cupenius *Porph.* (cupp. *Porf.*) 37 audi rest,o pe *B* Audire est op: *cett.*'' *B superscr.* ς'' *Pph. Marius Victorinus* (est *om. Pf.*) opere *EγBλ'δ'* precium *Dλ* p̃cedere *Pph. opp. Pf. Porph.' schol. γ Victorin.* precedere *schol. ν in Enniano loco* 38 moechis *DγBδ'ψ corr.* (*νπ'r et β*) *Pph.'* mechis *uλ corr.* (*σag et Fran.*) moechi//s *E* moechos *F*(*l*) *y* mechos *λ* moechis non] moechis rem *Ioann. Clericus* (*conl. Enn. ann. fragm.* 151 *V.*) *opp. Pph.' Porph.' Acr.* moecham rem *Peerlk. opp. Pph.' Porph.' Acr.* uultis *Ω''* ς'' *Pph.' Acr.* laborent] laboret *l pr. Peerlk. opp. Pph.'* laborant *δ*1 39 multa *B pr. ψ pr.* (*l*) *opp. Pph.'* nullo *Peerlk. opp. Pph.'* dolore uoluptas] *omis. B relicta lacuna* 40 atque haec rara cadat] rara cadat atque haec *Peerlk. opp. Pph.'* haec rara] ~~hec~~rata *E* rara] rata *E pr. Fλ' opp. Pph.' schol. Γ* cadat] cadant *D a. ras. opp. Pph.' schol. Γ* sepe *Eλ Ac.* pericula *φ pr. Pph.' opp. Ac.* 41 hic] hĩc (= hinc) *B opp. Ac.* precipitem *γδ'u* fragellis *B*

ad mortem caesus, fugiens hic decidit acrem
praedonum in turbam, dedit hic pro corpore nummos,
hunc permixerunt calones; quin etiam illud
accidit, ut quidam testis caudamque salacem
demeteret ferro. 'iure' omnes: Galba negabat.
tutior at quanto merx est in classe secunda,
libertinarum dico, Sallustius in quas
non minus insanit quam qui moechatur. ut hic si,
qua res, qua ratio suaderet, quaque modeste
munifico esse licet, uellet bonus atque benignus

TESTIMONIA.

43 'dedit — nummos' mythogr. II 30 ap. Bodeum p. 84 44 'hunc — calones' Prisc. X 1, 1 gloss. Mai class. auct. VIII 88 'calo] seruus unde et calones' gloss. Γ in epist. I 14, 42 45—46 'accidit — ferro' Abbo Floriac. quaest. gramm. c. 7 45 'caudamque salacem' Eutychis ars I 1, 6 p. 454 K.

VARIA LECTIO.

42 cesus *DEλδ'u* 43 Predonum *Eu* Predomū *λδ* in] *om. B* hic] ni *g pr. opp. Ac. om. v y opp. Ac.* hoc *Pph.' opp. mythogr.* 44 Hinc *γ* permixerunt *EBδ'y Pph. Pf. corr. Porph.'* permiserunt *B uar. Prisciani cod. D a* 1. *m.* permixere *y glossar. Mai* perminxerunt *cett.'ς" Pf. pr. Prisc.* calones] catonus *B* 45 quidam *Ω"ς" Abbo* cuidam *y* [2 *codd. Lambini, Petropolitanus, in Cruquii cod. Tons. adscriptum*] *Barthius Bentl.* testis *Epr.γ1B(π'ar) y* [*β corr. Harlei.* 2724. *Mellic. Montepess. Valentian.* 1] testes *cett."E corr. γ2ς'* 46 Demeteret *Ω"ς"Ac. Abbo* Demeterent *y* [*Vaticanus B ap. Feam*] *schol. D Barthius Bentl.* cuidam testeis *y* [2 *codd. ap. Lambin.* (?)] . . . demeteret ferrum *y Lambinus* ferro *Ω"ς"Abbo* ferrum *y* [*cod. Carrionis a* 1. *m.* (?)] c̣alba (g *superscr.*) *E* negabit *γ* 1 *y opp. Pph.' Porph.'* 47 Tucior *DE* merx est] merces *Pf.* mers *u pr.* (*et β π*) *Pph.* merces *Bφλ* merx *cett.' ς Ac.* ṁex (rs *superscr.*) *l* classe *λ* 48 sallustius *BFλ* (*π'*) *Pph. Porph.* salustius *DEγδ'u* (*β'νσaglr*) *Pf. Porf.* in quas *Ω"ς" Pph.' cons. Acr.* in quis *y* [*Paris.* 7979] *coni. Nic. Heinsius* in qua *y* [*Regius,* 1 *ap. Gesner.*] *Bentl.* 49 non] Num *Ac.* quam qui *supra u. add. δ'2(π') opp. Pph.'* moecatur *δ'* mechatur *Du recte etiam Pph.'* ut *D1 aut pr. EγBFλ'δ'(β'νπ'agr) Ac.* at *D2 aut corr. φ superscr.* (*σ d uar. l2 r uar.*) & *u y* e *Pph.* hic si *δ* si] sit *B* sis *λ a. ras.* 50 q̄ res q̄ (= quae res quae) *B opp. Ac.* 'In antiquioribus inuenio qua res (qua res inuenio *v Bamb. Fran.*) ut sit sensus: in quantum res' *Acr.* quęque *B opp. Pph.'* 51 Munifico *DEγB ψ corr. λ corr. u δ'2* (*β'νσagr et Lips. omn. Bland.*) *Pph.'* Munificum *Fλ'δ'D2* (*et π1*)

quidam notus homo cum exiret fornice, 'macte
uirtute esto' inquit sententia dia Catonis:
'nam simul ac uenas inflauit taetra libido,
huc iuuenes aequm est descendere, non alienas
permolere uxores'. — 'nolim laudarier' inquit
'sic me' mirator cunni Cupiennius albi.
audirest operae pretium, procedere recte
qui moechis non *uoltis, ut omni parte laborent,
utque illis multo corrupta dolore uoluptas,
atque haec rara cadat dura inter saepe pericla.
hic se praecipitem tecto dedit, ille flagellis

TESTIMONIA.

31—32 'Horatius: macte uirtute esto pro 'mactus uirtute'' Prisc. XVII 27 32 'ut Horatius: sententia dia Catonis' schol. Pers. 1, 31 ct. Sulpiciae sat. uu. 48—50: 'quos inter Prisci sententia dia Catonis scire adeo magni fecisset, utrumne secundis, an magis aduersis staret Romana propago?' 34—35 'non — uxores' Eutychis ars II 8 p. 477 K.
37 'quartam speciem addiderunt, quam Graeci dicunt κρᾶσιν, id est cum unius litterae uocalis in duas syllabas fit communio, ut: audire — recte' Marius Victorinus I 20, 9

VARIA LECTIO.

— fornice *om.* *g* 1 32 inquid *E a. ras.* sentencia *λ* diua *u* (*et β*) *y opp. Sulpicia schol. Pers.* 33 tecta *B* tetra *cett.*″ς″ 34 Hac *Fλ′δ′u uar.* iuuentes *E* eqū *B* equum *DEFλ* (*g et β*) (equem *r*) aequum *cett.*′ (*νπ′σal et Fran.*) 35 inquid *γ corr.* 36 cupennius *Fλ′ schol. F opp. cett.*′ς″*Acr.* (*sed* cupenius *schol. ν*) cupenius *Porph.* (cupp. *Porf.*) 37 audi rest o pe *B* Audire est op: *cett.*″ *B superscr.* ς″ *Pph. Marius Victorinus* (est *om. Pf.*) opere *EγBλ′δ′* precium *Dλ* p̃cedere *Pph. opp. Pf. Porph.′ schol. γ Victorin.* precedere *schol. ν in Enniano loco* 38 moechis *DγBδ′ψ corr.* (*νπ′r et β*) *Pph.*′ mechis *uλ corr.* (*σag et Fran.*) moechi s *E* moechos *F*(*l*) *y* mechos *λ* moechis non] moechis rem *Ioann. Clericus* (*conl. Enn. ann. fragm.* 454 *V.*) *opp. Pph.′ Porph.′ Acr.* moecham rem *Peerlk. opp. Pph.′ Porph.′ Acr.* uultis *Ω″ ς″ Pph.′Acr.* laborent] laboret *l pr. Peerlk. opp. Pph.*′ laborant *δ* 1 39 multa *B pr. ψ pr.* (*l*) *opp. Pph.*′ nullo *Peerlk. opp. Pph.*′ dolore uoluptas] *omis. B relicta lacuna* 40 atque haec rara cadat] rara cadat atque haec *Peerlk. opp. Pph.*′ haec rara] ~~hec~~rata *E* rara] rata *E pr. Fλ′ opp. Pph.′ schol. Γ* cadat] cadant *D a. ras. opp. Pph.′ schol. Γ* sepe *Eλ Ac.* pericula *φ pr. Pph.′ opp. Ac.* 41 hic] hĩc (= hinc) *B opp. Ac.* precipitem *γδ′u* fragellis *B*

ad mortem caesus, fugiens hic decidit acrem
praedonum in turbam, dedit hic pro corpore nummos,
hunc permixerunt calones; quin etiam illud
accidit, ut quidam testis caudamque salacem
demeteret ferro. 'iure' omnes: Galba negabat.
tutior at quanto merx est in classe secunda,
libertinarum dico, Sallustius in quas
non minus insanit quam qui moechatur. ut hic si,
qua res, qua ratio suaderet, quaque modeste
munifico esse licet, uellet bonus atque benignus

TESTIMONIA.

43 'dedit — nummos' mythogr. II 30 ap. Bodeum p. 84 44 'hunc — calones' Prisc. X 1, 1 gloss. Mai class. auct. VIII 88 'calo] seruus unde et calones' gloss. Γ in epist. I 14, 42 45—46 'accidit — ferro' Abbo Floriac. quaest. gramm. c. 7 45 'caudamque salacem' Eutychis ars I 1, 6 p. 454 K.

VARIA LECTIO.

42 cesus *DEλδ'u* 43 Predonum *Eu* Predonū *λδ* in] *om. B* hic] ni *g pr. opp. Ac. om. v y opp. Ac.* hoc *Pph.' opp. mythogr.* 44 Hinc *γ* permixerunt *EBδ'y Pph. Pf. corr. Porph.'* permiserunt *B uar. Prisciani cod. D a* 1. *m.* permixere *y glossar. Mai* perminxerunt *cett.'ς" Pf. pr. Prisc.* calones] catonus *B* 45 quidam *Ω"ς" Abbo* cuidam *y* [2 *codd. Lambini, Petropolitanus, in Cruquii cod. Tons. adscriptum*] *Barthius Bentl.* testis *Epr.*γ_1*B(π'ar) y* [*β corr. Harlei.* 2724. *Mellic. Montepess. Valentian.* 1] testes *cett."E corr.* γ_2*ς'* 46 Demeteret *Ω"ς"Ac. Abbo* Demeterent *y* [*Vaticanus B ap. Feam*] *schol. D Barthius Bentl.* cuidam testeis *y* [2 *codd. ap. Lambin.* (?)] . . . demeteret ferrum *y Lambinus* ferro *Ω"ς"Abbo* ferrum *y* [*cod. Carrionis a* 1. *m.* (?)] ċalba (g superscr.) *E* negabit *γ* 1 *y opp. Pph.' Porph.'* 47 Tucior *DE* merx est] merces *Pf.* mers *u pr.* (et *β π*) *Pph.* merces *Bφλ* merx *cett.' ς Ac.* mex (rs superscr.) *l* clausse *λ* 48 sallustius *BFλ (π') Pph. Porph.* salustius *DEγδ'u(β'vσaglr) Pf. Porf.* in quas *Ω"ς" Pph.' cons. Acr.* in quis *y* [*Paris.* 7979] *coni. Nic. Heinsius* in qua *y* [*Regius,* 1 *ap. Gesner.*] *Bentl.* 49 non] Num *Ac.* quam qui *supra u. add.* δ'_2*(π') opp. Pph.'* moecatur *δ'* mechatur *Du recte etiam Pph.'* ut D_1 *aut pr. EγBFλ'δ'(β'vπ'agr) Ac.* at D_2 *aut corr. φ superscr.* (*σ d uar.* l_2 *r uar.*) & *u y* e *Pph.* hic *si δ* si] sit *B* sis *λ a. ras.* 50 q̄ res q̄ (= quae res quae) *B opp. Ac.* 'In antiquioribus inuenio qua res (qua res inuenio *v Bamb. Fran.*) ut sit sensus: in quantum res' *Acr.* queque *B opp. Pph.'* 51 Munifico *DEγB ψ corr. λ corr. u* δ'_2 (*β'vσagr et Lips. omn. Bland.*) *Pph.'* Munificum *Fλ'δ'*D_2(et π_1)

esse, daret quantum satis esset, nec sibi damno
dedecorique foret. uerum hoc se amplectitur uno,
hoc amat et laudat, 'matronam nullam ego tango'.
ut quondam Marsaeus, amator Originis ille,
qui patrium mimae donat fundumque laremque,
'nil fuerit mi' inquit 'cum uxoribus unquam alienis'.
uerum est cum mimis, est cum meretricibus, unde
fama malum grauius quam res trahit. an tibi abunde
personam satis est, non illud, quicquid ubique
officit, euitare? bonam deperdere famam,
rem patris oblimare, malum est ubicumque. quid inter
est in matrona, ancilla peccesue togata?
Villius in Faustà Sullae gener, hoc miser uno

TESTIMONIA.

55 sq. Seru. ad ecl. 10, 6 59 'fama — trahit' mythogr. II 30 ap. Bodeum p. 84 62 'rem — ubicunque' Philargyrius ad Vergil. georg. III 136

VARIA LECTIO.

52 dampno *Fλ'u* (*va et Fran.*) damno *cett.'* (*π'σgr et β*) 53 uerum foret *B* hoc] *om. u* ampletitur *λ* 54 et laudat *Ω''ς'* (*et* 1 *Bland.*) hoc laudat *σ* (*et Fran.*) *y* 55 marsaeus *D* (*et π*) *Pph.* mars sęuus *B* marseus *cett.''ς' Pf. Ac.* origenis *E* originis *cett.'' Pph.' Acr.* 55—56 ille; qui p: m: donans *Bouhierus opp. Seruius* 56 nimiae *B* mmę *D* mimae *cett.'' Pph.' Porph.'* 57 mi *Bu a. corr.* (*d p. ras. r*2) *y* michi *σg* (*et β*) mihi *cett.''* (*νπ' ar*1 *et Fran.*) inquid *B* unquam *EB* (*g*) ũq *add. supra u. u* umquam *cett.''ς''* alienis *δ*1 (*et π*1) 58 nimis mimis *φ opp. schol. F* 59 trahit. an tibi] tibi an trahit *B opp. Pph.' Porph.'* auum de *B* habunde *Fλ*2(*σa*) *Ac.* abunde *cett.''ς''* abuti *Schirachius* 60 quicquid *Ω''ς'' Pf. Porf.*] quidquid *g Pph. Porph.* 61 disperdere *E y* [*Regius*] .de .pdere *δ* de pdere *d* 62 *quid inī D* 63 in] *add. sup. u. u* (*r* 2) an *D* (*et Fran.*) *y* in *cett.''ς' Pph.' Porph.' Acr.* ancilla] an ancilla *D* peccesue *Ω''ς''* (*et omn. Bland.*) *Pph.* peccasue *Pf.* peccesne *y Lambinus Bentl.* 64 Villius *DEγFδ'* (*νσagr et π* 2 *Fran. Lips.*) *Ac. Acr.* Vilius *y* [*π* 1] //illi' *u* Tillius *y* [*β*] Utilius *B*; *λ n. l.* (*l*: U'llius) Fuluius *Bentl.* infaustas ullę *B* faustę *Pph.' opp. Ac. Acr.* syllae *DF*(*vl*) *Pph. Porph. Acr.* sylle *γ Ac.* sillae *λδ'u*(*ar et βπ Fran.* 2) sillę *E* sille *g* (*et Lips.*) scillae *σ* siluę *y* [*Fran.* 1] silę *Pf. Porf.* gener] genere *coni. nescio quis miscell. obseruu. Amst.* 1733, *Linkerus opp. Ac. Acr.* genero *Meinekius opp. Pph.' Ac. Acr.* hoc] ac *Linkerus opp. Ac.*

nomine deceptus, poenas dedit usque superque
quam satis est, pugnis caesus ferroque petitus,
exclusus fore, cum †Longarenus foret intus.
huic si Muttonis uerbis mala tanta uidenti
diceret haec animus 'quid uis tibi? numquid ego a te
magno prognatum deposco consule cunnum
uelatumque stola, mea cum conferbuit ira?'
quid responderet? 'magno patre nata puella est.'
at quanto meliora monet pugnantiaque istis
diues opis natura suae, tu si modo recte
dispensare uelis ac non fugienda petendis
inmiscere. tuo uitio rerumne labores,

TESTIMONIA.

71 Prisc. VIIII 8, 43 'uelataque stola' Acr. ad serm. II 3, 43

VARIA LECTIO.

65 pęnas *u* usq;] //// *E*, *add. in marg. in hoc u.* ***DESINIT*** *cod. d*
66 Qam *D* Qđ *u* cesus *DEλu* *u.* 67 *seclusit Apitzius opp. Porph.' Ac. Acr.* 67 longa renus *γψδ Acronis cod. γ alt. l.* longa rheuus *B* longurenus *Acr. cod. ν alt. l. in interpret.* longarenus *cett.' Porph.' Acr.* Lignarenus *uel* Tignarenus *uel* Lanarenus *uel* Longurienus *Linkerus* 68 Hunc *γ a. ras. λ opp. Pph.' schol. Γ* multonis *γ Fλ'* (*ν* 2 *π' g corr. r et β*) *Pph.' Porph'. Acr., Ciceronis cod. Taurinensis pro Scauro* 3. *item δ, sed litterae* uttonis *in ras.*, multonis *ν* 1 mottonis *g pr.* Muttonis *Ang. Maius ad Cic. fragm. or. pro Scauro* 23 *opp. Porph.' Acr.* motionis *B* minutonis *E* mutonis *Du γ in marg.* (*σ a* et *Fran.*) *Acronis cod. γ schol. D ad u.* 72 *schol. δ* uidenti *DEγBFδλ corr. ς' Pph.' schol. F gloss. Γ* uidenti λ uidentis *u y* 69 hec *E* heac λ nunqd *E*
70 ***DEFICIT*** *π*; *Ω' = D E γ B F λ' δ u*; *ς' = aut omn. codd. β' ν σ a g r* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omn. codd. ν σ a g r* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur e. q. s.* prognatum] cognatum *B* cunus *D pr. recte D corr.* 71 conferbuit *γ B pr. F corr. λ corr. δ* 2 *ς* (*et β*) ɔferuuit *B corr.* ferbuit *F λ pr. δ* 1 *u* 72 puella est] puellæ *D a. ras.* puella *D p. ras. y*
73 meliore *B opp. Acr.* pugnaque *B* 74 tu si] tussi *δ a. ras.* 75 Dispensare *δ* ac non] annon *δ* 1 petentis *λ* 76 Immiscere *u* (*g*) imiscere *B* Inmiscere *cett.' ς'* tuo] tu *B* uicio *D λ corr.* om. *λ pr.* rerunc *ν* rerumne *σ y opp. Pph.' Ac.* rerumq. tuo *r*

nil referre putas? quare, ne paeniteat te,
desine matronas sectarier, unde laboris
plus haurire mali est quam ex re decerpere fructus.
nec magis huic inter niueos uiridisque lapillos
(sit licet hoc, Cerinthe, *tuom) tenerum est femur aut crus
rectius, atque etiam melius persaepe togatae.
adde huc quod mercem sine fucis gestat, aperte
quod uenale habet ostendit, neque, siquid honesti est,
iactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
regibus hic mos est, ubi equos mercantur: opertos

TESTIMONIA.

80 cf. Boetius philos. consol. III 10: 'aut Indus calido propinquus orbi candidis miscens uirides lapillos' III 4: 'quamuis se Tyrio superbus ostro comeret et niueis lapillis' 81 'Horatius: femur, Cerinthe, tuum' Prisc. VI 10, 52 86 cf. ecb. capt. 492: 'tempore sic pacis fuerat mos regibus illis'

VARIA LECTIO.

Ω' = *DEγBFλ'δu*, ς' = *codd. β'νσagr (l) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur*; ς = *codd. νσagr (l) praeter e. q. s.*

77 refferre *γ* quar*e ne poenite*at *δ* ne] non *E* (*et Fran.*) *y* pęniteat *γ* peniteat *cett.'* (*β'σag*) poeniteat *νr* 78 matronas sectarier *δ* (*νσ et β corr. Fran.*)*y* matronas secrarier *E* matronas sectari (*r et β pr.*) *y* sectari matronas *DγBFλ'u* (*ag*) *schol. F in interpret. cf. Plaut. mil. glor.* 91: 'ait esse ultra omnis mulieres sectarier' laboris *BFλ'u D2γ uar.* (*β'ν1 ut uid. σg*) labores *D1Eγ δ a. ras.* (*ν2 r pr.*) *y a n. l.* labori *Peerlk.* 79 aurire *δλ* 80 huic] hunc *u opp. Ac. Acr. omis. B opp. Ac. Acr. huic int̄ δ in ras.* uiridis *EγB* (*ag*) uirides *cett.'ς' Acr.* 81 hoc] os *Hitzigius* hoc . . . tuo *uy* [*Paris.* 8214] hæc . . . tuum *y* [1 *Bland.*] hoc . . . tuum *cett.'* (*β'σa et cett. Bland.*) *Pph.' schol. Γ schol. F* ac . : . tuum *r* ho . . . tuū *g* o . . . tu//m *ν* tuum *testatur etiam Priscianus* cerinthe *DEγ Pph.'* erinthe *B* Chærinte *y* [1 *Bland.*] cherinthe *F Acr.* cherinte *λδu* Cerintha *Doederlinus opp. Porph.' schol. F* 'nec magis erit tuum femur o Cherinthe tenerum aut crus rectum' *Acr.* aut] ac *uy* et *σ* (*et Fran.*)*y* 82 persepe *Eλu* persepę *ψ* togatae (*uel* togate) est *y* [*omn. Bland. ut uid. cum aliis*] *Bentl.* 83 aperte] apertis *B Pph.'* apertam *γ 2 uar. y*

84 hostendit *λδ* neque *DEγFλ'δu*(*β'νar*) nec *B*(*g*) siquit *δ* honestic̄ *ν y* honesti est *Ω'ς' Ac.* 85 querit *λ* quo turpia] quot pia *δ1* caelet *EγF* 86 *nouum sermonem incipiunt Fλδu* (*β'νσgr*) *y* [*Bamberg. Barcin. Berol.* 269 *Lips. Mellic. Paris.* 7976. 8213. 8214. 8216. *Nostrad.* 184 *Sorbon.* 1578 *Vossianus Zulichem. alii*] *Pph.' opp. EγB*(*a*)*y*; *nullum interuallum, sed maior littera initialis*

inspiciunt, ne si facies, ut saepe, decora
molli fulta pedest, emptorem inducat hiantem,
quod pulchrae clunes, breue quod caput, ardua ceruix.
hoc illi recte: ne corporis optima Lyncei
contemplere oculis, Hypsaea caecior illa,
quae mala sunt spectes. 'o crus, o bracchia!' uerum
depugis, nasuta, breui latere ac pede longo est.
matronae praeter faciem nil cernere possis,
cetera, ni Catia est, demissa ueste tegentis.
si interdicta petes, uallo circumdata, (nam te

TESTIMONIA.

89 Prisc. V 5, 29 Nonius 196, 31 p. 133 G. 'pulchrae clunes' Charis. I 15 p. 101 K. cf. Charis. I 18, 79 p. 78: 'clunes feminino genere dixit Melissus . . . et Horatius' Prisc. V 8, 42: 'hic et haec cassis clunis' 'Horatius male: quod pulchrae clunes' Seru. ad Aen. II 554
92—93 'uerum depingis nasuta' gloss. Mai class. auct. VIII 375

VARIA LECTIO.

in D (l) y; interuallum sine inscriptione β'y; cum inscriptione EGLOGA ·III· *Fλ δ a. ras. ut uid. u Pph. y* CONSIDERATIO EQVI *add. ψ (νσ)* apertos *y opp. Ω'ς' (et omn. Bland.) Pph.' Porph.' Acr.* 87 Incspiciunt *δ* faties *u* sepe *Eλ* *u.* 89 *ante* 88 *ponit Peerlk.* 88 Molle *B* fulta *λ* fuit *B* pedes tēptorem *B* pede est emptorem *cett.' ς'* inducat] ducat *Bentl.* 89 Qđ // (Qvđ *E*1 *ut uid.*) *E* pulchre *E* pulcrę *u* clune *E* capud *Eγpr. δ a. ras. upr.* ceruis *λpr.* 90 ille *E* ne] tu *Bentl.* lyncei *D*1 *aut pr. γB (r et V)* lincei *r* linc::: *a* lynceis *E (σ et β)* linceis *Fλ'u D*2 *aut corr. (v g et Fran.) cf. Boetius phil. cons.* III 8: 'quodsi, ut Aristoteles ait, Lynceis oculis homines uterentur' 91 Contemplere *DEFλ'δ u γ uar. ς'* Contemplare *γ By Bentl.* contemplans *Erasmus* contemplate *Peerlk.* hypsea *EγB(β'g) Pph. Ac.* hipsea *D(σar)* ypsea *Fλ'* ipsea *δu(v) Porph. schol. F* Isaea *Pf. Porf.* cecior illa ~~cecior~~ *E* caecior, illa *Bentl.* cecior *Eu* illac *B* 92—96 o crus — petes] *om. u pr.* 92 sunt] *om. Dy* sint *l* spectes] species *E* spectas *Bentl.* o] *omis. B opp. Ac.* bacchia *B* brachia *cett.' ς' Ac. Acr.* 93 Depugis *D Epr. B ψcorr. (l*2 *uar. r et β Fran. uar. omn. Bland.)* Depygis *Fδu (σagl) Ac.* Depigys *γ* Depigis *λ E corr. (v et Fran.)* depingis *glossar. Mai* nasuta] nās·utā *B* nasuta *δ* latere] litore *Epr.* longo est *Ω'ς'* 94 Matrone *Eu* preter *γλδ* 95 Caetera *DγF* ni] // ni // *φ* cacia *D* copia *B opp. Ac. Acr.* desmissa *λ* dimissa *D cons. Acr. opp. Pph.'* 96 inter dicta *Dψλ'δu Ac.* interdicta *EγBφ*

hoc facit insanum) multae tibi tum officient res,
custodes, lectica, ciniflones, parasitae,
ad talos stola demissa et circumdata palla
plurima, quae inuideant pure apparere tibi rem.
altera, nil opstat: Cois tibi paene uidere est
ut nudam, ne crure malo, ne sit pede turpi;
metiri possis oculo latus. an tibi mauis
insidias fieri pretiumque auellier ante
quam mercem ostendi? 'leporem uenator ut alta
in niue sectetur, positum sic tangere nolit'
cantat, et adponit 'meus est amor huic similis: nam

TESTIMONIA.

98 Seru. ad Aen. XII 611 'ciniflones' exhibet etiam ecbasis captiui u. 567

VARIA LECTIO.

97 multa (e superscr.) &ibi *δ* multe *E* tum *DEγBδ*2(*νσagl*2 *et β V*) dum *Fλ'δu* (*r et Fran.* 1 *Bland.*) officient *DEγBδ* (*agr corr. et β*1 *V*) officiunt *Fλ'u* (*νσr pr. et β*2 *Fran. cett. Bland.*) 'inpediunt (imp: *Porf.*) *Porph.' in interpret.* *u.* 98 *del. Peerlk. opp. schol. et Seru.* 98 letica (o superscr.) *Dγ* parasiti *y* [*Basil.* III *Montepess.*] *Pph.' opp. Seru.* *uu.* 99 *sq. inuerso ordine in Fλ'* (*ν*) *y* [*Dresd.* 1 *Paris.* 8214] 99 *sq.* palla — rem] *om. y* [*Lips.* 1] 99 circundata *λ* palla] nam te *Fλ' δ*1(*ν*1) *y* [*Regin.* 1 *Vossian.* 1] *u.* 100 *omis. δ pr. aut* 1*y*[*Vossian.* 1] 100 q̄ *λ* que *E* pure apparere tibi] cur apparet ibi *B* 101 altera? nil obstant Coae tibi; *Peerlk.* opstat *Pph. pr.* ostat (b superscr.) *δ* obstat *cett.' ς' Pph. corr. Pf.* cois *DEγB Pph.' Ac.* chois *Fλ'δ schol. F* clorin *u opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* clorim *y* [*Paris.* 8213, *superscr.* ł chois] chlorin *y* pene *λu* poene *DEδ* 102 nudum *y* [1 *Bland.*] ne crure] nec·rure (c superscr.) *E* turp*i δ* 103 Metyri *F* 104 feri (i superscr.) *γ* ferri *E* p̄cium *DE* auellier] ęuallie (r superscr.) *E* 105 mercem] mercedē *E u pr.* uenator] uenerator *Ac. opp. Acr.* ut] ī *B* ut in *D u. ras.* 106 sectetur *Ω' ς'* (*et omn. Bland.*) *Pph.'* sectatur *φ corr. y comment. Cruqu. in interpr.* sic *Ω'* (*σ agr et β*) *Pph.'* si *ν Doederlinus* sibi *Bouhierus* tangere] tollere *Pph.' opp. Porph.'* nolis *D pr* nolit *cett.' ς' Pph.'* 107 Captat *Lambinus opp. Ω ς'* (*et omn. Bland.*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* adponit *B Pph.* apponit *cett.' Ac. Acr. Pf.* huic *E* huc *B opp. Pph.' Acr.* '*in medio uersu* (107) *ego suspicor aliquid esse contaminatum*' *Barthius adu.* XXXIX 2 *p.* 1755

transuolat in medio posita et fugientia captat'.
hiscine uersiculis speras tibi posse dolores
atque aestus curasque grauis e pectore pelli?
/ nonne, cupidinibus statuat natura modum quem,
quid latura sibi quid sit dolitura negatum,
quaerere plus prodest et inane abscindere soldo?
num, tibi cum fauces urit sitis, aurea quaeris
pocula? num esuriens fastidis omnia praeter
pauonem rhombumque? tument tibi cum inguina, num, si
ancilla aut uerna est praesto puer, impetus in quem
continuo fiat, malis tentigine rumpi?

TESTIMONIA.

114—116 'num — rhombumque' Seneca epist. 119, 13 118 cf. anth. Lat. 1648 M.: 'turpe quidem factu: sed ne tentigine rumpar' praeterea cf. 1638, 4 sq.

VARIA LECTIO.

108 Tranuolat (s superscr.) *δ* 109 sperans *λ* doloris *Epr. γ* (*var*)*y* labores *σ* dolores *cett.'ς'* 110 Atquę *ψ* estus *u* que] *om. Eψ* grauis *E* 1 *ut uid.* (*g*)*y* [*β Argent.* III *ut uid. Barcin. Bern.* 542 *Gronou. pr. Lips. corr. Valentian.* graui *Mellic.*] graues *cett.'ς'* e] a *r y* [*Berol.* 269 *Lips.*] *opp. V* pelli *DEγFλ'u* (*β'vσag* 2 *r*). tolli *By* [*V Argent.* III *superscr.* ł pelli, *Regius*, *cod. Galei et Regiae Societatis et Magdalen.* 1 *ap. Bentl.*] uelli *y* illi *g* 1 *cf. Sil. Ital.* XIII 262 *sq.:* 'Virrius a Poeno nullam docet esse salutem, uociferans pulsis uiuendi e pectore curis'. *Propert.* II 1, 69 *sq.:* 'idem Caucasia soluet de rupe Promethei bracchia et a medio pectore pellet auem' 111 cupidnib; *λ* statuat *Ω'* (*β'vσag et codd. Bland.*) *schol. F* stabat *Pph.* 'statuerit' *Porph.' schol. γ alt. l.* statuit *r y Pf. Acr.*
quem] q; *B u pr. Pph.* (*om. Pf.*) 112 latura sibi, *Lambinus* latura, sibi *Aldus* 113 Querere *Eλδu* abscindere *DEγ corr. Fλ'uς' Pph.' Ac.* abscidere *γ pr.* (*r*) abscedere *B* obscindere *δ*

INDE A V. 114 DEFICIT δ; Ω' = DEγBFλ'u; ς' = aut omn. codd. β'vσagr (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. vσagr (l) aut e. q. s.

queris *λu* 115 num] non *λ* exsuriens *λ* esurgens (i superscr.) *E* fastidio somnia *B* preter *λ* 116 pauonem] ꝓnē *B* rombū *u* brombū *B*
cum] nū *B* inguina *γ* 117 Aancilla *λ* presto *γFλ* puer] aut puer *Fλ'* (*v corr.*) *y* [*Bern.* 508. 542 *Montepess. Paris.* 8214 *Sorbon.* 1578 *Petropolitanus Regin.* 2 *Vossian. corr. Zulich.* 2]
inpetus *Eu* impeċt' *φ*

non ego: namque parabilem amo uenerem facilemque.
illam 'post paulo'; 'sed pluris'; 'si exierit uir'
Gallis, hanc Philodemus ait sibi, quae neque magno
stet pretio neque cunctetur, cum est iussa uenire.
candida rectaque sit; munda hactenus ut neque longa
nec magis alba uelit quam dat natura uideri.
haec ubi supposuit dextro corpus mihi laeuom,
Ilia et Egeria est; do nomen quodlibet illi,
nec uereor ne, dum futuo, uir rure recurrat,
ianua frangatur, latret canis, undique magno
pulsa domus strepitu resonet, uaepallida lecto

TESTIMONIA.

120 'Horatius: illam 'post paulum' 'sed multo'' Prisc. XVIII 245

VARIA LECTIO.

Ω′ = DEγBFλ′u; ς′ = codd. β′ νσ a g r (l) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur; ς = codd. νσ a g r (l) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur

119 parabile *E* 120 illa *By opp. Ac.* post *Ω′ ς′ Ac.*] pos *Prisciani cod. Vossianus* paulo] paulum *Priscianus* paullum *y* [?] *opp. Pph.′ Ac.* s& *γ* ſ, *E* si *Bouhierus* 121 Callis *D*1 Callis *E* Gallis *cett.′ ς′ Pph.′ Porph.′ Ac.* Gallius *g* hanc] *om.* *λ* 1 (*non Ac. et l*) philodemus *DEγBuς′ Acr.* philodamus *Fλ′ Porf. schol. F* filodamus *Porph.* p. *Ac.* sibi quae] sibiq; *Eλ* si quae *B* magi *E* 122 precio *D λ* nec *E* (*σ g*) *y Bentl.* neque *cett.′ ς′ Ac.* neq̈; cum est iussa uenirē cunctetur *λ* cuntetur *u* 123 actenus *EBλ′ y* 124 dat *EγBς′ Pph.′* det *DF λ′u* (*νr*) 125 Hec *λ* supposuit *γBFλ′u* (*ag et β*) *Pph.′* subposuit *DE* (*νσr et Fran.*) dextrum corpus mihi laeuo *y Lambinus* dextro *Ω′ς′ Pph.′* laeuom *E* leuō *y* [*Fran. uar.*] lęuo *B* laeuum *DF*(*valr*) *Pf.* leuum *γλu*(*β′σg*) *Pph.* 126 *I*//lia *ψ* et] ⁓ *B* 127 metuo *Fλ′u* (*g*2) *y* uereor *DEγBς′* futuo *Ω′ς′* facio *γ uar.* (*r*; fat: *Fran. uar.*) 128 canis latr& *B* lat//r& *E* 129 uae pallida *γF* (*al*) *Pf.* tuę pallida *B* ue. pallida *Eλ* ue. pallia *D* uel pallida *u y* ue pallida *β′ νσg* uepallida *r* (*et V*) Ue pallio(da) *Pph.* ne pallida *y Bentl.* Pallida *Ac.* 'quidam putant uaepallida (*sic γ Bamb.*; ue pallida *ν Fran.*) unam partem orationis esse quomodo uesana; sed magis diuidendum est ut ue (ne *ν*) interiectio sit . . .' *Acr.*; *Porph.′*: 'quidam putauerunt uaepallidam (uae p: *Porf.* uep: *Porph.*) nunc unam partem orationis esse . . . ut significet 'ualde pallida'. sed mihi uidetur · ue (*lege* uae) imitatiuo cha-

desiliat mulier, miseram se conscia clamet,
cruribus haec metuat, doti deprensa, egomet mi.
discincta tunica fugiendumst et pede nudo,
ne nummi pereant aut puga aut denique fama.
deprendi miserum est: Fabio uel iudice uincam.

III

Omnibus hoc uitium est cantoribus, inter amicos
ut nunquam inducant animum cantare rogati,
iniussi nunquam desistant. Sardus habebat

TESTIMONIA.

I 3. 1—3 'ut ait Flaccus in satyra: omnibus — amicos, rogati ut numquam cantent, iniussi numquam desistant' Hieronym. epist. 6 ad Iulianum 'omnibus — desistant' Adami de Fulda musicae pars prima cap. 4 [M. Gerbert. III 336] Vincentius Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Paris. 8818ᵃ et Nostrad. 188

VARIA LECTIO.

ractere dictum, ut illa perturbata mariti aduentu lamentationis uocem proferat' *cons. etiam schol. F* 130 Desiliat *DEγB(β'ag r uar.) Pph.'* Desiliet *σ* Dissiliat *Fλ'u(νr)* 131 hęc *om. Dpr.* hec *λ* doti] doti haec *Nic. Heinsius Bentl.* deprensa *Bγ* depñsa *E* depręnsa *D* deprehensa *Fλ'u* mi *EBu* mihi *DγFλ' u.* 132 *om. γ pr. opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* 132 Discinta *E* fugiendū st *B* fugiendum est *cett.' ς' Pph.'* et *Ω' ς r uar. Pf.* ac *σ r (et Fran.) y* aut *y* ut *Pph.* 133 puga *Eψ2λ corr. (l uar. et β a. ras.) y* fuga *B* pyga *γu (σaglr)* pyge *Fλpr.* (pygę *Pf.* pie *Pph.*) piga *D (ν et β p. ras. Fran.)* 134 Depręndi *D* Deprensi (d supra) *λ* Deprehendi *u Pph.'* Fabio] Fabio hoc *Peerlk. opp. Pph.' Ac.* uimcam *λ* uincas *Pph. per errorem, recte etiam Pf.* *hunc sermonem quartus quintus tertius sextus cett. secuntur in Porph.'*

I 3. DE HERMOGENE (ERM : *Eγ*) TIGELLIO (TIGI : *σ* ET TIGELLI *E*) MODVLATORE (MODVLATIONE *E*) *Eγ (σar)* EGLOGA · IIII · *Fλu inscriptione carent unius uersus interuallo relicto D(ν) priori sermoni continuant By [Montepess.] sine interuallo sed maiore littera initiali g l post serm.* I 5 *extat in Porph.'* '~~egloga III~~ · (*om. Pf.*) huius eglogae ordo post secundam eglogam primi libri ordinatus est' *Porph.'* 'In Tigellium Hermogenem hic inuehitur' *schol. F*

1 uicium *Dλ* est] *om. y Vincentius Adamus florileg.* 8818ᵃ *opp. Pph.' Ac. Hieronym.* 2 nunquam *E λ* numquam *cett. ς'*
3 Iniusti *B* nunquam *E λ* numquam *cett. ς'*

ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
si peteret per amicitiam patris atque suam, non
quicquam proficeret; si collibuisset, ab ouo
usque ad mala citaret 'io Bacchae!' modo summa
uoce, modo hac, resonat quae chordis quattuor ima.
nil aequale homini fuit illi: saepe uelut qui
currebat fugiens hostem, persaepe uelut qui
Iunonis sacra ferret; habebat saepe ducentos,
saepe decem seruos; modo reges atque tetrarchas,
omnia magna loquens, modo 'sit mihi mensa tripes et
concha salis puri et toga, quae defendere frigus
quamuis crassa queat.' deciens centena dedisses

TESTIMONIA.

6—7 'ab — Bacche' Acr. ad serm. II 4, 12 'ab — mala' Porph. ad serm. II 4, 12 11—17 'habebat — loculis' Senec. epist. 120, 20 13—14 'omnia — puri' Prisc. VI 10, 57

VARIA LECTIO.

4 tigellius *Dγu(νσa) Porph.' Ac. ad h. u.* tigillius *B(g)* tigellus *Fλ'(β'r)* tegellus *E* 'tigilli' *Porph.' in loco Luciliano* cesar *Eλu* qui] quod *B* possit *B(σg)* 5 amiciciã *D* amiticiã *E* 6 collibuisset *Ω' ς'* 7 citaret *E* cytaret *σ* citaret *cett. ς' Pph.' Porph.' Acr. ad serm.* II 4, 12 *schol. γ ad h. l.* iteraret *y natum ex Porph.', Bentl.* bacchę *EB (r)* baccę *y [Fran.]* bachę *γ (ν)* bacche *Fλ'u (et omn. codd. Cruq.) Pf. Acr. ad serm.* II 4, 12 bache *D(σag et β) Pph.* Bacche et ω *[ed. Fabric.]* Baccheu! *Hirschfelderus; in Porph.' schol. ad u.* 7: 'io Bacche' *post schol. ad uu. 7 sq.:* 'modo summa — ima' *et post schol. ad uu.* 10 *sq.:* 'saepe uelut — ferret' *positum est* 8 hac] haec *Pph.'* resonat *DEγBφu (β'νσar) Pf.* resonet *ψλ'(g) Pph.* quae] q; (uo) *E* chordis *γB (σ et β* cordis *r)* cordis *DEFλ'u(νag et Fran.)* quattuor *EγFu (val) Pph. Ac. Acr.* quatuor *Dλ(β'σgr) Pf.* ·IIII· (or) *B* 9 equale *Eψλu* homini fuit illi saepe, *Peerlk.* *u.* 10 *omis. γ pr. By* 10 Curre·(bat) *u* currebat fugiens] curreret aufugiens *Praedicowius opp. Pph.' Porph.' Acr.* psepe *E* sepe *Pph.* 11 habeat *E* halebat *y [Vossianus]* alebat *Bentl. opp. Seneca et schol. F* sepe *λu* 12 Sepe *Eλ* tetrachas *E* 13 loquentes *B opp. Senec. et Priscian.* 14 Conca *E* salis puri] satis pure *B* et] *omis. y [Basil. III] Seneca* 15 deciens *B* decies *cett.' ς'* dedisset *u pr. y opp. Acr. Senecae codd.*

huic parco, paucis contento, quinque diebus
nil erat in loculis. noctes uigilabat ad ipsum
mane, diem totum stertebat. nil fuit unquam
sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi 'quid tu?
nullane habes uitia?' immo alia. 'et fortasse minora?'
Maenius absentem Nouium cum carperet, 'heus tu'
quidam ait 'ignoras te, an ut ignotum dare nobis
uerba putas?' 'egomet mi ignosco' Maenius inquit.
stultus et improbus hic amor est dignusque notari.
/ cum tua peruideas oculis mala lippus inunctis
cur in amicorum uitiis tam cernis acutum,

TESTIMONIA.

21 'Maenius et satyrice absentem Nouium cum carpit (caperes Porph.)' Porph.' ad epist. I 15, 26 25 sq. Hildebert. moral. philos. 996 floril. Paris. 8069 et Nostradam. 26—27 'Linx est fera acutissimi uisus qui

VARIA LECTIO.

plurimi 'putaret quod dedisset ei aliquis . . .' *schol. F* 17 noctes *Ω'ς' Ac.* noctis *y* [*Bamberg.*] 18 unquam *DEBλu* (*g*) umquam *cett. ς'* 19 impar *DEBλ'u*(*β'vagr*) inpar *γF*(*σ*) nunc] n (c superscr.) *ψ* nec *l pr.* nũ *B* *u.* 20 *omis. B* 20 Nulla ne,abes (h superscr.) *λ* uicia *Dλ* et *Ω'ς'* (*et omn. Bland.*) haud *y* aut *y* at *Baxterus* 'et fortasse minora?' *interpunximus cum H. Keckio* *uu.* 21—24 *post u.* 28 *ponit Peerlk.* 21 Maenius *γ B Pf. Porf. ad h. l. Porph.' ad epist.* Memus (i superscr.) *E* Menius *cett.' Pph. Porph. Ac.* Maeuius *y Pf. corr. comment. Cruqu.* absemtem *λ a. ras.* caperet (r superscr.) *u recte etiam Pph.'* *uu.* 22—26 *om. Epr., add. in marg.* 22 ut] *om. E opp. Ac.* igno (tũ superscr.) *ψ* 23 mi *γBu* mihi *DEFλ'* moenius *γ* menius *Eλ'u* 24 improbus *DBu* (*vσaglr et Fran.*) inprobus *EγFλ* (*et β*) 25 tua] tria *Hildebertus opp. Ac.* peruideas *DBFλ'uγ corr. ς' Pph. Ac. florileg.* 8069 per uideas *E* (*vr*) *Pf.* preuideas *γ* praeuideas *y Bentl.* ꝑuideas *y* [*Barcin.*] *Acr. cod. Paris.* 7985 non uideas *y florileg. Nostrad.* tu uideas *coni. Bentl.* praetereas (*unde* p̄ueas) *coni. Meruilius*, *cf. Terent. hecyr.* 418 *sq.:* 'o fortunate, nescis quid mali praeterieris, qui numquam es ingressus mare' uideas *interpret. Porph.' Acr.* mala *Ω'ς' Pph.' Porph.' Acr. florileg.* 8069. *Nostrad. Hildebert.* male *y* [*Argent.* III *a. ras. ut uid.*, *Dresd.* II, *quidam codd. Cruquii*] *Bentl.* 26 uiciis *Dλ* acute *λ pr.* (*v* 2 *superscr. l* 2 *superscr. et gloss. Fran.*) *y* [*Basil.* III *Regin.* 2 *uar.*] *Porph.'* acutum *cett. ς' schol. Lucan. florilegia Hildebert.*

quam aut aquila aut serpens Epidaurius? at tibi contra
euenit, inquirant uitia ut tua rursus et illi.
iracundior est paulo, minus aptus acutis
naribus horum hominum rideri possit eo quod
rusticius tonso toga defluit et male laxus
in pede calceus haeret: at est bonus, ut melior uir
non alius quisquam, at tibi amicus, at ingenium ingens
inculto latet hoc sub corpore. ' denique te ipsum
concute, numqua tibi uitiorum inseuerit olim

TESTIMONIA.

etiam parietes ligneos uisu penetrare dicitur unde Horatius: cur — Epidaurius' schol. Vossianus II ad Lucan. VI 672 teste Vseuero 29—30 'minus — naribus' schol. Pers. 1, 40

VARIA LECTIO.

27 quam] Quidā *E* 1 quam aut aquila aut] ut linx uel *schol. Lucan. opp. Ac.* aut aq.] ut aquila *u y opp. Porph.' Ac.* aut . quila (a superscr.) *λ* at *u*(σ) *Ac.* ac *DEγ BFλ'* (*vgr et β*) *a n. l.* tibi] *om. E* 28 uicia *Dλ* illi] illa *Ac.* *uu.* 29—37 *post u.* 53 *ponit Peerlk.* 29 'Iracundior est] interrogatiue' *Ac. Acr.* iracundior] infacundior *Peerlk. opp. Pph.' Porph.' Ac.* est] *om. E* 1 *opp. Pph.' Ac.* aptus] actus *Fλ'y opp. Acr. Hildebert.* acutis] aduncis *dubia Bentlei suspicio opp. Ac. Acr. schol. Pers. et cf. Auson. praef. ad griphum* [*edyll.* 1, 1]: '*neque me fallit fore aliquem qui hunc iocum nostrum acutis naribus et caperata fronte condemnet*' 30 possit] *in ras. D* posset *l* 1 *y* Rustitius (c superscr.) *γ* Rusticus (i superscr.) *E* tenso *Epr. y opp. Porph.' Ac.* toga tonso *D opp. Porph.' Ac.* defluit *D* defluit (a superscr.) *u* laxus inale *E opp. Ac.* 32 heret *γλ' u D corr.* erit *E* haeret? *Peerlk.* 33 'et tibi amicus' *Porph.' in interpr.* (ac tibi *Pph.'*) *opp. Ac.* ã (== aut) ingenium īges *B* 34 Incultu *g Peerlk. opp. Ac. Acr.* sub corpore] suppectore *F* (*cf. uar. lect. Verg. Aen.* II 227. VI 256. X 626) corpore *DEγBψ uar. ς'* pectore *Fλ'u y*[*β*2 *Bruxell.* 9777. *Montepess. uar. Paris.* 8213. 8214. 8216. *Nostrad.* 184 *uar. Sorbon.* 1578. *Regin.* 2 *Valentian. alii*] *cf. Auian. fab.* 40, 1 *ubi pectore uar. lect. extat in cod. Durlac.* cortice *Peerlk.* 'te ipsum concute] . . . hoc Maenio respondetur' *Acr.* te] et *D in ras. y opp. Ac.* 35 numqua *DγF* nū qua *u* nūquā *λ* nunq. (uid superscr.) *E* n͠cq (== nuncquam) *B* 'Numqua pro num aliqua' *Porph.' cons. Acr.* uiciorum *Dλ* inseuerit *DEγBλ corr.* (*vσagr*) *Pf. Porph.' Ac.* insue-

natura aut etiam consuetudo mala; namque
neglectis urenda filix innascitur agris.
illuc praeuertamur, amatorem quod amicae
turpia decipiunt caecum uitia aut etiam ipsa haec
delectant, ueluti Balbinum polypus Hagnae.
uellem in amicitia sic erraremus, et isti
errori nomen uirtus posuisset honestum:
ac pater ut gnati, sic nos debemus amici
siquod sit uitium non fastidire: strabonem
appellat paetum pater, et pullum, male paruos
sicui filius est, ut abortiuus fuit olim
Sisyphus: hunc uarum distortis cruribus, illum
balbutit scaurum prauis fultum male talis.

TESTIMONIA.

40 'ueluti — Agnae' gloss. Mai class. auct. VIII 432. 461 47 'hunc — cruribus' schol. Statii Theb. VI 848

VARIA LECTIO.

uerit *u γ2 y* insederit *Fλ′(β′) Pph.* 'insita fuerit' *Porph.′ cons. schol. γ* 'ingenuerit fecerit' *Acr.* 36 nanq; *B* 37 negle^c^xtis *B* Neglectis *cett.′ς′* Neclectis *y* [*Mellic.*] filix *DγBu E corr. φ2* (*νσ ar2*) filex *Fλ′* (*β′*) felix *Epr.* (*g r 1*) *Pph.′* *uu.* 38—40 *post u.* 24 *ponit Peerlk.* 38 preuertamur *γλ* praeuertamus *Pph.′ Peerlk. opp. Ac.* amorem *B* amice *u Ac.* amici *Fλ′y* 39 cecum *Eu* caecum, uitia *Horkelius* uitta *E* uicia *λ* hec *λ* 40 Delectat *E* polypus *DEγFλ Pph.′ cons. Ac.* polipus *Bu* hagnae *D γ B* (*ar*) hagne *Ac.* agnae *EFλ′u ς′ Pph.′ schol. Fran. glossar. Mai* igne *y* Hagnae *scribendum cum marmoribus* *uu.* 41 *sq. post u.* 48 *ponit Peerlk.* 41 amiti^ci^a *D* amititia *Eu* 42 uirtus nomen *λ′u y* uirtus posuisset] uita imposuisset *Peerlk.* *uu.* 43—48 *post u.* 40 *ponit Peerlk.* 43 Ac *DEγB* (*σgr et Fran.*) At *Fλ′u corr.* (*va et β*) Ut *u pr.* nati *u y* amicis *B* 44 sit] sic *E pr.* uicium *λ* 45 petum *Eu* Paetum . . . Pullum *Peerlk. sed cf. Fest.*: 'antiqui . . . puerum quem quis amabat pullum eius dicebant' pater et] pat̄e *B* pullum ꝑ male *λ* paruos *B* paruus *cett.′ς′ Pph.′ Ac.* 46 Sicut *B* est] .e. *E* abortiuus *Ω′ς′* 47 Sisyphus *DEγ Pf. Ac.* sisyfus *B Pph.* Sisiphus *Fλ′u* Varum *Doederlinus* distorsit *B* 48 Balbuttit *γ Pph. Porph.* balbutie *B* Balbutit *cett.′ Pf. Porf. Acr.* Scaurum *Doederlinus* Hillum *Rutgersius* Scaulum *Dacierus opp. Pph.′ Porph.′ Acr.* prauis *Ω′ς′* paruis *y* [*Bruxell.* 9777 *Sorbon.* 1578 *alii*] *Peerlk.* fultu *B opp. Ac.*

parcius hic uiuit: frugi dicatur. ineptus
et iactantior hic paulo est: concinnus amicis
postulat ut uideatur. at est truculentior atque
plus aequo liber: simplex fortisque habeatur.
caldior est: acris inter numeretur. opinor,
haec res et iungit, iunctos et seruat amicos.
at nos uirtutes ipsas inuertimus atque
sincerum cupimus uas incrustare. probus quis
nobiscum uiuit, multum demissus homo; illi
tardo cognomen pingui damus. hic fugit omnis

TESTIMONIA.

54 sq. cf. ecb. captiui uu. 520 sq.: 'haec res conseruat iunctos et iungit amicos. at uos uirtutes ipsas inuertitis omnes' 54 Willelmus uita s. Thomae I 196 Gil.

VARIA LECTIO.

uu. 49—53 *post u.* 42 *ponit Peerlk.* 49 Partius *γ* uiuit? *y* [*omn. Bland.*] 50 est? *y* [*omn. Bland.*] 51 Postulat ut *Ω'ϛ'* postulo uti *Ios. Kleinius* at] ad *B* *uu.* 52—55 *om. B* 52 equo *λ* liber? *Peerlk.* 53 Cal*dior D* est? *Peerlk.* acris *DEγ* (*ar*)*y* [*Bamberg. Bern.* 542. *Bruxell.* 9777 *Gronou. Lips. Mellic. Montepess. Valentian.*] acres *Fλ'uϛ'* numeretur, opinor *Peerlk.*

54 Hec *E* iungat . . . seruet *T. Faber* *et* iungit *ψ* et] quoque *Willelmus* 56 Sincerim *ψ* Sincertũ *D* 1 cupimus] fugimus *B* incurtare *DE*1*B y* [1 *Bland. cum aliis*] *Pph.' Porph.'* (*in Luciliano loco Porph.*: 'incrustatus' *Porf.*: 'incurtatus' *exhibet*) incureare *r* incrustare *γFλ'u D uar. E* 2 (*β'νσag*) *Ac. Acr. uar.* 'Incrustare. (*corr. uidetur* Incurtare) minuere, lectum est et incrustare' *Acr.* incurtare *non est uox Latina* ꝑbus////quis *λ* 57 multum est *u y* multum et *conieci* illi- *Ω'ϛ' Pph.' Acr.* ille *y* [*V Paris.* 8216 *cod. Sorb. ap. Valart.*] *Bentl.* ille est *Petrus Nannius sed cf. Cic. de orat.* II 43, 182: 'eaque omnia quae proborum, demissorum, non acrium, non pertinacium, non litigiosorum, non acerborum sunt, ualde beneuolentiam conciliant' 58 pingui *Ω'ϛ'* (*et omn. Bland.*) *Pph.' Acr.* pinguis *y* pingui et *Heindorfius* pingui huic *uel* hui *coni. nescio quis*

damus] dom' *E pr. aut* 1 illi tardo cognomen pingui demus *Pph.'* ille; tardo ac cognomen *Bentl.* ille: tardo et cognomen *Hauptius* ille; tardo cognomen pingui damus *Keckius* ille: tardo cognomen, pingui damus *Dillenburgerus* 'id est sensus: naturam in uitium uertentes pro pingui tardum dicimus' *scholion ineptissimum Porph.' nec meliora Acr.* hic] hoc *Ac.* omnis *Eγ*(*var*)*y* [*Bamberg. Bruxell.*

insidias nullique malo latus obdit apertum,
cum genus hoc inter uitae uersetur, ubi acris
inuidia atque uigent ubi crimina: pro bene sano
ac non incauto fictum astutumque uocamus.
simplicior quis et est, qualem me saepe libenter
optulerim tibi, Maecenas, ut forte legentem
aut tacitum impellat: 'quouis sermone molestus
communi sensu plane caret' inquimus. eheu,
quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!

TESTIMONIA.

66 'communi — inquimus' Eutychis ars II 12 p. 480 K. 67 cf. ecbasis captiui u. 515: 'quam temere in uosmet legem sancitis iniquam'

VARIA LECTIO.

9777 *Gronou. Lips. Mellic. Montepess. Paris.* 8219 *Valentian.*] omnes *cett.'* ς' 59 obdit] odit λ *pr. y opp. Pph.' Porph.' Ac.* apertum *D*(ν *pr. ut uid.*) *y opp. Pph.'* 60 uersetur Ω'ς' uersemur *y* [*V*] *Bentl.* 'cum in genere huius uitae uersemur insidiosorum hominum' *Acr.* ubi] hubi λ acris] ac res *B* *u.* 61 *om. E pr. add. in marg. ead. m.* 61 inuidia atque] inuidiatq *B* 62 At *D a. ras. y* fictūq *u* uictū *E*1 63 Simplitior *E*γ quis et est Ω'ς' (*et omn. Bland.*) si qui est *y* 'ORDO Ē · Et siquis est simplicior qualem me tibi s(a)epe libenter exhibui o M(a)ecenas hunc appellant molestum et stultum' *Acr.* *in proecdosi uerba:* qualem — Maecenas *defuisse et ante* forte *extitisse* amicum *censet Hitzigius* libenter] libent̃ *E* legentē ν *a. ras.* licenter *Praedicowius* libenti *Schneidewinus* 64 Optulerim *D*ψ1 *y* [*Barcin. Paris.* 8216 *Zulichem.*] Obtulerim *cett.'* ς' 'si quis est simplex, ut legentem aut cogitantem molestus interpellet, statim eum carere communi sensu dicimus' *Acr.*

maecenas *BF*(ν) męcęnas γ mecenas *DE*λ'*u* ς' ut *DE*γ*B*φ *uar.* ς' aut λ'*u y Peerlk.* haut ψ haud φ haud ν *uar.* 64 . . . 65 ut forte . . . impellat] aut forte . . . impellit? *Peerlk.* 65 inpellat *E*λ (ν) ĩpellat *g* impellat *cett.* ς' (*et omn. Bland.*) impediat *Bentl.* appellat *y* appellet *Lambinus* impeliat *conieci cf. uox* 'impelimentum' *conl. Charis.* V *p.* 294 *K.*: 'impedio legentem' *Diomed.* I *p.* 315 *K.*: 'impedio lectorem' molestus] modestus *F*λ' *y* 'quouis sermone: 'molestus! c: s: p: c:' *distinxit* ω [*Mediolan.* 1477]; *nos interpunximus ut Doederlinus* 66 communi et *Peerlk. opp. Ac. Eutych.*

plane] pia ne *B* heheu *u* 67 temere in] te merem *B* sanccim' *u* ĩquam *B* umquam *Ac.*

nam uitiis nemo sine nascitur; optimus ille est,
qui minimis urgetur. amicus dulcis, ut aequm est,
cum mea compenset uitiis bona, pluribus hisce,
si modo plura mihi bona sunt, inclinet, amari
si uolet: hac lege in trutina ponetur eadem.
qui ne tuberibus propriis offendat amicum
postulat, ignoscet uerrucis illius: * aequm est,
peccatis ueniam poscentem reddere rursus
denique, quatenus excidi penitus uitium irae,
cetera item nequeunt stultis haerentia, cur non
ponderibus modulisque suis ratio utitur, ac res

TESTIMONIA.

68—69 'nam — urgetur' Hieronymus epist. 79. 133 Hildebertus moral. phil. 962 floril. Nostrad. 188 'uiciis — urgetur' Vincent. Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Paris. 8818ᵃ et cf. Wernherus de Elmendorf. [Hauptii antiqu. Germ. ann. IIII p. 302] uu. 658—662 71—72 cf. tractatus de duce Ernesto [VII 239 H.]: 'amare si cupis me, hac lege in trutina poneris cadem' 74—75 'equum — rursus' Vincent. Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Nostrad. 188 'equum — reddere' florileg. Paris. 8818ᵃ 78 cf. tractatus de duce Ernesto [VII 208 H.]: 'en ponderibus modulisque suis ratio utitur imperatoris'

VARIA LECTIO.

68 Na *λ* heu *Vincentius opp. Pph.' Ac.* uiciis *λ* obtimus *Eφι aut pr.* 69 minime *B Pph. pr.* minimis *cett.' ς' Pf. Pph. corr. Hieronym. florileg. Paris. Vincent. Hildebert.* urgetur *Ω' ς' Pph.' florilegia* urguet *g y* equm *y* [*Sorbon.* 1578] equum *E λ* (*g et β*) aequum *cett. ς* est] *om. g opp. Pph.'* 70 cum] cur *B opp. Pph.'* conpenset *F u* (*r et β*) *Pph.* compenset *cett.' ς Pf.* uiciis *Dλ* uitris *B* 'sic ergo ex eo quod est bona per figuram syllepsi bonis adsumimus' *Porphyr.* 'amicus bonus debet conpensare mea uitia cum bonis et, si plura sunt bona, ad ea propensior fieri i. e. ea magis laudare' *Acr.* 'Ordo est. amicus dulcis ut iustum est esse cum uitiis meis multis compenset bona facta mea' *schol. F* hisce] hisse *γ corr.* hisqce *B* 71 sunt] sint *l. pr.* amari] amare *Doeringius opp. Pph.' Ac. Acr.* 72 lege] idē *B opp. Pph.'* ponetur] po~~tent~~ne E 73 Quī ne uberib; *E* 74 ignoscet *DEγFς' Pph.' Bentl.* ignosc& *λ* ignoscat *B u* (*et β corr.*) *y* aequum *DγBFλ'u corr.* equum *E u pr.* 75 poscentem] poscenti *florileg.* 8818ᵃ *opp. Vincent.* *uu.* 76—80 *om. B* 76 quatinus *Fλ'y* quatenus *cett. ς' Pf.* catenus *Pph.* quater. *Ac.* pęnitus *D* uicium *Dλ* 77 Caetera *DγF* herentia *DEu* herencia *λ* 78 racio *λ*

ut quaeque est, ita suppliciis delicta coercet?
siquis eum *seruom, patinam qui tollere iussus
semessos piscis tepidumque ligurrierit ius,
in cruce suffigat, Labeone insanior inter
sanos dicatur. quanto hoc furiosius atque
maius peccatum est! paulum deliquit amicus
(quod nisi concedas, habeare insuauis): acerbus
odisti et fugis ut Rusonem debitor aeris,
qui nisi, cum tristes misero uenere kalendae,
mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras

TESTIMONIA.

81 Nonius p. 134 cf. ecbasis captiui u. 628: 'semesos pisces quos Indus liquerat hospes' 84 sq. cf. Hildebert. moral. phil. 973: 'nemo satis credit tantum delinquere, quantum permittas, adeo indulgent sibi latius omnes' 88 'nummos — amaros' gloss. Mai class. auct. VIII 578

VARIA LECTIO.

79 est] *om. E opp. Ac.* supplitiis *u* coercet *E γ F (ν a)* cohercet *D λ' u (β' σ r)* (coheret *g*) 80 eum *Ω' ς' Ac.* enim *y Heimsoethius* seruum *Ω' ς'* 81 Semessos *E y [Montepess.]* semeso *B* Semesos *cett.' ς'* piscis *B* pisces *cett.' ς' Nonius* tepidum *Ω' ς' Nonius* trepidum *y* ligurrierit *DEγ pr. Fλ' u ς* (*et β omn. Bland.*) ligurierit *Bγ corr.* (*ν*) ligurrierat *Nonius* 82 labeonē *B* labeone *cett.' ς' Pph.' Porph.' cons. Acr.* Labieno *Bentl.* 83 Sanȝ *B* sanos dicatur . . . p: e:] insanos dicat: 'quanto . . . peccatum est!' *Peerlk. opp. Pph.'* hoc *D γ B F λ' u ς* (*et Fran.*) *Ac. om. E y* [*β Bamberg. Bruxell.* 9777 *Gronou. Mellic. Montepess. Paris.* 8219 *Nostrad.* 184 *V corr. alii*] *uu.* 84 *sq. om. B* amicus, quod nisi concedas, habeare insuauis, acerbus; *Doederlinus cons. Acr.*: 'paulum si peccauerit amicus, odisti eum. quod paulum peccatum nisi concesseris saeuus et acerbus uideare uel habeare (habeares *ν* habueris *Fran.*)' 85 quod] quoi *Bentl. opp. Acr.* habere *E pr.* acerbum *Reisigius opp. Acr.* 86 rusonem *DEBF λ' ς'* (*et scripta fere omnia Cruquii*) *Ac. Acr.* russonem *Pf.* drusonem *u y Porph.'* rosonem *γ* rossonem *Pph.* Rusones *inueniuntur apud Sallust. Iug.* 104, 3 *et in inscript. Rhen. Bramb.* 1230, 4. 1471, 1 'Octauius Druso acerbus fenerator fuisse traditur' *Porph.'* 87 qui] quid *B* cum] cǒn *ψ* cum tristes] cunct ristes *E* kalendae *D γ BF u ς'* kalende *g* calendę *E* 88 *unde* unde *D alterum* unde *om. y glossar. Mai sch. D Acronis cod. Paris.* 7985 habet unde *y* [*Montepess. superscr.* ł unū unū] *ω* aliunde *y* [*Regius*] extricta *B* amaras] amaros *glossarium Mai opp. schol. Γ*

porrecto iugulo historias captiuus ut audit.
commixit lectum potus mensaue catillum
Euandri manibus tritum deiecit: ob hanc rem,
aut positum ante mea quia pullum in parte catini
sustulit esuriens, minus hoc iucundus amicus
sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
prodiderit commissa fide sponsumue negarit?
quis paria esse fere placuit peccata, laborant,
cum uentum ad uerum est: sensus moresque repugnant
atque ipsa utilitas, iusti prope mater et aequi.
'cum prorepserunt primis animalia terris,
mutum et turpe pecus, glandem atque cubilia propter
unguibus et pugnis, dein fustibus, atque ita porro
pugnabant armis quae post fabricauerat usus,
donec uerba, quibus uoces sensusque notarent,
nominaque inuenere; dehinc absistere bello,

TESTIMONIA.

99—102 'cum — terris, mutum et pingue pecus nobis fabricauerat usus' ecbasis captiui uu. 114 sq.

VARIA LECTIO.

89 captiuus *Ω′ς′ Acr.* 90 comxti *B* Commixit *γ pr.* (*v a* ı *r* et *Fran.*) *y Acr.* Comminxit *cett.′* (*σ g* et *β*) *Ac.* 91 Euandri manibus tritum *Ω′ς′* Euandri tritum (Euandritum *mendose Pph.*) manibus *y* [*Bruxell.* 9777] *Pph.′* manibus] labris *Peerlk.* tortum *y* [*Regius*] *Bentl. opp. Ac.* deicit *E pr.* ꝓiecit *B* deiecit *D E corr. γ Fλ′u ς′ Pph.′ Acr.* deiecit ob hanc rem: *interpung. Peerlk.* *u.* 92 *omis. B* 92 mea] me *Fλ′*(*β′*) *Pph.′ opp. Acr.* 93 sustulit] Sustinuit *γ pr. opp. Pph.′ Acr.* hoc] hic *Peerlk. opp. Acr. sch. F*: 'ideo' iucundus *EBFλ′* (*v σ pr. a r* et *Fran.*) iocundus *Dγu* (*σ corr. g* et *β*) *forma scholiis usitata ut hic Acr. sch. F* 94 aut si] aц ⸫ (= aui est) *B* *uu.* 95—100 *omis. B* 95 fide] fidei *ψ natum ex gloss. Γ*: 'fide] ꝓ fidei' *cf. Terent. Andr.* I 5, 61 96 *hinc noui sermonis initium in y* [*Bruxell.* 9777 *Lips. Regin.*] paria] pariaƚ *λ* patria *E a. ras.* 96—97 laborant cum uentum, *interpung. y* [*omn. Bland.*] *u.* 98 *omis. y* [*Montepess.* ı] *habent Ω′ς′ Pph.′ Porph.′* 98 equi *λ* *u.* 100 *omis. y* [*Mellic. pr.*] 100 atque] ꝙ *D* 101 ungibus *B* Inguib; *ψ* ı dehin *B* 102 post] ꝑ *E* faricauerat *E pr.* 104 absistere bello] àbstinere belli; *E* desistere bello *Muretus*

oppida coeperunt munire et ponere leges,
nequis fur esset neu latro neu quis adulter.
nam fuit ante Helenam cunnus taeterrima belli
causa, sed ignotis perierunt mortibus illi,
quos uenerem incertam rapientis more ferarum
uiribus editior caedebat ut in grege taurus.
iura inuenta metu iniusti fateare necesse est,
tempora si fastosque uelis euoluere mundi.
nec natura potest iusto secernere iniqum,
diuidit ut bona diuersis, fugienda petendis;
nec uincet ratio hoc, tantumdem ut peccet idemque
qui teneros caules alieni fregerit horti
et qui nocturnus sacra *diuom legerit. adsit
regula, peccatis quae poenas inroget aequas,
ne scutica dignum horribili sectere flagello.

TESTIMONIA.

110 cf. ecb. captiui u. 350: 'uiribus editior, collecto tum grege maior' 117—118 'assit — equas' Vincentius Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Paris. 8818ᵃ et Nostradam. 188

VARIA LECTIO.

105 cęperunt *u* ceper̃ *E* legem *γ pr.* 106 nequis] Neu quis *u y* neu quis] nequis *σ y* *u.* 107 *om. E*1 *opp. Pph.' Porph.'* 107 taeť rima *Fy* teterrima *cett.'ς' Pf.* deterrima *g y Pph. Aldus* 109 rapientis *EB*(*vg*)*y* [*Bamberg.*] rapientes *cett.'ς'* 110 edicior *D* ędi-tior *γ* editor *B* cedebat *DEBλu* *uu.* 111—124 *omis. B*

111 inuenta] mta (·) uen ·) *φ* metu] mutu *E*1 necesse est *Ω'ς'* *u.* 112 *om. y* [*Barcin.*] *opp. Acr.* 113 iniqum *y* [*Regius*] iniquum *Ω'ς' Pph.'*

115 tantumdem *ψλ*(*g*) tãtumdem *u* tantundem *DEγφ* (*ν σ a r et β*) *Pph.* tandundẽ *l* 116 caules *Ω'ς'* caulos *g* flores *Nic. Heinsius opp. etiam Porph.'* fregerit] infregerit *Nic. Heinsio auctore Bentl.* orti *Fλ'u* *u.* 117 *om. y* [*Fran. pr.*] 117 sacra diuum *Ω'ς'* diuum sacra *a y* [*Argent.* III *Gronou. Paris.* 8219 *Zulichem.*, 5 *codd. Kirch-neri*] *Pph.' cf. art. poet.* 114 atsit *E* adsit *cett.'ς* assit *σ* (*et Fran.*) absit *r*2 118 pęnas *D* penas *u* inroget *EF*(*a g et Fran.*) irroget *D λ'u* (*νσr et β*) *Vincent. florileg.* inrogat *γ* 119 Nec *u* (*σ a et β*) *y Pf. opp. Pph.* scutica *Ω'ς'* scutira *g* scythica (sci: *Pph.*) *Pph.'* horribile *E pr.* flagella *ψ pr.* 119—121 flagello, (nam, ut ferula caedas meritum maiora subire uerbera, non uereor) *Keckius* nam ut

nam, ut ferula caedas meritum maiora subire
uerbera, non uereor, cum dicas esse pares res
furta latrociniis et magnis parua mineris
falce recisurum simili te, si tibi regnum
permittant homines. si diues, qui sapiens est,
et sutor bonus et solus formosus et est rex:
cur optas quod habes? 'non nosti, quid pater' inquit
'Chrysippus dicat: sapiens crepidas sibi nunquam
nec soleas fecit, sutor tamen est sapiens'. qui?
'ut quamuis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
optumus est modulator; ut Alfenus uafer omni
abiecto instrumento artis clausaque taberna
sutor erat; sapiens operis sic optumus omnis

VARIA LECTIO.

ferula caedas meritum maiora subire uerbera? — non uereor, cum *Wachendorfius* 120 ut] ne *Ac.* færula φ cedas *DEu* 121 uereor] remoror *Apitzius* ueneror *Ieepius opp. Ac. Acr.* pares] *om. E* 122 latrocin' *E* 123 Facce *γ pr.* Facile *u pr.* recisurum simili te] recisurum & similia *Pph.'* recisum iri simul a *Peerlk.* simili] simili// ψ 124 Permit//tant λ 126 obta *E* non] nū *u y opp. Pph.'* quid *EBF λ' ς' Pph.'* quod *Dι γ u* inquit] in//quit λ inquis *y opp. Pph.'* 127 Chrysippus *EBF λ'* Crisippus *D* Crysippus *γ* Crisippus *u* nunquam *E γ λ* numquam *cett. ς'* 128 quo *DE γ Fλ' u ς' Ac.* qui *B u y*[1 *Bland. Lips.* 1 *cod. collegii Trinitatis ap. Bentl. Paris.* 8213 *superscr. Valentian.* 2] *Bentl.* q̊. m̊ *y* [*Paris.* 8216] *cf. uar. lect. epist.* I 16, 63 'quo] quomodo, hoc interrogatiue poeta' *Ac. Acr.* 'quo] qua ratione est sapiens sutor uolo ut dicas mihi' *sch. F* 129 ut] Et *u y* quamuis *DEλ'u* quam uis *γ BF* 130 Optumus *DγFλ* (*l corr. r corr.*) *y*[*Regin.* 1 *Vossianus* Obtum' *Gronou.*] Optimus *EBuς'* alfenus *DEγ BFλ' Pph. Porph.* (alph: *Pf. Porf.*) *Acr.* alfien'*u* ['Alfinius Varus . . . 4 *codices Bland. in annotationibus*' (?)] omni] olim *u opp. Pph.'* 132 Sutor *Ω' ς' Pph.' Porph.'* ['ustrina, habet *V* et in ipso carmine subsequenti erasis characteribus. tonsor erat' *Cruq.*] Tonsor *y* [*V*] *Bentl.* 'Alfenus sutoris filius . . .' *Acr.* 'Alfenum (ad fenū *v*) Varum Cremonensem deridet qui abiecta ustrina (*lege* abiecto sutrino; tonstrina *legit Bentl. ex cod. Regiae Societatis natum ex* ~~abiecto~~ ustrino) quod (quam *Paris.* 7985) in municipio suo exercuerat, Romam uenit . . .' *Acr.* 'Alfenus nimium uafer Cremonensis fuit qui abiecto sutrino quod in municipio suo exercuerat. et clausa taberna · i · tuguriunculo suo Romam petiit . . .' *sch. F* optumus

est opifex solus, sic rex.' -uellunt tibi barbam
lasciui pueri, quos tu nisi fuste coerces,
urgeris turba circum te stante miserque
rumperis et latras, magnorum maxime regum.
ne longum faciam, dum tu quadrante lauatum
rex ibis neque te quisquam stipator ineptum
praeter Crispinum sectabitur, et mihi dulces
ignoscent, si quid peccaro stultus, amici,
inque uicem illorum patiar delicta libenter,
priuatusque magis uiuam te rege beatus.

IIII

Eupolis atque Cratinus Aristophanesque poetae
atque alii quorum comoedia prisca uirorum est,

TESTIMONIA.

136 sq. cf. ecb. captiui n. 130
I 4. 1 schol. Pers. 1, 123 cf. Acr. ad serm. I 10, 1: 'quod Lucilii

VARIA LECTIO.

y [*β a. ras.*] obtum' *y* [*Gronou.*] optimus *Ω' ς Ac.* omnis] olim (omis) *u opp. Ac.* 133 solus sic rex *B* solus. sic rex *DEγFu* sic rex solus *λ y* uellunt] uellent *u*(σ1) *y opp. Pph.'* 134 tu] *om. E* coerces *EBFγ p. ras.* coherces *D γ a. ras. λ'u ς'*

INDE A V. 135 *DEFICIT cod. B*: *Ω' = DEγFλ'* (*λl*) *u*: *ς' = aut omn. codd. β'* (*β Fran.*) *νσagr* (*l*) *aut ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*: *ς = aut omn. codd. νσagr*(*l*) *aut ea pars c. q. s.*

135 Vrgeris *Ω' ς'* Vrgueris *a g* 137 lauantum *λ a. ras.* 138 *post* ibis *comma ponit Doederlinus* 139 Preter *u* et *Ω'ς'* at *r* 1 *ut uid. y Maduigius* 140 peccaro *DEγFλ'u uar.* (*β'σar*) *y cons. Acr. interpr.* peccauero *cf. Cic. ad Att.* X 8, 5 peccabo *u* (*ν g*) *y* 142 Priuatus *DEγFς' Pph.' Porph.' Acr.* Priuatū *u* Priuatim *λ' y* uiuam *Ω'ς' Acr.* uiuat *Pph.'* uiuet *Porph.'*

I 4. *In fine serm.* I 3: HAEC EGLOGA ORDINE SVO · ‖ SEQVITVR *deinde schol. serm.* I 6 *Porph.* DE VIIS POETARVM SECVTVS (PSECVTVS *E*) LVCILIVM *D marg. E y sine interuallo D* EGLOGA · V · DE VITIIS (VIC: *λ*) POETARVM SECVTVS (SEQVVTVS *u*) LVCILIVM *Fλu* EGLOGA QVARTA INCIPIT *a*: *inscriptione carent γς'* EGLOGA : V : *Pph. post finem schol. serm.* I 2 'Dicit ergo modo unde nata sit satira simul qualis esse debeat satira' *Acr.* 1 Que polis *E* aristhophanes *E* po&e *E* 2 comedia *Eu* uirorum *Epr. y* uirorum est *cett.'ς'*

siquis erat dignus describi, quod malus ac fur,
quod moechus foret aut sicarius aut alioqui
famosus, multa cum libertate notabant.
hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus
mutatis tantum pedibus numerisque, facetus,
emunctae naris, durus componere uersus.
nam fuit hoc uitiosus: in hora saepe ducentos,
ut magnum, uersus dictabat stans pede in uno.
cum flueret lutulentus, erat quod tollere uelles.
garrulus atque piger scribendi ferre laborem,
scribendi recte: nam ut multum, nil moror. ecce,
Crispinus minimo me prouocat: 'accipe, si uis,
accipe iam tabulas; detur nobis locus, hora,
custodes; uideamus uter plus scribere possit.'
di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli

TESTIMONIA.

uersus dampnasset in satura 'Eupolis atque Cratinus'' 7—8 'facetus, emunctae naris' Donatus ad Terent. Phorm. IIII 4, 1 9 sq. Gunzonis epist. ad Augienses [I 296[e] Marten. et Dur.] 11 'cum flueret lutulentus' schol. γ ad serm. I 10, 50 'ego quantum ab illis tantum ab Horatio dissentio qui Lucilium fluere lutulentum et esse aliquid, quod tollere possis, putat . . . multum est tersior ac purus magis Horatius, et, non labor eius amore, praecipuus' Quintilian. X 1, 94 17 sq. schol. Γ (om. quodque — animi) ad serm. II 6, 58

VARIA LECTIO.

$\Omega' = DE\gamma F\lambda'(\lambda l)u$

3 ac *Ω′ ς′ Bentl.* aut *y* 4 moecus *F* mecus *λ* mecchus *u* aut sic:] at si carius *E* 8 Emuncę *E* Emuncte *γ F* durǐs *φ* conponere *E u* componere *cett.′ ς′* 9 uiciosus *λ* sepe *E λ* *u.* 11 *ante u.* 9 *ponit Peerlk. opp. Pph.′ Porph.′* 11 lutulentus. erat *DEγ F u Pph.′ cons. Quintilian.* lutulentus erat *λ* 'erat] deest tamen' *gloss. Γ u.* 11 *Keckius in parenthesi collocat et* garrulus atque piger *cum* dictabat *u.* 10 *coniungit* 12 Carrulus *E*ι 13 scribendi — moror] *in parenthesi collocat Botheus* nam] iã *E opp. Pph.′* 14 minimo *Ω′ ς′ Pph.′ Porph.′ Acr.* mimo *σ pr. Nic. Heinsius* nummo *Bentl.* numero *Horkelius* *si uis E* 15 Accipe iam *D pr. Eγ uar.* (*σ u g r*) *y* Accipiam *γ F λ′ u*(*β′ ν et omn. Bland.*) 'accipe si uis] accipiamus ait' *Pph.′ Porph.′* detur *DE γ ς′* dentur *F λ′u* (*ν r*) 16 uter] inter *E* scribere] //scripere *λ* 17 Dii *u* (*β′ a g*) Di *cett.′* (*ν σ r*)

finxerunt animi, raro et perpauca loquentis;
at tu conclusas hirquinis follibus auras
usque laborantis, dum ferrum molliat ignis,
ut mauis, imitare. beatus Fannius ultro
delatis capsis et imagine, cum mea nemo
scripta legat uolgo recitare timentis ob hanc rem,
quod sunt quos genus hoc minime iuuat, utpote plures
culpari dignos. quemuis media elige turba,
aut ob auaritiam aut misera ambitione laborat.
hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum;
hunc capit argenti splendor; stupet Albius aere;

TESTIMONIA.

19—21 'at — imitare' schol. Pers. 5, 10

VARIA LECTIO.

18 raro] rara *y* raro et perpauca *Ω'ς' schol. Γ serm.* II 6, 58 raro p pauca *y* [*Gronou.*] ore et parua et pauca *Peerlk.* rari oris, pauca *Linkerus* raro ore et pauca *conicci* loquentis *Ω'ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) *schol. Γ sch. F* loquentes *y* loquentem *Lambinus* 19 cclu-das *E opp. Pph.' schol. Pers.* hirquinis *E y* [*Mellic.*] hyrquinis *r* 1 *y* [*Lips.* 1 *Valentian.* 1] hyrcinis *DγF* hircinis *cett.' ς Ac.*
20 laborantis *DEγFλ'* (*vagr*) *y* [*Bamberg. Bruxell.* 9777 *Lips. corr. Mellic. Regin.* 1 *Vossianus*] laborantes *u* (*β'σ*) emolliat *Bentl. opp. schol. Pers.* 21 imitare] mitare *E* fannius *DEγFλ' ς* (*et Fran.*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* faunius *u* (*et β*) *Acr. alt. l. sch. D* 23 uolgo *EFλ'* (*v r*) *y* [*Lips. pr. Vossianus*] uulgo *Dγuς'* 24 nu iuuat (nime above) *E* minimū *g* nimiū *D pr. opp. Acr.* utpute *E y* [*Lips.*] ut, puto, *Peerlk.* plures *Ω'ς'* pluris (*genet.*) *Keckius* iures *Horkelius*
25 quem uis *DγFλ'* (*v a et Fran.*) quemuis *E u* (*σg r et β*) *Ac.* elige *DEγ ς* (*et β, quartus Bland.*) crue *Fλ'u* (*et Fran.*) eripe *y* [3 *Bland.*] extrahe *ψ uar. y gloss. F*; 'producito' *Acr. in interpret.* arripe *Bentlei dubia suspicio* rape *Linkerus* erige *conicci* *u.* 26 *eicit Apitzius* 26 auariciam *λ* ob auaritia *y* [*Regin.*] ab auaritiam *y* [*Gronou. a. ras.* 1 *cod. Feae*] ab auaritia *y* [*Dessau.* II *Gronou. p. ras.*] *Ianus Douza pater* ob auaritiam *Ω'* ob auariciam *ς'* aliquo uitio *Peerlk.* misera *DE γ* (*vσagr*2 *et β*) miser *Fλ'u* (*r*1 *et Fran.*) *omis. ψ pr.*; *cf. Appulei. mag.* 75, p. 86, 15 *Kr.*: 'nec quicquam ei relictum est ex largiore fortuna praeter a m b i t i o n e m m i s e r a m et profundam gulam'
27 nuptiarum *γ a. ras.* amiorib *E* 28 Albius] alter in *Peerlk. opp. Porph.'* argenti, splendorem (*uel* splendore) alius stupet aeris *Linkerus* aerę *E* aera *coni. nescio quis opp. Pph.'*

hic mutat merces surgente a sole ad eum quo
uespertina tepet regio; quin per mala praeceps
fertur uti puluis collectus turbine, nequid
summa deperdat metuens aut ampliet ut rem.
omnes hi metuunt uersus, odere poetas.
'faenum habet in cornu, longe fuge: dummodo risum
excutiat sibi, non hic cuiquam parcet amico,
et quodcumque semel chartis inleuerit, omnis
gestiet a furno redeuntis scire lacuque
et pueros et anus'. agedum, pauca accipe contra.
primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas,
excerpam numero: neque enim concludere uersum
dixeris esse satis; neque, siqui scribat uti nos
sermoni propiora, putes hunc esse poetam.

TESTIMONIA.

29 'hic — sole' schol. Pers. 5, 54 34 sq. florileg. Paris. 8069 et Nostrad. 'dummodo — amico' Acr. ad serm. I 4, 82 sqq. 39 'fierique tribuno] figurate per datiuum. ut supra: dederim quibus esse poetis (potis *v* poetas Fran.)' Acr. ad serm. I 6, 25

VARIA LECTIO.

29 motat *E* merces *Ω′ς′ schol. Pers.* 30 tepet *DE γ u uar. ς′* (*et v uar.*) *Acr. cf. Ouid. met.* I 63: 'uesper et occiduo quae litora sole tepescunt' petet *y* [*Lips.* 1] patet *Fλ′u*(*v*) *y sch. F* preces [p] *λ* 31 Feritur *E* 32 ampliet *DEγφu*(*σagr*) *Ac.* amplicet *ψλ′* (*β′v*)*y* 33 poetam *Bentl. opp. Ac.* 34 Fęnum *EF* (*l et Fran.*) Fenum *λ*(*g*) Foenum *Dγuς* (*et β*) risum] risus *D pr. y* 35 Excuciat *E* sibi] tibi *Rutgersius opp. florileg. Paris.* 8069 *Acr. ad u.* 82 non hic *DEγφ*2*ψ corr. ς′* (Noc hic *v*) *florileg. Nostrad. sch. v u.* 82 non non *Fλ′y florileg.* 8069 ñ huic [quam] *u* non (*om.* hic) *y sch. γ u.* 82 parcet] pacc& *E pr.* parcit *y Acr. ad u.* 82 *florileg. Nostrad. opp. florileg.* 8069 *u.* 36 *omis. y* [*Paris.* 8219 *pr.*] 36 qdcunq *E* inleuerit *γ F λ ς′ Ac.* inlerit *E* illeuerit *D u*(*σ l*) omnis *DE*1 (*agr*) *y* omnes *Fλ′uE*2(*β′vσ*) *Pph.′* 37 Gestiget *D* redeuntis *D pr. Eγ* (*a g r*) *y Ac.* redeuntes *D corr. Fλ′u* (*β′vσ*) *Pph.′* 39 eṙgo *γ* . poetas *Ω′ς′ Ac.* poetis *y* [*Doruill.* I *superscr.*] *Acr. ad serm.* I 6, 25 *coni. Despauterius* 40 Excerpa *φ* 41 siqui *DEγψλ′* (*β′a r p. ras,*) sibi [quis] *φ* si quis *u* (*g*) siquis *σ r a. ras. ut uid.* is qui *v*2 *y* [*Gronou.*] hi siqui *v* 42 putas *E*(*σg*)*y schol. ψ opp. schol. Dφ Fran.*

ingenium cui sit, cui mens diuinior atque os
magna sonaturum, des nominis huius honorem.
idcirco quidam comoedia necne poema
esset quaesiuere, quod acer spiritus ac uis
nec uerbis nec rebus inest, nisi quod pede certo
differt sermoni, sermo merus. 'at pater ardens
saeuit, quod meretrice nepos insanus amica
filius uxorem grandi cum dote recuset,
ebrius et, magnum quod dedecus, ambulet ante
noctem cum facibus'. numquid Pomponius istis
audiret leuiora, pater si uiueret? ergo
non satis est puris uersum perscribere uerbis,
quem si dissoluas, quiuis stomachetur eodem
quo personatus pacto pater. his, ego quae nunc,
olim quae scripsit Lucilius, eripias si
tempora certa modosque et quod prius ordine uerbum est
posterius facias, praeponens ultima primis:
non, ut si soluas 'postquam Discordia taetra

TESTIMONIA.

43 sq. Prisc. XI 8, 34 et in marg. cod. B alt. man. VIIII 7, 37

VARIA LECTIO.

44 sånaturum *γ* 45 Iccirco *E*(σ)*y* Idcirco *cett.'ς'* comedia *Eu* necne] nec ne *D* numne *Reisigius* ne haec ne *Franckeus* 46 quesiuere *γφλu* 47 quod] qui *Pph.'opp. Ac.* 49 Seuit *DEu* insanus *DEγψ*2 (*νσagr et omn. Bland.*) *Pph.'* insanit *Fλ'uγ uar.* (β') *natum ex u.* 27 50 grandi *DEγF corr. u λ'*2*ς'* grandem *Fpr. λ'* 51 ambulat *y Pph. opp. Ω'ς' Pf. Porph.' Acr.* 52 numquid *DFλ'uγ uar. ς' Pph.'* (nunq: *Pf.*) *Ac.* num qui *γ*(*r*) *y*[*Gronou.* 1] nūqui *Ey*[*Lips.* 1 *Mellic.*] pomponius *EγFλ' Pph.' Porph.' Ac.* pompinius *D* pompei' *u* 54 puris] pueris *Fpr.λ' opp. Acr.* uerbis] uerbū *F*1*λ'*1 *opp. Acr.* 55 qui uis *DFu* quiuis *Eγλ' Pph.'* 56 *Quo D* 58 que] *om. γ* ordine] in ordine *ψ a. ras.* uerbū ē *y* [*Vossianus*] uerbum *DEγuς'* ūm *g* uersū *Fλ'* 59 p̄pones *E* pręponēs *γ* 60 ut *EFλ'u D in ras. γ uar. ς' Ac. Acr.* et *D a. ras. ut uid. γ* (*r* 1) *y* si soluas *DEγFλ'uς' Ac.* sit soluas *λ* dissoluas *ψ corr. y sch. F in interpret.* taetra *DEγFλ'* tetra *uς'* terra *g*

belli ferratos postis portasque refregit,'
inuenias etiam disiecti membra poetae.
hactenus haec: alias iustum sit necne poema,
nunc illud tantum quaeram, meritone tibi sit
suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
ambulat et Caprius, rauci male, cumque libellis,
magnus uterque timor latronibus; at bene siquis
et uiuat puris manibus, contemnat utrumque.
ut sis tu similis Caeli Byrrique latronum,
non ego sim Capri neque Sulci: cur metuas me?
nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
quis manus insudet uolgi Hermogenisque Tigelli.
nec recito cuiquam nisi amicis, idque coactus,
non ubiuis coramue quibuslibet. in medio qui

VARIA LECTIO.

61 Bella *γ* postis *DEγ* (*a pr.*) *y* [*Lips. pr. Mellic.* 1 *ut uid.*] postes *Fλ'uς'* *u.* 62 *post u.* 67 *ponit ν pr.* 62 Inuenias *Ω'ς'* *Pf. schol. γ in textu* inuenies *Pph. Acr.* disiecti *Ω'ς'* discerpti *y* [1 *cod. Valarti*] *Pph.* (deiscerpti *Pf.*) *quae lectio ex serm.* II 8, 86 *inrepsisse uideatur* menbra *Eλu* poete *γφ* 63 hec *λ* necne *Dλ'u* nec ne *EγF* 64 nunc] Nec *E* tantum] tamtū *u* taū *E* queram *Eλu* meritone] merito.^ne *D* 65 sulcius *DEγς' Pph.' Acr.* sulgius *Fλ'y* uulgi' *u* 66 rauci] raucus *Matth. Bonfinis opp. Ω'ς'* (*et omn. Bland.*) *Pf. Acr.* *post uocem* libellis *interrogationis signum ponit Doederlinus* 67 at] ad *E* ac *l* (*et Fran.* 1) *y* 68 contemnat *γ*(*g*) contempnat *D corr. EFλ'ς'* condempnat *D a. ras.* contenpnat *u* 69 Vt *EγFλ'ς'Ac.* Ut, *sed* U *in ras. ut uid. D* Et *u y* 'pro si posuit' *Acr.* sis tu *Ω'ς'* *Pph.* tu sis *σ y Pf. schol. Paris.* 7985 cęli *Eγ Pph.' Porph.'* celi *g* (*et β*) caelii *Fλ'* (*σ a r et Fran.*) celii *Du*(*ν*) birri *EγFλ'uς Pph.' Acr.* byrri *D* (*β'r*) byrrius *Porph.* (birrhius *Porf.*) *et Acr.* (*ν*) *in interpret.* buri *y* [*Berol.* 269] *sch. Paris.* 7985 70 sim *Ω'ς' Ac.* sum *y* [*Basil.* I *Berolin.* 269] *Pph.' Porph.'* capri *DEγψλ'* *φ corr. ς Pph.* caprii *u* (*et Fran.*) *Pf.* capre *φ pr.* sulci *DEγ u pr.* (*νσar*) *Pf.* sulcii *y* sulgii *Fλ'u corr.* (*et Fran.*) sulgi *y* [*β*] suti *Pph.* sulcius (sult: *Porph.*) *Porph.' in interpr.* 72 manus] mens *Mach-lyus* uolgi *E* (*r*) uulgi *D* uulgi *cett.' ς'* 73 Nec *DEγuς'* Non *Fλ'y* Nec recitem *y* [*quidam libri apud Lambinum*] *Bentl.* cuiquam] quicquam *y* [*cod. Magdalenensis*] *Bentl.* coactis *λ pr.* (*σ pr.*) 74 ubi uis *E ψ*

scripta foro recitent, sunt multi quique lauantes:
suaue locus uoci resonat conclusus. inanis
hoc iuuat, haut illud quaerentis, num sine sensu,
tempore num faciant alieno. 'laedere gaudes'
inquit, 'et hoc studio prauos facis'. unde petitum
hoc in me iacis? est auctor quis denique eorum,
uixi cum quibus? absentem qui rodit amicum,
qui non defendit alio culpante, solutos
qui captat risus hominum famamque dicacis,
fingere qui non uisa potest, commissa tacere
qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caueto.

TESTIMONIA.

81—85 'absentem — caueto' Vincentius Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Nostrad. 81 'absentem — amicum' florileg. Paris. 8818ª cf. Augustini ad fratres in eremo serm. 26 [VI p. 1279 ed. Ben.] = anthol. Lat. III 144: 'quisquis amat dictis absentum rodere uitam, hanc mensam indignam nouerit esse sui' 84 sq. florileg. Parisin. 8069 84 cf. Gerberti epist. 5: 'quoniam, ut ait poeta, nusquam tuta fides, et quia finguntur nec uisa, nec audita, uoluntatem nostram uobis non nisi scriptis aperimus, nec uestram aliter recipiemus' 85 'hic — caueto' schol. Pers. 1, 110 Seruius ad ecl. 5, 56 georg. I 320 Lactant. schol. Statii Theb. I 57 (sed om. cod. Monac.)

VARIA LECTIO.

75 quique] quisq *D pr.* 76 resonat] ^re^sonat *ψ* sonat *l* inanis *Eγ Fλ'* (*ν*1*ag*) *y* [*Argent.* III *Fran. Gronou. Mellic. pr. Montepess. Vossian.*] inanes *Du* ς *Ac.* conclusus, inanis. *Doederlinus* 77 haut *Eγpr.* (*et β*) haud *Dγ corr. Fλ'u*(*νσa et Fran. corr.*) aut *g*(*et Fran. pr.*)

quaerentis *γ* (*a pr. g*) *y* [*Argent.* III *pr.*] q̃rent^e^is *y* [*Mellic.*] querentis *Ey* [*Lips.*] quaerentes *DF* (*νσa corr. lr et β*) querentes *λu* (*et Fran.*)
78 ledere *Eλ u* gaudes *Ω'*ς' *sch. Γ sch. F* gaudet *sch. Bamb. in interpret. comment. Cruqu.* (graui *Ac.*) 79 Inquit *D a. ras. γ*(*a et β corr.*) *y Ac. sch. F Bentl.* Inquid *E* Inquis *Fλ'u* ς' studium *Peerlk. opp. Pph.'Ac.* prauos *y* [*Valentian.*1 *codex in orthographicis haud spernendus*] *Pf.* prauus *Ω'*ς' *Pph. Ac.* 80 *sq.* est — quibus] *om. φ*1, *add. in marg. φ*2 81 Dixi *u pr.* 81—85 quibus? 'absentem — caueto' *interloquentem inducit accusatorem poetae Keckius* 81 qui] q̃s *florileg. Paris.* 8818ª 82 deffendit *D* sulutos *D pr.* sodales *Vincentius* 83 dicatis *Dλ pr.* 84 non uisa *DEγFλ'*(*β'νσar*) *sch. F florileg.* 8069 *cons. Gerbert.* ñ uissa (†uisa) *u* ñ iussa *g* commissa *Peerlk.* taceri *E* 85 hic niger] hoc nichil *Vincentius opp. floril. Nostr.* romanę *ψ*

saepe tribus lectis uideas cenare quaternos,
e quibus unus auet quauis aspargere cunctos
praeter eum qui praebet aquam; post hunc quoque potus,
condita cum uerax aperit praecordia Liber.
hic tibi comis et urbanus liberque uidetur,
infesto nigris; ego si risi, quod ineptus
pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
liuidus et mordax uideor tibi? mentio siquae
de Capitolini furtis iniecta Petilli
te coram fuerit, defendas ut tuus est mos:
'me Capitolinus conuictore usus amicoque
a puero est, causaque mea permulta rogatus

TESTIMONIA.

90 cf. ecbasis captiui u. 715: 'comis et urbanus, animo pius, ore serenus' 92 'pastillos Rufillus holet' gloss. Mai class. auct. VIII 421

VARIA LECTIO.

86 Sepe *u* uideas *DEF u ς'* uideat *E* uidetis *λ'* uidea *g* cenare *Du*(*agr et Fran.*) caenare *γ F'* (*νσlr*2 *et β*) caenare (a supra) *λ* canere *E* quaternas (o supra) *u* 87 unus *DEγuς' Pph.'* imus *Fλ'y* (*v n. l.*) 'ultimus' *gloss. F* auet *DEγφλ'uψ corr. ς'Ac.* aut *Pph.'* nouet *ψ pr.*1 amet *y* [1 *Bland. et* 2 *codd. Valart.*] *Bentl.* quauis *Dγ Fλ'u ς' Pf. Ac.* quamuis *E y*[*Bamberg.*1 1 *Bland. Mellic. Wolfenb.* III, *quidam codd. ueteres ap. Lambinum*] *Pph.* quis (o supra) *g* quaeuis *Peerlk.* aspargere *E*(*v*) *Pph. Porph.* aspergere *cett.'ς' Pf. Porf. Ac.* cunctos] cunctis, *Peerlk. opp. Pph.'* 88 Preter *Eλ'u* eum] *in ras. D ut uid.* prebet *D* aquam *Ω'ς' Pph.' Ac.* aqua *Muretus Octauium Panagathum secutus* ,ut aequum *Peerlk.* post] p' *F* ast *Peerlk.* 89 condita] Candida *y Reisigius opp. Ω'ς' Pph.' Porph.' Acr.* 90 comis et] cõmisc& *E* 91 ego] ergo *E* 92 Post illos *E* rufillus *Ως'* refillus (v supra) *l* rufinus *r y* gargonius *DEγ* (*vag et β*) gorgonius *Fλ'u* (*σr et Fran.*) yrcũ *E* hircum *cett.'* (*vg*) hyrcum *ς'* 93 liuidus] Luuidus *Dpr.* m̃cio *λ*1 siquae *DEγ*(*a r*) sique *Pf. Ac.* siq; *g Pph.* siqua *Fλ'u* (*β'νσ*) 'pro siqua ut alibi [c. III 14, 19]: Spartacum siqua potuit uagantem fallere testa' *Acr.* 94 capitolini *γu Dp. ras. ψ corr. λ corr.* (*β'σag*) *Pph.' Porph.' Acr.* capitolinis *D a. ras. EFλ'*(*vr*) p&illa *E* 95 defendes *y* [*Doruill.* II *Zulichem.*] *Porph.' opp. sch. F* mos] nos *λ*1 96 me] Meo *E* 97 a puero] MP vero *E*

fecit, et incolumis laetor quod uiuit in urbe;
sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
fugerit'. hic nigrae sucus lolliginis, haec est
aerugo mera. quod uitium procul afore chartis
atque animo prius, ut siquid promittere de me
possum aliud uere, promitto. liberius si
dixero quid, si forte iocosius, hoc mihi iuris
cum uenia dabis: insueuit pater optumus hoc me
ut fugerem exemplis uitiorum quaeque notando.
cum me hortaretur, parce frugaliter atque
uiuerem uti contentus eo quod mi ipse parasset:
'nonne uides, Albi ut male uiuat filius, utque
Baius inops? magnum documentum, ne patriam rem

TESTIMONIA.

107 sq. Prisc. XVI 16

VARIA LECTIO.

98 incolumis *Fλ'u* (*β'a*) *Porph.'* incolomis *Eγ* (*νσgr*) *schol. F* incolimis *D* letor *u* 99 ammiror *E*(*β'g*) iuditium *Eγψ* 100 hic] *om. E* nigre *E* sucus *DEγFλ'ς' Pph. Ac.* succus *u Pf.* hec *λ* 101 ***post*** mera ***interrogationis signum ponit*** *Doederlinus* uicium *Dλ* afore *DEFλ'ς'* (*et omn. Bland.*) *sch. F* a[b]fore *γ* affore *u*(*σ*) *Ac.* 102 atque] ex *Peerlk.* animo; prius *D* ut *Ω'ς' Acr. sch. F* et *σ corr. y* [*Montepess. superscr.*] *Peerlk.* id, *Doederlinus* 103 aliud *DEγu*(*νσa et β in ras.*) quid *y* [*Fran.*] aliquid *Fλ'* (*g r*) *schol. F et Acr. in interpret.* illud *y* [*Dresd.* III] *Peerlk.* 104 michi *u* 105 inseuit *y schol. Bamb. opp. Pph.' Ac.* (*et omn. Bland.*) optumus *y* [*Vossian.*] *Pf.* (obtimus *Pph.*) optime *E* optimus *cett.'ς'* me] mi *Lambinus opp. Pph.' Acr.* (*et omn. Bland.*) 106 uiciorum *Dλ* quaeque] queēq. *D* [at quęq] quę quod *γ* quoq [q] *E* 107 ortar&ur *E* 108 mi *DEu* (*β'σa*) mihi *γFλ'* (*νgr*) *Prisciani libri* parasset *D γFu λ corr.* (*σagr et β*) *Priscianus* rass& *E* parar& *ν y* parassem *λ'* (*et Fran.*) 109 utque *DEγψuλ2* (*σal2r et Fran.*) uī q; *φ a. ras.* at quę *λ1* atque *νgl1 ut uid.* (*et β*) ut qui *y* [*cod. Galeanus*] *Bentl.* 110 Baius *DEγλ corr.* (*σ pr. a r et 4 Bland.*) Barus *Fλ'* (*β'σ corr. g*) *schol. F Bentl.* Barrus *u y* Balbus *ν* farris *uel* panis *malebat Bentl.* Panis *y* [*ms. Gesneri a* 1. *m.* (?)] *interrogationis signum ante* inops *ponit Doederlinus* BAIA T·F· QVINTA *inuenitur apud Mommsen. I. R. N.* 288. BAIA . . . *nr.* 5914 L·BAIVS RESTITVTVS *spec. ap. Kellermann. Vig.* 99[a] [2, 26]

perdere quis uelit'. a turpi meretricis amore
cum deterreret: 'Scetani dissimilis sis'.
ne sequerer moechas, concessa cum uenere uti
possem: 'deprensi non bella est fama Treboni'
aiebat. 'sapiens, uitatu quidque petitu
sit melius, causas reddet tibi; mi satis est, si
traditum ab antiquis morem seruare tuamque,
dum custodis eges, uitam famamque tueri
incolumem possum; simul ac durauerit aetas
membra animumque tuum, nabis sine cortice'. sic me
formabat puerum dictis, et siue iubebat,
ut facerem quid, 'habes auctorem, quo facias hoc',
unum ex iudicibus selectis obiciebat;
siue uetabat, 'an hoc inhonestum et inutile factum
necne sit addubites, flagret rumore malo cum

TESTIMONIA.

115—116 'sapiens — reddit' gloss. Mai class. auct. VIII 597

VARIA LECTIO.

111 qui (s supra) *λ* a *Dγφ corr.* (*νσ corr. alp. ras. r*) aut *EFλ'u* (*g*) at *λ corr.* (*σ pr.*) *om.* *β'* 112 deterreret *DEFλ'uγ uar.* (*β'νσag*) *schol. F* deterrerer *γ* (*r*) 'cum uellet me retinere' *schol. Γ* scetani *Ω'* (*β'var et* 3 *codd. Bland.*) *Ac.* setani *σ* sectani *g* (*et* 1 *Bland.*) Scantini *uel* Scatini *Goettlingius* 113 męchas *D* mechas *u* 114 dephensi *u* 115 quitq; *E* quidue *y Pph.' Acr. in interpret. opp. glossar. Mai* 116 reddat (& supra) *ψ* reddit *y glossar. Mai recte etiam Pph.' Porph.' Ac.* mi satis est si *E u* (*β'σg*) mihi satis est si *Fλ'* (*ν*) *Porph.'* mi satis etsi *D* sed mihi sat si *γ* (*a r corr.*) *y* sat mihi est si *r pr.* 119 Incolomem *DEγ* (*νσg*) Incolumem *u* (*alr et β*) Incolumen *Fλ* (*et Fran.*) possum *DγFλ'uς'* (*et omn. Bland.*) *Bentl.* possim *Ey Lambinus* 120 Menbra *λ* 121 sine iubeat *E*

122 *INCIPIT cod. C*; *Ω' = omn. codd. DEγCFλ'* (*λl*) *u*
123 selectis *DγC* (*σagr a. ras. et β*) *Pph.'* electis *Fλ'u* (*νr p. ras. et Fran.*) electi *E cf. Plin. n. h.* XXXIII 7 (2): 'decuriae quoque ipsae pluribus discretae nominibus fuere, tribunorum aeris et selectorum et iudicum' obitiebat *E* 124 uectabat *E* factum *DEγφu* (*β'σagr* (*et omn. Bland.*) factu *Cψλ'* (*ν*) 125 Necne *DCγ2* Nec ne *Eγ1Fλ'u* at dubites *E* (*g*) an dubit& *C pr.* an dubites *C corr. y* addubites *cett.'ς'* '.i. dubites' *gloss. Γ* flagret *DEγCuς* fraglet *Fλ'* (*et β*)

hic atque ille?' auidos uicinum funus ut aegros
exanimat mortisque metu sibi parcere cogit,
sic teneros animos aliena obprobria saepe
absterrent uitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
perniciem quaecumque ferunt, mediocribus et quis
ignoscas uitiis teneor; fortassis et istinc
largiter abstulerint longa aetas, liber amicus,
consilium proprium: neque enim, cum lectulus aut me
porticus excepit, desum mihi. 'rectius hoc est.
hoc faciens uiuam melius.' sic dulcis amicis
occurram. hoc quidam non belle: numquid ego illi
inprudens olim faciam simile?' haec ego mecum
compressis agito labris; ubi quid datur oti,
inludo chartis. hoc est mediocribus illis

TESTIMONIA.

128—129 'sic — uitiis' Vinc. Bell. spec. hist. 69 floril. Nostr. 188

VARIA LECTIO.

Ω' = DEγCFλ' (λl) u; ϛ' = omn. codd. β' (β Fran.) ν σ a g r (l) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur; ϛ = omn. codd. ν σ a g r (l) praeter e. q. s.

126 atque] itaq; *E* auidos *DEγCuλ*2 *ϛ' Pph.' Acr.* uides *Fλ' u uar. y* egros *u* 128 an:] amicos *C* obprobria *DFλ'u ϛ' Porph.'* opprobria *γ* opppria *C* obppa (i) *E* sepe *λ* 129 Abstinerent *E* uiciis *D λ* 130 Perniciem *DEγCFλ corr. ϛ'* Perneciem *λ'ψ corr.* Pernitiem *u* (*r*) *Pph.'* quecūq; *φ* quęcunq; *EC* et] *in ras. D ut uid.* 131 Ignoscas *DEγCλ corr. u* (*β'σagr*) Ignoscat *Fλ'* (*ν*1) uiciis *Dλ* teneor] tentor *Desprezius* fortassis et] fortasse ſ; *C* 'Et istinc] In alio istis inuenitur. ut sit de mediocribus uitiis' *Ac. Acr.* istinc] istinc *y* [*Bamberg.*] 132 abstulerint *D pr. Eγ* (*ν a r corr. et β*1) *Acr.* abstulerit *D corr. CFλ'u* (*σ g r pr. et β*2 *Fran.*) etas *λ* 133 cum] *om. D pr. aut* 1, *opp. Acr.* 135 amicus (cis) *u* 136 occurram] Hoc curam *γ pr.* numquid] non qui (d) *λ* Ň qd (i) *y* [*Fran.*] n͠c qd (= nunc quid) *C* nunqd *E* 137 Inprudens *E γ C F u* (*σ a*) Imprudens *D λ' ϛ' Ac.* faciam] *om. D* hec *E φ λ* hoc *g* 138 Compressis *D γ ϛ'* Conpressis *ECFu* Cūnpressis *λ* labris] libris *D* quidatur (d) *λ* qđ (= quod) datur *E pr. opp. Pph.'* oti *Cy* oci *σ* otii *γFλ'u* (*ν r*) *Pph.'* ocii *DEγ* (*β' a g*) 139 Inludo *E γ C u pr. λ uar.* (*a g r*) *gloss. Γ* Illudo *D u corr.* (*σ et Fran.*) Includo *φ uar. y* Incumbo *F λ'u uar.* (*ν a* 2 *uar.*) *Ac. Pf.* (incubo *Pph.*)

ex uitiis unum; cui si concedere nolis,
multa poetarum ueniat manus, auxilio quae
sit mihi (nam multo plures sumus) ac ueluti te
Iudaei cogemus in hanc concedere turbam.

V

Egressum magna me accepit Aricia Roma
hospitio modico; rhetor comes Heliodorus,
Graecorum longe doctissimus: inde Forum Appi
differtum nautis cauponibus atque malignis.

TESTIMONIA.

141—143 cf. Ioannes Saresber. policr. III 13: 'ilico multa adulatorum ueniet manus, et ueluti te Iudaei cogent in suam concedere turbam' 141 cf. Senec. de uit. beat. c. 17: 'tota illa comicorum poetarum manus in me uenenatos sales suos effudit'

I 5. 1 Seruius uolgatus ad Verg. Aen. II 713 (deficiunt Thilonis codices)

VARIA LECTIO.

140 uiciis *Dλ* nolis *Ω'ς'* noles *Bentl.* 141 ueniat *DCF λ'u* (*β'vagr uar.*) ueniat ueniat *γ* uenit *E* ueniet *σ r Acr. Ioannes Saresber. Dan. Heinsius Bentl.* auxilio quae *D a. ras. γ C u* (*vσagr uar.*) auxilioque *EFλ' D p. ras.* (*β'r*) auxilio que *Ac.* 142 nam] iā̃ *E* ac] et *y Ioannes Saresber. opp. Acr.* 143 Iudei *D γ λ u* cogamus *ω* [*Mediolan.* 1512] *Bentl. opp. Acr. schol. F*

I 5. EGLOGA VI · *D Pph.* ODOEPORICOS (*om. σ*) ITER SVVM DESCRIBIT (DESCRIBIT ITER SVVM *E σ*) BRVNDISII (BRVNDV: *r* ET BRVNDI: *σ*) *E γ* (*σ a r*) *inscriptione carent β' v g l* DESCRIBIT ITER SVVM A ROMA · BRVNDISIVM SEXTA EGLOGA (EGLOGA · VI · *φ*) *Fλ* EGLOGA · VI · DESCRIBIT IT̄ SVV̄ A ROMA BRVNDISIVM *u* 1 Egressum]. gressū *C* accepit *EγC*(*β'agr et* 1 *Bland.*) *Pph.' Seru. uolg.* excepit *DFλ'u*(*vσ et* 3 *alii Cruquii*) *cf. Plaut. Amphitr.* I 1, 9 *sq.*: 'ita peregre huc adueniens puplicitus ego hospitio accipiar' *Cic. ad Att.* II 16, 4: 'te in Arpinati uidebimus et hospitio agresti accipiemus' aritia *C* arithia *u* atroia *E* 2 Hospicio *DEλ'* rethor *λ'u* r&hor *E* heliodrus *E* elio dorus *C* 3 Gręco℞ *Cy* Grecorum *cett.' ς' Ac.* longe *DEγ Cλ corr.* (*σ al. z uar. r*) *Acr.* linguae *F λ'u D uar. γ uar.* (*v r uar. et Fran.* 3 *Bland.* lingue *g* lingę *β*) linguam *Paulyus cf. Vopiscus Aurelian.* c. 4, 2: 'matrem quidem eius Callicrates Tyrius, Graecorum longe doctissimus scriptor, sacerdotem templi solis, qui in uico eo in quo habitabant parentes . . . fuisse dicit' unde *E* (*l, superscr.* ɫ inde) apii *u* appi *cett.'*

hoc iter ignaui diuisimus, altius ac nos
praecinctis unum: minus est grauis Appia tardis.
hic ego propter aquam, quod erat deterrima, uentri
indico bellum, cenantis haut animo aequo
expectans comites. iam nox inducere terris
umbras et caelo diffundere signa parabat;
tum pueri nautis, pueris conuicia nautae
ingerere: 'huc appelle'. 'trecentos inseris.' 'ohe!
iam satis est!' dum aes exigitur, dum mula ligatur,
tota abit hora. mali culices ranaeque palustres
auertunt somnos. absentem ut cantat amicam
multa prolutus uappa nauta atque uiator
certatim, tandem fessus dormire uiator
incipit, ac missae pastum retinacula mulae

TESTIMONIA.

5—6 'altius — unum' Seruius ad Aen. I 210 VIII 724 15—16 'absentem — uappa' gloss. Mai class. auct. VIII 614

VARIA LECTIO.

5 hoc] hinc *Botheus* iter] iφī φ dimisim' *u pr. aut* ı'diuissimus *l* alcius *E* 6 Precinctis *u* Precintis λ Pare cinctis *C* minus] nimis σ *y* apia *u* 7 deterrima *Ω'ς' Porph.'* teterrima *y* [*Argent.* III *Pulmanni cod. H*] *Bentl. sed cf. Gell.* XVIIII 5, 5: 'in eo libro scriptum fuit deterrimam esse potu aquam e niue' uenti *E* 8 Indicio *E* cenantis *EC*(*a r* 1) *y* [*Paris.* 8213] cęnantis *D pr.* γ (*r* 2) *y* [*Bamberg.*] caenantes *D corr. F*(*v σ g* 2 *l et Fran.*) cenantes λ *u* (*g* 1 *et β*) cenantemque *Peerlk.* haut *E C* (*et Fran. pr.*) haud *cett.'ς* 9 Expectantes φ *a. ras.* Expectantaus *u* Exspectans σ *a r* Expectas *g* Expectans *cett.'ς'* expecto comitem *Peerlk.* 10 celo λ diffudere γ *pr.* (*a et Fran.*) 11 conuitia *ECF* λ'*u* (*r et β*) conuictia γ conuicia *D* ς naute *EC* 12 hunc γ λ appelle *E*γ*CF*λ'ς' *Pf.* apelle *D u* (*r*) *Pph.* applica *y* [*Barcin.*] *gloss. Γ pro interpretatione Apitzius uerba* huc appelle *non domino aut seruo cuidam, sed toti uiatorum turbae prope canalem nauigium propter noctem iam ingruentem enixius captanti tribuit* ohe γ *C u* ohae *cett.' cf. Plaut. cas.* II 3, 32: 'ohe iam satis uxor est' *Martial.* IIII 89 (91) 1. 9: 'ohe iam satis est, ohe libelle' *sed cf. etiam s.* I 3, 7: 'io Bacchae!' 14 ora *F*λ ra//nę *u* 15 Euertunt sonnos *u* ut cantat *E* γ *F* λ'*u* (β'σ 1 *a*) ut cantet *v pr. r pr.* cantat *DC*φ 2 (*g r corr.* cant& *v corr.*) *Pph.' gloss. Mai* amicāį *C* amicum *glossarium Mai opp. etiam Pph.'* 16 uapa *C* *u.* 17 *om. y*

nauta piger saxo religat stertitque supinus.
iamque dies aderat, nil cum procedere lyntrem
sentimus; donec cerebrosus prosilit unus
ac mulae nautaeque caput lumbosque saligno
fuste dolat; quarta uix demum exponimur hora.
ora manusque tua lauimus, Feronia, lympha.
milia tum pransi tria repimus atque subimus
inpositum saxis late candentibus Anxur.
huc uenturus erat Maecenas optumus atque
Cocceius, missi magnis de rebus uterque
legati, auersos soliti componere amicos.
hic oculis ego nigra meis collyria lippus
inlinere. interea Maecenas aduenit atque

TESTIMONIA.

20 cf. Sedulius op. pasch. IIII 113: 'iamque dies aderat nocturna maestior umbra' 23 'quarta — hora' carmen de figuris u. 179 p. 70 Halm. 24 Eutychis ars II 16 p. 484 K.

VARIA LECTIO.

[*Lips. pr. Paris.* 8216 *pr.*] 18 Incepit *C* misę *E* misse *Cγ* mulę pastum retinacula missę *u opp. Pph.' Acr.* 19 sertit *omisso* que *λ pr.* suppinus *φ* 20 adherat *F* cū nil *uy* lyntrem *γ* (*a corr.*) *y* lync͜rē *E* lintrem *cett.'ς'* 21 Sentin' *E* celebrosus *ψ pr.* 22 Ęmulae *E* naute *E* 24 manus *omisso* que *λ* tuas *D Eutychis cod. Paris. opp. Pph.'* lauimur *Nic. Heinsius Bentl. opp. Pph.' et Eutych.* foeronia *γ*, *recte etiam Pph.' Porph.' Ac. Acr.: in titulis inuenitur* IVNO FERONIA limpha *Du* 25 Millia *γ* (*a*) Mili//a *E* Milia *cett.'ς'* repimus *DγCFλ'ς'* (*et codd. Bland.*) *Pph. Porph. Ac.* repin' *E* reppimus *u pr.* repsimus *u corr.* (*σ*) *y Pf. Porf.* 26 Impositum *D* (*β'σ a g l*) *Pf. Porf.* Inpositum *Eγ CFλu* (*σ r*) *Pph. Porph.* Impositū *ν* Impositis *a* 2 *uar. Ac.* saxis late *DEγFλ'uς' Pph.'* s: latę *C* late saxis *ag* (*et quidam Bland. cod.*) *y* saxū *a* 2 *uar.* anxur *DEγCuς' Pph.' Porph.' Acr.* anxyr *Fλ* anxir (u supra) *l Pph. alt. l.* 27 Hic *γ* (*l* 1 *et β corr.*) *opp. Pph.'* maecenas *DCy* [*Bamberg.*] mecaenas *γλ* (*et β*) maecaenas *F* mecenas *Euς* optumus *y* [*Regin. a. ras. Vossianus*] optimus *Ω'ς' Ac.* *uu.* 28—31 *om. y* [*Paris.* 7976 *a* 1. *m.*]

28 Cocceus *E* magn' *E* 29 aduersos *E corr.* (*a*) *y* acuersos *E pr. opp. Ac.* conponere *Fλ* (*ν et β*) 30 collyria *γF* (*g et β*) colliririgia *C* colliria *DEλ'uς* 31 Inlinere *DECFλ* Iulinire *γ* (*ν* 1 *agl r pr. et Fran.*) *Ac.* Illinere *u* (*σ et β*) maecenas *DC* (*ν*) mecęnas *γλ* (*et Fran.*) maecęnas *F* (*l*) mecenas *Euς* atuenit *E*

Cocceius Capitoque simul Fonteius, ad unguem
factus homo, Antoni non ut magis alter amicus.
Fundos Aufidio Lusco praetore libenter
linquimus, insani ridentes praemia scribae,
praetextam et latum clauom prunaeque uatillum.
in Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
Murena praebente domum, Capitone culinam.
postera lux oritur multo gratissima: namque
Plotius et Varius Sinuessae Vergiliusque
occurrunt, animae qualis neque candidiores
terra tulit neque quis me sit deuinctior alter.

TESTIMONIA.

32—33 'ad — homo' Acr. ad art. poet. 294 Seruius ad georg. II 277 cf. Vincentius Bellouac. spec. hist. 69: 'homo factus ad unguem' 35 Prisc. II 2, 13 Alcuinus p. 2085 P. 'insani — scrib(a)e' Acr. ad serm. II 3, 43 36 Seruius ad Aen. XI 788 cf. gloss. Mai class. auct. VII 552: 'batillum turibulum' 575: 'pruna, carbones uiui' VIII 80: 'batum, uas uini; batillum, paruum batum. Horatius: latum clauum prunaeque batillum' gloss. Isidor. 1601 t. VII 492 Areu.: 'uascillum, paruum uas' 39 cf. ecbasis capt. u. 322: 'postera lux oritur, multo gratissima fertur' 40—42 'Plotius — tulit' Prisc. XVII 32 41—42 cf. uita s. Thomae Cantuarensis auctore Willelmo uol. I p. 182 G.: 'quali non candidiorem terra tulit, nec quo fuerit deuinctior alter'

VARIA LECTIO.

32 Cocceus *E* forceius *C* 33 antonii *D* (*et Fran.*) antino *C* antonio *u* 34 Lusco] Fusco ω lusco *Teuffelius* pretore *E* λ 35 ridentes] dentes *E* proemia *D* premia λ 36 Pretextam λ *u* clauom *C* clauum *cett.*′ ς′ *Pph.*′ *Ac.* uatillum Ω′ ς′ (*et omn. Bland.*) *Pph. Seruii Regin.* 1674 batillum σ *corr. r y glossar. Mai* batilum *Seruii Paris.* 7929 'quod magni penderet indutum se esse lato clauó ac praetexta et de balneis publicis prunas sibi domum a mediastinis adferri (aff.: *Porf.*)' *Porph.*′ clauum, et nigram quoque alutam *Peerlk.* bacillum ω *cf. Cic. de lege agr.* II 34, 93 37 //lassi *E* 39 Proxima γ (*a*) *y* [*Bamb. uar.*] Postera *cett.*′ γ *uar.* ς′ nanque γ *E C* 40 Plocius *D C* λ uarius *D E* γ *C* (ν σ *corr. a g r et Fran.*) *Seruius* uarus *F* λ′ *u* (σ *pr. et* β) sinuesse *E u* uergilius *D a. ras. E C* uirgilius *F* λ′*u D corr.* ς′ *Priscianus* 41 anime λ qualis *E* γ (*r*) *y* [*Lips. pr.*] quales *cett.*′ς′ nec *g Willelmus* 42 neque quis] nequis *C* sit] fit *C* deuincior γ *u*

o qui conplexus et gaudia quanta fuerunt!
nil ego contulerim iucundo sanus amico.
proxuma Campano ponti quae uillula, tectum
praebuit, et parochi quae debent ligna salemque.
hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
lusum it Maecenas, dormitum ego Vergiliusque:
namque pila lippis inimicum et ludere crudis.
hinc nos Coccei recipit plenissima uilla,
quae super est Caudi cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti scurrae pugnam Messique Cicirri
Musa, uelim memores, et quo patre natus uterque
contulerit litis. Messi clarum genus Osci;
Sarmenti domina extat: ab his maioribus orti
ad pugnam uenere. prior Sarmentus 'equi te
esse feri similem dico.' ridemus, et ipse

TESTIMONIA.

43 ecbasis captiui 776 44 ecbasis capt. 991 46 'parochi — salemque' Prob. de nomine p. 209 K. 47 Seruius ad georg. I 273

VARIA LECTIO.

43 conplexus *Cφλ* (*σ et β*) complexus *cett.*'ς 44 contulerim] praetulerim *Cy ecb. capt. opp. Pph.' Ac. Acr.* iucundo *DECF* (*νσr*) iucumdo *λ* iocundo *γu*ς' *Pph.'* 45 Proxuma *Fλ'* Proxima *cett.*ς' *Pph.'* quae] q; *E* tetum (c supra) *λ* teeum (t supra) *ψ* 46 Prebuit *u* parrochi *E Ac. Acr.* quae *DEγCFu*ς' *Probus* que *λ* (q̄ *l*) qui *gy Pph.'* ligna] lingua *E* (*l* 1) *sed cf. Cic. ad Att.* V 16, 3 47 mule *g* mulae *y opp. Seruius* ditellas *C* 48 it] ut *E* maecenas *DCφ* (*νr*) mecęnas *γ* maecęnas *ψ* (*l*) mecenas *Eλu*ς' uergilius *C* uirgilius *cett.*' ς' 49 Nanque *γC* lippus *E* 51 super] semp *C* Caudi cauponas] cauponas claudii *u* caudi *D* (*gr*) *y Pf. Porph.' Ac. Acr.* claudi *EγC*ς' (*et omn. codd. Cr.*) *Pph.* claudii *Fλ'u* nun. (c supra) *φ* 52 scurre *γ* messiiq; *E a. ras. Pph.* (*non Pf.*) cicerri *DFλ'u* (*g et β* 2) *Pf.* cicerrei *y* [*β* 1] cicirri *C* (*νσar et Fran.*) *Pph. Porph.* cicirci *γ* cirei *E* cicirrius (cicerrius *Porf.*) *Porph. in interpr. cf.* CICEREIVS *C. I. L.* I 565 53 patre] pat *C* 54 litis *D pr. EγC* (*a* 1 *r*) *y* [*Lips. pr.*] lites *cett.*'ς' 55 Sarmenti (Serm: *Pph.*) domina exstat . . . Messi clarum genus Osci (orti *Pph.*) *hoc ordine Pph.' Porph.'* exstat *Pph. opp. Ω'*ς' *Pf.* 56 uenire *E* (*g*) sarmentis *E* (*g*) sarmentius *Porph.' opp. Acr. ad u.* 63 57 ferri *E* redem' *E pr.*

Messius 'accipio', caput et mouet. 'o tua cornu
ni foret execto frons' inquit, 'quid faceres, cum
sic mutilus miniteris?' at illi foeda cicatrix
saetosam laeui frontem turpauerat oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus,
pastorem saltaret uti Cyclopa rogabat:
nil illi larua aut tragicis opus esse coturnis.
multa Cicirrus ad haec: donasset iamne catenam
ex uoto Laribus, quaerebat; scriba quod esset,
nilo deterius dominae ius esse; rogabat
denique cur unquam fugisset, cui satis una
farris libra foret, gracili sic tamque pusillo.

TESTIMONIA.

59—60 'quid — minitaris' gloss. Mai class. auct. VIII 341

VARIA LECTIO.

58 Missus *E* Mesius *C* (*r*) *opp. inscriptiones* capud *u pr.* tua] tibi *Peerlk.* 59—61 'o si non esses mutilatus praesecto cornu de sinistra parte frontis, quid faceres (facer& *v*), quomodo minitaris ut taurus?' *Acr.* 59 Si *u pr.* execto *ECFλ'* (*et Fran.*) exsecto *Dγuς* inq^i^d *C* 60 miniteris *DEγ* (*σ et β*) minitaris *CFλ'u* (*vagr et Fran.*) *glossar. Mai* foeda *DEγς* faeda *Cu* (*β'σ*) feda *Fλ'* 61 Saetosam *Dγ CFu* Saetossam *λ* Setosā *Eς'* Sec: *g* lęui *γ* (*σ*) leui *ECFλ'uD uar. ς' Pph.' Linkerus* lęti *D* 'leui oris frontem pro leuam partem ponit in fronte' *Porph.'* 'in leua parte frontis habuit cicatricem' *gloss. Γ* oris] orbe *Horkelius* ora *Apitzius* 62 Canpanū *u* immorbum *λ* fatiem *u* iocatus] locatus *C* 63 saltrat *E* cyclopa *Fλ'* (*g*) *Ac. Acr.* ciclopa *DEγuς'* cillo pa *C* cidopo *E* rogarat *C uu.* 64—67 *omis. y* [*Paris.* 7976 *a* 1. *m.*] 64 larua] barba *D a. ras. φ uar.* (*v* 1 *r*) *cf. Acr.*: 'quia demissa erat (erat dem: *v Bamb.*) barba' aut] āt *C* cuturnis *D pr.* coturnis *cett.' ς'* 65 cicerrus *DFλ'u* (*v* 2 *g et Fran.*) cicirrus *EγC* (*v* 1 *σ a r et β*) hec *λ'* 66 querebat *λ*

67 Nilo deterius *v y* Nihilo deterius *DEγCFλ'* (*a r pr. et Fran. Bland.* 4.) *Pph.' Ac.* Nichilo deterius *u* (*β'*) Nullo deterius *v* 2 *uar. σ r corr. y* Deterius nihilo *l* 2 (nich: *g*) *y* dominae ius] domicevis *E* dominus *Pph.* dominū uis *Pf.* domini *γC* (*v a r*) *y fort. rectius, cons. Porph.'*: 'id est: nullum praeiudicium dominum passum, quod illum decuria scribarum sibi comparasset' dominae *cett.'* (*β'σ*) *gloss. Γ* dñe *g* 68 unquam *Eγ* (*a*) nūc quā *g* umquam *cett.' ς'* (*et omn. codd. Cruquii*) satis] sanis *λ* 1

prorsus iucunde cenam producimus illam.
tendimus hinc recta Beneuentum, ubi sedulus hospes
paene macros arsit dum turdos uersat in igni:
nam uaga per ueterem dilapso flamma culinam
Volcano summum properabat lambere tectum.
conuiuas auidos cenam seruosque timentis
tum rapere atque omnis restinguere uelle uideres.
incipit ex illo montis Apulia notos
ostentare mihi, quos torret Atabulus et quos
nunquam erepsemus, nisi nos uicina Triuici
uilla recepisset lacrimoso non sine fumo,

TESTIMONIA.

70 cf. ecb. capt. 1206: 'prorsus iucundam noctem produximus istam' 72 schol. Pers. 6, 24 78 cf. Gellius II 22, 25: 'ut est Horatianus quoque ille Atabulus' 80 cf. Ouid. met. X 6: 'fax . . . lacrimoso stridula fumo' Auson. epist. 4, 7: 'et tinguit piceo lacrimosa colonica fumo'

VARIA LECTIO.

70 iucunde *γCFλ'(ν a r)* iocunde *β'σ* iucundę *E* iocundẹ *u* iocundã *D* iucundã *g ecb. capt.* cenam *EC(β'ag)* caenam *DγFλ'uς* producimus *Ω'(β'νσ corr. a r)* pducimus *g y* produximus *σ pr. y ecb. capt.* illam] istam *ecb. capt.* 71 recta Beneuentum] beneuentũ recte *u* recta *EγC (ν 1 σ a g)* recte *DFλ'u (β'ν 2 r) y* setulus *λ pr.* 72 Pene *EFλu (β'ag)* Paene *DγC (νσ et omnes codd. Cr.)* Poene *l r* arsit macros *y Lambinus opp. Pph.' schol. Pers.* turdos dum *ω [Mediol. 1477] opp. Pph.' schol. Pers.* tardos *φ 1* turbos *E* in igni *DEγCφλ'u (ν a g r)* in igne *ψ (β'σ) schol. Pers.* insignis *Pph.'* 73 dilapso *DEγu (νσ a r et Fran.*; dal: *β 1)* delapso *CFλ'(g et β 2)* Volcano *ECFλ' y [Lips. Regin. 1 Vossian.]* Vulcano *Dγuς'* 75 cenam *σ a g (et Fran.) y* caenam *Ω'(ν r et β)* timentis *EγC(a r) y [Lips. Mellic. Regin. 1]* timentes *DFλ'uς'* 76 Tunc *ν y* omnis *DEγC (σ a r) y [Bamberg. Gronou. Lips. Mellic. Valentian. Vossian.]* omnes *Fλ'uς'* restringuere *Cy* uideres] uideri *E* 77 Iincipit *u* montis *D pr. γC(a g) y [Bamberg. pr.]* montes *EFλ'u D corr. ς' Pph.'* appulia *D opp. Pph.'* mihi Daunia *Heimsoethius opp. Pph.' schol. Bamb.* 78 Ostentare *φ* mihi,], grauis *Heimsoethius opp. Pph.' Acr.* torret] terret *EγCy opp. Pph.' Porph.' Ac.* at//abulus *ψ opp. Pph.' Ac. Gellius* 79 Nunquam *EγC* Numquam *cett.'ς'* uicina] auicina *C opp. Pph.'* triuici *D corr. CFλ'uς' Pph.' Acr.* triciui *D 1 aut pr. Eγ Ac.* 80 Valla *E* lacrimo *E*

udos cum foliis ramos urente camino.
hic ego mendacem stultissimus usque puellam
ad mediam noctem expecto; somnus tamen aufert
intentum ueneri, tum inmundo somnia uisu
nocturnam uestem maculant uentremque supinum.
quattuor hinc rapimur uiginti et milia raedis,
mansuri oppidulo, quod uersu dicere non est,
signis perfacilest: uenit uilissima rerum
hic aqua, sed panis longe pulcherrimus, ultra
callidus ut soleat umeris portare uiator;
nam Canusi lapidosus, aquae non ditior urna
qui locus a forti Diomede est conditus olim.
flentibus hinc Varius discedit maestus amicis.

TESTIMONIA.

87 cf. ecbasis capt. 793: 'potio talis adest, quae uersu dicere non est' 93 cf. ecbasis capt. 506: 'flentibus hic paucis discedit moestus amicis'

VARIA LECTIO.

81 rammos *C opp, Acr.* 83 noctē mediā *D* 84 Intantum (e *superscr.*) *φ* inmundo *DEγFu ς' Pph.* īmundo *C Pf.* inmōdo *λ* 85 Nocturna *C* uentre *λ'* sopinū *C* suppinum *φ* 86 Quattuor *EγCFu(val)* Quatuor *Dλς'* raedis *γCFλ'(r)* redis *Euς'* rhędis *D* 87 opidulo *DC* 88 pfacil̄ *y* [*Gronou.*] pfacele ē *E* perfacile *u* perfacile est *cett.' ς' Pph.'* uillissima *u* 89 panis] *om. u pr.* 90 Callidus *u* umeris *D Pph.'* umbris *C* humeris *cett.' ς'* 91 labidosus *D pr.* aquae] atq; *E* sed (aquae *superscr.*) *u opp. Pph.'* dicior *Dλ(vgr)* dulcior *y* [*β2 uar. et alii*] *Pph.'* ditior *cett.* (*β'σal*) ditius *Peerlk.* urna] una *Apitzius opp. Pph.' u.* 92 *uncis inclusit Bentl.; Peerlk. uersui* 88 *iungit sic:* 'signis perfacile est: locus a forti Diomede conditus est olim; uenit . . . aqua' *uersus* 92 *non memoratur a Pph.' Porph.' Ac. Acr.; gloss. Γ exhibet:* 'locus] Canusium' *cf. praeterea Acr. ad serm.* I 10, 30: 'Canusini enim cum sint Latinae gentis et a Diomede Gr(a)ecitatis partem trahant . . .' 93 hinc] hic *u(vg) y Bentl.* hin *l pr. y* hinc *cett.* (*β'σar*) *Pph.' cf. Plaut. cist.* I 2, 13: 'hinc flens abiit' uarius *DEγC* (*β'vagr a. ras.*) *Pph.* (uarijs *Pf.*) uarus *Fλ'u* (*σ r p. ras. et β corr.*) discedit *EγCFλ'uς' Pf. ecb. capt.* (desc: *Pph.*) discessit *D* (*σ*) mestus *DECu* męaestus *λ*

inde Rubos fessi peruenimus, utpote longum
carpentes iter et factum corruptius imbri.
postera tempestas melior, uia peior adusque
Bari moenia piscosi; dein Gnatia Lymphis
iratis extructa dedit risusque iocosque,
dum flamma sine tura liquescere limine sacro
persuadere cupit. credat Iudaeus Apella,
non ego: namque deos didici securum agere aeuom,
nec, siquid miri faciat natura, deos id
tristis ex alto caeli demittere tecto.
Brundisium longae finis chartaeque uiaequest.

TESTIMONIA.

94 'inde — peruenimus' Seruius ad georg. I 266 101 'namque — aeuum' Acr. ad serm. II 6, 65

VARIA LECTIO.

u. 94 *omis.* *E* 1 *opp.* *Ac.* *Acr.* utpute *C* 95 imbri] imbre *C* (*v* 2 *uar.*) ymbri *ν σ* 96 tempesta *E* peiora tusq; (at ad) *γ* atusq: *E* 97 Bari *DγCFλ'ς' Ac.* Barri *E* (*σ r et β* 2) Barri *u* maenia *D Cu* p//scosi (i) *D* dein *DEγC* (*β' ν σ a*) dehinc *Fλ'u* (*g*) *Pph.'* deinde *r* hinc *Peerlk.* gnatia *D corr.* *EγC* (*ν uar.* *σ a r et β*) *Pph.* gratia *D pr.* *Fλ'u* (*β' ν* grā *g et Fran.*) *Pf.* Egnatia *ω Peerlk.* lymphis *DEγF* (*ν a g r*) *Pph.' Ac.* limphis *Cλ'u* (*β'σ*) nimphis *y* [*Bamberg.* *Montepess. uar.*] Nymphis *Peerlk.* 98 extructa *DECFuς' Pf.* exstructa *γλ* (*σ*) *Pph.'* risus] rurs' *E opp.* *Pph.' Acr.* iocos] locos *C* 99 thura *D* lumine *E pr.* *y* flumine *C* (*g*) flamine *r* limne (ł limine) *Pph.'* 'limine] in templo' *gloss.* *Γ* 100 credat *DEγFλ'uς' Pph.'* credet *C* (*g*) credas *Peerlk.* iudeus *DEλu* apellaț *λ* *opp.* *Pph.' Ac.* *Acr.* *u.* 101 *del.* *Gruppeus opp.* *Pph.' Porph.' schol.* *γ* 101 nanq; *γ C* aeuom *C* aeuum *cett.' ς'* (euū *g*) *Pph.'* *u.* 102 *om.* *ν pr.* 102 miris *D a. ras.* faciat] faciaẗst *λ* (facias *l*) deos] deo *E om.* *Pph.'* 103 Tristis *DEγC* (*a g*) *y* [*Bruxell.* 9777 *Gronou.* *Mellic.*] Tristes *Fλ'uς' Pph.'* celi *λ u* demittere *γCFλ'u* 2 (*a g et β*) *Pph.'* dimittere *DEu* 1 (*ν σ r et Fran.*) 104 Brundisū *E* Brundisium *cett.' Acr.* Brundesium *Pph.' Porph.'* longe *EC Pph.'* carte̜ *E* carthe̜ *u* uiequest *Pph.* uiaeque (uieq; *g*), *om.* est, *u* 1 (*g*) *y Bentl.* uiaeque est *cett.' ς' Pf.* *in extremo sermone 5 legitur in Porph.':* '~~EGLOGA III~~ (*om. Porf.*) huius eglogae ordo post secundam eglogam primi libri ordinatus est'

VI

non quia, Maecenas, Lydorum quicquid Etruscos
incoluit finis, nemo generosior est te,
nec, quod *auos tibi maternus fuit atque paternus,
olim qui magnis legionibus imperitarint,
ut plerique solent, naso suspendis adunco
ignotos aut me libertino patre natum.
cum referre negas quali sit quisque parente
natus, dum ingenuus, persuades hoc tibi uere,
ante potestatem Tulli atque ignobile regnum

TESTIMONIA.

I 6. 5 'naso — adunco' schol. Pers. 1, 40

VARIA LECTIO.

I 6. AD MECENATEM DE VITA SVA *Eγ* (*σ a r et Fran.*) EGLOGA (EGLOGA · λ) VII · *DFλu inscriptione carent C* (*v g l et β*) *totus sermo post* I 3 *legitur in Porph.'* HAEC EGLOGA ORDINE SVO · SEQVITVR *Porph.* 1 męcenas *D C* (*v r*) męcaenas *F λ'* mecenas *Eγuς'* lidorum *Cλu* (σ) *Pph.'* lydorum *cett. ς' Pph.' alt. l. Ac.* quidquid *C* (*g*) *Pph.* qđvicqd *E* quicquid *cett.' ς' Pf.* etrhuscos *u* 2 finis *DEγ pr. C* (*a g r*) *y* [*Lips. pr. Mellic.*] *Pph.'* fines *Fλ'u D corr. ς' Pph.' alt. l. Acr.* generosius *E opp. Acr.* *u.* 3 *post u.* 4 *legitur in y* [*Mellic.*] 3 Ne *Eγ* auus *Ω'ς' Ac. Acr.* 4 legionibus *Ω'ς'* regionibus *y*; *imitatus est Apollinaris Sidon. carm.* II 204: 'innumerabilibus legionibus imperitabant' imperitarint *DγC* (*σ a r*) inperitarint *E* imperitarent *Fu* (*β'v l r uar.*) inperitarent *λy* imperitaret *g* imperitarunt *y* 5 Vt *DγCφu λ p. ras. ς'* Aut *Eλ'ψ2* (*v uar.*) Aut *ψ* adunco] acuto *y* [*codex collegii Trinitatis*] ω *schol. Pers.* 6 Ignatos *E* ut *Dφ corr.* (*σ corr. et β pr. Fran. p. ras.*) aut *γFλ'u* (*σ pr. a r et β corr. Fran. a. ras.*) at ut *E* aut ut *C* (*g*) et ut *v* natus *D1 C* (*r1*) natos *γE* (*v2 uar. a g*) natum *Fλ'u D2 γ uar.* (*β'vσ*) 7 Dū *u pr. y* nægas *D pr.* qualis *Eγ pr. y* 8 ,persuades hoc tibi, uere *sic interpung. Doederlinus opp. Acr.* 'persuades hoc tibi recte' *Acr. ad u.* 14 'Recte hoc tibi persuades, o M(a)ecenas, quod ante imperium Tulli qui unus ex septem regibus seruili tamen genere fuerat, alii multi ignobiles sed uiri boni et uitae optimae extiterunt. Sensus hic est: Recte hoc sentis, non nobilitatem magni pendis sed uirtutem' *Acr.* 9 tullii *u* (*g*) tulli *cett.' ς' Pph.' Porph.' Acr.* ignobile regnum] ignobili regnum *Pph.* ignobilis regni *Pf.* ignobilis Anci *Peerlk.*

multos saepe uiros nullis maioribus ortos
et uixisse probos, amplis et honoribus auctos;
contra Laeuinum, Valeri genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulsus fugit, unius assis
non unquam pretio pluris licuisse, notante
iudice quo nosti populo, qui stultus honores
saepe dat indignis et famae seruit ineptus,
qui stupet in titulis et imaginibus. quid oportet
nos facere a uolgo longe longeque remotos?
namque esto, populus Laeuino mallet honorem
quam Decio mandare nouo, censorque moueret
Appius, ingenuo si non essem patre natus:
uel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.

TESTIMONIA.

11 cf. Prudent. c. Symmach. I 595: 'honoribus aucti' et ecbasis capt. 1151: 'litterulis doctus, multis et honoribus auctus' 15—16 'populus quoque (si florileg.) stultus — indignis' Vincent. Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Nostrad. 188

VARIA LECTIO.

10 Multo *EC opp. Pph.'* sepe *Eγλ* crede *Peerlk. opp. Pph.'* nulli *C opp. Pph.'* 11 amplis] multis *ν*, *sed* ł amplis *superscr. a* 2. *m. y ecb. capt.*, *at cf. Sallust. Iug.* 25, 4: 'amplis honoribus usi' 12 leuinum *DEγλ'u* 13 pulsus regno *C* (*g*) *y* fugit *DγCFλ'uς'* (et 4 *Bland.*) fuit *EF corr. λ' corr.* (σ 2 *r uar.* et *β uar.*) *cf. Vergili Maecenas* I 24: 'quae bene praecinctos postmodo pulsa fugit' *Ouid. met.* VII 290: 'pulsa fugit macies' *Lactant. diuin. instit.* I 13: 'fugit igitur expulsus' regno pulsus fugit] fugit pulsus regno *Peerlk.* 14 Non unq *E* Non umquam *γFλ'uD corr. ς'* Nonnumquam *D a. ras.* (*g*) *Pph.* (nõ nunq̃ *Pf.*) Nonnunq *C* p̃cio *DC* p̃ci *E* plures *l* 1 15 iudice quo? nosti: populo *Keckius* iudice eo, nosti, *Peerlk.* 16 Sepe *EC* fame *EC* fama *λ'* 17 inmaginib; *C* 18 nos] non ω uos *Bentl. opp. Ac. Acr.* uolgo *ECFλ'* (*ν*) *y* [*Lips. pr. Vossian.*] uulgo *Dγuς'* longeque] lateque *g y Pf. opp. Pph. y* [*omn. Cr.*] *post u.* 18 *uersum* 'uiuere perpetuo (*uel* uel porro) longe longeque remotos' *excidisse putat Doederlinus opp. Pph.'* 19 Nanq; *γC* Namque *cett.' ς' Pph.* esto] est *Pph.'* esto, ut *Kirchnerus opp. Pph.' Ac. Acr.* leuino *γλu* *u.* 21 *in parenthesi collocat Reisigius* 21 Aapius *u* si non essem] qui non esset *Peerlk.* 'cum non essem' *schol. Γ* 22 quiesset *Peerlk. opp. Pph.'*

sed fulgente trahit constrictos Gloria curru
non minus ignotos generosis. quo tibi, Tilli,
sumere depositum clauom fierique tribuno?
inuidia adcreuit, priuato quae minor esset.
nam ut quisque insanus nigris medium impediet crus
pellibus et latum demisit pectore clauom,
audit continuo 'quis homo hic est? quo patre natus?'
ut siqui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
et cupiat formonsus, eat quacumque, puellis
iniciat curam quaerendi singula, quali
sit facie, sura, quali pede, dente, capillo:
sic qui promittit, ciuis, urbem sibi curae,

TESTIMONIA.

31. 33 cf. ecb. captiui 1145: 'formosus facie sura pede dente lacerto'

VARIA LECTIO.

23 Set *γ pr.* constrictos *Ω' ς' Ac.* constructos *σ y* conscriptos *Pph.'* 24 quo tibi] q̄dibi *E* quo] quod *D a. ras. Pph.' opp. Ac.* tilli *DEγFλς' Pph.' schol. Γ Bentl.* tulli *u* (*νσ corr. l a ras. et Fran.*) *Ac.* 25 clauom *C* clauum *cett.' ς'* fieri] fure [illegible] fiere *C* tribunum *D corr. u* 2 *y* tribunus *u* 1 tribuno *cett.' ς' Pph.' Porph.' Ac. Acr.* 'ceterum illud simplicius erat fierique tribunum' *Porph.'* 26 adcreuit *ECFλ'u* (*νr et Fran.*) accreuit *Dγ* (*σag* accreuit *β*) quae minor] qui minor *E* 27 nigris] *om. u* impediet *DCλ'* (*σ a r et Fran.*) *Ac.* inpediet *Eγ* (*ν* ĩp: *g*) inpediit *u φ corr.* (*et β in ras.*) *y* 28 demisit *γCFλ'u ς'* (demissis *r*) dimisit *DE* (*g*) clauom *C* clauum *cett.' ς'* 29 hic est *DEγ* (*β'σ a r*) est hic? *y* [*Barcin. Monac.* V, *omn. codd. Cruq.*, *Vatic. B ap. Feam*] hic et *CFλ'u* (*g*) hic aut *y Bentl.* hic ẽ. ~~aut~~ *ν* hic, est *Apitzius* hic? et *Kruegerus* 'aut inquirentium aut exprobrantium hic sermo est' *Acr.* 30 Vt *DEγCψλ'uς' Pph.' Ac.* Et *φ ψ uar. in marg. a. ras. ut uid.* (*r*) *y* 'alia comparatio' *Acr.* siqui *DFλuγ ras. Pph.' Ac.* si qui *C* siquis *γ a. ras.* siqui// *E* egrotet *Eu* barrus *DEγCuς' schol. γ cf. Cic. Brut.* 46, 169 uarrus *Fλ' Pph.' Acr.* 'Barrus (Varrus *ν* Barus *Fran.*) iste cupiebat se (*om. ν*) formosum uideri (uid: form: *γ Bamb. Fran.*)' *Acr.* 31 Et cupiat *DEγCFς'* (*et omn. Bland.*) *Ac. Acr.* Vt cupiat *λ'u φ uar. ψ corr.* (*a* 2 *r uar.*) *y* et percupiat *Paulyus* ut percupiat *Doederlinus* formonsus *C* formosus *cett.' ς'* quacunq; *C* 32 INliciat *C* Illiciat *g* Initiat *E* Iniciat *cett.' ς'* Iniciet *Peerlk.* 'inicit (incipit *γ Bamb. Fran.*)' *Acr. in interpret.* quęrend//i *ψ* querenti *E* 33 facię *E* 34 sic] Si *Cy opp.*

imperium fore et Italiam, delubra deorum,
quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
omnis mortalis curare et quaerere cogit.
'tune, Syri, Damae, aut Dionysi filius, audes
deicere de saxo ciuis aut tradere †Cadmo?'
at Nouius collega gradu post me sedet uno:
namque est ille, pater quod erat meus. 'hoc tibi Paulus
et *Messalla uideris? at hic, si plostra ducenta
concurrantque foro tria funera, magna sonabit
cornua quod uincatque tubas: saltem tenet hoc nos'.

TESTIMONIA.

38 Prisc. XVIII 1, 4

VARIA LECTIO.

Pph.' Porph.' Ac. qui] *om. E* ciuis *Eγ* 1 *C* (*a r*) *y* [*Bamberg. Barcinon. Regin.* 1] *Acr.* ciues *cett.' ς' Pph.'* cui9 *g* curae et *y* curet *gy* curę & rei (*leg.* rel.) *Pph.* 35 delubra] et delubra *y Bentl.* 36 matre] *om. γ pr.* 37 Omnis *C* (*g*) *y* [*Bruxell.* 9777 *Lips.*] Omnes *cett.' ς'* mortalis *γ C* (*a g*) *y* [*Lips. Mellic.*] mortales *cett.' ς'* curæ *E* querere *EγCu* cogat *D* 1 *EγFλ'* (*β' v a g* cugat *r*) cogit *u D* 2 (*σ*) cog& *C ut uid.*, *coni. Peerlk.* 38 Tunc *E* Tu, *omisso* ne *D recte etiam Priscian.* siri *ECu* dame *Cλ* damme *Ac. cons. Acr.* aud *γ pr.* dionysi *F* dionisi *cett.'* 39 de *DEγ CFλ' ς' Pph.' Acr.* e *u* (*σ pr. g*) *om. y* saxo] xaso *φ* ciuis *C* (*a*) ciu9 *g* ciues *cett.' ς' Pph.'* aut *DEγCFλ' ς' Pph.'* & *u y* cadmo *Ω'* (*sed euanuit C*) *ς'* (*et* 4 *Bland.*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* chatmo *σ* camo *y* [*Paris.* 8216 *corr. codex Martinius cum Busl. et Nann.*] chamo *y* [*Zulichemianus siue Carrionis cod.*] cahmo *y* [*Regius*] bathmo *coni. Cruquius* 'Cadmus carnifex illo tempore fuisse dicitur' *Porph.'* 'Cadmus fuit carnifex notae crudelitatis' *Acr.* 40 At *D Eγ corr. CFλ' ς' Pph.' Porph.' Ac.* Et *u* Aut *γ pr.* (*r pr.* aut 1) 'Subiectio' *Acr.* collega *Ω' ς' Pph.'* uu. 41 — II 7, 118 *DESVNT cod. C*

Ω' = DEγFλ' (*λ l*) *u; ς' = aut omnes codd. β'* (*β Fran.*) *v σ a g r* (*l*) *aut ea pars horum codd. ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. v. σ a g r* (*l*) *aut ea pars horum codd. ex quibus non aliae lectiones notantur*

41 Nanque *λ'* ille] *omis. λ* 1 *opp. Pph.'* tibi] tib^i *γ* 42 messala *Ω' ς' Acr.* hic] hịs^c *u* plostra *DEγFλ' ς Pph.'* plaustra *u y* [*Fran. cum aliis*] 43 'Aut magna cornua. aut magna funera. aut magna sonabit pro ualde sonabit' *Acr.* 44 quod] quo *Kirchnerus opp. Acr.*

nunc ad me redeo libertino patre natum,
quem rodunt omnes libertino patre natum,
nunc, quia sim tibi, Maecenas, conuictor, at olim,
quod mihi pareret legio Romana tribuno.
dissimile hoc illi est; quia non, ut forsit honorem
iure mihi inuideat quiuis, ita te quoque amicum,
praesertim cautum dignos assumere, praua
ambitione procul. felicem dicere non hoc
me possim, casu quod te sortitus amicum:
nulla etenim mihi te fors optulit; optimus olim
*Vergilius, post hunc Varius dixere quid essem.

TESTIMONIA.

47 'nunc (non Seruius) — conuictor' Seruius ad Aen. I 214 gloss. Mai class. auct. VIII 598 49 sq. Prisc. XV 6, 35 'dissimile — quiuis' Prisc. XV 4, 24

VARIA LECTIO.

Ω′ = D E γ F λ′ (λ l) u   ς′ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) ν σ a g r (l) aut ea pars horum codd. ex quibus non aliae lectiones notantur   ς = aut omnes codd. ν σ a g r (l) aut ea pars horum codd. ex quibus non aliae lectiones notantur

uu. 45 *sq. omis. y* [*Argent.* III *pr.*] *tacent Pph.′ Porph.′* *u.* 46 *om. y* [*Bamberg.* 1 *Lips. pr. Par.* 8210 *pr.* 8219 *Nostrad.* 184 *a* 1. *m. Vossianus* 1] *u.* 47 *ante* 46 *ponit y* [*Bruxell.* 9777]
46 omnes] homines *u* natum *E γ F λ′ u* (*β′ σ*) natus *D* (*ν a g r*) *y* 47 sim *E γ F λ′ u ς Pph.′ Seruius* sum *D* (*β′*) *y glossar. Mai, Bentl.* 'quod sum' *schol. γ in interpret.* tibi Maecenas] mecenas i *u opp. Pph.′ Seruius* maecenas *D* (*ν a g*) maecaenas *F* (*l*) mecęnas *γ* mecenas *E λ u* (*σ r et Fran.* mecena *β*) 48 pararet *D pr. E* 49 illi] ė illi *u* ille *E* forsit *Ω′* (*β′ ν a et omn. codd. Cr.*) *Pph. Priscianus* fors sit *g y* forsan *λ* 2 *u uar.* (*σ*) *y Pf.* 50 qui uis *ψ Pph.* quiuis *etiam Pf.* *uu.* 51—53 *om. E* 1 *opp. Acr.* 51 Presertim *E u*
assumere *D E γ u ς′* assummere *λ′* adsumere *F* adsūmere *g* *punctum post* assumere *ponit, tollit ante* felicem *Apitzius* 52 Ambicione *D λ* 53 me] Te *u* possim *Ω′ ς′* (*et omn. Bland.*) possum *σ corr. l* 2 *uar.* (*et β superscr.*) *y* possunt *ω commentat. Cruq. Bentl.*
54 mihi te] tibi me *y* [*cod. colleg. s. Trinit. ap. Bentl.*, 2 *codd. Valarti*] *commentat. Cruq. Bentl.* optulit *γ λ* (*g*) *y* obtulit *D E F u ς′* 55 Virgilius *Ω′ ς′* uarius *D E γ* (*ν σ corr. a g r a. ras.*) uarus *F λ′ u* (*β′ σ pr. r p. ras.*) essem] esset *E*

ut ueni coram, singultim pauca locutus,
(infans namque pudor prohibebat plura profari)
non ego me claro natum patre, non ego circum
me Satureiano uectari rura caballo,
sed quod eram narro. respondes, ut tuus est mos,
pauca: abeo, et reuocas nono post mense iubesque
esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
quod placui tibi, qui turpi secernis honestum
non patre praeclaro, sed uita et pectore puro.
atqui si uitiis mediocribus ac mea paucis
mendosa est natura, alioquin recta, uelut si
egregio insparsos reprehendas corpore naeuos,
si neque auaritiam neque sordes ac mala lustra

TESTIMONIA.

56 Prisc. XV 2, 5. 4, 19   56—57 'singultim — profari' ecb. captiui 117 sq.   56 'singultim pauca locutus' gloss. Mai class. auct. VIII 553   59 Seruius ad georg. II 197   62—64 'magnum — puro' om. u. 63 floril. Nostrad. 188   64 cf. ecb. captiui 1147: 'tu patre praeclaro nutritus pectore casto'   66—67 'uelut — naeuos' Hieronym. epist. ad Saluinam 79

VARIA LECTIO.

56 ueniţ *λ recte etiam Pph.′ Priscian.*   singultu *u opp. Pph.′ Ac. Priscian. ecb. capt. glossar. Mai* singultū *γ marg. schol. Fran.*
57 nanq. *λ*   58 çlaro *DFλ′u* (*β′ν σ g r*) clarum *Eγ* (*a*) *y*   natum] nautū *ψ*   58. 59 'ORDO. Non ego narro me circum rura uectari caballo sature iano . . . Tarentino quia Satureia dicta est Tarentina ciuitas' *Acr.*   59 me] Ne *u pr. opp. Seruius*   satūrae iano *F* satu-re//iano *D* sature iano *λ′* (*a g*) satureiano *E γ* (*σ r et β*) *Pph.′ Seruius cons. Porph.′* satyreiano *u* (*ν*) Satureiana *Petrus Nannius* sata Vreiano *Zangemeisterus* 'Satureiani nomine fundi in Apulia illis temporibus fuisse dicuntur satis ampli ac nobiles; per quod 'Apulum equum' significat' *Porph.′*   60 eram] erat *u y*   61 Pauca] ⱡ pauca (*sic*) *γ*

62 magnǒ *D*   ego] *om. D pr.*   64 preclaro *λ u*   s& *γ* s; *u* sed *cett.′*   65 si] *om. E*   uiciis *D λ*   ac *DEγuϛ′ Pph.′* aut *Fλ′* at *φ2 y*   66 alioquin *D E γ u φ2 ψ corr. ϛ′ Pph.* alioqui *F u Pf.* alio qui *λ* (ᵃelioqui *l*)   recta] uera *Pph.′*   uelud *E*   67 insparsos *Eγu* (*β′a g r*) inspersos *DFλ′* (*ν σ*) *Hieronymus*   reprehendas *Ω′ ϛ′ Hieronymus* reprendas *σ y* deprendas *Marklandus*

corp͠re *λ*   nęuos *r* neuos *Ω′ϛ′*   68 auiritiam *γ* auariciam *D λ* ac mala *Ω′ϛ′ Pf.* nec mala *y* [*V Lips.* I *Monac.* IIII] ac neq.// (ⱡ mala) *r*

obiciet uere quisquam mihi, purus et insons,
ut me conlaudem, si et uiuo carus amicis:
causa fuit pater his, qui macro pauper agello
noluit in Flaui ludum me mittere, magni
quo pueri magnis e centurionibus orti,
laeuo suspensi loculos tabulamque lacerto,
ibant octonos referentes idibus aeris,
sed puerum est ausus Romam portare docendum
artis, quas doceat quiuis eques atque senator
semet prognatos. uestem seruosque sequentis,
in magno et populo siqui uidisset, auita
ex re praeberi sumptus mihi crederet illos.

TESTIMONIA.

69 Probus cathol. t. IIII 28 K. Claudius sacerd. II 48: 'insons insontis: sic Horatius' 70 cf. ecb. captiui 225: 'ut te collaudem, uideam geminumque parentem'

VARIA LECTIO.

aut mala *Pph.* ω *Bentl.* 'Ordo est. Si neque auaritiam in me reprehendis neque tabernas . . .' *Acr.* 69 Obiciat *Dy opp. Pph.'* quisquam uere *g y Pph.'* 70 ut] ne *Peerlk. opp. Acr. ecb. capt.* conlaudem *Eγ ψ u pr.* (*ν a g r*) collaudem *D λ'u corr. ς' ecb. capt.* laudem *φ* 'ut me laudem' *Acr. in interpret.* amicius *γ* 71 his pater *E* (*β'*) *y* 72 flaui *D E γ u pr. ς' Pph.* flauii *F λ' u corr. Pf.* 73 e *D u* (*β'σ g r*) et *γ F λ'* (*ν a r* 2 *uar.*) *om. E* 74 Leuo *φ* 75 octonos *D a. ras. Eγ pr.* (*a g r pr.*) *y* [*Sorbon.* 1578 *corr.*] *Ac.* octonis *γ corr. F λ'u D p. ras.* (*β' ν σ*) aeris *D E γ pr.* (*a r a. ras.*; ęri *g*) aera *γ corr. F λ'u D uar.* (*β' ν σ*) asses *y* [*Sorbon.*] asse sacris *Ac. cf. inscr. Orelli-Henzen. nr.* 7115, 6: 'municipes praesentes acciperent aeris octonos' *Cic. pro Q. Roscio* 10, 28: 'nam illa membra merere per se non amplius poterant duodecim aeris' *Plin. nat. hist.* XIIII 95: 'censores . . . edixerunt, nequis uinum Graecum . . . octonis aeris . . . uenderet' 76 Set *γ pr.* ausis *E*

77 Artis *Eγ* (*a* 1) *y* [*Mellic.* 1 *Montepess.*] Artes *D F λ'u ς'* 78 sestẽ *E* sequentis *Eγ λ'* (*a r*) *y* [*Mellic.*] sequentes *D F u λ* 2 *ς'* 79 populo] puero *Peerlk. sed habemus* 'in magno populo' *etiam apud Plaut. Truc.* I 1, 55 *Flor.* I 26, 6 *Sulpic. Seuerum* I 84 siqui *D Eγ F λ' ς'* (*et codd. Bland.*) *Ac.* si quis *u* (*g*) *y Acr. in interpret.* 80 ꝑberi (re) *φ* preberi *λ'* crederit *E*

ipse mihi custos incorruptissimus omnis
circum doctores aderat. quid multa? pudicum,
qui primus uirtutis honos, seruauit ab omni
non solum facto, uerum obprobrio quoque turpi;
nec timuit, sibi ne uitio quis uerteret, olim
si praeco paruas aut, ut fuit ipse, coactor
mercedes sequerer; neque ego essem questus: at hoc nunc
laus illi debetur et a me gratia maior.
nil me paeniteat sanum patris huius; eoque
non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
quod non ingenuos habeat clarosque parentis,
sic me defendam. longe mea discrepat istis
et uox et ratio: nam si natura iuberet
a certis annis aeuom remeare peractum
atque alios legere ad fastum quoscumque parentis;

TESTIMONIA.

91 cf. ecb. captiu. 1148: 'certum est, ingenuos habeas ditesque parentes'

VARIA LECTIO.

81 omnis *D E*γ (*a g*2 *r*) *y* [*Bruxell.* 9777 *Gronou. Mellic. Valentian.*] omnes *F*λ′*u* ς′ 83 seruauit *D E*γ *u* ς′ *Pph.′ Acr.* seruabat *F*λ′*u uar. y* 84 obprobrio γ *F*λ′*u* ς′ *Pf.* obpprio *E* opbrio *D* oppbrio *g* obprobrium *Pph.* 85 *commate ante* olim *distinxit Stallbaumius cum uolgo* uerteret olim *iungatur* 87 ego] *om. D* questus (or) γ ad hoc *D a. ras.* γ *F*λ′*u* ς′ (*et omn. codd. Cruquii praeter Diuaei et* 1 *Bland.*) adhc *E* at hic *g* ab hoc *D p. ras.* at hoc *y* [*Vaticanus E apud Feam*] *Aldus* ad haec *y* [1 *Bland. cum aliis*] *Bentl.* ob hoc σ 2 *y* 'ad hoc] propter hoc uel nunc usque. alii 'ad haec' legunt, ut sit: ad haec quae praestitit' *Ac. Acr.* 89 poeniteat γ (ν) peniteat *DEF*λ′*u* ς′ paeniteat *y* [*Lips. Mellic. Nostrad.* 184] eo] ego *u pr.* 90 magna] magno *y Pph.′ opp. Acr.* 91 ingenuos] exiguos *E* habeat] habeam *Pph.′* parentis *E*γ (*a* 1 *r*) *y* [*Mellic.*] parentes *D F* λ′*u* ς′ *Pph.′* 93 racio λ 94 Aucertis λ Acerti *E* a teneris *I. Boolius opp. Acr.*: 'a certo anno' aeuo (ū) . . . pacto (v̄) *y* [*Lips.*] euū *u* (*g et* β) aeuum *cett.′* ς remanere *E* 95 Adq; φ *pr.* fastum] fastus *Pph. opp. Pf. Porph.′* 'ad fastum] ad superbiam ad nobilitatem an ad eligendi fastidium quod ex copia nascitur' *Acr.* ac licitum hos legere a fatis *Peerlk. opp. Ac. Pph.′* quoscunq; λ *Pf.* quos-

optaret sibi quisque, meis contentus honestos
fascibus et sellis nollem mihi sumere, demens
iudicio *uolgi, sanus fortasse tuo, quod
nollem onus haut unquam solitus portare molestum.
nam mihi continuo maior quaerenda foret res
atque salutandi plures, ducendus et unus
et comes alter, uti ne solus rus * peregreue
exirem, plures calones atque caballi
pascendi, ducenda petorrita. nunc mihi curto
ire licet mulo uel si libet usque Tarentum,
mantica cui lumbos onere ulceret atque eques armos;
obiciet nemo sordes mihi quas tibi, Tilli,
cum Tiburte uia praetorem quinque secuntur

TESTIMONIA.

103—104 'plures — petorita' Isidorus orig. XX 12, 4 104 cf. Quintilianus I 5, 57: 'plurima Gallica eualuerunt ut raeda ac petorritum, quorum altero tamen Cicero altero Horatius utitur' 107 cf. ecb. capt. 1152: 'obiciet nemo sordes tibi, quas mihi multi'

VARIA LECTIO.

cumque *cett. u corr.* ς' *Pph.* qq; (o *supra*) *u pr.* parentis *Eγ* (*a r*) *y* [*Gronou-Mellic.* patentis (r *supra*) *Montepess.*] parentes *DFλ'u*ς' *Pph.'* 96 Obtar& *Fλ* sibi] si *Fλ'* meis] meo *Peerlk.* honestos *Ω'*ς' (*et omn. codd. Cr.*) *Ac.* honustos *σ y* onustos *y Lambinus sed cf. Plaut. capt.* II 3, 32: 'qui me honore honestiorem semper fecit et facit' 97 sumere] facere *uolebat u pr.* 98 Iuditio *Eγu* *uolgi] nulgi *E* uulgi *cett.'*ς' 99 nollem: onus *Peerlk.* hon' *u* (*a* 2 *l et Fran.*) onus *cett.* ς' haut *Dγ*1 (*σ*) aut *E* (*ν*) haud *Fλ'uγ*2ς' unquam *Eλ* umquam *cett.* ς' molestv *E* 100 querenda *Eλ* 101—103 ducendus — plures] *omis. E* 101 et] ut *γ* 1 *aut pr. ut uid.* 102 come salter *F* uti nec *u* (*et β corr.*) *y opp. Pph.'* rusue *Ω* ς' rusue *y* [*Fran.*] rus ue (rusue ue *Pph.*) peregre *Pph.'* rus peregreue *G. N. du Rieu disput. de gente Fabia p.* 456 peregre aut *Ω* (*nisi quod E deficit*) ς peregre *l y* [*Fran. Nostradam.* 184] peregreue *y* [*Wolfenbutt.* III] *Aldus* 104 ducenda] et habenda *Peerlk.* curto] cureo *E* 106 ōnere *u* oneret *γ* equos *E* 107 nemo sordes *DEγFu*ς' sordes nemo *λ y* [*Basil.* I] *opp. Pph.' ecb. capt.* quas //tibi *φ* tilli *DEγFλu uar.* (*β'σ a r*) *Pph. Porph. Ac.* tulli *u* (*νgl a. ras. r uar.*) *Pf. Porf.* 108 tyburte *E* pretorem *γFλ* secuntur *Eγφ* (*ν et β*) sequntur *ψ pr. u* sequuntur *Dλ'ψ corr.* (*σagr et Fran.*)

te pueri, lasanum portantes oenophorumque.
hoc ego commodius quam tu, praeclare senator,
milibus atque aliis uiuo. quacumque libido est,
incedo solus, percontor quanti holus ac far;
fallacem circum uespertinumque pererro
saepe forum, adsisto diuinis, inde domum me
ad porri et ciceris refero laganique catinum;
cena ministratur pueris tribus, et lapis albus
pocula cum cyatho duo sustinet, astat echinus
uilis, cum patera gutus, Campana supellex.
deinde eo dormitum non sollicitus, mihi quod cras
surgendum sit mane, obeundus Marsya, qui se
*uoltum ferre negat Nouiorum posse minoris.
ad quartam iaceo; post hanc uagor, aut ego lecto

TESTIMONIA.

123—124 'ungor — lucernis' Seruius uolgatus ad Aen. I 726 (non

VARIA LECTIO.

109 enophorum *u* eo nophorū *E* 110 cōmoduus *E* preclare *λ* p̄clare (cl) *u* 111 Millib; *E y Ac.* Milibus *cett.'ς'* (*et* '*mss. omnia praeter* 1 *Bland.*' *Cr.*) Militibus *y* [1 *Bland. pr. aut* 1 *Gronou.* 1] & multis aliis *y* [2 *Bland. ad marg.*] 'multis aliis rebus commodius uiuo' *Acr.* 'si milia sunt senatorum, commodius me fateor uictitare; nam (non *γ ν*) a (*om. Fran.*) milio (mino *ν*), ut quidam putant, falsum est; nam numeri tantum singularis est milium' *Acr.* multis *Lambinus* mollibus *Praedicowius* millibus atque alius *Apitzius* nobilibusque aliis *Peerlk.* mollius *conicci* 112 holus *E γ u* (*β' a g l r*) olus *D F λ* (*ν σ*) 113 uespertinus *y* [*Bruxell.* 9777 *a* 2. *m.*, *codd. ap. R. Stephanum*] *Lambinus opp. Pph.' Porph.' Acr.* 114 Sepe *E γ* adsisto *E γ F λ'* (*β' ν a r*) *Pph.'* assisto *D u* (*σ g*) 115 A(d)porri *D* at porri *Pph.'* lagane *E* lachani *y* [1 *cod. Lambini* (?)] *opp. Pph.' Acr.* 116 Cena *E* (*g*) *y* [*β Mellic. Paris.* 8216. 8219 *Regius Vossianus*] Caena *cett.'ς* 117 cyatho *F* cyato *λ'* ciatho *D γ* ciathto *E* duo] mihi *y* [3 *Bland.*] *opp. Pph.'* astat *DEγ F u ς'* adstat *λ' Pph.'* 118 gutus *D E γ F λ'* (*ν σ a r*) guttus *u* (*β' g*) suppellex *φ a. ras.* 119 mihi quod] qđ m̊ (i) *u* 120 obeundis *φ opp. Pph.'* marsya *E* (*a g*) misia *D* marsia *cett.' ς'* 121 Vultum *D E γ F λ' ς' Pph.'* Vuultū *u* minores *y Pph.'* 122 At *E* lecto] scripto *g y opp. Pph.'* 'lecto] ꝓ lectito' *gloss. γ* 'aut ego lecto] cum me

aut scripto quod me tacitum iuuet, ungor oliuo,
non quo fraudatis inmundus Natta lucernis.
ast ubi me fessum sol acrior ire lauatum
admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
pransus non auide, quantum interpellet inani
uentre diem durare, domesticus otior. haec est
uita solutorum misera ambitione grauique;
his me consolor uicturum suauius ac si
quaestor *auos pater atque meus patruusque fuissent.

TESTIMONIA.

extat in cod. Cassell.) 'nam ob pinguedinem incaluisse hunc Natam induxit, quod potest ab Horatio uideri translatum, qui ait: ungor — lucernis' schol. Pers. 3, 31 123 cf. hexametri finem apud Symphos. aenigm. 42, 3: 'ungor oliuo' 125—126 'ast — admonuit' Seruius ad georg. III 443 Eutychis ars II 16 p. 485 K.

VARIA LECTIO.

delectet . lecto producta priore syllaba enuntiare debemus, quia frequentatiuum est ab eo quod est lego' *Pph.' Porph.'* 123 scripto] scribo *g y* lecto *y* iuuet *D γ E F λ* (*β' ν σ a* uiuet *l* 1) iuuat *u* (*g l* 2) *y* unguor *E* ungor *cett.'* 124 non quo] quo non *schol. Pers.* furatis *Seruius Lionis opp. Pph.' schol. Pers.* inmundus *E γ F λ'* (*β' ν σ r*) *Pph.* ĩmundus *γ Pf.* immundus *D u* (*a*) natta *D F λ' γ* 2 (*ν σ a r*) *Pph.' Porph.' Ac. Seruius Lionis* nat a *E* nata *γ* 1 *u* (*et β*) *schol. Pers.* nacta *g Pf. pr.* *u.* 125 *om. y* [*Lips. pr.*] 125 ast] Est *ψ* 1 *opp. Seruius Eutych.* lauandũ (tũ) *u opp. Seruius Eutych.* 126 Admonuit *D E γ F* (*ν σ a r et β*) Ammonuit *λ'u* (*g et Fran.*) rabiosi (rabiosa *γ pr.* rabidosi *r uar. y* rubidosi *D pr.* rapidosi *y*) tempora (tempore *D pr.* *λ* 1 *y*) signi *Ω' ς' Pph.' cons. gloss. Γ uidetur esse parodia cf. s.* I 5, 9 *sq.*; cãpũ lusitq; trigonem *g* campum lusumque trigonem (*'sed in V supposita sunt puncta, uulgataque lectio est adnotata:* rabiosi tempora s.' *Cruqu.*) *y* [*V Paris.* 9219 (?) *ap. Valart.*] campum nudumque trigonem *Bentl.* campum inuisumque trigonem *Paulyus* campum lusumque strigosum *Apitzius* 'caniculares dies dicit qui sunt caloratissimi (col: *codd. nostri*)' *Porph.'* 'rabiosi] (a)estuosi. dicit autem dies caniculares' *schol. γ* 'caniculares dies sanctificat (*lege:* significat)' *schol. Fran.*; *cf. Auien. Arat.* 1275: 'uenientis tempora signi' 127 interpellet *D γ φ λ u Pph.' Ac.* inter pellet *ψ* intepell& *E* 128 Ventrẽ *E a. ras.* ocior *D λ* haec] hoc *D y* 129 ambicione *D λ u* 130 uicturus *g y* [*Gronou. Paris.* 7977. 8213, *Cruquii cod. Buslid.*] suauis *E* 131 Quaestor *a y Pf.* Questor. *Ω' ς' Pph.* auus *Ω' ς' Pph.' Porph.'* atque] aq; (t) *u*

VII

Proscripti Regis Rupili pus atque uenenum
hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
omnibus et lippis notum et tonsoribus esse.
Persius hic permagna negotia diues habebat
Clazomenis, etiam litis cum Rege molestas,
durus homo atque odio qui posset uincere Regem,
confidens tumidus, adeo sermonis amari,
Sisennas, Barros ut equis praecurreret albis.

TESTIMONIA.

I 7. 2—3 'opinor — esse' florileg. Nostrad. 188 4—5 'diues agebat Clazomenis' Seruius ad Aen. IIII 345 8 'bis senos — albis' gloss. Mai class. auct. VIII 69

VARIA LECTIO.

om. E opp. Pph.' pater atque meus] praetorque pater *Peerlk.* patruusque] praetorque *Buechelerus* fuissent *D E γ pr. F λ'* (*β' g r*, fuisent *a*) *Pph.' Porph.'* fuisset *u γ corr.* (*ν σ*) *y Buechelerus Peerlk.*

I 7. IN RVPILIVM (RVBILIV̄ *D*) REGEM P̄NESTINV̄ *D* (*σ et Fran.*) DE CONTIONE (con:tione *a*, :ten above) PERSII ET RVPILII (RVTILI *r*, p above V) REGIS *γ* (*a r*) DE CONTENTIONE ꝑSII ET RVPILII || REGI IN RVPILIV̄ REGĒ PRANESTINV̄· *E* EGLOGA· (EGLOCA· *λ*) VIII. IN RVPILIV̄ (RVPILLIV̄ *λ*) REGEM PRENESTINVM (PRENESNESTINV̄ *λ*) *F λ u* 1 rupili *E γ F λ' u* (*β' a g r*) *Porph. ad u.* 32 *Pph.'* rupuli *ν σ Pf. u.* 32 *Ac. Acr.* 'rutilium' *et* 'rutilius' *Porph.' in interpret. sed* 'rupilius' *Porph.' ad u.* 29 *Acr. ad u.* 20 'rupilium' *Porph. ad u.* 30. 32 Rupili pus] rupil]pus *D* uenenum] uenenūs *λ opp. Pph.'* Rupıli pusque uenenumque *Peerlk.* 2 Hybrida *φ λ'* (*g*) *Pph.' Porf. Ac. Acr.* Hibrida *D E γ u* (*β' σ a r*) *Porph.* Hybridra *ψ a. ras.* Ibrida *ν* ultus] uultus *E* opinor] opimor *E a. ras.* 3 et] haud *Tan. Faber opp. Pph.'* lippis] lixis *Clericus opp. Pph.'* 4 negocia *λ* (*ν σ g et Fran.*) habeat (b above) *E* agebat *Seruius opp. Pph.' et cf. Cic. epist.* I 3, 1. XIII 30, 1. 57, 2. 5 Clazomenus *E a. ras.* etiam] et iam *Botheus* litis *D pr. E γ* (*a*) *y* [*Bruxell.* 9777 *a* ı. *m. Gronou. Mellic. Valentian.* ı] lites *D corr. F λ' u ς'* molestas] molestus *y* [*Gronou.*] cum Rege: molestus, *Peerlk.* 7 tumidus *D E γ u* (*a g*) *y* [*V Bruxell.* 10064 *a* ı. *m. Harlei.* 2724 *Mellic. Montepess. Nostrad.* 184 *Regius*, *alii;* tim: *Paris.* 8219] tumidusque *F λ' ς' y* 8 Sisenas (n above) *u* Sisennas *cett.' ς' Pph.' Ac.* Sisensas *g* bis senos *glossar. Mai* barros *E γ u* ı *aut pr. ς' glossar. Mai cons. Ac. Acr.* barras

ad Regem redeo. postquam nihil inter utrumque
conuenit; (hoc etenim sunt omnes iure molesti,
quo fortes, quibus aduersum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden animosum atque inter Achillem
ira fuit capitalis, ut ultima diuideret mors,
non aliam ob causam, nisi quod uirtus in utroque
summa fuit; duo si discordia uexet inertis
aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedi
cum Lycio Glauco, discedat pigrior ultro

TESTIMONIA.

16 cf. Plinius epist. V 2: 'accepi pulcherrimos turdos — recipies ergo epistulas steriles et simpliciter ingratas ac ne illam quidem sollertiam Diomedis in permutando munere imitantes'

VARIA LECTIO.

σ pr. Ac. uarros *D a. ras. Fλ'y Pph.' Porph.'* baros *D corr.* uaros *u corr.* aequis *F glossar. Mai* precurreret *γλ* p̄cederet *u opp. u marg. Pph.' Ac. glossar. Mai* al//bis *E opp. Pph.' Ac. Acr.* 9 ad Regem redeo] moliri exitium, *Lehrsius* regem] rem iam *Hertelius* p'quã *Ac. Acr.* nichil *u* inter] in (i) *E* ɪ *g* 10 iure] more *Doeringius opp. Pph.' Ac.* 11 aduersis *y* [*Basil.* I *uar. a.* 2 *m. Bruxell.* 9777 *a* 1. *m.*] *Kirchnerus opp. Pph.'* ob uerbum *Hamacherus* inter *E* olim *Bentlei suspicio* 12 Haectora *F* Haetora *λ* priamidem *E* priamidẽ *u* inter Achillem] inl//acille *E* 14 aliam ob] ob aliam (l·ob) *u* 15—18 duo — missis] *del. Peerlk.* 15 uexit *a* uerset *y Bentl. opp. Pph.'* uexet *ς'* inertis *E* 1 *ut uid. γ* (*a*) *y* [*Bruxell.* 9777 *a* 1. *m. Mellic.*] inertes *E* inertes *DFλ'uς' Pf.* inhertes *Pph.* inermes *y* 16—17 bellum — Glauco *del. Apitzius opp. Porph.' Acr.* 16 aut] At *γy* incidat] incid& *E* 17 'Glaucus enim confessus se uictum munus Diomedi misit arma aurea, et Diomedes aerea accepit. At. Diomedes et Glaucus inimici fuerunt, Diomedes fortis, Glaucus ignauus. et munera Diomedi misit, ut ab armis discederet' *Acr.* licio *D* (*β'vσl r*2) litio *Eγu*(*a r*) lucio *y* [*Lips. uar.*] licyo *F* lycio *λ*(*g*) *Pph.'* Glauco] claudo *E opp. Ac.* discedat] lis, cedat *Apitzius* pulchrior *EγFλ'u uar.* (*β'vr et* 3 *Bland.*) pulchior (r) *a* pulcrior *D* 1 *aut pr. cf. Cic. pro Murena* 12, 26: 'ne pulcrum se ac beatum putaret' pigrior *u D* 2 *aut corr.* (*σ g l marg. et β* 2) *y* [*V Arg.* III *Barcin. Gronou. Paris.* 7976. 7979. 8213. 8219. *Nostrad.* 184. *Sorb.* 1578. *Zulichem.*] *consentire uidentur Porph.' Acr.; cf. cod. a serm.* II 3, 95: plcris (u h) 'cito contentio finietur cedente inferiore et ultro dante aduersario munera' *Porph.'*

muneribus missis;) Bruto praetore tenente
ditem Asiam, Rupili et Persi par pugnat, uti non
compositum melius cum Bitho Bacchius. in ius
acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
Persius exponit causam; ridetur ab omni
conuentu; laudat Brutum laudatque cohortem;
solem Asiae Brutum appellat, stellasque salubris
appellat comites, excepto Rege; canem illum,
inuisum agricolis sidus, uenisse; ruebat
flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
tum Praenestinus salso multoque fluenti

TESTIMONIA.

21 cf. ecb. capt. 773: 'concurrunt ambo, psalmos pariter recitando'

VARIA LECTIO.

u. 18 *omis. y* [*Lips. pr.*] missis,] nuper *Peerlk. deletis uu.* 15—18 duo — muneribus pruto *E* pretore *γ λ* p̄tore *E* 19 rupuli *gl* (*et Fran.*) psii *u* persili *Pph.* pugnat *Ω ς′* pugnant *l* 1 pugna *Pph.′* pugñ. *Ac.* pugnat uti] pugna erat, ut *Peerlk.* uti non *testantur Pph.′ Ac.* 20 Compositum *γ F* (*v a r*) *Pf. Ac.* Conpositum *E* 1 (*σ*) *Pph.* Compositus *D E* 2 *γ uar.* (*β′ g l*) Conpositus *λ u* Compositi *y* [*cod. Magdalen.*] *Bentl. cf. carm. ad Liu.* 301: 'par bene compositum' bitho *D E γ F λ′* (*a g r*) *Pph. cons. Porph. Acr.* Bithus (Bithi' *v*) *Acr.* bitto *u* bito *v* bytho *β′σ Pf. cons. Porf.* 'Bitus' *schol. u* BITVS *inscr. Rhen.* 855. 1290. BITI 955 *Bramb.* BITHVS *in inscr. Philippensi revue arch.* 1865 *nr.* 6 *p.* 451 Bithye *Peerlk.* bachius *D γ ς′* bacchius *cett.′* (*a*) baccius *Pph. Porph.* bacchus *Pf. Porf.* in ius] intus *y* [*V*] *opp. Ac. Acr.* 21 concurrunt *D E γ* (*β′ v σ a r et* 3 *Bland.*) procurrunt *F λ′ u* (*et V*) *y* p̄currunt *g* procedunt *Acr. in interpret.* spectalū (cu) *D* uterque], terq (u) *E* 23 choortē *u* coortē *E* 24 apellat *D* (*et β p. ras.*) appellat *E γ F λ′ u ς′* salubris *γ* (*a*) salubres *cett.′ ς′ Acr.* 25 Apellat *γ* Appellat *D E F λ′ u ς′* canem] canæ *E opp. Ac.* 26 uenisse] uenisse *λ opp. Pph.′* rueat (b) *E* 27 Fulmen *D opp. Pph.′ Porph.′ Ac.* fertur quo rara securis] fertur rapido in sata cursu *uel* sternit rapido sata cursu *uel* feriit quo rara securis *Peerlk.* 'quo (qua *cod. Fran., Bamb. n. l.*) rara securis fertur (fertur securis *Bamb. Fran.*)' *Acr.* securis *D ut uid. opp. Pph.′ Acr.* securus (i) *E opp. Pph.′ Acr.* 28 p̄nestinūs *u* multo *D E γ* (*β′ v σ corr. a g r*) *Pph.′ Porph.′* multum *F λ′ u γ* 2 *uar.* (*σ pr.*) musto *Dan. Heinsius*

expressa arbusto regerit conuicia, durus
uindemiator et inuictus, cui saepe uiator
cessisset magna compellans uoce cucullum.
at Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
Persius exclamat 'per magnos, Brute, deos te
oro, qui reges consueris tollere, cur non
hunc Regem iugulas? operum hoc, mihi crede, *tuorumst.'

VIII

Olim truncus eram ficulnus; inutile lignum,

TESTIMONIA.

I 8. 1—4 'olim — formido' Hieronym. comment. in Isaiam lib. XII cap. 44 Lactant. instit. diuin. II 4, 1 1—3 'olim — deum' glossa uet. ad Prudent. apotheos. u. 293 1 Prisc. XV 5, 28 Seruius ad Aen.

VARIA LECTIO.

29 Expresso *D opp. Pph.' Ac.* arbusto] arbusta *Pph.' opp. Ac.* ambustus *Peerlk. opp. Pph.' Porph.' Ac.* reger erit *γ opp. Pph.' Porph.'* conuicia *DγFλς* conuitia *Eu* (*σl et β*) *Pph. Porph.*

30 Vindemator *Eγφ p. ras.* Vindemiator *Dφ a. ras. λ'uψ p. ras. ς' Pf. Ac.* Vindenmiator *ψ* Vindemiator *a* uindemiatur *Pph.* 'Vindemiator (Vindemator *Bamb.*) non dicitur sed uindemator (uindemiator *v Bamb. Fran.*) et ni ita dixeris uersus non stabit' *Acr.* sepe *Eγ* 31 conpellans *Fλu* compellans *DEς'* ǫpellãs *g* cucullum *DEγ pr. Fλ corr. u ς'* (*l a. ras.*) cucullum *γ* cuculum *λ* cuculum *l p. ras. y* 32 gręcus *F Pph.'* grecus *cett.' ς'* (ḡcus *a*) postquam] postquiã *λ* italo] italio *E a. ras.* 33 Persius exclamat] per te auos clamat *Peerlk. opp. Pph.'* te] *om. Pph.'* 34 reges] regis *g opp. Pph.' Ac.* consueueris *y Pph.'* censueris *E* consueras *y* consuesti *y* [*cod. Galeanus*] *Bentl.* consuestis *Peerlk.* 35 rege *λ opp. Pph.' Ac.* crede] credere *E* hic, mihi crede, tuorum est *uel* operis, mihi crede, tui hoc est *Peerlk.* tuorum est *Ω'ς'* tuorum, *om.* est *g y*

I 8. DE PRIAPO EGLOGA ·VIII· *D* EGLOGA · (EGLOCA *λ*) ·VIIII· *F λ u Porph.* INDVCIT PRIAPVM LOQVENTEM *σ* VER BAST PRIAPI *a; sermoni 7 continuant γιy sine inscriptione sed maiore littera initiali E* (*vl et β*) HOS (*sic*) SATYRA INDVCIT LOQVENTEM ‖ DE MALEFITIIS · *y* [*Fran.*] 1 eram *Ω' ς' Pph. Ac. Lactant. Hieronym. Seruius Alcuin. schol. Argentor.* II erat *codd. D H K Prisciani unde Paldamus coni.:* 'truncus erat olim' lignum] dignum *φ a. ras. λ' opp. Pph.'*

cum faber, incertus scamnum faceretne Priapum,
maluit esse deum. deus inde ego, furum auiumque
maxima formido: nam fures dextra coercet
obscenoque ruber porrectus ab inguine palus:
ast inportunas uolucres in uertice harundo
terret fixa uetatque nouis considere in hortis.
huc prius angustis eiecta cadauera cellis
conseruos uili portanda locabat in arca;
hoc miserae plebi stabat commune sepulchrum,

TESTIMONIA.

XI 65 (inutile lignum deest in cod. Paris. 7929, non in Regin. 1674) Alcuinus de gramm. p. 2085 P. 'olim truncus eram' schol. Argentorat. II (= Oberlini B) ad epod. 17, 58. 76. cf. Priap. 75, 3: 'quae tamen exanimis nunc est et inutile lignum' uita Adalberonis, mirac. cap. 1 [Pertz XIIII = XII 139]: 'nam quasi truncus erat ficulnus, inutile lignum' 4—7 'nam — fixa' Seruius ad georg. IIII 411 mythographus III tract. 6, 26 ap. Mai class. auct. III 204 = p. 189 ap. Bodeum 'fures — fixa' mythographus I lib. 2 c. 126 ap. Mai. III 46 = p. 40 ap. Bodeum 5 Prisc. IIII 3, 18 7 cf. ecb. captiui u. 1137: 'ericio latis solito considere cellis' 9 cf. ecb. capt. 1157: 'conseruus uilis, quem tardat acuta securis'

VARIA LECTIO.

2 scannū *u* facere*t* *λ* 4 coercet *DEγ* (*a*) cohercet *Fλ'ς'* *Ac.* choercet *u* 5 Obsceno *Ω'ς'* ruber] rubet *y* *Seruii cod. Vatican.* 3317 rubra *g* porrectus] proiectus *mythographus* I palus] paulus *λ* *a. ras.* 6 ast] Est *Fλ'* has *Seruii cod. Vatican.* 3317 inportunas *DEγ Fuλ corr.* *ς'* (īp: *g*) importunas *l* inportunus *λ pr.* uolucres *Ω'ς'* harundo *Fλ'u ς'* *Seruii Paris.* 7959 ārundo *D* arundo *Eγ* (*a*) 7 terret] terrae *mythogr.* III considere in hortis] haerere sepulcris *in proecdosi fuisse suspicatur Hitzigius opp. Pph.' Porph.'* considere *DEγ Fλ' ς'* insidere *uy Pph.'* consistere *y* hortis] ortis *E opp. Pph.' Porph.'* *uu.* 8—16 *in proecdosi defuisse, post serm.* 7 *editos esse suspicatur Hitzigius* 8 huc] Hvnc *prima littera maiore ut in nouo sermone g opp. Acr.* cęllis *φ* 9 conseruos *Acronis cod. Paris.* 7985 *et ed. Acronis Ascensiana* 1529 conseruus *Ω'ς'* *Acr. codd. cett.* uilis *Fλ'* (*et Fran.*) *y ecb. capt.* archa *ul* 2 10 hoc] Hic *y* [*Bruxell.* 9777 *a* 2. *m.*] *Cuninghamus Peerlk.* misere *E* plebi] phoebi *l* 1 stabat] dabat in *Peerlk.* sepulchrum *Eγ Fλ'ς'* sepulcrum *D u* (σ) *cf. Cic. orat.* 48, 160 *aspirabant* '*ueteres*' *auctore Gellio* II 3, 3, *et sua quoque aetate manere aspirationem Charisius p.* 56 *dicit;* sepulcrum et *Doederlinus post* sepulchrum *distinxerunt colo Stallbaumius*, *Keckius puncto*, *u.* 11 *post*

Pantolabò scurrae Nomentanoque nepoti.
mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
hic dabat, heredes monumentum ne sequeretur.
nunc licet Aesquiliis habitare salubribus atque
aggere in aprico spatiari, quo modo tristes
albis informem spectabant ossibus agrum;
cum mihi non tantum furesque feraeque suetae
hunc uexare locum curae sunt atque labori,
quantum carminibus quae uersant atque uenenis

TESTIMONIA.

11 cf. Acr. ad serm. II 1, 22: 'nomina luxuriosorum quos etiam (om. γ) in priore libro (libro etiam γ) Lucilius (licentius coni. Hauthal.) carpsit' 17 Consentii ars cap. 16 p. 400 K.: 'quod Horatius ait: feraeque suetae (soetae M)' 18 cf. ecb. capt. 1138: 'abdere se silici curae fuit atque labori'

VARIA LECTIO.

nepoti *interpunctione omni sublata* 11 Pantolabo *Du*(*g*) *Pph.' Porph.' cons. Acr.* Panto labo *EFλ' Ac.* Panta labo *γ* (Panta labo *Fran.* Planta labo *β*) Pantalabo *νσar* Pantolabo et *Peerlk.* scurre *E* susurrę *D* norte. (m·e) ntarfoq; *λ* nepoti] sepulcri *y* [*Valentian.* 1] *opp. Pph.'* 12 Mile *y* [*Lips.*] *opp. Pph.' Ac.* peđ *Ac.* pedis *Porph.* 1 *opp. Porf. Acr.* pedes *Ω'ς' Pph.'* cippus *DEγ φ corr.* (*β'νσag*) *Acr.* ciprus *Fλ a. ras.* (cyprus *l*) *y* cipus *u* agrǒ *γ opp. gloss. Γ* agro *y opp. gloss. Γ* 'quot pedes (pedis *Porph.*) in fronte, quot (qđ *Porph.*) in agris (agro *Porph. pr.*) habeant' *Porph.' uu.* 13 *sq. inuerso ordine habet y* [*β*], *sed errore signis » » correcto* 13 hic stabat, heredes mon : n : s :] et stabat mon : heredes ne sequeretur *Peerlk.* haeredes *Fλ'* monimentum *l* 1 *Porph.'* monumentum *Ω ς'* ne] Nec *Ac.* sequeretur *DEγ* (*σagr pr.*) sequerentur *Fλ'u* (*β'ν*) *Ac.* 'hoc monimentum heredes non sequentur' *Porph.' sed cf. Orell. inscr.* 4379. *et C. I. Graec.* 3270 *Boeckh.* 14 libet *u opp. Pph.'* aesquiliis *γFλ'* (*σa*) *Acr.* esquiliis *DEu* (*ν r et β* esquis *g*) exquiliis *y* [*Fran.*] 15 spatiari] spatiantur *Peerlk.* quo *Ω'ς'* qua *Bentl.* qui *Apitzius Peerlk.* 16 deformem *u* (*superscr.* in) *y opp. Pph.'* inforṁ *a* 17 cum] Cum (+ tū) *γ* dum *Doeringius* quin *Horkelius* tantum] uolucres *Peerlk.* ferrę q; *E* suaete *F* suaetae *λ'* suetea *E* 18 sunt *EγFλ'ς'* sint *u* sint *D*(*σ*) *y* 19 Quamtū *λ* quae] q̄ *F* q̄ue *λ* que *γ* uersant *DEγFλ'ς'* uexant *u y* 'uersant] mutant. in aliis 'uexant' lego' *gloss. χ*

humanos animos: has nullo perdere possum
nec prohibere modo, simul ac uaga Luna decorum
protulit os, quin ossa legant herbasque nocentis.
uidi egomet nigra succinctam uadere palla
Canidiam pedibus nudis passoque capillo,
cum Sagana maiore ululantem: pallor utrasque
fecerat horrendas aspectu. scalpere terram
unguibus et pullam diuellere mordicus agnam
coeperunt; cruor in fossam confusus, ut inde
manes elicerent animas responsa daturas.
lanea et effigies erat, altera cerea: maior
lanea, quae poenis conpesceret inferiorem;
cerea suppliciter stabat seruilibus ut quae
iam peritura modis. Hecaten uocat altera, saeuam

TESTIMONIA.

27 'puellam — agnam' gloss. Mai class. auct. VIII 362. 30 'lanea — cerea' Porph. ad u. 34 Seruius ad Aen. IIII 508

VARIA LECTIO.

20 perdere] pellere *Nic. Heinsius* auertere *Heinrichius* uaga *Ω′ς′ Porph.* simul — legant] uultu uix Luna decoro prodit, quum ossa sepulta legunt *Pecrlk. opp. Pph.′ Porph.′ schol. γ* decorum] decorū *E y opp. Pph.′* 22 nocentis *E γ (a 1) y [Mellic.]* nocentes *cett.′ ς′* 23 succintā *F* 26 aspectu *Ω′ς′* 27 Vungibus *ψ* deuellere *l y opp. Pph.′* 28 Caeperunt *γ u (ν σ et Fran.)* Ceberūt *g* sicut erat *Pecrlk. opp. Pph.′* infosā *E* confusus] comfusus *ν uu.* 20 *sq.* inuerso ordine sunt in *g* 29 Manes *Ω′ς′ Ac. cons. Porph.′ cf. Vergil. Aen.* IIII 427 manibus *Pph.′ probante Kirchnero* 'mire dictum est m a n e s (manibus *codd.*) animas hoc est quae animae manes sunt. ut si diceret 'manes mortuorum'' *Porph.′* 'quid sint manes animae responsa daturae?' *Acr.* eliciant *u* elicerent *D E γ F λ′ ς′ Pph.′* (elirent *g*) responsa] daresponsa *u* 30 et] *om. u y Ac. Seruius opp. Pph.′ et Porph.′ ad u.* 34 'effigees *λ* effiges *g* effugies *Pph. Porph. Ac. opp. Seru. Acr.* cęrea *γ* 31 Laęnea *λ* poenis *D E γ F (σ a l r et β)* pęnis *u (ν et Fran.)* penis *λ (g)* conpesceret *γ F λ u (σ a et β) Pph.* čpescere *E* compesceret *D (ν g l r et Fran.) Pf.* 32 Cęrea *φ* Cerea *cett.′* subpliciī *E* ut quae *D u (β′σ) cons. gloss. Fran.* utquę *ν* ut que *γ λ (g)* utq; *F (a l r)* atq; *E*
33 hecaten *D E γ F λ′ (σ a g r et β)* hecatē *u* Hechaten *ν* hecatā *y [Fran.]* uocet *γ pr.* seuam *E γ*

altera Tisiphonen: serpentis atque uideres
infernas errare canes, Lunamque rubentem,
ne foret his testis, post magna latere sepulchra.
mentior at siquid, merdis caput inquiner albis
coruorum, atque in me ueniat mictum atque cacatum
Iulius et fragilis Pediatia furque Voranus.
singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
umbrae cum Sagana resonarent triste et acutum,
utque lupi barbam uariae cum dente colubrae
abdiderint furtim terris, et imagine cerea
largior arserit ignis, et ut non testis inultus
horruerim uoces Furiarum et facta duarum.

TESTIMONIA.

37 sq. Prisc. X 1, 1 florileg. Cusanum 37 ecb. capt. 1156 'merdis — albis' gloss. Mai class. auct. VIII 357 39 Prisc. V 4, 20 40 cf. ecb. capt. 807: 'singula quid memorem? superent cum singula laudem'

VARIA LECTIO.

u. 34 *omis. y* [*Regius* 1] 34 tisiphonen *D* tisiphonem *γ* tisiphonē *ν* tisi//phonē *a* tisifonē *E* tysiphonē *β′ g* tesyphonen *F λ* thesiphonē *u* (*l* thesiphoten [n] *σ*) tessiphonem *r* serpentis *D pr. E γ* 1 (*a g*) *y* [*Gronou. pr., Lips. Mellic.*] serpentes *cett.′ D superscr. ς′ Pph.′ Porph.′ Acr.* uiderem *γ pr. aut* 1 *opp. Pph.′ Porph.′*
35 canes *Ω′ ς′ Pph.′ Porph.′ Acr.* 36 ne] neu *Peerlk. opp. Ac.* latere sepulchra] sepulcra latebant *Peerlk. opp. Ac.* foret] forte *E* his] hisṭ *λ* sepulchra *E γ F λ′* (*β′ ν a r*) *Acr.* sepulcra *D u* (*σ g*) *u.* 37 *omis. y* [*Barcinon.* 1] *opp. Priscian.* 37 Mencior *λ* ꞔapud *E u pr.* 38 ime [n] *γ* ueniat *D E γ F λ′ ς′ Prisciani codd.* 5 ueniant *u y Priscianus Hertzii floril.* mictum *D E γ F λ′ ς′ Priscianus floril.* minctum *u y* atque] q; *γ y* 39 pediatia *D γ F λ′* (*β′ a r*) *Pph.′ Acr.* pediacia *ν g* pedatia *u* (*σ*) pediatica *E* 'Pediatius . . . propter quod eum Horatius feminino nomine Pediatiam non Pediatium appellauit' *Porph.′* uoranis *γ p. ras. y opp. Porph.′ Ac.* uoram' *E opp. Ac.*
40 alt//na *D* 41 resonarent *Ω′ ς′* r'sonaret *g* resonarint *y* [*Bruxell.* 9777 *úar. a* 2. *m.*, 1 *cod. ap. Valart.* (?)] *Bentl.* resonauerint *y* [*Monac.* III] resonant et *Reisigius* 42 uarię [io] *y* [*Bruxell.* 9777] Marsae *Peerlk.* colibrę *E* 43 Abdederint [i] *E* Abdiderunt *y* [*Bamberg. a. ras. Paris.* 8213 *Wolfenbutt.* III] Abdiderint *cett.′ ς′* inmagine *λ* certa *E opp. Ac.* 44 asserit *E opp. Pph.′ Ac. Acr.* ut non] non *φ* 1 *opp. Ac.* non ut *σ pr. opp. Ac.* 45 Horruerim *Ω′ ς′* Orrueri *a pr. y* [*Barcin.*] Obruerim *y* [*Succouatic. G ap. Feam*] *Fcq*

nam, displosa sonat quantum uesica, pepedi
diffissa nate ficus; at illae currere in urbem.
Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
excidere atque herbas atque incantata lacertis
uincula cum magno risuque iocoque uideres.

VIIII

Ibam forte uia sacra, sicut meus est mos,
nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
accurrit quidam notus mihi nomine tantum,

TESTIMONIA.

46 Prisc. X 4, 23 Eutychis ars II 4 p. 471 K. 'quantum uesica displosa pepedi' gloss. Mai class. auct. VIII 458 48 'altum Saganae caliendrum' gloss. Mai class. auct. VIII 88
I 9. 1—2 'ibam — nugarum' schol. Veronens. Verg. ecl. 6, 1 (sed non legit Arn. Herrmannus) 'ibam forte' Victorinus IIII 1, 28 2 cf. ecb. capt. 4: 'nectebar neniis, nugis quia totus in illis'

VARIA LECTIO.

46 displo//sa *a* uesica *Ω′ ς′ Eutych. glossar. Mai* ue^n^sica *Prisciani cod. K* uessica *Prisciani cod. B a. ras.* ue//sica *Prisciani cod. G* pepedi *Eγ Fλ′u D corr. ς′ gloss. Γ Eutych. glossar. Mai* pependi *D* pepedit *aliquot codd. Prisciani ap. Krehl. in his D a. ras. ap. Hertzium* 47 Diffissa *DEFλ′ς′ Ac. Acr.* (diuisa *schol. ν*) Diffisa *γ u* (*a* 1) ficus] nisus *Peerlk. opp. Acr.* (fixus *schol. Fran. alt. l. opp. γ Bamb.*) ille *Eλ′* illas *Peerlk.* curre *E* in] p (in) *E* 48 Canidie *E* dentes *Ω′ς′ Pph.′* caliendrum *DEγ* (*v a r et β*) *Acr. glossar. Mai* c(a)liendrum *σ* caliandrum *Fλ′u* (*g et Fran.*) *Porph.′* (gal: *Porph. alt. l.*) caleandrum *Pph.′* 49 lacertis] iacere *Maehlyus opp. Ω′ Pph.′* 50 uincula] ·icula *E opp. Pph.′ Ac.*
I 9. REFERT MOLESTIAM GARRVLI (CA: *E* QVA: *Fran.*) *DE γ u* (*σ a r et Fran.*) *in u additum est quod exhibet F* EGLOGA (EGLOCA · *λ*) · X · (※ *Porph.*) *F λ Porph. inscriptione carent ν g l* 'Sermo iste dicitur MOLESTVS. ЄΠΙΦЄΡΟΜЄΝΟϹ' *Acr.* 'De epagomeno dicit' *Acr.* 1 Ibam] Ibam ut *Bentl. opp. Pph.′ Ac.* uia] *om. γ pr. opp. Pph.′ Porph.′* uia sacra] sacra uia *Ac. opp. Pph.′ Porph.′* meus] oms *E opp. Pph.′* 2 meditans *E* (medicans *E* 1) totus] et totus *y Lambinus* 3 Accurrit *DEγ u corr.* (*β′ ν σ a l r et omn. Cr.*) Accurit *λ* Adcurrit *F* Occurrit *u pr.* (*σ corr. g*) *Pph.′* mihi] sic *Pph.′* nomine] nome *λ opp. Pph.′*

arreptaque manu 'quid agis, dulcissime rerum?'
'suauiter, ut nunc est' inquam, 'et cupio omnia quae uis'.
cum adsectaretur, 'num quid uis?' occupo. at ille
'noris nos' inquit; 'docti sumus'. hic ego 'pluris
hoc' inquam 'mihi eris'. misere discedere quaerens,
ire modo ocius, interdum consistere, in aurem
dicere nescio quid puero, cum sudor ad imos
manaret talos. 'o te, Bolane, cerebri
felicem' aiebam tacitus, cum quidlibet ille
garriret, uicos, urbem laudaret. ut illi
nil respondebam, 'misere cupis' inquit 'abire:
iamdudum uideo; sed nil agis: usque tenebo;
persequar hinc quo nunc iter est tibi'. 'nil opus est te
circumagi: quendam uolo uisere non tibi notum;

TESTIMONIA.

4 'quid — rerum?' ecb. capt. 1143 10—11 'sudor — talos' schol. Iuuen. X 178 13 'uerbem et ficos laudabat' Charisii cod. N I 15 p. 96 K. 14 'misere — abire' ecb. capt. 135

VARIA LECTIO.

4 Arrepte *λ* manu] manui *λ* 'Ordo. quid rerum agis ait (aut *γ*) mihi tu dulcissime' *Acr.* 5 ut nunc est ut nunc est *γ* inqua *φ* *opp. Ac.* *u.* 6 *om. E*1 *add. E*2 6 assectaretur *γ E*(2) (*β' σ a*) adsectaretur *D F λ'* (*ν g* adsectetur [are] *r*) assentaretur *u* numquid *γ* (*et Fran.*) *Acr.* num quid *D E* (2) *F λ' u* (*ν σ a r et β*) nc qd *g* occupo] *om. E*(2) occupa *g* Occupio *Ac.* 7 inquit] at ille [inquit] *u* 8 Hunc *E pr. opp. Ac.* mihi] haud mihi *Peerlk.* discere *E* querens *E γ λ' u* 9 hocius *γ a. ras.* otius *E u* 10—11 puero. cum . . . talos: o te *distinxit Bentl.* 10 sodor *y* [*Bamberg. pr.*] *opp. Ac. Acr.* 11 Maner& *E* manabat *schol. Iuuen.* bolante *E opp. Pph.' Porph.' Ac.* 'uolanum' *Acr. in interpret.* balane *σ g* 12 Fęlicē *u opp. Pph.' Ac. Acr.* agebam *E γ* 1 *aut pr. F λ' Pph.'* aiebam *D u γ corr. Pph.'* quid lib& *E γ* quidlibet *cett.'* quılıbı *g* 13 uicos *D E γ u* (*σ a r* 1) ficos *F* (*β' ν g l*) *Charisius* ficos *λ* 15 Iamdudum *D γ u* (*a*) Iam dudum *E ψ* 2 (*β' ν g r*) Nam dudū *ψ* 1 Namdudumc *λ* Nā dudū *l* Iā du dū *φ* Iam uideo dudum *σ* s& *γ* 16 Persequar *E γ u* (*σ a g et β*) Prosequar *D F λ'* (*ν r et Fran.* 2 *Bland.*) iter est] ē iter *E* 17 quendam *D E F λ' ς'* quemdam *γ u*

trans Tiberim longe cubat is, prope Caesaris hortos'.
'nil habeo quod agam, et non sum piger: usque sequar te'.
demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus,
cum grauius dorso subiit onus. incipit ille
'si bene me noui, non Viscum pluris amicum,
non Varium facies: nam quis me scribere plures
aut citius possit uersus? quis membra mouere
mollius? inuideat quod et Hermogenes, ego canto'.
interpellandi locus hic erat: 'est tibi mater,
cognati, quis te saluo est opus?' 'haut mihi quisquam.
omnis composui'. 'felices! nunc ego resto.
confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
quod puero cecinit diuina mota anus urna:

TESTIMONIA.

18 'trans — cubat' Acr. ad epist. II 2, 68

VARIA LECTIO.

18 Tranſtyberim *γ* Transtibrē *E* is] his *Eγ pr.* (*a a. ras.*) cesaris *u* ortos *γ* ortos *E* 19 nil] nihil *Pph.'* quod *EγFλ' D corr. ς' Pph.'* quid *E* quid *D pr. λ corr. u y* sequar te] sequastę *D* 1 sequartę *D* 2 20 iniq; *E* asellis *E* 21 subiid *γ pr.* honus *γ u* 22 me] te *Apitzius opp. Pph.' Ac.* noui] noris *Marklandus opp. Pph. Ac.* nouit *Pf. opp. Ac.* Viscum] Fuscum *Porphyrionis ω Weichertus opp. Porph.' Acr.* 23 uarium *DEγ* (*v a g r et β pr.*) *Porph. Acr.* uarum *Fλ'u* (*σ et β corr. Fran.*) *Porf.* me] *om. γ pr. opp. Pph.' Ac.* plures *Ω'ς' Pph.'* 24 cicius *E* m̄bra *u* 26 Inter pellandi *λ'* Inī bellandi *E* 27 quis te saluo est *Dγ Fλ'ς'* quis saluo ē (*om.* te) *E* quib; est saluo te *u* quibus est te saluo *y* [1 *Bland.*] quis te saluo opus ē? *v y* '·i· in quibus necessaria salus tua est' *gloss. Γ* haut *D a. ras. Eγ* (*v σ*) haud *Fλ'u D p. ras.* (*a r et β*) *Pf.* aut *y* [*Fran.*] *Pph.* haut *g* 28 Omnis *DEγ* (*a g r*) *y* [*β Bruxell.* 9777 *Gronou.* 1 *Lips. Mellic. Valentian. Vossian.*] Omnes *Fλ'u* (*v σ et Fran.*) *Pph.'* composui *DF* (*v a g l r et Fran.*) *Pf.* composui *λ* conposui *Eγu* (*σ et β*) *Pph.* 29 Confece *y* [*Lips.*] *opp. Pph.'* factum *u pr. opp. Pph.' Acr.* triste, Sabella] triste Sabellae, *Peerlk. opp. Pph.'* sabilla *E opp. Pph.' Porph.'* 30 cecinit puero *σ opp. Pph.'* cecinit] cecini *Pph.'* puro *E* cecinit mota diuina *auctore Cruquio Bentl.* mota cecinit diuina *Peerlk.* mota] motum *Reisigius* urna] aura *Iacobsius* 'Mota anus u.] id est ipsa

hunc neque dira uenena, nec hosticus auferet ensis,
nec laterum dolor aut tussis, nec tarda podagra;
garrulus hunc quando consumet cumque: loquaces,
si sapiat, uitet, simul atque adoleuerit aetas'.
uentum erat ad Vestae, quarta iam parte diei
praeterita, et casu tum respondere uadato
debebat; quod ni fecisset, perdere litem.
'si me amas', inquit, 'paulum hic ades'. 'inteream, si
aut ualeo stare aut noui ciuilia iura;
et propero quo scis'. 'dubius sum quid faciam' inquit,
'tene relinquam an rem'. 'me, sodes'. 'non faciam' ille,
et praecedere coepit; ego, ut contendere *durumst
cum uictore, sequor. 'Maecenas quomodo tecum?'

TESTIMONIA.

34 cf. origo et exordium gentis Francorum u. 135: 'et matura suis aetas adoleuerit annis'

VARIA LECTIO.

commota ex urna dixit imminère mihi fatum. ex garrulo. aut mota urna ipsa anus cecinit quoniam sortes de urna tolluntur' *Ac. Acr.*
31 dira] dura *β'y opp. Pph.'* nec] neque *g Pph.'* 34 uitet *DEFλ'uς'* (nitet *r* 1) uites (t) *γ* uitat *σ* 1 *y* atque] *om. u* 35 uentum] Vestū *E opp. Pph.'* 36 Preterita *Eu* tum *DγFλ'uς'* dū *E* cū *ν* tunc *y* uadato *DEγFuς'* uedato *λ* uadatus *y lemma cod. Acr. Fran., Bentl.* 'Vadato (Vadatus *Fran.*) iudicio (iuditio *γ* iudicia *ν*) quia uadatus eum fuerat. Participium est' *Ac. Acr.*
37 Debeat (:: bat) *u opp. Acr.* Debeat *a Porph. opp. Porf.* quid *u opp. Pph.'* ni] ui *E* (ni *a*) *opp. Pph.'* 38 inquid *λ* hic ades] incades *E* hic] huc *y Apitzius* interea *γ y* 39 Aut . . . aut *DEγ pr. ς' Pph.'* Haud . . haud *Fλ'u pr. γ corr.* (*ν a. ras.*) //Aut . . . aut *r* Ahaud . . . haud *λ* (A *minio picta*) 40 quid] qt *a* inquid *λ* 41 an *DEγFλ'* (*νσagr*) *Pph.'* aut *u* (*β'*) *y* 42 precedere *γ* cepit *E* cępit *u* ego] ergo *Ac. opp. Acr.* durum est *β' ν σ corr. y Acr. ut uid. Doederlinus* durum *om.* est *Ω'ς Pph.' Ac.* 'Ordo et sensus est: ego sequor ut est durum contendere cum uictore id est pertinace' *Porph.'* 43 sequar *γ pr.* (*a*) sequor *cett.'ς' Pph.'* męcenas *DEF* (*ν σ l r*) *Porf. Pf.* mecęnas *γ* mecenas *λ u* (*β'ag*) *Porph. Acr.* tecum] tecum est *y* [*Bamberg. Fran., Chisianus A ap. Feam, 2 codd. ap. Valart.*] *opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* 44—52 'paucorum hominum et mentis bene sanae] Horatius dicit: 'magnum narras'.

hinc repetit; 'paucorum hominum et mentis bene sanae;
nemo dexterius fortuna est usus. haberes
magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,
hunc hominem uelles si tradere: dispeream, ni
summosses omnis'. 'non isto uiuimus illic
quo tu rere modo: domus hac nec purior ulla est
nec magis his aliena malis; nil mi officit, inquam,
ditior hic aut est quia doctior; est locus uni
cuique suus'. 'magnum narras, uix credibile.' 'atqui
sic habet'. 'accendis quare cupiam magis illi

TESTIMONIA.

47—49 'hunc — modo' Prisc. X 3, 16 47—48 'hunc — omnes' Prisc. VIIII 8, 41

VARIA LECTIO.

ne (*om. Porf.*) necesse sit (necessit *Porph.*) frequenter ostendere quis qu(a)e uerba habeat aut unde incipiat loqui. hoc obseruandum est: deinceps et supra et ubi duo puncta interposita sunt alteram personam loqui intellegas. certe iam sensus ipse docet quid Horatius, quid ille molestus dicat' *Pph.' Porph.'* 44 sane *E corr. aut* 2 sine *E pr. aut* 1 45—48 *uerba* nemo — omnis *garrulo ascribebat Stallbaumius* 45 dexterius] deterius *y* [*Bruxell.* 9777 *a* 1. *m.*] ω *Waddelius* est] te *Roederus* 46 posset *DEγFλ'ς' Ac.* posses (t superscr.) *u* possit *g* fere *λ opp. Ac.* 47 hunc hominem] huic homini *Peerlk. opp. Ac.* hominem] hominū *E opp. Ac.* hominum (c superscr.) *Prisciani* VIIII *cod. R opp. Ac.* uelles] ferres *u* si uelles *y opp. Priscian.* (*et omn. codd. Cr.*) tardere *E* 48 Summosses *DEγuς' Priscianus* Submosses *Fλ'* omnis *Eγ* (*ar*1) *y* [*Lips.*] omnes *DFλ'uς' Priscianus* uiuimus *Ω'ς' Priscianus* uiuitur *y* [*Montepess. superscr.* ł m⁹; *Galeanus Zulichem. cod. collegii Trinit. Feae Chisian. B a* 1.*m.* uiuim⁹ *Bruxell.* 10064] *Bentl. opp. Priscian.* 49 nec] ne (c superscr.) *γ y* ne *φ* 1 *λ u y* purior] pulchrior *y* [*Bruxell.* 9777] ulla] illa *u* est] *om. y* [*Bamberg.* 2 *codd. Bersmanni*] 50 nec] Ne (c superscr.) *u* nil *Ω ς'* //nil *l* nihil [4 *Bland. Fran.*; nichil *β*] mi *EγD p. ras. φ p. ras.* (*νσar*) mihi *D a. ras. Fλ'u corr. Acr. om. u pr.* (*β'g et* 4 *Bland.*) inquam *DEγFλ'ς'* (*et* 4 *Bland.*) *Ac.* umquam *u* (*σ pr.*) *y* 51 Dicior *Dλ* aut *DEγuφ corr. λ corr. ς'* haud *Fλ'* hic aut] aut hic *u* (*et in marg.* hic) 52 su//s *γ* (suis *γ pr.*) suus *cett.' ς'* suis *a* atqui *DEγuς'* atque *Fλ'* (*g*) *u.* 53 *om. D pr.* 53 ab& (h superscr.) *λ* accendis] Ascendis *Ac. opp. Acr.*

proxumus esse'. 'uẹlis tantummodo: quae tua uirtus,
expugnabis; et est qui uinci possit, eoque
difficilis aditus primos habet'. 'haut mihi dero:
muneribus seruos corrumpam; non, hodie si
exclusus fuero, desistam; tempora quaeram;
occurram in triuiis; deducam. nil sine magno
uita labore dedit mortalibus'. haec dum agit, ecce
Fuscus Aristius occurrit, mihi carus et illum
qui pulchre nosset. consistimus. 'unde uenis?' et
'quo tendis?' rogat et respondet. uellere coepi
et prensare manu lentissima bracchia, nutans,
distorquens oculos, ut me eriperet. male salsus

TESTIMONIA.

54—55 'modo uelis, quae tua uirtus, expugnabis' Diomed. 1 p. 386 K. 59—60 'nil (nihil Hieronymus) — mortalibus' Hieronym. epist. 58 uita s. Theodulphi abbatis [actt. ss. Mai I] cap. 1, 7 p. 97

VARIA LECTIO.

54 Proxumus *F λ* 1 Proximus *cett. λ p. ras. ϛ'* modo uelis quae tua uirtus est *Diomedis codd. AB opp. Ac.* quae] que *λ* 55 Expugnabit *σ* 1 (*et β corr.*) *y Diomedis cod. M opp. cod. B* Expugnabilis *g*` (*et Fran.*) *y* possit] posset *y opp. Ac.* poscit *Ianus Douza opp. Ac.* eoq// *D* eo $\overset{\text{qđ}}{—}$ eoq; *u* eo quod *y ω* 56 Difficilis *D pr. E γ F λ'* (*a r* Difficili *g*) *y* [*Bruxell.* 9777 *a* 1. *m. Fran. Gronou. Lips. Mellic. Valentiun. Zulichem.*] Difficiles *u D corr.* (*σ et β*) Difficeles *ν* primos aditus *D* haut *E*(*ν*) haud *cett.'ϛ'* dero *g* deero *Ω'ϛ'* 57 seruos] *omis. E pr.* 58 tempora *E* (temuora *E*1) temporệ *u* queram *γ u* 59 Occurrã *maiore littera initiali ut in nouo sermone g* nil] nihil *Hieronymus* 60 uita labore] labore uita *Hieronymus* hec *E* agit] ait *y* [*Fran.*] *Botheus opp. Ω'ϛ* (*et omn. codd. Cr.*) eccę *λ* 61 aristius *D E γ F λ'ϛ' Pph.' Porph.' Ac.* (aristeius *g*) aristhius *u* 62 pulchrę *φ* pulcre *u* uenis et *E γ u D corr. φ corr. λ' corr.* (*β' ν σ a*) *Pph.'* uenisset *D pr. F λ'* (*g r*) 'Interrogabat unde uenisset (uenis set *γ*) Aristius (arustius *γ*) uero (*om. Fran.*) respondet (respondit *Fran.*) *schol. Γ* 63 tendis *D E γ u λ'* 2 *ϛ' Pph.'* tendit *F λ'y* . respondet *Ω'* respondit *y Pph.'* cępit *u opp. Pph.'* 64 prensare *γ* (*β' ν a* 1 *et omn. codd. Cr.* prẹns: *r*) pensare *E* (*σ*) *y* pressare *D ψ u* (p̄ss: *a* 2 *g l*) *y Pph.' Porph.'* prẹssare *φ λ* manu] mạṭụ̂ *λ* (*sic*) bracchia *Pf. Porph.'* brachia *Ω'ϛ' Pph. Porph.' alt. l.* nutans] mutans *E opp. Ac. Acr.* nictans *y Baxterus opp. Ac. Acr.* 65 salsus] falsus *y lemma Acr. codd. Bamb. Fran. opp. Pph.' Ac.* falsum *Peerlk. opp. Pph.' Porph.' Ac.*

ridens dissimulare; meum iecur urere bilis.
'certe nescio quid secreto uelle loqui te
aiebas mecum'. 'memini bene, sed meliore
tempore dicam: hodie tricesima sabbata: uin tu
curtis Iudaeis oppedere?' 'nulla mihi' inquam
'relligio est'. 'at mi: sum paulo infirmior, unus
multorum. ignosces; alias loquar'. huncine solem
tam nigrum surrexe mihi! fugit improbus ac me
sub cultro linquit. casu uenit obuius illi
aduersarius et 'quo tu turpissime?' magna
inclamat uoce et 'licet antestari?' ego uero
oppono auriculam. rapit in ius: clamor utrimque,
undique concursus. sic me seruauit Apollo.

TESTIMONIA.

69—71 'uin — est' Prisc. X 4, 23 76 'licet antestari' Eutychis ars II 15 p. 484 K. 78 'sic — Apollo' schol. Iuuenal. I 128

VARIA LECTIO.

66 Ride*ns* *E* (Ridem *E* 1) bilis] bellis *Fλ'y* 68 set *γ* meliore *DEγu* (*σar*) meliori *Fλ'* (*β'νg*) 69 tricessima *l a. ras.* (*et Fran.*) tricesima *DEγFλς Pph.'* trigesima *u y opp. Pph.' Ac.* uintu *Dγ* (*νl et Fran.*) uin tu *Fλu* (*σagr et β*) *Pph.' uin tu E* uis tu *y Bentl.* 70 iudaeis *Fγ* iudeis *DEλu* oppedere *DγFλ' E corr. u superscr.* (*β'νσar*) *Pph.' Porf.* (oppendere *Porph.*) *Ac. Prisciani codd. BDHGLK* opponere *E pr. u* obponere *Prisciani cod. R a* 1. *m.* opperiere *g* 'Oppedere] contra dicere quasi contra pedem opponere' *Ac. Acr.* mihi] mihi *γ a. ras.* mi *γ p. ras.* inquam] ·i·q· *Ac.* inqua *y* unquam *y* umquam *y* ī//quā *a* 71 Relligio *DFu* (*νσ2 lr*) Religio *Eγλ* (*β'σ1a*) Riligio *g* at] aut *E* (at *E*2 aut *E*1) mi] mihi *DEγ a. ras. Fλ'u* (*β'νar* michi *g*) *Pph.'* mi *γ p. ras.* (*σ*) *y u.* 72 *omis. y* [*Montepess. pr. Paris.* 7976 *pr.*] *opp. Pph.' Ac. Acr.* 72 ignosces] ignoscis *ν* huncine *EF* (*β'σl*) *Acr. cod. ν* hunccine *Dγλu* (*νagr*) *Pph.' Acr. codd. γ Fran.*

73 tam] tā *ν opp. Ac. Acr.* surrexēs *λ* fugit] fiugit *E* improbus *Dγλ'u* (*gr et Fran.*) *Ac.* inpbus *EF* (*βνσa*) ac me] ame *γ* 75 tu] *om. u pr.* (*β'*) *y opp. Pph.'* 76 Inclamat *DEγFλ'* (*σ1 agr*) Exclamat *u* (*β'νr uar.*) 77 Oppo^no^ *E* Obpono *ν* Oppone *Ac.* Appono *y* Oppono *cett.' Pph.'* utrimque *DFλ'uς'* utrumque *Eγy* 78 Vmdiq. *u* Vundiq. *D* seruauit] seruabit *schol. Iuuen. opp. Pph.'*

X

[Lucili, quam sis mendosus, teste Catone
defensore tuo peruincam, qui male factos

VARIA LECTIO.

HOS OCTO VERSVS EXHIBENT Fλ' (β') y [Bamberg. a 2. m. marg. Bern. 327. 542. 619 *Berol.* 5. 269 *Burnei.* 179 (*in marg. a 2. m.*) *Dessau.* II *Dresd.* I *a 2. m.* III *et marg. Dresd. L Harlei.* 2699. 2724 *marg.* (*ab al. sed uetusta manu*) *Martinius cod. ap. Cruq. Montepess. Paris.* 7976. 7977. 8212. 8213. 8214. 8216. 10401 *Genou. Nostrad.* 184 = *Pulmanni B Petropolitanus Romani* I. VI. 2, *Ottobon.* 1660, *Feae* 3 *Vaticani* 2766. 2777 (*adscr. a* 1. *m.*) 3259. 4 *Suecouatic.* (*in his* 1675) *Palatini ADF* (*F a* 2. *m.*) *Angelicus A a* 2. *m. Barberinus B Vallicellanus A Vpsal. olim Miegianus nonnulli codd. Landini R. Stephani Lambini*, 1 *ap. Canterum*, 1 *apud Bersmannum*, *ms. Gesneri* II, *adscripti sunt in editione princ. bibl. Vaticanae teste Fea*] ω [*ed. Zaroti*, *Mediol.* 1486, *Ald.* 1501. *Iunt.* 1503. *Argent.* 1514] *CONTINVANT ANTECEDENTI SERMONI β' y* [*Montepess. Paris.* 8214 *Nostrad.* 184] *VT SERM. X EXORDIVM EXHIBENT HOS VERSVS Fλ'y OMITTVNT DEγu* (*vσagr*) *y* [*quos ipsi contulimus Bamb. Barcin. Burnei.* 179 *a* 1. *m. Bruxell.* 9777. 10064. *Gronou. Harlei.* 3534. *Lips. Paris.* 7979. 7984. 8218 *Sorbon.* 1578 *Regin. Regius Valentian. Zulichem. praeterea Argent.* III. *codd. Bland. Gemblac. Mellic. et alii apud alios editores*] *Pph.' Porph.' Ac. Acr. schol. Γ in dubium uocat Aldus Manutius*, *Horatio abiudicat Lambinus*, *Bentleius silentio damnat*, *spurios esse ostendit Frid. Iacobsius*, *Orellius Frontonis circiter aetate ab homine otioso factos esse probare studet*, *Furio Bibaculo Kirchnerus uindicare conatur*, *Fannio* (*conl. Acr. ad serm.* I 4, 21) *nuper Fr. C. Hermannus Horatianos esse primus putauit Valartius; Heindorfius aut huius aut alius cuiusdam sermonis exordium incohatum sed post reiectum a poeta putat*, *aut in schedis eius post mortem repertum et huic sermoni additis uerbis* ut redeam illuc *temere praepositum esse; C. Morgensternius hos uersus ab Horatio primum quidem initio huius sermonis positos sed curis secundis remotos esse putat. de duplici recensione huius sermonis a poeta facta etiam C. Frankeus cogitat; Io. Val. Franckius his uersibus locum in ipso sermone post uerba:* age quaeso *u.* 51 *adsignauit. Reisigius hos uersus ab Horatio compositos et post u.* 71 *inserendos esse putat* EGLOGA · XI · *F λ y* (SATYRA · XI · *Nostrad.* 184) 1 quam sis] quod sis *y* [*codd. plerique ap. Lamb.*, 1 *cod. Canteri*] quod sit *y* [*Paris.* 10401] 2 Deffensore *y* [*Bern.* 327] tuo] nouo *y* [*Berol.* 5 *pr.*] tui *Ascensius* peruincam] conuincam *y* ω [*ed. Landini ex mss.*] deuincam *y* [*Kirchneri cod. L in Dresd.* III] prope uincam *Peerlk.* qui] quod ω [*Landin.*]

emendare parat uersus, hoc lenius ille
quo melior uir † est, longe subtilior illo
qui multum puer et loris et funibus udis
exoratus, ut esset opem qui ferre poetis
antiquis posset contra fastidia nostra,

VARIA LECTIO.

3 Emenda^{re}rapat *y* [*Montepess.*] Cōmendare *y* [*Dresd.* III *Fran.*] lenius] lenior *y* [*uar. lect. ap. Pulman.*] ω [*ed. H. Stephan.*] leuius *y* [*Bern.* 327 *pr.* 619. *Berol.* 269. *ed Landin. ex mss.*] ille] illo *Hanowius* 4 Quo melior uir est *F*λ′ (β′) *y* [*Bamberg. Bern.* 327. *Dresd.* I. *Montepess. Paris.* 8213. 8216. 10401. *Nostrad.* 184 *a* 1. *m. mss. ap. Lambin.*] Quo melior uir et est *y* [*Nostrad.* 184 *a* 2. *m.*, *Kirchneri ms. L in Dresd.* III] *Meinekius* Quo melior uir adest *y* [*Berolin.* 5] Quo melior uir hic est *y* [*Martinius cod. ap. Cruq.*] Quo meliore uir et est *y* [*Bern.* 619] Quo meliorq; uir ẽ *y* [*Dessau.* II *Dresd.* III *Harleian.* 2724] quo melior uir is est *Lambinus* Est quo uir melior *y* [*Bern.* 542 *Paris.* 7976] ω [*Landin. Ald. Mediol.* 1486] est quo uix melior *Chabotius* Quo est uir melior *y* [*Berol.* 269] Quo uir melior est *y* [*Paris.* 8214] Quo uir est melior *y* [*Petropolitanus*] longe] longe ac *y* [*Martinius*] longe et *Praedicowius* illo] ille *y* [*Bamberg.*] uir, et est longe subtilior isto *Botheus* 5 qui] quem *Praedicowius* multum] paulum *y* [*mss. ap. Lambin. aliq.*, *ms. Canter.*] puer et *F*λ′β′*y* [*Bamberg. Bern.* 327. 542. 619 *Berol.* 5 *Harlei.* 2724 *Montepess. Martinius Paris.* 7976. 8213. 8214. *Nostrad.* 184] ꝑcier et *y* [*Paris.* 8216] puer est *Gesnerus* pueros *Vrlichsius* puerum est *Reisigius* nuper *Rutgersius* fuerit *Praedicowius* udis *in ras. y* [β] 6 Exoratus *F* (β′ *l*) *y* [*Basil.* I *Bern.* 327 *a* 1. *m.* 542. *Berol.* 5. *Dessau.* II *Dresd.* I. III. *Harlei.* 2724. *Montepess. Paris.* 7976. 8214. 10401. *Nostrad.* 184. *ms. Gesneri* II, *ms. ap. Rob. Stephan. Feae Vatic. G Suecouat. CDK collegii Romani B*] // // //atus *y* [*Bamberg.*] Exora///tus λ Exortatus *y* [*Bern.* 327 *a* 2. *m.* 619 *Berol.* 269 *Paris.* 8213. 8216. 10401 *uar.*] Exhortatus *y* [*Martinius*, *Petropolitanus*, *codd. ap. Lambin.*, *Feae Vatic. A I Palatin. CD Chis. A a* 1. *m. Vallicell. A*] *Aldus Praedicowius* exornatus *Glareanus* est ornatus *Valartus* excoriatus *Horkelius* est hortatus *Peerlk.* ut esset] *omis. y* [*Bern.* 327 *pr.*] opem] opus *y* [*Dresd.* III] qui] quis *Aldus* quod ω [*Landin.*] ferre] ferrer *y* [β *pr.*] 7 antiquis] Ambiguis *y* [*codd. aliq. ap. Lambin.*] fastidia] fastivia *y* [*Berol.* 5] nostra] uestra ω [*Landin.*] 7—8 nostra, — grammaticorum, e: d: *Doederlinus qui hos octo uersus genuinos habet u.* 8 *spurium iudicat Hitzigius qui septem priores uersus Horatio abiudicat et lectori coaetaneo Valeri Catonis et Horati tribuit; eundem delet Apitzius*

grammaticorum equitum doctissimus. ut redeam illuc,]

Nempe incomposito dixi pede currere uersus
Lucili. quis tam Lucili fautor inepte est,
ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
urbem defricuit, charta laudatur eadem.
nec tamen hoc tribuens dederim quoque cetera; nam sic
et Laberi mimos ut pulchra poemata mirer.
ergo non satis est risu diducere rictum
auditoris; et est quaedam tamen hic quoque uirtus;
est breuitate opus, ut currat sententia neu se

TESTIMONIA.

I 10. cf. simile exordium ap. Persium Horati imitatorem s. 3, 1: 'Nempe hoc adsidue e. q. s.' eidem s. 5, 1 Horatiani sermonis I 3 exordium ante oculos uersatum esse arbitramur 1—3 cf. Hieronym. epist. 84: 'mordetur et Lucilius, quod incomposito currat pede, et tamen sales eius leposque laudantur' 1 cf. ecb. captiui 22: 'nam pede composito certans insistere metro' 436: 'nec pede composito sese sociauerat antro' 3 sq. 'quod (quae B) — defricuit' Consentius p. 348 K. 6 cf. ecb. capt. 16: 'hic sua deuitat, dum pulchra poemata cantat'

VARIA LECTIO.

8 Gramaticorum *β' y* [*Bamberg. Berol.* 5 *Paris.* 10401] grecorum *y* [*Bern.* 327] romanorum *y* [*codd. ap. Lambin. aliq.*] ęquitū *y* [*β*] equidem *Kirchnerus omis. Landinus* illuc] illic *y* [*Nostrad.* 184 *Feae Vatic: A* 2]

I 10. EGLOGA · XI · *u Porph.* AD MALEDICTIONEM (MALEDICTIONE *a et Fran.* MALEDICTVM *σ*) LVCILII (LOC: *r*) RESPONDET (RESPONDIT *r*) *E γ* (*σ a r*) *y inscriptione carent D* (*v g l et β*) 1 incomposito *D E γ ψ u ς' Pph.' Ac.* inconposito *φ λ* (*v*) 2 Lucilii . . . lucilii *u* inepte *Ω' Ac.* inepti *β' r* 1 *et uar. marg.* 2 *y* iuepte est] inepte (ineptus) *y* [*Berol.* 5] ineptus *Doeringius* inepte\\ ē *v* 'Fautor inepte est] fauemus alicui quando aperta uitia eius negamus' *Ac. Acr.* 3 at] 'Subiectio' *Acr.* at *E γ F λ u D corr. ς' Pph.'* ad *D pr. ac l* quod] quo·d *λ opp. Pph.'* quae *Consentii cod. B opp. Pph.'* 4 defricuit (e *in ras. ut uid.*) *D opp. Pph.' Porph.' schol. γ Lips. Consentius* deconfricuit *schol. Fran.* perfricuit *Acr.* 5 caetera *D γ* (*v σ a*) nam *D* 1 *E* 1 *y* [*Doruill.* II. *Dresd.* IIII. *Monac.* IIII *Paris.* 7976 *a* 1. *m. Nostrad. corr. Valentian.* 1] *Pph. Acr.* num *γ F λ' D* 2 *E* 2 (*v σ a r et β in ras. Fran.*) *Pf.* nec *u y* n̄ *g y* 6 laberi (·rii) *γ* laberi *cett.' ς' Pph. Ac.* (liberi (a) *Pf.*) minos (mimos) *E opp. Pph.' Acr.* pulcra *u* 7 diducere *D pr. E γ* (*v σ a g r*) *Pph.'* deducere *D corr. F λ' u* (*β'*) 8 quedam *λ* hec *u* 9 est] Est ~~H~~ *φ opp. Pph.' Ac.*

impediat uerbis lassas onerantibus aures;
et sermone opus est modo tristi, saepe iocoso,
defendente uicem modo rhetoris atque poetae,
interdum urbani, parcentis uiribus atque
extenuantis eas consulto. ridiculum acri
fortius et melius magnas plerumque secat res.
illi scripta quibus comoedia prisca uiris est
hoc stabant, hoc sunt imitandi; quos neque pulcher
Hermogenes unquam legit, neque simius iste
nil praeter Caluom et doctus cantare Catullum.
'at magnum fecit quod uerbis Graeca Latinis
miscuit'. o seri studiorum! quine putetis
difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti

TESTIMONIA.

14—15 'ridiculum — res' florileg. Nostrad. 188   18 cf. ecb. captiui 706: 'talia conferre compellit simius iste'   20—21 'at — miscuit' Iulius Rufinianus de figuris sent. et eloc. § 6 p. 39 sq. Halm.   21—23 'o — contigit' Prisc. XVI 2, 12

VARIA LECTIO.

ut currat sententia neu se] est modo tristi. saepe iocoso. *D pr. opp. Pph.'*   cu^r^rat *E opp. Pph.'*   curras^t^ *u opp. Pph.'*   sentencia *λ*   *u.* 10 *sq. om. D* 1   10 Impediat *D* (2) *γ φ u ς'* Inpediat *E ψ λ*   honerantibus *F λ'*   hōnerantiḫ *D* (2)   aures *Ω' ς'*   11 sepe *D E γ λ*   *u.* 12 *omis. y* [*Lips.* I] *ante u.* 11 *ponit ν* 1   De^c^fendente *λ*   rethoris *E γ u Ac.*   poete *E*   13 urbane *F* (*l* 1) *y opp. Pph.' Acr.*   14 Extennuantis *λ* Extenuatis *F* Extenua^n^tis *D ψ*   15 Forcius *λ*   et] ac *y* [*Regius, Vatic. Palat. F*] *Porph.' ad u.* 17 *opp. Pph.'*   16 Illis *γ opp. Pph.' Ac.*   como^e^dia *γ* comedia *D E u Pph.*   17 quos] quas *γ* 1   18 unq *E*(*a g*) umquam *cett.' ς'*   simus *γ pr. opp. Pph.' Porph.' Acr.*   19 caluom *F λ'* caluum *cett. ς'*   et doctus *Ω' ς'* edoctus *y* [*Barcin. Berol.* 5 *pr. Doruill.* II] doctus *σ y*   20 gręca *F Pf.* ḡca *a l Acr.* greca *D E γ λ u ς'*   21 o s//eri *γ* o sęri *ν* o sacri (*at seri*) *a opp. Pph.' Porph.' Ac. Priscian.*   quine *γ F λ' u* (*a*) *Pf. Porph.'*   qui ne *D* (*β' ν σ r et Cruquii codd.*) *Pph. Priscian.* qui . ne *E* q̄d ne *g* 'Id est: putatisne . . .' *Acr.*   putetis *D E γ F λ'* (*β' ν* 2 *σ a g pr. r et Cruquii omnes*) *Pph. Porph. Pf. corr. Priscianus* putatis *u* (*ν* 1 *g corr.*) *y Pf. pr. Porf.* putarit *Peerlk.*   *post u.* 21 *insertus est nec suo loco omissus u.* 71 *in y* [*cod. Gesn.* II.]   22 Dificile *E*   et] ac *Peerlk.*   rodio *u*   phitoleonti *u* (*σ*) pitho leonti *E*

contigit? 'at sermo lingua concinnus utraque
suauior, ut Chio nota si commixta Falerni est'.
cum uersus facias? te ipsum percontor, an et cum
dura tibi peragenda rei sit causa Petilli?
scilicet oblitus patriaeque patrisque Latini,
cum Pedius causas exudet Puplicola atque
Coruinus, patriis intermiscere petita
uerba foris malis, Canusini more bilinguis.
atque ego cum Graecos facerem natus mare citra
uersiculos, uetuit me tali uoce Quirinus,

VARIA LECTIO.

pytho leonti *g* pito leonti *y* [*Fran.*] pitholeo (*Eγ* pitholeon *νγ alt. l.* pitoleon *Fran.* phitoleon *Fran. alt. l.*) *Acr. in interpret.* 'pitholeo, rhodius' *Porph.' in interpret.* (po&ae. leonti *Porph.* petaoleonti *Porf.* pythalochon *Porphyr. cod. Bern.* 516 *anni* 1472 *unde* Pitholeo olim *scribendum uideatur cf. Suet. diu. Iul.* 75 *Macrob. sat.* II 2, 13 23 concinus *λ* 24 ut *DEγuψ*2 (*β'σagl*2*r*) *Pph.' Ac.* et *Fλ'* (*ν*) *y* [*Bamberg. Basil.* III *Montepess. Vossianus*] commista *λ opp. Pph.' Ac.* (cōmissa *g opp. Pph.' Ac.*) 25—26 'an et cum dura tibi peragenda rei sit causa Petilli . . . cum uersus facias te ipsum percontor' *hoc ordine Pph.' cum Porph.'* 25 facias? *interpunximus cum Keckio* pconctor *E opp. Pph.'* pē eorum *Ac.* an et cum] anecum *E opp. Pph.' Acr.* *u.* 26 *post* Petilli *interrogandi nota et u.* 30 *post* bilinguis *puncto distinximus cum Kirchnero* 26 Dura//ū *u opp. Pph.' Porph.'* petelli *Eγ* (*a et β pr.*) petilli *DFλ'u* (*νσgr et Fran. β corr.*) *Pph.' Acr. cons. Porph.' fast. Capitol. et nummi* Petilli, et *Doederlinus* *u.* 27 *omis. Pph.' Porph.' Acr.*, *ante u.* 25 *ponit Maehlyus*, *post u.* 30 *Doederlinus* oblitus *Ω'ς'* oblitos *Bentl.* oblitis *Maehlyus* patriaeque patrisque] patrię patriiq; *u* patrieq patrisq; *u*2 *uar.* patrumque Latine *Peerlk.* latini *DEγφ corr. u λ*2 *ς* (*et Cruquii codd. omnes*) latinę *F u*2 *uar.* (*et Fran.*) latine *λ'* (*et β pr.*) 28 pedib; *E*1 *opp. Pph.' Acr.* exudet *EγD corr. ς' Pph.* exsudet *D pr. Fλ'u* (*g*) *Pf.* puplicola *y* [*Lips.*] *Pph. Porph.* publicola *Ω'ς' Pf. Porf. Acr.* publicula *a*1 Poplicola *Muretus* *u.* 29 *omis. y* [*Par.* 7976 *pr.*] *opp. Acr.* 30 malis] malles *u pr.* malim *Peerlk.* Canusini more bilinguis *post uerba* uetuit — uera (*u.* 32—33) *ponit Pph.' Porph.'* more] mere *E* bilinguīs (*acc.*) *Poppendieckius opp. Acr.* 31 Atque *Ω'ς'* Atqui *y Bentl. at cf. Lachmann. ad Lucret. p.* 168 graecos *y* [*Regin.*] ḡcos *al y* grecos *Ω ς'* 32 me tali *Ω'ς' Pph.' Ac.* tali me *y* [*codex collegii Trinitatis*] *Bentl.*

post mediam̄ noctem uisus, cum somnia uera,
'in siluam non ligna feras insanius ac si
magnas Graecorum malis implere cateruas'.
turgidus Alpinus iugulat dum Memnona dumque
defingit Rheni luteum caput, haec ego ludo,
quae neque in aede sonent certantia iudice Tarpa,
nec redeant iterum atque iterum spectanda theatris.
arguta meretrice potes Dauoque Chremeta
eludente senem comis garrire libellos
unus uiuorum, Fundani; Pollio regum

TESTIMONIA.

33 cf. ecb. capt. 227: 'post noctem mediam, quando sunt somnia uera' 34 'in siluam ne ligna feras' praefatio s. Eusebii Hieronymi in librum psalmorum [Vall. VIIII 1157] Hieronymus adu. Pelagian. in fine, Hieronym. Sophonio epist. 134 Seruat. Lupus ad Einhardum epist. 1 Seruat. Lupi de tribus quaestionibus liber pag. 256 Baluz. cf. Berno Augiensis de cons. tonorum diuersitate [t. II p. 114 Gerbert.]: 'in siluam ne ligna feras: et in mare pisces?' Petrus Cluniacensis epist. II 12: 'et quamuis secundum uulgare prouerbium stolidissimum uideatur humeris ligna ad siluam deferre et aqua urceo allata mare infundere'

VARIA LECTIO.

u. 33 *omis. y* [*Wolfenb.* I] *opp. Pph.' Porph.'* mediam noctem] noctem mediam *ecb. capt. opp. Pph.' Porph.* sonnia *u* 34 siluas *D* non] ne *y* ligna] ligni (a superscr.) *φ* lingua *σ g l r y* feras] feres *σ* ferās *a* feræs *y* [*Regius*] insauius] //insanius *λ* 35 gręcoꝝ *ψ* g̃corum *a l* crecoꝝ *E* grecorum *D γ φ λ u ς'* implere *Ω' ς'* inplere *σ* 36 memnona *D E F λ'* (*v g*) *Pph.' Porph.' Acr.* menona *γ* mennona *u* (*β' a r*) memona *σ* 37 Defingit *D γ* (*ν σ a*) Deffingit *β' r pr.* Defindit *E y* Diffingit *F λ' u* (*g r corr.*) diffinget *Pph.'* diffingat *Porph.'* diffringit Rhoeci *Dan. Heinsius opp. Acr.* defringit Rheni (*uel* Rheno) *Peerlk.* capud *E* haęc *ψ* hec *D λ* hoc *E* 1 (*ν* 1 *g*) *y opp. Pph.'* 38 neque *Ω' ς' Pph.'* nec *y* ede *u* sonent] sonant *φ pr, y opp. Pph.'* certancia *λ* 39 Neҁ *λ* spectanda *D γ E* 2 (*β' ν σ a l* 2 *r*) spectata *F λ' u y* spectantia *E* 1 spectatq; *g* 40 in meretrice *Peerlk. opp. Ω' Pph.'* potes] potest *F λ'* potens *φ* 2 *y* [*Bruxell.* 9777 *uar. a* 2. *m. Gotting.* I *Monac.* I *Sorbon.* 1578] *Pph.'* putes *E pr.* places *Horkelius recte schol. γ* crhemeta *u opp. Pph.'* 41 eludente] Et ludent *E* 1 senem comis, *Kirchnerus* comi garrire labello *Raymundus Seyffertus* comis] comes *ψ superscr. y* [*Basil.* III *Zulichem. pr.*] libellos *E γ F λ' u ς'* labellos *D pr. aut* 1 *y* [*Valentian. a. ras.*] libellis *y* [*Lips.* I *a* 1. *m.*] *Kirchnerus* popello *Horkelius* 42 unus]

facta canit pede ter percusso; forte epos acer
ut nemo Varius ducit; molle atque facetum
Vergilio adnuerunt gaudentes rure Camenae.
hoc erat, experto frustra Varrone Atacino
atque quibusdam aliis melius quod scribere possem,
inuentore minor; neque ego illi detrahere ausim
haerentem capiti cum multa laude coronam.
at dixi fluere hunc lutulentum, saepe ferentem
plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeso,
tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?

TESTIMONIA.

44 sq. cf. Quintilian. institut. orat. VI 3, 20: 'neque enim diceret Horatius, facetum carminis genus natura concessum esse Vergilio'
44 'Varius — facetum' Seruius ad Verg. ecl. VIIII 35

VARIA LECTIO.

Elu ψ 1 (*uolebat* Eludente) *opp. Ac.* E V̶u̶nus ψ *opp. Ac.* uiuorum ψ *opp. Ac.* pollio Ω′ς′ *Acr.* 43 facta] Fracta *y* [*Lips.*] Fata *y* [*Paris.* 8216 *pr. Wolfenb.* I] *Horkelius* Facta Ω′ς′ ['*In* 3 *codd. Bland. & Busl. hi uersus ad hunc modum leguntur*, forte epos acer, vt nemo, Varius. ductu molle atque facetum Virgilio annuerunt gaudentes rure Camœnae' *Cr.*] 44 nemo *E* (neme *E* 1) *opp. Acr.* uarius *D E γ* (*ν σ a g r et* 3 *Bland.*) *Acr. Seruii Vossianus* uarus *F λ′ u* (*β′*) *Seruii Vatic.* 3317 *Paris.* 7959 ducit *D* 1 *E γ* (*ν a r*) *Seruii Vossianus* dicit *σ g Seruii Vatic.* 3317 *Paris.* 7959 ductu *F λ u* (*l uar. et β* 3 *Bland.*) dictu *l* (*et Fran.*) ductū *D* molle] mole ψ *opp. Pph.′ Acr.* 45 Vergilio *y* [*Lips. pr. Regin.*] Virgilio Ω′ς′ (*et* 3 *Bland.*) *Acr.* annuerint *D u* (*β′*) adnuerint *F λ′* (*ν*) annuerant *γ* (*σ a*) adnuerant *r* adnumerunt *E* adnuerunt *g y* [3 *Bland. Busl. Gotting.* I *Mellic. Paris.* 7976. 8213 *Nostrad.* 184 *a pr. m. Pulmanni E*] *Acr.* camene *E* 46 uarone *γ opp. Acr.* 47 possem *DEγu* (*νσag l uar. r et β corr.*) *Acr.* possim *Fλ′* (*β′*) 48 *ego* ψ illi] *om.* ψ *pr.* λ 1 *u y opp. Ac.* 49 Hęrentem ψ Herentem *D Eγφλ′uς′* capiti] capite *γ* 1 *ut uid.* cum multa Ω′ς′ cumulata *F uar. y* cumulatam *y* multa cum *y* *u.* 50—51 'at dixti — relinquendis.' *Ritterus opp. Pph.′* *u.* 50 *omis. y* [*Paris.* 8214] 50 At *D corr. γ φ u E* 2 ψ 2 ς *Pph.′* Ad *D pr. E* 1 (*σ pr.*) Et ψ λ′ (*et Fran.*) dixi] dixit *u opp. Pph.′* lutulentū *E* lutulentē *E* 1 *opp. Pph.′* sepe *Eγλ* ferentem] ferentum λ *pr.* 51 quidæm λ quaero *DEγ* (*ν σ a r* 1) quero λ *corr.* (*g et β corr.*) *Pph.* quaeso *F u* (*l r* 2 *et Fran.*) *y Pf.* queso λ *pr.* (*et β pr.*) *y* 52 nichil *u* reprehendis Ω′ς′ reprendis *σ y* Homero] omero *E*

nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
non ridet uersus Enni grauitate minores,
cum de se loquitur non ut maiore reprensis?
quid uetat et nosmet Lucili scripta legentis
quaerere, num illius, num rerum dura negarit
uersiculos natura magis factos et euntis
mollius ac siquis pedibus quid claudere senis,
hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
ante cibum uersus, totidem cenatus? Etrusci
quale fuit Cassi rapido feruentius amni
ingenium, capsis quem fama est esse librisque

TESTIMONIA.

54 Seruius ad Aen. XI 601

VARIA LECTIO.

53 Nihil *E Porph.' opp. Ac.* comis] comes *Porph. opp. Porf. Ac.* tragici] traici *E* tragicis *u* motat licilius *E opp. Porph.'* acci *DEγ* (*β' σ a g*) *Porph.'* accii *Fλ'u* acti *v* Atti *Lambinus* Enni *Peerlk.* 54 ennii *u* (*g l*) Acci *Peerlk. opp. Pph.' Porph.'* minores *Ω'ϛ' Pph.' Porph.' Seruii Paris.* 7929 minores? ω [*Mediol.* 1477 *Venet.* 1478] minoris *g y* [*Argent.* III *Regin. Sorbon.* 1578 *Valentian.* 1] *Seruii Regin. quod nescio an recte in textum recipere noluimus; de homoeoteleuto cf. uu.* 81. 82. 83. 85 55 de se loquitur non ut] loquitur de se, ut de non *Peerlk. opp. Pph.' Ac.* reprensis *DEγφ ϛ'* reprehensis *ψλ'u Pph.'* rēphensis *λ* 56 uetat] notat *Ac. opp. Acr.* lucilii *u* (*g*) lucilli *v* legentis *y* [*Wolfenb.* III] legentes *Ω'ϛ'* 57 Querere *Eγ* num illius] non illius *ψ pr. opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* negarit *D* (*r in ras. ut uid.*) negauit *y* [*Bamberg. Wolfenb.* III] opp. *Pph.' Porph.'* 58 factos] altos *g y* [*Fran. uar. Gotting.* I *Harlei.* 4862 *Lips. pr. Sorbon.* 1578 *Wolfenb.* II *superscr.*] abtos *y* [*β uar.*] aptos *y* [*Dresd.* III *Harlei.* 2724] comptos *y* et] *om. E* euntis *D pr. γ* (*a r pr.*) *y* [*Gronou. Mellic. Montepess.*] uentis *E* euntes *D corr. cett.'ϛ' Acr.* *u.* 59 *sq. omis. y* [*Zulichem.* 1] 59 ac *DEFλ'ϛ'* (*et omn. codd. Cr.*) at *u* & *γ* (*a*) at sit *Lambinus* quid] qui *y* [2 *Bland.*] 61 cenatus *Eγλuϛ'* caenatus *DF* (*vl*) Etrusci] etrusce *γ pr. opp. Pph.'* 62 Cassi] crassi *φ opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* feruentuus *E* anni *u Pf. opp. Pph. Acr.* amne *σ y opp. Pph.' Acr.* 63 Ingeniom *γ* capsis — librisque] *del. Hitzigius opp. Pph.'* quem] quē *D opp. Pph.'*

ambustum propriis. fuerit Lucilius, inquam,
comis et urbanus, fuerit limatior idem,
quam rudis et Graecis intacti carminis auctor
quamque poetarum seniorum turba; sed ille,
si foret hoc nostrum fato dilapsus in *aeuom,
detereret sibi multa, recideret omne quod ultra
perfectum traheretur, et in uersu faciendo
saepe caput scaberet, uiuos et roderet unguis.
saepe stilum uertas, iterum quae digna legi sint,
scripturus, neque te ut miretur turba labores,
contentus paucis lectoribus. an tua demens
uilibus in ludis dictari carmina malis?
non ego: nam satis est equitem mihi plaudere, ut audax

TESTIMONIA.

65 cf. ecb. captiui 715: 'comis et urbanus, animo pius, ore serenus' 71 schol. Pers. 1, 106 Eutychis ars II 1 p. 467 K. cf. ecbasis captiui 13: 'saepe caput scabitur, uiuus conroditur unguis' 72—73 'saepe — scripturus' Hieronym. comment. in ecclesiasten cap. 2 72 'saepe stilum uertas' Pompeii commentum ap. Keil. V 1 p. 109

VARIA LECTIO.

64 propriis] *del. Hitzigius* *lucilius inquā φ* inquam] imq (= imquam) *u* *u.* 65 *omis. φ* 1 *opp. Acr.* 65 urbanis *F λ′y* *opp. ecb. capt.* limat^1^or *ψ opp. Ac. Acr.* 66 rudis et] Rudius *Casaubonus opp. Acr.* et] ex *y* [*Fran.*] a *y* at *Rutgersius* gręcis *Pf.* g͠rcis *y* [*Barcin.*] g͠cis *Ac.* grecis *Ω′ς′ Pph.* intacti] qui intacti *Peerlk. opp. Pph.′ Ac.* auctor] actor *Pph. opp. Pf. Ac.* 67 set *γ* 68 fato] facto *E* dilapsus *Ω′ς* (laps *in ras. β*) dilatus *σ g* (*et β pr. ut uid.* 1 *Bland.*) delapsus *y* [3 *Bland.*] delatus *y* euum *λ u* aeuum *cett.* 69 D&errer& *E* Detraheret *y Acr. in interpret.* *u.* 71 *omis. φ* 1 *opp. Pph.′ Porph.′* 71 Sepe capu^t^d *E* scaberet] scabar& *E opp. Ac.* scalperet *y* [*Fran. uar.*] *Pph.′ Acr. in interpret.* unguis *D pr. Eγ* (*a r*) *y* [*Paris.* 7979] ungues *cett.′ ς′ Pph.′ schol. Pers. Eutych.* 72 'iterum ad scripturus (scripturos *cod.*) retulit' *gloss. γ* quae] q. *E* legissint *γ a. ras. y opp. Hieronym.* legissent *u* 1 *opp. Hieronym.* sint] sunt *y* *comma post uocem* sint *delet Doederlinus* 74 demens] clemens *E pr. opp. Ac.* 75 Vilibus *D E γ φ u ς Pph.′* Milibus *ψ λ′* (*et Fran.*) in ludis] ^N^illudis *γ* 76 nam] n̄ *u* equitem] equidē *E opp. Ac. omis. D pr.* mihi] *omis. u*

contemptis aliis, explosa Arbuscula dixit.
men moueat cimex Pantilius, aut cruciet quod
uellicet absentem Demetrius, aut quod ineptus
Fannius Hermogenis laedat conuiua Tigelli?
Plotius et Varius, Maecenas *Vergiliusque,
Valgius et probet haec Octauius optimus atque
Fuscus, et haec utinam Viscorum laudet uterque.
ambitione relegata te dicere possum,
Pollio, te, Messalla, tuo cum fratre simulque
uos, Bibuli et Serui, simul his te, candide Furni,
compluris alios, doctos ego quos et amicos
prudens praetereo; quibus haec, sint qualiacumque,
adridere uelim, doliturus, si placeant spe
deterius nostra. Demetri, teque, Tigelli,

TESTIMONIA.

77 'explosa Arbuscula dixit' Seruius ad ecl. 10, 6 79 'uellicat absentem Demetrius' Eutychis ars II 2 p. 2169 P.

VARIA LECTIO.

77 Contenptis *u* arbustula *E* (*g*) *Acr. cod. ν* arbuscula *cett.′ ς′ Pph.′ Porph.′ Ac. Acr. codd. γ Fran. Seruius* 78 cimex] *in ras. γ* (cimex *a*) *opp. Ac.* cumex (+ ci) *u opp. Ac.* pantillius *y* [*Fran.*] *Apitzius* potill⁹ *g* crucij& *E* cruciat *y* 79 demetrias *Eutychis cod. Paris.* 80 M Fannius *ψ* (M *minio picta*) Faunius *y* [*β*] Fanius *g* ermocenis *E* ledat *E u* conuiua] c̄uia *E* tegelli *E* tigilli *g y u*. 81 *omis. D pr.* Plotius *γ F λ′ u* (*a*) Plocius *D E ς′* uarius *D E γ* (*ν σ a g*) uarus *F λ′ u* (*β′ r*) maecenas *l y* [*Bamberg. Gronou. Lips.*] męcęnas *φ* mecęnas *γ ψ* mecenas *D E λ u ς′* Vergilius *Aldus* uirgilius *Ω′ ς′ uu.* 82 *sq.* ordine inuerso in *g y* [*Lips.*] 82 hec *λ omis. u ante uocem* Octauius *punctum ponit Düntzerus* hoctauius *γ* 83 haec] aeque *Maehlyus* utinam] unin̄ā *E* laudet] laudat *F pr.* (*g*) 84 Ambicione *D F λ* 85 Pollo *E* Pollio *cett.′ ς′ Acr.* messalla *F λ* messala *D E γ u ς* (*et β*) fratre *E* (fracte *E*1) 86 bibuli *Ω′ ς′* Bibule *Murctus* serui *D E γ u ς′* seruii *F λ* (*l* 2) his te] iste *E y opp. Ac. Acr.* Furni] fu͛ni *u opp. Ac.* 87 Cōpluris *y* [*Valentian.*] Complures *D γ* (*β′ σ a g* Cn//pl: *ν*) Conplures *E F λ′* (*r*) Conpluresq; *u* Compluresque *y* 88 p̄tereo *E F λ′ u* pretereo *D* sint *Ω′* (*ν a r et Fran.*) *Acr.* sunt *σ pr. g* (*et β*) qualia cumque *D γ λ′* qualiacumque *E F u Acr.* 89 Adridere *D E* (*ν*) Arridere *γ F λ′ u ς′ cons. Acr.* placeaͫt *E* 90 te] *om. Pph.′ ad h. l.* teque]

discipularum inter iubeo plorare cathedras.
i puer atque meo citus haec subscribe libello.

TESTIMONIA.

92 cf. ecbasis captiui 695: 'i puer, atque meae citus hunc impone coquinae'

VARIA LECTIO.

om. Porph.' ad u. 18 tigelli *Ω'ς'* tigilli *g y Pph.' ad h. l. et Porph.' ad u.* 18 91 Discupularū *E* Discipularum *DγFλuς Pph.' Ac. Acr.* Discipulorum *l* 1 (*et β* 1) *y* 92 i] ŧ *γ* haec] hoc *y Ac. opp. Pph.'*

SERMONVM LIBER · I · EXPLIC̄ · ‖ INCIPIT LIBER II · *E* HORATII (HRATII *a*) FLACCI SERMONV̄ LIB̄ · I · EXPLICIT. INCIPIT (INCIP̄ · *γ*) LIB̄ · II · AD TREBATIV̄ IVRIS CONSVLTVM · *γ*(*a*) SERMONV̄ LIB̄ · I · EXPLIC̄ (EXP̄ *ψ om. λ*) INCIPIT · LIB̄ (*om. F*) · II · *Fλ'* SERMONV̄ LIB̄ EXPLICIT · INCIPIT · SCĐS *u subscriptione carent D* (*v g* 1) Expl. liber · I · Sermonum. Incip̄. · II · *σ* Q. HORATII FLACCI SERMONVM LIB̄ · I · EXPLICITVR · HINC SECĐ ORDITVR *r* · Q · hōcij flaccij Sȝmonū liber pm̄9 explicit ‖ Incipit 29 foelicir velut ꝛ dyalogū. ‖ Trebanio loquitr *g* 2 HORATII FLACCI SERMONVM ‖ LIBER · I · EXPLICIT · ‖ INCIPIT EIUSDEM ‖ LIBER · II · *Porph.*

Q. HORATI FLACCI

SERMONVM

LIBER SECVNDVS

I

Sunt quibus in satura uidear nimis acer et ultra legem tendere opus; sine neruis altera quicquid composui pars esse putat similisque meorum mille die uersus deduci posse. Trebati, quid faciam, praescribe. 'quiescas'. ne faciam, inquis, omnino uersus? 'aio'. peream male, si non

TESTIMONIA.

II 1. 1—2 'sunt — opus' Porph.' et Acr. ad serm. I 1, 1

VARIA LECTIO.

II 1. ·NCIPIT Ł· SCĐS SERMONV̄· *ν* Ad trebatiū eqtē romanū scribit *u* Ad trebatium scribit equitem romanum *Porph.'* Ad trebatium quendam iuris peritum scribit et consulit quidnam faciat *Acr.* 1 satura *Porph. ad serm.* I 1, 1 satyra *D ψ λ'* (*σ a g* et *β*) *Pph.' Porf. ad serm.* I 1, 1 *Acr. codd. ν* et *Bamb. ad serm.* I 1, 1 satira *E γ φ u* (*ν* et *Fran.*) *Acr. cod. γ ad serm.* I 1, 1 uidear nimis] nimis uider *E* uidear *D γ λ φ 2 ς' Porph.'* et *Acr. ad serm.* I 1, 1 uideor *F u* (*l ut uid.*, *sed parum liquet*) *y om. Pph.'* 2 tendere *Ω' ς' Porph.'* et *Acr. ad serm.* I 1 tenere *g* intendere *y Nic. Heinsius* quidqiđ *F* (quid quid *l*) quicquid *cett. ς'* (quitquid *g*) 3 Conposui *ν* (et *β*) Cv̄ posui *E pr.* Composui *cett.' E corr. ς* similis *E γ* (*σ corr. a g*) *y* [*Bruxell.* 9777 *a* 1. *m. Valentian.* 1] similes *cett.' ς'* 4 die] dı *λ* dieş *γ* deduci *D E γ ς'* diduci *F λ' u* (*r uar.*) *y* 5 fatiā *u* prescribe *F λ* quiescam *F* 1 *ut uid.* (*r*) *y* quiescas *cett.' φ 2 ψ uar. ς'* inquis] inqd *g* 6 aio] ago *E pr.* (aio *g*) *opp. Pph.'* non] nau *γ pr.*

optimum erat; uerum nequeo dormire. 'ter uncti
transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
inriguumque mero sub noctem corpus habento.
aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
Caesaris inuicti res dicere, multa laborum
praemia laturus'. cupidum, pater optime, uires
deficiunt: neque enim quiuis horrentia pilis
agmina nec fracta pereuntis cuspide Gallos
aut labentis equo describat uolnera Parthi.
'attamen et iustum poteras et scribere fortem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius'. haut mihi dero,
cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
uerba per attentam non ibunt Caesaris aurem,

TESTIMONIA.

7—8 'ter — alto' Ioannes Saresber. policr. I 8   15 schol. Pers. 5, 4   16—17 'et scribere — Lucilius' Prisc. VII 2, 4

VARIA LECTIO.

7 Obtimū *λ*   ter] iter *E opp. Acr. Ioann. Saresber.*   uncti] unti (c supra) *γ opp. Ioann. Saresber.*   *uersum* 9 *ante u.* 8 *exhibet y* [*Valentian.*]
Transnato *E γ pr.* (*β'*) *Pph.' opp. Acr. Ioann. Saresber.* Trans nanto *φ* Trasnanto *ψ*   9 Inriguum *DEFλu* (*ν*) Irriguum *γ ς'*   10 rapit] capit *D pr. y* [*Basil.* I *Bentlei Colbertinus*] *Bentl.*   11 Cesaris *E u*   12 Premia *u*   obtime *λ*   14 nec] ne *E* (*ν*) *y opp. Pph.'*   fracta] facta (r supra) *E opp. Pph.' Porph.' Ac.*   pereuntis *E γ* (*a* 1) *y* [*Bruxell.* 9777 *Gronou.* 1 *Mellic.*] *Pph.'* preuntis (e supra) *D* pereuntes *Fλ'uς'*   15 labentes *E opp. schol. Pers.*   describit *DFλ'* (*β'σr* 2 *uar.*) describat *Eγu* *φ* 2 *uar.* *ψ* 2 (*var et β corr.*) describet *g* ['describat. *sic habet cod. Mart. ceteri aut* describit *aut* describet' *Cruq.*] descripsit *schol. Pers.*
nuulnera *y* [*Regin.*] uulnena *ψ* uulnera *cett.' ς' schol. Pers.*
16 At tamen *Dλ' opp. Pph.' Ac.*   17 Scipiadam *Ω'ς Pph.' Priscianus* Scipiadem *y* [*Dresd.* III]   haut *Eλ* (*σ*) haud *DγFuς* (*et β*) *Ac.* (aud *Fran.*) aut *y* [1 *Bland.*]   deero *Ω'ς'* (*et idem cod. Bland.*) dero *g*   18 Cum *DEγφuς Ac.* quum *y* [*idem cod. Bland.* (?)] Dum *ψλ'* (*et β corr. Fran.*)   res] *omis. ψ pr. opp. Ac.*   ipsa] ista *Peerlk. opp. Ac.*   feret] fer//t (e supra) *ψ* ferat *y* ferunt *Ac.*   nisi] aut *y* [*idem cod. Bland.*] *opp. Acr.*   dextro] deero *D a. ras.* dero *D p. ras. opp. Acr.*   19 per attentam] parat (e supra) tentā *E*   attentam] attantā (e supra) *φ opp. Pph.' Porph.'*   cesaris *u*

cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.
'quanto rectius hoc quam tristi laedere uersu
Pantolabum scurram Nomentanumque nepotem,
cum sibi quisque timet, quamquam est intactus, et odit?
quid faciam? saltat Milonius, ut semel icto
accessit feruor capiti numerusque lucernis;
Castor gaudet equis; ouo prognatus eodem
pugnis; quot capitum uiuunt, totidem studiorum
milia: me pedibus delectat claudere uerba
Lucili ritu, 'nostrum melioris utroque.
ille uelut fidis arcana sodalibus olim
credebat libris, neque, si male cesserat usquam,
decurrens alio, neque si bene: quo fit, ut omnis

TESTIMONIA.

26 schol. Statii Theb. VI 329 27—28 'quot — milia' schol. Pers. 5, 52 29 Porph.' uita Horati

VARIA LECTIO.

20 si palpere, recalcitrat] equus palpare recalcitrat, *Peerlk.* palpebre *D a. ras. y Pph. opp. Porph. Ac.* palpare *v y opp. Pph.'* recalci//trat *ψ* recalcitret *y Bentl. opp. Ac.* 21 hoc] hic *E quod quidem inrepsisse uideatur ex art. p.* 140 laedere *y* [*Argent.* III *Bamberg.' Montepess.*] ledere *Ω'ς'* *u.* 22 *del. Apitzius* (*conl. serm.* I 8, 11) *opp. Ac. Acr.* 22 Panto labū *E γ F* Pantobabum *D pr. opp. Ac.* scurram] scurritē *E* que *D E γ u φ corr.* (*ν a g et β, σ in litura*) *Pf. pr.* ue *F λ'* (*r et Fran.*) *Pph. Pf. corr.* nepotem] nopotē *E* poetā *u* ı *opp. Pph.'* 23 cum] quem *Doederlinus opp. Acr.* quisque] quis^q. *E* 24 millonius *g y Pph.' Porph.' inscr. ap. Gruterum* 54, 1 milonius *Ω'ς' Porph. alt. l. Acr.* semel] simul *y Porph.' in interpret.* icto] uncto *Peerlk. opp. Ac.* 25 numerus] numeris (r superscr.) *E opp. Pph.' Ac.* 26 Castor] ₽ Castor *u* 27 quot] quod *E φ* ı (*l* ı) *Ac.* uiuunt *Ω'ς' schol. Pers.* *u.* 28 *omis. E* ı *opp. Ac.* 28 Milia *Ω'ς' Ac.* uerba] uerbū *u y* 29 Lucilii *u*(*ν σ g et Fran.*) *opp. Porphyrionis uita* ritu] ritum *Porph.' uita Horati* 29—37 *interpunxi cum Keckio* 30 uelud *Ac.* archana *λ'u* qui arcana *Peerlk. opp. Pph.'* 31 nec si male res erat *Gogauius* neque se male gesserat *Peerlk.* gesserat *D E γ F λ' u corr.* (*ν σ a g r et β corr. Fran. omn. Cruq.*) cesserat *u* ı (*et β pr.*) *y* usquam *D E γ F λ' ς'* umquam *u φ uar.* (*σ* ı *r et β in ras.*) [vnquam 1 *Bland.*] 32 quo] qđ (= quod) *E opp. Ac.* omnis] oĩs *u pr. y opp. Acr.*

uotiua pateat ueluti descripta tabella
uita senis'. sequor hunc, Lucanus an Apulus, anceps:
nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
missus ad hoc pulsis, uetus est ut fama, Sabellis,
'quo?' ne per uacuum Romano incurreret hostis,
siue quod Apula gens seu quod Lucania bellum
incuteret uiolenta. sed hic stilus hau petet ultro
quemquam animantem et me ueluti custodiet ensis
uagina tectus: quem cur destringere coner
tutus ab infestis latronibus? o pater et rex
Iuppiter, ut pereat positum robigine telum,
nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille
qui me commorit (melius non tangere! clamo),
flebit et insignis tota cantabitur urbe.

TESTIMONIA.

35 Porph.' uita Horat. 42—43 'o — rubigine ferrum' Prisc. XV 6, 35 44—46 'at — flebit' Prisc. XVII 1, 5 44 sq. cf. ecb. captiui 553—555: 'nec quisquam noceat cupido mihi pacis, et ultra de grege conuentus non sit, qui calcitret ullus, qui te commouit, melius non tangere scibit' 45—46 'qui — flebit' Prisc. X 3, 16

VARIA LECTIO.

34 apǒlus *γ* apulus *cett.' ς' Acr.* appulus *ν y* 35 finem] *om. Pph.' opp. Porph.' uita Hor.* 36 Ma'ssus *D opp. Acr.* ut] et *g y* 37 quo ne] ne quo *Doederlinus opp. Acr.* uacuum *Ω' ς' Ac.* (uactium *Acr.*) 38 Sįue *λ* quod . . . quod] quid . . . quid *Bentl.* appula *ν* (*et β*) seu quot *F* bellum] belli *Bentl.* 39 Incurr& *E* set *γ* si *E opp. Pph.' Ac.* hau *Pph.* haut *E λ* (σ) haud *cett. ς' Pf.* aut *aut* ut *a* 1 petet] pitő (*an* prei?) *E opp. Pph.'* petit *σ y opp. Pph.'* 40 quemquam] Quēq; *u* 41 quem] quę *E opp. Ac. Acr.* destriugere *D E γ ψ uar. ς'* distringere *F λ' u* coner *D in ras. u.* 42 *in rasura D* 43 Iuppiter *E u ς' Pph.* Iupiter *D γ F λ'* (*a*) *Pf.* positum *Ω' ς' Pph.' Priscianus* potius *Peerlk.* robigine *E y* rubigine *cett.' ς' Priscianus* telum] taelum *F λ'* ferrum *Priscianus opp. Ac.* collum *y opp. Ac.* 44 pacis] paucis *ψ a. ras.* (*l a. ras.*) ille *Ω' ς' Priscianus* illi *Peerlk.* 45 commorit *D E γ u ς' Ac. Priscian.* conmorit *F λ* commouit *ecb. capt. opp. Acr.* commordit *y Rutgersius* 46 fleuit 5 *codd. Prisciani lib.* XVII., 2 *codd. lib.* X. *opp. Acr.* tota] nota *E opp. Acr.* urbę *F*·

Ceruius iratus leges minitatur et urnam,
Canidia Albuci, quibus est inimica, uenenum,
grande malum Turius, siquid se iudice certes.
ut quo quisque ualet suspectos terreat, utque
imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
dente lupus, cornu taurus petit: unde, nisi intus
monstratum? Scaeuae uiuacem crede nepoti
matrem: nil faciet sceleris pia dextera; mirum:
ut neque calce lupus quemquam neque dente petit bos:
sed mala tollet anum uitiato melle cicuta.

TESTIMONIA.

54 cf. ecb. captiui 530: 'uerum nil sceleris faciat pia dextera regis' 55 cf. ecb. capt. 365: 'nam neque calce lupus neque quemquam dente petit bos'

VARIA LECTIO.

47 Ceruius] Seruius *y Lambinus opp.* Ω′ ς′ (*et omn. Bland.*) *Pph.′ Porph.′ Ac.* minitatur] imitatur *Porph.′* minatur *Acr.* 48 Canida (i *supra*) *λ opp. Pph.′ Ac.* Canidiam *γ pr. opp. Pph.′ Ac.* albuci Ω′ ς′ *Pph.′ Porph.′ cons. Acr.* albuti *y* Albutius *Porph. alt. l. in interpret.* albu. *Ac.* est] *omis. D pr.* 49 malum] ,alū (m *supra*) *E* turius *E γ λ ψ uar.* *u* 2 *in marg.* ς′ *Pph.′ Porph.′ Ac. Acr.* turias *D F* (*l*) torius *u* Furius *Cruquius* quid . . . certes *E γ* (*ν* 1 *σ a et β*) *Pph.′* quis . . . certes *r* 1 quid . . . certet *D corr. y* quis . . . certet *D F λ′ u γ uar.* (*ν* 2 *g r* 2 *et Fran.*) quid sibi . . . certes *Apitzius* 50 ut] Et *u opp. Ac.* ualet] ualeat *u* ualeat *g* 51 mecum] metū *λ a. ras. opp. Pph.′* 52 cornu] cornu *D* (curnu *D* 1) 53 Monstratā *F* 1 (*l* 1) *opp. Ac.* scaeuae *γ* sceuę *D F λ′ u* sęue (c *supra*) *E* crede] credere *F a. ras. opp. Pph.′ Ac.* 54 nil] nılnıl *λ* faciet] facet (i *supra*) *λ opp. Acr.* faceret (*supra* † faciet) *u opp. Acr.* faciat *g* (*et Fran.*) *y ecb. capt. opp. Acr.* mirum Ω ς′ *Ac.* //mirum *l* mirum est *y* uerum *y signum exclamandi post* mirum *ponit Stallbaumius, interrogationis signum Halmius* mirum ni (*uel* si) *Bentl.* mirum, quin *Goellerus* nimirum *Meinckius* mirum: at *Horkelius* 55 neque] ne *E* quemquam] quenq *u* q̃quā *g* neque dente] dente (neq; *supra*) *λ* nec dente *φ* (*l*) dente (nec *supra*) *ψ* petit] peti' *λ* petat *F* (*σ corr. g l*) *y* petit *in ras. ut uid. D* 56 Set *γ pr.* mala] male *E* 1 *γ pr.* (*β′ r* 1) *Pph.* mala *D F λ′ u E* 2 *γ corr.* (*ν σ a g r* 2) *Pf.* tollet]

ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
expectat seu mors atris circumuolat alis,
diues, inops, Romae, seu fors ita iusserit exul,
quisquis erit uitae scribam color. ‘o puer, ut sis
uitalis metuo, et maiorum nequis amicus
frigore te feriat’. quid? cum est Lucilius ausus
primus in hunc operis componere carmina morem,
detrahere et pellem, nitidus qua quisque per ora
cederet, introrsum turpis; num Laelius aut qui
duxit ab oppressa meritum Karthagine nomen,
ingenio offensi aut laeso doluere Metello
famosisque Lupo coperto uersibus? atqui
primores populi arripuit populumque tributim,

TESTIMONIA.

69 gloss. Mai class. auct. VIII 579

VARIA LECTIO.

toll& *E* (tellet *E* 1) tollit σ *y* *opp. Pph.′* uiciato *D γ* cicuta] //icuta (c *supra*) *λ* *opp. Pph.′* 57 Neu *u* 58 Exspectat *λ pr.* Expectet (a *supra*) *g* Expectat *cett.* ς′ mors] sors *γ pr.* mors iam *Peerlk.* circum uolat *D E γ ψ* circumuolat *φ λ u* 59 rome *λ* iusserit *Ω′* ς′ luserit *r* 1 *y* *Fea* exul *Ω′* ς′ *Ac.* 60 erit] erat *λ pr. ut uid.* uite *λ* 61 et] *del.* *Keckius* maiorē *E* amicus] amicis *D pr.* 62 Frigora *ν* 1 *Ac.*

est] *omis. D ω* 63 hunc] hūc (n *supra*) *λ* huc *g* hunc . . . morem] hanc . . . formam *Marklandus* componere *D E γ λ′* (*β′ σ a r*) conponere *F u* (*ν*) ꝯpon̄e *g* 64 pellem] morē (: — : pellem *supra*) *u* qua] ꝗ (= quia) *a* (*a* 2 *uar.:* qua) *y* *opp. Ac.* 65 Cędere *γ* Cederet (in *supra*) *ν y* [*Vossianus*] in cederet *y* *Nic. Heinsius* introrsum] intorsum *D y* introrsus *g y* lelius *D E γ u* aut *E γ F λ′* *D in ras.* (*β′ ν corr. σ a r*) et *D a. ras. ut uid.* *u* (*ν pr. g r* 2 *uar.*) 66 opressa *E* kartagine *E* (*ν et Fran.*) cartagine *D F λ* (*g r et β* cart: *l*) carthagine *γ* *pr.* (*σ a*) karthagine *γ corr.* chartagine *u* 67 Ingenō (i *supra*) *λ* laeso] lapso *λ* les//o *D* leso *u* deluere *E* 1 metællo *D a. ras.*

68 Famosiq. (s *supra*) *D opp. Pph.′* que] ue *Cuninghamus opp. Pph.′* copto *D cf. Lachm. Lucr. p.* 135 *sq.* cooptis (o *supra*) *u* cooperto *cett.′* ς′ *Pph.′* atqui] &qui *F* (*l a. ras.*) *y* atꝫ (= atque) *g* 69 populum] populis *glossar. Mai opp. Ω′* ς′ (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph.′ Ac. Acr.*

scilicet uni aequs uirtuti atque eius amicis.
quin ubi se a *uolgo et scaena in secreta remorant
uirtus Scipiadae et mitis sapientia Laeli,
nugari cum illo et discincti ludere, donec
dequoqueretur holus, soliti. quicquid sum ego, quamuis
infra Lucili censum ingeniumque, tamen me
cum magnis uixisse inuita fatebitur usque
inuidia, et fragili quaerens inlidere dentem,
offendet solido, nisi quid tu, docte Trebati,
dissentis. 'equidem nihil hinc diffindere possum;
sed tamen ut monitus caueas, ne forte negoti
incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:

VARIA LECTIO.

tributim *Dγ Fλ'u E* 2 *ς'* (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph.'* tributum *E* 1 (*g*) *y Lambinus* 70 ęqus (u supra) *a* aequus *Ω'* (*νσr* 2) ęquis *r* 1 equns *β'g* 71 uulgo *Ω'ς'* et] e[t] *F* scaena *σ l y* scena *Ω'ς'* 72 scipȧidę *D* laeli *Eγφψ corr. λ corr.* (*a* 1 *l*) lęlli *D* laedi *ψ a. ras. λ pr. opp. Acr.* lęlii *a* 2 (*et Fran.*) lelii *u* (*ν r* 2) leli *σgr* 1 (*et β*) 73 distinti (c supra) *γ* 74 Dequoquereter *γFu* (*β'a*) *y* [*Bamberg.* 1 *Barcin. Gronou. Vossian.*] Dequoqueret *λ* (De'co queretur *l*) Dequeritur (co supra) *E* Decoqueretur *D*(*νσgr*) *cf. art. poet.* 186: 'quoquat' *Verg. Aen.* VII 636: 'requoquont' *Ouid. met.* VII 265: 'inquoquit' *et cf. Quintil. instit.* VI 3, 47: 'quae Ciceroni aliquando sed non in agendo exciderunt, ut dixit, cum is candidatus, qui coci filius habebatur, coram eo suffragium ab alio peteret: ego quoque tibi fauebo' holus *Ω'ς'* olus *ν* quidquid *F* (*σa* 1 *l*) q̷d *g* quicquid *cett. ς'* quamuis] quā uis *ψ* qmuis (a supra) *λ* quauis *y* 75 lucilii *Fλ'u Pph. Porph. opp. Pf. Porf.* 77 querens *λ u* inlidere *EγFλ* 1 (*νagr et β* 1) illidere *Du* (*σl et β* 2 *Fran.*) 78 Offendit *σy* Offenđ = Offendis *Ac. opp. Acr.* solido] solito *D uar. opp. Acr.* trabati (e supra) *E* 79 nihil *DEγFλ'* (*νσar et Fran.*) *Pph.'* nichil *u* (*et β*) nil *g* hinc] hic *y opp. Ω'ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) *Pph.'*

diffingere *γu* (*β'ar et* 3 *Bland.*) *Ac.* difingere *σ* deffinge *g* diffindere *D pr.* (*ν corr. et Fran. uar. V*) *y* diffindere *D* diffundere *E* diffidere *F λ u uar.* (*ν pr. l* 2, *l* 1 *n. l.*) *Pph.'* 'Diffingere legitur et (*om. Porph.*) diffidere' *Porph.'* his diffindere *Bentl.* 'Praetor enim solebat dicere: hic dies diffisus (diffusus *Fran.* confisus *ν om. γ*) esto' *Acr.*

80 Set *γ pr.* negoci *λ* negotii *Fu* *u.* 81 *omis. γ pr. opp. Pph.' Porph.'* 81 I//ncutiat *D* Incitiat (v supra) *E opp. Pph.'* sanctarum] scãurū *u opp. Pph.' Ac.*

si mala condiderit in quem quis carmina, ius est
iudiciumque'. esto, siquis mala: sed bona siquis
iudice condiderit laudatus Caesare? siquis
obprobriis dignum latrauerit, integer ipse?
'soluentur risu tabulae, tu missus abibis'.

II

Quae uirtus et quanta, boni, sit uiuere paruo
(nec meus hic sermo est, sed quae praecepit Ofellus
rusticus, abnormis sapiens crassaque Minerua)

TESTIMONIA.

82—83 'si — iudiciumque' Apollinar. Sidon. epist. 11 Ioann. Saresber. policr. VII 24

VARIA LECTIO.

u. 82—84 in — condiderit] *omis. y* [*Montepess.*] 82 condederit *ν* 83—86 ['esto si quis mala. *Haec sunt Horatii percontantis Trebatium ad eum usque uersum*, soluentur risu t. *idque cum nota interrogationis in V' Cruq.*] 83 Iuditiū *Eu* set *γ pr.*

84 laudatus *DEγFu* (*ν a g l ı r et* 2 *Bland.*) laudatur *λ* (*β' σ l* 2) cesare *u* 85 Obpbriis *DFλ'u* (*β' ν σ r*) Opprobriis *γ* (*a g*) Oppriis *E* opprobrium *y* [2 *Bland.*] latrauerit *Ω' ς'* lacerauerit *y Lambinus Bentl.* ipsę *φ opp. Ac. Acr. ipsę ψ* 86 tabulae *Ω' ς' Pph.'* rabulae *Franckeus opp. Pph.' Acr.* subsellia: *Peerlk. ex Porph.' Acr.*

II 2. AD OFFELLIVM *DE* EGLOGA · II · *F* EGLOGA · II · AD OFELLVM *λ inscriptione carent γ u* 'In hac egloga sub persona Ofelli luxuriosos carpit' *Porph.'* 'In hoc sermone sub persona Ofelli cuiusdam stoici lacerat luxuriosos' *Acr. huic sermoni primum edito uersus* 2 *sq.* 112—136 *defuisse, sermonem olim tantum ad u.* 111 *pertinuisse, posterius editum additis uersibus* 2 *sq.* 112—136 *esse putat Keckius, totam eclogam Lucano attribuit Hitzigius conlato prooemio cum Pharsal.* IIII 377, *sed Horati nomen testantur Priscian. Eutych. schol. Pers. Seruius Charisii ed. princeps.* 1 boni *D pr. EγFλu ς'* (*et omn. Bland.*) bono *D corr.* bonis *l a. ras. y Pph.' Acr.* sit] quid *uel* quanta homini sit *Peerlk. opp. Pph.'* 2 set *γ* quae *Ω'* (*σ a g et β*) quem *ν l* 2 *r* (*et Fran.*) precepit *λ* recepit *E* ofellus *DEγFu ς'* offellus *λ pr.* ofella *σ superscr. Torrentius Bentl. opp. Acr.* 3 abnormi *Eγ pr. λ u pr. F p. ras.* (*ν p. ras. σ a l p. ras. et β* 3 *Bland. uetustiss.*) *Acr. uar.* abnormis *γ corr. F a. ras. u corr.* (*ν a. ras. g l a. ras. r et Fran. a. ras.*) *Ac.* ab normis*D* 'ultra normam philosophiae peritus, aut a b n o r m i recta' *Acr. cf. Cic. Lael.* 5, 18: 'ad istorum normam fuisse sapientis'

discite, non inter lances mensasque nitentis,
cum stupet insanis acies fulgoribus et cum
adclinis falsis animus meliora recusat,
uerum hic inpransi mecum disquirite. 'cur hoc?'
dicam, si potero. male uerum examinat omnis
corruptus iudex. leporem sectatus equoue
lassus ab indomito uel, si Romana fatigat
militia adsuetum graecari, seu pila uelox
molliter austerum studio fallente laborem
seu te discus agit (pete cedentem aera disco),
cum labor extuderit fastidia, siccus, inanis
sperne cibum uilem, nisi Hymettia mella Falerno

TESTIMONIA.

II 2. 8—9 'male — iudex' Hildebertus mor. philos. 985 10—11 'uel (uelut cod. P) si — adsuetum' Eutychis ars II 3 p. 470 K.

VARIA LECTIO.

4 lances *Ω'ς' Pph.'* nitentis *D E γ (a) y [Bruxell.* 9777 *Regin. Vossian.* 1] nitentes *F λ'u (β'ν σ g r) Acr.* 5 insanis] in uanis *Peerlk. opp. Ac. Acr. u.* 6 *omis. E* 1 *aut pr.* 6 Adclinis *Ω'* (*β'ν a r* Adcliu: *g*) Acclinis *σ Ac. cf. Verg. Aen.* X 835
7 Verbū *E* iupransi *Ω'ς Ac. Acr.* inprensi *y [β pr.]*
8 uero *D pr. opp. Ac.* examinat] ạexaminat *ψ* exanimat *u opp. Ac. Acr. Hildebert.* 10 *sqq. Stallbaumius interpunctionem sustulit post* indomito, *post* aera disco *suspensae orationis signo interposito*

10 lassus] Lassus *D* Lassus *y [Regin.]* Lais' *y [Valentian.]* Lapsus *ω Acronis cod. Fran. opp. Acr. codd. γ ν* fatigat] fatiget *Eutych.*

11 Milicia *D* Malitia *ψ opp. Pph.' Eutych.* adsuetum *D F λ' E* 2 (*ν σ r et β*) *Pf. Eutych.* atsuetū *E* 1 assuetum *γ u (a g et Fran.) Pf.* grecari *Pf.* g̃cari *y [Zulichem.]* grecari *Ω'ς' Ac.* egregari *Pph.* 'aut luxuriari aut Graeco more ludere' *Porph.'* 12 molliter austerum] *del. Peerlk. opp. Ac.* molliter] Mollito *uel* Molire *quidam ap. Lambin. opp. Pph.' Ac.* studio fallente laborem] *post uocem* agit (*u.* 13) *ponit Peerlk.* fallente] fallaute *D* fallante *ν* 13 agit *Ω'ς'* (*et a* 2 *uar.*) aget *ν g y* ait *a* pete — disco] *del. Peerlk.* cedentem] cędentē *ψ φ* 2 cędente *φ* 1 (*l*) aera] mera *F* 1 (*l* 1) 14 extuderit *D E γ (β'ν σ a g l p. ras.) Ac.* exstuderit *F (l a. ras.)* extulerit *λ u (r et β p. ras.) y* expulerit *y Bentl.* 15 Spenne *u a. ras.* hymettia *g y [Lips.]* himettia *D a. ras. γ* hymetia *F λ' (et β)* hymetica *y [Fran.]*

ne biberis diluta. foris est promus, et atrum
defendens piscis hiemat mare: cum sale panis
latrantem stomachum bene leniet. unde putas aut
qui partum? 'non in caro nidore uoluptas
summa, sed in te ipso est. tu pulmentaria quaere
sudando: pinguem uitiis albumque neque ostrea
nec scarus aut poterit peregrina iuuare lagois.
uix tamen eripiam, posito pauone uelis quin
hoc potius quam gallina tergere palatum,
corruptus uanis rerum, quia ueneat auro
rara auis et picta pandat spectacula cauda:
tamquam ad rem attineat quicquam. num uesceris ista
quam laudas pluma? cocto num adest honor idem?

TESTIMONIA.

16 'non biberes — antrum' gloss. Mai class. auct. VIII 459 23—24 'posito — palatum' Prisc. VIIII 9, 50 24 schol. Pers. 3, 114

VARIA LECTIO.

himettia *D a. ras.* himetia *ED p. ras.* (*v a*) himecia *σ* hyme//*cia r* hymetica *y* [*Fran.*] ymetia *u* felerno *ψ* 16 diluta] duluta *E* deluta *σ y* *at dens* opp. *Ac. glossar. Mai* est] tibi *Peerlk.* 17 Defendes *a* opp. *Ac.* piscis *D pr. γ* (*v a g r* 1) *y* [*Bruxell.* 9777 *Valentian.* 1] pisces *EFλ'u D* corr. (*β'σ r* 2) 18 stomacū *Fλ* (*β'*) leniet *DγFu* ς' lenie *E* liniet *λ* *u.* 19 *omis. u* opp. *Ac. Acr.* 19 partum? non in] paritur non ex *Peerlk.* opp. *Ac. Acr.* 20 set *γ* pulmentaria] pulumentaria *D* opp. *Pph.' Ac. Acr.* quere *λ* 21 neque *Ω'ς' Pph.'* nec *g y* ostrea *D* 22 lagonis *Fλ' Pph.' Ac.* laganis *g* 23 tamen] tandem *y* [2 *Bland.*] opp. *Ac. Acr.* 24 pocius *D* quam] qua *E* opp. *Priscian. schol. Pers.* 25 'Variis (uanis *Pph.*) rerum quia ueneat] pro uariis rebus' *Pph.' Porph.'* uanis] uariis *y* [*Dresd.* II) *Pf.* opp. *Ac. Acr.* 26 picta . . . cauda] pictam . . . caudam *Peerlk.* pandat] pandet *ψ* pandet *y* pandit *u* (*g pr.*) *y* . cauda] caudla *E* cauda? *y* [*et illi* 2 *Bland.*] 27 Tamquam *Dγλ'ς'* Tanquam *EFu* (*a g*) ad] *omis.* *D* attineat *DEγ*(*vσ a r* 2) adtineat *Fλ'u*(*β'*) ptineat *g r* 1 *y* qdquā *g* num] nec *l* 1 nc *v* nc *y* [*Montepess.*] 28 Quē *E* 1 cocto num adest] coctone etiam est *Bentlei dubia suspicio* num] nec *γ* *corr. y* opp. *Ω'ς'* (*et codd. Bland.*) *Pph.'* honor *Ω'ς' Pph.'* color *g* (*et* 1 *Bland.*) *y ω* opp. *Pph.'*

carne tamen quamuis distat nil, hac magis illam
inparibus formis deceptum te petere esto.
unde datum sentis, lupus hic Tiberinus an alto
captus hiet? pontisne inter iactatus an amnis

VARIA LECTIO.

29 quã uis *DFλ* (*a*) quamuis *Eγu* (*νσgr et β*) *Pf. Acr.* quiuis *Ac. opp. Acr. omis. Pph.* distat] distet *u y Acr.* instat *D pr. ut uid.* nil] nihil *E* (*σ*) nichil *g y* nihilo *G. Wagnerus* hac *DEγ Fλ'ς'* hęc *u y* hec *g y* magis] auis *Peerlk.* illa *DγFλ'u ς* illā *Eγ uar. ψ uar.* (*σ g et β*) *Acr.* ista *y* [*Fran.*] illa ac *Hitzigius* 'Carne tamen hac (hanc *Porph.* hac// *Porf.*) magis illam petere deceptum (decęptum *Porph.*) inparibus formis, quamuis nihil distet, esto' *Porph.' hoc schol. in Porph.' post sch. ad uerba:* pontisne inter iactatus (32) *et ante schol. ad uerba:* inparibus formis (30) *extat.* 'Carne tamen quamuis (quiuis *ν*). Hoc interrogatiue (interrogatione *ν*). Sensus: Quamuis enim hoc (*om. ν*) carne distet, magis tamen illam te petere (repetere *γ*) inparibus (tepetem paribus *ν*) formis deceptum esto ·ı· (*om. ν*) concedamus. Non distat inquit sed ideo petis quia maior est' *Ac. Acr.* carne] carnis (*nominat.*) *Weilius* carpe tamen, quamuis distat nihil, hanc magis illa! *Praedicowius* carne tamen, quamuis distat nil, hac magis illá *Gesnerus* carne tamen, quamuis distat nihil hac, magis illa — : *Fr. Iacobus* Carne tamen, quamuis distat nihil, hac magis illa —: *Haackeus* carne tamen quamuis distat nihil haec magis (= lanx, *cf. Plin. nat. hist.* XXXIII 146 *Digest.* XII 6, 36. *cl. Varr. l. l.* V 25, 34) illa *censor Ienensis a.* 1837 carne tamen —, quamuis distat nil hac magis illa, imparibus *A. Moebius* c: t: q: d: nil hic magis illa *Cuninghamus* nihil hac magis illa, et *Sanadonus* nihil haec magis illi *Valartus* (*qui post u.* 24 *ponit hunc u.*) carne tamen quamuis distat nihil, hac magis illa *Kirchnerus* carne tamen, quamuis distat nihil hac auis illă *Heindorfius* 'carne tamen!' quamuis distat nihil haec magis illa? — *E. C. Franckeus* carne tamen, quamuis distat, uis hac magis illa: *H. I. Hellerus* carne tamen quamuis distat nil, hanc (*uel* hunc) magis illá imparibus formis deceptum te patet — esto (= *ab edendo*) *Simonisius* carne tamen quamuis distat nil hac magis illă, inparibus formis deceptum te patet', *Hauthalius*, *uersum* 29 *delent Goerlitzius et Meinekius cui praeterea inserendus post* illa *uidebatur esse uersus fere hic:* delector; pulchri quid habet Iunonius ales? 30 Imparibus *γ ς'* Inparibus *DEFλ'u Pph.* (Ip: *Pf.*) te patet *Fλ'u D2γ uar.* (*β'νσ corr. r*) te patet *D* te petere *D*1 *ut uid. γ ψ uar.* (*σ pr. a g et β corr.*) *Porph.'* (*om.* te) *Acr.* depetere *E* (deperere *E*1) 31 datum] autem *Peerlk. opp. Ac.* ratum *Franckeus opp. Ac.* an] in *F* (*et β*) *y opp. ψ uar. cett.'* de *Porph.' uide appar. ad u.* 29
32 pontis *D*1 *ut uid. Eγ* (*νagl*) *y* [*Barcin. Gronou.* 1 *ut uid. Mellic.*

ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem
mullum, in singula quem minuas pulmenta necesse est.
ducit te species, uideo: quo pertinet ergo
proceros odisse lupos? quia scilicet illis
maiorem natura modum dedit, his breue pondus.
ieiunus raro stomachus *uolgaria temnit.
'porrectum magno magnum spectare catino
uellem' ait Harpyis gula digna rapacibus. at uos
praesentes, Austri, coquite horum obsonia. quamquam
putet aper rhombusque recens, mala copia quando
aegrum sollicitat stomachum, cum rapula plenus

TESTIMONIA.

38 Hildebertus mor. philos. 985 ecbasis captiui 631 40—41 'at — opsonia' schol. Γ (non Acr.) ad serm. II 8, 6 43 cf. ecbasis captiui 552: 'tu dispone domum, ne quis sollicitet aegrum'

VARIA LECTIO.

Monac. I *Regin.*] *Pph.'* pontes *φ λ u corr.* (*β'σ r*) *Acr.* pontos *D* pontus *ψ pr. u pr.* amnis] annis *u* 33 Hostia *γ* (*et Fran.*) *Acr. alt. l.* tusci *D* insana *E* 34 siⁿgula *E* 35 quo *D E γ u ψ* 2 *uar.* (*νσag*) *Pph.'* quid *F λ'* (*β'r*) *u.* 38 *suspectauit Bentl. opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr., post u.* 22 *ponit Doederlinus* Ieuinus *D* 1 Ieiun*ǐ*s *λ* raro *D E γ λ φ uar. ψ* 2 *uar. u* 2 *uar. ς'* (*et omn. codd. Cruqu.*) *Ac. Hildebert. ecb. capt.* rari *γ uar. y* [*Vossian. p. ras.*] raris *F u* (*l* 1) *y Pph.'* rare *Porph.' in interpret.* 'rari (raris *Fran.*) magis lego . . . alii rare legunt cum in usu habeamus raro' *Acr.* stomacus *λ* (*et β*) uulgaria *Ω' ς' Ac.* temnit *D E γ* (*a g*) *ecb. capt.* tẽpnit *F λ'* (*β'ν σ*) tenpnit *u* tepmnit *r* tempsit *Hildebertus* 39 Porretū *F* magno] magnu *D pr. γ pr.* magnum *r* 40 Velle *D* 1 *γ* (*r*) Vellem *E F λ' u D* 2 *ς'* Vell& *ν* ait] agit *γ* harpyis *y* [*Lips.*] arpyis *D γ E* 2 (*r*) harpiis *g* arpiis *F λ' u* (*β'σ a*) *cons. Acr.* arpigis *ν* arpis *E* 1 *cf. Verg. Aen.* III 212 VI 289 41 Presentes *D E u Ac. omis. schol. Γ serm.* II 8, 6 *opp. Pph.'* Austri] Austris *Hamacherus* quo quite *y* [*Fran. Gronou.* 1 *a. ras.*] coquite *Ω' ς* obsonia *D E γ corr. F λ' u* (*β'σ g r*) *schol. γ serm.* II 8, 6 opsonia *ν schol. E serm.* II 8, 6 oposonia *γ pr.* op//sonia *a* quamquam *D E γ u* (*β'σ g r* quanqã *ν* quaqũ (n suprascr.) *a*) *Ac.* quãuis *F λ'* (quã uis *ψ*) *y* 42 rombus *D E γ u* (*ν σ a*) rhombus *F λ'* (*β'g*) rombŏs *r* que] *om. u pr.* mala] male *E* (*ν*) *y* 43 A//grū (e suprascr.) *D* sollicita*t E*; sollicitas *E* 1 stomacū *λ*

atque acidas mauolt inulas. necdum omnis abacta
pauperies epulis regum: nam uilibus ouis
nigrisque est oleis hodie locus. haut ita pridem
Galloni praeconis erat acipensere mensa
infamis. quid? tunc rhombos minus aequor alebat?
tutus erat rhombus tutoque ciconia nido,
donec uos auctor docuit praetorius. ergo
siquis nunc mergos suauis edixerit assos,
parebit praui docilis Romana iuuentus.
sordidus a tenui uictu distabat, Ofello

VARIA LECTIO.

44 mauolt *E F λ' y* [*Bamberg. Regin.* 1] mauult *Ḋ γ u ς Pf. Acr.* mala uult *Pph.* necdum *E φ λ u Ac.* nec dum *D γ ψ* omnis] omnes *Ac.* abacta] abacta est *y Kirchnerus* 46 haut *γ pr.* (*r* 1 *ut uid. et Fran.*) aud *E* haud *cett.' ς Ac.* 47 Gallonis *γ a. ras.* (*r a. ras.*) *y Porph.' in interpret.* Galloni *cett.' ς* (*et omn. Cr. et cons. β'*) *Pph.' Ac.* acipensere *D F λ' E* 2 *u corr.* (*et Fran.*) accipensere *σ* (*et β*) *Pf.* acipiensere *ψ corr.* accipiens‿ere *E* 1 *γ* (*g*) accipiensere *v a r Acr. cons. Porph.'* arrūpere *u pr.* acquipens̃ *φ uar.* *u.* 48 *sq. omis. y* [*Lips. pr.*] 48 tunc *D E γ* (*β' σ a*) tum *F λ' u* (*v g r*) *Pph.'* rombos *D E* (*v σ* rūbos *β'*) rhombos *γ F λ'* (*a g r* 1) rhombus *u* (*r* 2) *y* aequor alebat *D γ F λ' u* (*v σ a* eq: *β' g r*) aequora alebant *E D* 2 *y* [1 *Bland.*] *u.* 49 *omis. g opp. Acr.* 49 rombus *D* (*v σ*) rhombos *E* rhombus *γ F λ' u* (*a r et Fran.*) rūbus *y* [*β*] tuto . . . nido] totis . . . nidis *Peerlk.* 50 auctor] uictor *Pph.'* ‘uictor] legitur et auctor’ *Pph.' Porph.'* pretorius *E γ λ u* ergo] ⁊ ergo *E* 51 nunc] *om. Pph.'* suauis *D* 1 *E γ* (*a*) *y* [*Bruxell.* 9777 *Gronou. Mellic. Valentian.*] *Pph.* suaues *cett.' ς' Pf.* edixerit *Ω' ς' Pph.'* edixerit *a* elixerit *y* 52 praui] pr͗aui *λ* 53 *nouum sermonem incipiunt D φ corr.* (*g r*) *y* [*Basil.* III *Bern.* 327 *Bruxell.* 9777. 10064 *Burnei.* 179 *Corb. Dessau.* II *Dresd.* II. IIII *Gronou. Lips.* I. II. III. *Monac.* I. IIII. *Paris.* 7979. *Sorbon.* 1578 *Regin.* 2 *Regius Vossianus Wolfenbutt.* II, *Bad.* I, 1 *cod. ap. Bersmann.*, *Florentinus apud Preiss.* I 219, *plures codd. ap. Torrent.*] *Pph.'* ‘In sordidos. incipit haec egloga’ *Porph.'* CORRIPIT SORDIDOS SUB OFELLI NOMINE (NOMIN^E *φ*) *φ marg. y* [*Florent.*] CORRIPIT SORDIDOS EGLOGA III · *y* [*Lips.* I. II.] EGLOGA III · *D y* [*Gronou. Vossian. cons. Bruxell.* 9777 *Sorbon.* 1578] *inscriptione carent g r* 53 Sordib *E opp. Pph.' Ac. Acr.* a] ac *F pr.* (*l a. ras*) *y opp. Pph.'* distabat *D E γ F λ' ς'* (*et omn. Bland.*; distaba *g*) distabit *u y* offello *λ opp. Ac.*

iudice: nam frustra uitium uitaueris illud,
si te alio *prauom detorseris. Auidienus,
cui Canis ex uero dictum cognomen adhaeret,
quinquennis oleas est et siluestria corna,
ac nisi mutatum parcit defundere uinum, et
cuius odorem olei nequeas perferre, licebit
ille repotia, natalis aliosue dierum
festos albatus celebret, cornu ipse bilibri
caulibus instillat, ueteris non parcus aceti.
quali igitur uictu sapiens utetur, et horum
utrum imitabitur? hac urget lupus, hac canis, aiunt.

TESTIMONIA.

64 'hac lupus, hac canis urguet' uita Heinrici IIII imperatoris cap. 1 [Pertz XIIII = XII 271]

VARIA LECTIO.

54 uitaberis *u* uitauerit *l* 55 alio . . . detorseris] aliud . . . detorserit *Peerlk.* prauum Ω'ς' prauus *y* [*Dessau.* II, 1 *cod. ap. Bersmann.*] *Bentl.* tetorseris *E* 1 auidienus *Dγφ corr.* ψλ' audiemus φ *pr.* auidienis *E* 56 uero] utero *E a. ras. y* [*Mellic. pr.*] dictum Ω' ς (*et* β) ductum *y* [*V Fran. Gronou. a. ras. Lips. Sorbon.* 1578 *Valentian.* 2] adhaeret *D* (ν *a*) adheret *Eγ F λ' u* (β'σ *g r*) adhesit *y* 57 Quinquenuis *D* 1 *Eγ* (ν *a g r* 1 *n. l.*) *y* [*Barcin. Montepess. Paris.* 10401 *cons. Mellic.*] Quinquennes *F λ' D* 2 (σ *r et* β) Quinquennas *u* (*et Fran.*) *y* 58 motatū *E* mutarum *Ac.* defundere *DEγ* (ν *agr et Fran.* 4 *Bland.*) fundere *Fλ'* diffundere *uλ'* 2 (σ *et* β) et] *om.* λ *y* 59 olei] olet *F pr.* (*l* 1) 60 repotia *DEγ* (*a et* β; *r* 1 *n. l.*) *Pph.' Porf. Ac. Acr.* repocia σ *g* (*et Fran.*) reportia *Fλ'u Porph.* reporcia ν natalis *D* 1 *Eγ* (*g r uar.*) *y* [*Bruxell.* 9777 *Lips. Regin.* 1 *Valentian.* 1 *Vossian.*] natales *F λ'u D* 2 *E uar.* (β' ν σ *r*) dierum] deorum *superscr.* ie *E u* 61 festos] Festus *u pr.* Etistos *E* 1 bilibri] bilibri id *Peerlk.* 62 non parcus] parcus non *Pph.'* non parem *Ac.* quoque parcus *Peerlk. opp. etiam Acr.* 63 Quasi *E* 1 *opp. Ac.* 64 canis aiunt ac (hac *Pf.*) lupus urguet (urget *Pf.*) *Pph.'* urget] urgu& *E* (*g*) *Pph. opp. cett.'* ς' (*et codd. Bland.*) *Pf. Ac.* lupus] d. *Ac.* aiunt *D* 1 *Eγ F λ'* (β' νσ*agr uar. et omn. Bland.*) angit *u D* 2 (*r*) *y* [*Argent.* III *a* 2. *m. Bern.* 327. 619 *Berol.* 269 *Bruxell.* 9777. 10064. *Paris.* 7976. 8214. 8216. 10401 *uar. Nostrad.* 184 *uar. a* 2. *m. Valentian.* 1 *Cruquii Mart.*, *Zulichem. siue Diuaei cod.*, *alii apud alios* agit *Regius*]

mundus erit, qua non offendat sordibus, atque
in neutram partem cultus miser. hic neque seruis,
Albuci senis exemplo, dum munia didit,
saeuos erit, nec sic ut simplex Naeuius unctam
conuiuis praebebit aquam: uitium hoc quoque magnum.
accipe nunc, uictus tenuis quae quantaque secum
adferat. in primis ualeas bene: nam uariae res
ut noceant homini, credas, memor illius escae,
quae simplex olim tibi sederit; at simul assis
miscueris elixa, simul conchylia turdis,
dulcia se in bilem uertent stomachoque tumultum
lenta feret pituita. uides ut pallidus omnis
cena desurgat dubia? quin corpus onustum
hesternis uitiis animum quoque praegrauat una
atque affigit humo diuinae particulam aurae.

TESTIMONIA.

77 'desurgit: ἀφοδεύει, ὡς 'Ωράτιος' gl. Philox. p. 70, 7 Vulc.

VARIA LECTIO.

65 qua *D* 1 *E γ* (*ν uar. a r* 1 *et* 4 *Bland.*) *Pph.' Ac. Acr.* q
λ'*u D* 2 *γ uar.* (*β' ν σ g r* 2) offendat *D E γ F λ'* (*β' ν a g r* et 4 *Bl*
Pph.' offendet *u* (*l uar.*) *y* offendit *D superscr.* (σ et *Fran.* 2) *y*
bus] sordidus *y* [2 *Bland.*] *Pf.* 66 cultus miser.] cultu. miseri *l*
opp. *Pph.'* cultus] Cuius *Ac.* miser] miseri *Hamacherus* op
migret *Duentzerus* 67 Albuci *Ω' ς' Pph.' Ac. Acr.* Albutius
Albucius *Porf.* didit *γ D corr.* *E* 2 *ψ* 2 (*ν uar. σ a r*) ded
ut uid. *E* 1 *F λ' u* (*β' ν g*) *Ac.* adibit *y Fea* 68 saeuos Po
uus *Ω'* (*ν a r* et *β*) *Porf.* Seuus σ (et *Fran.*) Seruis *g*
ut *E* ut] *omis. u pr. y* naeuius *γ F λ'* (*a*) neuius
Acr. Nouius *Ac.* 69 Conuiuiis *D u Acr.* 70 nu
opp. *Pph.' Acr.* tenuis// *E* teneris *Acr.* opp. *Pph.'*
Afferat *D γ u* (*β' σ a g*) *Ac.* Adferat *E F λ'* (*ν r*)
uarie *λ* 72 hominis *γ a. ras.* ęscę *γ* esce φ
73 at] at (ad *E* 1 *ut uid.*) *E* ac *g r y* at *cett.' ς'*
E γ conchilia *D F λ' ς'* chonchilia *u* 76 lenta] L//// (enta)
feret] ferat *β' y* petuita *λ* opp. *Ac.* 77 Cena
Pph.' Acr. Caena *D E F λ' u* (*ν σ r* et *β*) dubia] uaria
Doederlinus opp. *Pph.' Ac.* honustum *γ λ* onestū
~~animū~~ *u* pregrauat *γ* 79 adfigit *E* (*r et omn.*

alter, ubi dicto citius curata sopori
membra dedit, uegetus praescripta ad munia surgit.
hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,
siue diem festum rediens aduexerit annus
seu recreare uolet tenuatum corpus, ubique
accedent anni, tractari mollius aetas
inbecilla uolet; tibi quidnam accedet ad istam,
quam puer et ualidus praesumis, mollitiem, seu
dura ualetudo inciderit seu tarda senectus?
rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus
illis nullus erat, sed credo hac mente, quod hospes
tardius adueniens uitiatum commodius, quam
integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter
heroas natum tellus me prima tulisset!

TESTIMONIA.

80 cf. s. Odilonis de mirac. s. Adelheidae liber [ap. Marrier. bibl. Cluniac. p. 366ᵃ]: 'mox citius dicto surrexit claudus ab imo' 84—87 'seu — puer (om. tenuatum — uolet)' florileg. Nostrad. 188 84 cf. ecbasis captiui 111: 'tu recreare uenis tenuatum corpus ab escis' 85—86 'tractari — istam' florileg. Nostrad. 188 'tractari — solet' Vincentius Bellouac. spec. hist. 69

VARIA LECTIO.

DγFλ'u uar. (*β' ν σ a* effigit *g*) afflixit *u* affligit *y* 80 dico *E* dictus *D pr. opp. Pph.' Acr.* cicius *D E* 81 Menbra *γ u* 82 *Hic D* Sic *y* [*Fran.*] *opp. Pph.' Ac.* trans currere *γ φ* q̊ndam *λ* 83 festum rediens] rediens festū *D opp. Ac.* aduexerit *Ω' ς'* (*et* 4 *Bland.*) adduxerit *σ* 2 *y* adduxerat *r uu.* 84 *sq. omis. y* [*Paris.* 7976 *pr.*] 84 ubique] ubiue *Bentl.* 85 Accedunt *u* (*ν*) *y* accident *Ac.* tracctari *D opp. Ac.* et tractari (mollius) *y* [*Regin.*, *codd. aliq. ap. Torrent.*] *ω* mollius] nulli' *u opp. Acr. floril. Nostr. Vincent.* etas *λ* ętati *y* 86 Inbecilla *DEγλuς* (*et β*) Imbecilla *F* (*l et Fran.*) uolet] solet *Vincentius* accedet] accrescet *Fea opp. Pph.'* istam] illam *ν uar. y opp. Pph.'* 87 presumis *λ* mollitiem *γ u* molliciem *D F λ'* mollicē *E* 88 ualetudo *EFλ'u pr.* (*σ a r* 2 *et Fran.*) *Acr.* ual(e)tudo *φ u* ualitudo *Dγ* ualitudo *ν g r* 1 (*et β*) *Ac.* 90 set *γ pr.* 91 uitiaret *γ* (*a r et* '*codex Bland.*' *Cruq.*) *Acr.* uiciaret *E* (*σ*) uitiatum *DFλ'u γ uar.* (*et β sic: ν σ uar. g et Fran.*) uitaret *Peerlk.* ['*in* 3 *Bland. adnotatum est, reprehenderet*' *Cruq.*] 93 Herohas *λ*

iquid famae, quae carmine gratior aurem
pet humanam: grandes rhombi patinaeque
de ferunt una cum damno dedecus; adde
um patruum, uicinos, te tibi iniqum
frustra mortis cupidum, cum derit egenti
, laquei pretium. 'iure' inquit 'Trausius istis
ırgatur uerbis; ego uectigalia magna
liuitiasque habeo tribus amplas regibús'. ergo,
quod superat non est melius quo insumere possis?
cur eget indignus quisquam te diuite? quare
templa ruunt antiqua deum? cur, inprobe, carae
non aliquid patriae tanto emetiris aceruo?

ESTIMONIA.
103 'cur — diuite?' Seruius ad Aen. VI 611 schol. Pers. 3, 70

VARIA LECTIO.
94 gracior *D* 95 Occupet *D E γ ψ 2 uar. λ p. ras.* (*σ pr. a l 2* *et V*) Occupat *u ψ corr.* (*β′ ν σ corr. g l 1 r*) *Pph.*′ Hoccupat *F λ a.* *ras.* hoccupet *λ* rhombi *E γ F λ′ u* (*a g r et β*) rombi *D* (*ν σ*) rhūbi *y* [*Fran.*] patenę *D* patinae *cett.*′ 96 grande ferunt] Grandes fuer̃ *E* dãpno *φ* (*ν*; dampno *β*) danpno *u* dapno *D* damno *E γ λ′ ψ* (*σ a g r* ... adde] exte *u opp. Ac.* 97 uicinos ... dedyucus *λ* iniqum *y* [*Mellic.*] iniquum *Ω′ ς′ Pph.* ... *et Fran.*) atque affines, *Peerlk.* 98 derit *ν 1 g* deepit *E* de erit *γ ψ* (*l*) deerit *cett. ς′* *u.* unquã *Pf.* 99 As *D pr. E γ F λ′ u corr. ς* (*et 4 Bland.*) *Pph.* om. *y* [*Barcin.*] Aes *D corr. φ uar.* (*ν corr. l 2 et Fran.*) *Ac.* ĘAs *u* as lac... *Pf.*) Asia que *F* (Asiaq & *l 1*) laque *Pph.* (*non Pf.*) precium *E λ* ... inquid *r Pph.* inquis *y opp. Pf. Ac. Acr.* trausius *D γ λ u* ... *a g r*) trauius *F* (*ν l r 2 uar.*) *Pph.′ Porph.′* transius *E 1* trauli... *marg.* tranius *Ac.* Thracius *Cruquius* Trallius *Baxterus* TRA... *inscr. ap. Gruter.* 744, 3 100 Iurgatus *E 1 opp. Ac. Acr.* 10... 102 quo insumere] quod sumere (*E* ergo hoc *σ* 102 ... + q insumere *r* ...) uincere *u* sumere *y* [*Lips.*] 103 indignus *Ω′ ς* (*cons. β′*) ... indiguus *Hitzigius* 'Sensus (est a... *Acr.* Seruius *schol. Pers.* ... Cur te diuite aliquis pauper est?' *Porph.*′ 104 Temp... inpbe *D E γ* (*a et β* īpbe *g*) impbe *F λ′ u* (*ν σ r et Fran.*) ... *E* 105 aliquid] aliud *r y*

uni nimirum recte tibi semper erunt res?
o magnus posthac inimicis risus! uterne
ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui
pluribus adsuerit mentem corpusque superbum,
an qui contentus paruo metuensque futuri
in pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
quo magis his credas, puer hunc ego *paruos Ofellum
integris opibus noui non latius usum,
quam nunc accisis. uideas metato in agello
cum pecore et gnatis fortem mercede colonum,
'non ego' narrantem 'temere edi luce profesta
quicquam praeter holus fumosae cum pede pernae.
ac mihi seu longum post tempus uenerat hospes

TESTIMONIA.

116 'temere — profesta' gloss. Mai class. auct. VIII 235

VARIA LECTIO.

106 recte tibi *Ω′ (β′σ a g) Ac.* rectę tibi *ν r* (*et V*) *y* tibi recte *y Bentl.* tibi rectę *y* recte *Pph.′* tibi] *omis. Pph.′* erunt *Ω′ς′ Pph.′* eunt *y* [*Harlei.* 3754. 4862] *e coni. Nic. Heinsii Bentl.* res] tres *Pph.′* 107 inimici *u opp. Ac.* 108 dubius *D pr. opp. Pph.′ Ac.* fidet] fi& *F* (*l* 1) *opp. φ corr. Pph.′* fidit *g y Acr.* sibi] tibi *E y opp. Pph.′* cercius *D* 109 assuerit *D γ u* (*β′σ a g r*) *Pf.* adsuerit *F λ′ E*2 (*ν*) *Pph.* atsuerit *E* 1 Asuerit *Ac.* 110 an] Aut *γ* Ant *l* At *a y* an qui] Antiqui *E a. ras. y* An//qui *λ* contentus *λ* 112 his] hic *y* [*Monac. quintus*] *Pph.′ opp. Ac. Acr.* puer *λ u E p. ras. F p. ras.* (*β′σ g*) puerum *D E a. ras. γ* (*ν a l a. ras. r*) paruus *Ω′ς′* (pu9 *g*) offellū *λ opp. Acr.* 113 latius] lautius *y H. Stephanus* laetius *Nic. Heinsius* 114 abcisis *E pr. aut corr. opp. Ac.* uideas] *omis. E opp. Ac.* metato] metatū *F λ′* (*l* 1) *opp. Ac.* mercato *u uar. y opp. Ac.* 115 gnatis *E γ F λ′ς* natis *u* (*et β*) gnatis *D* 116 edi luce *D E u φ p. ras.* (*β′σ a* 1 *g r*) *Pf. Acr. glossar. Mai* edi//luce *γ* de luce *λ γ uar. y* et edulce *F* (*l* 1) edulce *Pph.* & edi luce *ψ corr.* & de luce *ν a* 2 profesta] ꝓfecta *E pr. F opp. Pph.′ Porph.′ Ac. Acr. gloss. Mai* 117 Qidquā *g opp. Acr.* Quicquam *a* preter *E γ φ* fumusę *E* 118 Ac *D E γ F λ′ς* (*et β*) At *ψ corr. u* (*et Fran.*) *y Ac.* seu] post *u pr. opp. Ac.* longus *D pr.*

siue operum uocuo gratus conuiua per imbrem
uicinus, bene erat non piscibus urbe petitis,
sed pullo atque haedo; tunc pensilis uua secundas
et nux ornabat mensas cum duplice ficu.
post hoc ludus erat culpa potare magistra,
ac uenerata Ceres, ita culmo surgeret alto,
explicuit uino contractae seria frontis.
saeuiat atque nouos moueat Fortuna tumultus:
quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius aut uos,
o pueri, nituistis, ut huc *nouos incola uenit?
nam propriae telluris erum natura neque illum
nec me nec quemquam statuit: nos expulit ille;

TESTIMONIA.

120 cf. ecbasis captiui 183: 'ex quo cum pomis, cum piscibus urbe petitis' 121—122 'tum — ficu' Prisc. VII 12, 63 22 'cum duplice ficu' Charis. I 15 p. 96 K. 128 cf. ecbasis captiui 110: 'laudes dic superis, siluae nouus incola surgis'

VARIA LECTIO.

119 uocuo *γ pr.* uacuo *cett.'ς' Ac.* conuiuja *λ* 121 Set *γ pr.* hędo *γ λ (ν r)* ędo (h supra) *a* hedo *Fu (β'σgl) Ac.* aedo *DE* tunc *DEγ (σ a)* tum *Fλ'u (β'ν g r) Priscianus* 122 nox (v supra) *E* ornabat *γ* ficu *D γ F λ' u* (*β' a r*) *Charisius Prisciani cod. optimus R* 1 fico *E (ν σ g)* *u.* 124 *ante u.* 123 *ponit Hamacherus* 123 culpa *Ω'ς' (et omn. codd. Cruq.) Porph.' Acr.* cuppa *y Lambinus* cupa *ω Bentl.* pulpa *Nic. Heinsius* nulla *coni. Bentl.* nupta *uel* Polla *Peerlk.* pulso p: magistro *Kirchnerus in ed. a.* 1817 culpa potare] cum nulla adpota *Hamacherus* portare *E* 124 ac] quae *Peerlk. opp. Ω'ς' (et codd. Bland.) Pph.' Ac.* ita *Ω'ς' (et codd. Bland.)* uti *σ pr. y* ita ut *λ* 2 *y* ut *y Peerlk.* 125 Explucuit *a* contracitę *D* frontes *λ* 126 Seuiat *D u* Sveuiat *E* nouuos *E* tumutus (l supra) *λ* 127 inminuet *E* imminuet *DγFλ'uς* ĩm: *y [Fran.]* quanto *Eγ (a l 2)* quantum *DFλ'u (β'νσgr)* quando *Peerlk.* aut] *om. E pr.* parti' *φu* 128 nituistis *D pr. E γ ψ φ uar. ς'* (nituis *r* 1) *Ac. Acr.* instituistis *D corr. φ (a 2 l 1) y Pph.'* in//tuistis *λ* uixistis *u y ortum ex Acr.*: 'Nituistis accepti estis bene uixistis' huc] hoc (v supra) *ψ opp. Pph. Ac.* hic *Pf.* nouus *Ω'ς' Pph.' ecb. capt.* 129 propriae *Ω (β'νσar)* proprie *g l y* erum *DEγ (σag et Fran.) y* herum *Fλ'u (ν r et β)* 130 quem quam *γ* qemquã *λ*

illum aut nequities aut uafri inscitia iuris,
postremum expellet certe uiuacior heres.
nunc ager Vmbreni sub nomine, nuper Ofelli
dictus, erit nulli proprius, sed cedet in usum
nunc mihi, nunc alii. quocirca uiuite fortes
fortiaque aduersis opponite pectora rebus'.

III

Sic raro scribis, ut toto non quater anno
membranam poscas, scriptorum quaeque retexens,
iratus tibi quod uini somnique benignus

TESTIMONIA.

131 'ut et supra: illud aut (aut & Porph.) nequities' Porph.' ad serm. II 3, 94   136 ecbasis captiui 218

II 3. 2 cf. ecbasis captiui 209: 'Romam, res laetas et prospera quaeque retexens'

VARIA LECTIO.

131 uaftri *γ pr.*   *POST V.* 131 *VNVM FOLIVM EXCISVM EST IN D, REDIT SERM.* II 3, 75; *ITEM POST V.* 131 *DESINIT cod. u*

Ω′ = E γ F λ′   ς′ = codd. β′ ν σ a g r (l) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur; ς = codd. ν σ a g r (l) praeter e. q. s.

132 Postremum *Ω′* (*β′ ν* Post *tremū a*) Postremo *σ g r y*   expellit *E y*   uiuatior *E*   133 umbre[ni] *E*   nuper] nop *E*   134 Dictus erat: nulli proprius; sed cedit *y Bentl.*.   erit *Ω′* (*β′ σ a g r*) erat *ν y Peerlk.*   ꝑpriis *φ*   cædet *F λ′* cędit *ν* cedit *y Bentl.*   135 aliis *λ y*   quo circa *E F*   136 opponite] ob ponite *ν* opponito *ecb. capt.*

II 3. DAMASIPPVM INTRODVCIT TRACTANTEM SECVM HORATIVS (S: H: *om. r*) *E* (*r*) EGLOGA · III · *F λ* DE DAMASIPPO *add. ψ inscriptionibus carent γ* (*ν a g l*) 'In hac egloga (*om. Porph.*) introducit Damasippum corripientem se tamquam (tanq: *Porf.*) desidiosum' *Porph.′* 'Haec ergo satyra habet quasi dialogi genus' *Acr.*   1 Si *E* 1 *F corr.* (*β′ g et* 3 *Bland.*) *Ac. Acr.* Sic *γ F λ′ E* 2 (*ν σ a r et β corr.*) *Pf.* Si[c] *Pph.*   raro] rato *E opp. Pph.′ Ac.*   scribes *E* 1 *γ ψ corr.* (*a g*) *Pph. Ac. Acr.* scribis *F λ′ E* 2 (*β′ ν σ r et* 3 *Bland.*) *Pf.* sic ergo scribis *Peerlk.*
ut *Ω′ ς′ Pph.′* tu, ut *Meinekius* sic raro scribis, toto non ut quater anno *Duentzerus*   2 retexens] repixens *F uar. opp. Ac. ecb. capt.*

nil dignum sermone canas. quid fiet? ab ipsis
Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
dic aliquid dignum promissis. incipe: nil est.
culpantur frustra calami, inmeritusque laborat
iratis natus paries dis atque poetis.
atqui *uoltus erat multa et praeclara minantis,
si uacuum tepido cepisset uillula tecto.
quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
Eupolin Archilochum, comites educere tantos?
inuidiam placare paras uirtute relicta?
contemnere miser. uitanda est inproba Siren
desidia, aut quicquid uita meliore parasti

TESTIMONIA.

9 Seruius ad Aen. II 96 13—14 'quin tu inuidiam — miser' schol. Pers. 3, 21 in glossis Pithoeanis 13 Hildebertus moral. philos. 983

VARIA LECTIO.

Ω′ = EγFλ′; ς′ = codd. β′νσagr(l) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur: ς = omnes codd. νσagr (l) praeter eos e. q. s.

4 ab *Eγλψ* 2 (*β′νσarl* 2) at *F* (*gl* 1 *et V*) *y* 5 fugisti sobrius. ergo *y* [1 *Bland.*] *Bentl.* ergo] esto *y* [1 *Bland. Valentian.* 1 *Vatican. A a* 2. *m.*] *Bentl.* 6 incipe *in rasura φ* nil est? *Cuninghamus* 7 inmeritus *EFλ* (*νr et Fran.*) immeritus *γ* (*σal*) ĩmeritus (*g et β*) 8 iratis] Iratus *Pph.′* paries *Ω′ς′ Pph.′* chartis *Hitzigius opp. etiam Porph.′* 9 uultus *Ω′ς′ Seruius* 10 uacuum *Ω′ς′* coepisset *EγF* tecto] lecto *coni. et damnauit Bentl.* 11 Qorsum *φ* plantona *γ a. ras.* 12 Eupolin *Eψλ′* (*νσag*) Eupolim *γφ* (*r et β* Eupolĩ *Fran.*) Eupolidi *Peerlk.* archilocum *Fλ′* archilocho *y* [*Basil.* III *Regin.* 2, *Feae codd. Vatic. E Suecouat. B a* 1. *m. Vaticanus Palat. F*] *Bentl.* educere] et ducere *y Stallbaumius* tantos] quin tu (*pro* quantos?) *schol. Pers.* quid? tu *Rutgersius Bentl.* 13 placare placare *γ* placere *E Pph. opp. Pf. Acr. schol. Pers. Hildebert.* paras] pares *γ pr. y opp. Pph.′ schol. Pers. Hildebert.* putas *y Peerlk. opp. Pph.′ schol. Pers. Hildebert.* parasti *Acr. in interpret.* 14 Contemnere *F* (*σaglr*) *schol. Pers.* Comtemnere *γ* Contẽpnere *λ* (*β′ν*) Contempne *E* inproba *Ω* (*σ*) improba *β′νaglr Acr.* siren *Eγ* syren *Fλ* 15 quicquid *Eγ* (*β′νσar*) *Ac. Acr.* quidquid *F* (*gl*) quid quod *λ* meliora *φ a. ras.*

ponendum aequo animo'. di te, Damasippe, deaeque
uerum ob consilium donent tonsore. sed unde
tam bene me nosti? 'postquam omnis res mea Ianum
ad medium fracta est, aliena negotia curo
excussus propriis. olim nam quaerere amabam,
quo uafer ille pedes lauisset Sisyphus aere,
quid sculptum infabre, quid fusum durius esset;
callidus huic signo ponebam milia centum;
hortos egregiasque domos mercarier unus
cum lucro noram; unde frequentia Mercuriale
inposuere mihi cognomen compita'. noui,
et miror morbi purgatum te illius. 'atqui
emouit ueterem mire nouos, ut solet, in cor
traiecto lateris miseri capitisue dolore;
ut lethargicus hic cum fit pugil et medicum urget'.

TESTIMONIA.

16—17 'dii — tonsore' historia pontificalis 39 [monum. Germ. SS. XX 542]

VARIA LECTIO.

17 tonsores *y* [*Paris.* 8213 *a. ras.*] *Pph.'* sed unde] scđe (= secunde) *E* sed] set *γ pr.* 18 bene me] bene////me *λ* postquam] pos.ᵗ qā *y* [*Montepess.*] postquam *etiam Pph.'* 19 negocia *λ'* 20 querere *Eγ* 21 uafer] faber *F λ' γ uar.* (*β' a uar. r*) *y opp. Pph.' Porph.' Ac.* lauisset] lauasset *φ pr. y opp. Pph.'* sisyphus *F Pf.* sisiphus *γ λ Acr.* sisippus *E* sysyphus *Pph.* 22 Qui *E* sculptum *Eγλψ uar.* (*σ a corr. et omn. codd. Cruq.*) scultum *β' a pr.* scalptum *F* (*νglr*) 23 poenebā *E opp. Ac.* 25 merculiale *γ pr. y* merculię *E opp. Pph.' Porph.'* 26 Inposuere *E F λ Pph.* Imposuere *γ ς' Pf.* compita *EγF* (*β' a l r*) *Pph.'* copita *λ* competa *νσg* Eopoeta *Ac.* 27 miror morbi] morbi miror *y Aldus* atqui] *omis. E*1 28 Emouit *γ F λ'* (*β' ν p. ras. σ a r*) *Ac.* Et mouit *E* (*ν a. ras. g*) *y* mire] maior *Horkelius* morbus *uel* ire (*sic*) *Peerlk.* nouˇs *l* nouos *a* 1 ? *y* [*Bamberg. pr. ut uid.*] nouvs *a* nouus *Ω ς'* 29 Traᵉicto *γ opp. Pph.'* Traiecta *Ac. opp. Pph.'* ue *E* (*σ g*) que *γ F λ'* (*β' ν a r*) 'qui lateris aut capitis dolore correpti sunt' *Acr.*

30 ut] aut *Hertelius* lethargicus *EF* (*β' g l*) *Ac. Acr.* letargic' *λ* (*σ*) *Ac. alt. l.* loethargicus *γ* (*a*) lętargicus *ν cons. r* medicum] modicū *F* (*β' ut uid. ν a g l* 1 *et* 2 *Bland.*) *y* urget *γ λ ς'* urgvet *E* urguet *g* urget *F* (*l*)

dum nequid simile huic, esto ut libet. 'o bone, ne te
frustrere: insanis et tu stultique prope omnes,
siquid Stertinius ueri crepat, unde ego mira
descripsi docilis praecepta haec, tempore quo me
solatus iussit sapientem pascere barbam
atque a Fabricio non tristem ponte reuerti.
nam male re gesta cum uellem mittere operto
me capite in flumen, dexter stetit et 'caue faxis
te quicquam indignum: pudor' inquit 'te malus angit,
insanos qui inter uereare insanus haberi.
primum nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit in te
solo, nil uerbi, pereas quin fortiter, addam.
quem mala stultitia et quemcumque inscitia ueri
caecum agit, insanum Chrysippi porticus et grex
autumat. haec populos, haec magnos formula reges
excepto sapiente tenet. nunc accipe, quare
desipiant omnes aeque ac tu, qui tibi nomen
insano posuere. uelut siluis, ubi passim

VARIA LECTIO.

31 *esto φ opp. Acr.* bone] bene *E opp. Ac.* ne] *omis. E* 32 Frustre *λ opp. Pph.'* tu] *omis. E* *post hunc u. ponunt u.* 40 *β' y* [*Bamb. pr.*] *neque eundem suo loco omittunt* 33 Siquit *E* ueri *Eγψ uar.* (*νσa*1*gl*2) uerum *Fλ'* (*β'r et* 2 *Bland.*) uere *a*2 34 Describi *E* hec *γ* h̄ *λ* *u.* 35 *omis. y* [*Paris.* 8216 *pr.*] *opp. Ac. Pph.'* ^sa^pientē *λ* sapientiā *E opp. Pph.' Porph.' Ac.* 36 fabritio *γ* fabricicio *λ* 37 cum] c̄ *λ opp. Ac.* uellem] uellet *Ac.* operto] op^e^orto *ψ* 38 dexter stetit] dextersterit *E opp. Pph.'* 39 quidquā *g* te malus] temadus *γ a. ras.* angit *Eγψ uar.* (*ν uar. σag*) urget *Fλ'* (*β'νσ corr. r et* 4 *codd. Bland.*) *u.* 40 *omis. y* [*Lips.* 1] (*cf. β'y ad u.* 32) *opp. Acr.* 40 qui] qu^d^ı *φ* uereare] uerea^r^te *E* 41 si erit] siet *Fλ'y* siriet (*ortum ex* si^ri^et) *r*1 *y* [*Lips. pr.*] 42 nihil *λ pr. Acr.* 43 Qē *E* stulticia et *E* (*β'νσgr*) stultitia et *cett.'* (*a*) *Ac.* stultities *Meinekius* et] *omis. y* [*Basil.* III *Wolfenbutt.* I] quemcumque *Ω'ς'* [quemcunq. 4 *Bland.*] quaecumque *y* ⁊cūq; *g* cuiusque *Cuninghamus* īsitia *λ* 44 Cecum *E* chrysippi *λ'* chrysyppi *F* chrisippi *Eγ* (*ν a g*) crysip pi *r* crisippi *β' σ Ac.* 45 autumat] Attumat *Ac.* hęc . . . hec *E* 47 equę *E* eq. *λ* 48 insano] Insani *y Lambinus opp. Ac.*

palantis error certo de tramite pellit,
ille sinistrorsum hic dextrorsum abit, unus utrisque
error, sed uariis inludit partibus; hoc te
crede modo insanum, nihilo ut sapientior ille,
qui te deridet, caudam trahat. est genus unum
stultitiae nihilum metuenda timentis, ut ignis,
ut rupes fluuiosque in campo obstare queratur:
alterum et huic uarum et nihilo sapientius, ignis
per medios fluuiosque ruentis: clamet amica
mater, honesta soror cum cognatis, pater, uxor
'hic fossa est ingens, hic rupes maxima: serua!'
non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,

TESTIMONIA.

49 cf. ecbasis captiui 1097: 'sufficiat dictis de tanto tramite uulpis' 50—51 'ille — error' Prisc. XV 4, 19 59 'hic — maxima pendens' ecbasis capt. 200

VARIA LECTIO.

49 Palantis *E* (*r*) *y* [*Barcin. Bruxell.* 9777 *Lips. Montepess. Valentian.*] Pallantis *γ* Pallantis *a* Palantes *F λ'* (*β' ν σ g*) de tramite] d&ramiite *E* 50 sinistrosū *y* [*Paris.* 10401] *non Priscian.* utrisque *Eγ* (*σ r* 2 *uar. et β corr. Fran.*; *a n. l.*) utrique *Fλ'* (*νg r et β omn. Bland.*) *Priscianus* utrimque *Cuninghamus* 51 s& *γ* inludit *γFλ* (*a*) illudit *Eς'* parcib̧ *E* 52 crede] Cre *E* nihilo *Eγψλ' Ac.* nichilo *φ* 53 trahit *γ* (*ν a*) trahat *EFλ* (*β'σgr* thr: *l*) *Pph.' Porph.'* 54 Stulticiae *E* nihilum] nichilo *φ pr. ut uid.* ignis *Eγψ corr. y* [*Montepess. Valentian.*] ignes *Fλ'ς'* (*a n. l.*) *u.* 55 *sq. omis. y* [*Bruxell.* 9777 *a* 1. *m.*] 55 rupes *Ω'ς* rupis *g* 56 uarum *E γ F λ* (*β' a g r*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* uarium *ψ uar.* (*νσl*) *Bentl.* nihilo *EFλ'* (*νσagr uar. et Fran.* nich: *β*) ni^c^hilo *γ* nilo *r y* [*Basil.* III *Regin.* 1] ignis *Eγ* (*ν a*) *y* [*Barcin. Mellic.*] ignes *Fλ'* (*β'σgr*) 57 ruentis] ruentes *F* (*ν pr. l a. ras.*) *y* amica] anicla *Horkelius* amice *Schncidewinus* 57—58 'amica mater honesta soror] melius est sic (si *Porph.*) accipi: amica mater, ut sit ex Graeco tractum φίλη μήτηρ, quam per se 'amica', per se deinde 'mater', quia mentionem uxoris facit in sequentibus' *Porph.'* 58 cognatis] ^c^ognatis *γ* cognat^i^us *φ* 59 hic rupes] hinc rupes *y* [*Fran.*] *ecb. capt.* Vt rupes *Ac.* rupis *y opp. Acr.* ruptis *E* 60 fufius *EγF* (*σ a l a. ras. r* 2) *Pph.' Porph.'* fusius *β' ν ut uid. l p. ras. r* 1 fus' *λ* (*g*) *non post* olim *sed post* Fufius *commate distinguit Kirchnerus*

dum nequid simile huic, esto ut libet. 'o bone, ne te
frustrere: insanis et tu stultique prope omnes,
siquid Stertinius ueri crepat, unde ego mira
descripsi docilis praecepta haec, tempore quo me
solatus iussit sapientem pascere barbam
atque a Fabricio non tristem ponte reuerti.
nam male re gesta cum uellem mittere operto
me capite in flumen, dexter stetit et 'caue faxis
te quicquam indignum: pudor' inquit 'te malus angit,
insanos qui inter uereare insanus haberi.
primum nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit in te
solo, nil uerbi, pereas quin fortiter, addam.
quem mala stultitia et quemcumque inscitia ueri
caecum agit, insanum Chrysippi porticus et grex
autumat. haec populos, haec magnos formula reges
excepto sapiente tenet. nunc accipe, quare
desipiant omnes aeque ac tu, qui tibi nomen
insano posuere. uelut siluis, ubi passim

VARIA LECTIO.

31 *esto φ opp. Acr.* bone] bene *E opp. Ac.* ne] *omis. E* 32 Frusẗre *λ opp. Pph.'* tu] *omis. E* *post hunc u. ponunt u.* 40 *β' y* [*Bamb. pr.*] *neque eundem suo loco omittunt* 33 Siquit *E* ueri *Eγψ uar.* (*νσa*1*gl*2) uerum *Fλ'* (*β'r et* 2 *Bland.*) uere *a*2 34 Describi *E* hec *γ* h̄ *λ* *u.* 35 *omis. y* [*Paris.* 8216 *pr.*] *opp. Ac. Pph.'* ^sa^pientē *λ* sapientiā *E opp. Pph.' Porph.' Ac.* 36 fabritio *γ* fabricicio *λ* 37 cum] c̄ *λ opp. Ac.* uellem] uellet *Ac.* operto] op^e^orto *ψ* 38 dexter stetit] dextersterit *E opp. Pph.'* 39 quidquā *g* te malus] temadus *γ a. ras.* angit *Eγψ uar.* (*ν uar. σag*) urget *Fλ'* (*β'νσ corr. r et* 4 *codd. Bland.*) *u.* 40 *omis. y* [*Lips.* 1] (*cf. β'y ad u.* 32) *opp. Acr.* 40 qui] qui^d^ *φ* uereare] uereate^r^ *E* 41 si erit] siet *Fλ'y* siriet (*ortum ex* si^ri^et) *r*1 *y* [*Lips. pr.*] 42 nihil *λ pr. Acr.* 43 Qē *E* stulticia et *E* (*β'νσgr*) stultitia et *cett.'* (*a*) *Ac.* stultities *Meinekius* et] *omis. y* [*Basil.* III *Wolfenbutt.* I] quemcumque *Ω'ς'* [quemcunq. 4 *Bland.*] quaecumque *y* ̄cūq *g* cuiusque *Cuninghamus* īsitia *λ* 44 Cecum *E* chrysippi *λ'* chrysyppi *F* chrisippi *Eγ* (*νag*) crysip pi *r* crisippi *β' σ Ac.* 45 autumat] Attumat *Ac.* hęc . . . hec *E* 47 equę E eq. *λ* 48 insano] Insani *y Lambinus opp. Ac.*

palantis error certo de tramite pellit,
ille sinistrorsum hic dextrorsum abit, unus utrisque
error, sed uariis inludit partibus; hoc te
crede modo insanum, nihilo ut sapientior ille,
qui te deridet, caudam trahat. est genus unum
stultitiae nihilum metuenda timentis, ut ignis,
ut rupes fluuiosque in campo obstare queratur:
alterum et huic uarum et nihilo sapientius, ignis
per medios fluuiosque ruentis: clamet amica
mater, honesta soror cum cognatis, pater, uxor
'hic fossa est ingens, hic rupes maxima: serua!'
non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,

TESTIMONIA.

49 cf. ecbasis captiui 1097: 'sufficiat dictis de tanto tramite uulpis' 50—51 'ille — error' Prisc. XV 4, 19 59 'hic — maxima pendens' ecbasis capt. 200

VARIA LECTIO.

49 Palantis *E* (*r*) *y* [*Barcin. Bruxell.* 9777 *Lips. Montepess. Valentian.*] Pallantis *γ* Pallantis *a* Palantes *F λ'* (*β' ν σ g*) de tramite] d&ramiite *E* 50 sinistrosū *y* [*Paris.* 10401] *non Priscian.* utrisque *Eγ* (*σ r* 2 *uar. et β corr. Fran.*; *a n. l.*) utrique *Fλ'* (*νg r et β omn. Bland.*) *Priscianus* utrimque *Cuninghamus* 51 s& *γ* inludit *γFλ* (*a*) illudit *Eς'* parcib *E* 52 crede] Cre *E* nihilo *Eγψλ' Ac.* nichilo *φ* 53 trahit *γ* (*ν a*) trahat *EFλ* (*β'σgr* thr: *l*) *Pph.' Porph.'* 54 Stulticiae *E* nihilum] nichilo *φ pr. ut uid.* ignis *Eγψ corr. y* [*Montepess. Valentian.*] ignes *Fλ'ς'* (*a n. l.*) *u.* 55 *sq. omis. y* [*Bruxell.* 9777 *a* 1. *m.*] 55 rupes *Ω'ς* rupis *g* 56 uarum *E γ F λ* (*β' a g r*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* uarium *ψ uar.* (*νσl*) *Bentl.* nihilo *EFλ'* (*νσagr uar. et Fran.* nich: *β*) nihilo (c supra) *γ* nilo *r y* [*Basil.* III *Regin.* 1] ignis *Eγ* (*ν a*) *y* [*Barcin. Mellic.*] ignes *Fλ'* (*β'σgr*) 57 ruentis] ruentes *F* (*ν pr. l a. ras.*) *y* amica] anicla *Horkelius* amice *Schneidewinus* 57—58 'amica mater honesta soror] melius est sic (si *Porph.*) accipi: amica mater, ut sit ex Graeco tractum φίλη μήτηρ, quam per se 'amica', per se deinde 'mater', quia mentionem uxoris facit in sequentibus' *Porph.'* 58 cognatis] (c supra) ognatis *γ* cognatus (i supra) *φ* 59 hic rupes] hinc rupes *y* [*Fran.*] *ecb. capt.* Vt rupes *Ac.* rupis *y opp. Acr.* ruptis *E* 60 fusius *EγF* (*σ a l a. ras. r* 2) *Pph.' Porph.'* fusius *β' ν ut uid. l p. ras. r* 1 fus' *λ* (*g*) *non post* olim *sed post* Fufius *commate distinguit Kirchnerus*

cum Ilionam edormit, Catienis mille ducentis
'mater, te appello!' clamantibus. huic ego uolgus
errori similem cunctum insanire docebo.
insanit ueteres statuas Damasippus emendo:
integer est mentis Damasippi creditor? esto.
'accipe quod nunquam reddas mihi' si tibi dicam;
tune insanus eris si acceperis? an magis excors
reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
scribe decem a Nerio: non est satis, adde Cicutae
nodosi tabulas centum, mille adde catenas;
effugiet tamen haec sceleratus uincula Proteus.
cum rapies in ius malis ridentem alienis,

TESTIMONIA.

64 historia pontificalis 39 [monum. Germ. SS. XX 542] 69 Seruius ad Aen. VII 422 'scribe decem Nerio' schol. Persii 2, 14 71 cf. quod ex Appuleio laudauimus testimonium ad epist. I 1, 90

VARIA LECTIO.

61 edormit *Eγλψ p. ras. ς' Porph.'* edormiit *F* (*l*) *y* 'Et edormit pro praeterito accipi non pro praesenti debet (dedit *Porph.*)' *Porph.'* Ilionam dormit *y* Iliona dormit *Lennepius* catienis *Ω'* (*ψ uar. per errorem*) *ς' Pf. Porf. Ac. Acr.* catenis *φ uar.* cacienis *g y Pph. Porph.* 62 appello *E F* (*ν σ g l*) apello *γ λ* (*β' a r*) uulgus *E* (*g r*) uolgum *λ* uulgum *γ F corr.* (*β' ν* 2 *σ a*) uultum *F* (*ν* 1 *ut uid.*) uulgūs *l* (*littera* g *in erasa* t *ut uid.*) 63 Errorē: *E* Errore *F pr.* (*l* 1) *opp. Ac.* similem] similis *F* cunctum] cuncta *F pr.* (*l a. ras.*) *y uu.* 64 *sq. inuerso ordine in y* [*Valentian.*] 64 'n̄ insanit. hyronicos ł interrogatiuę' *schol. γ uu.* 65 *sq. inuerso ordine in y* [*Lips. pr.*] creditor. esto *Duentzerus* 66 nunquam *E* (*a*) numquam *cett.' ς'* si]sit *λ pr.* 67 acciperis *E* 68 Reiacta *γ* 69 decem] dotem *Seruii cod. Regin.* (*dcam Paris.* 7929) *opp. Ac. Pph.'* a nerio (*a et omn. codd. Cruq.*) *Ac. Acr.* anerio *Ω' ς' Pph.* nerio (*om.* a) *σ corr. g y Pf. schol. Persii* '... lege decem (duodecī *Porf.* decem *Porf. marg.*) tabularum quas Nerio instituit' *Porph.'* 'quidam anerio ὑφ' ἓν (ὙΦΗΝ *Porph.* ὑΦΗν *Porf.*) legunt' *Porph.'* 'quidam anerio unum nomen esse dicunt, alii uero separant praepositionem et sic nomen inferunt: Nerio, ablatiui casus. Nerius autem siue Anerius et Cicuta feneratores fuerunt' *Acr.* 71 Effugit *E* tamen haec] *bis habuit λ pr.* haec sceleratus] hic celeratus *E* proteus *Ω'* (*a*) *Ac. Acr.* ꝓtheus *ψ corr. ς'* 72 rabies *E* (*g*) *opp. Pph.'* ius *E γ uar. φ corr.*

fiet aper, modo auis, modo saxum et, cum uolet, arbor.
si male rem gerere insani est, contra bene sani,
putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perelli
dictantis, quod tu nunquam rescribere possis.
audire atque togam iubeo componere/ quisquis
ambitione mala aut argenti pallet amore,
quisquis luxuria tristiue superstitione
aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
dum doceo insanire omnis, uos ordine adite.
danda est ellebori multo pars maxima auaris;
nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
heredes Staberi summam incidere sepulchro,
ni sic fecissent, gladiatorum dare centum

TESTIMONIA.

75 cf. ecbasis captiui 147: 'sanior (sanius A) est multum cerebro (multo cerebrum A) qui potat acetum' 76 Seruius ad Aen. VII 422 83 schol. Pers. 4, 16

VARIA LECTIO.

(*gl uar. et Fran. Bland. codd.*) *y Pph.' Porph.'* iura *γ F a. ras. λ'* (*ν σ a r et β*) iu§ra (*ra a manu tertia*) *φ* 73. 72 fiet (fict *Pph.* fit *Pf.*) aper modo auis modo saxum. & *Pph.' et Porph.' ante u.* 72 *exhibent* 73 auis] apis *ν Ac.* 74 si male rem] Simularē *E* 1 *opp. Ac.* gererem *γ pr. opp. Acr.* insani, contra bene sani est *y Bentl.* 75 *REDIT D*

Ω' = D E γ F λ'

mihi *om. D pr.* perelli *Ω ς' Acr.* pellē *l* perilli *a* parelli *y Pph.* (pa/ērelli *Pf.*) *Porph.'* 76 nunquam *EF* (*a*) numquam *cett.' ς' Acr.* 77 audire atque] Atq. audire *D opp. Pph.'* conponere *EF* (*ν*) componere *cett.' ς' Pph.' Porph.'* 78 amorē *E* *uu.* 78—79 aut — luxuria] *omis. y* [*Paris.* 8216] 80 morbo] *omis. E* huc] hunc *γ pr.* hu//c *ν* ꝉ hvc *ν marg.* 81 oīs *y* [*Paris.* 10401] omnes *Ω' ς'* 82 ellobori *E pr.* 83 Nescio *Ω' ς' Pph.' Ac. schol. Pers.* nec scio *Meinekius* an] *om. φ pr. λ' y opp. Pph.' schol. Pers.* anticyram *σ r* (*et Fran.*) *y Pph.' Porph.' Acr. schol. Pers.* antycirā *D* (*g et β*) antycyram *F* (*l*) anticiram *γ* (*ν a*) anticycyrā *λ* antiscyrā *E* 84 Heredes *D E γ λ* Hæredes *F* incidere] insculpsere *Peerlk.* 'ut heredes sui sepulcro eius insculperent' *Porph.'* sepulchro *D γ F λ' ς' Acr.* sepulcro *E Porph.'* 85 da[re]centum *λ*

damnati populo paria atque epulum arbitrio Arri,
frumenti quantum metit Africa. 'siue ego praue,
seu recte hoc uolui, ne sis patruus mihi'. credo,
hoc Staberi prudentem animum uidisse. 'quid ergo
sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
heredes uoluit?' quoad uixit, credidit ingens
pauperiem uitium et cauit nihil acrius, ut, si
forte minus locuples uno quadrante periret,
ipse uideretur sibi nequior: omnis enim res,
uirtus, fama, decus, diuina humanaque pulchris
diuitiis parent; quas qui construxerit, ille
clarus erit, fortis, iustus. sapiensne etiam? et rex

TESTIMONIA.

95—98 'uirtus — uolet' Vincentius Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Paris. 8818ᵃ et Nostrad. 188 95—97 Hildebert. moral. philos. 990
97 Prisc. XVI 2, 12 cf. Hincmari Rem. ad episc. epist. cap. 1 [t. II 487ᶜ Du Chesne]: 'unde in adulta aetate sapiens et rex fortis se ipsum reprehendebat, et uitare uolebat'

VARIA LECTIO.

Ω′ = DEγFλ′

86 Damnati *D E γ F* (*σ a g l r*) *Pf.* Dampnati *λ* (*β′ν*) *Pph.* atque] et *Pph.′* arbitrio] arbitriao *φ pr.* arri *E γ* (*σ a g r et Fran.*) *Porph.′ Ac.* arrii *D F λ′* (*ν et β*) Arri, et *Bentl.* 87 quantum] et quantum *Peerlk.* africa (l supra) *γ* afria (c supra) *E* *u.* 89 *ante u.* 88 *ponit y* [*Zulichem.*] 88 recte] recto *Ac.* 89 uidisse *Ω′ς′* (*et omn. codd. Cruq.*) uidisse? *Horkelius* iussisse *uel* uoluisse *Lambinus* ludisse *y* [*Regius*] cauisse *Peerlk.* quid] qđ *λ* ergo] ego *E λ′ pr.*
90 cum summam] consūmā *λ* patrimoni *D γ* (*σ a et β*) patrimonii *EFλ′* (*ν g r et Fran.* patrom. *l*) 91 Hęredes *Fλ* Heredes *DEγ* uoluit] Staberi (uoluit supra) *φ* quoad uixit *ψ λ* (*a* 2) quo aduixit *γ E* 2 (*ν g r et Fran.*) quo ad uixit *Dφ* (*σ l et β*) qđ aduixit *E* 1 (*a* 1 *ut uid.*) 92 nihil *Ω′ς Ac.* nil *σ* 93 locuples] locupł *Ac.* periret *D E γ* (*σ g a r*) perisset *F λ′* (*β′ν et* 3 *Bland.*) 94 nequeor (i supra) *D* omnis enim res] omnia enim, spes *Peerlk.* 95 pulchris *D E γ ψ λ′* (*β′ν σ*) pulcris (h supra) *r* pulcris *φ* (*g*) plcris (u h supra) *a* 96 diuitiis parent] parent diuitiis *Hildebertus opp. Ac.* construxerit *D Eγ* (*σ g r et* 1 *Bland. cons. a*) *Vincentius* contraxerit *F λ′* (*β′ν*) *Hildebertus* 97 fortis iustus] iustus (iustis *Pph.*) fortis *Pph.′ opp. Priscian. Hildebert. Vincent. floril.* 8818ᵃ

et quicquid uolet. hoc, ueluti uirtute paratum,
sperauit magnae laudi fore. quid simile isti
Graecus Aristippus, qui seruos proicere aurum
in media iussit Libya, quia tardius irent
propter onus segnes? uter est insanior horum?
nil agit exemplum, litem quod lite resoluit.
siquis emat citharas, emptas conportet in unum,
nec studio citharae nec musae deditus ulli,
si scalpra et formas non sutor, nautica uela
auersus mercaturis, delirus et amens
undique dicatur merito. qui discrepat istis,
qui nummos aurumque recondit, nescius uti
compositis metuensque uelut contingere sacrum?

TESTIMONIA.

100 cf. Auson. ed. 3, 13: 'spargit Ar. mediis in Syrtibus aurum' 103 Acr. ad u. 210 florileg. Paris. 8069 et Nostradam. 188 105 cf. ecbasis captiui 207: 'nec studio citharae, nec musae deditus ulli' 106 'hinc etiam Horatius in odis: si — sutor' gloss. Mai class. auct. VIII 551 109 sq. Vinc. Bell. spec. hist. 69 floril. Nostr. 188

VARIA LECTIO.

iustus sapiens] sapiens iustus *Dy opp. Priscian. Hildebert.* iustus et sapiens *Vincentius* ne *γ F* (*β′ ν σ pr. l in ras. r*) *Acr. Priscianus floril. Nostrad.* que *D E* (*l uar.*) *Ac. floril. Paris.* 8818ª *omis. ψ corr. λ* (*g σ corr. et β p. ras.*) *Hildebertus Vincentius* ['*uariant hic codices, alii* sapiensne etiam et rex; *alii*, sapiensque etiam rex; *alii*, sapiensque etiam et rex *habent*' *Cruq.*] 'aut interrogatio audientis aut dicentis dubitatio' *Acr.* et *Ω′ς′ Priscianus Vincentius omis. g y Hildebertus floril. Paris.* 8818ª *Nostrad.* 98 quidquid *F λ′* (*g*) *y* ueluti] uelut in *λ′ opp. Ac.* uelutin *F* 99 magne *E λ* quid simile isti] Dissimilisne *Peerlk. opp. Ac.* simili *E opp. Ac.* 100 Grecus *F Pf.* Grecus *cett.′ Pph. Ac.* proicere] piecere *Ey* 101 Immedia *D* libya *F λ′* libia *D E γ* 102 onus *D γ F λ′ ς* honus *E* (*r a. ras. et Fran.*) 103 quod] quid *D* ι *aut pr. opp. Acr.* litem quod] quod litem *y Pf. floril. Paris.* 8069 *Nostrad.* 188 *opp. Pph. Acr. ad u.* 210 *uu.* 104—140 *omittere uidetur Porph.′* 104 siquis] Sequis *Ac.* citharas *D E* ι *γ* cytharas *F λ′* conportet *E F* (*ν et β*) comportet *D λ′* (*σ a g r et Fran.*) 105 citharę *D γ* cytharae *E F λ′* 106 nautia *E λ p. ras.* 108 qui *γ F λ′ D p. ras.* (*β′ ν σ r et omn. codd. Cr.*) *Ac.* quid *D a. ras. E* (*g*) istis *D E γ ψ corr.* (*σ a g r*) *Ac.* iste *F λ′* (*β′ ν et 2 Bland.*) 109 qui] hic *Vincentius* 110 Conpositis *ν* uelud *λ* contigere *γ*

siquis ad ingentem frumenti semper *aceruom
porrectus uigilet cum longo fuste, neque illinc
audeat esuriens dominus contingere granum,
ac potius foliis parcus uescatur amaris;
si positis intus Chii ueterisque Falerni
mille cadis, nihil est, tercentum milibus, acre
potet acetum; age, si et stramentis incubet unde
octoginta annos natus, cui stragula uestis,
blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca:
nimirum insanus paucis uideatur, eo quod
maxima pars hominum morbo iactatur eodem.
filius aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
dis inimice senex, custodis? ne tibi desit?
quantulum enim summae curtabit quisque dierum,
ungere si caules oleo meliore caputque

TESTIMONIA.

114 cf. ecbasis captiui 144: 'sed potius foliis parcus uescaris acerbis' 117—118 'unde — uestis' Prisc. XVIII 24, 210 de fig. num. § 30 p. 416 K. 117 cf. ecbasis captiui 147: 'sanior est multum cerebro qui potat acetum' 119 'blattarum et — putrescant' gloss. Mai class. auct. VIII 68

VARIA LECTIO.

111 frum̃tis *E* aceruum *Ω′ς′* 112 porrectus] Proiectus *y* [*Montepess.*] *Bentl.* proiecto *Peerlk.* 113 contingere *Ω′ς′* confringere *Meinekius* contundere *Apitzius* consumere *Peerlk.* granum] *in ras. y* [*Nostrad.* 184] sacrum *y* [*Monacensis quintus*] 114 foliis] foluis *φ* folii *E* uescatur] uexatur *E* (*a*) pascatur *σ y* 115 positus *E* 116 ter centum *γ* terceutū *D F λ′ Ac.* trecentū *E* 117 st^r am̃tis *E opp. Acr.* unde *Ω′ς′ Ac.* udis *Horkelius opp. Acr.* uluae *Meinekius opp. Acr.* ultra *Peerlk. opp. Acr.* uneoctoginta *Prisciani lib.* XVIII. *cod. R a* 1. *m.* 118 Occtoginta *D opp. Ac.* annos] annis *ν y* 119 Blattarum *D E γ F glossar. Mai* Bla^t tarū *λ* ac] et *glossar. Mai* putrescat *Ω′ς′* putescat *Cruquiana* putrescant *glossar. Mai* 121 pars] par *E opp. Ac.* 122 hec *γ* haeres *E F λ′* 124 Qvntvlum *E* curtabit] curtabat *λ′ opp. Ac. Acr.* 125 Vngere *D γ F λ′* (*β′ ν σ a r*) Vnguere *E* (*g*) mediore *D a. ras.* capud *E*

coeperis inpexa foedum porrigine? quare,
si quiduis satis est, peiuras, surripis, aufers
undique? tun sanus? populum si caedere saxis
incipias seruosue tuos, quos aere pararis,
insanum te omnes pueri clamentque puellae;
cum laqueo uxorem interemis matremque ueneno,
incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis Argis,
nec ferro ut demens genetricem occidis Orestes.
an tu reris eum occisa insanisse parente,
ac non ante malis dementem actum Furiis quam

TESTIMONIA.

126 'impexa — porci' gloss. Mai class. auct. VIII 421 'impexa foedum porrigine' VIII 437 'inpexum foeda porrigine' VIII 435 132 cf. ecbasis captiui 1144: 'incolumi capite es qui cano flore reluces'

VARIA LECTIO.

126 inpexa Ω' (*v a r et β*) impexa *σ g* (*et Fran.*) *glossar. Mai pp.* 421. 437 *cons. Acr.* foedum *D E γ* (*v a g r et Fran.*) *glossar. Mai* fedum *F λ'* fędum *σ* (*et β*) porrigine *Ω' ς' Acr.* prurigine *y opp. Ac. glossar. Mai* quare] porci *glossar. Mai opp. Ac. Acr.*

127 Siquiduis *D Ac.* Siquid uis *E* quid uis *γ F* q̊duis *λ* periuras *γ* (*v a g;* p iuras *Fran.*) peiuras *DEFλ'* (*σ r et β*) surripis] subripis *a* 1 (*et β* supripis *Fran.*) 128 tun sanus *E γ pr. ψ p. ras.* (*a* 1 *g r et Fran.*) tunc sanus *D* tu insanus *F λ' γ superscr.* (*v a* 2) tum sanus *σ* (*et β*) cędere *y* [*Bamberg. Gronou. Regin.*] credere *g* cedere *Ω' ς'* 129 seruosque *y* tuos *Ω' ς'* tuo *g y Bentl.* fuges *Kirchnerus* pararis] parabis *σ* 130 te] ē (te superscr.) *E* clamænt *D* clamant *y* 131 interemis *E y* [*Fran. Mellic. Montepess. pr. Paris.* 7976 *Regin.*] *Ac.* interimis *D γ F λ' ς* 132 Incolumi *F λ* (*β' a r* Incalumi (o superscr.) *l*) *Ac.* Incolomi *D E γ* (*v σ g*) es?] es. *Duentzerus* quidni? neque enim *Bentl.* quid enim *Ω' ς' Ac.* quidni? *y* tu] *omis. λ* (*σ* 1 *a pr. et β*) *y* Argis] agris *E* 1 133 ferro ut demens *Ω' ς'* demens ferro ut *σ pr. y* genetricem *EFy* [*Mellic. Montepess. Paris.* 7976] genitricem *cett.' ψ corr. ς'* occidis *Ω* (*v uar. σ pr. a g et β*) occidit *v σ corr. l r* (*et Fran.*) horestes *λ* *uu.* 134—137 *omis. y* [*Harleian.* 2724 *a* 1. *m.*] 134 eum] en (v superscr.) *λ* 135 'malis] aut magis uelis aut malis furiis (futuris *v*) uel uitiis' *Ac. Acr.*

in matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
quin, ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
nil sane fecit quod tu reprehendere possis:
non Pyladen ferro uiolare aususue sororem
Electram, tantum male dicit utrique uocando
hanc Furiam, hunc aliud, iussit quod splendida bilis.
pauper Opimius argenti positi intus et auri,
qui Veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla uappamque profestis,
quondam lethargo grandi est oppressus, ut heres

TESTIMONIA.

136 cf. ecbasis captiui 1219: 'ad iugulum tantum ferrum reddebat acutum' 142—157 cf. mythographus II 226 p. 149 Bod.: 'quidam uir Opimius admodum extitit auarus, ut quum multis diuitiis abundaret, ipse festis diebus Veientanum pessimum uinum biberet, priuatis autem diebus uappam, quod est Veientano deterius. hic forte prae nimio sollicitudine incidit in letargum morbum. tunc eius laetus heres coepit circa loculos currere et claues quaerere, sperans illum cito moriturum. accedens medicus fidelis cognita morbi causa et pecunia tota ante se numerata dixit aegro: nisi tua custodias, nihil distat fame an morbo pereas. ille euigilans: 'quis tollit?' ait et saluatus est' 143 schol. Pers. 5, 147

VARIA LECTIO.

136 iugulo] //iu//gulo *λ* tepe fec̄ *l* *u.* 137 *omis. λ pr. opp. Acr.* est] *omis. y Heindorfius* male = tutę *D* (*sic*) male tv́æ *E* tutae] motae *Nic. Heinsius* horestes *γ λ* 138 sane] plane *Peerlk.* fęcit *γ* quod] q *λ* quę// (c *in ras.* i *ut uid.*) *D* reprehendere *Ω′ ς′* reprendere *σ y* possit *γ pr.* 139 pyladen *g* piladen *γ* (*ν σ a r et Fran.*) pilaịden *E* filadē *λ* (filaden *β loco correcto*) phyladen *F* philaden *D* (*l*) ausus ue *D γ F λ ς′* aususq; *E* sororem] sororem est *y Bentl.* 140 Electran *E γ F λ′* (*ν 1 a 1 r*) Electram *D* (*β′ ν 2 σ a 2 g*) male dicit *DEF* maledicit *γ λ* utrique] utrisq *E* uocando] uocandū̊ *λ* 141 aliud] aliū *F y* quod] qua *β′ y opp. Pph.′* bilis *D* uilis *Pph.′ opp. Ac.* 142 opimius *DE γ ψ 2* (*β′ ν σ a r*) *Acr.* opimus *F λ′* (*g*) *Pph.′* argenti positi . . . aúri] argento posito . . . auro *Peerlk. opp. Acr.* positi] po^si^ti *E opp. Acr.* 143 ueientanum *D E ψ corr.* (*ν σ g r*) *Pf. schol. Pers.* uegentanum *γ F λ′* (*β′ a*) *Pph. Ac. Acr.* 144 uapā *φ 1 opp. Acr.* 145 lethargo *D F* (*g l r 2 et Fran.*) letargo *λ* (*r 1*) loethargo *γ* (*a*) lithargo *E* læthargo *ν* lẹtargo *σ* (*et β*) heres *D γ λ* hęres *F* heros *E*

iam circum loculos et clauis laetus ouansque
curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
excitat hoc pacto: mensam poni iubet atque
effundi saccos nummorum, accedere pluris
ad numerandum: hominem sic erigit; addit et illud:
'ni tua custodis, auidus iam haec auferet heres'.
men uiuo? 'ut uiuas igitur, uigila. hoc age!' quid uis?
'deficient inopem uenae te, ni cibus atque
ingens accedit stomacho fultura ruenti.
tu cessas? agedum, sume hoc tisanarium oryzae!'
quanti emptae? 'paruo'. quanti ergo? 'octussibus'. eheu!
quid refert, morbo an furtis peream que rapinis?'

TESTIMONIA.

156 'quanti emptae? — octussibus' gloss. Mai class. auct. VIII 35

VARIA LECTIO.

146 clauis *D pr. E γ* (*ν a r* 1) claues *cett.' ς'* letus *λ* 147 medicus multum celer atque] medici ingenium celere arsque *uel* medicus multa celer arte *Peerlk. opp. Acr.* celer atque] celebratq *E opp. Ac.* 149 pluris *y* [*Regin.* 1] plures *Ω' ς'* 150 addit] addidit *E λ* 151 haec] iam *Nic. Heinsius* heres *D* haeres *E γ F λ'* 152 uiuas] uigiles *Peerlk.* uigil hoc age! *Doederlinus* uigila *D E F λ' ς'* uigil(a) *γ* quid *E γ D* 2 *ς'* quod *D* 1 *F λ'* (*et β corr.*) *y* 153 Deficiant *E y* [*Doruill.* I Defit: *Valentian.* 1] uenae te] uenate (e) *E* ni] ne *γ* 154 Ingens *Ω' ς'* praesens *Bentl.* (is praesens *Peerlk.*) ingesta *Marklandus* instans *Sanadonus* id genus *Horkelius* liquens *Hamacherus* insons *Paulyus* accedat *D ψ corr. λ* (*σ*) accedit *E γ F* (*β' ν a g r*) 155 tisanarium *D γ* (*σ a g r* 1 tisinariū *ν*) *Ac.* tisariū *E* tysanarium *F λ'* (*β'*) (p)tisanarium *r* orizae *D E γ F* (*ν σ a r et β*) orize *λ* (*g et Fran.*) oryze *l* 156 Qanti *D* emptae *D E γ F corr.* (*ν σ r et β*) *glossar. Mai* empte *g* (*et Fran.*) emtae *a* empti (al ti) *F λ' y* emptum *Apitzius* ergo] *omis. γ* (*ν* 1 *a* 1) *y* octussibus *D E γ F* (*ν σ a l r et* 3 *Bland.*) *Ac. glossar. Mai* octussibi;; *λ* octusibus *β l p. ras.* octo assibus *y Acr. interpr.* oct. assibus *y* [*V*] *omis. g cf. Varr. L. L.* V § 169: 'ptisanarium octusse siue octo assibus emptum est' eheu *γ F λ' D* 2 (*ν σ a r et Fran.*) oheu *D* 1 *a. ras.* ehu *E* heheu *y* [*β*] *omis. g* 157 pereamque *Ω' ς'* (*et omn. Bland.*) pereamne *ν y* pereamue *y*

quisnam igitur sanus? 'qui non stultus'. quid auarus?
'stultus et insanus'. quid, siquis non sit auarus,
continuo sanus? 'minime'. cur, Stoice? 'dicam.
non est cardiacus (Craterum dixisse putato)
hic aeger: recte est igitur surgetque? negabit,
quod latus aut renes morbo temptentur acuto.
non est periurus neque sordidus, immolet aequis
hic porcum Laribus; uerum ambitiosus et audax:
nauiget Anticyram. quid enim differt, barathrone

TESTIMONIA.

158 'quisnam igitur sanus' Acr. ad u. 168 161 schol. Pers. 3, 65 163 'Horatius in II sermonum: quod — acuto' Prisc. VI 6, 30 164 cf. ecbasis captiui 714: 'non est periurus neque sordidus ac furiosus'

VARIA LECTIO.

ante u. 158 INCIP̄ · DE STOICIS DISPVTARE *φ marg. noui sermonis initium cum titulo* EGLOGA · V · *y* [*Gronou.*] *uu.* 159—166 quid — Anticyram] *del. Gruppeus* *u.* 159—160 quid — sanus?] *omis. g opp. Acr.* 159 quid, siquis non sit auarus?] quid enim differt, barathrone *Peerlk.* *u.* 160 *ante u.* 159 *ponit y* [*Bamberg.*] *u.* 159 *omis. y* [*Paris.* 8214 *a* 1. *m.*] *opp. Acr.* *u.* 167 *et hunc u.*: 'nauiget Anticyram. quid siquis non sit auarus' *post u.* 159 *ponit Peerlk.* 162 Hoc *E* 1 eger *D* ager *λ'* est] *omis. y* *u.* 163 *qui legitur etiam epist.* I 6, 28 *in marginem relegabat Meinekius opp. Pph.' Porph.' Ac. Acr.* 163 aut *Ω'ς' Priscianus* et *σ* 2 *uar. g y* morbo] mor//no *E opp. Pph.' Acr. Priscian.* temptentur *DγFλ'* (*σ a et β*) *Pph.'* tententur *y* [*codd. Bland.*] tempnent[2] *E pr.* temptantur *ν g r* (*et Fran.*) *y Priscianus* 164 periurus *Ω'ς' Acr.* peiurus *y* [*Gronou.* 1] immolet *DEγF* (*β'νσ a l r*) īmolet *λ* imolet *g* inmol& *Acr.* 165 Hi° *λ* portum *λ'* porcam *ν Acr.* uerum] utrū *F* *u.* 166 *omis. E opp. Pph.' Acr.* 166 anticyram *γFλ'* (*a corr. r et β*) *Ac.* anticyra *D* anticiram *νσa pr. g* (*et Fran.*) anticurā *y* [*Lips.*] quid] q *λ opp. Pph.'* barathrone *DFλ'* barathone *γ* (*a r*) baratrone *β'σg pr. Pph.* baratrone *Pf.* balathrone *ν Ac. Acr.* balatrone *r* 2 *uar. y* balatroni *y Bentl.* 'Barathro (Baratro *Porph.*) luxuriosus; uerum quidam legunt barathro ut ueniat a nominatiuo barathrus (baratrhus *Porph.*)' *Porph.'* 'Balathrone. scurre et triuialis. nam balathrones (balatrones *γ*) dicuntur rustici homines, inepti et triuiales. Publius Seruilius baratro (baratho *γ* balatro *Fran.*) multa (multi *ν*) in Augustum amare (cęsarē *Fran.*) non

dones quicquid habes an nunquam utare paratis?
Seruius Oppidius Canusi duo praedia, diues
antiquo censu, gnatis diuisse duobus
fertur et hoc moriens pueris dixisse uocatis
ad lectum 'postquam te talos, Aule, nucesque
ferre sinu laxo, donare et ludere uidi,
te, Tiberi, numerare, cauis abscondere tristem;
extimui, ne uos ageret insania discors,
tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam.

TESTIMONIA.

168—169 'diues (om. Regin. 1674) antiquo censu' Seruius ad Aen. VII 537

VARIA LECTIO.

sine ioco dixit. fuit autem tantus (totus *ν*) deuorator, ut simili uitio laborantes barathrones (barathones *γ* balatrones *Fran.*) dicti sint' *Acr.*

167 dones] damnes (*seruata scriptura* barathrone) *dubia Bentl. suspicio opp. Ac.* quicquid *D E γ ψ pr. ς' Ac.* quidquid *cett.'* (*g*) nunq *E* numquam *cett.' ς'* 168 *noui sermonis faciunt initium λ'* (*β' ν*) *y* [*Barcin. Berol.* 5 *Bruxell.* 9777. 10064. *Dessau.* II *Dresd.* I. III. *Florentinus Lips.* I. II *a* 2. *m. Mellic. marg., Monac.* I *Montepess. Paris.* 7976. 8214. 10401 *Nostrad.* 184 *Valentian.* 2 *Wolfenb.* I] *non Porph.' Acr.* CONTRA AVAROS · ET AMBICIOSOS *λ* CONTRA AVAROS & AMBITIOSOS EGLOGA · V · *y* [*Mellic. Paris.* 7976 *cons. Paris.* 8214] CONTRA AMBITIOSOS & AVAROS *y* [*Nostrad.* 184] Contra ambitiosos & auaros· egloga · V *y* [*Bruxell.* 9777] CONTRA AMBITIOSOS ECLOGA V *y* [*Florentinus*] *maiorem litteram initialem exhibent ψ y* [*Bamberg. Lips. sed minio pictam, Sorbon.* 1578] 168 Canusi] casusi *E opp. Pph.' Ac. Acr.* predia *E Pph.'* prelia *Acr.* (p̄lia *g* 1) 169 censo *E opp. Porph.' Ac. Seruius* gnatis] ignatis *E* natis *y* diuisse *D E γ λ' ψ corr.. ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) *Ac.* diuisisse *F* (*a*) *y ex interpretatione Acronis* 170 hoc] haec *y* uocatis] duob; *ν* 1 *u.* 171 *omis. y* [*Bamberg. pr.*] *opp. Acr.* posquā *ν opp. A* talos *ψ* (*l*) aule *ψ* ale (u supra) *φ* 172 et ludere] effundere *Hamacherus opp. Acr.* et] te *y* [*Lips. pr.*] *omis. g y* ludere] laudere *E opp. Acr.* perdere *Bentl. opp. Acr.* credere *Cuninghamus* 173 Te] *omis. E y* tiberi] tibi *ψ pr.* 174 Extumui *y* [*Mellic.*] insania *D* 1 *E γ* (*a g r*) *y* uaesania *F* uesania *λ' D* 2 (*β' ν σ*) discors] dissors *Nic. Heinsius* 175 numentanum *γ* momētanū *g* Momentanum *Ac.* sequerere] sequere *D* 1 *λ' y Pf.* sequererere *E* cycutā *ν Ac.*

quare per diuos oratus uterque Penatis,
tu caue ne minuas, tu ne maius facias id
quod satis esse putat pater et natura coercet.
praeterea ne uos titillet gloria, iure
iurando opstringam ambo: uter aedilis fueritue
uestrum praetor, is intestabilis et sacer esto.
in cicere atque faba bona tu perdasque lupinis,
latus ut in circo spatiere et aeneus ut stes,
nudus agris, nudus nummis, insane, paternis;
scilicet ut plausus quos fert Agrippa feras tu,
astuta ingenuum uolpes imitata leonem.
nequis humasse uelit Aiacem, Atrida, uetas cur?
'rex sum'. nil ultra quaero plebeius. 'et aequam

TESTIMONIA.

183 cf. Prudentius c. Symmach. I 102: 'ecce deum in numero formatus et aeneus adstat' 187 Seruius ad Aen. III 475 Prisc. VII 2, 7

VARIA LECTIO.

176 penatis *γ F λ* (*a*) *y* [*Gronou.* 1 *Lips. pr.*] p//natis *E* penates *D F* 2 *ς'* 177 maius] mavis *E* 178 coerc& *γ F* (*v σ a r*) cohercet *D E λ'* (*β' g*) *Ac.* 179 Preterea *λ* titillet] tetillet *a* 1 *aut pr. opp. Ac.* 180 opstringū *y* [*Valentian. pr.*] obstricigā *E* obstrangam *r* obstringam *cett.' ς'* aedilis *E F* edilis *D γ λ* 181 pretoris *γ* p̄toris. his *F* at p̄torib; his *ψ marg.* intestabilis] inītestabilis *D* (initestabilis *D* 1) inętonabilis *E recte etiam Pph.' Porph.' Ac. Acr.* 182 cicere] cicera *Pph.' opp. Ac.* tu] // ne *φ* perdasque *Ω' ς'* pdasne *ψ uar.* 183 Latus *Ω' ς* (*et omn. codd. Cruq.*) Catus *y* [*Fran.* 1] *Ac.* lentus *Nic. Heinsius* altus *Peerlk.* circo] circos *ψ a. ras.* et *F λ' y cons. Prudent.* aut *D E γ* (*β' v* 2 *σ a g r*) & ut *v* 1 *y* aeneus *E F λ'* ęneus *D γ* ut stes *D E γ F ς' Ac.* instes *λ* astes (ut) *y* [*Paris.* 8216] astes *y* [*Basil.* I 1 *cod. Feae*] asstes *y* [*Paris.* 8213] 184 nudus nummis] nummis *D y* 186 ingenuum] ingeniū *λ'* (*g*) *y* uolpes *E ψ* (*l pr.*) *y* [*Regin.*] uulpes *D γ φ λ ς' Acr.* imitata] imitate *Peerlk.* 187 humassę *E* uelit] uellet *Pph.' opp. Seruius Priscianus* 188 nil *γ F λ' ς'* nihil *D E* (*r* 1) *Pph.' Acr.* quaero *D γ F λ'* (*v a et β*) quero *E* (*σ g r et Fran.*) quære (ro) *y* [*V*] quaeres *Doederlinus* plepeius *E* et] at *Peerlk. opp. Acr.* equam *γ*

rem imperito, ac sicui uideor non iustus, inulto
dicere quod sentit permitto'. maxime regum,
di tibi dent capta classem redducere Troia.
ergo consulere et mox respondere licebit?
'consule!' cur Aiax heros ab Achille secundus
putescit, totiens seruatis clarus Achiuis,
gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
per quem tot iuuenes patrio caruere sepulchro?
'mille ouium insanus morti dedit, inclitum Ulixen
et Menelaum una mecum se occidere clamans.'
tu, cum pro uitula statuis dulcem Aulide natam
ante aras spargisque mola caput, inprobe, salsa,
rectum animi seruas *cursum? insanus quid enim Aiax
fecit, cum strauit ferro pecus? abstinuit uim
uxore et gnato: mala multa precatus Atridis:

VARIA LECTIO.

189 imperito *DEγF* (*β′νσαlr*) *Acr.* ĩperito *λ* (*g*) ac *DEγ F*ϛ′ at *λ* (*et V*) *y* cui] *omis. D pr.* 190 quod *EγFλ* (*β′νσar*) Quid *gy* quę *Dy* permitto] pmixto *ψ* 2 *uar.* 191 Dii *γ* Di *DEFλ′ Pph.′* capta classem] classẽ capta *Ey* reducere *DEγ*1*F* (*νagl r corr. et β*) redducere *λγ* 2 (*σ et Fran.*) reuo (reducere) *r* deducere *y Pph.′* Troia] troię *Pf.* 193 Aiax] aiax *γ* aia// *l* Achille] achille *λ′* 194 Putescit *DEγFλ* (*νσar et β pr. omn. codd. Cruq.*) Putrescit *g* (*et β corr. Fran.*) *y* Potescit *l* totiens *DFλ′* (*νa*) tociens *E* (*β′ σr*) totiẽs *γ* tocies *g* seruatus *ψ pr. y* 196 sepulchro *Ω′*ϛ′ sepulcro *σ* 197 insanus] sanus *Pph. omis. Pf.* ulixen *DEγψ* (*νσalr et β*) ulixem *φ* (*g*) ulixẽ *λ* (*et Fran.*) 199 statuisti *E* vlide *E* 200 aram *y* [*Bruxell.* 9777, 1 *cod. Valarti*] *Kirchnerus* inpbe *DγF* ĩpbe *λ* (*g*) pbe *E* improbe ϛ′ 201 cursum *Botheus* quorsum *DEγψ uar. λ corr.* (*σaglr pr. et β*) *Acr. loco poster.* quorsũ *φ* quorsum *r* quo *ψ λ pr.* (*et Fran.*) quorum *g r corr. Pph.′ Porph.′ Acr. loco priore* 'inter quos, inquit (inquid *Porph.*), insanus est utrum inter luxuriosos et auaros an inter ambitiosos?' *Porph.′* 'quia multa sunt genera insaniae de quibus insanus (insanis *ν*) fuit Aiax? in *alio: (*om. D*) quorsum (*D; in aliquorum γ ν Fran.*) insanus? hoc est quam (*sic D, om. γ,* quod *ν Fran.*) ob causam uel in quam partem?' *Acr.* insanus] insani *Peerlk. opp. Acr.* 202 uim] uini *E opp. Ac.* 203 Vxorem *γ* gnato *DEγψ* 2 (*νaglr et Fran.*) nato *Fλ* (*et β*) gnata *σ y*

non ille aut Teucrum aut ipsum uiolauit Ulixen.
'uerum ego, ut haerentis aduerso litore nauis
eriperem, prudens placaui sanguine diuos'.
nempe tuo, furiose. 'meo, sed non furiosus'.
qui species alias ueri scelerisque tumultu
permixtas capiet commotus habebitur, atque
stultitiane erret nihilum distabit an ira.
Aiax cum inmeritos occidit desipit agnos;
cum prudens scelus ob titulos admittis inanis,
stas animo, et purum est uitio tibi cum *tumidumst cor?'
siquis lectica nitidam gestare amet agnam,

VARIA LECTIO.

204 ulixen *D γ* (*ν et β*) *Pph. Ac.* ulyxen *Pf.* ulixem *E F λ'* (*σ a g r et Fran.*) 205 haerentis *a l y* [*Valentian.* 1] herentis *E γ* (*ν r pr.*) *y* [*Bruxell.* 9777 *Lips.* erentis *Montepess.*] haerentes *F λ* herentes *D* (*β' σ g r corr.*) litore *D E γ F* (*a g l r et β*) littore *λ* (*ν σ et Fran.*) ibi sidere *Peerlk.* nauis *D pr. E γ* (*ν a l r et β*) *y* [*Bamberg. Bruxell.* 9777 *Gronou. pr. Lips. Regin. Valentian.* 1] naues *cett.* ς 207 tuos *φ a. ras.* furiosę *E* furiose? *Duentzerus* set *γ* 208 alias] prauas *Hirschfelderus* falsas *Peerlk.* ueri sceleris *D E γ* (*β' ν σ ā g* 2 *r*) ueris celeris *F λ'* ueris sceleris *g* 1 ueris (ueri *Pf.*) celeri *Pph.' Hamacherus* ueris cerebri *Horkelius* (ueris cerebri usque *Linkerus*) [*V habet* Species alias ueris . . . sed. ſ. littera maiuscula ademta sequenti dictioni, adscripta erat præcedenti' *Cruq.*] 'qui facit scelus etiam (*om. γ*) propter aliquam commodidatem tamen iste necessario (necesarius *γ*) habeatur (habebatur *ν*) insanus . . . Cum dicit insanum qui scelus innocentiae confuderit, dum iactantiae suae plus detrahit . . .' *Acr.* tumultum *γ pr. y opp. Ac.* 'qui sub specie iustitiae scelus admittit ·i· tumultum sceleris miscet ueritati habendus est motae mentis' *Acr.* 209 permixtas capiet] permiscet capitis *Peerlk.* 210 Stulticia *D* ne erret] neherret *F* an ira] amira *φ a. ras.* 211 cum i: *D* (*g et omn. Bland.*) i: cum *cett.* (*σ a r*) i: dum *β' ν y* immeritos *D E γ* (*ν σ a l*) inmeritos *F λ* (*β' r*) Im̃itos *g* 212 cum] Tu *y* [*Wolfenb.* II *uar.*] *Bentl.* p'ru dens *D* admittis *Ω'* (*β' ν σ a r p. ras. et* 1 *Bland.*) admittit *r a. ras. y* cõmittit *g Pf.* comittit *Pph.* committis *y* [committis inaneis. *sic omnes codd. Cruquii praeter* 1 *Bland.*] cum admittis *Bentl.* inanis *F λ'* (*ν* 1) *y* [*Gronou.* 1 *Regin.* 1 *Valentian.* 1] *Pph.'* inanes *D E γ λ corr.* (*β' ν* 2 *σ a g r*) *Acr.* 213 stas] Stans *a pr. g opp. Ac.* uitio] *om. F λ* (*β'*) *y* uicio *add. ψ* 2 tibi] *omis. E γ pr.* (*a* 1 *aut pr. l* 1) *y* tumidum, *om.* est *λ y* tumidum est *cett.* ς'

huic uestem ut gnatae, paret ancillas, paret aurum,
Rufam aut Pusillam appellet fortique marito
destinet uxorem, interdicto huic omne adimat ius
praetor et ad sanos abeat tutela propinquos.
quid? siquis gnatam pro muta deuouet agna,
integer est animi? ne dixeris. ergo ubi praua
stultitia, hic summa est insania; qui sceleratus
et furiosus erit, quem cepit uitrea fama,
hunc circum tonuit gaudens Bellona cruentis.

TESTIMONIA.

216—217 'fortique — uxorem' Donatus ad Terent. hec. IIII 1, 41 222—223 cf. tractatus de duce Ernesto [VII 197 H.]: 'et quem honoris mei cepit uitrea fama humiliabo, quia per me hunc circumtonabit gaudens Bellona cruentis' 222 'Quē — fama' floril. Cusanum

VARIA LECTIO.

215 gnate *E* (*g*) gratae *a pr.* natae *y* [*β*] 216 putam et putillam *Ios. Scaliger* pupam aut pupillam *y Lambinus* Rusam aut rusillam *ω* [*Georg. Fabricius*] aut *Ω'ς'* et *y* [*omn. Bland.* (?)] pusillam *Ω'* (*β' v σ a r*) pus iam *g* posillam [v] *y* [*V*] rufillam *Ioannes Despauterius* appellet *DEFλς'* apellet *γ* (*l*) 218 Pretor *Dγλ* Precor *E* habeat *Eγ pr.* 219 Quid *Ω'ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) *Ac.* Quis *r y* gnatam *DγFλ'* (*v σ a r et Fran.*) gnatas *E* natam *g* (*et β*) muta] mitta [u] *λ* multa *E* (*g*) deuouet *D* 220 Inter [gb] *D* ergo] ergu *E pr.* 221 Stulticia *DE* St:hic s: est *Ω'ς'* stultities summast *Linkerus* suma *D* qui] quis *F* (*g pr.*) *y opp. Ac.* 222 cepit *g σ* (*et β* 1) *y Pph. floril. Cus. tractat. de Ernesto* caepit *v r* (*et β* 2 *Fran.*) cēpit *E* cępit *l* coepit *DγFλ* (*a*) *Pf.* fama] forma *F uar.* (*v* 1) *opp. Pph.' Ac. Acr. floril. Cus. et tract. de Ernesto uu.* 223 *sq. inuerso ordine in r pr.* 223 circumtonuit *F λ* circum tonuit *Eγ Ac.* circū *tonuit D* circumsonuit *Peerlk. gaudens D* gaudens *cett.' ς' Ac. Acr. tractatus de Ernesto* flagris *Hitzigius* gladiis *uel* facibus *Peerlk.* cruentes *φ pr.* (*g*) 'cruentis] aut rebus aut plagis. absolute quae sanguine laetatur cruentis gaudens' *Ac. Acr.* 224 *ab hoc uersu noui sermonis initium statuit v* 'Nunc luxuriosos insanos probat, supra auaros et ambitiosos' *Porph.' cf. Acr.:* 'Dixit in auaros, deinde in ambitiosos, nunc in luxuriosos. uult enim etiam hos insanos dicere (doc: *v*)' *Acr.* 'aut uerba Stertinii refert Damasippus aut ex persona cum Horatio Damasippus loquitur' *Acr.*

nunc age luxuriam et Nomentanum arripe mecum:
uincet enim stultos ratio insanire nepotes.
hic simul accepit patrimoni mille talenta,
edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
unguentarius ac Tusci turba impia uici,
cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum
mane domum ueniant. quid tum? uenere frequentes;
uerba facit leno: 'quicquid mihi, quicquid et horum
cuique domi est, id crede tuum et uel nunc pete uel cras'.
accipe quid contra haec iuuenis responderit aequos.
'in niue Lucana dormis ocreatus, ut aprum
cenem ego; tu piscis hiberno ex aequore uellis:

TESTIMONIA.

228 'ac — uici' Seruius ad Aen. V 560

VARIA LECTIO.

224 nunc] Hunc *E* (*r pr.*) *opp. Pph.'* luxeriã (v supra) *φ opp. Pph.'* numentanum *γ* nomen uanū *F* 1 *λ* 1 nomentanum *cett. ς' Pph.* momentanum *Pf.* 225 Vincet *D E γ ψ corr. ς'* (*et omn. codd. Cr.*) *Ac. Acr.* Vincit *F λ'* (uicit (n supra) *r*) *y* stultos] et stultos *Peerlk. opp. Ac.* 226 patrimoni *γ φ λ'* (*ν σ a* 1 *et β*) patromoni *ψ a. ras.* patrimonii *E* (*a* 2 *g et Fran.*) matrimoni *D* 227 E//dicit *D* Et dicit *E* Edicit *a* 228 Vnguentarius *EγFλ* (*ν a g*) Vngentarius *D* (*β'σ l r*) impia *Ω'* (*β' ν a g r*) *Pf. Porph.' Acr. Seruii Cassell.* ɪpia *σ* inpia *y Pph.* 229 scurtis (r supra) *λ opp. Pph.' Ac.* uelabro (ue *in ras. ut uid.*) *D* 230 quid tum? *DγF* (*ν σ a g l r* 2 *et β*) quid tu *y* [*Fran.*] ꝙ tū? *λ* quid dū *E a. ras.* (*r* 1 *a. ras.*) *y* quid dū *E* qui cum *y Bentl.* quid enim *y Cuninghamus* uenire *E* ut uenere *Meinekius* 231 quidquid . . . quidquid *F λ* (*g*) quid quid . . . quiquid *l* et horum] eorum *F uar.* 233 haec *DγFλ'* (*νσa et β quidam codd. Cruquii*) hec *E* (*g et Fran.*) hoc *r y omis. y* iuenis *E* Inuenis *Ac.* aequos *Pph.'* aequus *Ω'ς'* (*a n. l.*) *Ac. Acr.* equus *y* 'aut proprium nomen Aequus aut ironia' *Acr.* 234 in] tu *Bentl.* lucana *Ω* (lac: *l a. ras.*) *ς'* tu cana *Peerlk.* ocreatur *E opp. Ac.* 235 Cenem *D E γ* (*β' σ a g r*) Caenem *F λ'* (*ν*) tu] tū *E* piscis *E* (*ν a et Fran.*) *y* [*Montepess. Valentian.*] pisces *γ F λ' ς* pissces *D* aequore *E F λ'* equore *D γ* uellis *DEγ* (*σ a g l et β corr.*) uerris *F λ D uar.* (*β' ν r l uar. et omn. Bland.*) *Ac. corrupt.* 'Vellis.] alii uerris ·ı· trahis. sed si (*om. ν*) uellis, cum difficultate trahis (*add. γ:* ·ł capis. si uerris. trahis)' *Acr.*

segnis ego indignus qui tantum possideam. aufer!
sume tibi *deciens! tibi tantumdem! tibi triplex,
unde uxor media currit de nocte uocata!'
filius Aesopi detractam ex aure Metellae,
scilicet ut deciens solidum absorberet, aceto
diluit insignem bacam: qui sanior ac si
illud idem in rapidum flumen iaceretue cloacam?
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
nequitia et nugis, prauorum et amore gemellum,
luscinias soliti inpenso prandere coemptas,
quorsum abeant? sani ut creta an carbone notati?

TESTIMONIA.

245 'et luscinia (luscina cod. Bobiensis), ut Horatius dicit' ex Charis. arte gramm. exc. p. 552 K. 246 schol. Pers. 5, 108 cf. tractatus de duce Ernesto 4 [VII 197 H.]: 'ad quem non creta sed carbone notandus comes'

VARIA LECTIO.

236 Signis *ψ uar.* 237 sume] inde *Peerlk.* deciens *cf. u.* 240] decies *Ω′ ς′* tantundem *D E γ λ′* (*ν σ a r et Fran.*) tantūdē *F* (*g et β*) tibi] tibi tibi *φ opp. Ac.* 238 currit *Ω′ ς′* (*et omn. codd. Cruq.*) currat *y* curret *Doederlinus* uocata *Ω′ ς′* citata *y* [*cod. Barberinus A a* 2. *m. ap. Feam*] 'nocte citata] legitur et uocata' *Pph.′ Porph.′* 239 Filius *Ω′ ς′ Pph.′* Clodius *dubia Bentlei suspicio conl. Plin. nat. hist.* VIIII 122 *opp. Acr.* aesopi *D E γ* esopi *λ* esopi *F λ′* metellae *D E γ λ′ φ* 2 *uar. ψ uar. Pph.′* metallae *F opp. Acr.* 240 deciens *Pph.* decies *Ω′ ς′ Pf. Porph.′ Acr.* absorberet *DEγ ψ* 2 *uar.* (*ν σ g l et β corr.*) *Pph.* sorber& *y Pf.* exorberet *F λ y* exsorberet *ψ corr.* (*β′r*) obsorberet *a y* aceto *D E γ F Pph.′* acceto *λ* 241 bacam *E γ F ς′* baccam *D λ* qui sanior] qui //sanior *D* qui insanior *y* *uu.* 243. 242 *hoc ordine* (*sed ante u.* 243 *adscriptum est* posterior, *ante u.* 242 por) *D* 242 iaceret] *omis. D* cloacam] coaclam *γ* (*a*) *y comma post* fractrum *sustulit Kirchnerus*

244 nequitia et] nequitie *Linkerus* 245 Lucinias *F λ pr.* Luscinas *D* Luscinas *E* inpenso *E γ F λ′* (*ν σ a r et β*) *Pph. Porph.* penso *D* inpendo *E* impenso *g* (*et Fran.*) *Pf. Porf.* immenso *coni. Cruquius* coemptas *D E γ F Pph.′* coeptas *λ* 246 habeant *λ opp. Pph.′ Ac.* habeant *E* (*ν a*) *Ac. alt. l. Acr.* ut creta sani *y* [*Fran.* 2 *Bland.*] sani ut *D E γ* (*σ a g l et β*) sani *r* sani *φ λ* (*r* 1) *y schol. Pers.* sanii *ψ* insani *ψ uar. Pph.′ Acr.* sanę an *ν* sanin *y Bentl.* sane

aedificare casas, plostello adiungere muris,
ludere par impar, equitare in harundine longa
siquem delectet barbatum, amentia uerset.
si puerilius his ratio esse euincet amare,
nec quicquam differre, utrumne in puluere trimus
quale prius ludas opus, an meretricis amore
sollicitus plores; quaero, faciasne quod olim
mutatus Polemon? ponas insignia morbi,

TESTIMONIA.

247 cf. Waltharius u. 153 p. 8 ed. Grimm. et Schmeller.: 'aedificare domos cultumque intendere ruris' 254—257 'plane multum mihi facetiarum contulit istic Oratius Flaccus memorabilis poeta,

---

VARIA LECTIO.

Apitzius notati Ω′ ς′ (*et* 4 *Bland.*) *et cf. Pers. s.* 5, 108: 'illa prius creta, mox haec carbone n o t a s t i?' notandi *D* 2 (ν 1 *et* ν *uar. r* 2) *y Acr. pro interpretatione schol. Pers.* 'creta notandi sunt ut boni uideantur an carbone ut mali? aliter. Quorsum abeant. (hab: *codd.*) id est in quam partem abeant (hab: ν *Fran.*) carbone ut notentur sicut insani an creta ut (*om.* ν) sani (insani ν)?' *Acr.* 247 Aedificare *DEγ Pph.′* Edificare φ λ Adificare ψ cassas *E opp. Pph.′* plostello] postella *F* λ (postello *l* 1) plostella *F uar.*

muris *F* λ *y* [*Lips. pr.*] muros (e supra) *l* mures *D E γ ψ uar.* λ *corr.* ς′ 248 Laudare *E opp. Pph.′* inpar *F* (*l*) *Pph.* īpar λ impar *D Eγ ς′ Pf.* harundine *D Eγψ* (σ *g a l*) arundine φ λ (β′ ν *r*) 249 siquem] Siqđ *E* delectet *DEγ ς′* delectat *F* λ′ *y* , uerset Ω′ ς (*et* β) *Pph.′* uersat *y* [*Fran. et alii*] uincet *F uar.* 250 Si *D pr.* γ 1 *F* λ 2 (ν 2 *g l* 1 *et* β 2 *Fran.* 4 *Bland.*) *Pph.′ Ac. Acr.* Si *a* Sic *D corr. E* λ 1 *ut uid.* γ 2 ψ 2 (ν 1 σ *r et* β 1) Se *l* 2 puer illius γ *opp. Pph.′ Porph.′ Ac.* his] bis *Pph.* iis *Pf.* esse *D E γ λ′ F p. ras.* (β′ ν σ *a*) *Porf.* esset *F* (*g*) *Pph.′ foret r* euincet *D E γ λ′* (ν σ *a et* β *corr.* euincet *F* //uincet *r* uincet *F* 1 *ut uid.* (β′) vince *g* 'Si optinere potuerit, puerilius esse amare quam ludere, . . .' *Porph.′* 251 nec quicquam] Nequicquā ν Neqquā (c supra) *a* Nec qdquā (i supra) *g* differre *E γ F* (β′ σ *g l r*) *Acr. in ras. D* diferre *a* deferre λ *pr.* utrumine λ

trimus *D E F* λ′ ς′ trimis (v supra) γ primus *V trimus y* [*Gronou.*] 252 ludas] ducas *Wakefieldus* 253 Solititus *E* plores] plures *F pr. opp. Acr.* quero *E* facinasne *E* faciesne *a* 254 Motatus *E opp. Pph.′ Fronto* polemon Ω′ (β′ σ *g r*) *Pph. Porph. Acronis codd.* γ *Bamb. Fran. Fronto polemon a* palemon *D corr.* (ν *et* β *corr.*) *Pf. Porf. Acr. codd.* γ *Fran. alt. l.* Polemo *Lambinus* ponas] poenas *F pr. Frontonis cod.* ponas (& supra) *l*

fasciolas, cubital, focalia, potus ut ille
dicitur ex collo furtim carpsisse coronas,
postquam est inpransi correptus uoce magistri?
porrigis irato puero cum poma, recusat.
'sume, catelle!' negat; si non des, optet: amator
exclusus qui distat, agit ubi secum, eat an non,
quo rediturus erat non arcessitus, et haeret
inuisis foribus? 'nec nunc, cum me uocet ultro,
accedam? an potius mediter finire dolores?
exclusit; reuocat. redeam? non, si obsecret'. ecce

TESTIMONIA.

mihique propter Mecenatem et Mecenatianos hortos meos non alienus. is namque Oratius sermonum libr. s. fabulam istam Polemonis inseruit, si (sc cod.) recte memini, hisce uersibus: ⟨spatium unius uersus in cod.⟩: 'mutatus — magistri' Fronto epist. ad M. Caesarem lib. I 7 p. 23 sq. Naber cf. schol. Iuuenal. I 12: 'Frontonis platanos] in Horatiana domo in qua poetae recitabant' 255 cf. Quintilianus XI 3, 144: 'palliolum sicut fascias, quibus crura uestiuntur, et focalia et aurium ligamenta sola excusare potest ualetudo' 257 Acr. ad serm. II 2, 7 cf. ecbasis captiui 778: 'ducitur inpransi susceptus laude magistri' 262 'quod (Daui) exemplum inducit ad similitudinem uitiorum, a quibus recedere non possumus. hoc et Horatius et Terentius in eunucho cum dicit: quid igitur faciam? non eam ne nunc quidem cum arcessor ultro? ergo hoc ait: Daue, mihi crede, dispono praeteritis renunciare moribus' schol. Pers. 5, 161

VARIA LECTIO.

255 Fascicolas *E opp. Pph.' Fronto* cubitale *Ω'ς' Pf.* cubital *y* [1 *cod. Bersmanni*, 1 *Chisianus Feac*, *V* 1 *aut corr.*] *Pph. corr. Fronto* cupital *Pph. pr.* potus] postus *Frontonis cod.* 256 ex] *omis. Frontonis cod.* carpsisc *γ* carpisse *E* (*l pr.*) *y opp. Fronto* 257 est] *omis. ν* inpransi *D E γ F* (*β' ν a g l r*) *Acr. serm.* II 2, 7 *Frontonis cod.* impransi *σ* 2 *supr. u.* ipsi *λ* correptus *Ω' ς' Acr. serm.* II 2, 7 258 porrigis] Porrigit *Ac.* 259 Catelle *Bentl. sed cf. Plaut. asin.* III 3, 103: 'dic igitur me anaticulam, columbulam uel catellum' optet *Ω'ς'* optat *σ y u.* 260 *omis. λ pr.* 260 distat] instat *ψ uar.* 261 erat non] ·sit .non *φ* arcessitus *γ λ'* (*a g r*) arces situs *D F* accersitus *E* (*β' ν σ*) acersitus *γ uar.* hęret *D γ F* heret *λ* aer& *E* 262 nec *Ω ς' Pph.'* ne *λ p. ras.* (*g l*) *y cf. Terent. eun.* I 1, 1 *cl. Pers.* 5, 173 *sq. Bentl.* nunc] non *γ* (*a*) *opp. Pph.'* cum (nc) *r* uocet *Ω'ς' Pph.'* uocat *σ u.* 263 *omis. y* [*Lips.* I. II *a* 1. *m.*] 263 an] ac *ν y* meditor *D* dolores *Ω'ς'* labores *ν* 1 *y* [*Berol.* 269 *Dresd.* I *Paris.* 10401, 2 *codd. ap. Valart.*] 264 Excludit *D pr. y* si] sit *λ a. ras.*

seruos, non paulo sapientior: 'o ere, quae res
nec modum habet neque consilium, ratione modoque
tractari non *uolt. in amore haec sunt mala, bellum,
pax rursum: haec siquis tempestatis prope ritu
mobilia et caeca fluitantia sorte laboret
reddere certa sibi, nihilo plus explicet ac si
insanire paret certa ratione modoque'.
quid? cum Picenis excerpens semina pomis
gaudes, si cameram percusti forte, penes te es?
quid? cum balba feris annoso uerba palato,
aedificante casas qui sanior? adde cruorem
stultitiae, atque ignem gladio scrutare. modo, inquam,
Hellade percussa Marius cum praecipitat se,
cerritus fuit? an commotae crimine mentis

TESTIMONIA.

274 floril. Cusanum

VARIA LECTIO.

265 Seruos *g* Seruius *l a. ras.* Seruus *Ω ς'* non] nam *γ* ere *DEγF* (*νσga*) ere *φ* *here* *ψ* here *λ* (*β'r*) o ere quae res] óhereqrcs *λ* (*ohe* requç · res *l*) orerequires *F* oere requires *ν* o//erequçres *φ* 2 *sed cf. Terent. eun.* 12: 'ere quae res — regere non potes' quae] qui *F* 1 *λ* 1 (*ν*) 266 nec] Hoc *λ pr.* habet] *omis. F* 1 (*l* 1) que] qui *F pr.* 267 Tractare *γ pr.* (*l pr.*) uult *Ω'ς'* belū *E* 268 sursū *λ* 1 hec *E* prope] ppe quoq; *ν* siquis] si qui *l* 269 ceca *E* sorte] forte *Eγ* 270 Redder& *E* 272 Qui.d *φ* Qui *F* (*l* 1) *y Pph.* Quod *schol. γ Bamb.* Qd *ψ* Quid *cett. ς' Pf. schol. Fran.* piscenis *λ opp. Pph.* excerpens *D* exerpens *Pf.* exerc& *Pph.* 273 Gaudens *a* cameram *Ω'ς' Porph.' Acr.* forte] sorte *β'y* pene *D* es] e//s *λ* est *y* 274 balba] barba *Pf.* bella *a* blanda *Peerlk.* feris] feras *ω Pf.* feres *y Doederlinus* feris *y* [*Valentian.*] 275 cruorem] mucronem *Hitzigius u.* 276 *omis. y* [*Lips.* 1] *opp. Pph.'* Stulticiae *DE* gladio scrutare modo, in quem *Carolus Frankeus* gladio. scrutare modo, inquam *Hamacherus* 277 cum praecipitat se] se praecipitantis *Peerlk. opp. Pph.'* precipitat *γ* 278 fuit] furit *coni. Kirchnerus* an] hanc *γ pr.* commote] *E*

absolues hominem, et sceleris damnabis eundem,
ex more inponens cognata uocabula rebus?
libertinus erat, qui circum compita siccus
lautis mane senex manibus currebat et 'unum,
('quid tam magnum?' addens) 'unum me surpite morti;
dis etenim facile est' orabat; sanus utrisque
auribus atque oculis; mentem, nisi litigiosus,
exciperet dominus, cum uenderet. hoc quoque uolgus
Chrysippus ponit fecunda in gente Meneni.
'Iuppiter, ingentis qui das adimisque dolores',
mater ait pueri mensis iam quinque cubantis,
'frigida si puerum quartana reliquerit, illo

TESTIMONIA.

288 ecbasis captiui 119

VARIA LECTIO.

279 damnabis *Ω* (*σ r* dãnat9 *g*) dampnabis *β' v a l* 280 inponens *EF* ĩponens *λ* imponens *Dγς'* cognata *Ω'ς'* non nata *Horkelius* 281 *nouum sermonem incipit sed sine titulo φ* 'Hic incipit de superstitiosis et religiosis loqui' *Porph.'* 'nunc transit ad superstitiosos' *Acr.* composita *ψ opp. Pph.'* 283 quid tam *Ω* (*β' a r et* 4 *Bland.*) Quiddam *D* 2 *γ* 2 *F corr.* (*v σ g l*) qui tam *Scheibeus* ['Non autem assentior iis qui τὸ u n u m iungendum ducunt pronomini m e, propter ἀκόλουθον, et *codicum Bland.* interpunctionem' *Cruq.*] surripe *D p. ras.* (*r*) *y* 284 Disc& en̄ *E* 285 latigiosus *λ* letigiosus *Pf.* litigiosos *Ac.* litigiosus *cett. Pph. Porph.'* 286 uenderit *E* (*σ*) *opp. Acr.* uolgvs *ψ corr.* uolgo *ψ pr.* uolgos *r* uulgo *λ* (*g pr.*) *y* [*Bamberg.* 2 *uar. Lips.* 1] uulgum *l a. ras.* uulgus *D E γ φ corr. ς' Acr.* 287 Chrysippus *γ F* (*a*) *Pph.' Porph.'* Crysippus *D* (*l*) Chrysyppus *λ* Chrisippus *v r Ac. Acr.* Crisippus *E* (*β' σ g*) fecunda *D E F* (*β' σ g l r*) *Acr.* fęcunda *λ* (*v*) foecunda *γ* (*a*) menenii *φ* memini *ψ opp. Porph.'* (memeni *l opp. Porph.'*) 288 Iuppiter *E φ λ* (*β' v σ*) Iupiter *D γ ψ* (*g l r a n. l.*) ingentis *E γ F λ* (*v a g*) *y* [*Barcin. pr. Valentian.*] ingentes *D φ corr.* (*σ l r et β*) dolores *Ω'ς'* doloris *y* [*Regin.* 1] labores *y ecb. capt.* 289 mensis *F* (*v a pr.*) menses *cett.' ς'* iam] *omis. D* cubantęs *λ*

mane die, quo tu indicis ieiunia, nudus
in Tiberi stabit'. casus medicusue leuarit
aegrum ex praecipiti: mater delira necabit
in gelida fixum ripa febrimque reducet.
quone malo mentem concussa? timore deorum'.
haec mihi Stertinius, sapientum octauos, amico
arma dedit, posthac ne compellarer inultus.
dixerit insanum qui me, totidem audiet atque
respicere ignoto discet pendentia tergo'.
Stoice, post damnum sic uendas omnia pluris,
qua me stultitia, quoniam non est genus unum,
insanire putas? ego nam uideor mihi sanus.
'quid? caput abscisum demens cum portat Agaue

VARIA LECTIO.

291 Mane *γ corr. F λ' (ν r 2 et β) Pph.'* Magne *D γ pr. φ uar. ψ corr. (σ a g l 2 r 1 et Fran.)* Magno *E* quo] quando *λ y opp. Pph.'* qd *ψ a. ras. y opp. Pph.'* quo tu indicis] ioui · dicis (·quotuin) *φ* indicis] īdicas (i) *λ opp. Pph.'* 292 cassus *E* medicusue *D E γ (ν σ a g)* medicusque *F λ' (β' r et 3 Bland.)* leuarit *D γ F λ'* lauarit *E* 293 Egrū *λ* precipiti *γ* negabit *E γ uar. (β') y* 293 *sq.* aegrum — mater *et* febrimque reducet *del. Peerlk. uersum sic constituens:* 'in gelida fixum ripa delira necabit' *u.* 294 *maiore littera incipit g* febrim *F λ' (ν g pr.) y* febrem *cett. ψ corr. (β' σ a g corr.* febrm (e) *r)* reducit *ν σ pr. g pr. r 1 y* 295 concussa *E γ F λ' (ν a g r σ uar.)* c̄,u,sa (o s) *D* percussa *β' σ y* 296 octauos *Pph.* octauus *Ω' ς' Pf.* 297 posthac *γ F* post hac *D Ac.* p̄. hac *E* posthęc (a) *λ* ne] *omis. D pr. opp. Ac.* compellarer *D E γ λ' ς' Ac.* conpellarer *F (r)* 298 insanus *D a. ras. opp. Ac. Acr.* me, totidem] memet, idem *Doederlinus* me statim idem *uel* me sat idem *uel* quae in me totidem *Peerlk.* me, pol idem *E. C. Franckeus* · 299 Respicietre *γ* reicere *Peerlk.* ignoto *D opp. Ac.* tergo *Ω' ς' Pph.'* collo *y opp. Acr. et cf. Catull.* 22, 21: 'non uidemus manticae quod in tergo est' *Pers.* 4, 24: 'praecedenti spectatur mantica tergo' 300 damnum *D E γ λ (σ g r, a n. l.) Pph.'* dāpnū *F (β' ν l)* uedas (n) *λ* uenda *D 1 opp. Pph.'* 301 Quam me stultitiam *y Lambinus Bentl.* qua me] Me quia *E* 302 'insanire (Aegrotare *Porf.*) putas? interrogatiue dicit' *Porph.'* 303 capit *E opp. Ac. Acr.* abscisum *Ω' ς' Ac.* abscissum *y* demens *Ω' ς'* manibus *σ 2 uar. g (et V)*

gnati infelicis, sibi tunc furiosa uidetur?'
stultum me fateor, (liceat concedere ueris)
atque etiam insanum; tantum hoc edissere, quo me
aegrotare putes animi uitio. 'accipe: primum
aedificas, hoc est, longos imitaris, ab imo
ad summum totus moduli bipedalis, et idem
corpore maiorem rides Turbonis in armis
spiritum et incessum: qui ridiculus minus illo?
an quodcumque facit Maecenas, te quoque uerum est
tanto dissimilem et tanto certare minorem?
absentis ranae pullis uituli pede pressis
unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
belua cognatos eliserit: illa rogare,
quantane? num tantum, sufflans se, magna fuisset?

TESTIMONIA.

310—311 'corpore — spiritum' Prisc. VI 3, 16 310 'Turbonis in armis' Seruius ad Aen. VII 378 Seruius uolgatus (non Cassell.) ad Aen. I 83

VARIA LECTIO.

y Bentl. cum portat Agaue] ad[illegible]raue portat *E* cum portat *D γ F λ′ ς′* portauit *y* [*V*] agaui *F uar. agauc y* [*Lips.*] 'quando per insaniam ferebat caput filii sui Agaue, non (*om. γ Bamb.*) intellegebat se insanam esse' *Acr. cf. Hygin. fab.* 184: 'ob hoc cum Agaue mater cum sororibus Ino et Autonoe per insaniam a Libero obiectam membratim laniauit' 304 tunc *D E corr. γ ς′* tum *F λ′* (*ν*) *y* nc *E pr.* num *σ* 2 *y* 305 fateor] fatear *Peerlk.* liceat] lex est *Horkelius* uincat *Meinekius* licet et *Peerlk.* libeat *coni. cf. Lucr.* III 538: 'quin etiam si iam libeat concedere falsum' ueris] uere *Apitzius* 306 atque] adde *Peerlk.* tantum] tamen *Peerlk.* 309 pipetalis *γ pr.* 310 maiorem] maiori *ψ p. ras. Prisciani cod. A* maiore *Prisciani codd. B D G L K* in] et *Peerlk. opp. Pph.′ Seruius* 311 Incessū & spm̃ *E* incessum] incensū *F* 1 (*et Fran.*) *y* 312 qd͑cunq. *E* męcenas *ν σ y* mecenas *Ω′ ς′* 313 Tanto *Ω′ ς′* Ṭantum *y* [*V*] tam te *Peerlk.* et tanto] quanto *Peerlk.*

314 pressis] pre^s^sis *γ* 316 deliserit *Pph.* ^d^eliserit *Pf.* 317 nun *γ* num *cett.′ ς* (*et β V*) *Pph.′* tantum *E y* [*V Montepess. corr. Tons.*] tand˜ *y* [*Bruxell.* 9777] *omis. D pr.* tantan *φ* 2 *superscr. y* [*Valentian.* 1] tanta *ν y* tandem *γ F λ′ D corr. ς′ Pph.′* 'adnotandum tandem (*corr.* tantum) pro tam positum id est tam ma-

'maior dimidio'. 'num tanto?' cum magis atque
se magis inflaret: 'non, si te ruperis' inquit,
'par eris'. haec a te non multum abludit imago.
adde poemata nunc, hoc est, oleum adde camino:
quae siquis sanus fecit, sanus facis et tu.
non dico horrendam rabiem' — iam desine! 'cultum
maiorem censu' — teneas, Damasippe, tuis te!
'mille puellarum, puerorum mille furores' —
o maior tandem parcas insane minori!

IIII

Vnde et quo Catius? 'non est mihi tempus auenti

TESTIMONIA.

321 'oleum adde camino' Seruius ad Aen. IIII 54 326 Ratherius Veron. de contemptu canonum I 15 p. 354 Ball.
II 4. 1 'unde — Catius?' Prisc. XV 5, 30

VARIA LECTIO.

gna' *Porph.'* 'ordo. num tam magna fuisset' *gloss. Γ* sufflans se *γ* (*σ a g r* et *V* sufl: se *ν*) *y* sufflans si *D pr. F* (*β' l*) sufflans sic *λ D corr. y* sufflans s// *E* sufflans *Pph.'* non tandem sufflans si *Cuiacius* et an, (dum sese inflat) sic *Peerlk.* fuisset] fuus& *λ* fuissent *D pr.* *u.* 319 *ante u.* 318 *habet y* [*Lips. pr.*] 318 dimidio] pernimio *Bentlei dubia suspicio* ait nimio *Hamacherus* num] ter *Burmannus* tanto *Ω' ς'* tantū *l y* cum] et cum *Peerlk.* 319 si] se *λ pr.* inquid *γ a. ras.* 322 fecit. sanus facis et *E γ F λ' D* 2 (*ν σ a g et* 1 *Bland.*) facit. et sanus facies *D* 1 (*β' et* 3 *Bland.*) facis ⁊ san' facies *ψ uar.* facit (o supra) sanus facit et *r* sanis facis et tu *Pph.'* faciet, sanus facies *Linkerus* *post u.* 322 *legitur in φ pr.:* Quę siquis sanus facies facis ⁊ san' facies tu 323 dico *D* dicam *y* dico *cett.' ς' Porph.' Ac. Acr.* orrenda *E* horrendus *Ac.* 324 censū *D* 326 O maior tandem *Ω' ς' Pph.'* O tandem maior *y* minore *λ pr.* minorē *ψ marg. opp. Pph.' Porph.'*

II 4. M · (MODO *ψ om. σ*) CATIVM INDVCIT LVXVRIOSVM (*om. σ*) CENARV̄ (CAENARV̄ *ψ σ*: CENĘ *r*) P̄CEPTA (PREC: *σ r*) TRADENTEM *E ψ marg.* (*σ r*) *inscriptione carent D γ φ λ'* (*ν a g et β sine interuallo a g*) 'Catium interrogat cenarum auctorem cenae praecepta' *Porph.'* 'Marcum Catium introducit ordinem cenarum tradentem *Acr.*
1 quo] quo//quo *D recte Pph.' Priscian.* quo is *Ac.* auenti

ponere signa nouis praeceptis, qualia uincunt
Pythagoran Anytique reum doctumque Platona'.
peccatum fateor, cum te sic tempore laeuo
interpellarim. sed des ueniam bonus, oro.
quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox,
siue est naturae hoc siue artis, mirus utroque.
'quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem,
utpote res tenuis, tenui sermone peractas'.
ede hominis nomen, simul et Romanus an hospes.
'ipsa memor praecepta canam, celabitur auctor.

TESTIMONIA.

2 sq. 'in usus istorum licet et Catio 'ponere — Platona'' Ioannes Saresber. policr. VIII 8 4 cf. ecbasis captiui 125: '*peccatum fateor*, iuuenilis me grauat error'

VARIA LECTIO.

D E pr. φ *corr.* ψ *uar.* ϛ' hauenti γ φ 2 *ut uid.* (*a*) habenti *F* [auenti] auendi λ *pr. E p. ras.* AVTENTI *r* 2 preceptis γ λ uincunt *DE* γ (β' *v* 2 σ *a g* 2 *l r et* 3 *Bland.*) uincent *F* λ (*v* 1 *g* 1 *et V*) uincant *y Ioannes Saresber.* 3 Pythagoran *E* φ λ' Pytagoran ψ (*r*) Pithagoran *D* Pitagoran γ *schol. ad* 'Anyti reū' *Pph.' post schol. ad* 'Ede hominis nomen' (*u.* 10) *exhibet Porph. post schol. ad* 'longa — erit' (*u.* 12) *Porf.* anytique *D* γ (*a g et* β) anitiq; λ *corr. F* 2 (*v r*) utiq; *F* λ *pr.* anetique σ (antique *l*) antyquite *E opp. Acr.* anyti (*om.* que) *Pph.'* platona *D E F* λ' ϛ' *Ioann. Saresber.* platonem γ 4 leuo *E* λ 5 Interpellarem *F* (*v r*) Interpellarim *cett.'* φ *corr.* (β' σ *g*) Interpellarū *a* set γ 6 Quod si Ω' ϛ' *Pf.* Quodsi *r y Pph. Ac.* si interciderit] sinterciderit *D pr.* nunc] [n] ic *E opp. Pph.'* aliquit γ 7 est] *om. Ac.* natē λ 'Mirus utroq.] qui est optimus in utroque et in arte et in natura' *Acr.* utroque] in utroque *y* utraque *Praedicowius* 8 Quid *F pr.* λ *a. ras.* erat Ω' ϛ' erit σ *y* cuncta] cuncti λ 1 tenerem] tenorē λ 1 9 Vt poteris *F pr.* ut pote [res] *l* Utpute *r pr.* res] *omis.* λ' tenuis *EF* λ' (*g*) *y* [*Valentian.*] tenues *D* γ *F corr.* λ *corr.* (β' *v* σ *a l* 2 *r*) tenui] tenui et *Praedicowius* pact[a]is λ 10 Etde *E opp. Pph.* (Aede *Pf.*) et] *omis. E* 11 Ipsa *E* γ *F* λ' (*v a g r et* β *corr.*) Ipse *D* (β' σ) celibitur *E opp. Ac.* celabrabit λ *opp. Ac.* celebrabitur *F* λ 2 *uar.* (*l* 1) *opp. Ac.*

longa quibus facies ouis erit, illa memento,
ut suci melioris et ut magis alba rotundis,
ponere: namque marem cohibent callosa uitellum.
cole suburbano qui siccis creuit in agris
dulcior; inriguo nihil est elutius horto.
si uespertinus subito te oppresserit hospes,
ne gallina malum responset dura palato,
doctus eris uiuam mixto mersare Falerno:
hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
natura est: aliis male creditur. ille salubris
aestates peragit, qui nigris prandia moris
finiet, ante grauem quae legerit arbore solem.

TESTIMONIA.

12—14 cf. Plin. nat. hist. X 145: 'quae oblonga sint oua gratioris saporis putat Horatius Flaccus. feminam edunt quae rotundiora gignuntur, reliqua marem' 14 'marem — uitellum' gloss. Mai class. auct. VIII 597 16 'irriguo — horto' gloss. Mai class. auct. VIII 302 17 cf. uita Benedicti abb. Clusensis cap. 6 [Pertz XIIII = XII 202]: 'sed, siquis ad eos uespertinus hospes aduenerit, aut discedit ad crastinum, aut, ut multum, forte moratur per biduum'

VARIA LECTIO.

12 erit] erat *a* 1 *Ac. opp. Pph.'* 13 ut] Et *y Ac.* suci *D E γ F ς' Ac.* su//ci *λ* me^{i}loris *E* alba *Ω' ς'* alma *Bentl. opp. Acr. et cf. Bentlei curas nouissimas* alta *Cuninghamus* 14 cohibent *D E γ λ corr. φ* 2 *ς' Pph.'* phibent *F λ' y glossar. Mai* 15 Colle *F (g l a. ras.)* Caule *φ uar. (r* 2 *uar.)* Cole *cett. λ corr. ψ corr. ς' (et* 4 *Bland.)* 'Cole] hoc est caule' *Ac. Acr.* agris] herbis *D uar.*
uu. 16—18 *post u.* 23 *ponit y [Barcinon.]* 16 irriguo *D γ λ corr. ς' glossar. Mai* iuriguo *E F λ'* elutius *D E γ λ (β' ν σ a) glossar. Mai* elucius *F (g l r)* elotius *y* inhorto *E* ^{h}orto *λ* irrigui . . . horti *Dan. Heinsius* 17 hospes] ortus *E* 18 gallina malum responset] molli gallina resistat *Peerlk.* g^{a}llina *E* responsat *γ (a)* respondet *D* 1 *E (σ corr. g)* responda *l pr.* responde *σ pr.* responset *F λ D* 2 *(β' ν l corr. r)* 19 mixto *Ω' ς'* mulso *y* musto *ω Bentl.* 20 hoc] H^{o}c *λ* fatiet *γ* protensibus *γ pr. opp. Pph.'* obtima *D pr.* 21 salubris *E γ (ν* 1 *σ* 2 *a g pr. r) y [Lips. pr. Paris.* 8214 *Regin. Valentian.]* salubres *cett.' ς'* 22 Aestatis *r pr. y [Paris.* 8213 *pr.]* peraget *F λ (ν corr. ut uid. g l* 2 *r* 2*)* peragit *D E γ ψ* 2 *(β' ν pr. ut uid. σ a l* 1 *r* 1*)*

Aufidius forti miscebat mella Falerno,
mendose, quoniam uacuis committere uenis
nil nisi lene decet: leni praecordia mulso
prolueris melius. si dura morabitur *aluos,
mitulus et uiles pellent opstantia conchae
et lapathi breuis herba, sed albo non sine Coo.
lubrica nascentes implent conchylia lunae;
sed non omne mare est generosae fertile testae:
murice Baiano melior Lucrina peloris,
ostrea Circeis, Miseno oriuntur echini,
pectinibus patulis iactat se molle Tarentum.
nec sibi cenarum quiuis temere arroget artem,
non prius exacta tenui ratione saporum.

TESTIMONIA.

25—26 cf. ecbasis captiui 990: 'nil nisi lene decet uacuis committere uenis' 28 cf. Seren. Sammon. uu. 533 sq.: 'quodque satis melius uerbis dicemus Horati, mitulus (Mytilus Med.) et uiles pellent (pellunt Tur.) obstantia conchae' 29 'Coos est insula, unde Horatius dicit Coum uinum' schol. Lucan. VIII 247 33 Seruius ad georg. I 207 grammaticus de dubiis nominibus p. 578 K. 34 gloss. Mai class. auct. VIII 435 'et molle Tarentum' Macrob. saturn. II 14

VARIA LECTIO.

26 len//e *λ* lege *F pr. y* leni] pleni *γ a. ras.* mulso] uiso *F uar.* 27 al(u)us *y* [*Montepess.*] aluus *Ω′ ς′* 28 Mitulus *E γ F ς′* (*et* 4 *Bland.*) *Pph.′ Porph.′* Mittulus *λ* Mutilus *D* Mytilus *ω Sereni Sammonici cod. Med.* Mugilis *ω Sereni Sammonici cod. Const.* pellent] pollent *D pr. E Sereni Sammonici Pictor.* pellunt *Sereni Sammonici Turic.* opstantia *ψ pr.* obstantia *cett.′* conche *λ* 29 l(a)//pathi *D* b(r)euis *γ* set *γ* albe *E* coo *Ω′* (*a g et β pr.*) *Pph.′* choo′ *ν σ r* (*et Fran.*) chio *y* [*β corr.*] 30 implent *E γ F λ′* (*ν σ a r et Fran.*) inplent *y* [*β*] ĩplent *g* cōplent *D y* conchylia *y* [*Paris.* 7976 *Nostrad.* 184] conchilia *Ω′ ς′ Pph.′* lunae] lunam *F* 2 *uar. opp. Pph.′* 31 Set *γ* ter(s)te *E* 32 Baiano] palato *E* 1 *aut pr.* lucrana *D a. ras.* 33 O//strea *D* circeis *Ω′ ς′* ochini *E* echinni *λ* 34 iactabat *E* molle] mol(l)e *φ* turentū *λ pr. opp. Macrob.* 35 nec] Haec *D* 1 Ne *y coni. Heindorfius opp. Ac.* cenarum *D E γ ψ* (*a g r et Fran.*) *Ac.* caenarum *φ λ′* (*ν σ et β*) quiuis *E γ λ′ Ac.* qui uis *D F* quãuis *g* quisquam *Bersmannus* argog& *E* arroget *cett.′* artem] arcẽ *a g y* 36 Non *Ω′ ς′* Ni *D* 2 *y Aldus* 'Non] ꝓ nisi' *ψ*

nec satis est cara piscis auerrere mensa
ignarum quibus est ius aptius et quibus assis
languidus in cubitum iam se conuiua reponet.
Vmber et iligna nutritus glande rotundas
curuat aper lances carnem uitantis inertem:
nam Laurens malus est, uluis et harundine pinguis.
uinea summittit capreas non semper edulis.
fecundi leporis sapiens sectabitur armos.
piscibus atque auibus quae natura et foret aetas,
ante meum nulli patuit quaesita palatum.

TESTIMONIA.

37 ecbasis captiui 627 39 ecbasis captiui 540 43 schol. Γ (non Acr.) ad epod. 2, 34 44 Donat. ad Terent. eun. III 1, 36

VARIA LECTIO.

37 piscis *E γ* (*v a et β*) *y* [*Bamberg. Bruxell.* 9777 *Lips. pr. Mellic. Paris.* 8216 *a* 1. *m.*] *Pph.'* pisces *cett.' ς Acr.* auerrere *γ F λ'* (*v a r et omn. Bland.*) *Pph.' Porph.'* aferrere (u superscr.) *E* auertere *D ψ* 2 (*β' σ g*) *ecb. capt.* auellere *Peerlk.* 38 ius] vis *E opp. Acr.* 39 reponet *D E γ ψ corr.* (*β' σ a l corr. r* 2) reponit *F λ'* (*v g r* 1) *Pph.'* reponat *y ecb. capt.* **post** *u.* 39 *Peerlk. uu.* 45 *sq.* **ponit**

40 et] ut *Bonfinis* iligna] ̓ligna *φ* rotundas] rotundus *F* 2 *uar.* 41 Curuat *Ω' ς' Ac.* Curuet *y Aldus Bentl.* lances *Ω' ς' Acr.* carmen *D a. ras.* (*g*) *Pph.* uitantis *Ω ς'* uitantes *y* [*Lips.* 2] *Pph.'* uiciantis *γ uar.* (*et Fran. uar.* uit: *l uar.* ui//tantis *a*) 'at. mensas uitantes inertem carnem' *Acr.* 42 laures (n superscr.) *a* harundine *D E γ* (*σ g et Fran.*) arundine *F λ'* (*v a r et β*) 43 uinea] Vi//ı//ea *γ* Venca *schol. γ ad h. l. et ad epod.* 2, 34 *opp. schol. E ad epod.* 2, 34 summittit *D E γ ς Porph.' schol. Fran. ad epod.* 2, 34 submittit *F λ* summittat *y* [*Fran.*] *schol. γ Fran. ad h. l. schol. γ epod.* 2, 34 c̄sumit *schol. E ad epod.* capreas] capeas (r superscr.) *E* edulis *D pr. ut uid. E γ F λ'* (*a g*) *y* [*Gronou.* 1] *Pph.' Porph.'* edules *D corr. ut uid. ψ corr.* (*β' v σ r*) edullis *schol. γ ad h. l. schol. Fran. ad epod. et schol. Γ ad epod.* 2, 34 44 Fecundi *D E F λ'* (*v g r et β*) *Pph. Ac. Donatus* Fęcundi *y* [*Fran.*] *Pf.* Foecundi *γ* (*a*) Fecundae *σ* 2 *y* Foecūdæ *y* [*V*] *cf. Plin. nat. hist.* VIII 217 *Varr. d. re rust.* III 12 *Priscian.* V 8, 42 45 auibus] pauis *F* 2 *uar.* (*a* 2 *uar.*) *y* [*Lips.* 1 *ut uid.*] et] ac *Sanadonus* et foret aetas] afferat atque ars *Peerlk.* 46 mecv̄ *E* nulli patuit] patuit nulli *β' y* patuit] latuit *Peerlk.* quesita *E* palatum] palato *y Peerlk.*

sunt quorum ingenium noua tantum crustula promit:
nequaquam satis in re una consumere curam;
ut siquis solum hoc, mala ne sint uina, laboret,
quali perfundat piscis securus oliuo.
Massica si caelo suppones uina sereno,
nocturna siquid crassi est tenuabitur aura,
et decedet odor neruis inimicus; at illa
integrum perdunt lino uitiata saporem.
Surrentina uafer qui miscet faece Falerna
uina, columbino limum bene colligit ouo,
quatenus ima petit uoluens aliena uitellus.
tostis marcentem squillis recreabis et Afra

TESTIMONIA.

48 cf. ecbasis captiui 44: 'una re quemcumque suam consumere curam' 55 schol. Pers. 3, 93 57 Porph.' ad serm. II 4, 14 'uoluens aliena uitellus' gloss. Mai class. auct. VIII 597

VARIA LECTIO.

47 tantum] tam̄ *F* ı *λ' pr. omis. E pr. y* crustola *E opp. Pph.' Acr.* promit] promunt *Pph.'* 48 nequaquam] Nequeaquā *ν* satis] licet *Apitzius* satis in re *Ω' ς'* satis // in re *y* [*Lips.*] satis est in re *y* satis in re una est *y* *Botheus* satis in re una ꝯsūmere curā ē *y* [*Regius*] est satis in re · una c: c: *uel* satis est in rem unam insumere curam *Bentl. cf.* 'una re quemcumque suam consumere curam' *ecb. capt. u.* 44 una] *in ras. D* curam] curamst *Teuffelius* 49 ne sint] nescit *F* ı *λ u.* 50 *omis. y* [*Bamberg.* ı] 50 Quale *F* perfundat *D E γ λ φ corr.* (*ν σ a g r*) profundat *F* (*β' l*) piscis *E γ F λ* (*a g r pr. et β*) *y* [*Bamberg.* ı *Lips.* ı *Montepess. Paris.* 8214 *Nostrad.* 184 *pr.*] pisces *D F superscr. λ superscr.* (*ν σ l r corr. et Fran.*) securus] securis (u *superscr.*) *ψ* 51 si caelo supp.] suppones si caelo (celo *Pph.*) *Pph.'* celo *E* suppones *Ω'* (*a g*) subpones *r corr.* suƀpones *ν* subponas *β' σ r pr. y* 52 Nocturno *F pr.* siquid] siqđ *D* aura] aula *l pr.* 53 inimic' *D* 54 integrum] interdum *Dorighamus opp. Ac.* sapore *D Pf. opp. Pph. Acr.* 55 fęce *γ schol. Pers.* fece *D F λ'* face̜ (e ı *superscr.*) *E* ·lerna (·fa *superscr.*) *γ* valerna (f *superscr.*) *E opp. schol. Pers.* 56 colūbino *λ* limum] limumum *γ* linū (m *superscr.*) *λ* uinū *F* 57 Quatinus *D corr.* (*g r et β*) Quatenus *Ω'* (*ν σ a et Fran.*) *Porph.' ad serm.* II 4, 14 petit *Ω' ς' Ac.* petat *σ* 2 *y* petunt *Porph.' ad serm.* II 4 58 squilis *γ*, *sed in marg.* squillis

potorem cochlea: nam lactuca innatat acri
post uinum stomacho; perna magis ac magis hillis
flagitat inmorsus refici, quin omnia malit
quaecumque inmundis feruent allata popinis.
est operae pretium duplicis pernoscere iuris
naturam. simplex e dulci constat oliuo,
quod pingui miscere mero muriaque decebit
non alia, quam qua Byzantia putuit orca.
hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis
Corycioque croco sparsum stetit, insuper addes

TESTIMONIA.

59—60 cf. Plin. nat. hist. XXIII 38: 'stomacho innatat' 60 'perna — hillis' gloss. Mai class. auct. VIII 274 61 'flagitat inmorsus refici' gloss. Mai class. auct. VIII 338 62 ecbasis captiui 142

VARIA LECTIO.

59 cochlea *g* coclea *Ω′ ς′* l&uca *E opp. Pph.′ Porph.′* ĩnattạt (a *suprascr.*) *λ opp. Pph.* (innata *Pf.*) acri] agri *l* 1 *Pph.′ opp. Acr.* acris *Doederlinus opp. Ac.* 60 ac *E* (*σ r*) ẹt *D γ F λ′* (*β′ ν a g r* 2 *uar.*) *schol. Γ glossar. Mai* hillis *D E γ* (*β′ ν σ a*) *Acr. gloss. Mai* hillụs (i *suprascr.*) *r* hilla *g* illis (h *suprascr.*) *λ* (*h*illis *l*) illis *F λ′ γ marg.* (*r* 2 *uar.*) *schol. Γ uar.* 61 inmorsus *D E γ F* (*β′ ν a r*) *Acr. glossar. Mai* in morsus *l* ĩmors' *λ* (ĩmorsus *g*) immorsus *σ* inmorsis *y Bentl.* immersus *Praedicowius* immorsis *Iahnus* is morsus *Apitzius* admorsus *Peerlk.* quin] q// (in *suprascr.*) *λ* malit *D E γ F ς′* maḷlit *λ* mauult (*uel* mauolt) *y Bentl.* 62 inmundis *D E F* (*β′ ν σ r*) *schol. Γ ecb. capt.* ĩmundis *λ* (*g*) immundis *γ* (*a l*) in mundis *y* [*Fran. et omn. codd. Cr.*] feruc (nt *suprascr.*) *λ* feruunt *y opp. schol. Γ* allata *Ω′ ς′ schol. Γ* (*γ ν Bamb.*) *ecb. capt.* aliata *F* 2 *uar. Peerlk.* ȧlbata *y* [*Lips.*] ablata *y* [*Regin. uar.*] *schol. Fran.* alata *y* adipata *y* [*Sorbon.* 1578] 63 opere *D E γ* ꝑcium *D E λ* 64 e dulci *D F λ* (*σ a et β*) edulci *ν g l r corr.* (*et Fran.*) *e dulci E* et dulci *γ* eduli *F uar.* (*r pr.*) *y* constat] stat *E* 65 quod pingui] At pingui *a y* [*cod. Sim. Bosii*] *Bentl. qui coni. etiam:* quinquenni scere (mi *suprascr.*) *E* misceri *Pph.′ Porph.′* muria] moria *F uar.* (*a* 1 *l* 1) murta *Pph.* murca *a* 2 *Pf.* 66 qua] q; *λ* (*et β pr.*) quę *F* quae *a l a. ras. r corr.* qua *D* qui *ν* byzantia *y* [*β Bamberg. Reginensis*] bizantia *D E F* (*a l r*) bizancia *ν σ g* (*et Fran.*) briantia *γ* brantia *λ* putuit *D E γ φ uar. ψ* 2 (*β′ ν* 2 *σ a y r et omn. codd. Cr.*) puuit *λ* putuit (p *in ras. ut uid.*) *l* puduit *F* (*ν* 1) putruit *ω Lambinus* 67 sictis *λ* 68 Corycio *F λ′* (*g*) *Pph.′* Corytio *a* Coricio

pressa Venafranae quod baca remisit oliuae.
Picenis cedunt pomis Tiburtia suco:
nam facie praestant. uennuncula conuenit ollis;
rectius Albanam fumo duraueris uuam.
hanc ego cum malis, ego faecem primus et allec,
primus et inuenior piper album cum sale nigro
incretum puris circum posuisse catillis.
*inmanest uitium, dare milia terna macello
angustoque uagos piscis urgere catino.
magna mouet stomacho fastidia, seu puer unctis
tractauit calicem manibus, dum furta ligurrit,

TESTIMONIA.

73—74 'ego primus faecem et (face nec cod.) allec miscui' Nonius p. 120 78—80 ecbasis captiui 1019—1021 79 gloss. Mai class. auct. VIII 318

VARIA LECTIO.

DE (β'σ) Coritio γ Corricio ν cro^co *D opp. Pph.' Porph.'* addes] addens *F λ'* 69 uenafranae λ' uena franę γ *F* uenaf//ranę *D* uæna-franę *E* quod] quod (d *in ras.* r *ut uid.*) γ baca *E γ F* (ν σ a *l r*) bacca *D λ* (*g*) bacha β' 70 Picęnis *D* 71 nam] Ne *E* prestant *D F* uennuncula *D E F* (*r*) uennucula γ λ' φ 2 *uar.* ψ *uar.* uennucala *a* uenuncula ν *Ac.* uenucula β' *g* uenicula σ ollis] illis ν 72 abanā *D* 73 Hanc ergo *E*, *opp. schol. Γ Nonius* faecem γ *F λ* (ν σ *a*) *Pph.'* factkē *E* fecem *D* (β' *g l*) allec γ *F λ'* (ν σ *g et Fran.*) *Pph.' Porph.'* ^h allec *E* hallec *D* (*r*) alec *a* et allec . . . faecem . . . incretum *hoc ordine Pph.'* 74 inueni γ *D p. ras.* (β' ν σ *a r*) inuenior *D a. ras. E corr. F λ'* γ *uar.* (*et V*) inuentor *E pr.* (*g*) *y schol. Γ* inuenit *y* inueniar ω [*ed. Chabot.*] *Peerlk.* 75 circum posuisse *D E* γ *schol. Γ* circūposuisse *F λ* //catillis *D* 76 inmanest uitium] in mare conuitium *Landinus* inmanest] Imma·ē· ν Inmane (*om.* est) λ Inmane est *cett.'* ς' Immāe ē *g* immaneat .ne. *Praedicowius* millia *g* 77 A//g'//toq; λ Agnustoq; *F* 1 piscis *E γ F λ'* (*a*) *y* [*Barcin. Mellic. Montepess. Paris.* 8214 *Nostrad.* 184 *a* 1. *m.*] pisces *D* ψ *corr.* (β' ν σ *g r*) urguere *g r* 1 *y* 78 Magno φ *pr. opp. ecb. capt.* mouent *D E* γ ψ *corr.* (β' ν *a l r*) mouet *F λ* (σ *g et* β *corr.*) *ecb. capt.* stomacho Ω' ς' stomachum *y Kirchnerus* 79 fulta φ *pr.* furta *cett.'* φ *corr.* ς' *glossar. Mai ecb. capt.* frusta φ *uar.* (*et Fran.* 2) *y* crusta *Apitzius*

siue grauis ueteri craterae limus adhaesit.
uilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus
consistit sumptus? neglectis, flagitium ingens.
ten lapides uarios lutulenta radere palma
et Tyrias dare circum inluta toralia uestis,
oblitum, quanto curam sumptumque minorem
haec habeant, tanto reprehendi iustius illis,
quae nisi diuitibus nequeunt contingere mensis?'
docte Cati, per amicitiam diuosque rogatus
ducere me auditum, perges quocumque memento.
nam quamuis memori referas mihi pectore cuncta,
non tamen interpres tantundem iuueris. adde

TESTIMONIA.

81—82 'unde Horatius in sermonibus: in scope quantus consistit sumptus; et haec scopa, ae. i. illud unde domus mundatur; unde idem in eodem libro: uilibus in scopis, in mappis' gloss. Mai class. auct. VIII 535   87 ecbasis captiui 143   90 Prisc. VII 16, 78

VARIA LECTIO.

80 craterae *D E γ ψ p. ras.* (*β′ ν* 2 *σ a l r* 2 cratere *r* 1) *ecb. capt.* craīrę *λ* creterrę *F* (*ν* 1) creterre *g* [crᵃeterrae *V*] adhesit *E γ λ′* 81 mappis] mattis *Tan. Faber opp. Pph.′ Porph.′ Acr.* scobe] scope *γ* (*ν* 1 *a*) *glossar. Mai* 82 Consistat *g y opp. glossar. Mai* neglectis *Ω′ ς′* neglectus *ν* 1 *y* 83 ten] Te en *φ* lapidos *λ opp. Pph.′* lapidis *a* 1 uarios *Ω′ ς′* Parios *Erasmus sed cf. Senec. Troad.* 846: 'an ferax uarii lapidis Carystos' luitileuta *D* luculenta *F* (*ν pr. ut uid. l* 1) palma] planta *Th. Marcilius* 84 inluta *D E γ* (*β′ ν σ a r* īlitta *g*) inluta (in *in ras.*) *D* inlota *F λ y* illota *l* toraᵃlia *E* uestis *y* [*Mellic.*] uestes *Ω′ ς′* *uu.* 85 *sq. Peerlk. ita constituit:* 'oblitum, tanto reprehendi iustius, illis haec habeant, quanto curam sumptumque minorem' 85 sumptum] sūpto *φ* 86 reprendi *ψ pr. λ′* (*ν* 2 *σ*) *y* reprehendi *cett. ς′* 87 Que *γ λ* nisi] in *E* nequeunt *Ω′ ς ecb. capt.* nequeant *r* 2 *uar.* (*et β*) *y* contingere] consistere *Chabotius* 88 amiciciam *D* amiticiā *E* imititiā *λ* rogatus *D* 90 nam] Non *y* [*Fran.*] Num *codd. Prisciani* quamuis] quā *E y* quamquam *y opp. Priscian.* memori referas *Ω′ ς′ Priscianus* r'feras memori *g y* pectorae *D a. ras.* 91 non] Nam *γ pr.* tantundem *Ω* (*β′ ν σ a*) tantūdem *g l* iueris *E y* [*Mellic.* 1] iuueris *cett.′ ς′*

uoltum habitumque hominis, quem tu uidisse beatus
non magni pendis, quia contigit; at mihi cura
non mediocris inest, fontis ut adire remotos
atque haurire queam uitae praecepta beatae.

V

Hoc quoque, Teresia, praeter narrata petenti
responde, quibus amissas reparare queam res
artibus atque modis. quid rides? 'iamne doloso
non satis est Ithacam reuehi patriosque Penates

TESTIMONIA.

92 sq. cf. ecbasis captiui u. 1130: 'non magni pendis habitum uultumque potentis'

VARIA LECTIO.

92 Voltu *E corr.* Vtui *E pr.* Vultum *cett.'* ς' 93 Nomagni *D* curā *E* *u.* 94 *omis. E pr.* inest] en÷ λ fontis *E γ F λ* (*ν a g r*) *y* [*Bamberg. Barcin. Bruxell.* 9777 *Fran. Lips. Mellic. Montepess. Paris.* 7976. 8214 *Nostrad.* 184 *pr. Regin. Regius Valentian.*] fontes *D* (*σ l et β*) ut] *erasum in φ* adire] audire *γ F a. ras.* remotos (e supra) *E* 95 queam] Quam *Pph.'* uite λ beatae] beat' ψ *uar.*

II 5. VLIXES AD TYRESIAM (TER: *r*) VATEM (MATREM VATEM *r*) φ (*σ r*) *inscriptione carent D E γ ψ λ'* (*ν a g*) *priori sermoni continuat* ψ 'Hic introducit ulixes' *schol. F* 'In hac introduxit (introduc: *Porf.*) Vlixem quaerentem apud inferos a Teresia quemadmodum possit rem familiarem reparare' *Porph.'* 'inducit Vlixen interrogantem Teresiam' *Acr.* 1 teresia *D E γ F* (*β' ν a*) *Pph.' Porph.' schol. Γ* TERESIAS *r*) tiresia *λ' Ac.* tyresia *σ g* *u.* 3 *INCIPIT ε*

$$\Omega' = D E \gamma F \lambda' \varepsilon$$

quid] q̍ *E y* iamne *E γ F λ ε* (*ν σ a g r et β*) iam ne *D* (*l et Fran.*) tāne φ 2 *uar.* (tānę ψ *uar.*) *y Peerlk.* doloso *D E γ F corr. ε* ς' dolosos *F a. ras. λ a. ras.* dolose *y Nic. Heinsius Bentl.* 4 ithacam *D ε* (*σ*) itacā (h supra) *E* itachā *F λ'* (*β' r*) itacam *ν g* ithicam *γ* (*a*) reuechi *γ a. ras.* penates *Ω'* ς' nepotes *y cf. Tibull.* I 3, 33: 'patrios celebrare Penates'

aspicere?' o nulli quicquam mentite, uides ut
nudus inopsque domum redeam, te uate; neque illic
aut apotheca procis intacta est aut pecus: atqui
et genus et uirtus, nisi cum re, uilior *algast.
'quando pauperiem missis ambagibus horres,
accipe qua ratione queas ditescere. turdus
siue aliud *priuom dabitur tibi, deuolet illuc,
res ubi magna nitet domino sene; dulcia poma
et quoscumque feret cultus tibi fundus honores,
ante Larem gustet uenerabilior Lare diues;
qui quamuis periurus erit, sine gente, cruentus
sanguine fraterno, *fugitiuos, ne tamen illi
tu comes exterior, si postulet, ire recuses'.
utne tegam spurco Damae latus? haut ita Troiae

TESTIMONIA.

5. 8 Hildebertus moral. philos. 990 post hunc uersum: 'unde habeas quaerit nemo sed oportet habere' mythographus II 165 p. 131 Bod.: 'et genus et uirtus, nisi cum re, uilior alga est' 16 cf. ecbasis captiui u. 381: 'sanguine de fratris, nec non de morte parentis'

VARIA LECTIO.

5 Aspicere *Ω' ς'* Assp: *σ* qdq̃ *g* mentitę *γ* ut] *add. ε 2 in ras.* 6 redeat *F* 1 *ε (l pr.)* *u.* 7 *omis. y* [*Mellic.* 1] 7 atqui *D E γ λ F p. ras. ς'* autqui *F (ν 1 l a. ras.)* pecus] penus *y* 8 cum re] cure *E* 1 *y opp. Hildebert.* alga *ε y* alga est *cett.' Hildebert.* 'si rem non habet uilior est alga' *Porph.'* 9 Quanto *E* 11 siue] ut *ψ uar.* Aut *y* [*Zulichem.*] *opp. Pph.'* aliud] : : : :iqd *ε* aliqd *uel* aliqt *y opp. Pph.'* priuum *D E γ F ε (ν uar. σ a g l r et β) Pph.' Porph.' Acr.* primum *λ γ uar. (et Fran.) y* primū *ν* 'legitur et primum' *Acr.* 12 sene] sine *E* 1 *F* 1 *(ν 1 g) y* *uu.* 13 *sq. inuerso ordine in y* [*Regio pr.*] 13 quoscumque *γ* feret] feres *D a. ras.* 14 uenenerabilior *φ* 15 quamuis *σ a r 2 (et β* quis *Fran.)* quāuis *D E F λ'* quam// *γ* quam uis *ν r* 1 quis *g* gente] mente *Wakefieldus opp. Pph.' Porph.' Acr.* 16 fugitiuus *Ω' ς'* ne] nec *D ε* non *σ* 1 *y* 18 Ut ne *maiore littera initiali ut in nouo sermone l* Vtne *D E γ λ (a r)* Vt ne *β' ν σ g (et omn. codd. Cr.) penitus deletum in ε* Syisne ∴ at ut *ψ* Uinc at ut *φ* ł uiolentia *gloss. F* Visne *y* damę *D γ* dame *E F λ ε* 'Dāma nomen cuiusdam indigni' *schol. Γ (y Bamb.)* 'ut tegat spurco da

me gessi, certans semper melioribus. 'ergo
pauper eris'. fortem hoc animum tolerare iubebo;
et quondam maiora tuli. tu protinus unde
diuitias aerisque ruam dic augur aceruos.
'dixi equidem et dico: captes astutus ubique
testamenta senum, neu, si uafer unus et alter
insidiatorem praeroso fugerit hamo,
aut spem deponas aut artem inlusus omittas.
magna minorue foro si res certabitur olim,
uiuet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
qui meliorem audax uocet in ius, illius esto
defensor; fama ciuem causaque priorem
sperne, domi si gnatus erit fecundaue coniunx.

TESTIMONIA.

24 cf. ecbasis captiui u. 1154: 'susum scande pater, mirabitur unus et alter' 25 Acr. ad serm. II 5, 44: 'quia dixerat proso (progo schol. *ν* marg.) fugerat (fugerit *ν* marg.) hamo (amo *ν*)' 26 Prisc. II 1, 5

VARIA LECTIO.

me latus' *schol. γ* haut *ε φ* 2 *ψ corr.* (*ν* et *β*) aut *F λ* haud *Cell.* *ς* troiae *D E γ* (*ν σ a r* et *β*) troie *F λ* (*g*) troia *ε* (*l* 1) *y* [*Bamberg. Bruxell.* 9777 *a* 1. *m. Fran. Sorbon.* 1578 *Valentian.*] 'apud troiā' *gloss. Γ* 19 gessi] gesti *E* 20 iubeo *E* uidebo *y* [*β*] 'impero haec facere' *schol. Γ* (*γ Bamb.*) 21 maiore *ε* tuli *Ω' ς'* attuli *F* 2 *uar.* tulit *ω* [*ed. Cratonis*] *Praedicowius opp. schol. γ* tuli.tu] tulisti *Peerlk. opp. schol. γ* protinus *Ω' ς'* protenus *Bentl.* sed *cf. Seru. ad Verg. ecl.* 1, 13 *Flauius Caper p.* 2243 *P.* 22 que] quae *Pph.'* ruam *D γ F λ' ε* (*β' ν σ a r*) *Pph.'* eruam *E* (*g*) 'ruam: eruam' *Porph.' Acr.* struam *I. Schraderus* 23 dico *Ω' ς'* dicam *y* *cf. Plaut. mil. glor.* 1059: 'dixi hoc tibi dudum et nunc dico' *u.* 24 *ante u.* 23 *ponit y* [*Nostrad.* 184 *pr.*] 24 neu *D E γ λ' ε ψ p. ras.* (*ν* 2 *σ a g r*) ne *β' y* seu *F* (*ν* 1 *r* 2 *uar.*) 25 fugerit] fuerit *E* fugeris *F pr.* 'alium fecerit heredem' *Acr.* amo *λ ε* (*a pr.*) *Ac. opp. Acr.* 26 Aut *Ω' ς'* Haut *φ* 2 ut *F uar.* artem *Ω' ς' Prisciani Caroliruhanus* II *a* 2. *m.* partem *Prisciani codd. plerique* inlusus *D E F λ* (*r*) illusus *γ ε* (*ν σ a g l cons. β'*) *Prisciani codd. R G L K* 28 uiuet uter] Vinctū *ε pr.* Viuetu *ε corr.* uiuet] Su iu& *ψ* gnatis *Ω' ς* natis *y* [*β*] improbus *D E F λ' ε ς' Ac. Acr.* ĩpb⁹ *g* inprobus *γ* *u.* 29 *omis. y* [*Montepess.* 1] *opp. schol. γ* 31 sperne] Sterne *ψ uar. opp. schol. γ* Serne *ε* gnatus *Ω' ς* natus *r* 2 (et *β*) foecunda

"Quinte" puta, "aut Publi", (gaudent praenomine molles
auriculae), "tibi me uirtus tua fecit amicum:
ius anceps noui, causas defendere possum;
eripiet quiuis oculos citius mihi quam te
contemptum quassa nuce pauperet: haec mea cura est,
nequid tu perdas, neu sis iocus". ire domum atque
pelliculam curare iube; si cognitor ipse;
persta atque obdura, seu rubra Canicula findet
infantis statuas, seu pingui tentus omaso
Furius hibernas cana niue conspuet Alpis.

TESTIMONIA.

32—33 'gaudent — auricule' Vincent. Bell. spec. hist. 69 floril. Par. 8818ª Nostr. 39 sq. 'Persius: findit infantes statuas' Seru. ad ge. III 363 41 Quintil. inst. or. VIII 6, 17 Horatium non nominans

VARIA LECTIO.

γ (*a*) fecundi *E* 1 fęcunda σ (*et Fran.*) fecunda *cett.'* (*ν g r et β*) coniunx *D E γ ψ corr.* ε (*ν σ corr. a g l r et β corr.*) coniux *F λ* (*β' σ pr.*) 32 Quunte γ Qunte *D* (*l*) Quin te ε puta] putat ω puto *Praedicowius* Tite, *Peerlk.* aut] at *F marg.* gaudent *E opp. Vincent.* Audent *floril. Paris.* 8818ª 33 Auricule *E* 34 causa *E* possum] possim *y* [*Fran.*] 35 qui uis oculus citus *E* cicius ε 36 quassā ε quassa *cett.'* ς' (*et omn. codd. Cruq.*) *Pph.'* cassa σ 2 *uar. y* nuce] ccu (ceu?) ε *opp. Pph.' schol.* γ pauperet (*et in ras.*) φ mea cura est] me : : : : : : ε cura est] curæ *y* [*Lips.* 1] 37 iocus] Iocus (*i longa*) γ locus ψ *uar.* φ 2 *uar. opp. Ac.* 'Ne sis ludibrio cuiquam. et facile perdas. Aliter. id est ne sis contemptibilis qui (quia?) possis inuadi. nam loca uacua facile inuaduntur' *Acr.* 38 Pellicurā *E* si *D E γ λ ε ψ* 2 (*β' ν l* 2 *r et* 4 *Bland.*) si *F* (*a l* 1 *ut uid.*) sis φ *corr.* (*ν* 1 *a. ras. ut uid.* σ *et β corr.*) ei fit *g* cognit² *E* 1 cognitor *cett.'* (*et* 4 *Bland.*) *cons. gloss. Γ:* 'defensor' 39 Persta *D E γ ε F* 2 ς Presta *F λ'* (*et Fran.*) *y* P̄usta φ 2 *uar.* 'permane perseuera' *interpret. Acr.* findet] fundet *y* [*β*] *opp. Pph.'* findit *Seruius opp. Pph.' cf. Tib.* I 7, 21: 'qualis et arentes cum findit Sirius agros' 40 Infantis *D pr. ut uid. E γ* (*a g r* 2 *in ras.*) *y* [*Lips. Mellic. Paris.* 8214 *Nostrad.* 184 *pr.*] *Pph.'* Infantes *D corr. F λ' ε corr.* (*β' ν σ*) *Seruius* pingui, n *in ras., D* tentus] tens// φ tantus λ *opp. Ac.* tensus *y opp. Ac.* omaso] amaso *D pr.* amasa λ *corr.* omas//o ε 41 Furius *D E γ* φ *λ' ε ς' Pph.' Porph.' Acr.* Furias ψ [Fusius *annotationes Blandiniae*] Iuppiter *Quintilianus* ibernas λ *opp. Pph.'* (hyb: *Pf.*) *Acr. Quintil.* hibernas *E* conspuet] cōspuet *g* conspuit *y Acr. Quin-*

"nonne uides" aliquis cubito stantem prope tangens
inquiet, "ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?"
plures adnabunt thynni et cetaria crescent.
sicui praeterea ualidus male filius in re
praeclara sublatus aletur, ne manifestum
caelibis obsequium nudet te, leniter in spem
adrepe officiosus, ut et scribare secundus
heres et, siquis casus puerum egerit Orco,
in uacuom uenias: perraro haec alea fallit.
qui testamentum tradet tibi cumque legendum,
abnuere et tabulas a te remouere memento,
sic tamen ut limis rapias quid prima secundo
cera uelit uersu; solus, multisne coheres,

TESTIMONIA.

42 cf. Pers. 4, 34: 'est prope te ignotus, cubito qui tangat' 44 glossar. Mai class. auct. VIII 108 50 cf. ecbasis captiui u. 768: 'sic Dauid cecinit, perraro haec alea fallit'

VARIA LECTIO.

til. consuit *Porph.'* alpis γ *in ras.* alpas ε alpes *cett.'* ς' *Porph.' Acr. Quintil.* 43 paciens *D* λ ε 44 adnabunt *D E* γ *F* λ' (ν *a g r*) *glossar. Mai* annabunt ε (β' σ) thynni *E* γ (*a g corr. et* β) tynni *D* ε (*g pr. et Fran.*) thinni *F* λ' (ν *r* 2) thini *r* 1 tinni σ *gloss. Mai* thunni *y* cetaria Ω' *Acr. glossar. Mai* crescent] crescet φ 2 *uar.* ψ *uar. opp. glossar. Mai* *post u.* 44 *unum folium excidit in* ν ς' = *codd.* β' σ *a g r* (*l*) *praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur*; ς = *codd.* σ *a g r* (*l*) *praeter c. q. s.* *u.* 45 *omis.* λ *pr.*

Sicui *D* ε Sic in *E* preterea *F* male] mele *E* 1 46 Prleclara γ Preclara ε ne] nec *D opp. schol.* Γ: 'ne te prodat manifesta blandities et patrimonii causa id facere uidearis, ne te nudum reddat obsequium' manifestum] manifesti *Peerlk.* 47 Caelibis *D* γ *F* (σ *a l r*) Celibis *E* ε (β') Celibus λ Celebis *g* 48 Adrepe *E* ε (σ *g r et* β 1) Arrepe *D* γ φ *corr.* Arripe *F* λ' (*a et* β 2) Adripe *y* [*Fran.*] *opp. schol.* γ *Bamb.* offitiosus γ φ ut et Ω' ς' et ut *E* 2 *p. ras.* *y* ut (*om.* et) *g y* uti *Heindorfius* utei *Teuffelius* et scribare] adscribare *Apitzius* 49 Hęres γ orcho λ horco ε 50 uacuom γ uacuo *y* [*Montepess.*] uacuum *cett.'* ς' hec *E* alea] halea ε *a. ras.* alea// λ fallit *D E* γ φ ψ *corr. ut uid.* ς' falli; λ fallet ψ *pr. ut uid.* *y* 52 abnuere et] Abnuele λ 53—55 rapias; quid . . . uersu, solus . . . oculo *van Heusde* 54 Caera *D E* (*l r* 2 *et Fran.*) Cera γ *F* λ (σ *a g et* β) C:::: ε Ceca *r* 1 coheres γ ε

ueloci percurre oculo. plerumque recoctus
scriba ex quinqueuiro *coruom deludet hiantem,
captatorque dabit risus Nasica Corano'.
num furis? an prudens ludis me obscura canendo?
'o Laertiade, quicquid dicam aut erit aut non:
diuinare etenim magnus mihi donat Apollo'.
quid tamen ista uelit sibi fabula, si licet, ede.

TESTIMONIA.

55—56 'plerumque — hiantem' Seruius Aen. XI 552 56 'coruum deludet hiantem' schol. Γ ad u. 61 59 Prisc. VII 2, 6 'quicquid — non' Boetius philos. consol. V 3

VARIA LECTIO.

E 2 ς' cohęres ψ λ choeres *D* choęres φ coherces *F uar.* cohertes *E* 1 'coheres] deest si' *gloss.* Γ *uu.* 55—69 *additos anno* 724 *censet Hitzigius* 55 ueloci] Velo λ V : : : : ε recoctus] recoctos *Pph. opp. Pf. Porph.'* recoctū *Seruii Regin.* 1674 56 Scripa λ *pr.* Scribe *E y opp. Seruius* S//riba ε quinqueuiro] quinq; uiro *D E* λ' qu̇oq; uiro ∴ ł ex quinque ψ quiⁿq; uiro ł ex quinq; φ 'solent autem mitti quinque; inde ex quinque uiris' *Acr.* coruum Ω' ς' *Pph.' Acr.* cornum *Seruii Regin.* 1674 deludet Ω' ς' *Pph.' schol.* γ *ad u.* 61 diludet *Seruii Paris.* 7929 deludit *g y schol. Bamb. ad u.* 61 *Seruii Regin.* 1674 'homo nisi (enī *Fran.*) exercitatus facile inludit auidos et appetentes rei alienae' *Acr. ad h. u.* 58 me] meo ψ *a. ras.* obscura] obsecra *E* 59 laertiade *a y* laerciade *D y* lertiade γ *F* λ' ε (*r*) *Priscian. codd. HGLK* lertiadę *Prisciani cod. B* lerciade *E* (β' σ *g*) quidquid γ *a. ras. F* λ' *Prisciani cod. R* quicquid *D E* ε γ *p. ras.* ψ *p. ras.* (β' σ *a r*) *Prisciani codd. plurimi* quitqd *g* 'aut erit] aut uerum est aut falsum' *gloss.* Γ 'Satirice autem (*omis.* γ) iocatur secans illos (seccatis illis *Bamb. Fran.*) qui diuinandi artem profitentur. aliter. iocatur ambigua responsa, sed uera confirmat, nam (n̄ γ *Bamb.*) quicquid dicat aut non. sed (aut *Fran.*) erit' *Acr.* 60 magnus mihi donat Ω' ς' mihi magnus donat *g y* mihi donat magnus *y* magnus donauit *y Bentl.* 'donauit' *interpret. gloss.* Γ diuinare mihi magnus donauit *Eichstaedtius* diuinare etiam magnus mihi donat *Botheus* diuinare tibi magnus mihi donat *Froehlichius* 61 tamen] tandem *comment. Cruq. Botheus* sibi, fabula sit licet, *Praedicowius* si libet, audi *Todtius* si licet φ ε *D p. ras.* λ *p. ras.* (σ *g r et* β *omn. codd. Cruq.*) silic& *E* scilicet *D a. ras.* γ ψ λ' (*a et Fran.*) 'si placet' *gloss.* Γ ede Ω' ς' (*et omn. codd. Cruq.*) *cons. gloss.* Γ edam *y*

'tempore, quo iuuenis Parthis horrendus, ab alto
demissum genus Aenea, tellure marique
magnus erit, forti nubet procera Corano
filia Nasicae, metuentis reddere soldum.
tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit atque
ut legat orabit; multum Nasica negatas
accipiet tandem et tacitus leget, inuenietque
nil sibi legatum praeter plorare suisque.
illud ad haec iubeo: mulier si forte dolosa
libertusue senem delirum temperet, illis
accedas socius; laudes, lauderis ut absens;
adiuuat hoc quoque, sed uincit longe prius ipsum
expugnare caput. scribet mala carmina uecors:
laudato. scortator erit: caue te roget; ultro
Penelopam facilis potiori trade'. putasne?
perduci poterit tam frugi tamque pudica,
quam nequiere proci recto depellere cursu?

VARIA LECTIO.

62 iuenis *E* iuuenis *cett.'* ς' 63 Dimissum *D y sed cf. Verg. Aen.* I 288 enęa *γ* enea *E* 65 nasicae *D E γ ψ λ'* nasice *φ* nassicę *ε* (*β'*) 66 tum] Tunc *λ y* Tū *E* 2 Tu *E* 1 67 legat orabit] legator abit *E ε* legat] legat //// *γ* orabit] orabit (or *in ras.*) *D* 68 et] *omis. D pr. y* 70 hec *λ* iubęo *φ* 71 delyrum *ε* delibrū *E* 72 accedas] Accedeṣ (s *superscr.*) *λ* Accedat *F* (*l*) Accedis (a *superscr.*) *y* [*β*] Acced : : : : *ε* 73 Adiuuat, a *in ras. D* Adiuat (r *superscr.*) *E* set *γ* uincit *D E γ ψ λ' ε* ς' ui,cit (n *superscr.*) *φ* uincet *σ a* 1 *aut pr. g y* 74 Expurgare *ε pr.* scribet *D E γ λ' ψ* 2 ς' scribit *F ε y* 'id est si insanus poemata componit is quem captas laudato (laudando *ε*)' *Acr.* carmina] crimina *ε* 75 scortator] sortator *E* 1 *λ pr. opp. gloss. Γ*: 'mulierarius' caue te] cauete *E F* cauet. eroget. u. *F uar.* te roget] ī roget *λ* 'ultro] hoc est praeueni petitionem eius' *gloss. Γ* 76 Penelopam *D E γ a. ras. F ε* ς' Pene lopā *λ* (Plene lopā (e *superscr.*) *l*) Penelopem *γ p. ras. y* Penelopen *y* 78 nequiere *σ r* 1 *y* [*Bamberg. p. ras. Dessau.* II *Doruill.* I *Dresd.* I. III. IIII *Gotting.* I. II *Gronou. Monac.* I. III *Paris.* 8213 *Sorbon.* 1578 *Valentian. Wolfenbutt.* I *Zulichem.* 1 nequere *Regius*] nequiuere *Ω'* ς' recto] tecto *λ pr. opp. Acr.*

'uenit enim magnum donandi parca iuuentus,
nec tantum ueneris quantum studiosa culinae:
sic tibi Penelope frugi est, quae si semel uno
de sene gustarit tecum partita lucellum,
ut canis a corio nunquam absterrebitur uncto.
me sene quod dicam factum est: anus improba Thebis
ex testamento sic est elata: cadauer
unctum oleo largo nudis *umeris tulit heres,
scilicet elabi si posset mortua; credo,
quod nimium institerat uiuenti. cautus adito,

TESTIMONIA.

79 cf. Lamprid. Alex. 37, 1: 'spectacula frequentauit cum summa donandi parsimonia' 83 florileg. Paris. 8069 (non Nostrad. 188) ecbasis captiui u. 214.

VARIA LECTIO.

79 uenit (= uenalis est) enim magno *y Sim. Bosius* magnum] (indignum) *Bentl.* mansum *Hamacherus* donandi] donanti *Peerlk.* parca] *omis.* ψ 1 *aut pr.* parta (p parata) *F uar.* 80 tantum] tandem *γ pr.* culinae] calinae (v) *φ* 'culinae] coquinae non inguini' *gloss. Γ* 'Haec res fecit Penelopam castam esse, quia illi magis studebant peni (*leg.* penui) quam ueneri' *Acr.* 81 sic] Si *E* 'Sic] talīt' *gloss. F* penelope *D E γ F ε* pene lopæ *λ* Penelopa *Bentl. at cf. Lachmann. ad Lucret. p.* 408. frugi] fruigi *D* quae] que *E λ* uno] unum *Peerlk. opp. gloss. Γ*: 'id est ab uno sene' 82 de sene] Dese͜ne *E* tecum] uerum *E. C. Franckeus* partita] partica *E F pr. opp. Pph.'* 'largiente sene' *gloss. Γ* lucellum] lucellia *λ pr. opp. Pph.' gloss. Γ* 83 nunquam *E* (*a*) *Pf. Porf.* numquam *cett.' ς' Pph. Porph.* 84 sene] sæne *ε a. ras.* dicam factum est] factum est dicam *g y* factum] facta *D* improba *E γ* (*β' a l r*) īpba *λ* (*g*) inproba *D F ε* (*σ*) 86 humeris *Ω' ς'* haeres *F λ'*
uu. 87 — II 6, 33 *DESUNT IN E* *uu.* 87 — II 6, 20 *DESUNT IN ε*

Ω' = D γ F λ'

87 elabi *D γ λ F* 2 (*β' σ corr. a g l* 2 *r* 2 *uar. et* 4 *Bland.*) &abi *F* et labi *l* 1 *y* ut labi *σ pr. r* si *Ω'* (*σ a g*) sic *β' r* (*et* 4 *Bland., sed* ut sic *V*) 'Anus quaedam captatore nudo nudam efferri se uoluit. ea uidelicet captione (cogitatione *Fran.*) ut uel mortua humeris eius elaberetur quae elabi captione eius uiua non poterat' *Acr.* 'Sensus declarat ita: anum testatam esse ut si cadauer eius elapsum esset is qui non protulisset careret hereditate. hoc autem dicit ut heredipetas moneat nimia obsequia declinari' *Acr.* 88 institerat

neu desis operae neue immoderatus abundes.
difficilem et morosum offendet garrulus; ultra
non etiam sileas. *Dauos sis comicus atque
stes capite obstipo, multum similis metuenti.
obsequio grassare; mone, si increbruit aura,
cautus uti uelet carum caput; extrahe turba
oppositis umeris; aurem substringe loquaci.
inportunus amat laudari: donec 'ohe iam!'
ad caelum manibus sublatis dixerit, urge,

VARIA LECTIO.

D γ φ corr. (*β' a g r*) extiterat *F y* [*β* 2 *uar.*] titerat *λ* intiterat *l* institerit *σ y* 'se ingesserat' *gloss. Γ* 89 dæsis *φ* neue] neuel *γ F* (*a l*) *y* neue immoderatus] ne uelim moderat' *l* neuelim moderat' *ψ* neuelimmoderatus *φ* immoderatus *D γ F* (*a l*) imoderatus *λ* (*g et Fran.*) inmoderatus *σ r* (*et β*) abundes *Ω'ς'* habūdas *g* 90 offendit *F* (*l*) *y* offendere *r* offendet *cett. ς'* (*et* 4 *Bland.*) offendes *Bentl.* garrulus: ultra non, *Franckeus* garrulus: ultra noli et iam *Lehrsius* garrulus ultro. non *Bentl.* garrulus: ultra *y* [*codd. Bland.*] garrulus ultro: *Hauptius* garrulus ultro; *Doederlinus* ultra *D ut uid. γ pr. F λ ς'* (*et* 4 *Bland.*) ultro *γ corr. φ* 2 *uar.* (*σ corr. l et β* 2) *y Bentl.* ἐπιπολύ *gloss. Γ* cum *u.* 91 *REDIT ν*

ς' = codd. β' ν σ a g r (*l*) *praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur; ς = codd. ν σ a g r* (*l*) *praeter e. q. s.*

91 non] nos *Horkelius* mutum *Peerlk.* dauus *Ω' ς'* 92 obstipo *Ω' ς' Pph.'* metuendi *φ* 93 grassare] crassare *ψ* 2 *l* 1 (*et β*) 'grassare] aggredere' *gloss. Γ* mone] mone *y* [*Bruxell.* 9777] moue *Barthius* increbruit *D γ* (*σ corr. g et V*) increbuit *F λ'* (*σ pr. a*) increpuit *γ uar.* (*β' ν r et reliqui Bland.*) *cf. Cic. epist.* VII 20, 3: 'uentus increbrescit' 94 uelet] uellet *λ a. ras.* (*a*) *y inde a u.* 95 *DEFICIT D Ω' = γ F λ'* umeris *l* umeris *ψ* humeris *cett. ς'* aurem] auram *R. Seyffertus opp. Pph.' Porph.'* substringe] obstringe *Pf. opp. Pph. cf. Quintil.* X 5, 4 loquaci] loquacē *F pr. Pph.' Porph.'* *u.* 96 *omis. y* [*Regius*] 96 Inportunus *F λ* (*ν et β*) Importunus *γ* (*a g l r et Fran.*) Oportunus *σ* donec 'ohe!' iam *Meinekius* donec 'ohe iam!' *Hauptius* ohe iam] oeiam *λ'* oeia *F opp. φ* 2 *uar. ψ* 2 ho eiam *Acr.* 97 celū *λ* sublatis] sulatus *λ opp. Acr.* urge *Ω' ς'* urgue *g* urge et *y Aldus* 'Ordo. Importunus (inp: *ν* ĩp: *Fran.*) urge. Id est laudando eum donec dixerit sublatis manibus ad caelum · i · adiuratus (iurat' *ν* iuret *Fran.*) hoe iam (hoe *Bamb.*) id est sufficit et bene habet' *Acr.* 'Quia solent homines quae cupiunt per somnum (somnium *Fran.*)

crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
cum te seruitio longo curaque leuarit,
et certum uigilans, quartae sit partis Vlixes,
audieris, heres, 'ergo nunc Dama sodalis
nusquam est? unde mihi tam fortem tamque fidelem?'
sparge subinde et, si paulum potes, inlacrimare; est
gaudia prodentem *uoltum celare. sepulchrum
permissum arbitrio sine sordibus extrue: funus
egregie factum laudet uicinia. siquis
forte coheredum senior male tussiet, huic tu
dic, ex parte tua seu fundi siue domus sit
emptor, gaudentem nummo te addicere. sed me
imperiosa trahit Proserpina: uiue ualeque.

TESTIMONIA.

104 cf. s. Odilonis abb. Cluniac. de miraculis s. Adalheidae imp. liber [ap. Marrier. bibl. Cluniac. p. 366ª]: 'gaudia prodebat nec gratia tanta latebat' 106 cf. ecbasis captiui u. 728: 'egregie factum laudat uulpecula totum'

VARIA LECTIO.

uidere. ergo noli credere te heredem factum nisi (non *ν*) cum illud (illū *ν*) uigilans uideris' *Acr.* 100 et certum] per somnum *Peerlk.* opp. *Ac.* sit *Ω'ς'* esto *y* [*Paris.* 7977. 8213, *aliq. ap. Lambin.*, *cod. Magdalen. Oxon.*] *Bentl.* ulixis *F* 101 hęres *F λ'* 102 tamque] taq; (✝ quā) *ψ* tāqꝫ *g* 103 inlacrimare *Ω'ς'* inlacrimare (e) *r* illacrimare *σ* (*et β* 2) est] *del. σ* 2 *a Iahnus* rem *l pr. omis. y* illacrimare et *Bentl.* inlacrima. e re est *Praediconius* si] sic *y Bentl.* potes] potis *y* haud potes *Peerlk.* 104 prodentem *γ ψ λ' φ* 2 *ς'* prodente *φ* 1 ꝓmentē *y* prudentem *y* prudentum *y* prudentis *y* prudenter *Bentl. sed cf. Sil. Ital.* VI 384: 'seruabam uoltus ducis ac p r o d e n t i a sensum lumina' *Sen. Phaedr.* 371: 'proditur uultu furor' *Lucan.* III 356 *sq.*: 'cum turbato iam prodita uultu ira ducis, tandem testata est uoce dolorem' multū *F* (*l* 1) uultum *F* 2 *cett. ς'* uultum est *Iahnus* uultu *Bentl.* 'uultum] deest utile est' *gloss. Γ* celare] caelare *F λ'* uelare *y Peerlk.* celato *σ* 2 *y* inlacrimare, gaudia prodest et uoltu celare *Hamacherus* sepulchrum] sepulcrum *σ* memento *r* 2 *uar.* 105 exstrue *γ* (*ν σ r*) extrue *cett.'* (*β' a g*) 106 laudet] laudat *l* 2 (*et β*) *y ecb. capt.* 107 cohęre dū *F* 108 domus] dominus *Pph.'* 109 numo *γ* addicere] addiceres *λ a. ras.* addiceris (e) *ν* sed] set *γ* Et *ν* me] ne *F* 1, me *F uar.* 110 Impisa (o) *λ*

VI

Hoc erat in uotis: modus agri non ita magnus,
hortus ubi et tecto uicinus iugis aquae fons
et paulum siluae super his foret. auctius atque
di melius fecere. bene est. nil amplius oro,
Maia nate, nisi ut propria haec mihi munera faxis.
/ si neque maiorem feci ratione mala rem,
nec sum facturus uitio culpaue minorem;
si ueneror stultus nihil horum; 'o si angulus ille
proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
o si urnam argenti fors quae mihi monstret, ut illi,
thensauro inuento qui mercennarius agrum
illum ipsum mercatus arauit, diues amico
Hercule!' si quod adest gratum iuuat, hac prece te oro:

TESTIMONIA.

II 6. 1 cf. Verg. Aen. XII 259: "'hoc erat, hoc, uotis' inquit 'quod saepe petiui"

VARIA LECTIO.

II 6. DE QVIETE AGRESTI ψ (*l r et Fran.*) De modo agri & serui oratii de morib disceptatio φ *inscriptione carent* γ λ (*ν a g*) *priori sermoni continuat Porph.*' 'Hac satyra de iucunditate (ioc: *Bamb.*) secessus loquitur sui qua in Sabinis fruebatur' *Acr.*
2 Ortus γ tectus γ *a. ras.* (*a*) aquae] atq λ *a. ras.* 3 auctius ψ 4 Di *F* λ' (*σ r*) Dii γ (*β' ν a g*) nihil γ (*a*) nil *cett.*' ς' oro] orto γ (1. opto) (*oro a*) (ι. *opto*) opto *ν* 1 *y* 5 nate] na///te φ haec] hec λ *omis. Pph.*' faxis] fixis λ fax//s ψ 7 ue *F* (*β' ν l r*) que γ λ (*σ a g*)
8 si ueneror] Siue neror *F* γ (*g*) Siue neror *a* 9 denormat Ω' ς' (*et omn. Bland.*) *Pph.' Porph.' Ac. Acr.* dinormat *ν* 1 deformat *y Aldus ortum ex schol. Γ interpret.*: 'deformat quia agrum determinat' 10 o] *omis.* λ *pr.* Heu *F* ψ 1 ó φ *uar.* quae] q̄ ψ q; φ λ' que-φ 2 *corr.* ue *g* quam *ν* 2 *y* 'quae] aliqua' *gloss. Γ* illi Ω' ς' ille *ν* 1 *g* (*et V*) *y* olim *Peerlk.* *post u.* 10 *sequitur u.* 17 *in r* 11 Tres auro γ (Tresauro *a*) Thesauro *cett.*' ς' thens: *Porph.* qui] quem *Peerlk.* qui (+ mox) *y* [*Bruxell.* 9777] 12 illum ipsum] Ipsum illum *y* ipse illum *Peerlk.* arauit] aræuit λ amico] amicus *Pph.' opp. schol. Γ* 13 quod Ω' ς' quid *F uar. y*

pingue pecus domino facias et cetera praeter
ingenium, utque soles, custos mihi maximus adsis.
ergo ubi me in montis et in arcem ex urbe remoui,
quid prius inlustrem saturis musaque pedestri?
nec mala me ambitio perdit nec plumbeus Auster
autumnusque grauis Libitinae quaestus acerbae.
Matutine pater, seu Iane libentius audis,
unde homines operum primos uitaeque labores
instituunt (sic dis placitum), tu carminis esto
principium. Romae sponsorem me rapis. 'heia,

TESTIMONIA.

20 Seruius ad Aen. VII 607 mythographus III tractat. 4, 9 ap. Mai. class. auct. III 181 = III 9 p. 170 Bod.

VARIA LECTIO.

'quod nunc possideo' *schol. Γ* hac] hac λ ac γ (ν *et Fran.*) hoc *y Peerlk.* 14 pecus] pectus λ *a. ras.* caetera γ *F* (*a l*) preter λ

15 utque soles] Vtq̄ solis *Ac.* assis γ λ *corr.* (β′ σ *a* 1 *g*) adsis *F* λ′ (ν *a* 2 *r*) 16 montis Ω′ (*a g r* 1) *y* [*Gronou.* 1 *Lips. Paris.* 8214 *Nostrad.* 184 *pr. Valentian.*] montes ς′ 'aut uillam in monte positam aut quasi regiam meam . . . aut arcem (artem γ) quae me ab urbanis molestiis uindicaret. aut in uillam quod est melius quae quasi arx (ars ν) est rustico' *Acr.* 'et in arcem ex urbe remoui] belle dixit, uelut rex in uillula mea uelut in arce positus eram (earam *Porph.* erat *Porf.*) uel ideo (idem *Porph.*) quia in monte posita est' *Pph.′ Porph.′* 'belle dix̄ uelud rex in uillula mea uelud in arce posit' eram ut idē quia in monte posita ē' *schol. F* et . . . remoui] ut . . . recepi *Peerlk.* *u.* 17 *parenthesi inclusit Gesnerus* 17 inlustrē *F* λ illustrem γ ς′ satyris Ω′ (β′ ν *a* 2 *g*) satiris σ *a* 1 *r* saturis *y* [*Paris.* 8214 *a* 1. *m.*] *uu.* 18 *sq. uersui* 17 *praeponendos censebat Haberfeldtius*, *Gruppeus duo uersus delet* 18 me] *omis. F y*

u. 19 *bis extat in* λ 19 Autumnus Ω′ ς Autumpnus *r*

que] ue *y* libitinae γ λ (β′ ν σ *a r* libitine *g*) libitinę ψ libithinę φ plibithinę *l* quaestus *l y* questus Ω ς′ acerbe λ 20 Matutinę λ

21 operum primos] pmos opū *g y Fea* 22 dis] dis γ

23 Romae] Roma *y* Romam *Marcilius* 'Spopondi tibi M(a)ecenas ut Romam (roma *Fran.*) uenirem quo cum uenero haec incommoda patior (patiar *Bamb.*) At. Si inquit in urbe fuero, cogis me sponsorem esse' *schol. Γ* heia *F* (*g l r*) heia λ eia γ (β′ ν σ: *a n. l.*)

ne prior officio quisquam respondeat, urge'.
siue Aquilo radit terras seu bruma niualem
interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
postmodo quod mi obsit, clare certumque locuto
luctandum in turba et facienda iniuria tardis.
'quid uis, insane, et quas res agis?' inprobus urget
iratis precibus: 'tu pulses omne quod obstat,
ad Maecenatem memori si mente recurras'.
hoc iuuat et melli est, non mentiar. at simul atras

TESTIMONIA.

27 Seruius ad ecl. 1, 30 31 Prisc. VII 12, 63

VARIA LECTIO.

uu. 24 *sq. exciderunt in y* [*Bamberg.*] 24 officio] officitio *γ* urge *Ω′ ς′* (*et omn. codd. Cruq.*) urgue *g r* urges *φ* 2 *y* 'urge] ppera' *gloss. Γ* *inde a u.* 26 *duo folia desunt in ν usque ad u.* 117

ς′ = codd. β′ σ a g r (l) praeter eos ex quibus alia lectio notatur:
ς = codd. σ a g r (l) praeter e. q. s.

26 gyro *F λ′* (*β′ g*) giro *γ* (*σ a r*) 27 Post modo *λ′* Postmodo *cett.* postmodum *Seruii Paris.* 7959 quod] quid *F uar.* (*g*) *y opp. Seruius* mi *γ ψ p. ras.* (*σ a* 1 *g l p. ras. r* 1 *et β*) mihi *F* (*a* 2 *l a. ras. r* 2 *et Fran.*) *om. λ* certum] multum *Seruius* locuto *γ F* 2 *uar. ς′* (*et l* 2) *Seruius* locuti (v̄) *λ* locuta *ψ* locut// (o) *φ* locutū *y* [*β uar. cum aliis*] *l* 1 *n. l.*
29 Quid tibi uis *Ω′ ς′* Quid uis *λ p. ras. y* [*β corr. Berol.* 269 *Lips. p. ras. Monac.* I. IIII *Paris.* 8213] *Aldus* 'Quid tibi] ◡ Verba eorum qui calcantur aut tardi sunt' *gloss. γ* quas res agis insane? *y* quas res *Ω′ ς′* quam rem *Bentl.* agis] agit *y* [*Fran.*] *omis. g y* [*Barcin. Harlei.* 4862 *Monac.* 14685 *fol.* 103. *Zulichem. alii*] inpbus *F λ* improbus *γ ς′* urget] urguet *g r* urges *y Peerlk.* 'persequitur' *gloss. Γ* *u.* 30 *post u.* 33 *in ima pagina ponitur addito signo* ꝺ *in y* [*Mellic.*] 30 Iratus *λ y Dan. Heinsius* 'inprecationibus' *gloss. Γ* precibus? *Peerlk.* 'tu pulses omne quod obstat] pollo (*leg.* porro [?]) ualeas, caue ualeas et similia dictu' *Pph.′ Porph.′* pulses] pluses (u) *λ opp. Pph.′* pulsas *σ y* puls⁹et *g* 'impingas' *gloss. γ* obstat *Ω′ ς Pph.′* obstet *y*
31 męcenatem *r* mecaenatem *γ ψ λ′* mecenatē *φ ς′* memori] memeri *ψ pr.* recurras? *Peerlk.* 32 melli *γ φ* 2 *ψ uar. ς* melius *F Pph.′* mel *λ y* 'suauitati et dulcedini' *Acr.* 'pro iucundum (ioc: *Pf.*) est' *Porph.′* mentiar] mentior *σ y opp. Pph.′* at] at// *λ′* ad *g* ac *r* et *F opp. F uar.* simul] sim ue *φ uar.* simue *ψ uar.* atras] acras *g* altas *y Duentzerus opp. schol. γ*: 'propter funera mortuorum'

uentumst Aesquilias, aliena negotia centum
per caput et circa saliunt latus. 'ante secundam
Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.
de re communi scribae magna atque noua te
orabant hodie meminisses, Quinte, reuerti.
inprimat his, cura, Maecenas signa tabellis'.
dixeris, experiar: 'si uis, potes' addit et instat.
septimus octauo propior iam fugerit annus,
ex quo Maecenas me coepit habere suorum
in numero, dumtaxat ad hoc, quem tollere raeda
uellet iter faciens, et cui concredere nugas
hoc genus, 'hora quota est? Thraex est Gallina Syro par?

TESTIMONIA.

40 ecbasis captiui u. 182

VARIA LECTIO.

33 Ventumst *F* 1 Ventum est *cett.' F* 2 ς' aesquilias γ *F* (σ *a et Fran.*) ęquilias (s superscr.) λ esquilias *l r* (*et* β) esquillas *g* exquilias *y cum u.* 34 *REDIT E*

Ω' = *E* γ *F* λ'

34 capud *E* secundam] scđās *E* 35 ad Puteal cras] quā te reuerti *omissis uu.* 36 *sq. y* [*Sorbon.* 1578 *pr.*] 36 scribe *E* noua te *y* [*Regin.* 2 *Valentian.* 2] nouate *g r* 1 (*et* β) noua tę σ nouatae γ *F* λ' (*a n. l. r* 2 *et Fran.*) nouare *E* noua re *y* nouaute *y* [*Sorbon.* 1578] 'nouatę] Veteres hunc casum indifferenter ponebant nouate pro nouata' *gloss.* Γ 'Scribe et nouate quibus sponderant. nouate qui nouauerant debitum. unde nouatio cum eodem contractu (tractatu *Fran.*), aut creditoris persona mutatur' *Acr.* 37 Orabant *E* γ λ' φ 2 ψ 2 *superscr.* ς' Orabat *F* 1 *y* hodie] hodie ut *y* [*Montepess. Zulichem.* 2] Quinte] quincte *F* (*l a. ras.*) *y* quin ó te *F uar. opp. schol.* Γ 38 Inprimat Ω (*r et* β) Imprimat σ *a g l* (*et Fran.*) mæcenas *y* [*Bruxell.* 9777 *Lips. Montepess. Nostrad.* 184] mecenas Ω' ς' tabellis] tabellas *F* (σ *pr. l a. ras.*) *opp. schol.* γ 40 propior] ꝓprior *F* λ' γ *corr.* (*a*) fugerit] praeterit *ecb. capt.* 41 maecenas σ *r y* mecaenas φ λ' mecenas *E* γ (*a g*) męm,ænas (c superscr.) ψ cepit *E* φ 42 dumtaxat Ω (*a g r*) dum taxat β' σ dū taxit *l* ræda *y* [*Lips.*] reda *E* γ ς' rhęda *F* λ' 43 congre (c dere superscr.) φ 44 genus] geus (v superscr.) *E* hora] *omis. E* quota] qđ ā *E* Thraex est] traxe *E* thraex an *y Lambinus* thræx *y* [*duo* (*om. edit.* 1573) *Bland.*] Thraex *c.* III 9, 9 threx γ *F* (*a et*

matutina parum cautos iam frigora mordent:'
et quae rimosa bene deponuntur in aure.
per totum hoc tempus subiectior in diem et horam
inuidiae noster: ludos spectauerat una,
luserat in campo: 'Fortunae filius' omnes.
frigidus a rostris manat per compita rumor:
quicumque obuius est, me consulit: 'o bone (nam te
scire, deos quoniam propius contingis, oportet),
numquid de Dacis audisti?' nil equidem. 'ut tu
semper eris derisor'. at omnes di exagitent me,
si quicquam. 'quid? militibus promissa Triquetra

TESTIMONIA.

45 cf. anthol. Lat. nr. 1023, 1 M.: 'uer erat, et blando mordentia frigora sensu'

VARIA LECTIO.

β 1) trex *y* [*Fran.*] thrax *λ' F* 2 thrax *r* trax *σ g* Gallina] callina *E* syro *γ F λ'* (*σ r*) siro *E* (*β' a g*) 46 deponuntur] disponunt[2] *E* 1 *y opp. Pph.'* 'quae bene committuntur auribus rimosis' *Porph.'* 'Id est: ea mihi credebat et de his loquebatur mecum quae sine periculo garrulis committuntur. At h(a)ec inquit credita (mihi credebat *Fran.*) quae prodita nocere non possunt' *Acr.* aurae *E λ*

48 Inuidiae; noster *E γ λ* (*σ et β* 2 *Fran.*) Inuidiae. noster *ψ* 2 (*r*) Inuidiae ; nr̃t *l* Inuidiae (Inuidie *g*) noster *a g* (*et β* 1) Inuidiae ur̃t *F* (*l* 1) noster. ludos *Bentl.* spectauerat *Ω' ς'* spectauerit *g r pr. y Bentl.* 'spectauerat] moraliter id est M(a)ecenas mecum' *gloss. Γ* 'nam siquis me cum M(a)ecenate una uidisset statim filium Fortun(a)e dicebat' *schol. Γ* 'Si lusissem in campo cum M(a)ecenate, omnes dicebant: ita amat illum Fortuna quasi filium suum. solebant enim ueteres Romani filios suos ad campum mittere, ut illic pila luderent' *Acr.* 49 Lusærat *φ* Luserat *cett.' ς'* Luserit *y Bentl.* fortune *E* 50 competa *g* 51 Quicunq; *E* nam te] nāq;[te] *λ* 52 propius] ꝓprius *F λ* 53 Dacis] clacis *E* 1 nil *ς'* nihil *E F* (*a l* 1 *r* 1) nihil *γ λ* 54 deris//or *γ* (derisor *a*) 'Negas inquit ut semper rideas de hominibus' *schol. Γ*

at *E p. ras.* (*σ g et β*) ad *Ω'* (*a r et Fran.* 3 *Bland.*) omnes] om̄is *y* [*Montepess.*] omneis *y* [3 *Bland.* (?)] di exagitent] dierūagitent *φ* diexexagitent *ψ* dieru exagitent *l* Di exagitent te *F marg.*

di *E F λ'* (*σ r*) dii *γ* (*β' a g*) exagitent] exagitant *E* 55 si] Sic *γ a. ras.* quicquam] qdq̃ *g* trẹquetra *γ*

praedia Caesar an est Itala tellure daturus?'
iurantem me scire nihil mirantur ut unum
scilicet egregii mortalem altique silenti.
perditur haec inter misero lux non sine uotis:
o rus, quando ego te aspiciam, quandoque licebit
nunc ueterum libris nunc somno et inertibus horis
ducere sollicitae iucunda obliuia uitae?
o quando faba Pythagorae cognata simulque
uncta satis pingui ponentur holuscula lardo?
o noctes cenaeque deum, quibus ipse meique
ante Larem proprium uescor uernasque procaces

TESTIMONIA.

63 cf. Seren. Sammon. c. 39 u. 741 (de faba): 'Pythagorae cognata leui condita cumino' 64 cf. ecbasis captiui 626: 'uncta satis spisso ponentur oluscula lardo'

VARIA LECTIO.

56 Predia *E γ* Praemia *Peerlk. opp. Pph.'* cesar *E* est Itala] etala *E* 57 mirantur *E γ φ* 2 *ψ corr. ς'* mirtant[2] λ miratur *F y Bentl.* et *E* 1 *γ* (*β' a g l pr. r*) ut *F λ E* 2 (*σ l corr. et β uar.*) 58 egregii] egreu *F* egregıẹı *y* [*Zulichem.*] silenti *E γ λ* (*σ a g r et Fran.*) silentii *F* (*l et β*) 59 Perditur *Ω' ς'* porgitur *Lachmannus* proditur *Paulyus sed* perdi *genere passiuo inuenitur apud Prosperum et Hieronymum* haec perit interea *uel* praeterit haec inter *uel* haec inter periit *Peerlk.* haec inter] interea ω [*Mediol.* 1477] 60 aspitiā *E* que] *omis. E y u.* 61 *REDIT ε*

Ω' = E γ F λ' ε

61 u&erē liberis *E* somno] sommo *E* et inertibus] etineribꝫ *E* inhertibus λ horis] hortis *F λ' y* [*Fran.*] horis *φ uar.* (h)oris *ψ* 2 *uar.* 62 sollicite *E γ* iucunda *E F λ'* (*r* 1) iocunda *γ ε φ* 2 (*β' σ a g r* 2) uite *E uu.* 63—70 *pro panno adsuto habet E. C. Franckeus* 63 quado *ε* pythagoræ *a l r Pph.' Porph.'* pythagore *g* pytagorae *F λ* (*et β* pitagorę *Fran.*) phitagorae *σ* pi(y)thagore *E* pithagor : : *ε* cognata] cognato *λ opp. Pph.' Porph.' schol. Γ* simulue *Vsenerus* 64 uncta] Uuncta *ψ* satis *Ω' ς' ecb. capt.* focis *Bentl.* fabis *Meinckius* suis *Peerlk.* pingui] pingue *a pr.* ponuntur *g y* ponentur *Ω' ς'* (*nisi quod* pon : : : : : : *ε*) holuscula *Ω ς* oluscula *σ l* (*et β*) 65 cenae *a pr.* (*et β*) *y* cene *ε* (*g et Fran.*) caenae *E* (*σ l r*) caene *F λ* coenae *γ* (*a corr.*) quibus] //qb(i); *λ* o quibus *Peerlk.* 66 Larem] lare *ε*

pasco libatis dapibus. prout cuique libido est,
siccat inaequalis calices conuiua solutus
legibus insanis, seu quis capit acria fortis
pocula seu modicis uuescit laetius. ergo
sermo oritur, non de uillis domibusue alienis,
nec male necne Lepos saltet, sed quod magis ad nos
pertinet et nescire malum est agitamus, utrumne
diuitiis homines an sint uirtute beati,
quidue ad amicitias, usus rectumne, trahat nos,
et quae sit natura boni summumque quid eius.
Ceruius haec inter uicinus garrit anilis
ex re fabellas. siquis nam laudat Arelli
sollicitas ignarus opes, sic incipit 'olim

VARIA LECTIO.

67—68 dapibus — siccat] *omis.* *y* [*Regius*] 67 dapibus] daþib, *E* (dapib; *a*) prout *E γ ψ corr.* (*β′ σ a l r*) cū ut *F* (*g*) //// ut *λ* 'cum ad agrum uenero' *schol. Γ* 68 sic inæquat calices *gloss. F* inaequalis *E* (*a l r* 2) *y* [*Montepess. Paris.* 8214 *Valentian.*] inequalis *γ* (*r* 1) inaequales *F λ ε ς′* (Teq: *g et β* 1) conuiua] conuiuia *ψ a. ras. λ* 69 capit] cupit *I. Douza* 'accipit' *gloss. γ* 70 seu] *omis. ε* uuescit *γ ε* (*σ a r et β* 1 4 *Bland.*) uescit *F* humescit *λ′ E* 2 *ψ p. ras.* (*g et β* 2 *Fran.*) umescit (h *superscr.*) *E* letius *λ* lęcius *E* lecius *g* (*et Fran.*) lentius *Peerlk.* 71 Semo (r *superscr.*) *γ* 72 necne] nec *ε* (*r pr.*) *y opp. Pph.′* ne *g opp. Pph.′* necne Lepos] nec lene post *F* necne nepos *φ* 2 *ψ uar.* ede pos *φ uar.* edepos *ψ uar.* lepos] nepos *γ corr. λ φ* 2 *ψ uar. y* lepos *γ a. ras. ε ς′ Pph.′ Porph.′* pos *E* 'lepos] Nomen proprium opinatissimi saltatoris' *Acr.* 'At edepos salt&' *ψ* set *γ* 74 an sint] an sin (t *superscr.*) *l* ansin *E* an sit *g r pr.* 75 ad] *omis. E* amititias *λ* amiticias *E* 76 quae] que *E* eius] es *E* 77 Ceruius *γ λ′ ε φ* 2 *uar. ς′* (*et omn. Bland.*) *schol. γ* Ceruus (i *superscr.*) *E* Curuius *F* turuius *F uar.* turpius *φ uar. ψ* 3 *uar.* haec] has *a* 2 *g y opp. Ω′ ς′* (*et omn. Bland.*) uicinus *F λ′* 2 (*β′ σ* 2 *a r corr.*) uicinos *λ* 1 *E* 2 *γ corr. F uar.* (*σ* 1 *g r pr. et omn. Bland.*) uiciuo *E* 1 uicinos *E* uicinas *γ pr.* (*l* 1) anilis *ψ* 1 *λ′* an illis *φ uar. ψ* 2 *gloss. ψ uar.* anilis (e *superscr.*) *ψ* (*e a* 3. *manu*) anilles *φ* aniles *E γ ς′ abscisum ε* 78 siquis nam] nam siquis *σ y cf. Acr.*: 'Ordo. Nam siquis Arellium diuitem laudat. Ceruius has fabulas de muribus e contrario infert'

rusticus urbanum murem mus paupere fertur
accepisse cauo, ueterem uetus hospes amicum,
asper et attentus quaesitis, ut tamen artum
solueret hospitiis animum. quid multa? neque ille
sepositi ciceris nec longae inuidit auenae,
aridum et ore ferens acinum semessaque lardi
frusta dedit, cupiens uaria fastidia cena
uincere tangentis male singula dente superbo:
cum pater ipse domus palea porrectus in horna
esset ador loliumque, dapis meliora relinquens.
tandem urbanus ad hunc "quid te iuuat" inquit, "amice,
praerupti nemoris patientem uiuere dorso?

TESTIMONIA.

79—81 'olim — amicum' Donat. ad Terenti Andr. V 4, 22 80 cf. praeexercitamina Prisciani grammatici ex Hermogene uersa, de fabula 1, 1 p. 551 Halm.: 'usi sunt tamen ea (fabula) uetustissimi quoque auctores, ut Hesiodus Archilochus Horatius, Hesiodus quidem lusciniae, Archilochus autem uulpis, Horatius muris' Augustin. contra mendacium ad Consentium 28 [t. VI 465[f] Ben.] et Isidor. origin. I 39: 'ut apud Horatium mus loquitur muri' 83 sq. 'nec ciceris nec — auenae' Quintilian. VIIII 3, 17 86—87 cf. uita Benedicti abb. Clusensis cap. 6 [Pertz XIIII = XII 201]: 'ipse, ne cui aliquid desit, ministros hortatur, ac circuiendo prouidet omnia, cupiens uaria, ut dicitur, fastidia uincere coena'

VARIA LECTIO.

80 paupere] papere *E* *u.* 81 *omis.* *y* [*Paris.* 8216] 81 Accepisce *E* 82 Aspes *E pr.* attentus *γ F λ'* (*β' σ a*) adtent' *E* (*r*) intentus *g* (*et* 1 *Bland.*) *y interiit ε* quesitis *E* ut tamen] ue,ta men *ψ* //q (at que) tamen *φ* ut tamen *cett.' F uar.* artum *Ω' ς'* (*et omn. codd. Cruquii*) arcum *g y* 83 hospitiis] hospitibus *γ uar.* neque] nque *γ* 84 sepositi] Sepositis *λ a. ras.* (*r* 1 *et* 1 *Bland.*) Sepositis *γ* longe *E* 85 semessa *E y* [*Zulichem.*] semęsa *F* semesa *cett.' ς'* 86 frusta] Frustra *E φ a. ras. λ* (*g et β*) furta *Peerlk.* cena *g* (*et β*) *y* caena *Ω'* (*σ a r* 2 cęnę *r* 1) 87 'tangentis] Contemptibilius ossa tangentis' *gloss. Γ* singula] sigula *E* 88 ipse] ipsa *E pr.* in orna *γ F ε* (*a pr. r*) inorna *E λ* (*σ et Fran.*) in horna *a corr. g l* (*et β*) *schol. Γ* In urna *F uar. y* 'hornotina' *Acr. in interpret.* *u.* 89 *omis. F* 1 *u.* 89 *inter uu.* 109 *et* 110 *fuerat in λ, suo loco in marg. add.* 90 ad hunc] adhuc *E* (*l*) quid] quod *ε y* inquid *E γ* 91 Prerupti *λ' schol. γ* Pręruptis

uis tu homines urbemque feris praeponere siluis?
carpe uiam, mihi crede, comes; terrestria quando
mortalis animas uiunt sortita, neque ulla est
aut magno aut paruo leti fuga: quo, bone, circa,
dum licet, in rebus iucundis uiue beatus,
uiue memor, quam sis aeui breuis". haec ubi dicta
agrestem pepulere, domo leuis exilit; inde
ambo propositum peragunt iter, urbis auentes
moenia nocturni subrepere. iamque tenebat
nox medium caeli spatium, cum ponit uterque
in locuplete domo uestigia, rubro ubi cocco

TESTIMONIA.

95 cf. ecbasis captiui u. 1133: 'nec magno aut paruo leti fuga nulla erit antro' 96 ecbasis captiui u. 155 97 cf. Pers. 5, 153: 'uiue memor leti, fugit hora'

VARIA LECTIO.

γ (*a*) Ꝑrupti *g* nemoris] nec moris *E* ne *λ* patientem] patientiā *E* dorso] torso *ε* 92 Vis tu *F λ′ ς′* (*et omn. codd. Cruq.*) Vistu *E γ interiit ε* Vin tu *y Lambinus* preponere *γ* siluis] soluis *E* 93 crede, comes; terrestria quando] carpe comes. terrestria fato *Peerlk.* te^r^restria *γ* *In g post hunc u. in media pagina* 71^r^ *secuntur epist.* I 16, 67 *sqq.; ad hunc sermonem redit ima pag.* 117^v^ 'Si quidem omnia terrestria sic uiuunt ut mortales animas habeant. Al. Quoniam omnia mortalia sunt animalia, iucunde nobis facias' *schol. Γ* 94 Mortalis *E γ ψ uar.* (*σ superscr. a r*) *y* [*Paris.* 8214 *Regin.* 1 *Valentian.*] Mortales *F λ′ ς′ interiit ε* animas] anima *ψ uar.* uiunt *a* uiuunt *Ω′ ς′* sortita] sortitata *λ* 95 leti *y* [*β Berol.* 269 *Montepess. Paris.* 8213. 8214. 8216 *Nostrad.* 184] lęti *ε* (*et Fran.*) lecti *r* 1 et *g* lę^o^ti *γ* loeti *E φ λ′* (*σ a r* 2) loeti// *ψ* bone *F λ* (*a*) *y* bene *E γ ε ς′* (*et omn. codd. Cruq.*) *schol. Γ:* 'Ordo est. quo circa bene uiue in rebus copiosis' 'bene] ἀναστροφή' *gloss. Γ* 96 iucundis *E F λ′* (*a r*) : : : : : dis *ε* iocundis *γ φ p. ras.* (*β′ σ* iocundes *g*) uiue] uiuis *ε opp. schol. Γ ecb. capt.* 97 haec] hec *E* 98 Agrestrē *E* domo] cauo *Peerlk.* domo. leuis *E* 99 iter] inter *ψ* auentis *F* auentes *E γ λ′ ε F* 2 *ς′* 'Laetantes quasi hi qui ad meliora concurrunt' *schol. Γ* 'auentes] cupientes' *gloss. Γ* *uu.* 100—102 *desunt in ε* 100 Menia *E* M^o^ene *λ* nocturni] noctur *λ* surrepe *g* 101 cum ponit] co̅ponit *E* 'cum ponit] quo tempore' *Acr.*

tincta super lectos canderet uestis eburnos,
multaque de magna superessent fercula cena,
quae procul extructis inerant hesterna canistris.
ergo ubi purpurea porrectum in ueste locauit
agrestem, ueluti succinctus cursitat hospes
continuatque dapes, nec non uerniliter ipsis
fungitur officiis, praelambens omne quod adfert.
ille cubans gaudet mutata sorte bonisque
rebus agit laetum conuiuam, cum subito ingens
ualuarum strepitus lectis excussit utrumque.
currere per totum pauidi conclaue, magisque
exanimes trepidare, simul domus alta Molossis

TESTIMONIA.

103 cf. ecbasis captiui u. 655: 'tincta super lectos candescat uestis eburnos' 104 sq. 107 sq. cf. ecbasis captiui uu. 159—162: 'continuansque dapes succinctus cursitat hospes, fungitur officiis nec non uerniliter ipsis, multaque de magna creuerunt fragmina coena, quae procul instructis inculcat habere canistris' 107 cf. ecbasis captiui u. 95: 'cursitat ille strepens, paribus concurrere gaudens' 109 sq. cf. ecbasis captiui u. 156: 'ille cubans gaudet, praelambens omne quod affert'

VARIA LECTIO.

103 canderet] arderet *Peerlk.* candescat *ecb. capt.* 'canderet] fulgeret' *gloss.* *Γ* 104 supē̃ (supe^n&) *E* cena *E γ* (*a g r* 2 *et β*) caena *ψ λ′* (*σ et Fran.*) caene^a *φ* cęnę *ε* (cenę *r* 1) 105 Que *E* extructis] instructis *ecb. capt. sed cf. Cic. Cat. mai.* 13, 44: 'epulis extructisque mensis' *Ouid. met.* XI 119: 'mensas extructas dapibus' hesterna] extna *E* *uu.* 105 *sq. inuerso ordine in y* [*Zulichem.*]

106 ergo] Ego *ε* ubi] *omis. F λ y* 107 ueluti] ueḷuti *λ* 108 continuatque] concinnatque *Peerlk. opp. ecb. capt.* 'apponit' *gloss.* *Γ* uerniliter *E γ* 1 *F ε ς′* (*et Bland. codd.*) *schol.* *φ* *ecb. capt.* uernaliter *γ* 2 *φ p. ras.* *ψ uar.* (*l et β corr.*) *y illud habent Caecil. Statius u.* 131 *Sen. benef.* II 11, 3 ueralit̄ *λ* ipsis] ipse *Lambinus* ipsus *Teuffelius* 109 offitiis *γ* praelambens *Ω ς′* (prel: *l r*) p̄labens *g y* praelibens *y* [*Bruxell.* 9777 *uar. Lips. pr.*] praelibans *y* [*cod. Magdalenensis alter* prel: *Regius*] *Bentl.* praelambere *translate ap. Prudentium hamart.* 347. *cathem.* V 120 *et Auienum orb. t.* 495 p̄gustans *interpretatur Acr.* adfert *E* affert *γ ε ς′* afflat *F λ y* *inter uu.* 109 *et* 110 *uersus* 89 *crasus est in λ*

110 motata *E* 112 Vallarū (Vall^v arū) *E* *u.* 113 *omis. y* [*Regius*]

113 conclade^u *λ* 114 molosis *F λ ε* (*β′*) molosis (corr. ^s ^i) *l* molossis *E γ* (*σ a g r*)

personuit canibus. tum rusticus "haut mihi uita
est opus hac" ait et "ualeas: me silua *cauosque
tutus ab insidiis tenui solabitur eruo".

VII

'Iamdudum ausculto et cupiens tibi dicere *seruos
pauca reformido.' Dausne? 'ita, Daus, amicum
mancipium domino'. et frugi? 'quod sit satis, hoc est,
ut uitale putes'. age, libertate decembri,

TESTIMONIA.

II 7. 1 cf. ecbasis captiui u. 123: 'iam dudum ausculto, sed dicere plura retardo' 4 'age libertate decembri' Acr. ad serm. II 7, 39 cf.

VARIA LECTIO.

115 tum] dū *E* haut *γ λ ε* (*σ a pr. r* 1 aut *Fran.*) haud *cett.* ς at *E* 116 hac *E γ ψ ε* ς′ hęc *λ y* hac *ut hęc φ* ah *F* 2 *uar.* ait] agit *γ* ualeas *Ω′* ς′ (*et omn. codd. Cruq.*) ualeat *y* cauus *Ω* ς′ cuius *l* 1 117 insidiis] ininsidiis *λ*

II 7. DE IOCVNDITATE (IVC: *r*) DECEMBRIS (DECEMBRI^s *r*) MENSIS (*ab alt. m. σ qui reliquas uoces omittit*) ET SERVILI LICENTIA (LICENC: *φ*) *ε F* 2 (*σ l r*) *y*: *inscriptione carent E γ F λ* (*ν a g*) *Porph.*; *continuant priori sermoni F* (*et codd. Bland.*) *y* 'Haec per διάλογον (per idia logon *Porph.* peridia longon *Porf.*) habet. Loquitur enim cum seruo Horatius' *Porph.′ sermonem* VII *cum* VI *artissimo esse uinculo conexum ut 'auscultasse' Dauus ea ipsa fingeretur, quae ante poeta quasi secum ipse locutus fuisset, censuit Bentl. opp. Acr.*: 'Hac satira libere pulsans domini uitia, quae celat, et aliter, quam promiserat, uiuat. Inducitur seruus sicuti in comoedia qui dicat non posse se ferre quod alia laudet alia faciat. Et ex persona sua Horatius aliena uitia carpit. al. Inducit seruum loquentem cum domino de uariis hominum moribus' 1 Iamdudū *φ λ′* (*ν r*) *Ac.* Iam dudum *E γ ψ ε* ς′ *Pph.′ ecb. capt.* ausculto] auscultā *Ac. opp. Pph.′* hic adsto *Bentl. opp. Pph.′* et] at *Rutgersius del. Peerlk.* mihi dicere seruum *Peerlk.* ser^u^rus *γ* seru//s *ε* seruus *cett.′* ς′ 2 pauca. 'reformido'. Dauusne? *Peerlk.* dausne *ε* 1 *ut uid.* dauusne *cett.′* ς′ dauu^s^ *ε* dauus *cett.′* ς′ *Ac.* *interpunxi cum Keckio* et frugi quoque? 'sic satis: hoc est' *Peerlk.* 3 quod] quo ad *Lambinus ait quosdam uelle legi* hoc] hic *ψ uar. y* 4 uitale] uix tale *y* [*Bruxell.* 9777 *uar. Valentian. uar.*] tu

quando ita maiores uoluerunt, utere: narra.
'pars hominum uitiis gaudet constanter et urget
propositum; pars multa natat, modo recta capessens,
interdum prauis obnoxia. saepe notatus
cum tribus anellis, modo laeua Priscus inani
uixit inaequalis, *clauom ut mutaret in horas,
aedibus ex magnis subito se conderet, unde
mundior exiret uix libertinus honeste,
iam moechus Romae, iam mallet doctus Athenis
uiuere, Vortumnis quotquot sunt natus iniquis.
scurra Volanerius, postquam illi iusta cheragra

TESTIMONIA.

Ioann. Saresber. policr. lib. I prol. [III 14 Giles]: 'sic dum corrigat Horatius, etiam seruis, ut decembri libertate utantur, indulget' 6—8 'pars — obnoxia' Hildebert. moral. philos. p. 979 14 Prisc. XVII 7, 45

VARIA LECTIO.

id tale *Bestius ap. Feam* nil tale *Gundlingus* uitale putes] uita reputes *Cannegieterus* 'ut uitale putes] ideo hoc ait quia ferme citius moriuntur serui qui frugi sunt' *Pph.' Porph.'* 'Vt uitale p:] . . . id est tam frugi est, ut eum optet dominus uiuere . . . talis seruus es ut uelim te uitalem esse' *Ac. Acr.*

6 uiciis *E ε* 7 capescens *E γ* (*a l* 1 *r* 1 *et Fran.*) *y* capessens (a supra) *ν* capessens *cett.* (*σ g r* 2 *et β*) urget *Ω′ ς′* (*a n. l.*) urguet *g* 8 prauis] paruis *E opp. Hildebert.* obnoxia] obnoxa (i supra) *ψ* obnox*ia* *φ* sepe *E γ ε* 9 laeua *F λ ε* (*a pr.*) leua *E γ ς′* 10 inequalis *γ λ* inequales (i supra) *g* clauum *Ω′ ς′ Acr.* (cluum, a supra, *r*) motar& *E* in horas] in oras *F* inoras *λ opp. Ac.* 11 Edibus *γ* ~~ex magnis~~ ex magnis *γ* subit *ε* *uu.* 12—13 uix — Romae] *omis. E* 1 12 honestę *ψ* 13 moechus *γ corr. φ λ* (*a r*) moecldus *ψ* mechus *γ pr. ε* (*g l et β*) męchus *ν σ* (*et Fran.*) doctus' *E γ φ p. ras. ε uar.* (*ν* 2 *σ a* 1 *aut* 2 *l r*) doctor *F λ ε* (*β′ ν* 1 *g et omn. Bland.*) 'dicitur enim iste Priscus (crispus *ε*) orator fuisse' *Acr.* adhenis *E* 14 uortumnis *y* [*Paris.* 7976. 8216 uortunnis *Paris.* 8213] uertumnis *Ω′ ς′ schol. Γ Priscian.* quot quot *λ′* (*r*) qđ qđ *E* (qđ qt *E* 2) qđ qđ *g* quot tot *ε opp. schol. Γ Priscian.* sunt natus] sternatus *F uar. Prisciani cod. S opp. schol. Γ* 15 iusta] ius sta *ε* cheragra *ε* (*r corr.*) chiragra *E* (*ν r pr.*) ciragra *γ* chyragra *φ λ ψ uar.* (*a*) cyragra *β′ l* cyragra (h supra) *ψ* ciragra *σ g*

contudit articulos, qui pro se tolleret atque
mitteret in phimum talos, mercede diurna
conductum pauit: quanto constantior idem
in uitiis, tanto leuius miser ac prior ille
qui iam contento, iam laxo fune laborat.'
non dices hodie quorsum haec tam putida tendant,
furcifer? 'ad te, inquam'. quo pacto, pessime? 'laudas
fortunam et mores antiquae plebis, et idem,
siquis ad illa deus subito te agat, usque recuses,
aut quia non sentis quod clamas rectius esse,
aut quia non firmus rectum defendis et haeres

TESTIMONIA.

15—16 cf. Pers. 5, 59 sq.: 'sed cum lapidosa cheragra fregerit articulos' 24 cf. Auson. epist. 4, 31: 'subsidisque fero? moneo tamen, usque recuses'

VARIA LECTIO.

16 Contudit *E γ F ς'* Contulit *λ y* Contundit *ε* Contigit *y* [1 *Bland.*] 'propter metrum corripuit' *Acr.* tollere *Eγ* 17 in phimum *E γ ε ψ* 2 (*β' ν* 1 *ut uid. a r pr.*) in fimũ *φ λ y Pph.' Porph.'* infimũ *l* in phymum *y* [*Bland.* 4 (?)] *in phimũ σ* infimũ (in pirgum) *ψ* inphirgum *r corr.* in pyrgum *ε uar.* (*ν* 2) *y* in pirgum *φ* 2 *uar.* (*g*) ['*scribitur* & φιμὸς *in* 1 *cod. Bland.*' *Cruqu.*] *cf. schol. Aeschin.* I 59, 9: 'φιμοὶ οἱ καλούμενοι κημοί, εἰς οὓς ἐνεβάλλοντο οἱ ἀστράγαλοι' *schol. Iuuen.* 14, 5: 'fritillo] pyxide cornea qui φιμός Graece dicitur' 'Fimum quod nos fritillum dicimus' *Porph.'* 'phimum] pyrgum. alii fritillum dicunt' *Acr.* 18 pauit] patuit *ε* isdem *F a. ras. ε* (*a g r* 2 *uar. et β a. ras.*) idem *E γ λ F p. ras.* (*ν σ r et β p. ras. Fran.*) isdẽ *l* ijsdem *y* [*omn. Bland.* (?)] 'idem] Volanerius' *gloss. Γ* 19 uiciis *ε* leuius] est melius *F λ'* tanto leuius] tanto minus et *uel* tam nobilius *Peerlk.* ac prior *F λ' ε* 2 (*σ*) acrior *E γ ε* 1 (*ν a g r* 2 *et β* acrius *r* 1) ille *Ω' ς'* illo *φ* 2 *uar.* (*σ uar. et β* 2) ['acrior ille. *sic legitur in omnibus scriptis praeter* 1 *Bland.*' *Cruqu.*] 20 iam . . . iam *λ'* (*σ g et Fran.*) *schol. Γ* iam . . . quam *γ ε* (*ν* 1 *ut uid. a*) tam . . . quam *F γ uar.* (*ν r et β* 3 *Bland.*) iã contento (*om. alterum* iam) *E* 'Iam hic (hic iam *ε*) 'modo' intellegendum modo laxo modo contento' *Acr.* qui iam] quam qui *Doederlinus* contento] contempto *ε* 21 non dices, hodie quorsum *distinxit Doeringius* haec] hae(c) *λ* 22 laudas *E γ λ' ε F uar. φ* 2 *ς'* laudes *F y* 23 antiq; *E* et] at *Marklandus* 24 agat, usque] agat usque *Doederlinus* agat, ire *uel* isse *Peerlk.* 25 rectitus *E* 26 'quia in defendendo rectum non es firmus' *Porph.'* 'aut quod non sit firmus ad ea tuenda quae dicit'

nequicquam caeno cupiens euellere plantam.
Romae rus optas, absentem rusticus urbem
tollis ad astra leuis. si nusquam es forte uocatus
ad cenam, laudas securum holus ac, uelut usquam
uinctus eas, ita te felicem dicis amasque
quod nusquam tibi sit potandum. iusserit ad se
Maecenas serum sub lumina prima uenire
conuiuam: "nemon oleum fert ocius? ecquis
audit?" cum magno blateras clamore fugisque.

TESTIMONIA.

34 'conuiuam — ocius' florileg. Nostradam. 188 35—36 'dicimus etiam hic mulius, lii, pro custode mulorum; unde Horatius: blateras clamore (clamo cod.) fugisque †mulius' glossar. Mai class. auct. VIII 340 35 'magno — furisque' florileg. Cusanum (non Nostradam.) 'magno blateras clamore' Eutychis ars II 13 p. 481 K.

VARIA LECTIO.

Acr. non firmus *E γ F ε ς'* infirmus *λ* et haeres] & h̨eris (*uirgula a 2. m*) *E* haeres *F λ'* heres *γ ε* *inde a u. 27 incipit alia manus in cod. a* 27 Nequicquam *γ* (*a*) Ne ꝗtquā *g* Nequiquam *E F λ' ε ς'* caeno *F* (*ν σ a l r*) ceno *E γ λ ε* (*β' g*) 28 Romerus *λ* obtas *E*
uu. 28—69 *DESVNT ε* *Ω' = E γ F λ'*

29 si nusquam] sin usquam *y Doederlinus* (sinus q̃ *g* sinusquā *ν*) si non *Peerlk.* si nemo forte uocauit *idem proposuit* es] es// *γ* 30 cænā *F* (*a l r et Fran.*) olus *E* (*σ*) uelud *E* usquam *Ω' ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) usque *y* escam *Horkelius et Hitzigius* 31 Vinctus *Ω' ς'* uictus *ψ uar.* uinctus *φ* 2 *uar.* Unctus *y* uinctus eas] inuitus eas *Marklandus* uix fugias *Horkelius* uitasses *Hitzigius* eas] eas. *φ* ſeas *ψ* eas *l* amas] ames *Peerlk.* ['τὸ amas *in omnibus scriptis adiungitur sequentibus*' *Cruqu.*] 32 nusquam *E F λ' γ corr. ς* (*et β*) numquam *γ a. ras. y* nūq *y* [*Fran.*] iusserit] viserit *E* 1 33 Maecenas *E* (*ν a r*) *y* Mı//cenas *λ* (Mạecę: *l*) Mecęnas *γ* Mecenas *F* (*β' σ g*) serum] seru// *E* solum *Marklandus* 34 conuiuam] Cū uiuā *λ* oleum] oeū *l* fert *E ψ* 2 (*ν* 2 *σ l r et Fran.*) feret *γ F λ* (*ν* 1 *a g et β codd. Bland.*) otius *λ'* ecquis *γ F λ'* (*ν σ r*) ecquis *a* et quis *E* (*g et β*) haec quis *F uar. y* 35 magno] magna *F opp. Pph.' Eutych. floril. Cusan.* blateras] plateras *E opp. Pph.' Porph.' Eutych. floril. Cusan. gloss. Mai* lateras *schol. γ cf. Varr. sat. p.* 149 *R.*: 'quid est? quid (b)lateras? quid rabis?' *cf. Appul. met.* IIII 24, 289 VIII 26, 577 *Iuuentini eleg. de Philom. u.* 56 [*anth. Lat. nr.* 233 *M.*] *Festus s. u. 'blaterare'* 'blaterare proprie est inepte clamare' *Acr.* 'blateras] latras uel furiose clamas' *Pph.' Porph.'* fugis

Muluius et scurrae tibi non referenda precati
discedunt. "etenim fateor me" dixerit ille,
"duci uentre leuem, nasum nidore supinor,
inbecillus, iners, siquid uis, adde, popino.
tu cum sis quod ego et fortassis nequior, ultro
insectere uelut melior, uerbisque decoris
obuoluas uitium?" quid, si me stultior ipso
quingentis empto dragmis deprenderis? aufer
me uoltu terrere; manum stomachumque teneto,
dum quae Crispini docuit me ianitor edo.
te coniunx aliena capit, meretricula *Dauom:
peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me

TESTIMONIA.

36 'tibi — precati' Prisc. XVIII 25, 230 39 glossar. Mai class. auct. VIII 424 40 florileg. Nostradam. 188 41—42 'uerbisque — uitium' schol. Pers. 5, 106

VARIA LECTIO.

Ω' ϛ' gloss. Mai furis *γ uar.* (*ν uar. et V*) *y Pph.' flor. Cus.* 'fugisque] μορωλογcιc (lege μωρολογεῖς). at furis' *gloss. Γ* 'Expressit uelocitatem hominis festinantis ad caenam' *Acr.* 36 Muluius *Ω ϛ' Acr.* Miluius *l y Peerlk.* scurrae] currę *λ* referenda] refrenanda *E opp. Priscian.* precati] p̄catus *F a. ras. opp. Acr. Priscian.* *u.* 37 *omis. y* [*Montepess.*] 38 supinor *γ λ F uar. ϛ' Ac. Acr.* suppinor *E* supino *F* (*l*) *y Pph.'* supini *g* 39 Inbecillus *Ω* (*β' ν σ a r*) Imbecillus *g l* Inbecillis *ψ uar. y glossar. Mai* 40 ultro] ultra *λ y* 41 uelud̃ *φ* que] ne *Peerlk.* 42 Obuoluas *Ω' ϛ'* Obuoluis *σ y schol. Pers.* obuolues *Peerlk.* si me] s[m]me *E* stultior] astutior *F uar. y* ipso *γ F λ* (*ν a r et β*) ipse *E ψ* 2 (*σ g l et β* 2 *Fran.*) 43 empto] emptos *λ* emptis *ψ a. ras.* dracmis *F λ'* dragmis *E γ ϛ'* deprenderis *E γ* (*ν σ a g r et Fran.*) dep̄henderis *F λ* (*et β* dep̄en: *l*) 44 uoltu *F λ'* (*ν r*) *y* [*Regin.* 1 *Vossianus*] uultu *E γ ϛ'* manum] manu *λ* 45 Dum quae *F* (*a g r et β corr.*) Dumquę *ν* Dum.[que] *l* Dumque *E γ λ* (*β' σ*) crispini *γ F* (*β' σ a g r*) c[h]rispini *E* chrispini *ν* crisippi *F uar. y* crissippi *λ* crysippi *l* *uu.* 46—91 *DEFICIT ν*

ϛ' = codd. β' σ a g r (*l*) *praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur; ϛ = codd. σ a g r* (*l*) *praeter e. q. s.*

46 coniunx *E γ F* (*a g l r*) iunx *λ* coniux *β' σ* aliena] si aliena *Peerlk.* dauum *Ω'* (*β' σ a g*) [d]clauum *r* 47 cruce] crece *E* dignius] dign[i]us *φ*

natura intendit, sub clara nuda lucerna
quaecumque excepit turgentis uerbera caudae,
clunibus aut agitauit equm lasciua supinum,
dimittit neque famosum neque sollicitum, ne
ditior aut formae melioris meiat eodem.
tu cum proiectis insignibus, anulo equestri
Romanoque habitu, prodis ex iudice Dama
turpis, odoratum caput obscurante lacerna,
non es quod simulas? metuens induceris atque
altercante libidinibus tremis ossa pauore.
quid refert, uri uirgis ferroque necari
auctoratus eas, an turpi clausus in arca,
quo te demisit peccati conscia erilis,
contractum genibus tangas caput? estne marito

TESTIMONIA.

58 cf. Senec. epist. 37, 1: 'uri uinciri ferroque necari'

VARIA LECTIO.

48 intendit *Ω′ ς′* (*et* 4 *codd. Bland.*) incendit *y* (*et Fran. uar.*) *y Bentl.* nuda lucerna] lucerna nuda *E* 49 Quecumque *γ* excipit urgentis se *y* [3 *Bland., cod. Pulmanni V*] excepit *E F* (*σ a g l et β*) excępit *r* excipit *Fran.* excoepit *γ* accepit *λ y* turgentis] turientis *E* urgentis *F* 1 (*l* 1 *et Fran.*) *y* *u.* 50 *omis. y* [*Monac. quintus*] *opp. Acr.* 50 ęqum *y* [*Gronou.*] equum *Ω′ ς′* suppinum *λ* *u.* 52 *omis. γ pr. opp. schol. Γ* 52 Didtior *E* forme *E λ* eodem] edem *E* 1 *γ* 53 tu cum] Tecū *F* (*l* 1) (*sed* tu cum *F uar. l* 2) *opp. Ac.* 54 Dama] clama *E pr.* damma *g r* 55 lacerna *γ corr. F λ ς′* lucerna *E γ pr.* (*l pr. r uar.*) 56 simulas?] simulas, *Doederlinus* induceris] educeris *F uar. y* 57 Altercante *γ F λ′* (*β′ σ a r corr.* altercantibus *r pr.*) Alī candente *E* Alternante *g y* [*Argent.* III *a. ras. Paris.* 8213] 58 refert uri] refertur *Pph.′* referturi *l* 1 refert] refer*t* *ψ* refertū *φ* uri] urgi (uni †) *y* [*Mellic.*] uri uirgis] uirgis uri *y opp. Ω′ ς′* (*et V*) uinciri uri *Linkerus* 'uri flammis, uirgis secari, ferro necari' *Acr.* 59 turpi] turbi *E* archa *λ′* (*y et β*) 60 demisit *E γ* (*g l r*) dimisit *F λ* (*β′ σ*) peccati conscia herilis demisit *E γ pr.* peccati *demisit* conscia erilis *a* peccati demisit (peccatis dim: *Mellic.*) conscia herilis *y* [*Dresd.* III *Mellic.*] d: peccati (pec(c)t: *r*) conscia erilis (*uel* her:) *cett.′ ς′* erilis *F* (*β′ a g l*) *y* [*Regin. Vossianus*] herilis *E γ λ* (*σ r*) 61 Contractum *γ F* (*β′ σ a r*) Contractu

matronae peccantis in ambo iusta potestas?
in corruptorem uel iustior. illa tamen se
non habitu mutatue loco, peccatue superne.
cum te formidet mulier neque credat amanti,
ibis sub furcam prudens dominoque furenti
committes rem omnem et uitam et cum corpore famam.
euasti. credo, metues doctusque cauebis;
quaeres, quando iterum paueas iterumque perire
possis, o totiens *seruos! quae belua ruptis,
cum semel effugit, reddit se praua catenis?
"non sum moechus" ais; neque ego, hercule, fur, ubi uasa

VARIA LECTIO.

E Contractum ut λ′ψ 2 (*g et fere omn. Cruq.*) caput] capud *E* capt. λ 62 ambo *E γ F* (*β′ a g r*) ambos λ′ (σ) 'pro in ambos' *gloss. Γ* *uu.* 63—65 *eiciebat Kirchnerus* 63 tamen] etenim *Peerlk.* 'tamen] enim aut habundat' *gloss. Γ* 'adultera enim supra adulterum nihil committit criminis neque habitum suum mutat. id est non deponit ingenuitatis insignia neque locum mutat. id est non exit de domo sua . . .' *schol. Γ* 64 motatue *E* peccatue *E γ ς′* (*et codd. Bland.*) peccatque *F λ* (*et β corr.*) *y* peccatne *y Pph.′* spectetque *Horkelius* mutatue *Apitzius* superne *Ω′* (*σ g r et β*) *Pph.′ schol. Γ* supnę *y* [*Fran.*] *a n. l.* sup[r]ene *y* [*Paris.* 10403] supmę *y* [*Regius*] supine *Petrus Nannius* superbe *Praedicowius* sequens, te *Withofius* pudenter *Peerlk.* *u.* 65 *omis. y* [*Lips. pr.*] *opp. Acr.* 65 cum] ·T·cū ψ te] se *Hitzigius opp. Acr.* formidet] formidat *r pr. y Doederlinus* credat] credit *y Doederlinus* 66 prudens] imprudens *Peerlk.* furenti] prudenti λ 67 Committas *γ pr. y* Committes *E γ corr. F ς′* C̃omites λ uitam et cum corpore famam] famam et cum corpore uitam *Peerlk.* cum] *omis. E* 68 euasti] Euasit *F uar.* (*φ uar.* ψ 2 *uar.*) *opp. gloss. Γ:* 'i. euasisti' euasti? metues, credo *y Bentl.* euasti? credo metues *Kirchnerus* metues doctusque *E F λ′* (*β′ a r*) metuens doctusque *γ* (*g*) doctus metuensque σ 69 Quaeres *F* 2 (*σ a l r et β*) Quę res *γ pr.* (*et Fran.* 1) Queres *E* Quaeris *F* 1 λ (*et β corr.*) Queris *g y* iterum] *omis.* λ paueas] pecces *Peerlk.*

70 *REDIT* ε: *Ω′* = *E γ F λ′ ε*

70 tociens ε (*σ a et Fran.*) tocies *g* seruus *Ω′ ς′* que *F λ′* q. ε belua] beluarua *E* 71 semel] se me ε praua] priua *Cruquius* ,praue, *Peerlk.* 72 moechus *γ F ε* (*a corr. l*) moec[h]us

praetereo sapiens argentea. tolle periclum,
iam uaga prosiliet frenis natura remotis.
tunc mihi dominus, rerum imperiis hominumque
tot tantisque minor, quem ter uindicta quaterque
inposita haut unquam misera formidine priuet?
adde super dictis quod non leuius ualeat: nam,
siue uicarius est qui seruo paret, uti mos
uester ait, seu conseruos; tibi quid sum ego? nempe
tu, mihi qui imperitas, alii seruis miser atque
duceris, ut neruis alienis mobile lignum.
quisnam igitur liber? sapiens sibique imperiosus,
quem neque pauperies neque mors neque uincula terrent,
responsare cupidinibus, contemnere honores

TESTIMONIA.

74 cf. ecbasis captiui u. 1040: 'tunc uaga prosiluit frenis natura remotis' 85 'ut supra: responsare cupidinibus' Porph.′ ad II 7, 104

VARIA LECTIO.

λ (*r*) moelchus *E* mechus *β′σ a pr. g* ais] ait *g y Pph.′* aio *γ pr.* ercule *E* uasa] uisa *g* (*et V*) 73 Pretereo *F* Pretero *λ′* 'prudens p̄tereo] Tumens (timens *Fran.*) legitur et prudens sub eadem significatione' *schol. Γ* periclum] pictum *F uar.* (perictū *l uar.*) *opp. schol. γ* 74 iam] tunc *ecb. capt.* prosiliet] prosiluit *ecb. capt.* natura] nata *E* 1 77 Inposita *E ε* (*σ*) Imposita *γ F λ′ ς′* haut *E λ* (*σ*) haud *γ F ε ς′* umquam *γ F λ′ ε* (*β′σ a*) unquam *E* (*g r*) priuet] priuat *ε F uar.* (*β′*) *y opp. schol. γ* (BRIUAT *l uar.*) 'liberet (laboret *Fran.*)' *gloss. Fran. Voss.* 'liberauit' *gloss. Γ* (*E γ*) 78 super *E γ ε φ* 2 (*β′σ a g l r* 2 *uar.*) supra *F λ* (*r*) 79 paret] parat *ε opp. gloss. Γ* (*E γ*) paretpar *ψ* uti mos *E γ ε F* 2 *ς′* ut imos *g* ut est mos *F λ y* 80 agit *σ y* conseruos *a* 1 conseruus *Ω′ ς′* quod *Ω′ ς* (*et* 1 *Bland.*) quid *β′σ a g l* 2 81 imperitas *E γ F λ′ ς′* inperitas *ε* alii *E ε φ p. ras.* (*β′σ* 1 *a r et V cum* 2 *aliis codd. Cruq.*) aliis *γ F λ′* (*σ* 2 *g et β corr.*) 82 duceris] Duceres *ε* 'traheris' *schol. Γ* lignum] signum *auctore Iano Douza patre Bentleius opp. schol. Γ* 83 Quis nā *E* que *E γ F λ* (*σ a g r et V*) qui *ε* (*β′l*) *cf. Stat. silu.* II 6, 16 *sq.*: 'qui sponte sibique imperiosus erat' *u.* 84 *post u.* 87 *ponit Peerlk.*
85 responsare cupidinibus] 'percontatiue legendum' *Porph.′ ad u.* 104 contemnere *γ* (*a g l*) contempnere *E F λ ε* (*β′σ r*) honores] honorē *ε y*

fortis, et in se ipso totus teres atque rotundus,
externi nequid ualeat per leue morari,
in quem manca ruit semper fortuna. potesne
ex his ut proprium quid noscere? quinque talenta
poscit te mulier, uexat foribusque repulsum
perfundit gelida, rursus uocat. eripe turpi
colla iugo, "liber, liber sum", dic age. non quis:
urget enim dominus mentem non lenis et acris
subiectat lasso stimulos uersatque negantem.
uel cum Pausiaca torpes, insane, tabella,
qui peccas minus atque ego, cum Fului Rutubaeque
aut Placideiani contento poplite miror
proelia rubrica picta aut carbone, uelut si

TESTIMONIA.

86 Augustin. de quantitate animae 27 [I 414ᶜ Ben.] cf. Auson. ed. 16, 5 sq. 'securus, mundi instar habens, teres atque rotundus externae nequid labris per leuia sidat' 88 'in — fortuna' florileg. Parisin. 8069 Nostradam. 188

VARIA LECTIO.

86 totus teres, *Lambinus* totus, teres *Bentl.* teres] terr&ˢ *E opp. Augustin.* 'in se teretes dicuntur qui ab alio non qu(a)erunt quod faciendum sit sed ipsi per se inueniunt' *Acr.* 87 nequid] ne quit *F* 1 per leue] pleue *F* pleua *ψ uar.* pleuet *φ uar.* 'Metafora a leui ligno siue marmore' *Acr.* *uu.* 88—90 *post u.* 91 *ponit y* [*Fran.*] 88 manca] manna *floril. Nostr.* 188 potesne *E ε F p. ras.* (*β′ σ a uar. g l p. ras.*) potestne *γ F λ′* (*a r*) 89 proprium] propium *E γ* (*a*) 92 *REDIT ν*

ς′ = codd. β′ ν σ a g r (*l*) *praeter eos, ex quibus alia lectio notatur; ς = codd. ν σ a g r* (*l*) *praeter e. q. s.*

liber liber] liber *ε* (*l pr.*) *y* 93 Vrguet *a g* acris *E F λ ε* (*g*) *y* [*β Gronou.* 1 *Valentian.*] acres *γ ς* 94 lasso stimulos] lasso, s timulos *ψ* stimulos] stimulus *E pr.* uersat] uexat *y ex gloss. Γ*: 'regit uexat' negantem] neganti *Peerlk.* 95 torpes] topens *ε* torp&ˢ *E* 'stupes miraris' *gloss. Γ* insanæ *F* 96 Quid *E* 'quomodo' *gloss. Γ* ego] *omis. ε y* 97 Auᵗ *γ* placide iani *γ λ′ F* 2 (*ν r*) placideani *E* placidę iani *a* (*et β*) placidiani *ε* (*σ* placidi iani *Fran.*) paci deiani *ψ* 1 pacideiani *φ* 1 *Pph.* (pacidę iã *Pf.*) Pacidiani *y* [1 *cod. Bland.*] pacide iani *g cf. Lucil. ap. Non.* 4, 64: 'cum Pacideiano hic componitur' contento] c̄tempto *E opp. Pph.′ schol. Γ* 98 Proelia *γ ε* (*a l r*) Praelia *E F λ* (*σ g et Fran.* P̄lia *ν* Prelia *β*) uelud *γ*

re uera pugnent, feriant uitentque mouentes
arma uiri? nequam et cessator Daus; at ipse
subtilis ueterum iudex et callidus audis.
nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
uirtus atque animus cenis responsat opimis?
obsequium uentris mihi perniciosius est cur?
tergo plector enim. qui tu inpunitior illa,
quae paruo sumi nequeunt, obsonia captas?
nempe inamarescunt epulae sine fine petitae,
inlusique pedes uitiosum ferre recusant
corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uuam

TESTIMONIA.

107 Hildebert. moral. philos. 985 109—110 'an — strigili?' Prisc. VII 14, 70

VARIA LECTIO.

99 mouentes *E γ φ* 2 *ψ corr. ς'* mouentis *ε F uar.* (*l* 1) morientes *F λ* 100 et] *omis. F λ'* (*ν* 1) *y opp. Ac.* 'Si inquid pictura fuerim fortassis delectatus et moras fecero, statim dominus stomachatur' *schol. γ* daus *ε* dauus *cett.'* 101 u&ere *E* calidus *ε* 102 nil] nihil *Pph.' Porph.' Ac.* si ducor] si ductor *y* seducor *Pph.'* 103 cenis *γ* (*a g et β*) caenis *E F λ' ε* (*ν σ r et Fran.*) responsat] respondat *E* opimis] opinis *ε* 104 pernitiosus *γ* perniciosius *E F λ* (*ν a g r et β*) perniciosus *ε* (*σ et Fran.*) pnitiosus *l* 'percontatiue (pcontinuatiue *F*) legendum' *Porph.' schol. F* 105 tergo plector. enim qui *Peerlk.* 'nam ego uapulo' *Acr.* qui tu *E F* 2 *ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) *Ac.* qui *tu r* quid tu *γ λ* (*a*) quid (*om.* tu) *ε* qui dum *F* 1 (*l* 1) 'unde tu quo modo' *gloss. Γ* inpunitior *E λ'* (*et β* inpunicior *g*) *Ac.* impunitior *γ F ε ς* *impunicior r* 'interrogatiue hoc totum dicit affirmans ita esse ut dicit' *schol. Γ imitatus est Persius* 5, 129 *sqq.*: 'sed si intus et in iecore aegro nascuntur domini, qui tu inpunitior exis atque hic, quem ad strigiles scutica et metus egit erilis?' illa] ulla *λ'* 106 Que *γ* paruo sumi] aruosū in *ε* sumi] svmi *E* obsonia *E F λ'* (*β' σ g r*) ipsonia *γ* opsonia *ν a u.* 107 *omis. ν pr.* 107 petite *E* 108 Inlusi *E F λ' ε* (*r et β*) Illusi *γ* (*σ a g et Fran.*) Inclusi *ν* lassati *uel* inflati *uel* collapsi *Peerlk.* illuduntque . . . et ferre *idem* pedes] *omis. ε* uiciosum *ε* 109 peccat] peccauit *Priscianus* noctem] nocte *ε opp. Priscian.*

furtiua mutat strigili? qui praedia uendit,
nil seruile gulae parens habet? adde quod idem
non horam tecum esse potes, non otia recte
ponere, teque ipsum uitas *fugitiuos et erro,
iam uino quaerens, iam somno fallere curam;
frustra: nam comes atra premit sequiturque fugacem'.
unde mihi lapidem? 'quorsum est opus?' unde sagittas?
'aut insanit homo aut uersus facit'. ocius hinc te
ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

VIII

Vt Nasidieni iuuit te cena beati?
nam mihi quaerenti conuiuam dictu's here illic

TESTIMONIA.

113 'et hic erro, nis. i. uagus quilibet et instabilis; unde Horatius in sermonibus: teque — erro' gloss. Mai class. auct. VIII 186

II 8. 1 Prisc. XVII 5, 38 2—3 'nam — die' Prisc. XV 3, 14

VARIA LECTIO.

110 Furtiua *Ω′ ς′* (*et omn. codd. Cruq.*) *Priscian.* Furtiuam *y Prisciani* 2 *codd. ap. Krehl.* mutat] motat *E* predia *ψ*
111 seruile] seruire *ε corr. y* gule *E φ* 1 112 tecum] te : : : : *ε* potes] putes *E pr.* ocia *E* 113 'uitas] se uitant' *gloss. Γ* uitans *Peerlk.* fugitiuus *Ω′ ς′ glossar. Mai* et erro *Ω′ ς* (*et V*) *glossar. Mai* ut erro *r* (*et* 3 *Bland.*) et erras *y opp. schol. γ* ut erras *Peerlk.* 'erro] nomen est' *gloss. Γ* 'Errones dicuntur qui inopes sunt consilii; hic erro, sicut popino uel ganeo' *Acr. cf. edict. aedil. ap. Gell.* IIII 2, 1: 'quis fugitiuus erroue sit'
114 q̄rens *F* quęrens *γ ε* querens *E λ* 115 sequturq; fuga : : : *ε*
117 ocius *γ F λ* otius *E ε* *u.* 118 *REDIT C*

Ω′ = E γ C F λ′ ε

118 nona] noua *ε* (*σ* 1) *y*

II 8. AD FVNDANIVM *φ* 2 (*l* AD FVNDANVM *Fran.*) AD FVNDANIVM CENAM NASIDIENI REFERENTEM (REFERRE *r*) *σ r inscriptione carent Ω* (*ν a g et β*) 'hanc ad Fundanium scribit' *Porph.′*
1 ut] qui *Iahnus opp. Pph.′* 'quomodo qualiter' *Acr.* nasi dieni *F* iuuit te] inuite *λ* inuitte *λ* 1 cena *C* (*g r et β*) caena *cett.′* (*ν σ a et Fran.*) 2 q̄renti *F* querenti *E γ C λ* conuiua *γ* quaerenti conuiuam] conuiuam quaerenti *Priscianus Bentl. opp. schol. Γ epist.* dictus *Ω′ ς′* dictu's (= dictus es) *conieci* dictus here]

de medio potare die. 'sic ut mihi nunquam
in uita fuerit melius'. dic, si graue non est,
quae prima iratum uentrem pacauerit esca.
'in primis Lucanus aper; leni fuit Austro
captus, ut aiebat cenae pater; acria circum
rapula, lactucae, radices, qualia lassum
peruellunt stomachum, siser, allec, faecula Coa.
his ubi sublatis puer alte cinctus acernam
gausape purpureo mensam pertersit, et alter

TESTIMONIA.

schol. γ (non Bamb. Fran.) epist. I 5, 2   5 'ut in sequentibus: iratum uentrem' Porph.' serm. II 2, 18   8 cf. ecbasis captiui u. 146: 'sunt mihi lactucae, radices, semina siluae'   9 Prisc. VI 4, 20 'siser — Coa' glossar. Mai [class. auct. VIII 230]   10—11 'his — pertersit' Prisc. VII 11, 55 'acernam — pertexit' glossar. Mai [class. auct VIII 15]   11 'gausape purpureo mensam pertersit acernam' Prisc. VII 15, 74

VARIA LECTIO.

dicti : : : : re ε   here *Ω' ς' Priscianus* heri σ *pr. y schol. γ epist. cf. Quintil.* I 7, 22: 'here nunc e littera terminamus: at ueterum comicorum adhuc libris inuenio: heri ad me uenit, quod idem in epistulis Augusti, quas sua manu scripsit aut emendauit, deprenditur' I 4, 8: 'in here neque e plane neque i auditur' 'heri et here (& here & heri *E*) potest dici' *schol. Γ*   illic *Ω' ς' Priscian. schol. γ epist.* illuc *y Peerlk.*   3 potare] patare *schol. γ epist.*   sic ut] sicut *C φ (ν)*·   nunquam *E C (g)* numquam *cett.' ς'*   4 dic — non *cuanuit ε*   dic *E γ C ς' (et omn. codd. Cruq.)* da *F λ (β 2) y* si] sic *γ (a 1)*   5 Que *γ*   uentrem] tre ε uentre *l* 1   placauerit *F λ ε (ν a corr. g et β)* pacauerit *γ C E* 2 *(a pr. l corr. r et Fran.* puc: *l pr.* pa caue*r*at σ) peccauerit *E* 1 *y*   esca] : : : : ε   6 Inprimis *E C (ν g l r)* In primis *F λ ε (β' σ a)* Imprimis *γ*   fuit] fluit *ε opp. Pph.'* hic fuit *Peerlk. opp. Pph.'*   7 cenae *C ε (r et β* cene *g)* caenae *E γ F (ν σ a l)* caene *λ*   8 Rappula *ε (β' σ)* Rapula *E γ C F λ' (ν a g r) Pph.'*   lactucae radices] ,radices lactucae et, *Peerlk. opp. Pph.' et ecb. capt.*   lassum] lapsum ε 'fastidiosum' *gloss. Γ*

9 allec *γ C λ' ε ς'* allęc *F* hallec *E (r)* alec *y glossar. Mai* fęcula *E γ C F λ' glossar. Mai* fecula *ε y [omn. codd. Cr.]*   Coa] coha *F λ ε (β')* choha *l* choa *ν* coa *g* co& *C* 'Coa, piper allece non sine aceto' *Priscianus praue admixto u.* 49   10 ubi *E γ φ* 2 *uar. ψ* 2 *(ν corr. σ a g l r et β)* ut *C F λ ε (ν pr. et Fran.) y Priscianus* 'posteaquã' *gloss. γ*   sublatis] subla*t*as *λ opp. Priscian.*   11 pertersit] pertexit *glossar. Mai coni. Cruquius* d'tersit *g y cf. Lucil. ap.*

sublegit quodcumque iaceret inutile quodque
posset cenantis offendere; ut Attica uirgo
cum sacris Cereris procedit fuscus Hydaspes
Caecuba uina ferens, Alcon Chium maris expers.
hic erus: "Albanum, Maecenas, siue Falernum
te magis adpositis delectat: habemus utrumque.".
diuitias miseras! sed quis cenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
'summus ego et prope me Viscus Thurinus et infra,
si memini, Varius, cum Seruilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras.

TESTIMONIA.

15 Prisc. II 8, 46 cf. incerti excerpta argumenti grammatici § 56 p. 210 Eichenf. et Endl.: 'Caecuba uina optima dicuntur'
21 cf. schol. Fran. ad serm. I 2, 2: 'balatrones autem luxuriosas ac perditos uocat a Seruilio Balatrone (balatronę cod.) cuius in secundo meminit'

VARIA LECTIO.

Prisc. VIIII 50: 'purpureo tersit tunc latas gausape mensas'

12 qđcunq; *E C* quodcūque *ψ* 13 cenantis *C y* [*β* 1 *Lips.*] caenantis *F ε* cenantes *γ* (*g r et β* 2 *Fran.*) caenantes *E λ' ψ superscr.* (*ν σ a*) offenderet *ε* (*et Fran. a. ras.*) 14 cereis *E* hydaspes *E C ε* (*β' ν l r*) *Pph.'* hydas pes *F* hydapes *λ* hidaspes *γ* (*σ a*) hyda^s^pses *g* 15 Caeo//uba *ψ* (*sed ψ marg.* Cecuba) al c̄chiū *ε* alc̄chiū *C* 16 erus *Ω' ς* herus (*ν σ et β*) albinum *C* maecenas *E C φ ε* (*a l r*) męcęnas *γ* mecaenas *ψ* meceenas *λ* mecenas *ς'* ualernū *E* 17 appositis *E γ* (*σ a g*) adpositis *C F λ' ε* (*β' ν r*) 18 set *γ* cenantibus *γ C* (*β' g r*) caenantibus *F λ' ε* (*ν σ a*) canentib; *E* una] unam *λ a. ras.* 'simul' *gloss. Γ* 19 Fundā *ε* Funda^ni^ *E* pulcre *F ε opp. gloss. Γ* 20 et] *omis. C* prope] pro *ε* (*β' ν et V*) thurinus *γ F ε* (*β' ν a l r*) thurrinus *E* thrrin' *λ* turin' *C* (turinus *σ* trinus *g*) Turanus *Fabricius conl. Ouid. Pont.* IIII 16, 29 20—21 Thurinus — Varius] *omis. y* [*Gronou.*] *uu.* 21—23 *omis. y* [*Regin.* 1] 21 si memini] sęminici *ε* uarias *λ* balathrone *γ C F λ'* (*ν a*) balatrone *E ε* (*β' σ g*) balatrhone *r* 'Balatrones dicuntur derisores, liberiores in loquendo, procatiores abiecto' *schol. Γ* 22 Vbidius *λ opp. Pph.' Porph.'* quos *Ω'* (*β' σ* 2 *utr. a r*) *Pph.' Porf.* quas *ν σ g y Porph.* maecenas *C ε* (*ν l r*) *Pph.'* maecaenas *λ* meccenas *E γ F* (*β' σ a g*) adduxerit *C y* adduxerat *cett.' ς' Pph.'*

Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
ridiculus totas simul absorbere placentas.
Nomentanus ad hoc, qui, siquid forte lateret,
indice monstraret digito: nam cetera turba,
nos, inquam, cenamus auis, conchylia, piscis,
longe dissimilem noto celantia sucum;
ut uel continuo patuit, cum passeris atque
ingustata mihi porrexerit ilia rhombi.
post hoc me docuit melimela rubere minorem
ad lunam delecta: quid hoc intersit, ab ipso
audieris melius. tum Vibidius Balatroni
"nos nisi damnose bibimus, moriemur inulti;"

TESTIMONIA.

26 cf. Sedul. op. pasch. III 214: 'cetera turba latet, numero nec clauditur ullo' 29. 30 Prisc. XVII, †init. add. in codd. RDI 34 cf. Ioann. Saresber. VIII 8: 'si apud Nasidienum conuiuae con-

---

VARIA LECTIO.

uu. 23 *sq. omis.* λ 1 *add. marg.* λ 2 *inter uu.* 9 *et* 10 23 portius γ *C* porticus *E* 24 simul *E* γ λ ψ *uar.* (σ *a l* 2 *r*) *schol.* γ semel *C F* ε (β′ *v g l* 1 *et* 1 *Bland.*) absorbere *E* γ *C F* (ν σ *a g l* absorberet *r*) *Pph.′* obsorbere λ ε (β′ *et* 2 *Bland.*) 'pro absorbendas' (ad sorbendam *Porph.*) *Porph.′* 25 Nonmentan' λ 26 mostrar& *y* [*Lips.*] *opp. Pph.′* monstrare *E* cętera γ (ν σ *a l et Fran.*) 27 inquam] tamquam *Peerlk.* 'efexegesis' *gloss.* γ caenamus *E* γ ε (ν σ *a*) cernam' *C* cenamus *F* λ′ (β′*g r*) gluttimus *Gust. Kruegerus* auis *C F* ε (ν *ut uid.*) *y* [β *pr. Lips. Valentian.*] aues *E* γ λ′ ψ *corr.* (σ *a g r et* β *corr. Fran.*) conchylia ε co[n]chylia γ conchilia *E C F* λ′ ς′ piscis[tē] *y* [*Paris.* 8213] pisces Ω′ς′ 28 dissimilem •noto] dissimili notum *Peerlk. opp. Acr.* cęlantia φ succum λ (*et Fran.*) secum *F* 1 *post u.* 28 *uersum hunc fere:* 'ingenitos (*uel* natiuos) ignari expulsos arte sapores' *intercidisse putat Doederlinus* 29 atque] assi et *y* [?] *Bentl.* *uu.* 30 *sq.* inuerso ordine habet *y* [β] *opp. Priscian.* *u.* 30 *omis.* ε *opp. Priscian.* 30 Angustata ψ 1 *opp. Priscian.* incrustata *Horkelius* porrexerit *E* γ *C F* λ′ (β′ *v g r* 2) *Prisciani cod. R* porrexit *r* 1 *y* [*Dessau.* II *Paris.* 8214] *Prisciani cod. I Marcilius et Horkelius* porrexerat σ *a y Prisciani cod. D Bentl.* 31 melimela] m&im&a *F uar. y* rubera[e] φ 33 balathroni *E* γ *C* φ λ′ (ν *a r*) balat[h]roni ψ labatroni ε balatroni β′σ *g* 34 dampuose β′ damnosi *Peerlk. opp. Ioann. Sar.*

et calices poscit maiores. uertere pallor
tum parochi faciem nil sic metuentis ut acris
potores, uel quod male dicunt liberius uel
feruida quod suptile exurdant uina palatum.
inuertunt Allifanis uinaria tota
Vibidius Balatroque, secutis omnibus; imi
conuiuae lecti nihilum nocuere lagoenis'.
'adfertur squillas inter murena natantis
in patina porrecta. sub hoc erus "haec grauida" inquit
"capta est, deterior post partum carne futura.
his mixtum ius est: oleo, quod prima Venafri
pressit cella; garo de sucis piscis Hiberi;

TESTIMONIA.

uenìant, sordidus displicet apparatus, domus incomposita susurris incrustatur, et auaritia illius, qui tricliniis praeest, conuiuarum irrisoriam prouocat gulam, ut quum Alifanis uinaria tota inuerterint, submurmurent inuicem illud Horatii: nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti' Verg. Aen. II 670: 'numquam omnes hodie moriemur inulti'
39 'inuertunt Alifanis uinaria' glossar. Mai [class. auct. VIII 44]

VARIA LECTIO.

moriemur *γ C F λ' ε ς' Ioann. Saresber.* moriamur *E ψ* 2 (*σ* 2) *y* 'Id ferro moriamur et non uindicemur si non multum biberimus' *schol. Γ*
35 poscit *Ω' ς'* (*et omn. codd. Cruq.*) poscunt *y* maiores] meliores *y* [*Valentian. cum aliis*] *opp. schol. γ* 36 parrochi *γ* nil] nihil *ψ a. ras. ε* (*l r*) sic] sit *E* ut] & *E* in *ε* 'tāquā' *gloss. γ* acris *E γ F λ'* (*σ corr. a r*) acres *C ε ς'*

uu. 37—83 *DESVNT in ε; Ω' = E γ C F λ'*

37 potores] Pɂotures *C* male dicunt *Ω'* 38 suptile *y* [*Montepess.*] exurdant *Ω' ς* exsurdat *y* exsurdant *y* 39 alifanis *λ glossar. Mai* alii fanis *F* 1 *Pph.'* alii lifanis *ν* allifanis *cett. ς'* 40 Vbidius *λ opp. schol. γ* balathro *C φ λ'* (*ν*) balat^h^ro *ψ* balatro *E γ ς'* imi *E* 1 *γ* (*ν a g r et Fran.* 1 4 *Bland.*) *schol. γ Voss.* imis *C F λ' E* 2 (*σ et β Fran.* 2) 41 nichilum *λ'* nocuele (r *supra*) *λ* laconis *F* 1 lagoenis *E γ C ψ* 2 (*a*) lagenis *φ* 2 (*β' σ l r*) logenis *λ* lagęnis *ν* laguenis *g* *u.* 42 *omis. g* 42 Adfertur *E C* (*r et β* 1) Affertur *γ F λ'* (*ν σ a et β* 2 *Fran.*) squllas (i *supra*) *ψ y* scillas *l* 1 natantis *Ω* (*β' a r*) *y* [*Lips. Paris.* 8214] natantes *ψ corr.* (*ν σ l*) 43 pacina *E* 1 erus *Ω' ς* herus *ν y* heros *β'* haec] aec *λ* hec *E* grauida] gaudia *λ opp. schol. Γ* inquid *E C* 46 cella] *omis. E*

uino quinquenni, uerum citra mare nato,
dum quoquitur (cocto Chium sic conuenit ut non
hoc magis ullum aliud); pipere albo, non sine aceto
quod Methymnaeam uitio mutauerit uuam.
erucas uiridis, inulas ego primus amaras
monstraui inquoquere; inlutos Curtillus echinos,
ut melius muria quod testa marina remittat".
interea suspensa grauis aulaea ruinas
in patinam fecere, trahentia pulueris atri
quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
nos maius ueriti, postquam nihil esse pericli
sensimus, erigimur; Rufus posito capite, ut si

TESTIMONIA.

47 cf. ecbasis captiui u. 731: 'quinquennis uini sitis est citra mare nati' 49 Prisc. VI 4, 20 (del. rh): 'piper allece non sine aceto' in marg. r: 'hoc magis ulla mali ut [lege: ullum aliut] piper albo non sine aceto' 54—56 Seruius ad Aen. I 697 (non Cassell.) 58 cf. Appulei. IIII 24, 290: 'quidni? quae inter genua sua deposito capite sine modo flebat'

VARIA LECTIO.

47 quinqueni γ 48 quoquit² λ *y* [*Regin.*] coquitur *cett.* ς' 50 methymneam γ (*g*) me thymneā *C* methimneā *F* λ' (*ν a r et Fran.*) m&himnaeā *E* metimneam σ motauerit *E C* mutauerat *y Aldus opp. cett.'* ς' (*et omn. codd. Cruq.*) *schol.* γ 51 Aerucas λ φ *corr.* ψ *marg.* *A*ẹerucas ψ Erucas *E C* Arulas *uel* Arusas φ *pr. ut uid.* Eruscas γ uiridis *E C* (β') *y* [*Valentian.*] uirides γ *F* (*ν σ a l* lurides *g*) urides λ 52 inquoquere *F* λ' *y* [*Fran. Gronou.*] incoquere *E* γ *C* ς 'Quidam sic legunt. Inulas et erucas (erucis *ν*) monstraui incoquere (inquo: *Fran.*) inluto in cinere. ut sit Scurtillius (scrutillilus *Fran.*) nomen. Alii inlutos echinos legunt . . .' *schol.* Γ inlutos Ω' ς' (*et codd. Bland.*) illutos σ inlotos *uel* illotos *y Bentl.* curtilus λ cortillus *C* 53 quod Ω' ς' quo *y* [*V et Pulmanni cod. H*] quam *y Bentl.* quę *y* [*Regius*] 'deest cum' *gloss.* γ *Voss.* murina *C* remittat γ *F* λ' (β' *ν σ superscr. a r*) remittas *E pr.* remittit *E corr. C* (*σ g et omn. codd. Cruq.*) *Bentl.* 54 grauis Ω' (*ν a g*) *y* [*Gronou. Lips. Mellic. Regin.* ı *Valentian.*] *Pph.'* graues β' *σ r Seruius uolg.* aulaea γ *Porph.' Seruius uolg.* aulea *E C F* λ' ς' *schol.* Γ 55 fęcere γ fe^ce^re *C* atris φ ı 56 aquılo ψ 57 post quā *F* (*l*) nihit *C* *uu.* 59—95 ***DEFICIT l***

filius inmaturus obisset, flere. quis esset
finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
tolleret: "heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
te deus? ut semper gaudes inludere rebus
humanis!". Varius mappa conpescere risum
uix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
"haec est condicio uiuendi" aiebat, "eoque
responsura tuo nunquam est par fama labori.
tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
sollicitudine districtum, ne panis adustus,
ne male conditum ius adponatur, ut omnes
praecincti recte pueri comptique ministrent?
adde hos praeterea casus, aulaea ruant si,
ut modo; si patinam pede lapsus frangat agaso.
sed conuiuatoris uti ducis ingenium res

TESTIMONIA.

64 cf. Hieronym. epist. 85 ad Paulinum 4: 'ne me putes in modum rustici Balatronis cuncta Origenis reprobare quae scripsit' Pers. 1, 118: 'callidus excusso populum suspendere naso' 73—74 'Multorum in-

---

VARIA LECTIO.

59 inmaturus γ φ λ (β′ ν a r) inmaturus inmaturus ψ ĩmaturꝰ σ g immaturus C; E n. l. 60 ñn̄tanus λ 62 inludere Ω (a r) illudere ς′ 63 Humanꝰ λ uariis F 1 mappā C c̄pescere E C compescere *cett.* ς′ 64 balathro C F λ (ν r) balatro E (β′ σ g) barathro γ (a) 65 *inde a u.* 65 ***DEFICIT*** ν

Ω = E γ C F λ; ς′ = aut omnes codd. β′ σ a g r aut horum codd. ea pars, ex quibus non alia lectio notatur: ς = aut omn. codd. σ a g r aut e. q. s.

haec] Hoc γ *pr.* Hec γ *corr.* condicio E F (σ g) conditio γ C λ (β′ a r) 66 nunq E numquam *cett.* ς′ par] pars λ *a. ras. omis.* γ *pr.* 67 Ten C (σ) y accipiar] accipier (a supra) ψ 'pascar εὐφρανθῶ' *gloss.* γ torquerier omni] torqueri (torquere φ) romani F *uar.* 69 ius] *omis.* ψ *pr.* adponat̄ C apponatur *cett.* ς′ 70 Precincti λ recte pueri E F λ (β′ σ a r) recte pueri //// γ pueri recte C (g) comti ψ 71 adde] addi *Peerlk.* hos] (h supra) os λ p̄terea E F preťea λ aulea Ω ς′ ruant] ruunt y *Peerlk.* 73 Set γ *pr.* ducis] dicis γ *pr.* (r *pr.*) *opp. Acr.*

aduersae nudare solent, celare secundae".
Nasidienus ad haec "tibi di quaecumque precaris,
commoda dent; ita uir bonus es conuiuaque comis;"
et soleas poscit. tum in lecto quoque uideres
stridere secreta diuisos aure susurros'.
nullos his mallem ludos spectasse; sed illa
redde age quae deinceps risisti. 'Vibidius dum
quaerit de pueris, num sit quoque fracta lagoena,
quod sibi poscenti non dantur pocula, dumque
ridetur fictis rerum Balatrone secundo,
Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte
emendaturus fortunam; deinde secuti
mazonomo pueri magno discerpta ferentes
membra gruis sparsi sale multo non sine farre,
pinguibus et ficis pastum iecur anseris albi,

TESTIMONIA.

geninm — secunde (hoc uerb. om. Nostr.)' Vincent. Bellouac. spec. hist. 69 florileg. Parisin. 8818ᵃ Nostrad. 188 74 florileg. Paris. 8069 78 Prisc. X 5, 29 81 sq. cf. ecbasis captiui uu. 986 sq.: 'scrutor raucisona, num sit quoque fracta lagena? quod mihi poscenti non dantur pocula uini' 86—87 Prisc. VI 16, 81: 'discerpta — farre'

VARIA LECTIO.

74 Aduerse *γ* 75 hec *E* tibi] ita *Peerlk.* di] *omis.* *F* 1 *λ* queçunq; *E C* quecūq; *λ* precaris *γ* (*σ a r*) p̄caris *E* (*g*) p̄ceris *C F λ* (*β′ σ superscr.*) *cf. Mart.* VI 87: 'di tibi dent et tu, Caesar, quaecumque mereris' 76 ita] ,ut *Peerlk.* es] *es ψ* & *ψ* 1 es // *φ* est *φ* 1 *y* [*Paris.* 8214] 77 uideris (e superscr.) *λ* 78 diuisos] diuos (is superscr.) *ψ* diuissos *Prisciani cod. L* 80 uibidus (i superscr.) *C* 81 Querit *γ* quoquç *C* facta (r superscr.) *γ* lagoena *E γ* (*a et Fran.*) lagona *C F λ* laguena *g* lagena *F uar.* (*σ r et β*) 82 dantur *E γ ψ* (*β′ σ* 1 *a r*) *ecb. capt.* dentur *C φ λ* (*σ* 2 *g*) 83 *REDIT ε*

Ω = *E γ C F λ ε*

83 fictis] uictis *E F uar.* balatrone *E γ ε* (*β′ σ a*) *schol.* *γ* balathrone *F λ* (*r*) abalatrone *C* alatrone *g* 84 Namsidiene *λ* 1 mutate *E ε* motatç *C* u. 85 *omis.* *ω* [*ed. Zarot.*] 86 magni *F* 1 87 gruis] grauis *λ* 1 *opp. Priscian.* 88 pastum *Ω* ς′ *glossar. Mai* pasti *y* pasto *y* pastae *Gruppeus* albis *ε* 1 *ut uid.* albe *g*

et leporum *auolsos, ut multo suauius, armos,
quam si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto
uidimus et merulas poni et sine clune palumbes,
suauis res, si non causas narraret earum et
naturas dominus, quem nos sic fugimus ulti,
ut nihil omnino gustaremus, uelut illis
Canidia adflasset peior serpentibus Afris.

TESTIMONIA.

89—90 'et — edat' Prisc. XVII 7, 47

VARIA LECTIO.

albae *y* [*Bland. codex antiq.* et *Tons. ap. Cruq.*, *Feae Suecouatic.* 1701 *a* 1. *m.*, *Pulmanni cod. H*] albi *cett.* ς' album *coni. Gruppeus cf. Mart.* XIII 58, 1: 'aspice, quam tumeat magno iecur ansere maius' 89 leporum] leporis *r pr.* (*et Fran.*) *y* auulsos *E γ C F λ* ς uulsos *ε* (*et Fran.* 2 *Bland.*) *y* *inde a u.* 90 *DEFICIT β* 90 quis edit] qui sedit *ψ pr.* edit *Ω* ς edat *y Priscianus* 'pro edat' *gloss. Γ* tum] dum *ε* cum *E ut uid. C y* adusta *ψ* 1 *opp. schol. γ* 92 Suauis *Ω* ς *y* [*Argent.* III *Berol.* 269 *Fran. Gemblac. Gronou. Lips. Mellic. Montepess. Paris.* 7976. 8214 *a* 2. *m. Nostrad.* 184 *Regin. Regius Valentian. cum aliis*] Suaues *y* 94 uelud *ε* ueluti *y* uelut illis] ueluti si *y* [*Montepess.*] *Bentl.* 95 adflasset *C F λ ε* (*r*) afflasset *E γ* (*σ a g et Fran.*) peior *Ω* ς peius *Peerlk.* afris *E γ ε F uar.* (*a g r et Fran.*) atris *C F λ* (*σ g uar.*) Q · (*om. λ*) HORATII · FLACCI · SERMONV̄ LIBER SECVNDVS (· II · *φ λ*) EXPLICIT ∴ ∴ (· *φ λ*) *F λ* ORATII FL · CARMEN SECVLARE EXPLICIT · INCIPIT LIBER EPLA℞ *sic ε* SERMONV̄ LIB̄ · II · EXPLICIT · INCIPIT LIB̄ · I · EPISTOLARV̄ *σ* FINIT DECIMVS LIBER HORATII FELICITER *a* Sermonum liber hic finem dat uatis orati · *r subscriptione carent E γ C* (*g*)

FASCICVLVS II

Q. HORATI FLACCI

EPISTVLARVM LIBRI II

LIBER DE ARTE POETICA

RECENSVIT

OTTO KELLER

PRAEFATIO

— nonumque prematur in annum
membranis intus positis.

Tandem consilio poetae satis ad uerbum inpleto — uere enim anni ⅭⅠↃDCCCLXI huius libri fundamenta ac subsidia colligere coepimus — in lucem haec editio prodit, et cum ne tertium quidem uolumen, quo προλεγόμενα quae uocant includere in animo habemus, tam celeriter quam ipsi optemus perfectum iri praeuideamus, longiorem addidimus praefationem. ac primum quidem beniuolis lectoribus et nostratibus et exteris, qui tam indulgenter ac benigne uolumen primum exceperunt, gratias maximas agentes, ut et hoc alterum, in quod plus etiam temporis et operae insumpsimus, id quod ex multo maiore codicum numero in hoc secundo uolumine in examen uocatorum et conlatorum apparet, aecum plausum ferat rogamus.

Proximum est ut de codicibus nostris disputemus, quot in primi uoluminis praefatione non enumerati sunt. etenim accesserunt tres quattuorue primarii codices primi optimique generis:

1) *a* = unus ex uetustissimis Horatianis codicibus exeunte saeculo nono uel ineunte decimo partim in membrana rescripta exaratus olim Auenionensis nunc Ambrosianus Mediolani adseruatus et signo O 136 instructus, quem ex eodem exemplo, quo Parisinum 7900 [a] iam in primo uolumine receptum, in sermonibus et in maiore parte epistularum et in arte poetica deficientem, et ipsum partim rescriptum ineunteque decimo saeculo exaratum, fluxisse manifestum est. hunc codicem Mediolani ipsi contulimus; de non nullis locis dubiis Cerianius u. cl. bybliothecae Ambrosianae praefectus rogantis nos officiosissime per litteras certiores fecit. quibus locis duo codices *A* et *a* inter se consentiunt, quod quidem fere conuenit ubicumque *A* extat,

codex *a*

codex *A*

liber archetypus A' ambo codices siue potius archetypum signo A' denotauimus. quem si septimo post Christum n. saeculo adscripserimus haud sane nimis anticum aestimabimus.

codex D 2) D = codex Argentoratensis nota C VII 7 insignitus codex propter lectiones optimus, saeculo ineunte decimo ni fallimur oriundus, cuius grauissimas lectiones ad carmina pertinentis in primi uoluminis appendice supplementi loco exhibuimus. F. W. Bergmanni u. cl. beniuolentia adiuti domi eum ipsi contulimus. codices τ et r cum codicibus τ (id quod ex uolumine I cognoscere licet) et r proxime cognatus est, ita tamen, ut cum r minus arte sit cognatus; cumque D — carmina si exceperis — nisi in sermonibus et paucissimis epistularum locis plane non extet, in arte poetica autem plane deficiat, τ contra in sermonibus et epistulis prorsus deficiat et in sola arte poetica extet, liber archetypus D' construi uix poterat. liber archetypus D'

codex E 3) E pars altera codicis ex duobus diuersis quondam libris manu scriptis compositi, saeculi $\overline{\text{XI}}$, oriundi ex coenobio sancti Emmerammi Ratisbonensi, nunc Monacensis, signati Lat. 14685. quem codicem eadem ratione qua quondam Porphyrionem Monacensem nancti (cf. uol. I praef. p. XIII) domi contulimus. cum hoc libro, cuius lectiones ad modum memorabiles sunt, ad uerbum fere consentit fragmentum (e) in bybliotheca publica Stutgardiensi adseruatum nil nisi saturae primae uersus sextum ad 117mum complectens saeculi undecimi duodecimiue. signatum est autem nota mss. poet. et phil. 53 (47). Stutgardiae id ipsi contulimus. quibus locis codices inter se consentiunt signo E' comprehendimus. quod siquis hunc librum archetypum saeculo octauo nonoue et Germaniae meridionali adscripserit, uix falletur. fragmentum e liber archetypus E'

Nec ad alterum codicum genus cuius primarius testis est codex B Bernensis uetustissimus saeculi $\overline{\text{VIII}}$—$\overline{\text{VIIII}}$ (B) olim Floriacensis, quem in uolumine II Hermannus Vsenerus Hermannus Hagenius E. Kurtzius in usum nostrum liberalissime contulerunt, defuit nouom subsidium, quod domi conferre licuit. Monacensis enim quem modo laudauimus 14685 duabus partibus prorsus inter se diuersis manibus scriptis constat: illa pars quae signo E a nobis notata est, primo ordini adhaeret et cum codicibus $AD\gamma$ cognationis quodam uinculo coniuncta codex C est; altera autem quam C nuncupauimus mirum quantum cum

codice *B* consentit ita, ut nullo paene negotio utriusque codicis liber archetypus construi et *B'* nota describi potuerit, nisi uariis mendis quae librarii codicum *B* et *C* pro se quisque fecerunt, hoc propositum ut ab usu alienum inprobatum esset. nisi nos omnia fallunt, liber archetypus *B'* qui in artis poeticae uersu 440 defecit, litteris uncialibus in modum noti illius Salmasiani codicis scriptus erat. liber archetypus *B'*

Ad tertii generis codices principes duo satis uetusti accesserunt hi: 1) conexus cum Parisino *λ* eiusdem aetatis (ineuntis saeculi $\overline{X}$) et oriundus e coenobio Bellouacensi Leidensis codex *l* = Lat. bibl. publ. nr. 28, quem coniuncta Pluygersi et Du Rieui benignitate adiuti, dum in Batauis degimus, domi conferre licuit. hic codex praeter *λ* uetustissimus eorum, qui Mauorti subscriptionem habent, omnino adeo cum *λ* consentit, ut longe plurimis locis duo codices uno signo *λ'* comprehendi potuerint. qui liber *λ'* et ipse Francogallicus octauo fere saeculo tribuendus esse uideatur, cum et *λ* et *l* ineunte decimo saeculo exarati sint. 2) praeterea accepimus librum archetypum ad modum anticum ex concordantibus lectionibus codicum *δ* et *d*. *δ* = codex Harleianus 2725 olim ex libris Ioannis Georgii Graeuii professoris Vltraiectani, saeculi $\overline{VIIII}$—$\overline{X}$; *d* = codex Harleianus 2688 saeculi $\overline{VIIII}$—$\overline{X}$. utrumque ipsi in museo Britannico Londinii contulimus ita, ut iam non, quod quidem in uolumine primo fecimus, niti opus esset conlatione illa Broukhusiana (cf. praef. uol. I p. XI), quae minus accurata erat quam desiderabamus. hac autem occasione reuocandum est quod in illa praefatione dictum erat, Broukhusii conlationem non esse eius codicis quem Graeuianum in Horatio a se edito Bentleius nuncupet. immo uero et Bentlei de Graeuiano et Broukhusii de codice ab ipso non nominato narrationes ex uno eodemque fonte deriuantur, idest ex nostro codice *δ* in bybliotheca Londiniensi quam maxima diligentia a nobismet conlato. dubitari sane poterat num eundem Broukhusius et Bentleius codicem enarrantes dicerent; qui cum more sui temporis non ea adhibita diligentia quae nunc nec immerito requiritur codices examinarent, accidit ut modo Bentlei modo Broukhusii culpa non nullis locis minime inter se consentirent. cum codice ut supra diximus alius eiusdem bybliothecae codex ad uerbum consentit. uidetur ex saeculo $\overline{VIIII}$ extremo originem trahere. quod sane

codex *λ* codex *l* liber archetypus *λ'* codex *δ* codex *d*

liber archetypus δ′ uehementer dolemus, uterque codex adeo mancus est, ut δ′ codex apud Mediomatricos ni fallimur saeculo VII exaratus exceptis lyricis nisi initio sermonum et in epistularum parte restitui non possit. commemorandum est etiam unum ex pretiosissimis huius generis codicibus, qui in uol. I paruo tantum fragmento continebatur, a medio sermonum libro altero usque ad extremam artem poeticam, si lacunas aliquot exceperis, non deesse: dici- codex ε mus ε = codicem Einsidlensem (nr. 361), quem a reuerendo patre Gallo Morelio ut domi conferre possemus rogatu nostro accepimus. praeterea qua est humanitate uir cl. gratissimum nobis fecit quod, dum plagulae typis exscribuntur, interrogatus a nobis compluris locos dubios reuidit.

Ipse, eremitarum in coenobio in Heluetiis nobis quondam commorantibus, ut locos quosdam, de quibus dubitabamus, iterum inspiceremus, narrauit sese uere anni h. s. XXXX in sancti Geroldi monasteriolo Tyrolensium sub monte Arula sito multos libros tegumentis membraneis inscriptis inductos repperisse, omnibusque diligenter resolutis cum alios codices tum Horatianum ε contexuisse. qui codex cum δ′ et *u* optimi tertiae classis libri uidentur esse.

Cum igitur additis pluribus haud spernendis codicibus (*DE′C*) primariorum codicum ubique quasi in aciem eductorum ac suo quorumque loco communi signo Ω comprehensorum numerus adeo auctus esset, ut spati parsimoniae seruiendum esset, π et τ in eorum codicum ordinem redigendos censuimus, qui communi signo ς″ (uel ς′ uel ς) notati non omnibus sed grauioribus tantum locis, at nimis potius quam parum saepe pro- codices *G* et *V* ferebantur. codices *G* = Gemblacensis collegii uetustum (= codex *G* Pulmanni *G*) et *V* = codicem Blandinium uetustissimum, quia parum accurate conlati sunt et licet omnem operam et studium ad inuestiganda exemplaria contulissemus, reperiri non potuerunt, nec Ω neque ς numero inserere ausi sumus. *V* codicis quidem lectiones, quod a quibusdam multum ponderis eis adfertur, suis quasque locis indicauimus seruata nota *V* quae in codex Gemblacensis uetustus primo uolumine adhibita erat. Gemblacensis uero notam *G*, qua in primo uolumine usi eramus, in secundo consulto omisimus et lectiones attulimus rarissimas. neque quos in primo uolumine codices *αβδϑμϱσghknpsv* (*qr* Argentorat. II) nota ς comprehendimus codices (uide uol. I pag. 232: *αβδϑ μϱσghknpsv* [*qr* Argentorat. II]), eos omnis in uolumine II signo

ς complexi sumus. codicem δ, cuius accuratissima iam non deerat conlatio, in societatem codicum Ω receptum esse supra narrauimus, id quod iam in uolumine primo factum esset, nisi tum temporis intra Broukhusianae conlationis terminos coerciti fuissemus. codices ϑϱ Argentorat. II
ϑ ϱ et Argentoratensis II (C VI 19 saeculi XI) in sermonibus epistulis arte poetica plane desunt. codex *k*
k ut qui praeter carmina et epodon partem nil nisi serm. II 6, 114—7, 118 et particulam artis poeticae contineat, neglectus est. codices *αμhnpsq*
αμhnpsq ut inferioris aetatis codices exclusi uel in numerum codicum *y* relegati sunt. codices *βσgrv*
superarant igitur codices *βσgrv* ad quos accesserunt *πτ* (cum *adel*). *πτadel*
eorum omnium codicum quam diligentissimas comparauimus conlationes. codex *β*
β = codex Bernensis 21 olim Bongarsianus saeculi X ut uidetur ineuntis potius quam exeuntis, ut codices *Bψu* monasterio Floriacensi oriundus, in usum uoluminis II ab E. Kurtzio artis grammaticae candidato Bernae conlatus; non nullos locos Hermannus Hagenius ibidem officiosissime iterum examinauit. qua benignitate adiuti tam bonam codicis conlationem accepimus, ut ex codicibus *β* et codex Franekeranus
Franekerano, quem per SOPHIAM augustam Batauorum reginam intercedentibus Adelberto de Keller et W. de Weckherlin reginae ab epistulis nobis ipsis in Batauis conferre licebat, utriusque codicis liber archetypus *β'* erui posset. Franekeranus nunc Leeuwardensis olim Genauensis saeculo XI uel XII exaratus est*); liber archetypus *β'*
β' originalis liber saeculo VIII adsignandus uidetur. ubicumque hic archetypus constitui poterat, semper eum in ordinem codicum ς' recepimus, quibus autem locis codices inter se discedebant, singulos non codicibus ς, sed eis libris adnumerandos esse duximus, quos nota *y***) comprehensos rarius solebamus proferre. codices *π* et Lips.
nec aliter codices *π* et Lipsiensem memorauimus. permultis enim locis hi duo codices inter se consentiunt ita, ut has consonantis lectiones una nota *π'* comprehenderimus et, quotienscumque codices ς commemorandi erant, laudauerimus. *π* = codex Parisinus 10310 saeculi X—XI, Lips. = codex Lipsiensis rep. I. 4. 38 (XLI apud Naumannum) saeculi X, quorum illum quidem ipsi Lutetiae descri-

---

*) aliquot locos Eelco Verwijs doctor doctissimus rogatu nostro benignissime reuidit.

**) de hac nota uide quem infra addidimus indicem compendiorum.

psimus, hunc intercedente B. G. Teubnero bybliopola honestissimo, cui etiam huiusce editionis elegantissime exornatae causa magna gratia habenda est, summo otio domi conferre nobis licuit. quo facto archetypum librum π′ restituere conabamur saeculo VIII (uel VIIII) ni fallimur exaratum nec sane indignum, qui, ubicumque codices ς adhibentur, soleret laudari. nota ς igitur singuli codices βπ Franekeranus Lipsiensis numquam comprehensi sunt, sed signum ς″ denotat, archetypos libros β′ et π′ lectionis de qua quibusque locis agitur socios esse, et nota ς′ significat, aut β′ aut π′ (quorum uter denotetur, ubique ex contextu apparet) eandem exhibere lectionem. nec raro singulos codices, qui neque ς′ neque ς signo continentur, siue β siue π, siue Fran. siue Lips., codicibus ς, sed uocula '*et*' ab his separatos adiecimus.

(Margin notes: liber archetypus π′ — nota ς quid uelit — nota ς″ — nota ς′)

codices νστ gr — Quos constanter formula ς significauimus codices sunt hi: *νστgr*, ad quos in epistulis et in arte poetica *υ* accedit, quem ut minoris preti codicem in sermonibus spreuimus. *ν* = codex Nienburgensis nunc Dessauiensis A saeculi X ineuntis, quem ea ipsa de causa, quod non solum Germanicorum, sed omnino omnium Horatianorum codicum inter uetustissimos est, praetermittere noluimus. nec minoris pretii ea de causa erat, quod si non optimus, at inter optimos Acronis ad sermones et ad artem poeticam est. immo uero etiam lemmata quae dicunt ad sermones et artem poeticam (quae signo Ac. notauimus) ex nulla alia membrana nisi ex eodem *ν* haurire potuimus. quo bono codice ut per otium uti possemus, uiri benignissimi, quorum sub cura imperioque ludi litterarum Wirtembergici sunt, fide sua apud Anhaltinos interposita impetrauerunt.

(Margin notes: codex υ — codex ν)

Quod ad lectiones pertinet codex *ν* satis solitarius est: nec minus codex *σ* = Sangallensis oppidanus 312 (B I 11) iam in uolumine primo adhibitus. cuius proxime affinem Petropolitanum inuenimus, ex quo una cum altero liber originalis *σ′* construi poterat, nisi de quo infra agemus Petropolitani permulta menda atque inferior aetas id nobis dissuasissent. cum Petropolitanum olim Sangermanensem fuisse satis constet neque Sangallensem fano sancti Galli oriundum esse a Wartmanno bybliothecario certiores facti simus, *σ* quoque uel etiam *σ′* ex Gallia procul dubio originem duxit. in usum uoluminis II codicis *σ* optimam conlationem Eduardi Woelfflini Vitodurani comi-

(Margin notes: codex σ — codex Petropolitanus — liber archetypus σ′)

tati debemus, cui de beneficiis suis erga nos plurimis gratias hoc loco agimus maximas. ab hoc uiro clarissimo non modo σ codicis, uerum etiam τ = codicis Turicensis Carolini 6 saeculi X conlationem diligentissime confectam uel retractationem nostrae quondam conlationis raptim ac noctu conscriptae accepimus, unde ad fasciculum uoluminis secundi alterum eo maior utilitas redundauit, quod ibi codex *D* libro τ affinis totus ferme defecit. codex τ

g = codicem Gothanum chart. B 61 non ante a. ↀCCCCↁXVI scriptum nota quae dicitur aquaria efficitur. quem magni momenti librum pertinentem ad genus secundum (*BC*[*V*]) ceteroqui haud multis testibus comprobatum, qui praeterea Mauortianam subscriptionem exhibet, intercedente patre alterius nostrum nanctis per multum temporis domi conferre nobis licebat. codex *g*

codicem *r* = Parisinum 9345 saeculi XI conlatum a nobis, recognitum a Iosepho Kleinio et Augusto Behaghelio uiris humanissimis, ubicumque ς codices laudantur, in hoc secundo uolumine adhibuimus propter necessitudinem quae ei cum *D* et π′ (π Lips.) intercedit. compensat quidem nobis codicem *D* in fasciculo 2 paene deficientem, nec minus in eodem fasciculo *v* = Parisinum 8213 saeculi XIII in numerum ς codicum recepimus, quod *u* in epistulis prorsus deficientem aliquantum compensat. et *r* et *v* ipsi contulimus. codex *r* codex *v*

Praeter illos codices Ως uel Ω‴ς″ permagnum numerum codicum uel ipsi contulimus uel ab aliis conlatos accepimus, ut

Petropolitanum codici σ proxime affinem, teste Ed. de Muralto apud Orellium Baiterumque X, re uera XIIII saeculi. quod si decimi saeculi fuisset, propter affinitatem cum σ maximi certe fuisset pretii. tempore Gallici regni conuersi ex fano sancti Germani ad Sequanam cum alia praeda Petropolin perlatus est, ubi Augustus Nauckius academiae sodalis epistularum et artis poeticae conlationem confecit diligentissimam confectamque dono nobis dedit. quod eximium erga nos beneficium gratis animis hac occasione contestamur. codex Petropolitanus

Duorum aliorum librorum (Bambergensis et Barcinonensis) a nobismet domi accuratissime conlatorum, cum longe plurimis locis inter se consentirent, librum archetypum indagare poteramus indagatumque nota α′ iam signaueramus: attamen codicibus ς eum inserere propterea ab utilitate alienum uisum est, codices Bambergensis et Barcinonensis liber archetypus α′

quod codex α in rebus orthographicis parum tractabilis erat, quippe qui modo *m* modo *n* signo ˜ denotet, ita ut, quotienscumque litterarum *n* uel *m* exemplis occurrentibus codex α (Barcinonensis) compendium exhiberet, expressis id uerbis adnotandum esset. cum praeterea utroque codice sine ullo damno carere possimus et Barcinonensis codicis Ritterus satis certam conlationem publici iuris fecerit, in uolumine tertio suo loco, ubi de cognatis utriusque codicis libris disseremus, memorabiliores archetypi libri α' lectiones una cum indice eorum locorum, quibus Ritteriana illa codicis α conlatio mendosa est, suppleuisse satis habebimus. hic autem codex in uolumine I nota α, in uolumine II numquam ea littera, sed Barcinonensis nomine ubique signatus ineunte saeculo XI in Hispania exaratus esse putandus est, nunc in bybliotheca uniuersitatis Halensis extat. liberalitate equitis de Mühler u. cl. Borussorum rei litterariae et scholasticae praefecti et humanitate Theodori Bergkii et Godofredi Bernhardyi factum est, ut liber per duo ferme mensis domi nostrae remaneret, ita ut etiam scholia quae ille continet excerpere et quaecumque commoda uiderentur in usum huius uoluminis conuertere possemus. ex eodem fonte manauit codex Bambergensis nr. K 2. (M IV 7.) exeunte saeculo X ni fallimur in Germania exaratus. olim fuisse dicitur in 'sacramentario Ratoldi Corb. nr. 587', nunc in bybliotheca cath. capituli Bambergensis extat. Hunc librum cuius scholia quoque cum Barcinonensi prorsus consentiunt per longum tempus domi conferre licebat, cum conlegium inlustrissimum eorum qui regi Wirtembergico sunt a rebus scholasticis sponsione se nobis obstrinxisset. uerum enim uero hic liber minime integer est, sed ad modum lacer.

codex Barcinonensis (α)

codex Bambergensis

codex Argentoratensis III

Argentoratensem III = bybliothecae seminarii euangelici Argentoratensis A IV 195 olim Io. Iac. Gambsii saec. XII—XIII, continentem artem poeticam sermones epistulas Karolus Langius uir de Vegetio maxime omnium meritus qua est ingenua erga nos amicitia in sermonibus descripsit.

codex Basil. I

Basil. I = bybliothecae publicae Basiliensis F IV 26 saeculi XIII ex *v* descriptum Friderici Hagenbachi nostri solita comitate et eximia Francisci Dorothei Gerlachi liberalitate domum acceptum contulimus ipsi, licuitque complu-

ribus locis, ubi *v* uel *vi* parum liquet, ueram codicis huius lectionem eruere ex Basiliensi.

Berolinensis 269 saeculi XIII epistulas artem poeticam sermones continens post Theodorum Apitzium iterum a **Karolo Diltheio** nostro diligentissime in sermonibus conlatus est. codex Berolinensis 269

Bruxellis in bybliotheca publica Burgundica transcripsimus duo codices, quorum alter erat signatus numeris 10063 et 10064 saeculi XIII continens carmina epodos artem poeticam sermones epistulas, olim collegii societatis Iesu Louaniensis, alter isque maioris pretii signatus numeris 9776 (= carmina), 9777 (= sermones), 9778 (= ars poetica), 9778 bis (= epistulae), saeculi XI cum subscriptione Mauortiana. codex Bruxellensis 10063-10064 codex Bruxellensis 9776-9778

Burneianus 179 olim Askewianus nunc musei Britannici plut. CLXII F, saeculi XIII exeuntis, continens carmina carmen saec. epodos art. poet. sermones epistulas, in sermonibus conlatus a nobis. codex Burneianus 179

Gronouianus = Leidensis Gronouii F. 15 saeculi XII—XIII. contulimus ipsi. codex Gronouianus

codices Harleiani 2724 in museo Britannico plut. LI B. saeculi XII med., 3534 in museo Britannico plut. LXIII G. saeculi XII exeuntis, 3754. 4862. contulimus ipsi. codices Harleiani 2724. 3534 3754. 4862

Mellic. = codex saeculi XI e Francogallia (per Gersonum?) in bybliothecam Benedictinorum Mellicensium quondam transportatus. huius codicis ad familiam *A'Eγ* pertinentis **Wilhelmus Hartelius** Vindobonensis clarus Cypriani editor, cum per humanissimum doctissimumque **abbatem Mellicensem** librum in urbem licuisset transferri, conlationem fecit quam maxime accuratam nobisque amoris causa dono dedit. quo libro cum ad eruendam archetypi primae classis formam interdum non possimus carere, permultis locis inter codices *γ* eius lectiones attulimus nec paucas postea in uolumine III, ubi de archetypo classis I agetur, trademus. in margine cuiusdam folii haec repperimus uerba: 'Iste liber redintegrat' est ab odelrico. cui' et erat'. codex Mellicensis

Montepessulanus bybliothecae scholae medicae nr. 425 olim Pithoeanus, ex libris collegii oratorii Trecensis, a nobismet conlatus et quibusdam locis dubiis a Karolo Diltheio amicissimo iterum inspectus, saeculi XII. hic codex mirum in modum permultas lectiones exhibet singularis nec paucas res orthographicas codex Montepessulanus = *μ*

memoriae prodidit quae haud spernenda uideantur. ceterum cf. uol. I praefat. p. XI.

codex Nostradam. = *n* — de Nostradamensi = *n* uol. I (nr. 184 saec. XI), Pulmanni *B*, item cf. ibidem p. XII.

codex Paris. 7976 = *h* — item de Parisinis 7976 = *h*

codex Paris. 8216 = *q* — - - - 8216 = *q*

codex Parisin. 10403 = *k* — - - - 10403 = *k* cf. eandem illam praefationem.

codex Parisin. 7977 — Parisinus 7977 = Bentlei Colbertinus, olim magistri Nicolai de Clamengiis, saeculi XIII—XIIII, hic illic a nobis inspectus.

codex Parisin. 8219 — Parisinum 8219 saeculi XIII—XIIII olim L. de Targny, deficientem a serm. I 9, 18 — II 8, 95 et in epistulis et a. p., contulimus ipsi.

codex Parisinus 10401 — Parisinum 10401 = fragmentum continens serm. I 9, 47 — II 3, 317, saec. XIII, contulimus ipsi.

codex Reginensis — Reginensis = olim Ioannis Luidi, nunc collegii Reginensis Oxoniensis; Maximiliani Mülleri doctissimi humanissimique illius nostratis opera factum est ut in camera Radcliuiana a nobis posset describi. uix quemquam fugiet, hunc quoque librum iam a Bentleio saepissime memoratum in eorum numero esse ubi subscriptio inueniatur Mauortiana.

codex Regius — Regius = Regius Bentlei, codex bybliothecae regiae sancti Iacobi nr. 15 B. VII. P. 240 nunc musei Britannici saec. XIII; Mediomatricis eum quondam fuisse apparet ex hac adnotatione: 'Librū istū emi Methis a Mgro Iacobo Alamano'. continet artem poeticam sermones epistulas. sermones contulimus ipsi.

codex Sorbonensis = *s* — de Sorbonensi 1578 = *s* uol. primi uide praefat. uol. I p. XII.

codex Taurinensis — Taurinensis nr. I. VI 2 siue K. I 7 subscriptione Mauortiana insignis minorem tantum partem saeculo XI, ceterum et recentiore aeuo conscriptus et parui pretii: ea parte quae XI saeculo orta est continentur epodoe et ars poetica et sermonum initium. contulimus codicem Augustae Taurinorum et Gorresi praefecti bybliothecae et Peyroni bybliothecarii liberalitate eximia adiuti.

codices Valentiani 390 — Valentianus siue Valentianus I = nr. 390 fano sancti Amandi oriundus, saec. XI, a nobismet conlatus. huius codicis in rebus orthographicis non nusquam memorandi nil nisi apographum est

Valentianus II = nr. 391 saeculi XIII. 391

Vindobonensis signatus nr. CCCLIX saeculi XII parui momenti codex. continet epistularum librum secundum; in nostrum usum transcripsit Wilhelmus Hartelius uniuersitatis Vindobonensis professor. codex Vindobonensis

Vossianus noster = Vossianus Bentlei, bybliothecae Leidensis nr. 21, olim Isaaci Vossii, conlatus a nobis. hunc librum saeculi XII, olim sancti Symphoriani Mediomatricensis, plerisque congruis lectionibus ex δ' fluxisse haud dubie efficitur: ceterum ex duabus partibus inter se diuersis conglutinatus est. codex Vossianus

Zulichemianus noster = Zulichemianus Bentlei, bybliothecae Leidensis nr. 127 A ex bybliotheca Hulsiana = Cruquii codex Diuaei siue Carrionis, saeculi XII, conlatus a nobis. codex Zulichemianus

Iam uero paucis recenseamus florilegia, scholia aliosque commentarios antiquos, quos in apparatu huiusce uoluminis adhibuimus. usi igitur sumus: florilegia

florilegio Parisino 8069 saeculi XI, olim Iacobi Augusti Thuani. Parisinum 8069

florilegio Parisino 8818ª, olim Baluziano, saeculi XV. Parisinum 8818

quae ambo contulimus ipsi; tertium florilegium amplissimum, Nostradamense 188 saeculi XIII magna diligentia transcripserunt nobis Heinricus Michelantius bybliothecarius Caesarianus et Heinricus Nolteus amicissimus, quorum hic non ea tantum opera, sed etiam, quod omnis paene codices nostros Parisinos multis locis dubiis relegit itaque conlationes nostras emendauit, mirifice de Horatio nostro est meritus. idem in Belgis Blandinios Gemblacensemque summopere inuestigauit, sed frustra. Nostradamense 188

florilegium Cusanum C 14 saeculi XII editum est a Ios. Kleinio in libro quem inscripsit: 'über eine Handschrift des Nicolaus von Cues,' Berol. 1866 non nullos locos Horatianos exhibet, partim ex lemmatis Porphyrionanis partim ex ipso textu Horatiano citatos. Cusanum

florilegium Basiliense F IV 38 edidit Wilh. Wackernagelius in Hauptii antiquit. Germanic. annal. VIIII p. 162—174. florilegium Basiliense

nec magis uolgata illa florilegia Vincenti Bellouacensis et Hildeberti in testimoniis colligendis praeteriuimus: quamquam ad modum uilia sunt ac mendis referta. Vincentius Bellouacensis Hildebertus

Seruius de testimoniis ex Seruio Vergili commentatore sumptis ad hoc uolumen non minus ualet illud, quod in primi uoluminis praefatione dicturi eramus, grauioris quidem momenti locis Thilonem a nobis consultum absque eo, qua solet liberalitate, responsum esse. praeterea nobis uti licuit Hermanni Hageni noua bonaque scholiorum Bernensium, quot ad bucolica atque georgica pertinent, editione [Lips. 1867 in supplementis annalium philologicorum IIII p. 669—1008].

Omnino quaecumque libros usque ad XIIII saeculi initium scriptos perscrutando inuestigauimus testimonia Horatiana, ea excerpsimus typisque mandauimus. illud quoque hic gratis animis commemorare nos decet, quod Iosepho Kleinio nostro aliquot testimonia ex Isidori codicibus Parisinis petita debemus et Heinrico Keilio, nostrorum operum fautori clarissimo, de non nullis locis, qui apud grammaticos tunc nondum editos laudati erant, certiores facti sumus.

SCHOLIA Multo pluris uero ea subsidia aestimanda sunt, quae ex scholiis tractatibusque Horatianis petuntur. quam ob rem has conlationes aut fecimus aut comparauimus:

1) ad restituendum Porphyrionem, quem aetate superiorem Pseudoacrone esse demonstrauimus in philologorum Bonnensium symbolis p. 489—501, non Monacensem solum codicem saeculi VIIII—X signatum nr. Lat. 181 (cf. uol. I praef. p. XIII) contulimus recognouimusque ipsi, uerum etiam Wolfenbuttelanum codicem saeculi XIIII signatum nr. Lat. 85 Gudianum: quem librum suffragante Christophoro Doellio u. cl. commodissime nobis miserat Bartelsius bybliothecae ducalis secretarius humanissimus idemque litteratissimus. ex his duobus libris manu scriptis construximus archetypi amborum lectiones significauimusque *Porph.'* et *Pph.'*; *Porph.'* = interpretationes Monacensis et Wolfenbuttelani inter se congruentes; *Pph.'* = lemmata Monacensis et Wolfenbuttelani inter se congruentia. ubicumque uero Monacensis et Wolfenbuttelanus inter se discrepant, ibi Monacensis interpretationes significauimus *Porph.*, lemmata *Pph.*, Wolfenbuttelani interpretationes *Porf.*, lemmata *Pf.*

codex Pph. Porph. — codex Pf. Porf. — liber archetypus Pph.' Porph.'

2) ea scholia, quae uolgo Acronis siue Pseudoacronis feruntur, diuisimus in haec tria genera:

codex Ac. Acr. *Ac. Acr.* = scholia marginalia siue interpretationes codicis

v, eiusdem generis quas ad uol. I praebuerat codex *A*, cum lemmatis; *Ac.* = lemmata, *Acr.* = interpretationes. haec scholia nisi in sermonibus et arte poetica, exceptis eis locis ubi forte deficit *v*, certo erui non poterant, quod sane dolendum est, quia in Acronianorum quae dicuntur numero et maximae aetatis et maximi preti sunt.

Reliqua scholia marginalia comprehendimus titulo *schol. Γ*, **schol. *Γ*** cum non solitaria in singulis tantum reperirentur codicibus, sed compluribus libris, cum aliis tum *γ*, congruenter continerentur. haec scholia, in epistulis potissimum, ubi deficit *Acr.*, haud spernenda non sine multo labore excerpsimus e codicibus *γEr* Bambergensi Barcinonensi (*α'*) Franekerano, partim etiam ex Einsidlensi aliisque.

gloss. Γ significauimus ea scholia interlinearia quae non **gloss. *Γ*** tantum in codice *γ*, sed etiam in aliis ut in *Ea* Bambergensi Barcinonensi (*α'*) extant et e communi uetustoque fonte quondam fluxisse putanda sunt.

tractatum Vindobonensem de arte poetica, signatum nr. **tractatus Vindobonensis** CXLV, saeculi $\overline{\text{X}}$, Hartelius amicissimus, quamuis magna opera fuerit inpendenda, tamen rogantibus nobis describere et accuratissime reuidere non recusauit. est autem paraphrasis quam dicunt illorum scholiorum, quae *Acr.* notauimus.

denique compluribus locis sermonum scholia interlinearia **gloss. *DFδ'*** siue gloss. codicum *DFδ'*, quae item ut gloss. *Γ* ex uno communi quasi riuo, quamquam parum bono, manasse manifestum est.

Codices igitur, qui famosam illam Vettii Agorii Mauortii **recensio Mauortiana** subscriptionem epodon libro subiectam exhibent, hi sunt septem: *λ'*;(*λl*)*g* Bruxellensis 9776 Parisinus *q* = 8216 Reginensis Taurinensis. id uero nemo certe infitias ibit, unum quemque nostrarum familiarum codicem archetypum multo antiquiorem ducendum esse Mauortio, quem anno DXXVII p. Chr. consulem fuisse scimus. itaque non audiendi sunt ii, qui Horatium ita edi censeant oportere, ut Mauortiana potissimum stemus recensione. immo nec usquam Mauorti singularis lectiones uel emendationes, qualem habes epist. I 1, 69 'optat' pro 'aptat', aliis propterea, quod a Mauortio originem trahant, anteponendas esse censuimus nec Mauortianam recensionem studuimus euincere, sed eam restituere maluimus recensionem, quam antiquissimus archetypus

trium illorum quos modo diximus singularum familiarum olim exhibuisse uideatur.

recensio nostra

Ergo, quod recipiendarum siue receptarum lectionum rationem attinet, princeps nostra sententia sicut in uol. I etiam in hoc libro ea fuit, ut primae classis lectiones fere putaremus optimas easdemque plerisque locis sequeremur: sunt autem ii codices *A'* (*Aa*) *DE'* (*Ee*) *γ* et in subsidiis Mellicensis Parisinus *p* = 8214 *τ r*. ubicumque uero utraque alia classis, et secunda et tertia, in lectione a prima classe diuersa congruebant, ibi hanc lectionem illi singulari praeponere solebamus in primae classis archetypo mendum fuisse suspicantes. itaque in artis poeticae u. 360 non primae classis lectionem 'opere in longo', sed alteram 'operi longo' cum omnibus ferme editoribus in textum recepimus, primariae uidelicet classis istam lectionem nil esse rati nisi grammatici cuiusdam emendationem prorsus damnandam. eius modi autem emendationes grammaticae, quae plerumque perfacile possint dispici, hic illic reperiuntur in optimis primae classis codicibus. nec quisquam sane crimini nobis tribuet, quod non, in huius classis uerba iurare addicti, temere etiam per uiarum errores eius signa secuti sumus, sed maluimus omni id genus casu grammaticis primae classis correcturis anteponere 'lectionem difficiliorem' ceteris duabus classibus congruenter suppeditatam.

Tertiae classis idest librorum *F* (*φψ*) *λ'* (*λl*) *δ'* (*δd*) *ε u v β'* (*β Fran.*) *π'* (*π Lips.*) lectiones singulares originem duxisse uideantur e communi recensione antiquitus quidem, sed deteriorum codicum ope facta. itaque ut taceamus de multis locis quibus haec ipsa familia, quae antiquissimae utique originis est, lectiones orthographicam si respexeris bonas exhibet, proprium idemque uerum quicquam uix bis terue reperies.

Vt autem tertiae familiae lectiones omnis promiscue defendere et tamquam ab ipso poeta profectas commendare nemini in mentem ueniet, ita magis econtra in aestimanda classe secunda, quae continetur codicibus *BC* (*g*) — *V* — et ex parte etiam codicibus (*A'*) *E' λ*, in discrimen uocamur, quippe quorum cum alii, tum *V* et *g* multos lectionum suarum et laudatores et defensores inuenerint acerrimos. quin extiterunt grammatici qui, nisi codicibus *g* et *V* optemperaretur, probe ac sincere

Horatium edi posse negarent eaque lege textum construerent. atqui tam incerto et ex parte tantum perfecte codicis *V* lectiones traditae nobis sunt, ut tuto inniti iis nullo pacto possimus (cf. quae alter nostrum de Cruquii suspecta fide mus. Rhen. n. s. XVIII p. 281—283. disputauit et Karolo Zangemeistero rescripsit XVIIII p. 634—637.); *g* uero adeo infimae aetatis est, ut, siquis, id quod nuperrime accidit, codices quales sunt *A' D' E' F λ' δ'* septenis octonisue saeculis antiquiores temere seponat et ex meris codicis *g* mendis audacissimas repetat coniecturas, multam ea res habeat dubitationem. *g* igitur posterioris aetatis et multis tertiae familiae lectionibus corruptus est, *V* ni fallimur (cf. quae de uar. lect. d'est Cruquius attulit *)) non ad modum anticus, certe non satis certo a Cruquio nobis traditus idemque tertii generis lectionibus quamuis minus quam *g* contaminatus est. *B* et *C* mancissimi sunt, ut qui e. g. in epistulis prorsus deficiant. attamen secundae familiae lectiones paene ab initio usque ad finem componere licet. sed qui altius rem inquiret, quod in primi uoluminis praefatione uernacule conscripta (uid. mus. Rhen. XVIII 211—227) huius classis fontem esse recensionem ope unius ni fallimur boni libri ab audace quidem nec uero inprudenti emendatore confectam diximus, id de sermonibus quoque epistulis arte poetica uere dictum esse inueniet. hunc autem emendatorem (cf. Acr. in apparatu nostro critico ad art. poet. 345) unum solum librum ante oculos habuisse inde conclusimus, quod uar. lect. serm. I 6, 126 campum lusumque trigonem uix aliter intellegi potest, quam ex ea ipsa ratione, quod in uno quem manibus tractauit libro uera uerba legi non poterant, qua de re cf. uersus Iuuenalis s. 7, 226 sq.: 'quot stabant pueri, cum totus decolor esset Flaccus et haereret nigro fuligo Maroni,' nec inmerito, quod compluribus ueterum scriptorum codicibus accidisse constat, marginem exemplaris non integrum fuisse suspiceris. ita uarias lectiones in primis et extremis uerbis occurrentis facillime explicaueris ut: Dulcis — Iugis epist. I 15, 16. Praesectum — Perfectum art. poet. 294. opimis — honestis epist. II 2, 32. nec hic quidem famosus

*) ad epist. I 12, 24 pag. 556 ed. 1578: 'uerbū, deest, quod in antiquiss. cod. Blan. syncopatum legitur, d'est, cum apostropho supra d litteram.'

ille trigo praetereundus est. nec facere possumus quin epist. II 1, 167 uar. lect. 'in scriptis' interpretemur inde, quod primariae lectionis 'inscite' nil nisi dimidia pars ab emendatore illo potuerit legi. at duobus certe artis poeticae locis rectissimas haec classis exhibet lectiones: u. 237 'et audax' pro altera lectione 'an audax' et u. 371 'nec scit' pro 'nescit'; unde fit, ut quaestionem non effugiamus, utrum emendationes habeamus, an ueras boni libri archetypi lectiones. sed felicis cuiusdam grammatici emendationes esse posse facile concedes, nisi ad coniciendas uoces 'nec scit' ex 'nescit' singulari emendandi arte opus esse contenderis. ceterum hanc quidem quaestionem mox ita solutum iri speramus, ut res plane liqueat. tris igitur illas codicum Horatianorum classes inter se diuersas hoc modo natas esse putandum est, ut ex uno eoque bono fonte fluxerint genus I et II, illa prima autem scribarum mendis et grammaticorum coniecturis facillime perspicuis laboret, alterius uero classis archetypus ex uno codice a docto emendatore confectus inde potissimam labem traxerit, quod, cum eius scriptura non nusquam euanuisset, ille de suo ingenio addiderit coniecturas, tertia denique classis ex archetypo prauo et mendorum emendationumque per leuitatem factarum pleno manauerit eademque postea propriis monachorum commentis plus in dies ceperit detrimenti. itaque iis, qui ut nosmet ueras communis archetypi libri lectiones perscrutari uolent, repellendi erunt primo optimae classis errores et inmutationes, deinde secundae classis non grammaticae sed rhetoricae uel poeticae emendationes haud sine diligentia excogitatae, tertio plurima monachorum menda ineptiaeque quae in deterrima classe reperiuntur. hoc si feceris, formam archetypi Horatiani inuenies, libri primo fortasse post Christum saeculo adscribendi paucisque mendis deprauati.

Quam ob rem nisi rarissimis locis non recepimus coniecturas, sperantes fore ut magis magisque eorum sententia comprobetur, qui Horatium poetam, si cum ceteris comparaueris, prope integrum posteritati proditum nec dignum esse dicant qui commentis et coniecturis uexetur, siquidem omnium nostrorum codicum archetypus iam ipsis primorum Caesarum temporibus conscriptus est. quanto magis sane in plerisque ueteribus scriptoribus, ut in Liuio Tacito Graecis, destituti sumus libris bonis isdemque antiquis! quam aliter hi ad nostram memoriam perue-

uerunt! et quando tandem finis erit in unam omnia quasi copulam coniciendi et in Horati carmina coniecturis oneranda acuminis uires profundendi, quod ad sexcentos alios scriptores restituendos longe utilius et exoptatius est! ceterum quoniam exercitationum quales in philologicis quae dicunt seminariis fieri solent, quibus inter gratissimos et ad discendum utilissimos poetas Horatius semper erit, maximam habebamus rationem, ex ingenti coniecturarum copia uel silua quas Bentleius Heinsii Burmannus, nuper Gruppeus Lehrsius Ribbeckius alii ad acuendum ingenium excogitauerunt magnum, quantum in nobis fuit, numerum congessimus. ne igitur proxime factas uel omnis uel aequaliter laudatas quaerat, lectorem beniuolum monitum uelimus.

Restat ut iis omnibus, quorum in hac ipsa praefatione et in altera mentio facta est, ut in primis Hartelio Woelfflino Nauckio Nolteo Vsenero Hagenio Kurtzio, et quicumque aut consilio aut re operi nostro adiumenta attulerunt ac subsidia, gratias agamus quam maximas. deinde gratiam praedicamus iis uiris honestissimis, qui 'candidi iudices' bene sese de hoc libro existimare uel in actis diurnis uel in libris suis plane et ingenue sunt professi: qua re fortasse factum est, ut studia nostra iterum iterumque accenderentur nec longi difficilisque laboris taedio succumberemus. tertio triumuiris illis ingenio doctrina docendique facultate praestantissimis RITSCHELIO KAYSERO TEVFFELIO, qui, quo simul pietas nostra erga praeceptores significaretur, ut ipsis tris primis huius libri partes dedicaremus, benigne permiserunt, ingentis agimus grates. eos autem, qui hunc librum tractabunt, oramus, ut id quidem persuasum habeant, diligentiae nos semper operam dedisse, nec ut fit eam ob causam, quod semel quid diximus, pertinaciter in errore manere quam fateri maluisse, nos interdum falsos esse. qui uero temere hunc librum damnare uoluerit, ipse talem siue tanti laboris inpensaeque librum conficiat, deinde de utroque iudicetur.

In orthographicis denique rebus eandem rationem institutionemque conseruauimus quam in uolumine I, ita quidem ut, quam maxime poteramus, libri archetypi uel ipsius Horati effingeremus scripturas, nec inuenimus quae refragarentur legibus a nobis [mus. Rhen. XXI p. 241 sqq.] statutis de accusatiuo res orthographica.

plurali in *is* finiente et de ablatiuo singulari desinente in *e*. nec usquam igitur apud aeui Augustani poetas comparatiuus reperitur ablatiuo singulari desinens in *i* [p. 243] et omnia adiectiua, participia, numeralia, quae aut usitate aut semper genetiuo plurali habent *ium*, exceptis adiectiuis in *x* desinentibus, accusatiuo plurali semper in *is* finiunt. sed hac de re uberius in uolumine III disputabitur.

Q. HORATI FLACCI

EPISTVLARVM

LIBER PRIMVS

I

Prima dicte mihi, summa dicende camena,

TESTIMONIA.

I 1. 1 Seruius ad eclog. 8, 11

VARIA LECTIO.

I 1. *Ω‴ = A′ (A a) E γ F λ′ (λ l) δ′ (δ d) ε; ς″ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) ν π′ (π Lips.) σ g r v (a d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ g r v (a d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

INCIPIT EPISTOLARVM LIBER (*om. A*) PRIMUS (*om. A δ′*) *A′ δ′* INCIP̄ · EP ISTOLARVM || LIBER PRIMUS AD IVLIVM FLORVM *γ* (*cons. a 2 in marg.*) INCIPIT · EPISTOLARŪ · LIBER · PRIM'· *φ* Q. HŌR FLACCI CARM̄ EPISTOLAꝶ INCIPIT · LIB̄ · I *ψ* (*cons. l*) CARM̄ EPISTOLAꝶ INCIPIT · LIB̄ · I · *λ* INCIPIT LIBER EPŁAR̄ · *ε* SERMONŪ LIB̄ · II · EXPLICIT · INCIPIT LIB̄ · I · EPISTOLARŪ *σ* (*cons. Fran.*) Q · HORATII · FLACCI · CARMEM SECVLARE EXPLICITUR · || HINC LIBRI EPISTOLARUM ORDIUNTUR · QUORŪ PRIMUS HIC INCIPIT *r* QUINTI · HORATII FLACCI LIBER PRIM' INCIPIT *v inscriptione carent E* 1 (*ν g et β*) INCIP̄ · EPISTULARUM LIB̄ · II · *Porph.* *in A′ E γ F λ′ δ′ ς″ epistulae post carmen saec. leguntur, in ε (σ g) Porph.′ post sermones, in v y* [*Montepessul. Nostradam. Parisin.* 8216 *Sorbonens.*] *post artem poeticam* 'Flacci epistularum libri titulo tantum dissimiles a sermonum sunt; nam et metrum et materia uerborum et communis adsumptio eadem est. quos operis sui ultimos esse ipse testatur Maecenati, cum dicit finire se operam uelle et philosophiae malle inseruire' *Porph.′* 'Epistolarum libri tantum nomine dissimiles a libris sermonum sunt. nam et metrum et materia uerborum et communis assumptio eadem est. hoc solum distare uidentur, quod hic quasi ad absentes loqui uidetur, ibi autem ad p̄sentes loquitur. et hii ultimi sunt sui operis libri, licet scriptorum uitio in multis codicibus locum sermonum occupauerint' *schol. γ cons. schol. F* *Inscriptionem editionum:* 'ad Maecenatem' *non exhibent Ω‴ ς″* 1 dicendi *A*

spectatum satis et donatum iam rude quaeris,
Maecenas, iterum antiquo me includere ludo:
non eadem est aetas, non mens. Veianius armis
Herculis ad postem fixis latet abditus agro,
ne populum extrema totiens exoret harena.
est mihi purgatam crebro qui personet aurem
'solue senescentem mature sanus *ecum, ne
peccet ad extremum ridendus et ilia ducat'.
nunc itaque et uersus et cetera ludicra pono:
quid uerum atque decens curo et rogo et omnis in hoc sum;
condo et compono quae mox depromere possim.
ac ne forte roges quo me duce, quo lare tuter:
nullius addictus iurare in uerba magistri,
quo me cumque rapit tempestas, deferor hospes.
nunc agilis fio et mersor ciuilibus undis,

TESTIMONIA.

2—9 imitatus est Ouidius trist. IIII 8, 19 sqq.: 'ne cadat et multas palmas inhonestet adeptus, languidus in pratis gramina carpit equus. miles ut emeritis non est satis utilis annis, ponit ad antiquos, quae tulit arma, Lares. sic igitur, tarda uires minuente senecta, me quoque donari iam rude tempus erat' 3 cf. 'antiquo iterum ludo inclusus...' Magistri Conradi canonici Thuricensis fabularius, nou. mus. Heluet. V p. 40 4 sq. 'Veianius — fixis' Seruius ad Aen. I 248 8 sq. 11 florileg. Nostradam. 12 schol. Veronens. Vergil. eclog. 6, 7 p. 73 K.

VARIA LECTIO.

uu. 2—6 *desunt in* ε 2 queris *A* γ λ 3 Mecenas γ *F* Micenas λ includere Ω'' δ 2 *aut corr.* ς (β' *cons.* π') *schol.* Γ inducere ν *et fort.* δ 1 *aut pr.* (*recte d*) reddere *y defic.* ε 4 Non aetas eadem non mens *y sed uide imit. Calpurn. ecl.* 4, 30: 'non eadem nobis sunt tempora, non deus idem' ęadē *A* 5 abditus] additus *y u.* 6 *paene omnis deest in* ε 6 Nec *E* totiens *A' E F* λ' δ' (ν *r* υ) tociens γ (β' σ *g*) exoret *A' E* γ φ *p. ras.* ψ *uar.* λ *corr.* ς'' *schol.* Γ exornet *F* λ' δ' *pr.* (*et* 2 *Bland.*) harena *E* (β' ν σ *g*) *schol.* Γ aræna *A*, ε *non liquet*: arena γ *F* λ' δ' (π' *a r* υ) 8 aequum δ *a. ras.* ε equum *cett.'' florileg. Nostradam.* 10 itaque] utique *y* cętera γ *F* δ' 12 Conde *A* compono *A'* γ *F* δ' ς'' conpono *E* λ (ν *r*) 14 addictus *F* λ' δ' ε (*sed in* λ addi *in ras.*) ς'' *Porph.' schol.* Γ adductus *A' E* γ δ' 2 (*r*) *gloss.* Γ *cf. Quintilian. instit.* III 1, 22: 'neque enim me cuiusquam sectae uelut quadam superstitione imbutus addixi' 15 cunq; *E* (υ) cumque *cett.'''* 16 mersor Ω''' ς'' (*et omn. Bland.*) *Pph.' Porph.' schol.* ε

uirtutis uerae custos rigidusque satelles,
nunc in Aristippi furtim praecepta relabor
et mihi res, non me rebus subiungere conor.
ut nox longa quibus mentitur amica, diesque
longa uidetur opus debentibus, ut piger annus
pupillis, quos dura premit custodia matrum,
sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora quae spem
consiliumque morantur agendi nauiter id quod
aeque pauperibus prodest, locupletibus aeque,
aeque neclectum pueris senibusque nocebit.

TESTIMONIA.

17 Willelmus, uita s. Thomae [ap. Giles. I 307] imit. anonymus auctor satirae de lite u. 118: 'si iudex custos rigidus legisque magister' apud Barth. aduersar. 7, 18 19—21 florileg. Nostradam. 19 Porph.′ ad epist. I 10, 40 Hildebertus moral. philos. 991 23 sq. floril. Nostr. 24—26 'id — nocebit' Io. Victor. VI 6, 429 26 floril. Nostr.; cf. ecbasis captiu. u. 1175: 'aeque neglectum pueris senibusue nocinum'

VARIA LECTIO.

uersor *y ω cf. Catull.* 68, 13: 'accipe quis merser fortunae fluctibus ipse'; 'uersor' *inrepsit ex schol. Γ:* 'parumper in his uersari uolo' *u.* 17 *ante u.* 11 *ponit Hitzigius inserto* 'et' *post u.* 10 *schol. u.* 18 *ante schol. u.* 17 *exhibet Porph.′* 17 uerae *E F δ ε* (*ν σ a l*) uere *γ λ* (*β′ d g r v*) ueri *A* satellis *F λ′ δ′* (*π′ r pr.*) *u.* 19 *ante u.* 18 *pon. Sanadonus* 18 precepta *A* 19 *aut cum Dobraeo* non *in* nunc *corrigendum aut u.* 19 *ante uu.* 18. 17 *inserendum esse statuit Meinekius praef.* XXXIII *opp. Ritter. ann. phil. et paed.* LXXVI 246 *sq.* et] ac *Porph.′ ad epist.* I 10 non] et *Gruppeus opp. Porph.′ ad epist.* I 10, 40 *florileg. Nostradam. Hildebert.* subiungere *Ω‴ ς″* (*et omn. codd. Cruquii*) *florileg. Nostradam.* supponere *y* submittere *y ω Hildebertus* 21 Longa *Ω‴* (*defic. ε*) *ς″ Porph.′ florileg. Nostradam.* Lenta *y* [1 *cod. Barthii suspectissimus, non Bamberg. quod contenderat Iaeckius*] *prob. Bentl. sed cf. Senec. dialog.* X *de breuit. uitae* 16, 2: 'quod saepe illis longus uidetur dies' *Auson. de inconexis u.* 10 *p.* 198 *Bip.:* 'longa dies operosa uiro, sed temperies nox' piger *ε* pier (g superscr.) *A* 22 patrum *coni. Bellus sed cf. Senec. consolat. ad Marciam* 24: 'pupillus relictus sub tutoris cura usque ad decimum quartum annum fuit, sub matris tutela semper' *uu.* 23—26 *desunt ε* 32 temporaq. uespem *A* tempora *δ* 24 nauiter *Ω‴* (*defic. ε*) *ς″* gnauiter *v y florileg. Nostradam. in ν ut forma notabilior adscriptum est:* NAVITER. *u.* 25 *omis. δ′* 1 *aut pr. y et florileg. Nostradam.: post u.* 26 *exhibent r y* [*Lips.* 1] 25 Aequē . . . æquem *A* aequę *δ′* 26 Aequę *δ* neclectum *A′ γ* (*d*) neglectum *cett.′*

restat ut his ego me ipse regam solerque elementis.
non possis oculo quantum contendere Lynceus;
non tamen idcirco contemnas lippus inungui:
nec, quia desperes inuicti membra Glyconis,
nodosa corpus nolis prohibere cheragra.
est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
feruet auaritia miseroque cupidine pectus:
sunt uerba et uoces quibus hunc lenire dolorem

TESTIMONIA.

28 schol. Vossian. Lucan. VI 672 florileg. Nostradam. uu. 30—63 florilegium Nostradamense· 32 Alcuinus de diuinis officiis lib. c. 18 p. 1190ᵃ 33 cf. Columbanus ad Hunaldum u. 7: 'ardet auaritia caecaque cupidine pectus' idemque ad Sethum u. 45:

VARIA LECTIO.

(*defic.* ε) *florileg. Nostradam.* senibus puerisq; *v opp. florileg. Nostradam.* senib;quę λ *uu.* 27—43 *partes finales desunt in* ε 27 rogam *A* 28 oculos λ *pr.* (*v* ı) *y Pf. Bentl.* **idemque coniectauerat** *Passeratius* oculo *cett.*″ ς″ (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph. schol. Lucan. florileg. Nostradam. Nestor Nouariensis s. u. Lynceus* oculis *y* [1 *cod. Feae*] *cf. Cic. de offic.* III 2: 'quantum coniti animo potes, quantum labore contendere' linceus γ 29 Num tamen γ ı iccirco *E* idcirco *cett.*‴ ς″ contempnas δ′ ε inungui *A′E γ F* λ′ (β′ *v* σ *g*) inungi δ′ (*r v*) 30 Non *v* (*et Fran.*) *opp. etiam florileg. Nostradam.* desperas ε *pr.* (*g*) clyconis *A* gliconis γ glyconis *cett.*″ 'Glico quidam athleta fortissimus fuit, alii Milonis legunt illius Crotoniatis qui apud Olimpias in agone interfectum taurum suis humeris dicitur sustulisse' *schol.* Γ *sed uide anthol. Pal.* VII 692: '*Γλύκων, τὸ Περγαμηνὸν Ἀσίδι κλέος, ὁ παμμάχων κεραυνός, ὁ πλατὺς πόδας, ὁ καινὸς Ἄτλας, αἵ τ' ἀνίκατοι χέρες ἔρροντι· τὸν δὲ πρόσθεν οὔτ' ἐν Ἰταλοῖς οὔθ' Ἑλλάδι τροπωτὸν οὔτ' ἐν Ἀσίδι πάντα νικῶν Ἀίδης ἀνέτραπεν*' 31 nolis corpus *g* cheragra *A′ E* (*et* π *pr.*) chiragra γ λ *pr.* (β′ *v a* 2 *g corr. r*) *schol.* Γ chyragra *F* λ *corr.* δ′ (*t*) ciragra σ *g pr. flor. Nostr.* cy/// ε cyragra *v* 32 quadam *A′ pr. E F* (σ 1 *r et* π *corr. V*) *schol.* Γ *gloss.* Γ quodam *A corr.* γ ψ *corr. ead. m.* λ′ ε (β′ *v* π′ *a* 2.*d g v et cett. Bland.*) *florileg. Nostradam.* quoddam *y* ω *Alcuinus Fea* quondam *y* aliqua *y* quo*dam* δ; *Bentleius* 'tenus' *inquit* 'ubi pronominibus iungitur, ablatiuum femininum semper exigit' prodire] ire γ 33 Feruet Ω‴ ς″ *florileg. Nostradam.* auaricia λ misero Ω‴ ς″ (*et* 4 *Bland.*) misera *v* 2 *y florileg. Nostradam.*, *falso: cupido enim semper masculino genere ponitur apud Horatium* cupine *A* 34 hunc] *supra uersum* γ linire *A* γ ı *aut pr.*

possis et magnam morbi deponere partem.
laudis amore tumes: sunt certa piacula quae te
ter pure lecto poterunt recreare libello.
inuidus, iracundus, iners, uinosus, amator:
nemo adeo ferus est ut non mitescere possit,
si modo culturae patientem commodet aurem.
uirtus est uitium fugere, et sapientia prima
stultitia caruisse. uides, quae maxima credis
esse mala, exiguum censum turpemque repulsam,
quanto deuites animi capitisque labore;
impiger extremos curris mercator ad Indos,

TESTIMONIA.

'non misera capitur caecaque cupidine rerum' (cod. Parisin. 8303 saec. X) 36 sq. Augustinus de ciuit. d. V 13 epist. IIII 231, 3 [II p. 1024] 39 sq. imit. Lactantius de mortibus persecutorum 3: 'nulla denique — mitesceret' 39 florilegia Parisina 8069 et 8818ª Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 41 sq. 'uirtus — caruisse' floril. Paris. 8818ª Io. Saresber. met. 4, 30; cf. Quintil. inst. VIII 3, 41: 'prima uirtus est uitio carere' Iuuenalis 13, 189: 'prima docet rectum sapientia' 41 'uirtus — fugere' Quintil. inst. VIIII 3, 10 floril. Par. 8069; uituperauit Lactant. VI 5, 12 45 sq. Vincentius Bellou. spec. hist. VII 68 45 floril. Par. 8818ª Pseudoacron uolgatus ad art. poet. 117, non schol. Γ im. Statius s. III 2, 91: 'non uel ad ignotos ibam comes inpiger Indos'

VARIA LECTIO.

36 tumens *A* certe *E* 1 quete *A* 38 inhers *A δ'* eris *Heldius* 39 ut *Ω''' ς'' florileg. Nostradam. et Parisin.* 8069 qui *y florileg. Paris.* 8818ª *Vincentius; cf. Senec. de ira* II 12: 'nulli sunt tam feri et sui iuris affectus, ut non disciplina perdomentur' *Lactant.* (*a quo et u.* 41 *uidimus laudari*) *de mort. persecutor.* 3: 'nulla denique natio tam feris moribus uiuens, ut non suscepto dei cultu ad iustitiae opera mitesceret' mittescere *E* 40 pacientem *F λ ε* 41 uicium *ε* sapiencia *λ* 42 Stulticia *A' E λ ε*
43 *repulsam δ'* 2 *y*, *δ'* 1 *non liquet*, *fuit fort.* laborem *quod h. l. exhibent y* (*defic. ε*) *uu.* 44—47 *desunt ε u.* 44 *omis.*
† labore
y [*Sorbonens.*] 44 dolore *y*, *uar. ab ead. m.; item y* [1 *cod. Feae*] dolore *δ'* 1 *ut uid. y labore δ'* 2 (*ν et π*) dolabore *r* labore *cett.'' ς* (*et β' Lips.*) *florileg. Nostradam. cons. gloss. Γ* periclo *y ortum ex gloss., gloss. Γ:* 'periculo' 45 Impiger *Ω''' ς' Pf.* Inpiger *β' v Pph. florileg. Nostr.* curris *Ω''' ς'' Pph.' gloss. Γ floril. Nostr.* currit *y* [*Basil.* II] *florileg. Paris.* 8818ª *Vincentius Acron uolgatus ad art. poet.* 117 (*opp. comment. Cruqu.*) *Bersmannus; cf. Clau-*

per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes:
ne cures ea, quae stulte miraris et optas;
discere et audire et meliori credere non uis?
quis circum pagos et circum compita pugnax
magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
cui sit condicio dulcis sine puluere palmae?
uilius argentum est auro, uirtutibus aurum.
'o ciues, ciues, quaerenda pecunia primum est;
uirtus post nummos!' haec Ianus summus ab imo

TESTIMONIA.

48 cf. ecbas. captiu. u. 1129: 'dicere et audire et meliori credere non uis' 50 Priscianus instit. XVIII 27, 284: Attici *στέφεται τῷδε καὶ τόδε*. et Romani 'coronatur illam rem' et 'illa re', quomodo etiam 'inducitur' Horatius: 'coronari Olympia' 52 Columbanus ad Hunaldum u. 9 Petrus abbas Cluniacensis epist. I 6 [biblioth. Cluniac. p. 628] 53 sq. 'o — nummos' florilegium Paris. 8818[a] Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 Petrus Cluniacensis epist. I 6 54 sq. 'haec — prodocet' schol. Γ epist. I 20, 1

VARIA LECTIO.

dian. de III *cons. Honor*. 257: 'tu licet extremos late dominere per Indos' 46 *post* mare, *non post* Indos *interpung. Meinckius, falso: etenim, quod iam Porphyrion uidit, Horatius imitatus est Theogn.* 175 *sqq.*: '*ἣν (πενίην) δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντον ῥιπτεῖν καὶ πετρέων, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων. χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης δίζησθαι χαλεπῆς, Κύρνε, λύσιν πενίης*'
pauperie *γ* fugens *E* saxa *Ω''' ς'' florileg. Nostradam.* tela *y opp. Theogn. quem modo laudauimus* ignes *Ω''' ς'' floril. Nostr.*
47 que *E λ* stultę *F* *uu.* 48—64 *initia desunt ε* 48 Dicere *F λ'* 1 *δ'* 1 (*et π* 1) *y*; *ε defic. schol. Γ*: '*ὕστερον πρότερον*, nam prius audimus, tum discimus' 49 conpita *E* (*r*) compita *cett.''' ς'' Pph.'* cōpeta *g* pugnax *E* 50 contemnat *F λ* (*g et π*) contempnat *A' E γ δ' ς' florileg. Nostradam.* contemptat *ε* 1 *ut uid.*, *nunc* contempta olimpia *E δ'* pes *λ* 1 51 cui] Cum *σ* 1 condicio *A' ψ λ* (*σ g et Lips.*) conditio *cett.' ς' florileg. Nostradam.*; *ε defic.* pulucre *Ω''' ς'' gloss. Γ florileg. Nostradam.* pondere *y* palme *λ*
52 Vilius est argentum auro *v y Petrus Cluniacensis* Vilius est auro argentum *y Bentleius opp. Ω''' ς'' Columban. florileg. Nostradam.* (est *in ras. sed a* 1. *m. Lips.*) 53 querenda *γ λ δ'* *pecunia δ* est] *om. flor. Nostr.* 54 numos *δ'* nummos *cett.'' δ* 2 *ς''*
haec *Ω''' ς schol. Γ ad epist.* I 20, 1 hec *β' g florilegium Nostradam.* hoc *y* [*π* 1] 'quos haec inducit monere' *Porph.'* Ianus] cianus *A*

prodocet, haec recinunt iuuenes dictata senesque,
laeuo suspensi loculos tabulamque lacerto.
est animus tibi, sunt mores, est lingua fidesque,
sed quadringentis sex septem milia desunt:
pleps eris. at pueri ludentes 'rex eris' aiunt
'si recte facies'. hic murus aeneus esto,

TESTIMONIA.

58 sq. cf. Iuuenalis 5, 132 sqq.: 'quadringenta tibi siquis deus aut similis dis et melior fatis donaret homuncio: quantus ex nihilo fieres?' 59 sq. 'pueri — facies' Ioannes Victoriensis 4, 1 p. 360 B. 59 plebs eris] cf. Gualtheri Alex. V 507: 'respectu principis huius plebs erit' 60 cf. Isidorus origin. VIIII 3, 4: 'Reges a regendo ... recte

VARIA LECTIO.

55 Pprodocet δ Prodocet *cett.''* ς'' (*et* 4 *Bland.*) *schol.* Γ I 20, 1 *florileg. Nostradam.* Predocet *uel* Praedocet σ *y* [*Barcin.*] ω Perdocet *y* ω Edocet *y* senesque et *coni. Marklandus:* iuuenesque senesque *habes etiam apud Ouid. met.* VIII 525 *Pers.* 5, 64 *Stat. Theb.* V 149. *pueri uero hic manifesto excipiuntur uide uu.* 59. 62

u. 56 *Guyetus aliique delendum censent: nam turbato in sequentibus ordine et Porphyrionis silentio adeo augentur suspiciones, ut facere non possint, quin hunc uersum ex serm.* I 6, 74 *perperam huc translatum esse arbitrentur; nos retinuimus lectionem libris traditam, quoniam Porphyr. silentio nihil probatur, conl. c.* I 19, 1 ≃ *c.* III, 1, 5. *s.* I 2, 27 ≃ I 4, 92. *s.* II 3, 163 = *epist.* I 6, 28 *habent u.* 56 Ω''' ς'' *y* ω *ad unum omnes, testantur etiam schol.* Γ *gloss.* Γ *floril. Nostr., tuentur Fea Doederlinus Schmidius* 56 Leuo *E* γ λ' δ' (*defic.* ε) tabulam Ω''' ς'' *floril. Nostrad.* tabulas *editores quidam* lacerno ε *u.* 57 *ante u.* 58 *habent E* (*a corr. g r* 2: *in r totus u.* 57 *ab alt. m. in rasura*) *y* [*Bruxell.* 9778 *Buslidianus* 2 *codd. Pulmanni*] *florileg. Nostradam. u.* 58 *ante u.* 57 *habent A'* γ *F* λ' δ' ε (β' ν π' σ υ) 57 est] Ast δ' *y* [*Reginens.* 1] (*defic.* ε) est lingua *E y* [*codd. Bentlei*] *florileg. Nostradam. Bentleius* et lingua *cett.'''* ς'' lingua, *om.* et *uel* est, *g* 58 Sed *A' F* λ' δ' ς'' *schol.* Γ S, *E* Set γ Si σ 2 *y* [*Bruxell.* 2 *uar. Montepessul. Regin.* 2 *uar. alii: non Petropolit. quod contenderat Orellius*] *florileg. Nostradam.; ε defic.* milia Ω''' ς'' *schol.* Γ desunt *A' E* γ δ' ε (β' ν σ *g et* π *a. ras. Lips.* 2) *florileg. Nostradam.* desint *F* λ' (*r* υ *et* π *p. ras. Lips.* 1) *u.* 59 *omis. l pr.* 59 Pleps *A' y* [β *Bamberg. corr. Parisin.* 8214] Plebs γ Plebs *cett.''* ς' Ples *r* 1 *y*; ε *defic. u.* 60 *sq. del. Gruppeus opp. floril. Nostr.* hic — culpa *del. Wielandus et Meinekius: bene defendit Doederlinus* I *p.* 74; *Hitzigius del. u.* 61, *et u.* 60 *sic scribit pro* hic 60 facias *y cons. Isidor. opp. florileg. Nostr. Ioann. Victoriens. et cf. Auson. de inconexis u.* 3

nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
Roscia, dic sodes, melior lex an *puerorumst
nenia, quae regnum recte facientibus offert,
et maribus Curiis et decantata Camillis?
isne tibi melius suadet qui, rem facias, rem,
si possis, recte, si non, quocumque modo rem,
ut propius spectes lacrimosa poemata Pupi:
an qui Fortunae te responsare superbae
liberum et erectum praesens hortatur et aptat?

TESTIMONIA.

igitur faciendo regis nomen tenetur, peccando amittitur. Vnde et apud ueteres tale erat prouerbium: rex eris, si recte facias: si non facias, non eris' 61 uita 'Norberti archiepiscopi Magdeburg. additam. [Pertz. XIIII = XII p. 706] 62 sq. 'puerorum — que — offert' Ioannes Victoriensis 4, 1 p. 360 B. 65 sq. florileg. Nostradam. 67 cf. Arnobius IIII c. 9: 'quis ad extremum deam Pecuniam esse credat, quam uelut maximum numen uestrae indicant litterae donare anulos aureos, loca in ludis atque in spectaculis priora e. q. s.' et cf. Augustin. de ciuit. dei VII 3: 'obscurata est dea Pecunia . . . cur dea Pecunia Mineruae praelata non est?' 68—70 florileg. Nostradam. 69 cf. Seneca de uita beata 4: (beatam uitam dicit) 'liberum animum et erectum et interritum ac stabilem, extra metum, extra cupiditatem positum'

VARIA LECTIO.

p. 198 *Bip.*: 'qui recte faciet, non qui dominatur, erit rex' *et Porph.' ad u.* 62: '. . . pueri lusu cantare solent: 'rex erit qui recte faciet, qui non faciet non erit'' aneus *A* 61 Nil — tibi] *bis in cod. γ* Nihil *E* Nichil *A* Nil////*a* Nil *cett.'' ς''* Non *florileg. Nostradam.* c̄scirebi (si) *E* consire *A* tibi *γ fol.* 83[b] tibi (at sibi) *γ fol.* 84[a] palescere *γ* 62 puerorum est *Ω''' ς''* (*et* 4 *Bland.*) *Ioann. Victoriens.* puerorum, *om.* est, *y* [*Bruxell. Reginens.*] ω *florileg. Nostradam.* 63 Nenia *Ω''' ς'* (*et Fran.*) *Porph.' florileg. Nostradam.* Noenia *y* [*β*] *u.* 64 *del. Hitzigius opp. Pph.' Porph.' schol. Γ et cf. Lucan.* VII 358: 'si Curios his fata darent reducesque Camillos' decanta *δ'* *uu.* 65—106 *desunt ε* 65 Hisne *γ* suades *γ* rem tibi facias rem *F* [qui rem facias 4 *Bland.*] 66 recte] *om. ψ* 1 quocunq̧ *E* 67 puppi *A corr. γ ψ* 2 (*et Fran.*) *Porph.'* pupi *cett.''' ς'* (*et β*) *schol. Γ gloss. Γ cons. titul. lapidum, uide Feam ad h. l.*; *defic. ε* 68 fortune *λ δ* 1 *ut uid.* tu *λ* 1 tę *φ* te *cett.'' ς''* (*defic. ε*) superbae *Ω'''* (*defic. ε*) *ς'' schol. Γ* superbe *g y florileg. Nostradam. coni. Lambinus; cf. c.* I 28, 32 69 presens *A δ* ortatur *A γ* aptat *A' E γ F λ δ' ς''* (*et omn. Bland.*) *schol. Γ florileg. Nostradam.* optat *g l pr. y* [*Bruxell. Regin.: lectio Mauortiana?*] ω *cf. uar. lect. epist.* I 6, 55

quod si me populus Romanus forte roget, cur
non ut porticibus sic iudiciis fruar isdem,
nec sequar aut fugiam quae diligit ipse uel odit,
olim quod uolpes aegroto cauta leoni
respondit referam: 'quia me uestigia terrent,
omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum'.
belua multorum es capitum: nam quid sequar aut quem?
pars hominum gestit conducere publica; sunt qui
frustis et pomis uiduas uenentur auaras
excipiantque senes quos in uiuaria mittant;
multis occulto crescit res faenore. uerum

TESTIMONIA.

72—80 florileg. Nostradam. 73—75 omisso 'referam' Thomas Cantuar. epist. 391 [IIII p. 299 Giles.] 73 'et Horatius ne in poemate quidem humilem generis huius usum putauit in illis uersibus: 'quod dixit aegroto catta leoni'' Quintiliani codd. instit. V 11, 20 74 sq. cf. Seneca de uita beata c. 28: 'nec uiam bonam ac malam per se aestimans, sed turba uestigiorum, in quibus nulla sunt redeuntium?' 76 cf. ecbas. captiu. u. 440: 'belua multorum capitum uisis moribundum?'

VARIA LECTIO.

71 porticipicibus *δ′* 1 iudicis *E* (*σ*) iuditiis *φ* isdem *A′ F λ′ δ′ ς″* idem *E a. corr. γ* (*et π pr.*) *y; in γ superscr.* ꝑ isdē 72 Ne *E* aut *A′ E γ* (*β′ σ g r et Lips.*) *florileg. Nostradam.* ac *F λ′* (*υ*) *y* et *δ′* (*ν et π*); *ε defic.* quae *E γ F δ′ ς* (*et Lips.*) *schol. Γ* que *A λ′* (*ν et β*) *florileg. Nostradam.* quem *y* [*π Fran. cum aliis*] uel odit *Ω‴* (*defic. ε*) *ς″ florileg. Nostradam.* colitque *y* [*Montepessul. uar.*] 73 uolpes *F λ′* 1 (*r et π* 2 *Lips.*) uulpes *cett.″ ς* (*et β′ π* 1) *Quintil. uolgat. florileg. Nostradam.*; *defic. ε* agroto *A* egroto *λ′* 74 t̄rent *ψ* 75 spectancia *λ* 76 Belua *Ω‴ ς′* (*cons. π′*) *Porph.′ florileg. Nostradam.* (*defic. ε*) Bellua *ω* es] est *y Plaza et Bentl. opp. etiam florileg. Nostradam.*; *ε defic. r* 1 *non liquet* quem *A′ E γ* (*β′ σ g l* 2 *r υ et Lips.*) *florileg. Nostradam.* quae *F δ′* (*ν l* 1 *et π*) q; (superscr. ur̄) *λ* 77 Par *A* 78 Fruistis *δ′* 1 Frustis *cett.″ ς″* (*et σ* 2 *uar.*) *gloss. Γ florileg. Nostradam.* Crustis *σ y* [*Petrop.*, '*quidam codd.*' *Cruquii*] Fructis *y* Fructibus *y defic. ε*; *gloss. Γ interpret.*: 's. carnis uł piscis' poms (superscr. i) *λ* 79 Excipiunt *φ a. corr.* uinaria *δ* 1 (*σ* 1 *g*) niuaria *A* mitant *δ′* 1 mutant *σ* 1 *g florileg. Nostradam.* 80 res crescit *y* [*Sorbonens.*] *opp. etiam florileg. Nostradam.* faenore *A* (*ν r*) foenore *E δ′* (*a et Fran.*) foenere *γ* fenore *F λ′* (*π′ ν υ et β*) *florileg. Nostradam.* uenere *g*

esto aliis alios rebus studiisque teneri:
idem eadem possunt horam durare probantes?
'nullus in orbe sinus Bais praelucet amoenis'
si dixit diues, lacus et mare sentit amorem
festinantis eri: cui si uitiosa libido
fecerit auspicium, cras ferramenta Teanum
tolletis, fabri. lectus genialis in aula est:
nil ait esse prius, melius nil caelibe uita;
si non est, iurat bene solis esse maritis.
quo teneam uoltus mutantem Protea nodo?
quid pauper? ride: mutat cenacula lectos

TESTIMONIA.

uu. 82—100 florileg. Nostradam. 85 cf. Ausonius epigr. 71, 2: 'repperit obscenas ueneres uitiosa libido' 87 cf. glossarium Mai class. auct. VIII 260: 'genialis lectus, ubi sponsus et sponsa cubant' 90 Hildebertus moral. philosoph. p. 980. cf. Appuleius Osanni p. 7: 'sed et Horatius eos, qui facile uertunt sententiam et (nec?) deprehendi facile possunt, Proteos uocat'

VARIA LECTIO.

81 alios aliis *v* aliis] ta//us *φ* studis (*sic*) reb;q; *y* [*Montepessulan.*]: *ex his duobus uersibus intellegas, quemadmodum uerum uerborum ordinem temere mutare soliti sint sequioris aeui codicum auctores; nos plerusque talium transpositionum typis mandare noluimus* studiis (ve) teneri *F* 82 Idē *E* possuntne *y* (?) *Lambinus opp. florileg. Nostradam.* horam *Ω″ ς′ Pph. gloss. Γ florileg. Nostradam.* hora *l v p. ras.* (*et β*) *y Pf.*: *etiam in l fort. lineola erasa*: *defic. ε* 83 urbe *F* 1 *δ′* (*et π corr.*): *λ′ et Lips. recte* baiis *F* (*ν l v*) bai//is *λ* bais *cett.″* prælu& *A* prelucet *γ* amoenis *Ω‴* 84 locus *A a. corr.* 85 eri *A′ E* 1 *γ δ* (*ν π′ g r*) heri *F λ′ E* 2 *ut uid.* (*β′ v*) ˈeri *E* (*σ d*) cuius uitiosa *γ* uiciosa *λ* 86 Fęcerit *γ* auspitium *E γ* aut spiciū *A* teannum *λ* 88 Nila//it *E* ait *om. δ′ pr.* caelibe *E F δ* (*σ a l r et β* 2 *Fran.*, *cons. d*) celibe *A γ λ* (*ν π′ v et β* 1 *cons. g*) *florileg. Nostradam.* 90 nodo mutantem prothea uultus *y* [*Sorbonens.*] *Hildebertus* uoltus *F λ′* (*g*) uultus *cett.″* uultum *y* [*Lips.*] *florileg. Nostradam.*; *defic. ε* motantē *E* protea *A′ y* [*Bamb. Valent.*] prothea *cett.″ ς″ flor. Nostradam.*; *defic. ε* 91 quid? pauper — ride! — mutat *Doederlinus*, *sed cf. epist.* I 2, 10 Quod *δ′* ride *Ω‴ ς″ gloss. Γ florileg. Nostradam. omis. y* [*Valentian.* 1] rides *ν y Cuninghamus*: *defic. ε*; uiden' ut *Bentleius* idem *Hitzigius* motat *E* cenacula *A E λ* (*β′ v ut uid. π′ σ g v*) *florileg. Nostradam.* caenacula *γ F δ′* (*a l r*)

balnea, tonsores, conducto nauigio aeque
nauseat ac locuples, quem ducit priua triremis.
si curatus inaequali tonsore capillos
occurri, rides; si forte subucula pexae
trita subest tunicae, uel si toga dissidet impar,
rides: quid? mea cum pugnat sententia secum,
quod petiit spernit, repetit quod nuper omisit,
aestuat et uitae disconuenit ordine toto,

TESTIMONIA.

93 'nauseat — prima triremis' glossarium Mai tribus locis [classic. auctor. VIII 381. 494. 580] 94—97 'si — rides' [Rufinianus] de schematis lexeos § 18 p. 52 Halm. 95 sq. 'si — tunicae' glossarium Mai [classic. auctor. VIII 525] cf. Hieronymus aduersus Iouinianum lib. II c. 21 [Vallars. II 357^e]: 'tunc pexa tunica et nigra subucula uesticbaris' 97—100 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 97 sq. 'mea pugnat — repellit — omisit' Hildebertus moral. philos. p. 980 98 cf. Seneca de uita beata c. 28: 'fluctuamus aliudque ex alio comprehendimus: petita relinquimus, relicta repetimus' 99 sq. 'diruit — rotundis. aestuat — toto' Hieronymus comment. in Ecclesiasten c. 3 [Vallars. III 409^c]

VARIA LECTIO.

92 æquæ *A* 93 Nausiat *y* [*Fran.*] hac *F* ac *cett.‴* ς″ *glossarium Mai p.* 381 *florileg. Nostradam.* ut *y*; *defic.* ε; an *glossarium Mai p.* 494 *p.* 580 priua] *omis. y* [β 1] prima *glossar. Mai tribus locis florileg. Nostradam.* 94 Sic *Pph.′* curatus *Ω‴* ς″ (*et omn. Bland.*) *Pph.′ Rufinianus florileg. Nostradam.* curtatus *y* [*Reginens.* 2 *Zulichemian. a. ras.*] ω curuatus *y* [*Bamberg.* 2 *in marg.*]; *defic.* ε; tonsus *interpr. schol. Γ; cf. Petron. sat. c.* 107: 'uoluerunt enim, antequam conscenderent, exonerare capita molesto et superuacuo (capillorum) pondere, sed celerior uentus distulit curationis propositum' inequali λ tensore *E* 95 Occurri *F* λ′ δ′ (*ν* 1 *aut pr.* π′ σ *a* 1 *g r v*) *Rufinianus* Ocurri *E* γ Occuri *florileg. Nostradam.* Occurrit *A* (*a* 2 *v* 2 *et Fran.*; Occurit β) Occurro *ν corr. aut* 2 *y* [*Bamberg.* 2 *Gronou. Montepessul. uar. Reginens. Zulichem.*] *Bentl.* 'rides, cum in me uides culpam aut tonsoris aut uestiarii' *Porph.′* subuca *A* pęxae φ 96 Trito *E* 1 *aut pr.* dissip& δ 1; *recte* δ 2 *d* inpar *E* (*ν et* β) impar *cett.‴* ς (*et* π′ *Fran.*) *Rufinianus florileg. Nostradam.*; *defic.* ε 97 quod *E* 2 *Vincentius opp. florileg. Nostradam.* qui^d *A* cônpugnat λ; *recte l* sentencia λ mecum δ′ 1 (*ν g*) *y Vincentius* secum *cett.″* ς″ (*ν uar.*) *florileg. Nostradam.*; *defic.* ε; *cf. Ouid. met.* XV 27: 'pugnatque diu sententia secum' 98 pet^iit *A* 99 Estuat γ

diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis?
insanire putas sollemnia me neque rides,
nec medici credis nec curatoris egere
a praetore dati, rerum tutela mearum
cum sis et praue sectum stomacheris ob unguem
de te pendentis, te respicientis amici.
ad summam, sapiens uno minor est Ioue, diues,
liber, honoratus, pulcher, rex denique regum,
praecipue sanus, nisi cum pituita *molestast.

TESTIMONIA.

100 Hildebertus moral. philos. p. 980 'diruit edificat' Wernherus de Elmendorf. 831 [German. antiqu. ann. IIII 307 H.] 103 cf. uita Benedicti abbatis Clusensis c. 8 [Pertz. XIIII = XII 202]: 'rerum tutela nostrarum' 106—108 florileg. Nostradam. 106 cf. Ouidius metam. XV 858 de Augusto: 'sic et Saturnus minor est Ioue'

VARIA LECTIO.

100 edificat *γ* motat *E* muttat *λ* rutundis *A E* (rotondis *β*) *u.* 101 *del. Lehrsius mus. Rhen.* XVII 489 101 putas *A′ E γ δ′* (*σ g l r v et β* 2 *π* 2 *Fran. Lips.*) *Pph.′ schol. Γ gloss. Γ* putat *F λ* 1 *aut pr.* (*ν pr. aut* 1 *v uar. et β* 1 *π* 1) sollemnia *E γ* (*ν σ pr. a r*) *Pph.′* solemnia *A δ′* sollempnia *F λ′* 102 aegere *δ′* *INDE A V.* 103 — I 18, 46 *DEFICIT cod. d; Ω″ = A′* (*A a*) *E γ F λ′* (*λ l*) *δ; ς″ = aut omnes codd. β′* (*β Fran.*) *ν π′* (*π Lips.*) *σ g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. ν σ g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur* 103 pretore *γ δ*

dato *δ* 1 104 Cum sis. et . . . stomacharis *y ω* prauae *A′ δ*

sectum *om. δ pr.* sed tū *A′* 105 te suspicientis *N. Heinsius et Bentleius, sed cf.* [*Caes.*] *bell. Afr. c.* 85: 'ducemque aliquem requirerent, quem respicerent, cuius auctoritate imperioque rem gererent' 106 Adsumas *δ* 1, *recte δ* 2 sapiens *δ* 107 *DENVO INCIPIT ε; Ω″ = A′* (*A a*) *E γ F λ′* (*λ l*) *δ ε* honoratus pulcher] pulcher honoratus *florileg. Nostradam.* pulcer (h suprascr.) *ε*, h *fort. ab alt. m.* diniq; *E* 108 Precipue *A ψ λ′ δ ε* saniis *δ* 1 cum] dum *y opp. Pph.′* molesta est *Ω″ ς″ Pph.′ florileg. Nostradam.* molesta, *om.* est *y* [*Parisin.* 8216]

II

Troiani belli scriptorem, Maxime Lolli,
dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
qui quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
planius ac melius Chrysippo et Crantore dicit.
cur ita crediderim, nisi quid te distinet, audi.
fabula, qua Paridis propter narratur amorem

TESTIMONIA.

I 2. 1—16 exceptis u. 5 et 'Nestor — utrumque' Ioannes Saresberiensis policrat. 7, 9   1—4 cf. Ioannes Saresber. metalog. 1, 22: 'gloriatur Horatius se uirtutis causa relegisse Homerum, qui quid sit — dicit'   1 cf. Ausonius periocha 1 in Iliadem: 'si Homerum scriptorem Troici belli eatenus, qua Iliadem suam incipit quaque finit, percenseamus . . .'   2 'dum tu (te Porph.) declamas Romae' Porph.' ad u. 64   3 sq. cf. Ioannes Victoriensis 5, 3 p. 393 B.: 'sicut Oratius de Homero dicit: qui — dicit'   3 cf. ecbas. captiu. u. 717: 'nouit quid pulcrum, quid turpe, quid utile, falsum' uita Heinrici IIII. c. 2 [Pertz. XIIII = XII 272]: '. . . quid honestum, quid turpe, quid utile, quid non . . .'

VARIA LECTIO.

Ω″ = A′ (A a) E γ F λ′ (λ l) δ; ς″ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) ν π′ (π Lips.) σ g r υ (a l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. ν σ g r υ (a l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

I 2. AD LOLLIVM *E F λ′ δ (π′ σ a r et Fran.)* AD LOLIVM *γ* AD LOLLIVM MAXIMVM *.υ; inscriptione carent A ε (ν g et β)*
1 Maxime, *non* maxime *Meinekius praefat. p.* XXXV *cons. inscript. cod. υ; Porph.′ et schol. Γ tacent; cf. Ouid. ex P.* II 8, 2 *et* III 5, 6: 'Maxime Cotta'   loldi *E* lolli *cett.″ Pph. Porph.′ (etiam γ)*
2 *Dum ε*, Cum *ε* 1   declinas *ε* 1   3 Quicquid *A′*   pulcrum *ε*   *utile δ*   q *E*   4 Planius *A′ E γ δ* 2 *uar. (σ g r et Lips.) sch. Γ (interpret.:* 'apertius'*) Ioannes Victoriensis* Plenius *φ λ ε γ* 2 *uar. (ν ut uid. υ et β* 2 *π Fran. codd. Bland.) Ioann. Saresber. metal.* Plęnius *ψ (l)* Pplenius *δ* (Plen' *β* 1) Pulchrius *Ioann. Saresb. policr.* VII 9; 'planius, ut poeta, qui exemplis propositis multo maiore ἐναργείᾳ docet, quam quiuis philosophus, qui, cum ethicen ex professo tractet, plenius praecepta tradit. in nullo autem scriptore maiorem esse uim ἐναργείας καὶ σαφηνείας, quam in Homero, omnes uno ore affirmant' *Iacobsius*   chrisippo *F λ′ δ ε*   cratore *γ*   *dicit δ*   5 distinet *E* 1? *ψ corr. λ δ* 1 *ε (π′* 1 *l p. ras. υ* 1 *uar. et codd. Bland.)* distenet *F δ* 2 destinet *A′ E* 1? *γ (l a. ras. r pr.)* detinet *A corr. E p. ras. (β′ σ g r corr. υ)* dest::: *ν cf. c.* IIII 7, 11   6 amare *ε* 1

Graecia barbariae lento conlisa duello,
stultorum regum et populorum continet aestus.
Antenor censet belli praecidere causam.
quid Paris? ut *saluos regnet uiuatque beatus,
cogi posse negat. Nestor componere litis
inter Peliden festinat et inter Atriden:
hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
quicquid delirant reges, plectuntur Achiui.
seditione, dolis, scelere atque libidine et ira
Iliacos intra muros peccatur et extra.
rursus, quid uirtus et quid sapientia possit,
utile proposuit nobis exemplar Vlixen,

TESTIMONIA.

14 florileg. Nostradam. Otto Frisingensis prolog. lib. II p. 17
16 'Yliacos — extra' Ioannes Victoriensis 5, 1 p. 383 B.

VARIA LECTIO.

7 Grecia λ δ Grȩtia ψ barbariae *A′ E* δ 2 barbarȩ δ 1 barbarie γ *F* λ′ ε *A* 2 len*to* ε conlisa *A′ F* λ δ ε (π′) *y schol.* γ collisa *E* γ ς′ 8 reg*um* δ aestus *A′ E* γ δ 2 (σ *et* β; e: *g*) *Io. Saresber. policrat.* aestum *F* λ′ ε (π′ *r v et* 4 *Bland.*) estum δ 1 (*et Fran.*) *v euanuit.* p̄lia *interpret. gloss.* ε *et cf. serm.* I 2, 110 *et Vergil. Cir.* 340: 'sollicitos animi releuauerat aestus' 9 belli censet *E opp. cett.″* ς″ precidere *A* γ causas *Ioannes Saresber. policrat.* 10 Quid *A′ E* γ δ 2 ς″ *Ioann. Saresber.* 'deest facit' *gloss.* Γ Quod *E corr. F* λ′ δ 1 ε (*v* 1 *uar.*) Quid Paris, ut saluus regnet uiuatque beatus? *Doederlinus, sed cf. epist.* I 1, 91 Quod Paris, ut *Bentleius* saluus Ω″ ς″ *schol.* Γ solus *y* [*aliqui codd. Cruquii*] *Landinus* reget ε uiu&q; *F* beat : : : ε 11 Nestor] ne forte *A* conponere λ (ν *et* β) componere *cett.′* ς (*et* π′ *Fran.*) litis π′ lites Ω″ ς′ 12 inter] primus *coni. Bentl. ad serm.* I 7, 11 peliden Ω″ *nisi quod* pelliden *A* festinet δ 1 (*l pr.*) *y* atridem λ ς (*et Fran.*) atriden *cett.′* (π′ *l et* β) 13 Hunc *A′ E* γ 2 *superscr.* δ 2 (ν σ *g l* 2 *r v et* β) *gloss.* Γ Nunc γ *F* λ′ δ 1 ε (π′ *et Fran.*) *u.* 14 *del. Prienius, eundem post u.* 16 *ponit Ioannes Saresberiensis* 14 Quidquid *A* (*et* π 1) Quicquid *cett.′ etiam florileg. Nostradam.* delyrant ε 15 Sedicione λ ε atque] *exsectum* ε libine *A* 16 pecc : : : : : ra ε 17 Rursum *Bentleius, sic habuisse Regin.* 1 *falso existimans, et cf. epod.* 16, 10 sapiencia λ sapie : : : ε poss& *E* : : : : sit ε 18 exexplar ε ulixen *A′* γ δ (β′ ν σ *l r et Lips.*) ulyxen *F* (*et* π) ulixem *E* (*g v*) ulyxem λ uli : : : ε

qui domitor Troiae multorum prouidus urbes
et mores hominum inspexit, latumque per aequor,
dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
pertulit, aduersis rerum inmersabilis undis.
Sirenum uoces et Circae pocula nosti:
quae si cum sociis stultus cupidusque bibisset,
sub domina meretrice fuisset turpis et excors,
uixisset canis inmundus uel amica luto sus.
nos numerus sumus et fruges consumere nati,
sponsi Penelopae, nebulones Alcinoique
in cute curanda plus aequo operata iuuentus:

TESTIMONIA.

23 'Circae pocula' memorat etiam Symmachus epist. I 47 25 Seruius ad Aen. VII 19 glossarium Mai classic. auct. VIII 102 26 'et amica luto sus' Seruius ad georg. I 400 idem ad Aen. VIII 83 Isidorus orig. XII 1, 25 cf. Lactantius instit. III 8, 9: 'obscenus canis aut sus ille lutulentus' idem epit. diu. instit. c. 37: 'satius omnino non esse, quam post hominum formam, uel suem uel canem uiuere?' uu. 27—70 'Nos numerus — Testa diu' florileg. Nostradam. 27 sq. Priscianus instit. VI 17, 88. VII 4, 12 27 'fruges — nati' schol. Γ ad epist. I 4, 16. Willelmus uita s. Thomae I 197 ed. Giles. 28 sq. 'ebulotis Alcinoique in cute curam da plus aequo ·p̈· ī.' (in. Porf.) sic mendose Porph.′ ad epist. I 15, 24. imitatus est Ausonius epist. 9, 13—15: 'nam mihi non Saliare epulum, non cena dapalis, qualem Penelop(a)e nebulonum mensa procorum Alcinoique habuit nitidae cutis uncta iuuentus' cf. etiam Gellius XVIIII 9, 8

VARIA LECTIO.

19 dominator *F λ* 21 sotiis *A* 22 Peulit *E* aduersus *λ a. ras. E uar.* (*g pr.*) et uersis *γ* inmersabilis *A′ E γ F λ′ δ ς″* immers· *ε* (*σ*) īmers: *g* 23 circae *Ω″ ς″* (*et omn. codd. Cruquii* [?]) *Symmachus* circe *v g* circes, *s add. recent. m.*, *v*; circes *y* [*Montepess. uar. Petropolit. Sorbonens.* 2 *Zulichemianus* (*NB.* ~ *cod. Diuaci ap. Cruqu.!*)] *Valerius ad Ruffinum* nouit *y Valerius* 24 Que *λ* sotiis *A* 25 domina *Ω″ ς″ Seruius glossar. Mai* diua *y* turpis, et excors *Th. Schmidius et Doederlinus* turpis et excors, *alii* ex//ors *y* [*Fran.*] exsors *coni. Minos et Marklandus opp. Seru. glossar. Mai* *u.* 26 *omis. v pr.* 26 inmundus *A E γ F λ ε ς″* immundus *δ* (*a l*) īm: *g* 27 frugis *ε pr.* (*a pr.*) fruges *cett.′ ς″ Pph.′ schol. Γ ad epist.* I 4 *florileg. Nostradam.* consūmere *F* (*l*) *u.* 28 *post u.* 29 *pon. r* 1 28 penelope *E ε* (*g et β π*) penelopae *cett.″ ς* (*et Fran. Lips. codd. Bland.*) *Ausonius* penelopes *v* penelopes *y* [*Basil.*] *florileg. Nostradam.* Alcinoique, *Fea* 29 equo *λ* operata *δ* operosa *y* [*Petropolit.* 2]

cui pulchrum fuit in medios dormire dies et
ad strepitum citharae cessatum ducere curam.
ut iugulent hominem, surgunt de nocte latrones:
ut te ipsum serues, non expergisceris? atqui.
si noles sanus, curres hydropicus: et ni
posces ante diem librum cum lumine, si non
intendes animum studiis et rebus honestis.

TESTIMONIA.

32—37 'ut iugulent — torquebere' Reinerus uita Euracli 2 ap. mon. Germ. SS. XX p. 562 32 Seruius 'de nocte latrones' cod. Bernens. 172; ad georg. I 287 34—37 'ut te ipsum — torquebere' Reineri de ineptiis cuiusdam idiotae libellus [mon. Germ. SS. XX p. 600] 36 'intendant — honestis' Ioannes Victoriensis 6, 11 p. 446 B.

VARIA LECTIO.

30 Qui δ 1 pulcrum ε 31 Ad estrepitum γ Astrepitum φ citharae *A′ γ δ 2* cithare *E δ 1* chytarę φ λ′ chyttarę ψ **cessantem** *ω opp. etiam codd. Bland. et florileg. Nostradam.* **cessantum** *y* [1 *cod. Feae*] *ω* curam *A′ γ F λ′ δ E uar. ab ead. manu ut uid., ε 2 uar.* (*β′ ν π′ σ g corr. r v*) *schol. Γ florileg. Nostradam.* somnum *E ε δ 2 uar.* (*g pr.*) *y* [*π. uar. codd. Bland. Bruxell. 2 uar.*] *cf. serm.* II 7, 114: 'iam uino quaerens, iam somno fallere curam' *c.* IIII 11, 35 *sq.*: 'minuentur atrae carmine curae;' cessatum ducere *ut Plaut. Poenul. prol.* 20: 'sessum ducere' *Stich.* 139: 'uenatum ducere' *serm.* II 4, 89: 'auditum ducere' curā (melius curā) (*sic*) *y* [*Bamberg.*] cessatam ducere curam *I. Scaliger* cessantem ducere Somnum *uel* somnum *Bentleius.* Ad strepitum citharae, cessatum, educere curam *Rosellus* Ad . . . cessanti incidere curam *Tunstallus* Ad st. c. cessantem ducere *κούρην Praedicowius* *uu.* 32—64 *post epist.* I 1, 51 *transponendos censent Torrentius et D. Heinsius* *uu.* 32 *sq. inuerso ordine exhibent y* [*Bamberg. Parisinus* 7976 *Valentian.* 1]

32 hominem *A′ E F λ′ δ ε* (*ν π′ g r v et β V*) homines *A corr. γ* (*σ et Fran.*) *Seruius flor. Nostr. Reinerus; cf. Ouid. amor.* III 8, 21: 'quotiens hominem iugulauerint'. *Docderlinus falso ante* homines *distinguit* surgunt] uigilant *Seruius florileg. Nostradam.* 33 Tu te ipsum ut serues *coniectauit Bentleius* atqui *A′ E γ δ 2 ς″ Reinerus* atque *F λ′ δ 1 ε* (*ν π′ et V*) *florileg. Nostrad.* atquin *v 1 y*

34 Si oles *ε 1* noles *A′ E γ F δ ε 2 ς″* (*et* 4 *Bland.*) *Reinerus* nolis *λ′* (*g r pr. v*) *ω florileg. Nostradam.* curres *A′ E 1 γ ε 1 δ 2* (*ν 1 π′ σ g r et* 4 *Bland.*) *schol. Γ Reinerus* cures *F λ′ δ 1 E p. ras.* (*β′ ν 2 v*) *florileg. Nostradam.* quaeres *Ieuerus ad Lucan.* III 657 hidropic' δ hydropicus *cett.″* 36—39 *desunt quaedam in ε* 36 Intendes *Ω″* Intendens *ν π′ r pr.* Intendas *y* [*π 2*] *florileg. Nostradam.*

inuidia uel amore uigil torquebere. nam cur
quae laedunt oculum festinas demere: siquid
est animum, differs curandi tempus in annum?
dimidium facti qui coepit habet: sapere aude;
incipe! qui recte uiuendi prorogat horam,
rusticus expectat dum defluat amnis: at ille
labitur et labetur in omne uolubilis *aeuom.
quaeritur argentum puerisque beata creandis
uxor et incultae pacantur uomere siluae.
quod satis est cui contingit, nil amplius optet.

TESTIMONIA.

cf. Hieronymus comment. in Zachariam II 6 [Vallars. VI 826] Horatio non nominato: 'dimidium facti qui bene coepit (cepit) habet' item hunc uersum laudat Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 inter 'flosculos epistolarum Oratii'. Ausonius epigr. 81: 'incipe: dimidium facti est coepisse' 40 cf. Auson. de conexis p. 198 Bip.: 'incipe, quidquid agas! pro toto est prima operis pars' 'et quod ait Horatius: sapere aude: ne non te ratio subiuget prius quam metus' Augustin. de quantit. animae 41 [t. I 421 Ben.] 42 sq. Ioannes Saresberiensis epist. 263 42 imit. Iuuenalis 14, 25 sq.: 'rusticus expectas, ut non sit adultera Largae filia' 43 cf. Ouid. met. X 519: 'labitur occulte fallitque uolatilis aetas'

VARIA LECTIO.

38 Que *λ* ledunt *E F λ δ* 1 oculum *E F λ′ δ* 1 (*ν π′ σ* 2 *r et* 2 *Bland.*) *Bentl.* oculos *A′ γ λ corr. δ* 2 (*β′ σ* 1 *g v et* 2 *Bland.*) *florileg. Nostradam. defic. ε* siquod *F λ′* (*ν v corr.*) *opp. florileg. Nostradam.* (*et* 4 *Bland.*) 39 difers *A* curanti *ε* 40 cepit *δ* 1 sapere *λ* 41 uiuendi qui recte *A′ γ F λ′ δ ε* (*β′ ν π′ σ* 1 *r v*) qui (quis *Pf.*) recte uiuendi *E* (*σ* 2 *g*) *Pph.′ Bentleius, in altera lectione ambiguum esse putans, utrum* recte uiuendi *uelit an* recte prorogat; *cf. art. poet.* 29 *et uar. lect.* I 18, 74; *schol. r in marg.*: 'ORDO. Qui prorogat horam recte uiuendi' uiuendi recte qui *y ω flor. Nostr.* 42 exspectat *δ* defluat] fluat *A pr. ε* (*σ pr.*) amnis] ãnis *φ*

illi *E* 43 ^inuolubilis ôm̄e *γ* aeuum *Ω″* 44 Queritur *γ λ δ* 45 inculte *λ* placantur *Wakefeldius* perarantur *Nodellius opp. florileg. Nostradam. et cf. Germanicus in Arat. phaenom. p.* 96 *ed.* 1589: 'fructusque dabat pacata colono sponte sua tellus'

u. 46 *del. Lehrsius* 46 Quod *ε* conti(n)git *λ δ ε* (*et β*) contingit *cett.′ ς′* (*et Fran. V* [?] *cum alio Bland.*) *flor. Nostr.* continget (†i) *r* contigit *y* [2 *Bland.*] contigerit *Doederlin.* contigit, is *Stallbaum. cum y* [*V, per lituram*]; contigit, hic *y Lambinus* nihil *A′ γ δ ε* (*ν π′ et Fran. V sed per lituram*) nichil *g* (*et β*) *flor. Nostr.* nil *E F λ′* (*σ r v*)

non domus et fundus, non aeris *aceruos et auri
aegroto domini deduxit corpore febris;
non animo curas: ualeat possessor oportet,
si comportatis rebus bene cogitat uti.
qui cupit aut metuit, iuuat illum sic domus et res
ut lippum pictae tabulae, fomenta podagram,
auriculas citharae collecta sorde dolentis.
*sincerumst nisi uas, quodcumque infundis acescit.

TESTIMONIA.

47 sq. Hildebertus moral. philosoph. p. 988 51 sq. 'qui capit (sic) — podagram' Hildebertus moral. philos. p. 988 53 'collecta sorde dolentis' Probi appendix p. 195 K. 54—60 'sincerum est uas, ei si quodcunque infundas — et mens' Hildebertus moral. philos. p. 980
54 florilegium Parisin. 8818ᵃ; glossarium Mai class. auct. VIII 15 ecbasis captiui u. 321 Reineri uita Reginardi 1 [mon. Germ. SS. XX p. 571]

VARIA LECTIO.

cf. appar. crit. ad epist. II 1, 17. 31 optes *A* opte et *γ uu.* 47—49 *omis.* *ν* 1 (*et β* 1) 47 eris *A λ* aceruus *Ω″* *ς* (*et β* 2 *π′ Fran.*) *florileg. Nostradam.* 48 domui *ε* dedux̄ *δ* deduxit *cett.″* *ς* (*et β* 2 *π′ Fran.*) *gloss. Γ flor. Nostr. pr. Hildeb.* deducit *y flor. Nostr. corr.* deducet *υ* 2 *uar. y* deducunt *y* febris *y* [*π* 1 *Reginens.* 1] febres *E* 1 *F λ′ δ* 1 *ε A* 2 (*ν* 2 *g r* 1 *υ et β* 2 *Fran. Lips.*) *Hildebertus* febrem *A′ γ E* 2 *δ* 2 (*σ r* 2) *florileg. Nostradam.* ['febres. alii febrem quoque, alii febrim habent' (?) *Cruq.*] 49 poṡsessor *A*
50 conportatis *γ F λ δ* (*ν σ r et Lips.*) *florileg. Nostradam.* comportatis *A′ E ε* (*β′ g l υ et π*) 51 aut] a̅u′ (†aut) *δ* ac *υ y opp. florileg. Nostr. Hildeb.* et] aut *A uar. flor. Nostr.* //et *δ* et *cett.″* *ς″* (*et Bland.*) ac *y* 52 lyppū *F λ′* picte tabule *λ* (*g*) *florilegium Nostradamense* pictae tabulae *cett.″* *ς″* tabulae pictae *y Hildebertus* pictae *in marg. σ* fomenta *Ω″* *ς″* *Pph.′* *florileg. Nostradam.* tomenta *Bouhierus opp. Burmann. ad anthol. Lat.* II *p.* 485 podagra *ε* 1 podagram *cett.″* *ε* 2 *ς″* *Pph.′* *florileg. Nostradam. Hildebert.* podagrum *y* [*Pottieri cod.* 10 (?) *et* 1 *apud Oudendorpium ad Appul. met.* V *p.* 339 *Dessauiens.* II] *Bentl. opp. Doederlin.* I 83; *abstractum positum pro concreto* 53 cytharae *F λ′ δ ε* cithare *E* dolentis *A′ γ* (*et π* 1) *Probus* dolentes *A corr. E F λ′ δ ε ς* (*et β′ Lips.*) *florileg. Nostradam.* 54 Sincerum est *Ω″* *ς″* Sincerum, *om.* est *florileg. Nostradam. Parisin.* 8818ᵃ *glossarium Mai ecbasis captiui* infundit *δ* (*et β* 1) acescit *A E pr. F λ′ δ* (*β′ ν π′ σ r υ*) *florileg. Paris.* 8818ᵃ *glossarium Mai ecbasis captiui* acessit *E corr. γ* 1 *ut uid. ε* 1 (*a*

sperne uoluptates: nocet empta dolore uoluptas.
semper auarus eget: certum uoto pete finem.
inuidus alterius macrescit rebus opimis:
inuidia Siculi non inuenere tyranni
maius tormentum. qui non moderabitur irae,
infectum uolet esse, dolor quod suaserit et mens,
dum poenas odio per uim festinat inulto.
ira furor breuis est: animum rege; qui nisi paret,
imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catena.

TESTIMONIA.

55 Hieronymus aduersus Iouinianum II c. 12 [Vallars. II 342a] Ioannes Saresber. policrat. 8, 6 Hieronymum laudans 56 'semper auarus eget' Hieronymus comm. in Ecclesiasten c. 5 [Vallars. III 430c] Isidorus orig. X s. u. 'auarus' Columbanus ad Sethum u. 37; florileg. Paris. 8818a; in Aquigrano palatio u. 67 ed. Dümmler. [Haupt. antiqu. Germ. annal. XII 463] 'certum — finem' Ioannes Saresberiensis policr. VII 23 57—59 'inuidus — tormentum' florilegium Paris. 8818a Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68; sed utrobique et in florileg. Nostradam. post u. 57 hic legitur pentameter: 'et uidet illius prospera cum lacrimis' 57 Lactantius ad Statii Theb. I 127 58 sq. cf. Ioannes Saresberiensis policr. VII 24: 'nec leue tormentum credas (sc. inuidiam), quo nullum grauius potuerunt Siculi excogitare tyranni' u. 61 om. floril. Nostrad. 62 sq. floril. Par. 8818a Hildeb. mor. phil. p. 980 Vincent. Bell. specul. histor. VII 68 62 cf. Seneca de ira I 1, 2: 'quidam ex sapientibus uiris iram dixerunt breuem insaniam' Themistius or. de amicitia p. 7 D.: 'ἐγὼ δ' οἶμαι τὴν ὀργὴν μανίαν ὀλιγοχρόνιον εἶναι'

VARIA LECTIO.

pr.) *Hildebertus* acesit ε *p. ras.* (*g corr.*) acestit γ 2 ascessit *florileg. Nostradam.* 55 Semper uoluptates nocent ε 1 *ut uid.* Spne ε empta] *omis. A pr.* dolor : : ε 57 macrescit δ *ut uid.* macrescit *cett.*" ς" *cons. r* marcescit σ 1 *y floril. Nostr. et Parisin.* 8818a *Hildebertus Vincentius* *de pentametro post hunc uersum in florilegiis interpolato uide testim.* *u.* 58 *omis.* δ 1 58 Inuida ε 59 maius] magis *florileg. Parisin.* 8818a *opp. Nostradam.* irae *A' E γ ε* (*et Lips.*) *Pf. gloss. Γ* ire *a* 2 *g l* 2 (*et fort. Lips.* 1) *florileg. Nostradam.* iram *F λ'* 1 δ 1 *A* 2 (*et π* 1) aeuum *Pph.*: *posteriora tempora uerbum moderari cum accusatiuo coniungere solebant* 60 uelet ε et mens] exmens *y H. Stephanus opp. florileg. Nostradam. et uide Rothmaler. de Hor. uerborum inuentore, Berol.* 1862 *p.* 21 amens *y* [*cod. Vatic.* (?) *in Mureti uar. lect.* 18, 3]; *habemus* ἓν διὰ δυοῖν 62 furor ε beuis ε *pr.* 63 Impera, et hunc *y* [*H. Stephani cod. uetustus* (?)] coupesce *A γ F λ* (ν) compesce *E δ ε ς" florileg. Nostradam.* catena *A' γ F λ' δ ε ς"* (*et r corr.*)

fingit ecum tenera docilem ceruice magister
ire uiam qua monstret eques: uenaticus, ex quo
tempore ceruinam pellem latrauit in aula,
militat in siluis catulus. nunc adbibe puro
pectore uerba puer, nunc te melioribus offer.
quo semel est inbuta recens, seruabit odorem
testa diu. quodsi cessas aut strenuus anteis,
nec tardum opperior nec praecedentibus insto.

TESTIMONIA.

66 sq. cf. Willelmus uita s. Thomae [Giles. I 183]: 'ceruinam pellem postquam latrauit in aula, militat in syluis catulus' Seruius ad Aen. VII 480: 'ceruinam catulus pellem latrauit in aula' 67—70 'nunc adbibe — diu' Reineri uita Wolbodonis 1 [mon. Germ. SS. XX p. 565] 68—70 'nunc te — diu' Hildebertus moral. philos. p. 983

69 sq. 'quo — diu' Augustinus de ciuit. I 3. florilegium Paris. 8818ª Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 Ioannes Saresberiensis policrat. VI 4 metalog. II 7 Hincmarus Remensis epist. ad Carolum III Crassum c. 1 [historiae Francorum scriptor. ed. du Chesne II 485ᵇ] idem ad episcopos quosdam Franciae epist. c. 1 [II 487ᶜ]; uita s. Anselmi c. 4 [Giles. V 314] cf. Ioannes Saresberiensis policr. VII 9: 'quoniam et testa diutius seruat odorem eius, quo semel est imbuta recens' Hieronymus epist. 10 ad Paulum [Vallars. I p. 25ª]: 'etiamsi aqua plena sit, tamen eundem odorem lagoena seruat, quo dum rudis esset, imbuta est' 69 florilegium Paris. 8069 omisso 'est'

VARIA LECTIO.

Hildebertus cathena *florileg. Nostradam.* at enis *E* 1 catenis *E* 2 (σ 2 *g*) *y* [*Bruxellens. Valentian. Zulichem.* 2 *aliqui codd. Cruquii*] cathenis *florilegium Paris.* 8818ª catenę *r pr.* 64 fingite cum *Pph.'* ecum *v pr. ut uid. cons. Pph.'* equm *v corr. florileg. Nostr.* aequū δ *ut uid.* haequū φ aequū ψ equum *cett.'' ς''* 65 qua *E* (ν 1 ? *l*) *y* [*Bruxell. p. ras. Petrensis Valentian.* 1] *Bentl.* quam *cett.'' ς'' florileg. Nostradam. cf. Liu.* XXXII 11: 'pedites iubet, qua dux monstraret uiam, ire' *Vergil. Aen.* I 418: 'corripuere uiam interea, qua semita monstrat' monstret *E* γ *F* λ' δ ε (β' π' *a r*) mostret *A* monstrat ν σ *g v y* [*Bruxell.*] *florileg. Nostradam. Bentl.* ęquęs *A* 66 Ceruinam pellem latrauit tempore in aula γ pellā φ p//ellē ψ puellā *F* 1 ? lacerauit *y opp. etiam Seru. florileg. Nostradam.* 67 adbibe *A' E* γ *F* λ' ε ς' (*et* 4 *Bland.*) adhibe δ 1 *aut pr. ut uid.* (β' *g*) *florileg. Nostr.* adibe σ 1 ? *r* ad^b^ibe σ 68 Pectorę *A* 69 inbuta *A' E* γ *F* λ' ε 1 (π' σ *et* β) imputa δ 1 imbuta δ 2 ε 2 (ν *a* 2 *aut corr. l r v et Fran.*) *florileg. Nostradam. et Parisin.* 8069 Ib: *g* recens] *omis.* ε 1 *add.* ε 2 *uu.* 70. 71 quodsi — insto] *del. Lehrsius* 70 strennuus *E* 71 operior *A'* γ oppẹrior *E* opperior *cett.'* nęc *A* ne^c^ *E* precedentibus γ

III

Iuli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Augusti priuignus, scire laboro.
*Thraecane uos Hebrusque niuali compede uinctus,
an freta uicinas inter currentia turris,
an pingues Asiae campi collesque morantur?
quid studiosa cohors operum struit? hoc quoque curo.
quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
bella quis et paces longum diffundit in *aeuom?
quid Titius, Romana breui uenturus in ora,
Pindarici fontis qui non expalluit haustus,

TESTIMONIA.

I 3. 2 scire laboro] isdem uerbis hexametrum finit imitator Horati Persius 2, 17 3 'compede uinctus' ecbas. captiui u. 248 et 308 9 cf. Auson. Mosell. u. 476: 'ibis in ora hominum laetoque fouebere cantu'

VARIA LECTIO.

I 3. AD IVLIVM FLORVM *E γ F λ' δ* (*π' σ a r v et Fran.*) *schol. Γ; y* [*Petropol. cons. Sorbonens.*] *add:* SATYRARVM SCRIPTOREM. *inscriptione carent A ε* (*v g et β*) 1 milit*et δ* militet *cett.'' ς''* (*et Bland.*) *Pf.* militat *y* horis *E* 2 priuigenus *γ* Threca *E* Tracha *γ F λ* Thraca *cett.'* ebriusq; *E* conpede *A* (*et β*) *Pph.* compede *cett.' ς* (*et π' Fran.*) *Pf.* *u.* 4 *ad marg. A* 4 an] ac *Pph.'* uicin*as inter A; nas inter suppleuit A* 2, *abscisso A* 1; *item rres in* turres currencia *λ* turris *γ* 1 (*v* 2 *a g*) *y* [*Bruxellens.* 1 *Mellicens. Parisin.* 8214] *Pph.'* tur*res A* turres *E F λ' ε δ* 2 (*β' σ r v et Lips.*) *Porph.' bis in interpretat.* terres *δ* 1 terras *v* 1 † turr(e)is *y* [*V cod. Silu. ap. Cruq.*] praetulit *Bentl.;* terras *y* [*π*]; *schol. Γ:* 'turres dixit has ciuitates, quia in alto sunt positae' *cf. Lucan.* VIIII 954 *de his ipsis oppidis:* 'Threiciasque legit fauces et amore notatum aequor et Heroas lacrimoso litore turres' lectio 'terras' propter terrarum *u.* 1, unde nata est, improbanda esse uideatur 5 coll(b)es cam(a)piq, *σ* mor(e)antur *v* 6 choors *A'* coors *γ* operum] *omis. γ pr.* struit *Ω'' ς''* struat *v σ* 2 haec quoque *ω* 7 augus *A* sumit *Ω'' ς''* sumat *v σ* 2 sūmit *g* 8 paces] pacis *σ pr. y* pacem *y cf. epist.* II 1, 102 *Lucret.* V 1229 *Plaut. Pers. u.* 753 *schol. Γ:* 'Noue dictum, cum grammatici negent plurali numero declinari' diffundat *v σ* 2 aeuum *Ω''* 9 *t*icius *ε* ticius *A γ* 10 Pyndarici *F λ* haustus] 'Haustu] num haustu?' *Pph.' Porph.' sed cf. Symmach. epist.* 9, 88 *p.* 174 *Sciopp.:* 'Gallicanae facundiae haustus requiro'

fastidire lacus et riuos ausus apertos?
ut ualet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
Thebanos aptare modos studet auspice Musa,
an tragica desaeuit et ampullatur in arte?
quid mihi Celsus agit, monitus multumque monendus,
priuatas ut quaerat opes et tangere uitet
scripta Palatinus quaecumque recepit Apollo,
ne, si forte suas repetitum uenerit olim
grex auium plumas, moueat cornicula risum
furtiuis nudata coloribus? ipse quid audes?
quae circum uolitas agilis thyma? non tibi paruom
ingenium, non incultum est et turpiter hirtum:
seu linguam causis acuis seu ciuica iura
respondere paras seu condis amabile carmen,
prima feres hederae uictricis praemia. quodsi

TESTIMONIA.

14 'tragica — arte' glossarium Mai classic. auct. VIII 55 16—20 'Priuatas — coloribus' Reineri de ineptiis cuiusdam idiotae libell. 2 [mon. Germ. SS. XX p. 603] 17 cf. Ioannes Saresberiensis policrat. II 26: 'scripta Palatinus qu: tenebat Apollo' 18—20 'quod (quid Vincent.) si forte — coloribus' florileg. Nostradam. Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 18 sq. cf. Auianus fab. 5, 3: 'ne detracta grauem faciant miracula risum' 19 'moueat — risum' Seruius ad Aen. XI 522 23—25 'seu ciuica — prima feres hercle uictricis praemia palmae' Pseudoacron uolgatus (Wolfenbutt.) c. I 10, 1; non noster Acr. 24 Pseudoacron uolgatus ad art. poet. 436, non noster Acr. 25—29 'Quod si — cari' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

12 Vt *ua*l*et* ε minit ε 14 thragica *E* traica *A* desaeuit *E* φ (*a*) deseuit *cett.*′ ς″ a̤ūrtes γ 15 $\overset{\dagger agit}{\text{ait}}$ γ $\overset{g}{\text{ail}}$ δ agil *cett.*″ ς″ *Pph.*′ 16 querat *E* γ λ $\overset{s}{\text{uitæ}}$ φ 19 cornicula Ω″ ς″ *flori-leg. Nostradam. Reinerus* uulpecula *Seruius cf. adnotat. epist.* I 7, 29 risu ε 20 mundata ε *a. ras.* 21 thima *E* γ δ ε $\overset{\vee}{\text{paruom}}$ *y* [π] paruum Ω″ ς (*et* β′ *Lips.*) 22 nõ λ et *A*′ *E* γ δ ε (ν σ *g* υ *et* β π 1) *Bentl.* nec *F* λ′ (*r* υ 1 *uar. et* π 2 *Fran. Lips.*) non *y* hyrtum *F* λ′ hyrcum γ 23 ciuia ε 24 Responsare *E* 25 hederae *E* 1 γ φ δ ε (ν *l* 2 *aut corr.* υ *et Fran.*) $\overset{h}{\text{ederę}}$ ψ edere λ ęderae *A* (*a* 2) ederae *E* 2 (σ *a* 1 *l* 1 *aut pr. r*) premia *A* φ quod si] ꝙ si *E* 1 quidsi *l pr.* *u.* 26 *post u.* 27 *pon. Hitzigius; ordi-*

frigida curarum fomenta relinquere posses:
quo te caelestis sapientia duceret, ires.
hoc opus, hoc studium parui properemus et ampli,
si patriae uolumus, si nobis uiuere cari.
debes hoc etiam rescribere, sit tibi curae
quantae conueniat Munatius, an male sarta
gratia nequiquam coit et rescinditur ac uos
seu calidus sanguis seu rerum inscitia uexat
indomita ceruice feros? ubicumque locorum

TESTIMONIA

28 sq. Ioannes Victoriensis p. 271 B. 28 "'parui properemus' ut e contrario 'ampli' diuites dicuntur" schol. Vergil. eclog. 7, 29 29 cf. ecbasis captiu. u. 516: 'si uolumus genti, si nobis uiuere cari' 31—35 'Heu male parta — Diuitis' florileg. Nostradam. 31 sq. Hieronymus contra Ruffinum I 1 [Vallars. II 459[b]]: 'Flaccus quoque in epistola quam scribit ad Florum: male, ait, sarta gratia nequidquam coit et rescinditur' 32 cf. Petronius 113: 'credo ueritus, ne inter initia coeuntis gratiae recentem cicatricem rescinderet'

VARIA LECTIO.

nem cum aliis libris tum et florilegio Nostradamensi traditum retinere maluimus cons. Porph.' 26 tormenta *coni. Iones u.* 27 *omis.* ε *pr.* 27 caelestis Ω'' celestes *florileg. Nostradam.* sapiencia λ

29 patrie $\gamma\ \lambda$ uulumus (†uolum') ε cupimus v *opp. Pph.' florileg. Nostradam. Ioann. Victoriens.* kari $v\ y$ [*Basil. Petropolit.*] 30 sit $A'\ E\ \gamma\ F\ \lambda'\ \varepsilon\ \delta\ 2\ \varsigma''$ (*et omn. codd. Cruq.*) *Pph.' Porph.' gloss.* Γ; si δ 1 A *p. ras.* y; sit, t *in ras.* v: *ergo* sit v 1, si v 2, sit v 3; si tibi curae est *Bentl. ex coniectura.* 'deest an, ut sit sensus: an sit tibi curae Munatius' *Porph.'* cure λ 31 Quante $A\ \lambda\ \delta$ 1 Quam te *Muretus* conueni//// A conuenit E *pr.* (a) minatius $v\ a$ 1 (*et* π *pr.*) minacius g (*et Lips.*) numatius $v\ y$ 32 Gracia $A\ \varepsilon$ nequiquam $E\ \gamma$ 1 $F\ \lambda'\ \delta\ \varepsilon$ ($v\ \sigma\ a\ r$ 2 v *et* $\beta\ \pi$) *Pph.' Porph.'* nequicquam $A\ \gamma$ 2 (*et Fran. Lips.*) *florileg. Nostradam.* nequitquam g ne qui//quam r cogit γ ac $\Omega''\ \varsigma''$ *flor. Nostr.* at (†o) $v\ y$ at $y\ \omega$ *ante Bentl.*
33 Seu . . . seu γ 2 *superscr.* (σ) y [*Gronou.* 1 *Zulichem.*; Seu *etiam miniator cod. Paris.* 8214] ω [*Venet.* 1481] Heu . . . heu $\Omega''\ \varsigma''$ (*et omn. Bland.*) Heu . . . et *florileg. Nostradam.* aut . . . aut *interpret. schol.* ε *cons. schol.* Γ rerum] ueri *suspic. Bentl. opp. florileg. Nostradam.* insciscia ε uexat E uersat y 34 ferox γ 1 locorum] colorum A

uiuitis, indigni fraternum rumpere foedus,
pascitur in uestrum reditum uotiua iuuenca.

IIII

Albi, nostrorum sermonum candide iudex,
quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
scribere quod Cassi Parmensis opuscula uincat,
an tacitum siluas inter reptare salubris,
curantem quicquid dignum sapiente bonoque est?
non tu corpus eras sine pectore: di tibi formam,
di tibi diuitias dederunt artemque fruendi.
quid uoueat dulci nutricula maius alumno,

TESTIMONIA.

35 cf. ecbasis captiu. 519: 'indigni quocunque sumus disrumpere foedus'

I 4. uu. 8—14 florileg. Nostradam. 8—11 'quid — crumena' Ioannes Saresberiensis metalog. I 7

VARIA LECTIO.

35 *ru*mpere δ fedus λ foedus *cett.' commate post* uiuitis *omisso punctum post* foedus *pon. cum alii tum Doederlinus*
36 *P*ascitur δ

I 4. AD ALBIVM TIBVLLVM (TEB: *a; om.* σ) *E* γ (σ *a et Lips.*) AD ALBIVM (TEB: *add. Fran.*) ELEGOR̸ (ELEGIUM *F*λ'*v* ELEGIORŪ π *r* 1 *et Fran.*) SCRIPTOREM *F* λ' δ (*r p. ras. v cons. Fran.*) 1 AALBI *A* 2 regine *E* 3 cassi *A' E* γ ε *pr. ut uid. Pph.'* cassii *F* δ *a. ras.* ε *corr.* casu λ 4 interreptare δ ε (σ *g r v* 1) inter reptare *A' E F* λ' (β' π' *v* 2) *Pph.' cons.* γ*; perexiguo interuallo plures: interreptare alibi non inuenitur* reptare] tēptare γ *pr.* salubris γ 1 (σ 2 *et* π 1) *Pph.'* salubres *cett.''* ς (*et* β' *Lips.*) 5 quicquid *Ω''* ς (*et* β' *Lips.*) quitquit *g* quidquid *y* [π *a. ras.*] bonumque γ (*et* π *a. ras.* π *uar.* 1 *Bland.*)*; ν parum liquet* 6 cum tu corpus eras sine pectore, di *Mutherus* eris *Praedicowius et Horkelius* di *A' E* γ *F* λ' dii δ ε ψ *corr.* λ 2 Di *A' E* γ φ λ' Dii ψ δ ε 7 diuicias λ dederunt *A'* γ *F* λ' δ ε (*v* 1 *et* β 1 *ut uid.* π 1 *omn. Bland.*) dederant *E* λ *corr.* (ν σ *g r v* 2 *et Fran. Lips.*)*; schol. Γ:* 'metri ratione breuem syllabam fecit dederunt' *gloss.* ε *repetiit in margine DEDERUNT ut formam memorabiliorem. Tibull.* IIII 5, 4: 'dedĕrunt' *et cf. Hor. epod.* 9, 17 *serm.* I 10, 45 8 foueat ε 1 maius] magis *A*

qui sapere et fari possit quae sentiat, et cui
gratia fama ualetudo contingat abunde,
et mundus uictus, non deficiente crumina?
inter spem curamque, timores inter et iras
omnem crede diem tibi diluxisse supremum:
grata superueniet quae non sperabitur hora.
me pinguem et nitidum bene curata cute uises,
cum ridere uoles, Epicuri de grege porcum.

TESTIMONIA.

12 sq. tractatus de duce Ernesto 38 [VII 247 H.], sed 'credo' . . . . 'mihi' 13 sq. Thomas Cantuarensis epist. 325 [p. 231 Gil.] Ioannes Saresberiensis policrat. II 27 13 cf. Martial. IIII 54, 3 sq.: 'si sapis, utaris totis, Colline, diebus, extremumque tibi semper adesse putes' 14 Hildebertus moral. philos. p. 976 uita Adalberonis c. 12 [Pertz. XIIII = XII 135] ecbasis captiui u. 219 15 sq. Hieronymus aduersus Iouinianum II c. 12 [Vallars. II 342*] idem huc respicit adu. Iouin. II c. 36: 'Epicurum nostrum sudantem in hortulis suis, inter adulescentulos et mulierculas alloquamur; fauent tibi crassi, nitidi, dealbati . . . quoscumque formosos, quoscumque calamistratos, quos crine

---

VARIA LECTIO.

9 Quam sapere et fari ut possit, quae sentiat, utque *Lambinus* Qui E_1 δ_1 ε_1 (*l et* β_1 4 *Bland.*) *Cui* ε Quiⁿ ψ λ δ_2 (*et* π) Quin φ Quin *A′γ* E_2 (*g r et Lips.*) Quam ν σ υ (*et Fran.*) *y floríleg. Nostradam. Ioannes Saresber.* 'nisi ut' *gloss. Γ* quae] q.[ue] *A* 10 Gracia *A* ualitudo γ (β′ *g r* 1) *florileg. Nostradam.* continguat ψ *a. ras. y* contingit δ_1 habunde γ δ ε 11 Et mundus *A′E* γ δ_2 (β′ ν σ *g r et* π *corr. Lips.*) *Ioannes Saresber.* Et modus et *F* λ′ δ_1 (υ *et* π *a. corr.*) *flor. Nostradam.* Et mudus (n supra) ε: *gloss. Γ*: 'i. e. moderata uita'. Et domus et *Bentleius*, *sed cf. Ammian. Marcellin.* XXVIIII 5: 'mundiore uictu stipendioque milite recreato' *Auson. grat. act. p.* 291 *ed. Bipont.*: 'uictum, uestitum, supellectilem, munda, non splendida' *epist.* I 5, 7: 'munda supellex' crumina *A′γ F* δ ε (ν π′ *r*) crumena *E* ψ *corr.* λ′ (β′ σ *g* υ) *florileg. Nostradam. cf. Iuuenal.* 11, 38: 'deficiente crumina' (*uar.* culina) Camena *Boivinus* *uu.* 12—14 *hic delendos et post epist.* 3, 19 *transponendos esse censuit Schützius opusc. p.* 334 *opp. florileg. Nostradam.* tumores inter et iram *E* (*non g*) *sed cf. Statius Theb.* V 425 *sq.*: 'postquam timor iraque cessit uoltibus' iram *E y* [*Basil.*] 13 supraemū *A* *u.* 14 *om. g opp. florileg. Nostradam.* 14 super ueniat *A* 1 ε 1 (*l* 1) *opp. florileg. Nostradam. ecbas. captiui Hildebert. Thom. Cantuarens. uita Adalberonis* que λ 15 curata δ curuata *l* 1 *u.* 16 *pars non extat in* ε 16 cū grege *E*

V

Si potes Archiacis conuiua recumbere lectis
nec modica cenare times holus omne patella,
supremo te sole domi, Torquate, manebo.
uina bibes iterum Tauro diffusa palustris
inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum:
si melius quid habes, arcesse, uel imperium fer.
iamdudum splendet focus et tibi munda supellex.
mitte leuis spes et certamina diuitiarum
et Moschi causam: cras nato Caesare festus
dat ueniam somnumque dies; impune licebit
aestiuam sermone benigno tendere noctem.

TESTIMONIA.

composito, quos rubentibus baccis uidero de tuo armento sunt, immo inter tuos sues grunniunt' Ioannes Saresberiensis policrat. VIII 6 laudans Hieronymum

I 5. 7 cf. vita Benedicti abbatis Clusensis c. 6 [Pertz. XIIII = XII 201]: 'splendeat ut focus, sciphorum, lancis et cantari esset munda supellex' 8 florileg. Nostradam. 11 cf. Hieronymus epist. 130 ad

---

VARIA LECTIO.

AD TORQVATVM *E γ F λ′ δ* (*σ a r v et Fran. Lips.*), *E* (*et Lips.*) *y add.* ORATOREM 1 archiacis *Ω″ ς″* (*et codd. Bland.*) *schol. Γ Pph.′ Porph.′* archiacis *ν* († arcaicis) archaicis *y ω commentator Cruquianus* arcanis *y* 'Archias breues lectos fecit, inde Archiaci dicti sunt' *Porph.′*

2 cęuare *γ ε* cenarę *A* olus *E Pf.* holus *cett.″ ς″ Pph.* 4 tauro *δ* palustris *ε* (*g r et π 2 Lips.*) *y* palustri *A′ 1 δ 1 ?* (*et Fran. 2 uur.*) palustres *cett.′ A′ 2 δ 2 ς* (*et β′ π 1*) 5 menturnas *γ* (*a*) meneturnas *A* sinuesanum *γ δ* 6 Si *Ω″ ς″* (*et omn. codd. Cruquii*) Sin *ω: hac uero particula nusquam utitur Flaccus* arcesse *A′ γ F λ′ δ ς″* arces se *ε* accerse *E* (*l 2 v*) *cf. Fea ad h. l.* inperium *λ* (*ν*) īp: *g* fer] *euanuit ε u. 6 post u. 7 pon. y* [*1 cod. Feae*] *Fea; u. 7 in margine exhibet y* [*Bruxell.*] *u. 7 del. Gruppeus*

7 Iam dudum (Iamdudum *δ a Lips. alii*) *Ω″ ς″* iandudum *Hauptius* supelex (l) *δ* 8 leuis *A′ E γ 1* (*ν σ 2 g r pr. ? et π*) leues *cett.′ A 2 γ 2* (*β′ σ 1 v et Lips.*) *floríleg. Nostradam.* diuiciarum *A, ε non liquet;* diuitiorum *Doederlini suspicio opp. florileg. Nostradam.* 9 Moschi c:] c: Moschi *y editores quidam* (*Fea Meinekius alii*) *opp. Ω″ ς″ Pph.′* cesare *A λ* f : : : : s *ε* 10 sonumque *γ* inpune *A γ λ δ ε* (*ν π′ σ et β*) *Pph.* impune *E F* (*a g l r v et Fran.*) *Pf.* lic : : : *ε* 11 Estiuā *A* Aestiuam *cett.′* Festiuam *y* [*Berolin.* I

quo mihi fortunam, si non conceditur uti?
parcus ob heredis curam nimiumque seuerus
adsidet insano. potare et spargere flores
incipiam patiarque uel inconsultus haberi.
quid non ebrietas dissignat? operta recludit,
spes iubet esse ratas, ad proelia trudit inertem,
sollicitis animis onus eximit, addocet artis.

TESTIMONIA.

Demetriadem [Vallars. I p. 991e]: 'numquam dies tibi longi erunt; sed, quamuis aestiuis tendantur solibus, breues uidebuntur' 12—14 'Quo — insano' florileg. Nostradam. 12 'quid michi diuitie, si non conceditur uti?' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 uu. 16—20 florileg. Nostradam. 16—19 Hildebertus moral. philos. p. 986 16 schol. Γ epist. I 7, 6

VARIA LECTIO.

1 *cod. Bormansi (Zimmermanni annal.* 1838 *p.* 616) *Louaniensis Sorbonens.* 1 *ut uid.*] *Meinekius; gloss. Γ interpret.*: 'breuem', *et cf. Hieronym. quem supra laudauimus et Calpurn. ecl.* 1, 1—3: 'nondum Solis equos decliuis mitigat aestas, quamuis et madidis incumbant prela racemis et spument rauco feruentia musta susurro'. *denique lectio* 'festiuam' *propter* 'festus' *u.* 9 *minus probanda esse uidcatur*

extendere *y ω* *uu.* 12—20 *del. Gruppeus* 12 quo] Quod *γ* Quid, *uar.* quo *σ* Quo *etiam florileg. Nostradam.* fortunam *E F λ'δ a. ras.* (*π'g* 1 *r*) *gloss. ε et ut uid. A* 1' *ε a. ras.*; fortuna *γ δ p. ras.* (*β'σ g* 2 *v*) *florileg. Nostradam. et ut uid. A* 2' *ε p. ras.* (*et codd. Bland. ut uid.*) *Doederlinus* (fortuna *ν* 1 *an ν* 2 *non liquet*) fortunae *y Fea* fortuna ẽ *y* [*Zulichemian.*] *siue Diuaei cod.* fortunas *y* [1 *cod. Valarti* (??)] *Muretus Lambinus alii; cf. Ouid. amor.* II 19, 7: 'quo mihi fortunam, quae numquam fallere curet?' *ibid.* III 7, 49: 'quo mihi fortunae tantum ...' *Catonis distich.* 4, 16: 'quo tibi diuitias, si semper pauper abundas?' *serm.* II 5, 102 conceditur] ceditur *ε* 14 Adsidet *A'E F λ δ* (*β'ν π'r*) Assidet *γ ε* (*σ g l v*) *florileg. Nostrad.* portare *A a. ras.* 15 paciar *E λ ε* 16 ebritas *A* hebrietas *φ λ'ε corr.* dissignat *A E γ ψ φ corr. λ'δ* (*β'ν r et π*) *schol. Γ epist.* I 7 desiguat *φ pr. ε* (*σ a g v et Lips.*) *Pph.' florileg. Nostr. Hildebert.*: *Porph.' interpr.*: 'aperit' 17 in proelia *ω* proelia *A E γ F λ'* p̄lia *δ ε* inertem *E ψ corr. ε* (*π'σ r*) *gloss. Γ uar.* in- †inermem hertem *δ* 1 (*ν*) inermem *A'γ λ'δ* 2 (*β'σ* 2 *g*) *florileg. Nostrad.* inermem *F* (*sic*) inermen *v* inermes *Hildebertus; cf. Senec. de ira* I 13, 3. 4: 'utilis, inquit, ira est, quia pugnaciores facit. isto modo et ebrietas: facit enim proteruos et audaces, multique meliores ad ferrum fuere male sobrii ... et mortis timor etiam inertissimos excitauit ad proelium' 18 & doc& *E opp. floril. Nostr.* ad//docet *A*

fecundi calices quem non fecere disertum,
contracta quem non in paupertate solutum?
haec ego procurare et idoneus imperor et non
inuitus, ne turpe toral, ne sordida mappa
conruget naris, ne non et cantharus et lanx
ostendat tibi te, ne fidos inter amicos
sit qui dicta foras eliminet, ut coeat par
iungaturque pari: Butram tibi Septiciumque

TESTIMONIA.

19 schol. Γ epist. I 15, 20: 'ut supra: facundi — disertum' cf. ecbas. captiu. u. 738: 'Treuirici calices quos non fecere loquaces?' 21 sq. 'haec — inuitus' Seruius ad Aen. X 444 22 sq. 'ne turpe — nares' glossarium Mai tribus locis classic. auct. VIII 153. 501. 582 uita Benedicti abbatis Clusensis c. 6 [Pertz. XIIII = XII 201] cf. ecbas. captiu. uu. 1017 sq.: 'praeuideas ne turpe toral nec sordida mappa, sordidus aut dapifer nares conruget edentum' 22 'ne turpe toral apocope est' Seruius ad Aen. I 701 'ne sordida mappa' Seruius ad Aen. II 272 23 Quintilianus instit. XI 3, 80: 'nam et corrugare nares Horatius ait . . . indecorum est' 24 sq. 'ne — eliminat' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

artis *y* [*Montepessul.*] artes *Ω″ ς″ florileg. Nostradam.*
19 Fecundi *F ε* (*β′ σ a g l v*) *schol. Γ* (*ν*; foec. *Fran.*) *epist.* I 15 *bis floril. Nostr. Hildebert.* Fecumdi *λ* Faecundi *γ* (*v r et π corr. cons. Lips.*) Fancundi *A* Facundi *E δ* (*et π pr.*) *schol. γ Bamb. epist.* I 15; *cf. Ouid. metam.* XIIII 791: 'lurida supponunt fecundo sulphura fonti' *trist.* V 12, 37 *sq.*: 'denique non paruas animo dat gloria uires et fecunda facit pectora laudis amor' dissertum *δ* (*et π*) desertū *l pr. y* 21 ego] ergo *γ a. ras. λ a. corr.* et idoneus procurare (prucarare *γ pr.*) imperor *γ* inperor *y* [*β*] *opp. Pph.′ Porph.′ Seru.*
23 Conruget *A′ E F λ′ ε δ* 2 *y* [*Bamberg. Barcin. Bruxell. Gronou. Mellic. Parisin.* 8214 *Reginens.* 1] *ecbasis captiui* Congru& *δ* 1 Corruget *γ* (*β′ π′ σ r v*) *cons. Pph.′* (*ν* 1 *non liqu.*) naris *A′ E y* [*π Mellicens.*] *Pph.′* nares *cett.′ ς* (*et β′ Lips.*) nec non et *β′ ν g opp. Pph.′*
cantarus *δ ε opp. Pph.′* lans *F λ′* (*π′*) 25 foras seliminet *A*
eliminet] *sic, sed* iminet *in ras. ε* eliminat *y florileg. Nostrad.*
post eliminet *punctum ponit Paulyus, comma Ribbeckius* ut *A′ E γ δ ε ς′* (*et β′ π* 1 *aut pr.*) et *F λ′* (*et π* 2 *aut corr. Lips.*) 26 butram *A γ φ ε δ* 2 (*β′ ν π′ g r*) brutam *E ψ λ′* (*σ et codd. Cruquii*) *butrā δ* (*a*) † butrā brutam *v*; BVTRA *apud Gruter. p.* 1071 *et* 1521. Brutum *ω* † septiciū septitium *γ* septicium *cett.′ ς″* septicium *r* septimium *v* septimium *y ω* ['Septimium Septitiumue, utrumque est in scriptis' *Cruq.*]

et nisi cena prior potiorque puella Sabinum
detinet adsumam. locus est et pluribus umbris;
sed nimis arta premunt olidae conuiuia caprae.
tu quotus esse uelis rescribe et rebus omissis
atria seruantem postico falle clientem.

VI

Nil admirari prope res est una, Numici,
solaque quae possit facere et seruare beatum.
hunc solem et stellas et decedentia certis
tempora momentis sunt qui formidine nulla
imbuti spectent. quid censes munera terrae?

ESTIMONIA.

30 cf. Martialis epigr. XIIII 217: 'dic quotus et quanti cupias ce-
are' 31 Seruius ad Aen. II 453
I 6. 1 sq. florileg. Nostradam. Iohannes de Monsterolio epist. 70 ap. larten. uett. scriptt. ampl. coll. 1437° 2 cf. Ioannes Saresberiensis olicrat. VIII 24: 'quae sola possunt facere et seruare beatum'

ARIA LECTIO.

27 cena *E δ* (*β′ σ g v*), *omis. A* (*a in ras.*); caena *cett.* (*ν π′ r*) pocior *λ* que] *omis. ε* 28 adsumam *E* ad suṃmā *A* ad sum-ıam *ε* (*ν σ l* 1 *r v et Lips.* 4 *Bland.*) *gloss. Γ* adsummam *cett.′* (*β′ π′ l* 2) adsūmū *g* *u.* 29 *del. Gruppeus sed cf. epod.* 9, 35 29 Set Sed *cett.″ ς* (*et β π′*) *Pph.′* arta *Ω″ ς″* (*et omn. codd. Cruq.*) *ph.′* olidee *A* olide *λ δ* 1 caprę *E* 30 rescribę *φ* rescribere 1 *ε* rescribit *l pr.*

I 6. AD NVMICIV̆ (NVMITIUM *v et Fran.*) *γ* (*v et Fran.*) AD VMICVM *F λ′ δ* (*a r et Lips. qui addit:* DE ADMIRACIONE) Ad umiciū de ammiratione & Cupiditate rerū *E cons. y; inscr. omis. A* (*ν σ g et β π*) *In hac epistula Bouhierus complures excogitauit ersuum transpositiones, quas non notauimus* 1 NICHIL *A* Nihil *Pph.′* il *γ* admirari *A′ γ* 1 *F λ δ ς* (*et π′ l* 2) *Pph.′ flor. Nostr.* ammirari *γ* 2 (*β′ l* 1) properes. *distingunt multi codd.* prope, *Sanadonus*

2 solaque quae] Sola quaeq: (*qui.* above) *l* Sola que *florileg. Nostr.* so-ıque] Solaq; /// *λ* Solaq //// *γ* Sola /// *ε* 3 Nunc *λ′ y ω* hinc *Bou-ierus* decedencia *λ* 5 Inbuti *δ ε* (*ν σ v et β*) Imbuti *A′ E γ F λ′ τ′ g r et Fran.*) spectant *ε* (*et Fran.*) *y* tærrę *A*

quid maris extremos Arabas ditantis et Indos
ludicra? quid plausus et amici doña Quiritis?
quo spectanda modo, quo sensu credis et ore?
qui timet his aduersa, fere miratur eodem
quo cupiens pacto: pauor est utrobique molestus,
inprouisa simul species exterret utrumque.
gaudeat an doleat, cupiat metuatne: quid ad rem,
si, quicquid uidit melius peiusue sua spe,
defixis oculis animoque et corpore torpet?

TESTIMONIA.

uu. 7—32 florileg. Nostradam. 7 Diomedes lib. I p. 327 K.: 'Flaccus in satura Quiritem dixit' (= Pers. 5, 75) Seruius [Sergius] comment. in Donatum p. 432 K.: 'sed legimus apud Horatium hunc Quiritem, ut sit nominatiuus hic Quiris' 12 'gaudeas an doleas, cupias metuasue quid ad rem?' Hildebertus lib. de querimonia et conflictu carnis et spiritus p. 945

VARIA LECTIO.

u. 6 *omis. E pr., add. ead. m.* 6 Quid : : aris ε arabes *F* λ′ (β′) arabas *cett.′* ς′ et] *omis. A* 7 : : : dicra ε 'ludicra] inania' *gloss. Γ. plerique editores et codd. aliquot* (*l* 2 *Fran.* 2) *interpungunt post* quid; *alii ut codd. g l* 1 *y* [β *Basil. Bruxell.* 9777 *Parisin.* 8214 *Valentian.*] *interpungunt post* ludicra, *aut subiectionem hic esse censentes* (et Indos? 'ludicra'. quid plausus . . .) *aut maris* ludicra *unam notionem efficere putantes* (et Indos ludicra? quid plausus . . .); *contra Doederlinus legit:* 'ludicra quid plausus et amici dona Quiritis?' plausus *pro genetiuo accipiens; idem impugnat eorum opinionem*, *qui* ludicra *ludos publicos esse contendunt* I *p.* 91 *sq.* plaus*us et amici* δ plaususque *florileg. Nostradam.* 8 quo spe] *abscissa in* ε credis δ 9 his *A′ E* γ δ 1 ε ς″ *schol. Γ florileg. Nostradam.* is *F* λ′ δ *p. ras. y* 10 est] *omis.* φ ε utrubique *A E* utrobique *cett.′* ς″ (*et omn. codd. Cruq.*) *florileg. Nostradam.* utrique. *y* ω in utroque *y* 11 Inprouisa Ω″ ς″ *florileg. Nostradam.* Impr: *g* speties *A* exterret utrumque γ *F* λ′ δ ε ς″ *florileg. Nostradam.* exterruit utrū *E* (*a* 1) exterruit. utrumqūe *A* exterret] exercet *y* [1 *cod. Feae*] *Marklandus cf. uar. lect. Vergil. georg.* III 434; externat *Iacobsius lection. Venus. p.* 157; *Vergil. Aen.* XI 806 *sq.*: 'fugit ante omnis exterritus Arruns laetitia mixtoque metu' *Lucret.* II 1040: 'nouitate exterritus ipsa' 12 cupiat] *omis.* ε metuatne Ω″ ς″ (*et omn. codd. Cruq.*) metuat*ne* ν metuat^ne^ *r* metuatue *A* 2 ω *florileg. Nostrad. Hildebertus* 13 quicquid Ω″ ς″ quidquid *g y* peiusne δ *y* peius*ue* ε peiusue *cett.″* ς″ *florileg. Nostradam.* peiusque *y Fea*

insani sapiens nomen ferat, aequs iniqui,
ultra quam satis est uirtutem si petat ipsam.
i nunc, argentum et marmor uetus aeraque et artis
suspice, cum gemmis Tyrios mirare colores;
gaude quod spectant oculi te mille loquentem;
nauos mane forum et uespertinus pete tectum,
ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus et (indignum, quod sit peioribus ortus)
hic tibi sit potius quam tu mirabilis illi.
quicquid sub terra est, in apricum proferet aetas,

TESTIMONIA.

15 sq. Ioannes Saresberiensis policr. I 4 et IIII 9 Ioannes Victoriensis VI 1 p. 418 B. 16 cf. Ioannes Saresberiensis policr. III 9: 'quis enim uirtutem amplectitur ipsam?' 24 ecbasis captiui u. 472

VARIA LECTIO.

uu. 15 *sq. subiectionem esse coni. Doederlinus* 15 Insanis *A* Ins: sapiens nomen *Ω″ ς″ florileg. Nostradam. cons. Pph.′* Ins: nomen sapiens *y et editores quidam, qui et in antecedente epistula u.* 9 *iustum uerborum ordinem temere immutauerunt; cf. Ouid. fast.* II 717: 'Brutus erat stulti sapiens imitator' ferat] feret *y florileg. Nostradam. Ioannes Saresber.* equs *florileg. Nostradam.* equus *A* aequus *cett.′* 16 est] et *Doederlinus, sed cf.* 7, 82 *sq.*: 'ultra quam satis est' uirtute ε petat *E F λ′ δ ε (ν v et π Fran.) florileg. Nostradam. Ioannes Victoriensis* peteat *A* petet *γ (a g r et β Lips.* 2 *Bland.) Io. Saresb.* petit *σ* 17 era *E φ λ* et artis *om. flor. Nostr.* ar^{pe}tis *y [Montepess.]* art^{cu}ęs *A* artes *cett.′ ς″ Pph.′* 18 Suspice *γ F δ ε A* 2 *λ′* 2 *(ν σ* 2 *g r v et β Lips.) gloss. Γ* Susspice *a* Auspice *florileg. Nostradam.* Suscipe *A* 1 *E λ′* 1 *(σ* 1 *et π pr. Fran.) Pph.′ Porph.′ in textu* ['quidam libri ueteres habent suscipe' *Cruq.*] tirios *E γ* tu et hos *florileg. Nostradam.* 19 spectant *A′ γ F λ′ δ ε ς″ Pph.′ florileg. Nostradam.* spectent *E (ν) y gloss. ν* 20 Nau^{r}os *l* Nauus *Ω′ ς (et β′ π* 1 *omn. codd. Cruquii)* Gnauus *λ* 2 *(v et Lips.) y floril. Nostradam.* tecū *E* 1 21 ne] Me *y Dacierus post* Mucius *et post* illi *interrogandi signa ponens* 22 Mutus et *Ω″ ς (et β π′ omn. codd. Cruq.)* Mutus ut *y [Fran.]* Mutius *ω florileg. Nostradam.* Mucius *ω* MVTOS *in inscriptionibus reperiri iam Bentl. uidit* indignus *E A* 2 quod] qui *malebat Bentleius opp. florileg. Nostradam.* illi, quicquid *distinguit Doeringius* 24 Quicquid *Ω″ ς (et β′ Lips.) florileg. Nostr.* Quidquid *g (et π* 1*)* in apricum] in lucem *y* in apertum *y flor. Nostr.* proferet *E ε A* 2 *(ν σ* 2 *g* 2 *l* 2*) Pph.′ florileg. Nostr. ecbasis*

defodiet condetque nitentia. cum bene notum
porticus Agrippae et uia te conspexerit Appi,
ire tamen restat Numa quo deuenit et Ancus.
si latus aut renes morbo temptantur acuto,
quaere fugam morbi. uis recte uiuere (quis non?):
si uirtus hoc una potest dare, fortis omissis
hoc age deliciis. uirtutem uerba putas et
lucum ligna: caue ne portus occupet alter,
ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas;

TESTIMONIA.

25—27 'cum bene notum porticus Agripennio te conspexerit, Apii ire tamen restat in uia, quo deuenit et Ancus' Hildebertus moral. philos. p. 992   25 sq. cf. Ouid. ex Ponto II 4, 19 sq.: 'nos fora uiderunt pariter, nos porticus omnis, nos uia, nos iunctis curua theatra locis'   31 sq. cf. Ioannes Saresberiensis policr. VII 12: 'errant qui uirtutem uerba putant, ut lucum ligna'

VARIA LECTIO.

[ta] *captiui* pferet *v* proferat *A′ γ F λ′* (*β′ π′ σ* 1 *r*) pfer///& *δ* profert *g* 1 profer! at *Praedicowius*   26 agryppe *λ*   et] *omis. A′ E γ* (*v π′ g r et β*) *Botheus exhibent F λ′ δ ε* (*σ v et Fran.*) *floril. Nostradam.; Porph.′ et schol. Γ in interpretatione habent* 'et'   appii *F λ δ ε* [*p appii*] appi *v*   27 quouenit [de] *φ*   q[uo]đ *ψ*   *u.* 28 *del. C. F. Hermannus progr. Marburg.* 1838 *p.* 15; *quamquam test. Pph.′ Porph.′ floril. Nostr. et iam Serenus Sammonicus hunc locum imitatus est* 29: 'portio si capitis morbo temptatur acuto' 329: 'si latus immeritum morbo temptatur acuto'   28 aut renes] aurenes *A* 1 *λ* et renes *r pr. v y opp. Pph.′ floril. Nostr.*   temptatur *γ*   29 'uis recte] interrogatiue' *gloss. Γ*   quis non] confirmatiue' *gloss. Γ* quid non *florileg. Nostradam.*   31 hoc] haec *ω opp. etiam omn. codd. Cruq.*   31 delictis *E ψ uar. Pph.′* delictus *φ uar.* diuitiis *florileg. Nostradam.* putas *A corr. E γ F λ′ δ* 2 *ς″ florileg. Nostrad.* putes *A pr. δ* 1 *ε* (*et* 3 *codd. Bland.*) *Bentl.*   et [tut] *Ω″ ς′* et *v* ut *φ corr.* (*σ* 2 *l* 2) *ω* (*β′ n. l.*, ut *β′* 2 *ut uid.*) *florileg. Nostradam. Porph′:* 'Si ita contemnis uirtutem, ut non summum bonum eam sed uerba existimes, si religione non mouearis, ut lucos sacros in hoc putes stare, ut ligna hominibus praestent, relinque haec et quae miraris sequere (*sic, non ut Hauth.*)'   32 lucum ligna] lusu digna *I. Clericus*   Locū *λ* 1   33 cibyratica *A′* (*ν r et π*) *cybiratica E* cybiratica *γ* 2 (*g*) cibiratica *F λ′ δ ε* 2 (*σ*) cybratica *γ* 1 tibi ratica *ε* 1   bythina *γ* bithina *E δ* pithina *ε recte A′ F λ′*   negocia *λ*

mille talenta rotundentur, totidem altera, porro et
tertia succedant et quae pars quadret *aceruom.
scilicet uxorem cum dote fidemque et amicos
et genus et formam regina Pecunia donat,
ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.
mancupiis locuples eget aeris Cappadocum rex:
ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut aiunt,
si posset centum scaenae praebere rogatus,
'qui possum tot?' ait; 'tamen et quaeram et quot habebo
mittam'. post paulo scribit sibi milia quinque

TESTIMONIA.

34—38 florileg. Nostradam. 36 sq. 'uxorem — donat' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 37 sq. Ioannes Saresberiensis policr. V 17 metalog. I 4 37 Hildebertus moral. philos. p. 990 38 Priscianus instit. IIII 1, 5. Abbo Floriacensis quaest. grammat. c. 6 [Mai class. auct. V 355] 'decorat — Venusque' glossarium Mai [classic. auct. VIII 604] 40 cf. Plutarchus Lucull. c. 39, 6: '*στρατηγοῦ δέ ποτε φιλοτιμουμένου περὶ θέας καὶ χορῷ τινι κόσμον αἰτουμένου πορφυρᾶς χλαμύδας ἀπεκρίνατο σκεψάμενος, ἂν ἔχῃ, δώσειν, εἶτα μεθ' ἡμέραν ἠρώτησεν αὐτόν, ὁπόσων δέοιτο. τοῦ δὲ ἑκατὸν ἀρκέσειν φήσαντος ἐκέλευσε λαβεῖν δὶς τοσαύτας· εἰς ὃ καὶ Φλάκκος ὁ ποιητὴς ἐπιπεφώνηκεν, ὡς οὐ νομίζει πλοῦτον, οὗ μὴ τὰ παρορώμενα καὶ λανθάνοντα πλείονα τῶν φαινομένων ἐστί*'

VARIA LECTIO.

34 rutundentur *E* (*a* 1 *r* 1) rudentur *A* (*oton* superscr.) et] *omis. A'γ δ* 1 ? (σ 1 *et* β 2) *exhib. E F λ'δ in ras. ε ς''* (*et* 3 *Bland.*) *florileg. Nostradam.* 35 Tercia *φ ε* que *λ* quadret *E F λ'δ* (*ν υ* 1 *corr. aut* 2) *gloss. a Bentl.* quadrat *A'γ ε ς'' gloss. E γ florileg. Nostradam.* quadrat *r* aceruum *Ω'' ς'' floril. Nostr.* 36 et] *omis. E* 37 formam] nomen *y* [*Petropol.*] *opp. florileg. Nostradam.* 38 numatum *E δ* 1 nummatum *cett.'' ς'' florileg. Nostradam.* Suadela (*non* suadela) *Porph.'*: 'ordo: et Venus Suadela; Suadela autem epitheton est Veneris' *gloss. Γ*: 'dea suasionis' 39 Mancupiis *F λ'δ pr.* (*et π* 1) Mancipiis *cett.' ς'*; *cf.* EMANCVPATA *in inscript. aeui Augustani apud Mommsenium academ. Berolin. act.* 1863 *p.* 460 aeg& *F* eris *γ* capadocū *γ* 40 Nec *E* Ne *cett.'' ς* chlamydes *A'* clamides *γ F λ'δ ε* chlamides *E* 41 poss*it ε* poss*et δ* possit *ν* (*et π* 1) *y* *post* posset *comma ponit Obbarius* scaenae *A'γ δ ε* (*ν σ l*) scęne *F* sceuae *cett.* prebere *A γ* 42 possu*m ε* possum *cett.'' ς'' schol. Γ* possim *y* [*Gronou.* 1 *ut uid.*] *Cruquius* ait] *omis. δ pr.* ait *ε* (a//it *π*) queram *E γ* quot] quod *E ψ pr.* (*ν pr. aut* 1 *g*) *ω opp. etiam omn. Bland.* 43 post] p̓ *E F λ* milia *E p. ras. cett.'' ς''* millia *E a. ras.*

esse domi chlamydum; partem uel tolleret omnis.
exilis domus est ubi non et multa supersunt
et dominum fallunt et prosunt furibus. ergo
si res sola potest facere et seruare beatum,
hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
si fortunatum species et gratia praestat,
mercemur *seruom, qui dictet nomina, *laeuom
qui fodicet latus et cogat trans pondera dextram
porrigere: 'hic multum in Fabia ualet, ille Velina:
cui libet hic fascis dabit eripietque curule,
cui uolet inportunus ebur'. 'frater' 'pater' adde;
ut *cuiquest aetas, ita quemque facetus adopta.
si bene qui cenat bene uiuit, lucet, eamus

TESTIMONIA.

45—48 florileg. Nostradam. 45 sq. 'namque exilis domus est, ubi non multa supersunt et dominum fallunt et furibus prosunt' Hildebertus moral. philos. p. 988 55 florilegium Parisin. 8069 ecbasis captiui u. 617 56 sq. 'si — gula' schol. Persii 4, 17

VARIA LECTIO.

44 chlamidum *A′ E* damidū λ *pr.* clamidum *cett.*′ς′ (clamydū π) partem δ toleret *A* omnis *y* [*Montepess.*] omnes Ω″ς″ 45 est] *omis. A* 1 et] ex *A* 1 47 facere] *omis. A* 1 48 primus *A′ E* δ 2 (β′ σ *g r et Lips.*) *florileg. Nostradam.* primum *F* λ′ δ 1 ε *A* 2 (ν *v et* π) primum γ (primum tu primus) p̄tremus ε omitas δ 49 Sic *E* speties *A* λ p̄stat ε (*l*) prestat *cett.* p̄stit *g* 1 *prestat v in ras.* (prestet β *pr.*) 50 seruum Ω″ς″ dicet & nomina δ laeuum *E y* [2 *codd. Pulmanni et* 2 *Feae quorum alter ab alt. m. et Cruquii codd.* '*Mart. et Sil.*'] *Bentl.* *leuum* σ 2 saeuum *A′* γ *F* λ′ δ (ν, *sed* sæ *in ras.; r et Fran. codd. Bland. ut uid.*) *Baxterus* seuum π′ σ 1 *g v* (*et* β) s : : : : ε *gloss. v:* 'improbum' seruum *y* [*cod. Iaeckii* (?)] ω [*Britannici editio Ven.* 1520] *Nestor Nouariensis Ritterus* scaeuum *Pithoeus* 51 fodicet *A′ E* γ *F* λ′ δ (ν 1 π′ *g et* 4 *Bland.*) fodiet ε (β′ ν *p. ras.* σ) fodiat λ *corr.* (*v et* β 2) pondera *A′ E* γ δ 2 ς′ pondere *F* (*superscr. a*) λ′ 1 δ 1 (π′ 1) *in* ε *littera finalis erasa* 52 Porrigere ε 53 Cuilibet ω hic] is δ ε (ν *pr. ut uid. aut* his) *Bentl.* hic *cett.*″ς (*et Lips.*) fascis γ *pr.* fasces *cett.*″ 54 inportunus *A′ E*.γ *F* δ ε (ν π′ *r et* β) inpoturnus λ importunus σ *g l v* (*et Fran.*)
55 cuique est Ω″ς″ cuique *om.* est *y* [*Valent.*] facetos ε adapta *F* λ′ *y* 56 cenat *A E F* λ′ cęnat γ δ ε uiuit bene *schol. Pers*

quo ducit gula, piscemur, uenemur, ut olim
Gargilius, qui mane plagas, uenabula, seruos,
differtum transire forum populumque iubebat,
unus ut e multis populo spectante referret
emptum mulus aprum. crudi tumidique lauemur,
quid deceat, quid non, obliti, Caerite cera
digni, remigium uitiosum Ithacensis Vlixi,
cui potior patria fuit interdicta uoluptas:
si, Mimnermus uti censet, sine amore iocisque
nil est iucundum, uiuas in amore iocisque.
uiue, uale! siquid nouisti rectius istis,
candidus inperti: si nil, his utere mecum.

TESTIMONIA.

62 sq. Priscianus instit. IIII 5, 29 'Caerite — Ulixei' Priscianus instit. VI 18, 92

VARIA LECTIO.

57 ducit *Ω″ ς″* ducet *λ corr.* (docet *g* 1) *y* [*Brux. Par.* 7976] *schol. Pers. Fea* ueneremur *δ a. ras.* 58 Gargilius *A′ E γ δ* 2 (*ν σ g v et β*) *schol. Γ* Gragilius *F λ′ δ* 1 (*π′ r*) Garrilius *ε* Gracilius *y* [*Fran.*] 59 transire] transferre *g Heimsoethius opp. schol. Γ* populum] Campum *Bentleius* coplam *Hamacherus* cliuom *Cuningh.* plateas *Clericus sed cf. Cic. Phil.* III 13, 32: 'uidetisne refertum forum populumque Romanum ad spem recuperandae libertatis erectum?'
60 ut] et *E γ* (*l pr.*) refferret *γ* 61 timidi *E* 62 qui non *A* cerite *λ ε* caera *δ ε* 63 remiū uiciosum *A* 1, *corr. A* 2 uiciosum *A′* itacensis *F λ′ ε* ulixi *E γ* (*σ a g et β* 1) *y* [*Bruxell. pr. ut uid. Mellic. Nostradam.*] ulixei *A F λ′ δ ε* (*ν π′ r v*) 1 *cod. Prisciani lib.* IIII; *idem hanc ipsam formam testatur lib.* VI; ulixis *plerique codd. Prisciani lib.* IIII ulyxis *Pf.* 64 Qui *λ pr.* patria *A′ E γ φ δ* 2 *ς′* patriae *ψ* 1 *aut pr. λ′ δ* 1 *ε* (*ν* 1 *π′*)
A V. 65 — 12, 29 *DEFICIT A: Ω′ = E γ F λ′* (*λ l*) *δ ε: ς″ = aut omn. codd. β′* (*β Fran.*) *ν π′* (*π Lips.*) *σ a g r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. ν σ a g r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*
65 Sim p̄ neruus *ε* mimnermus *γ φ E* 2 *δ* 2 (*ν σ corr. a g* 2) *Pph.′ Porph.′* mimnernus *ψ λ′* meninermus *E* 1 mineruus *δ* 1 *u.* 66 *omis. ε pr. y* [*Bruxell. pr. Parisin.* 8216] 66 Nil ē *E* Nihil *ε y* iocundum *γ δ ε* (*β′σ v*) *recte cett.′* locisquę *λ* (Iocisq. *l*) 67 Nouisti *δ* 68 inperti *γ δ ε* (*ν π′ a r v*) imperti *E F λ′* (*β′ σ g*) si nil *E* (*σ a g r et β Lips.*) si nihil *γ* si non *F λ′ δ in ras. ε* (*ν v et π Fran.*)

VII

Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. atqui,
si me uiuere uis sanum recteque ualentem,
quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, ueniam: dum ficus prima calorque
dissignatorem decorat lictoribus atris,
dum pueris omnis pater et matercula pallet,
officiosaque sedulitas et opella forensis
adducit febris et testamenta resignat.
quodsi bruma niues Albanis inlinet agris,

TESTIMONIA.

I 7. 8 sq. 'et opella — febres' glossar. Mai class. auct. VIII 391 8 cf. Apoll. Sidon. ep. II 12: '. . . satis seduli languidos multos officiosissime occidunt' 10 Acr. ad serm. II 3, 4: 'in libris epṫarum: si-agris'

VARIA LECTIO.

Ω' = E γ F λ' (λ l) δ ε; ς'' = aut omn. codd. β' (β Fran.) ν π' (π Lips.) σ a g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur: ς = aut omn. codd. ν σ a g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

I 7. AD MAECENATEM (MEC: *omnes praeter u*) *E γ F λ' δ* (*σ a r v et Fran. Lips.*); *add. F λ' δ* (*σ r*): EXCUSAT SE QUOD (QUIA *δ r*) DIUTIUS MORETUR (MORATVR *δ r* MORARETUR *ψ λ'* MORABAT^2*σ*) IN AGRIS (IN AGRO *σ*) *F λ' δ* (*σ r*): *inscr. carent ε* (*ν et β π*) 2 atqui *E* 1 *γ* 2 *δ* 2 (*ν* 2 *v et π'* 2 2 *Bland.*) *y* atque *γ* 1 *F λ' δ* 1 *ε E* 2 *ς''* (*et* 2 *Bland.*) 3 sanum recteque ualentem *E γ δ* 2 (*β' π' σ a g r*)
uidere sanum
recteque uidere ualentem *δ* 1 (*v*) *y ω* recteque ualentem *λ* ·recteque ualentem *F* (*l*, sanum *fort. ab alt. m.*) recteque *uidere* ualentem *ε* sanum *recteq.; ualentē ν ut uid.* recteque uigere ualentem *coni. Bentleius, sed cf. epist.* I 16, 21 4 egro *λ ε* egrotare *E ε* 5 Maecenas
a
δ (*σ a et Lips.*) Mecęnas (*uirgula ab alt. m.*) *γ* Mecenas *cett.'* calor *Ω' ς* (*et β π'*) color *ε* 2 (*ν* 1 *a et Fran. V*) (calor *σ in ras.*) 6 Dissignatorem *Ω'* (*π' a r v et Fran.*) *schol. Γ* Disignatorem *g* Designatorem *γ* 2 (*ν σ et β*) *cf. epist.* I 5, 16 8 Offitiosa *γ F* 9 Adducit *E γ F λ'* (*β' σ a g r v et Lips.*) *glossarium Mai* Adducet *δ ε* (*ν et π* 1) febris *ε y* [*π Regínens.* 1] febres *cett.' ς'* (*δ in ras.*) *glossarium Mai* 10 Quid? si *Groebelius* pruma *ε* inlinet *E F λ δ ε* (*ν π' a g r pr.*) illinet *γ* (*β' σ l r corr. v*) *schol. Γ serm.* II 3

ad mare descendet uates tuus et sibi parcet
contractusque leget: te, dulcis amice, reuiset
cum Zephyris, si concedes, et hirundine prima.
non quo more piris uesci Calaber iubet hospes
tu me fecisti locupletem. 'uescere sodes'.
'iam satis est'. 'at tu quantum uis tolle'. 'benigne'.
'non inuisa feres pueris munuscula paruis'.
'tam teneor dono quam si dimittar onustus'.
'ut libet: haec porcis hodie comedenda relinques'.
prodigus et stultus donat quae spernit et odit:
haec seges ingratos tulit et feret omnibus annis.
uir bonus et sapiens dignis ait esse paratus;

TESTIMONIA.

12 cf. Pers. s. 5, 23 (ubi etiam ad c. I 3, 8. III 17, 5 respicit): 'tibi, dulcis amice' 15—22 'Cescere sodes — paratum' florileg. Nostradam. 18 florilegium Paris. 8818ᵃ 21 Seruius ad Aen. III 102 22 Charisius p. 267 K. Seruius ad Aen. II 377 (ut Hor.: uir bonus et sapiens dignis ait esse paratus, pro: ait se dignis paratum esse)

VARIA LECTIO.

12 reui//set λ 13 zephiris γ ε cepheris E concedis E (*et Fran. β corr.*) y concedes *cett.*' ς'' concedas v concedas y ω hyrundine *F* λ' 14 piris Ω' ς'' *cons. Pph.' Porph.'* 15 lucupletem δ (*l pr.*)

16 quantumuis ω *Bentl.* quamtū λ attolle *E* diuine † benigne *F*, benigne *cett.*' ς'' *florileg. Nostradam.* 18 honustus γ

19 hec *E* relinquis *F* λ' relinques *cett.* ς'' *gloss. Γ florileg. Nostradam.* 20 prodigus et stultus, donat quae, spernit et odit *interpungit Mitscherlichius* quae] que λ 21 ingratos *E* 1 *aut pr.* λ *corr.* γ 2 (π' *a* 1 *g r v et* β 2 *Fran.* 2 *uar.*) *florileg. Nostradam.* ingrato γ 1 *E* 2 *aut corr.* δ 2 (β' σ *a p. ras.*) ingratis *F* λ' (*et* π *corr.*) ingrata *v* 22 sapiens] prudens *y* [*Petropol.*] *opp. florileg. Nostradam. et cf. Auson. edyll.* 16, 1 *in principio hexametri:* 'Vir bonus et sapiens' dignis] dictis *Charisius opp. florileg. Nostradam.* ait *E* γ (*v* π' σ *a g* 2 *r et* β) *schol. Γ florileg. Nostradam. om. g* 1 agit *F* λ' ε (*et* π *corr. Fran.*) *y* agit δ agit (ait supra) *v* paratus *F* λ' 1 δ ε 1 γ *uar.* (*v* 1 σ 1 *uar. a v et* π 1) *y* ['4 *Bland. cum Busl. sed duo cum litura s litterae' Cr.*] *Charis. Seru.* paratūs *E*, *corr. ead. m.* (?), paratum γ λ' 2 ε 2 (β' σ *g r v* 1 *uar. et Lips.*) *floril. Nostr.* paratu *v p. ras.*; *schol. Γ:* 'non nisi dignis largiri se paratum esse ait'. *cf. c.* III 27, 73: 'uxor inuicti Iouis esse nescis' *Catull.* 4, 2: 'ait fuisse nauium celerrimus' 22 *sq. interrogationis signum post* paratus *et post* lupinis *pon. Bentleius*

nec tamen ignorat quid distent aera lupinis.
dignum praestabo me etiam pro laude merentis.
quodsi me noles usquam discedere, reddes
forte latus, nigros angusta fronte capillos,
reddes dulce loqui, reddes ridere decorum et
inter uina fugam Cinarae maerere proteruae.
forte per angustam tenuis *uolpecula rimam
repserat in cumeram frumenti, pastaque rursus
ire foras pleno tendebat corpore frustra;
cui mustela procul 'si uis' ait 'effugere istinc,
macra *cauom repetes artum, quem macra subisti.'

TESTIMONIA.

29—33 florileg. Nostradam. Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 29 sq. 'forte — frumenti' Acr. ad serm. I 1, 53 cf. Hieronym. epist. ad Saluinam de uirginitate seruanda uol. I p. 121 ed. Col. Agr. 1616. Augustin. contr. mend. ad Consentium c. 28 Isidor. orig. I 39 § 6 Otto 'forte — cumeram' glossarium Mai [classic. auct. VIII 131]

VARIA LECTIO.

23 quid] qui *π'* 24 prestabo *γ F λ' δ* me, etiam *disting. Bentleius* 25 noles *E λ' p. ras.* (*β' σ a r p. ras. υ et π p. ras.*) nolles *γ F λ' δ ε* (*π' g r* 1) *quod quidem inrepsisse uideatur ex gloss.* ('nollet' *gloss. ε*) nolis *ν* unq *E y* 28 cinerę *E pr.* cinere *γ pr.* cinare *γ corr. ε* cinyre (a *supra* y) *λ* cinyrę *ψ* cynirę *φ* (*l*) *recte E corr. δ* (*ν σ a et π*) merere *γ F λ' δ ε recte E* (*β' ν a et π*) proterue *λ* 29 *in l scholiastae manu in marg. adscriptum est:* FABULA UULPECULAE uulpecula *Ω' ς'' Acr. ad serm.* I 1, 53 *glossarium Mai florileg. Nostradam. eademque lectio Seruio ante oculos uersata esse uideatur testimonio ep.* I 13, 19 nitedula *Bentleius ex coniectura quem permulti recentiorum temere secuti sunt* 'uulpiculae (uulpeculae *Porf.*) . . . fabellam refert' *Porph.' ad u.* 1; *Cyrillus apologetic.* II *c.* 11: 'macilenta uulpes . . . in pingue cellarium secreto reperto foramine introiuit' 30 in cumeram *Ω' ς* (*et β' Lips.*) *Pph.' Porph.' ad h. u. et schol. Γ ad serm.* I 1. 53 *glossarium Mai florileg. Nostradam. Vincentius* in crumeram *υ* 1 *y* in cameram *ν* (*et π* 1) *y ω: gloss. Γ ad h. l.:* 'uas uimineum frumentarium' *cons. Porph.'* frumenti] pulmenti *Hauthalius* rursus *Ω' ς'' florileg. Nostradam.* rursum *ν σ* 1 31 corpore] pectore *Vincentius* 32 mustella *λ a. ras.* (mustela *l*) *cf. etiam uar. lect. art. poet.* 327 33 cauum *Ω' ς'' florileg. Nostradam.* repetas *y ω opp. florileg. Nostradam.* arctum *υ florileg. Nostradam.* subisti] petisti *Vincentius*

hac ego si compellor imagine, cuncta resigno;
nec somnum plebis laudo satur altilium nec
otia diuitiis Arabum liberrima muto.
saepe uerecundum laudasti, rexque paterque
audisti coram, nec uerbo parcius absens:
inspice si possum donata reponere laetus.
haut male Telemachus, proles patientis Vlixi:
'non est aptus equis Ithace locus, ut neque planis
porrectus spatiis nec multae prodigus herbae:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.'
*paruom parua decent: mihi iam non regia Roma,
sed uacuum Tibur placet aut inbelle Tarentum.

TESTIMONIA.

44 'paruum parua decent' florilegia Nostradam. et Paris. 8818ᵃ Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 cf. Claudian. contra poetas uanos u. 14: 'quondam decuerunt ludicra paruum' 44 sq. cf. Petrus Cluniacensis epist. IIII 30 [biblioth. Cluniac. ed. Marrier. p. 860ᶜ]: 'et ut aliquid poeticum addam, iam non mihi turbida Roma, sed uacuum Tibur placet ac imbelle Tarentum'

VARIA LECTIO.

34 Haec *Pph.'* compellor *E F δ ε ς''* (*et* 4 *Bland.*) *Pph'.* conpellor *γ λ* (*ν*) compellar *y ω* 36 Ocia *ε* diuiciis *λ* *uu.* 37—39 *del. Guyetus* 37 Sepe *E* rex, *omisso* que *E* *u.* 38 *del. A. Nauckius*
38 partius *E F λ' δ* 39 possim *y* letus *λ* 40 Haut *E γ ε pr.* (*σ et β Lips.* 2) Haud *ε corr. δ* 2 (*a g l corr. r v*) At *F λ* 1 *δ* 1 Aut *π' l pr.* pacientis *γ E* 2 sapientis *E* 1 *y* [*Valent.* 1] *Marklandus opp. gloss. Γ* ulixi *E γ δ* 2 (*β' σ a g*) ulixei *F λ' δ* 1 *ε* (*ν π' r v*) ulixis *y* 41 acquis *ε* ithace *E ε* 1 *marg.* (*g*) *Pf. item Porphyr. interpretatio* ithacae *γ δ* (*ν σ* 2 *a et π*) *Pph. gloss. Γ* itacae *F λ* 2 (*β' σ* 1 *r*) itace *λ* 1 (*v*) ith:· *ε in textu* Ita cae *l*: *Ithace apud Ouid. Tibull. alios*
42 spaciis *F λ ε* multe *E* 43 Atridae *γ ψ* 44 Parūm *r* Paruum *Ω' ς'' floril̃eg. Nostr.* 45 Set *γ S, E* tybur *δ* inbelle *Ω' ς''* imbelle *l* ībelle *g* *post u.* 45 *nouam epistulam incipiunt F λ' y hac addita inscriptione* (*excepto l*): FABULA UULTEI; *oppos. E γ δ ε ς'' et schol.* (*et gloss.*) *Γ*: 'Fabula haec satis apte superioribus iuncta est, quibus ostendit se diuitiis otium pr(a)eferre' *Porph.'*: 'fabellam de Vulteio Maena praecone facetissime et dilucide exponit uel per se uel prioribus adnexam in exemplum sui, qui otium diuitiis praeferat' *in florileg. Nostradam. haec legimus*: 'Docet quemque metiri debere sese modulo suo et loquitur de Philippo causidico

strenuus et fortis causisque Philippus agendis
clarus, ab officiis octauam circiter horam
dum redit atque foro nimium distare Carinas
iam grandis natu queritur, conspexit, ut aiunt,
adrasum quendam uacua tonsoris in umbra
cultello proprios purgantem leniter unguis.
'Demetri', (puer hic non laeue iussa Philippi
accipiebat) 'abi, quaere et refer, unde domo, quis,
cuius fortunae, quo sit patre quoue patrono.'
it, redit et narrat, *Volteium nomine Menam,
praeconem, tenui censu, sine crimine, notum

TESTIMONIA.

uu. 46—98 florileg. Nostradam. 55 'it, redit . . . .' ecbas. captiui u. 975

VARIA LECTIO.

qui per puerum suum quendam inuitauit ad cenam. hii tres uicissim in loquendo frequenter mutant personam' 46 Strenuus Ω' ς'' *Pph.*' *florileg. Nostradam.* Strennuus σ *g* phylippus *F* λ' 47 offitiis φ 48 charinas *E* 49 quaeritur *E F* ut] *omis. E* 1 *add.* 2; uti δ 50 *Adrasum* φ Adrasum *cett.*' ς (*et* π' *Fran.*) Arrasum σ *r corr. v* (*et* β) Abrasum *y* ω *florileg. Nostradam.* [*opp. codd. Cruq.*]: *cf. Petron. sat.* 32: 'pallio enim coccineo adrasum incluserat caput' ['adrasum *aliqui codd. habent* arrasum, *sed nulli* abrasum' *Cruqu.*] tensoris *E* 51 proprios Ω' ς'' *florileg. Nostradam.* proprio *y Doederlinus cum aliis* purgantem] resecantem *E* resecantem *g y* [*Parisin.* 8214 *uar. a* 2 *m. Regin.*] purgantem *cett.*' ς'' *florileg. Nostradam.* unguis *a* (*et* π) ungues Ω' ς (*et* β' *Lips.*) *florileg. Nostradam.* 52 Dimetri *E* γ laeue *a* leue *E* ε δ 2 (ν σ *y r v* 1 *corr. aut* 2 *et Fran. Lips.*) *florileg. Nostradam.* leuę γ leui *F* λ'δ 1 (*v* 1 *aut pr. et* π 1) laeuus *Cuningh.*, *quod* laeue ἅπαξ λεγ. *sit* uisa ε phylippi *F* λ' 53 quere *E* γ λ 55 It redit *E* γ δ ε ς (*et* β') *florileg. Nostradam.* Et redit *F* 1 λ' 1 (π' 1); *sed usitate dicitur:* 'it redit' [*Ouid. fast.* I 126] 'itque reditque' [*Vergil. Aen.* VI 122 *Tibull.* II 6, 46 *Ouid. tr.* V 7, 14 *Stat. Theb.* VIII 49] 'redit itque' [*Ouid. metam.* II 409] *Ut nos legit auctor ecbasis captiui* [*uid. u.* 975]
uultei *F* 1 uulteum λ' (*v*) *florileg. Nostradam.* uulteium *cett.*
menam *E F* λ'δ ε 1 (π'σ *g r*) *florileg. Nostradam.* męnam ε 2 (ν) menan γ (β' *a*) *in antiquis marmoribus* MENAE *reperiuntur, non* MAENAE *cf. Fea ad epod.* 4, 1 56 Preconem γ ψ λ'δ sine crimine natum *y* [1 *cod. Ge. Fabricii et* 1 *cod. H. Stephani*] ω *Bentleius, opp. etiam florileg. Nostradam. et repugn. Fea*, *et cf. Sil. It.* XII 330:

et properare loco et cessare et quaerere et uti,
gaudentem paruisque sodalibus et lare certo
et ludis et post decisa negotia campo.
'scitari libet ex ipso quodcumque refers: dic
ad cenam ueniat.' non sane credere Mena,
mirari secum tacitus. quid multa? 'benigne'
respondet. 'neget ille mihi?' 'negat improbus et te
neglegit aut horret.' Volteium mane Philippus
uilia uendentem tunicato scruta popello
occupat et saluere iubet prior; ille Philippo
excusare laborem et mercennaria uincla,

TESTIMONIA.

65 glossarium Mai [classic. auct. VIII 537] cf. Hieronym. Hilarion.: 'audiuit Methonae a quodam Iudaeo uilia populis scruta uendente' 67 cf. Iuuenc. euang. hist. IIII 696 sq.: 'tum iuuenis sese tam sordida uincla laboris nolle pati memorat'

VARIA LECTIO.

'Delius . . . Troianos notus semper minuisse labores;' sine crimine notum, interpung. ω *Fea*, *nos praetulimus:* ,sine crimine, notum *conl. art. poet.* 320: ,sine pondere et arte, 57 locum *F λ'* 1 *δ* 1 (*et π* 1) *y*

querere *γ λ* 58 paruis (q) sodalibus *δ* lare curto *y* [*codd. Sil. et Mart. ap. Cruquium*] *Bentl. Doederlinus opp. etiam florileg. Nostradam.; Volteius non erat 'uagus', sed 'qui certum praesaepe teneret' epist.* I 15, 28 *et cf. Auien. orb. terrae* 282: 'certi laris inscia gens est' 59 negocia *λ* capo *δ* 1 *ut uid.* 60 quodcunque *E* (*v*) quodcumque *etiam florileg. Nostrad.* quaecumque *r* 1 (*et Lips.; π* 1 *n. l.*) *y* 61 cenam *E* (*β' g v*) *florileg. Nostradam.* caenam *cett.*

mena *Ω' ς'' florileg. Nostradam.* 63 Respondet *E γ F λ'* (*β' v π' σ* 1 *a r v*) Respondit *δ ε* (*σ* 2 *g*) *florileg. Nostradam.* neget . . . negat *E* 1 *F λ'* 1 *δ ε* (*v σ* 2 *et Fran.* 1) *Bentl.* negat . . . negat *γ E* 2 *ψ* 2 *λ'* 2 (*σ* 1 *a g r* 2 *v et β Fran.* 2 *aut corr.*) *florileg. Nostradam. posterius* negat *omis. π' r* 1 *y; cf. u.* 81 *sq.:* 'uti mercetur . . . mercatur' inprobus *γ λ* (*et β*) ĩpbus *ε* (*g*) improbus *cett.* ς (*et π' Fran.*)

(aut) & te *λ* (& te *etiam l*) 64 Neglegit *Ω' ς''* Negligit *v florileg. Nostradam.* uolteium *δ y* [*Barcinon.*] uuolteium *F ε λ corr. aut* 2 *y* uuolteum *λ'* uulteium *cett.* uulteum *florileg. Nostradam.*

phylippus *F λ'* 65 scruta (t milia fracta) popello *φ* 66 Ocupat *F λ pr.* saluare *γ* (*a et π* 1) *opp. etiam florileg. Nostradam.* phylippo *F λ'* 67 mercennaria *Ω' ς''* (*nisi quod* mærcēnaria *λ*) mercenaria *v florileg. Nostradam.*

quod non mane domum uenisset, denique, quod non
prouidisset eum. 'sic ignouisse putato
me tibi, si cenas hodie mecum.' 'ut libet.' 'ergo
post nonam uenies; nunc i, rem strenuus auge.'
ut uentum ad *cenamst, dicenda tacenda locutus,
tandem dormitum dimittitur. hic ubi saepe
occultum uisus decurrere piscis ad hamum,
mane cliens et iam certus conuiua, iubetur
rura suburbana indictis comes ire Latinis.
inpositus mannis *aruom caelumque Sabinum
non cessat laudare. uidet ridetque Philippus,

TESTIMONIA.

72 'dicenda tacenda locutus' ecbas. captiui u. 314 cf. Persius 4, 5: 'dicenda tacendaque calles' 77 sq. 'inpositus — laudare' glossarium Mai class. auct. VIII 349

VARIA LECTIO.

69 Prouidisset Ω' ς'' (*et omn. codd. Cruq.*) *florileg. Nostradam.* Praeuidisset *y* ω: *gloss.* γ: 'in alio preuidisset legitur'. *cf. Plaut. asinar.* II 4, 44: 'non hercle te prouideram' Prouisisset *Lambinus* ignou*i*sse δ 70 caenas γ *F* δ ε 71 strenuuus ε (σ) *y* 72 caenam γ *F* δ ε est] *hoc loco omis.* π' *r* 1: π' *addit* est *u.* 73 *post* dormitum (*opp. Pph.'*), *r addit* est *supra uocem* uisus *u.* 74; *post* uentum *pon. y* [*Orelli Bernens. d Petropolit.* 2 *codd. Feae*] locutus Ω' ς'' *florileg. Nostradam.* loquutus *a* 73 dimittur γ hic *E* γ λ *uar.* δ 2 (β' ν σ *a g r v et* π 2 *Lips.*); *omis. F* 1 δ 1 ε (*et* π 1): est λ' ψ 2; ast φ *corr.* (*l* 2) *y* [*Petropolit. Valentian.* 2] *florileg. Nostradam.*; ergo *y* [*Montepessul. uar.*] *Cuninghamus;* huc *y* hinc *y* ω *Doederlinus:* hinc (uti saepe — hamum) mane cliens *I. M. Gesnerus: cf. epist.* I 15, 33: 'hic ubi . . .' II 2, 136: 'hic ubi . . .' *confusionem istam inde ortam esse arbitror, quod* 'est' *uel* 'st' *in archetypo tertiae stirpis* (*F* λ' δ ε π' *r*) *suo loco* (*u.* 72) *praetermissa et infra uersum adscripta in aliis libris ante* dimittitur *in aliis post* dimittitur (est) *inculcata sit* 74 uisus *v* decurrer*e piscis adha*mum ε pisces γ (*u*) amum γ (σ *l pr.*) imu (a) *u* 75 et iam *E F* δ (ν *a et* π *Fran.*) etiam γ λ' ε (σ *g v et* β *Lips.*) *florileg. Nostradam.* eciam *r* serus conuiua *Bentlei dubia suspicio* couiua δ 76 Rure suburbano ω *opp. florileg. Nostradam.* 77 Inpositus *E F* λ ε (ν π' *et* β) *glossarium Mai* Impositus γ δ (σ *a g l r v et Fran.*) *florileg. Nostradam.* manis γ mannus φ *a. ras.* mannas λ *pr.* aruum Ω' ς'' *florileg. Nostradam.* celum *E* λ 78 phylippus *F* λ'

et sibi dum requiem, dum risus undique quaerit,
dum septem donat sestertia, mutua septem
promittit, persuadet uti mercetur agellum.
mercatur. ne te longis ambagibus ultra
quam satis est morer, ex nitido fit rusticus atque
sulcos et uineta crepat mera, praeparat ulmos,
immoritur studiis et amore senescit habendi.
uerum ubi oues furto, morbo periere capellae,
spem mentita seges, bos est enectus arando,
offensus damnis media de nocte caballum
arripit iratusque Philippi tendit ad aedis.
quem simul aspexit scabrum intonsumque Philippus,
'durus' ait, 'Voltei, nimis attentusque videris
esse mihi.' 'pol me miserum, patrone, uocares,
si uelles' inquit 'uerum mihi ponere nomen.

TESTIMONIA.

87 Priscianus instit. VIIII 6, 34 florilegium codicis Cusani C 14 'bos — arando' glossarium Mai class. auct. VIII 202 et 371 91 Priscianus instit. VII 5, 22

VARIA LECTIO.

u. 79 *del. A. Nauckius*, *idem u.* 80 dum *in* tum *mutandum esse censet opp. florileg. Nostradam.* 80 sestercia *E* ε 82 ne te Ω ς′ *florileg. Nostradam.* nec te π′ *l r* 1 ambagibus] ambiguus π′ 1 *r* 1 *aut pr.* ambagi,bus *l* 84 crepat] aperit *y* [*Nostradam. uar.*] preparat γ λ p̄para δ 1 *u.* 85 *pars non liquet in* ε 85 Immoritur γ *F* λ′ δ (σ *a g r v et* π) Inmoritur *E* (β′ *v et Lips.*) *florileg. Nostradam.* I : : moritur ε 86 Uerū ibi *E* perire δ *florileg. Nostradam.* capelle λ 87. 88 bos — damnis *in suspicionem uocat A. Nauckius opp. florileg. Nostradam.* 87 bos ēę enectus γ arando] arator *coni. Groebelius* 88 dampnis *F* λ′ δ *florileg. Nostradam.* 89 Eripit φ (*r et* π *p. ras. Lips.*) Arripit *cett.*′ φ *uar.* ς (*et* β′ *Lips.* 2) *florileg. Nostradam.* phylippi *F* λ′ aedis *y* [π] aedes *E* γ ε δ *corr.* ς haedes *F* hędem (s supra) δ edes λ (β′ *g et Lips.*) *florileg. Nostradam.* 90 asspexit ε aspexit *cett.*′ ς″ *florileg. Nostradam.* phylippus *F* λ′ 91 uoltei δ uultei *cett.*′ *florileg. Nostradam.* attentus *E* γ λ′ *corr.* ε δ 2 ς′ *flor. Nostr. Prisc.* adtentus *F* λ′ *pr.* (π′ *r*) attendus δ 1 92 poli ne *E* 93 ponere *E* γ λ *uar.* (β′ σ *a g v uar. et V*) dicere *F* λ′ δ ε (*v* 1 π′ *r v et alii Bland.*) *florileg. Nostradam.*

quod te per Genium dextramque deosque Penatis
obsecro et obtestor, uitae me redde priori!'
qui semel †aspexit, quantum dimissa petitis
praestent, mature redeat repetatque relicta.
metiri se quemque suo modulo ac pede uerum est.

VIII

Celso gaudere et bene rem gerere Albinouano
Musa rogata refer, comiti scribaeque Neronis.
si quaeret quid agam, dic multa et pulchra minantem
uiuere nec recte nec suauiter; haut quia grando

TESTIMONIA.

98 florilegium Paris. 8069. cf. Alcuinus de diuinis officiis c. 18 p. 1190ª: 'modulum enim suum unumquemque considerare prudenter nos admonet lyricus, dicens . . . (sequitur epist. I 1, 32)' imitati sunt Lucanus VIII 527: 'metiri sua quemque (al. regna) decet uiresque fateri' et Auianus fab. 5, 1 sq.: 'metiri se quemque decet propriisque iuuari laudibus'

I 8. uu. 4—12 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

94 penatis π′ r 1 penates Ω′ ς′ *florileg. Nostr.* 95 ob//testor γ 96 simul aspexit Ω′ ς″ *florilegium Nostradam. quod quidem ex u. 90 falso hic repetitum crediderim.* semel aspexit y [*cod. Mart. Cruquii et codd. Lambini*] *Bentl.; sed ne uerbum* aspexit *quidem Horatio deberi puto; nescio an scripserit:* adgnouit [simul *etiam omn. Bland.*] demissa γ ε 97 Prestent *E* φ δ maturae *E* γ δ 98 uerum Ω′ ς″ *florileg. Nostradam.* iustum y [*Nostradam. uar.*] par *coni. A. Nauckius; dictionem* uerum est *luculenter illustrauerunt Obbarius et Schmidius*

I 8. AD CELSVM ALBINOVANVM (ALVINOVANVM γ *a* ALBINOBANV̄ λ ALBINVUANUM δ) COMITEM (*om. v*) NERONIS (*om. v*) *E* γ *F* λ′ δ (*a r v et Fran. cons. g* 2 *et Lips.*) 1 Celso ut gaudeat et bene rèm regat (*sic*) albinouano y [*Nostrad. uar.*]; *Hor. expressit Graecorum* 'χαίρειν καὶ εὖ πράττειν' rem //// gerere δ 2 scribe λ ε

3 quaeret ψ δ ε (*v l et* π *plures codd. Cruquii*) queret *E* φ λ (*v et Fran.*) quaerit γ (*a g r et* β *Lips. aliqui codd. Cr.*) querit σ [quaerat *aliqui Cruq.*] pulcra *F* λ′ (pulchra *l*) 4 rectę γ haut *E* λ *pr.* ε (σ *r* 1 *et* β 1 *Lips.*) *florileg. Nostradam.* haud γ *F* δ (*v a g l r* 2 *v et* β 2 π 2 *Fran.*) aut λ *corr.* (*et* π 1)

contuderit uitis oleamque momorderit aestus,
nec quia longinquis armentum aegrotet in agris;
sed/quia mente minus ualidus quam corpore toto
nil audire uelim, nil discere, quod leuet aegrum;
fidis offendar medicis, irascar amicis,
cur me funesto properent arcere ueterno;
quae nocuere sequar, fugiam quae profore credam;
Romae Tibur amem uentosus, Tibure Romam.
post haec, ut ualeat, quo pacto rem gerat et se,
ut placeat iuueni percontare utque cohorti.
si dicet 'recte', primum gaudere, subinde
praeceptum auriculis hoc instillare memento:
'ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.'

TESTIMONIA.

10 'cur — properas arcere ueterno?' glossarium Mai classic. auct. VIII 602 12 Porphyrion ad serm. II 7, 28 Seruius ad Aen. IIII 224: 'Carthagine . . . pro Carthagini; et pro aduerbio in loco de loco posuit; sic Hor.: Romae Tibur amem, uentosus Tibure Romam, pro Tiburi.' florileg. Nostradam. Hildebertus moral. philos. p. 980; schol. F serm. II 7, 28: 'Romae .t. u. t. R.' 16 cf. Boet. de phil. cons. I 4, 31 sq.: 'instillabas enim auribus e. q. s.' 17 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

5 uitis *E pr. ut uid. y* [*π*] uites *cett.'* ς' *florileg. Nostradam.* oleamque *γ F λ' δ ε* ς'' *flor. Nostr.* oleumque *σ* oleamue *E y* [*Montep. Regin.* 1] *Bentl.* *u.* 6 *omis. ε pr. aut ε* 1 6 longinquis *δ* egrotet *λ* egrotat *florileg. Nostradam.* agris *Ω'* ς'' (*et omn. Bland.*) *florileg. Nostradam.* aruis *y* horis (*pro* oris) *y* [*Montepess.*] 7 S, *E*

7 *POST H. V. DEFICIT δ VSQUE AD EPIST.* II 2, 19 *Ω' = E γ F λ'* (*λ l*) *ε*; ς'' *aut omn. codd. β'* (*β Fran.*) *ν π'* (*π Lips.*) *σ a g r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*: ς = *aut omn. codd. ν σ a g r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

u. 8 *omis. y* [*Lips.* 1] 8 leuat *ε* egrum *F* 10 me] mihi *E* funestoq; *F* arcere *Ω'* ς (*et β'*) *Pph.' florileg. Nostradam.* urguere *π' r y* 12 Rome *λ ε* uentosus *γ E ψ uar. λ uar. ε uar.* (*β' ν σ a g r* 2 *v* 1 *et π* 2 *uar. Lips.*) *gloss. Γ Seruius florileg. Nostradam. Hildebertus* uenturus *F λ' ε* (*r* 1 *v* 2 *et π* 4 *Bland.*) *y Porph.' ad serm.* II 7 *codd. mss. partim ante* uent: *interpungunt* (*ut omn. codd. Cruquii*) *partim post* uent: turbure *ε* 14 percontare *Ω'* (*ν a g r et β cons. π'*) perconctare *σ v* percunctare *y* [*Fran.*] utque *Ω'* ς'' (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph.'* atque *E* 2 *y* 16 Preceptum *γ F λ'*

VIIII

Septimius, Claudi, nimirum intellegit unus,
quanti me facias. nam cum rogat et prece cogit,
scilicet ut tibi se laudare et tradere coner,
dignum mente domoque legentis honesta Neronis,
munere cum fungi propioris censet amici;
quid possim uidet ac nouit me ualdius ipso
multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
sed timui mea ne finxisse minora putarer,
dissimulator opis propriae, mihi commodus uni.
sic ego, maioris fugiens obprobria culpae,
frontis ad urbanae descendi praemia. quodsi
depositum laudas ob amici iussa pudorem;
scribe tui gregis hunc et fortem crede bonumque.

TESTIMONIA.

I 9. 6 Acr. ad art. poet. 321: 'ualdius pro ualidius, ut alibi: nouit me ualdius ipso' 7—9 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

Ω′ = E γ F λ′ (λ l) ε; ς″ = aut omn. codd. β′ (β Fran.) ν π′ (π Lips.) σ a g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. ν σ a g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

I 9. AD CLAVDIVM NERONEM *γ F λ′ (a r v et Fran. Lips.)* SEPTIMUM CŌMENDAT NERONI *E* 1 Septimus *E φ a. corr. λ pr.* Septimiu' *ε* intellegit *Ω (et 4 Bland.)* *u. 2 omis. l pr. aut* ı; *item uu. 1 sq. omis. y [Zulichem.* ı] ['nam cum rogat & pr. cogit' *omn. codd. Cruquii: at Zulich. ~ Diuaei cod.* ı *deficit! cf. apparat. crit.* I 2, 23] 2 cum] me *y ω Fea* 2 *sq.* cogit scilicet, ut *cum codd. quibusdam et editionibus disting. Bentleius sed cf. epist.* I 18, 16 *et quae ibi adnotauimus* *uu.* 4. 5 *del. Gruppeus, hunc ante illum transpon. Mutherus* 4 domuque *Fea idem post* Neronis *punctum ponit* *u.* 5 *del. A. Nauckius* 5 proprioris *γ* 6 ac nouit *E ς (et β) y* acnouit *γ (et Fran.)* agnouit *cett.′ (π′ r v)* ualidius *γ* 8 Set *γ* ne] non *F λ a. corr. opp. floril. Nostradam.* 10 opppria *E* obprobria *cett.′* opprobria *ν r* ı *v* culpe *λ* 11 urbane *λ* proemia *E* *u.* 13 *omis. y [π pr.]* 13 bonumq; ////// *γ*

X

Vrbis amatorem Fuscum saluere iubemus
ruris amatores; hac in re scilicet una
multum dissimiles, at cetera paene gemelli
fraternis animis, quicquid negat alter, et alter,
adnuimus pariter: uetuli notique columbi,
tu nidum seruas, ego laudo ruris amoeni
riuos et musco circumlita saxa nemusque.
quid quaeris? uiuo et regno, simul ista reliqui
quae uos ad caelum fertis rumore secundo,
utque sacerdotis fugitius liba recuso,
pane egeo iam mellitis potiore placentis.
uiuere naturae si conuenienter oportet,
ponendaeque domo quaerenda est area primum;

TESTIMONIA.

I 10. 1 glossarium Mai classic. auct. VIII 548 10 sq. cf. Ioannes Saresberiensis epist. 85: 'pane eget iam mellitis potiore placentis, utque sacerdotis fugitiuus liba recusat' uu. 12—44 flor. Nostrad. 13 huc respexit Hildebertus de querimonia et conflictu carnis et spiritus u. 35 p. 946: 'est igitur ponenda domus c. q. s.'

VARIA LECTIO.

I 10. AD ARISTIVM FVSCVM GRAMMATICVM (CRAMAT: λ) γ (*a et Lips.*), *add. F λ′ (r et Bland.)*: IN URBE COMMORANTEM (CONM: λ) FVSCO ARISTO IN URBE CŌMORANTI · *E* AD ARISTIVM (ἀRISTŨ *Fran.*) FVSCVM *v* (*et Fran.*) *uu.* 1—18 *partes initiales euanuerunt in ε* 1 saluare *γ pr.* (*a* 1) saluire *glossar. Mai* 3 at *E ε* (*v* 2 *et V*) *y Bentleius* ad *γ F λ′ ς″* caetera *γ F* pene *E F λ* (poene *l*) poenae *γ* gimelli *E* 4 quicquid — pariter *del. Hitzigius* quidquid *ε* quidquit *g* siqd *E* quicquid *cett.′ ς′* (*cons. β′*) 5 Adnuimus *Ω′* (*a*) *nisi quod ε euanuit* Annuimus *ς″* ['pariter uetulis notisque columbis. quam sibi Lambinus lectionem coniectura proponit, eam continet *V*, sed in τὸ noti s littera suprascripta, sed in uetulis et columbis apposita. sic et cod. Sil., quam genuinam credo' *Cruq.*] 8 queris *E γ λ* 9 celum *λ ε* fertis *Ω′* (*v π′ a g r et codd. Bland. praeter V*) effertis *β′ σ v* (*et V*) *y* ecfertis *Paulyus* 10 fugiti,us (v suprascr.) *l* fugitiuus *Ω ς″ Pph.′* 11 pociore *λ* 12 si] sic *F λ′ ε a. corr. opp. floril. Nostr.* 13 Ponenda *y* [*Fran. uar. codd. Bland.*] *Sauppeus philol.* XVIIII 253—56 *opp. Ω′ ς″ gloss. V flor. Nostr.* domo *γ* (*a* [*superscr.* 2] *et Fran.*) domvi (p domui suprascr.)

nouistine locum potiorem rure beato?
est ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
leniat et rabiem Canis et momenta Leonis,
cum semel accepit Solem furibundus acutum?
est ubi diuellat somnos minus inuida cura?
deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
purior in uicis aqua tendit rumpere plumbum,
quam quae per pronum trepidat cum murmure *rium?
nempe inter uarias nutritur silua columnas,
laudaturque domus longos quae prospicit agros:
naturam expelles furca, tamen usque recurret
et mala perrumpet furtim fastidia victrix.

TESTIMONIA.

17 Acr. ad serm. II 3, 163 24 florilegium Paris. 8818ª Hildebertus sermon. 68 p. 570 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 cf. Ioannes Saresberiensis policr. III 8: 'naturae . . . quam licet expellas — recurret'

VARIA LECTIO.

E quod inrepsit ex gloss.; domo *etiam flor. Nostr. om. g* 1 aera ε *uu.* 14—20 *n. l. ν* *uu.* 15—17 *om.* σ 1 15 tepe*ant* *E* 16 canis et] cani fert *E a. ras.* 18 diuellat *E pr. F λ′ ε* (*ν ut uid. π′ r σ* 2 *uar. et* 4 *Bland.*) depellat *E corr. γ* (*β′ σ a g v*) *florileg. Nostr. improbandum propter* 'expelles' *u.* 24, 'pellebat' *u.* 35, 'depulit' *u.* 38 *cf. anacreont.* 33, 9 *Rose:* 'κατά μευ σχίσας ὀνείρους' *Claudian. in Rufin.* I 210 *sq.*: 'fulgentibus illic surgunt strata toris, hic mollis panditur herba, sollicitum curis non abruptura soporem' *schol. Γ*: 'Maronianum illud: nec somnos abrumpit cura salubres' [*georg.* III 530] somnum *π′* somnus *r* 1 *y* 19 libicis *γ E ε* lapillis] tapetis *Bentlei superuacua suspicio opp. florileg. Nostradam.*
21 riuum *Ω′ florileg. Nostradam.* *post u.* 22 *in y* [*π*] *sex uu. erasi sunt, tum sequitur u.* 23 22 uarias] parias *y* [*Lambini et Valarti codd.*] *fort. coni. Lamb.* conspicit *γ* *uu.* 24—28 *del. Guyetus* 24 expelles *Ω′ ς″* (*et omn. Bland.*) *florileg. Nostradam. Bentl.* expellas *y* [*Mart. Sorbon. Valent.* 2] *ω Io. Saresber. Hildebertus Vincentius* repelles *florilegium Paris.* 8818ª 25 prorumpet *florileg. Nostradam.* fastidia *E ε* (*σ g*) *florileg. Nostradam. Bentl.* fastigia *γ F λ′* (*ν π′ a r v et β* 2 *Fran.*) uestigia *y* [*β* 1 *Bambergens. Barcinon.* 4 *Bland.*] *Stallbaumius cf. Senec. epist.* 119, 5: 'inter reliqua hoc nobis praestitit natura praecipuum; quod necessitati fastidium excussit'

non qui Sidonio contendere callidus ostro
nescit Aquinatem potantia uellera fucum,
certius accipiet damnum propiusue medullis,
quam qui non poterit uero distinguere falsum.
quem res plus nimio delectauere secundae,
mutatae quatient. siquid mirabere, pones
inuitus. fuge magna: licet sub paupere tecto
reges et regum uita praecurrere amicos.
*ceruos equm pugna melior communibus herbis
pellebat, donec minor in certamine longo
implorauit opes hominis frenumque recepit;
sed posquam uictor uiolens discessit ab hoste,

TESTIMONIA.

30—33 Hildebertus moral. philos. p. 988 30 sq. 'quem — quacient' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 30 florilegium Paris. 8818ᵃ

VARIA LECTIO.

27 potentia γ 1 φ *pr.* po//tantia ε fucum Ω′ ς″ *Porph.′ flor. Nostr.* sucum *y nec scio an sint quibus* 'sucum' *hoc loco legisse uideatur Auienus cf. Arat.* 346: 'Assyriumque bibunt noua uellera sucum' *fort. illic quoque* '*fucum*' *scribendum* 28 Cercius ε dampnum *F λ′* propiusque γ (σ 1 *a g* 2 *et Lips. cons.* β 1) propiusue *cett.′* (*ν σ* 2 *g* 1 *r* 2 *aut corr. v et π Fran.*) *flor. Nostr.* propius *r* 1 *aut pr.* [potiusue 4 *Bland.* (?)] 29 potuit ε *pr. opp. Pph.′ flor. Nostr.* distingere *y opp.* Ω′ ς″ *florileg. Nostradam.* 30 nimio] iusto *Vincentius opp. florileg. Nostradam.* 31 Motatae *E* quacient *E* ε *pr.* mirarabere γ pones *E* 33 praecurrere] praecedere *y* praecellere *y* 34 Ceruus Ω′ ς″ *florileg. Nostradam.* equm *y* [*Gronou.*] equum Ω′ ς″ *florileg. Nostradam.* pugnae *Nic. Heinsius improb. Bentl., qui confert c.* III 6, 16: 'melior sagittis' 36 Inplorauit ψ ε (*et* β) Implorauit *cett.′* ς (*et π′ Fran.*) *florileg. Nostradam.* Impor: *r* 1 frenum] *frenum* regnum *π′ opp. floril. Nostr.* 37 Set γ posquam *a* postquam Ω′ ς″ *floril. Nostr.* uiolens uictor *E y* uictor uiolens *cett.′* ς″ *floril. Nostradam.* ('uiolens' *testatur schol. Γ*) uiolens uicto *Bentl. addens:* 'sed . . . illud uiolens nequaquam mihi placet; et atrociorem mendam hic olim inoleuisse facile mihi persuadeo' uicto sonipes *et* domito uictor *aliae Bentlei suspiciones* uictor uicto ω [*editio Cadomensis epistularum Horati a.* 1480] uicto ridens *Hauptius* uicto insultans *Hamacherus* uicto inludens *Holderus* uitulans uicto *Ieucrus ad Lucan.* I 81 *alii alia: lectionem libris traditam ut elegantem ac significantem*

non equitem dorso, non frenum depulit ore.
sic qui pauperiem ueritus potiore metallis
libertate caret, dominum uehet improbus atque
seruiet aeternum, quia paruo nesciet uti.
cui non conueniet sua res, ut calceus olim,
si pede maior erit, subuertet, si minor, uret.
laetus sorte tua uiues sapienter, Aristi,
nec me dimittes incastigatum, ubi plura
cogere quam satis est ac non cessare uidebor.
imperat aut seruit collecta pecunia cuique,
tortum digna sequi potius quam ducere funem.
haec tibi dictabam post fanum putre Vacunae,
excepto quod non simul esses, cetera laetus.

TESTIMONIA.

41 florilegium Paris. 8818[a] Augustinus quaest. in heptateuchum 1, 31 [III p. 556] Petrus Cluniacensis adversus Iudaeorum inueteratam duritiem c. 4 [biblioth. Cluniac. p. 1046[a]] Alcuini epist. ad D. Dauid p. 769 ed. Paris. 1617 Ioannes Saresberiensis policrat. V 10   42 sq. florilegium Paris. 8069   47 sq. florileg. Nostradam. (sine interpolatione) Hildebertus moral. philos. p. 991, inserto inter hos uersus hexametro Iuuenalis 14, 304: 'sed certe misera est magni custodia census'   47 Donatus ad Terent. hecyr. II 1, 27 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 Ioannes Saresberiensis policr. III 12; cf. Columbanus ad Sethum u. 51: 'nec subitis pereat c o l l e c t a p e c u n i a flammis'   48 cf. ecbasis captiui u. 484: 'prompta sequi tortum potius, quam dicere uerum'   49 cf. testim. ad epist. II 2, 214

VARIA LECTIO.

tuentur Fea et Ritterus 'locum sanum deprauarunt homines critici' Obbarius   39 *ueritus E*   40 uehit *E y Bentl.* uehet *cett.' ς'' Pph.' florileg. Nostradam.*   improbus *Ω' ς (et π Fran.) Pf.* inprobus *ν Pph. floril. Nostr. ε n. l.* ĩpr. *g*   41 quia *Ω' ς'' (et 4 Bland.)* qui *γ p. ras. y ω Augustinus florilegia Nostradam. et Paris.* 8818[a] *Alcuinus Petrus Clun. Ioann. Saresber.* qua *σ* ı   paruo quia nesciet uti *ν*   nesciat *ε pr. y* nesciet *cett.' ς'' (et 4 Bland.) testimonia*

42 ut] et *F λ'*   calleus *ε*   43 uret (g supra) *ν* urget *σ g y opp. Ω' ς'' florileg. Nostradam. et Paris.* 8069 *et cf. Propert.* V 3, 23 *Ouid. remed. am.* 235   44 uiuis *E* ı *opp. florileg. Nostradam.*   eristi *E* ı   45 dimittes *Ω' ς (et β Lips.)* dimittis *ν (et π)* dimittas *y [Fran.* ı *alii]*   46 fatis ē *γ*   47 aut *Ω' ς (et π' Fran.) florileg. Nostrad.* ac *y [β* ı *alii]* haud *Waddelius, sed cf. Senec. de uita beata* 26, 1: 'diuitiae enim apud sapientem uirum in seruitute sunt, apud stultum in imperio'   48 pocius *λ*   50 quod] qđsi *F*   caetera *γ F λ'*   letus *γ*

XI

Quid tibi uisa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
quid concinna Samos? quid Croesi regia Sardis?
Zmyrna quid et Colophon? maiora minorane fama?
cunctane prae campo et Tiberino flumine sordent?
an uenit in uotum Attalicis ex urbibus una?
an Lebedum laudas odio maris atque uiarum?
'scis Lebedus quid sit: Gabiis desertior atque
Fidenis uicus; tamen illic uiuere uellem,
oblitusque meorum, obliuiscendus et illis,
Neptunum procul e terra spectare furentem.'
sed neque qui Capua Romam petit, imbre lutoque
aspersus uolet in caupona uiuere; nec qui

TESTIMONIA.

I 11. 2 sq. Priscianus instit. VII 7, 83: 'Smyrna quid et Colophon, quid Croesi regia Sardis' 7 et 30 cf. Iuuenal. 10, 99—102: 'huius, qui trahitur, praetextam sumere mauis, an Fidenarum Gabiorumque esse potestas et de mensura ius dicere, uasa minora frangere pannosus uacuis aedilis Vlubris?'

VARIA LECTIO.

I 11. AD BVLLATIVM *E γ F λ'* (*a r v et Fran. Lips.*) *add. E:* REVERSUM DE ASIA. 1 lespos *E* 2 cri//si ε (crisi *cod. Prisciani*) sardis *Ω' ς'' schol. Γ* Sardes ω 3 Smyrna quid et Colophon? maiora minoraue fama, cunctane prae Campo et Tiberino flumine sordent? *legunt Macleaneus Orellius alii;* minoraue fama? *Bentl. et plerique* Zmyrna ε ψ 2 λ 2 (*ν et Lips.* 1) Zmirna *E γ φ* (*a g r*) Smyrna ψ 1 λ 1 (*σ et π*) (S *in ψ et λ a miniatore addita*) Smirna *β' l v* quid et] *aut* quidem et *aut* quidem *codd. Prisciani* cholophon *F λ'* *minoraue fama* ε minoraq *E y* [*Mellic.*] minoraue *cett.' ς''* (*et* 4 *Bland.*) minorane *y* [*Reginensis*] 4 Cunctane *E F λ' ε* (*β' σ g ν* 2 *v*) Cunctaque *γ* (*ν* 1 *ut uid. π' a r*) precam∫poectiberino *γ* 5 ex] *omis.* ε *u.* 6 *om.* σ 1 6 labedum *γ* *uu.* 7—10 *ut ex Bullati persona scriptos acceperunt gloss. Γ:* 'Scis] quasi respondit Bullatius Horatio' *et:* 'Sed neque] Horatius' [' hic dialogus est, quantum licuit obseruare ex notis codd. Bland.' *Cr.*] *cf.* 16, 41 7 quod *y* [1 *Bland. corr.*] glabiis *F λ'* 8 ///us (vic) *E* 9 oblitus stultorum *Stolbergius* Oblitus ψ 10 eterra *uel* e terra *F λ' ε* (*ν* 1 ? *π' r v*), *item schol. Γ et codd. Lucreti Lucr.* II 1 *sq.*, *quem comparant schol. Γ* & terra *E* exterra *γ* (*ν* [2 ?] *σ a g et β*) a terra *y* [*Fran.*] 11 Set *γ* qui] qu (*sic*) *E* 12 Aspersus *Ω' ς'' Pph.'* caupana *E*

frigus collegit, furnos et balnea laudat
ut fortunatam plene praestantia uitam;
nec, si te ualidus iactauerit Auster in alto,
idcirco nauem trans Aegaeum mare uendas.
incolumi Rhodos et Mytilene pulchra facit quod
paenula solstitio, campestre niualibus auris,
per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
dum licet ac *uoltum seruat Fortuna benignum,
Romae laudetur Samos et Chios et Rhodos absens.
tu quamcumque deus tibi fortunauerit horam

TESTIMONIA.

18 cf. Ioann. Saresberiens. policrat. VIII 12: 'ille nunc utitur penula, nunc campestri' 20 ecbasis captiui u. 517 uu. 22—30 florileg. Nostradam. 22 sq. Ioannes Victoriensis I 3 p. 286 B. 'tu — manu' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 'quamcunque — manu etc.' schol. Lucan. II 651 22 ecbasis captiui u. 616

VARIA LECTIO.

13 furnos *Ω' ς" Pph.' Porf.* fornos *r pr. aut* 1 *Porph.* furnos φ λ; *sed in* φ ẏ *nihil est nisi signum scholii ad marginem adscripti, in* λ *scholia desunt. cognationis horum librorum memorabile sane indicium;* furnos (φ) ψ 14 Et *F* 1 (*l* 1); Ut λ, *sed* U *a miniatore* prestantia γ *F* prestancia λ *uu.* 15—22 *sic ordinabat Mutherus:* 15. 17. 16. 18. 19. 21. 20. 22 15 Nec·te (si·) φ Nec te si *v y* nec si te *etiam Pph.'* 16 Idcirco *Ω'* ς (*et π' cons. β'*) Iccirco σ nauem *Ω'* ς (*et π'*) nauim *β' y* aegaeum γ (*ν a*) egeum *E* φ λ ε aegeum ψ 17 Incolumi *E F* λ' (*β' π' a v*) *Pph.'* Incolomi γ ε (*ν σ g r*) rhodos *E* γ *F* λ' (*ν π' σ* 2 *a g r et Fran.*) rodos ε (*v*) rhodus σ 1 (*et β* 1) mytilene ψ (*l r*) mitilene *E* mytylęne ε myrtilene λ mitylene γ 1 φ mytylene γ 2 (*a*) facit quod] fuit quod *Mutherus* 18 Paenula *E* (*ν a et π*) *Pph.' Porph.'*, ε *parum liquet*, Penula *cett.'* solsticio ε sosticio λ (*sic*) (l ercii) sol*sticio v y* cāprestre λ auris *Ω'* ς" horis σ 1 19 caminis ε caminus, *interpung. Mutherus uu* 20. 21 *del. Lehrsius* 20 ac] ·&c λ ac *cett.* ς" (*et omn. codd. Cruquii*) *ecbasis captiui* et *y* & (t ac) *v y* uultum *Ω'* ς" (*et omn. codd. Cruquii*) ultum *y* 21 samos *F* λ' ε (*ν σ g r v et β π Lips. superscr.*) samus *E* γ 1 (*a r et Fran. Lips. pr.*) chios *E F* λ' ε ς" chius γ 1 (*a g r*) rhodos *E F* λ' (*ν σ v corr.* 1 *aut* 2 *et π*) rhodus γ 1 (*β' a g r v pr. et Lips.*) rodos ε absens *Ω'* ς" [*uu.* 22 *sq. omis.* 3 *Bland. a* 1. *m., habuit* 1 *Bland.*] 22 quācunq· *E* (*v*) *opp. cett.'* ς" *florileg.*

grata sume manu neu dulcia differ in annum,
ut, quocumque loco fueris, uixisse libenter
te dicas. nam si ratio et prudentia curas,
non locus effusi late maris arbiter aufert,
caelum, non animum mutant qui trans mare currunt.
strenua nos exercet inertia: nauibus atque
quadrigis petimus bene uiuere. quod petis, hic est,
est Vlubris, animus si te non deficit aequs.

TESTIMONIA.

23 cf. Ouid. remed. am. 93: 'sed propera, nec te uenturos differ in annos' 27. 30 cf. Seneca ep. III 7 (28) 1. 2. 4: 'animum debes mutare, non caelum. licet uastum traieceris mare, . . . sequentur te, quocumque perueneris, uitia . . . quaeris quare te fuga ista non adiuuet? tecum fugis [cf. c. II 16, 19. 20] . . . locum ex loco mutas, cum illud, quod quaeris, bene uiuere omni loco positum sit' 27 florilegium Paris. 8818^{a} Hieronymus epist. 16 ad Damasum c. 2 [Vallars. I 42^{c}] Pseudoacron uolgatus ad c. II 7, 4; non Acr. Petrus Cluniacensis epist. II 44. VI 47 [biblioth. Cluniac. ed. Marrier. p. 783^{b} 956^{c}] Hildebertus moral. philos. p. 980 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 28 cf. Senec. dialog. 9 de tranquill. animi 12, 3: 'sine proposito uagantur quaerentes negotia . . . . quorum non immerito quis inquietam inertiam dixerit' 29 sq. 'quod quaeris ubique est, est — aequus' Ioannes Saresberiensis policr. III 8

VARIA LECTIO.

Nostradam. oram *E p. ras. γ p. ras.* (*π' a r* 1 *aut pr. et ille* 1 *Bland.*) *opp. florileg. Nostradam. ecbas. capt.* 23 summanu *γ* 1 neu *Ω' ς''* (*et 'multi' codd. Cruquii*) *Bentl.* nec *υ* (*et β* 2) *y florileg. Nostradam. Ioannes Victoriensis* 24 Vt *E γ φ* 2 (*σ a g υ*) *florileg. Nostradam.* Tu *F λ' ε* (*β' ν π' r et* 4 *Bland.*) quocunq. *E* (*ν*) *opp. etiam florileg. Nostr.* 25 nam si] demit *Lehrsius* nam ni *Mutherus opp. florileg. Nostradam.* racio *λ* *u.* 26 *del. Lehrsius opp. florileg. Nostradam.* 27 Caelum *Ω'* motant *E* mutat . . . currit *Hieronymus opp. florileg. Nostradam.* qui] g̃ *florilegium Paris.* 8818^{a} 28 Strenua *Ω' ς'' Pph.' florileg. Nostradam.* 29 Quadigis *ε* hic est] h : : : : *ε* *u.* 30 *om. E* 1, *add. E* 2 *ut uid. in marg.* 30 Est *ulu*bris *ε* æqus *y* [*Montepess. pr.*] aequus *Ω'*

XII

Fructibus Agrippae Siculis, quos colligis, Icci,
si recte frueris, non est ut copia maior
ab Ioue donari possit tibi. tolle querellas:
pauper enim non est cui rerum suppetit usus.
si uentri bene, si *laterist pedibusque tuis, nil
diuitiae poterunt regales addere maius.
Si forte in medio positorum apstemius herbis
uiuis et urtica, sic uiues protinus ut te
confestim liquidus Fortunae *rius inauret,
uel quia naturam mutare pecunia nescit,

TESTIMONIA.

I 12. 1—6 cf. Wernherus de Elmendorf. uu. 1113 sq. [antiqu. Germ. ann. IIII p. 315 H.] 2—6 florileg. Nostradam. 4—6 Hildebertus moral. philos. p. 991 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 68 4 Porph.' ad u. 5 florilegium Paris. 8818ᵃ 8 sq. Eutyches I 3, 3: 'Hor. epist. libro I: ut te confestim largus imber inauret'

VARIA LECTIO.

I 12. AD ICCIVM *E F λ'* (*v*) AD HICCIVM *γ* (*a r*) (AD HICCHEUM *Fran.*): *Fλ'* (*r*) *add.*: QUEM (QUAM *λ*) CUM (*om. r*) QUADAM ADMONITIONE (ADMONICIONE *λ r*) LAUDAT. *F λ'* (*r*), *cons. ε sed parum liquet* 'Ad Iccium procuratorem Agrippae' *schol. Γ inscr. omis. ν π' σ* (*et β*) 1 Fructibus Acrillae *Horkelius anal. Hor. p.* 89 *sqq.* icci *Ω' ς'' Porph.' schol. Γ* Iti *cum nummo a. u. c.* 600 *ω et nonnulli recentiorum* *uu.* 2—4 *del. Mutherus* 3 A ioue *florileg. Nostradam.* querellas *γ a. ras. ε* 2 (*a r*) quaerellas *π'* quaerelas *F λ* querelas *cett. ς' florileg. Nostradam.* 5 laterist] saltim est *florileg. Nostradam.* lateri ē *perexiguo interuallo ψ* laterię *φ* (*l*) latrie^est *λ* lateriem *γ* lateri, *om.* est *ε y Vincentius* lateri est *E* 6 Diuiciae *λ* poterant *y Vincentius* poterunt *etiam florileg. Nostr.* *uu.* 7—9 *del. Guyetus: sed huc fort. iam respexit Ausonius profess.* 4, 19. 20: 'salibus modestus, felle nullo perlitus, uini cibique abstemius' apstemius *ε* 1 abstemius *cett.' ς'' Pph.'* 8 ['sic uiues protinus. hic in omnibus scriptis est interpunctio' *Cruqu.* (*non in omnibus nostris*)] protinus *Ω' ς'' Pph.' schol. Γ* protenus *Bentl. cum aliis* 9 confertim *coni. Schirachius* liquidus] largus *Eutyches; cf. Hieronym. ad Eust. ep.* 22 *nr.* 32: 'aurum liquescit in litteras' riuus *Ω' ς''* *u.* 10 *ante u.* 7 *pon. Mutherus opp Pph.' Porph.'* 10 motare *E*

uel quia cuncta putas una uirtute minora.
miramur, si Democriti pecus edit agellos
cultaque, dum peregre est animus sine corpore uelox,
cum tu inter scabiem tantam et contagia lucri
nil *paruom sapias et adhuc sublimia cures:
quae mare compescant causae, quid temperet annum,
stellae sponte sua iussaene uagentur et errent,
quid premat obscurum lunae, quid proferat orbem,
quid uelit et possit rerum concordia discors,
Empedocles an Stertinium deliret acumen?
uerum, seu piscis seu porrum et caepe trucidas,
utere Pompeio Grospho, et siquid petet ultro
defer: nil Grosphus nisi uerum orabit et aequm.
uilis amicorum est annona, bonis ubi quid dest.

TESTIMONIA.

12 sq. huc fort. respexit Lactantius instit. III 23, 4: 'laudatur Democritus, quod agros suos reliquerit eosque pascua publica fieri passus sit' 13 'Peregre — uelox' florileg. Nostradam. 19 'concordia discors' — sed Hor. non nominato — memoratur ap. Donat. ad Terent. eunuch. IIII 4, 53. cf. Lucanus I 98: 'temporis angusti mansit concordia discors' Ouidius metam. I 432 sq.: 'uapor umidus omnis res creat et discors concordia fetibus apta est' Lactantius instit. II 9: 'philosophi quidam et poetae discordi concordia mundum constare dixerunt' 24 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

13 *post* uelox *nescio an interrogationis signum ponendum erat* 15 paruum *Ω′ ς″* parum *v y* prauum *r* 1 *y* 16 compescant *E ε ς* (*et π′ Fran.*) *Pf.* conpescant *γ F λ* (*ν r et β*) conpes. c. *Pph.* cause *λ* quid] qui *λ* temperat *F λ′* (*et π*) *opp. cett. ς′* (*et Lips.*) 17 Stelle *E λ* iusse//ne *ε* iussene *λ* et] an *y* [*Petropol.*] 18 obscurum *Ω′ ς″* qui proferat *λ* 19 rerum concordia discors *Ω′ ς″ Pph.′* discors concordia rerum *v* 20 Enpedocles *γ F ε* stertinū *F λ′* sterninum *ε* [stertinium *etiam omn. codd. Cr.*] 21 piscis *E* 1 (*ν a et π*) pisces *cett.′ ς′* cepe *F λ′*, *ε non liquet* 22 grospo *E* petet *Ω′ ς″ Pph.′ Porph.′* petit *y* ultro *Ω′ ς″* ultro (*al ultra*) *γ cf. Publ. Syr.* 44 *Woelffl.*: 'bis est gratum quod opus est, ultro si offeras' 23 Deffer *γ* nil] nec *v* ecū (q) *y* [*π*] equum *λ* aequum *cett.* 24 ['hoc carmen in scriptis fere habet interpunctionem post τὸ annona' *Cruqu.*] quid dest *a pr.* quidē ē *E* 1 *a. ras.* quid deest *cett.′ E* 2 *ς′* (*et Lips.*)

ne tamen ignores quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippae, Claudi uirtute Neronis
Armenius cecidit; ius imperiumque Phraates
Caesaris accepit genibus minor; aurea fruges
Italiae pleno defundit Copia cornu.

XIII

Ut proficiscentem docui te saepe diuque,
Augusto reddes signata uolumina, *Vini,

TESTIMONIA.

29 Copiam pleno cornu exhibet etiam Boetius de phil. consol. c. II 2, 5 sq.

VARIA LECTIO.

florileg. Nostradam. (quid^{de}.est *π*) *cf.* DERUNT *laudat. Turiae* II 58 *et codd. Vergilian.* [ʻin ʻ*V*ʼ syncopatum legitur d'est, cum apostropho supra d litteramʼ *Cruqu.*] quid des *Passeratius* 25 Nec non$^{†\ non}$ *ε* (*et π*) Nec tam *ε* 2 *marg.* Ne tamen *cett.′ ς* (*et β′ Lips.*) Nec tamen *v y* 26 agrippe *λ* claudii *ε* 27 cęcidit *γ* inperium *λ* phraates *E* prahates *γ ε* (*β′ a r et π Lips.* 2) *Porph. schol. γ cons. Porf.* praates *F* (*l*) phrahates *σ g v* phraates *ν* praates *λ* PHRAATIS *legitur inscript. Orell.* 628 Tigranes *suspic. Bentleius* 28 frugis *y* [*Zulichem.* 1 *ut uid.*; fruges *Zulichem.* 2] fruges *Ω′ ς″ cf. epist.* I 2, 27 29 defundit *γ λ corr.* (*β′* 1 *σ* 1 *a corr. g r pr. et Lips. pr. omn. Bland.*) *Bentl.* defudit *E F λ′ ε* (*σ p. ras. a pr.*, n *superscr. ab cod.*, *r corr. et π*) *gloss. r* diffudit *ν y ω* diffundit *β′*2 *v y*

I 13. *REDIT cod. A*; *Ω″ = A′* (*A a*) *E γ F λ′* (*λ l*) *ε*; *ς″ = aut omn. codd. β′* (*β Fran.*) *ν π′* (*π Lips.*) *σ g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omn. codd. ν σ g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur* AD (*om. E*) VINIVM (*sic λ*, *cons. schol. γ ubi hanc formam ter habemus*; VINNIVM *γ F ε A* 2 *a l r v et Fran.*, VENNIVM *E et Lips.*) ASELLAM (*sic A* 2 ASELLVM *E F λ′ ε r*, ASELLIVM *v omis. γ a et Fran.*) *A′ E γ F λ′ ε* (*r v*); *add. E F λ′ ε* (*r*): MONET (MONENS *F λ′*) VT CARMINA CAESARI (CES: *λ*) TRADAT

AD VINIṼ ASINAM RVSTICṼ *y* [*Mellicensis*]; *Grunnius* [= *C. Vinnius*] *Fronto legitur in schol. ν* 1 sepe *E φ* 1 2 reddas *ε a. ras.* (*v* 2) *y* uenni *E* uinni *cett.″ ς″ Porph.′*; *cum marmoribus scriptis et cum titulis codd. λ y* [*Bern.* 542 *Mellic.*] *schol. γ scripsimus* ʻViniʼ

si ualidus, si laetus erit, si denique poscet;
ne studio nostri pecces odiumque libellis
sedulus inportes opera uehemente minister.
si te forte meae grauis uret sarcina chartae,
abicito potius, quam quo perferre iuberis
clitellas ferus inpingas Asinaeque paternum
cognomen uertas in risum et fabula fias.
uiribus uteris per cliuos flumina lamas.
uictor propositi simul ac perueneris illuc,
sic positum seruabis onus, ne forte sub ala
fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
ut uinosa glomus furtiuae Pyrria lanae,

TESTIMONIA.

I 13. 6—8 'Horatius epistularum I: si — inpingas' Priscianus instit. XVIII 4, 50 7 sq. 'quam — impingas' glossarium Mai [class. auct. VIII 148] 8 'clitellas ferus inpingas' Porph.' ad u. 19 9 cf. Pers. s. 5, 152: 'et fabula fies' 10—12 'uiribus — onus' Priscianus l. l. 14 'ut — Pyrrhia lanae' glossarium Mai [class. auct. VIII 255]

VARIA LECTIO.

Ω'' = A' (A a) E γ F λ' (λ l) ε; ς'' = aut omn. codd. β' (β Fran.) ν π' (π Lips.) σ g r v (a l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur: ς = aut omn. codd. ν σ g r v (a l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

3 lectus *λ* 5 importes *E* (*β' g l*) inportes *cett.' ς'* operante hemente *A* 1 6 Site, t *in ras. A'* urit *E y* uret *cett.'' ς''* urat *Priscianus* urget *y* chartae *A' γ* carthę *E* cartae *F ε* carte *λ* karte *y* [*Mellic. Valent.*] //carte *v* 7 pocius *λ* 8 ferus] sero *N. Heinsius improb. Bentl.* impingas *E* (*l et Fran.*) *Porf.* inpinguas *φ a. ras.* (*r* 1 *v*) *y* inpingas *cett.'' ς* (*et β π'*) *Porph.* asine *λ* 10 diuos *E* lammas *E* (*v*) *y* (lāmas *l, uirgula fort. ab alt. m.*) lamas *cett.' ς'' Pph.' Porph.' schol. Γ Prisc. r in ras.* 12 Sepositum *D. Heinsius* Si positū *A* 1 honus *γ ε semicolon post* onus *pon. Doederlinus* 13 portes *E* 14 glomus *A'* 1 *E γ* (*π' σ r et* 1 *Bland.*) *gloss. Γ* glomos *F λ' ε A* 2 *E* 2 *uar.* (*β' g et* 3 *Bland.*) *glossarium Mai; schol. Γ:* 'aput Titinium in quadam fabula inducitur ancilla quae lanae glomos (*ν Fran.;* glomus *γ*) furatur et deprehenditur. aspere ex comparatione stultitiae ait. Pyrria autem nomen ancillae in fabula' globos *ν v y* glomen *y furtiue A* f//urtiue *λ ε n. l.* pyrria *φ* (*π' r et β*) *schol. ν*, pirria *cett.'' ς schol. γ; ε n. l.;* purria *Pph.' cf. inscript.:* 'P. Purreius' *bullett. dell' inst.* 1865 *lectionem libris traditam in suspicionem adduxit Lachmannus Lucret.* II *p.* 408 Proclia *et* Prilia *coni. Ribbeckius*

ut cum pilleolo soleas conuiua tribulis.
ne uolgo narres te sudauisse ferendo
carmina quae possint oculos auresque morari
Caesaris; oratus multa prece, nitere porro.
uade, uale, caue ne titubes mandataque frangas.

XIIII

Vilice siluarum et mihi me reddentis agelli,
quem tu fastidis habitatum quinque focis et
quinque bonos solitum Variam dimittere patres,
certemus, spinas animone ego fortius an tu
euellas agro, et melior sit Horatius an res.
me quamuis Lamiae pietas et cura moratur,
fratrem maerentis, rapto de fratre dolentis

TESTIMONIA.

15 glossarium Mai [classic. auct. VIII 417. 579] 19 Seruius ad Aen. IIII 409

I 14. 1 'mihi me (om. γ) reddentis agelli (om. E)' schol. Γ epist. I 18, 101

VARIA LECTIO.

15 Et β'● pilleolo *Ω'' ς'' y schol. Γ* conuiuia *γ* 16 Nec *E y* Ne *cett.' ς''* Neu *σ a y Bentl.* uolgo *A* 1 *F λ' ε (π' g r* 1) uulgo *E γ A* 2 *ς'* sudauis *A* 1 17 aures *Ω'' ς''* 18 Cesaris *E* 18. 19 nitere. porro uade, uale: *Bentleius, item legisse uideatur Porphyr. cf. ad serm.* II 6, 30 *ad u.* 19 *adnotauit gloss. Γ:* 'hic ł uade uersus non stat, nisi sola auctoritate' 19 Viue *v*

I 14. AD VILICVM (VILICIVM *A* VILLICVM *l r v et Fran.*) *A' γ F λ' (r v et Fran.), add. F λ' (v):* SVVM DE VARIETATE STUDII (D: V: S: *om. v*). AD AGELLVM *E* 1 Vilice *A' γ F λ' ε* (*ν*) *y* [*π* 1 *Bamberg.* 1 *Barc. Brux.* 1 *Gron.* 1 *Valent.* 1] *Pph.' Porph.' schol. Γ* Villice *E (β' σ g r v)* reddentis] redimentis *y* [*Barthii cod. uetustissimus idemque suspectissimus*] *improb. Bentl.* 2 Quę *A* 3 bariam *ε y* uariam *cett.'' ς''* (*et* 4 *Bland.*) *cons. Pph.' Porph.'; v parum liquet;* uaria *y hodieque is uicus Vicouaro appellatur* 5 Euelles *ε (β' r et Lips.)* Euellas *cett.'' ς (et π)* oratius *A' γ* an rus *Dan. Heinsius, non improb. Bentl., equidem improbauerim propter* rure *u.* 10 *et* rura *u.* 14 '*res = Besitzthum*' 6 moratur *Ω'' ς''* moretur *φ corr. λ corr.* (*v corr.*) *y* 7 maerentis *A'* (*ν*) merentis *cett.'* 7. 8 rapto —

insolabiliter, tamen istuc mens animusque
fert et amat spatiis obstantia rumpere claustra.
rure ego uiuentem, tu dicis in urbe beatum:
cui placet alterius, sua nimirum est odio sors.
stultus uterque locum inmeritum causatur inique:
in culpa est animus, qui se non effugit umquam.
tu mediastinus tacita prece rura petebas,
nunc urbem et ludos et balnea uilicus optas.
me constare mihi scis et discedere tristem,
quandocumque trahunt inuisa negotia Romam.
non eadem miramur: eo disconuenit inter
meque et te: nam quae deserta et inhospita tesqua
credis, amoena uocat mecum qui sentit et odit
quae tu pulchra putas. fornix tibi et uncta popina

TESTIMONIA.

11—13 florileg. Nostradam. 13 Hildebertus moral. philos. p. 980 14 gloss. Mai [classic. auct. VIII 353] 19 'deserta — tesqua' gloss. Mai [cl. auct. VIII 584] cf. Apollin. Sidon. c. 16, 91: 'inhospita tesqua'

VARIA LECTIO.

insolabiliter] *del. E. C. Franckeus et A. Nauckius* 8 mens me animusque *y* [*Barthii cod. uetustissimus*] amat] auet *Bentl. opp. Pph.' et cf. c.* I 2, 50. III 9, 24 spaciis *E λ* obstantia *Ω'' ς'' Pph.'* *uu.* 10—13 *delet Lehrsius* 10 In uentu (*uiuentem*) *A* *post* beatum *punctum pon. Doederlinus* 11 sors *A' γ F λ' ε ς''* *florileg. Nostradam.* res *E* (*σ g*) *y* [1 *Bland. Bruxell.*], *natum ni fallor ex u.* 5; fors *r* 12 Sult' *λ* immeritum *A' γ* (*l*) inmeritum *E F λ ε* (*ν π' σ r v*) *florileg. Nostradam.* inψbat (*causatur*) iniq. *ε* causamur *Doederlinus* clausai *E* iniquae *E* 13 Incupa *E* in poena *Hildebertus opp. flor. Nostr.* se] te *flor. Nostr.* unquam *E* (*g v*) (ũquam *l*) *flor. Nostr.* 14 tu] tum *gloss. Mai* mediestinus *E pr.* mediastenus *λ uar. y* [*π* 1] *Pf. recte cett.'' ς cons. β' Pph. Porph.' schol. Γ* petabas *A* patebas (e) *γ* (*l*) 15 uidicus *A* 1 *aut pr.* uilicus *cett.' A corr.* (*ν σ a et π* 1) uillicus *E corr.* (*β' g r v et Lips.*) 16 discedere] discere *A* 17 Quandocunque *E* (*v*) negocia *λ* 18 discon uenit *E* 19 nanq, *E pr.* namq, (va) *E corr.* quae] qua *ε* (1 *an* 2 ?) *A pr.?* (*σ* 1 *a et β* 1 *Γ*) quae *aperte exhib. A γ F λ'* (*ν σ* 2 *g* 2 *r v et π Fran.*) qui *g* 1 *ut uid.* diserta *E* 20 amęna *λ* 21 Que *λ* tu] *omis. ε* pulcra *ψ λ* fornæx *A* (fornex *a*) fornis *λ' pr.* iunca (t) *E* popine *ε* popinę *π' r y* popina *cett.'' ς'*

incutiunt urbis desiderium, uideo, et quod
angulus iste feret piper et tus ocius uua,
nec uicina subest uinum praebere taberna
quae possit tibi, nec meretrix tibicina, cuius
ad strepitum salias terrae grauis: et tamen urges
iampridem non tacta ligonibus arua bouemque
disiunctum curas et strictis frondibus exples;
addit opus pigro riuus, si decidit imber,
multa mole docendus aprico parcere prato.
nunc age, quid nostrum concentum diuidat, audi.
quem tenues decuere togae nitidique capilli,
quem scis inmunem Cinarae placuisse rapaci,
quem bibulum liquidi media de luce Falerni:
cena breuis iuuat et prope riuum somnus in herba;
nec lusisse pudet, sed non incidere ludum.
non istic obliquo oculo mea commoda quisquam

TESTIMONIA.

23 cf. Apollinar. Sidonius epist. VII 17, 21: 'angulus iste placet paupertinusque recessus' 36—38 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

23 ferex *A* ferat ψ *uar.* tus Ω″ ς′ (*et* β) *Porph.*′ thus ν σ otius *A* ψ λ′ uụa *A* (*l*) 24 *Nec* uicina *E* prebere γ λ 25 Que λ possit *E F* λ′ ε (π′ *g r v*) posset *A*′ γ (ν σ) meretrix Ω″ ς″ meritrix ν *g* tibicina ē γ 26 īre λ urges *E* γ *F* λ *p. ras.* (β′ ν σ *l r v*) urgues *A*′ λ *a. ras.* ε (*g*) *Pph.*′ 27 bouenq; λ 28 Disiunctum Ω″ ς″ (*et omn. codd. Cruq.*) *Pph.*′ Deiunctum *y Lambinus* exples frondibus *E pr.* frontibus ε *pr.* 29 Addidit *A* (*sed tertia* d *in* t *mutata*) pygro λ rius *y* [*Montepess.*] riuus Ω″ ς″ si] sicū *E* 30 ducendus *A*′ (ν 1 *aut pr.*) paịro *A* prato *cett.*′ ς″ campo *y* 31 ēsensū *E* concentum *l* 32 toge λ 33 inmunem *A*′ γ ε (σ *r v*) immunem *E F* λ′ (ν) cinarae *E* γ φ *corr.* λ *corr.* ε (σ *a r et* π *Fran.*) cinerę *A* cinyrae *F* λ *a. corr.* (cinyre *l*) *uu.* 34—40 *sic ordinabat Hitzigius:* 34. 39. 36—38. 40; *u.* 35 *del. Gruppeus et Hitzigius* 35 Cena *A E* (*g r v*) Caena *cett.*′ rium somnus] riuos omn′ ε rium *A* riuo ε riuum *cett.*′ ς″ (*r* 1 *n. liqu.*) *u.* 36 *del. Lehrsius opp. florileg. Nostradam.* 36 s. *E* cidere ε *uu.* 37. 38 *del. Gruppeus opp. florileg. Nostradam.* 37 oblico *A* λ *pr.* obliquo *cett.* ς″ *florileg. Nostradam.* commoda] quomode *A*

limat, non odio obscuro morsuque uenenat:
rident uicini glaebas et saxa mouentem.
cum seruis urbana diaria rodere mauis;
horum tu in numerum uoto ruis: inuidet usum
lignorum et pecoris tibi calo argutus et horti.
optat ephippia bos piger, optat arare caballus:
quam scit uterque, libens, censebo, exerceat artem.

XV

Quae sit hiemps Veliae, quod caelum, Vala, Salerni,
quorum hominum regio et qualis uia (nam mihi Baias

TESTIMONIA.

38 cf. Sidon. Apoll. ep. III 22: 'non reliquisti cur uenenato morsu secere' 40 gloss. Mai [class. auct. VIII 159] 41 sq. 'inuidet — horti' Priscianus instit. XVIII 18, 138 42 glossarium Mai [classic. auct. VIII 134] 43 sq. florileg. Nostradam. Hildebertus moral. philos. p. 980 43 'optat ephippia bos piger' gloss. Mai [cl. auct. VIII 196]

VARIA LECTIO.

39 glaebas *A'* glebas *cett.' ς' cons. β'* 39 *sq. fuerunt qui non post* mouentem *sed post* seruis *punctum ponerent; gloss. Γ*: 'incerta distinctio'; *ut nos distinxit etiam Porph.'* 40 tu *post* seruis *inserebat Bentl. gloss. Γ*: 'deest tu' diaria *Ω'' ς'' Pph.' schol. Γ* 'diaria] aliter cibaria' *gloss. Γ et schol. Γ* cibaria *g r ι y* [*Bruxell.*] maius *A'* 41 *H*orum *ψ* 42 & pecoris & tibi *A* pecorum *glossarium Mai* argutus] insignis *glossarium Mai* orti *A' λ* 43 ephippia *A' E ε schol. Γ* ephipia *γ* ephypia *F λ'* pier *ε* *exceptis codd. v Basil. qui post* bos *interpungunt, distingunt post* piger *omnes codd. qui distinctiones habent (non interpung. λ ε g Bambergens.) aut de quibus notauimus (A' E γ F β' v l r Barcin. Bruxell. Lips. Mellicens. Nostradam. Parisin.* 7976. 8214. 8216 *Petropolit. Reginens. Sorbonens. Valent.) schol. Γ Hildebertus cons. glossar. Mai; cf. Fea ad h. l. et Meineki praefat. p.* XXXVI *sq.; post* bos *interpung. Bentl., utrobique cod. a u.* 44 *del. Lehrsius opp. florileg. Nostradam.*
44 *scit ε* excerceat *A*

I 15. AD NVMONIVM VALAM *A' γ F λ ε (v et Lips.* 4 *Bland., cons. r et Fran.): y* [1 *Bland.*] *add.*: 'De lauacris frigidis'; *titulo carent E (v σ g l ι et β π) et E ι continuauerat hanc epistulam praecedenti* *complures coniecturas Lehrsii lege in Fleckeiseni annal. philol.* LXXXVII 539 1 QUEM *A* hiems *E* ? *(a g et π cons. β' v*

Musa superuacuas Antonius, et tamen illis
me facit inuisum, gelida cum perluor unda
per medium frigus. sane murteta relinqui
dictaque cessantem neruis elidere morbum
sulpura contemni uicus gemit, inuidus aegris
qui caput et stomachum supponere fontibus audent
Clusinis Gabiosque petunt et frigida rura.
mutandus locus est et deuersoria nota
praeteragendus *equos. 'quo tendis? non mihi Cumas
est iter aut Baias' laeua stomachosus habena
dicet eques, sed equi frenato est auris in ore;)
maior utrum populum frumenti copia pascat
collectosne bibant imbres puteosne perennis

TESTIMONIA.

I 15. 5 'sane murteta relinqui' glossarium Mai [classic. auct. VIII 338]

VARIA LECTIO.

Pf.) hiemps *cett.* ς *Pph.*; hyemꝭ *l* celū λ ualla ε *a. ras.* [?] (σ) uala *cett.*″ ς″ 3 supuacua *F* 1 *ut uid.* supuacuas// λ′ 4 perluor *E γ F* λ′ε (β′ ν σ *g r* υ et *Lips.*) *Porph.*′ perriuor *A′ y* [π 1 *ut uid.*] peruehor *y gloss.* Γ *uar.* (et *codd. Bland. uar.*) perheor *y* [*Valent.* 1] proluor *l* 2 *cf. Ouid. fast.* V 435 *metam.* III 173. IIII 310. *Auien. progn.* 316: 'maior sola perluet imber' 5 murteta *A′* γ φ λ *pr.* λ′2 ς (*et* β *cons.* π′; *l* 1 *n. l.*) *schol.* Γ *gloss. Mai* murteca ψ mur&a *E* 1 myrteta λ *corr.* *E* 2 *Pph.*′ *Porph.*′ myrteca ε mirteta *A corr.* (υ et *Fran.*)

7 Sulpura *A′ gloss.* γ Sulpura (h *superscr.*) *y* [π] Sulphura *cett.*′ ς′ (et *Lips.*) *schol.* Γ *Pph. cons.* *Porph.*′ contempni *A′ F* λ′ε (β′ ν σ *corr.* *r* υ) contemni *E* γ (*g* et π) 8 supponere Ω″ 9 Clusinos *E* 1 (et *V*) *y* *Cuninghamus Stallbaumius* Clusinis *cett.*″ ς″ glabios *F* λ′ε 10 Motandus *E* deuersoria *A′* (et *V*) *Pph.* diuersorria λ diuersoria *cett.* ς′ (et *rell. Bland*) *Pf. cons.* π′ 11 Preteragendus γ *pr.* *F* λ equus Ω″ ς *om.* *g* 1 12 laeua *y* [*Bamberg. Barcin. Bruxell. Mellic.*] leua Ω″ ς″ stomachosus *E* γ *F* λ′ ς″ stomachus *A* (σ) *y* stomachosus (✝cat′ *subscr.*) ε stomachatus *r* 2 *y* stomachandus υ; *r* 1 *non liqu.* abena *A* 13 Dicit *E* aeques *F* λ ut equis *Horkelius* set γ equi *A′* *E F* λ′ γ 2 ς′ *Pph.* *Porph.*′ *schol.* Γ qui γ 1 equis ε γ *uar.* (π′ *r* υ *a. ras.*) *Pf.* *Bentleius* 'in equi ore frenato est quaedam, inquit, auricula' *Porph.*′ 14 'hunc uersum quidam principiis iungendum putant' *gloss.* Γ 15 ymbres ε puteosne Ω″ ς′ (et *V*) puteosque β′ υ *y*

iugis aquae: (nam uina nihil moror illius orae.
rure meo possum quiduis perferre patique;
ad mare cum ueni, generosum et lene requiro,
quod curas abigat, quod cum spe diuite manet
in uenas animumque meum, quod uerba ministret,
quod me Lucanae iuuenem commendet amicae;)
tractus uter pluris lepores, uter educet apros,
utra magis piscis et echinos aequora celent,
pinguis ut inde domum possim Phaeaxque reuerti:
scribere te nobis, tibi nos adcredere par est.

TESTIMONIA.

17 [Sergius] explanat. in Donatum lib. I p. 511 K. 19 sq. cf. ecbas. capt. 730. 736: 'ad mensam uado, perfortia uina requiro . . . quod curas abigit, quod linguae uerba ministrat' 22. 23. 25. Porph.' ad u. 1 22 Priscianus instit. VII 7, 34 25 schol. Γ ad u. 2

VARIA LECTIO.

puteosue *y* perennis *A' ε (ν et β π) y [Bamberg. Barcin. Bruxell. Gron. Montep. Zulich.]* perennes *E (σ g)* perhennes *γ F λ'* 16 Iugis *A' γ F λ' ε E 2 uar. ς'' (et 3 Bland.) gloss. Γ* Dulcis *E λ uar.* (t iugis) *(g 1 r et V) gloss. Γ uar.* Dulcis *v* horae *ε* 17 possim *ε y* possum *cett.'' ς''* quiduis *uel* quid uis *Ω'' ς''* quod uis *y [Gronou.]* quoduis *Nic. Heinsius improb. Bentleio et opp. Sergio* sufferre *v y* pati quae *A u. 18 omis. ε* 18 ueni *Ω'' ς (et β' π)* uenio *γ 2 (σ et Lips.) y* 21 lucane *λ* iuuenē, *maiore* I *A (l)* commendat *A' γ ε (β') Porf.* commendet *cett.' ς' Porph. schol. Γ* cōmodet *g pr.* 22 in(u)t *A* pluris *A' E γ 1 ε (π' r) y [β Bamberg. Bruxell. Gronou. pr. Reginens. pr.] Priscianus* plures *F λ' ς Porph.' ad u.* 1 utere ducer(t)& *A* uter *educet a* 23 piscis *E* pisces *cett.'' ς'' Porph.' ad u.* 1 caelent *F λ'* 24 phaeax *A (et β' π)* pheax *cett.' ς* phægax *y [3 Bland. (?)]* Pheggax *coni. Cruquius opp. Pph.' Porph.'*

25 'hic uersus principia epistulae conclusit' *schol. Γ ad h. u. cons. gloss. Γ; et schol. Γ ad u.* 2: 'hic ponendus ultimus uersus: scribere te nobis, tibi nos accredere fas est' adcredere *E Porph.' ad u.* 1 ad credere *l a. ras.* at credere *F ε (et Lips.)* accredere *λ ς (et β)* ac credere *A γ (ν l p. ras. et Fran.)* hoc credere *y [π 1 ut uid.]* par] dignum *y [Petropol.]* 26 *noua epistula, cui inscriptum* AD MAENIVM (MEN: *F a 2 r v) F (a 2 r v et Lips.) noua epistula sine hoc titulo E ε ς' (et π) continuantur sequentia antecedentibus in A' γ λ' Porph. (sed in Porf. maior littera initialis) schol. Γ, ubi:* 'quia de se ut luxurioso locutus erat, subiecit de Maenio fabulam'

Maenius, ut rebus maternis atque paternis
fortiter absumptis urbanus coepit haberi
scurra, uagus, non qui certum praesaepe teneret,
inpransus non qui ciuem dinosceret hoste,
quaelibet in quemuis obprobria fingere *saeuos,
pernicies et tempestas barathrumque macelli,
quicquid quaesierat, uentri donabat auaro.
hic, ubi nequitiae fautoribus et timidis nil
aut paulum abstulerat, patinas cenabat omasi
uilis et agninae tribus ursis quod satis esset,

TESTIMONIA.

29 cf. Manilius V 494: 'nec pacem bello, ciuem discernet ab hoste' 31 cf. uita Benedicti abbatis Clusensis c. 13 [Pertz. XIIII = XII 205]: 'talis ergo pernicies et tempestas baratrumque macelli annis plurimis sanctum Dei uirum . . . uexauit' 32 cf. eiusdem c. 12 [p. 205]: 'quicquid undecumque compilare poterat, uentri donabat auaro' 34 'patinis caenabat omasi' glossarium Mai [classic. auct. VIII 394]

VARIA LECTIO.

26 Maenius *A' E γ* (*cons. ν*) *Pph.' Porph.' schol. ε* Menius *cett.'* (*m* enuus *g*) Mallius *Beckerus mus. Rhen.* V 373 27 cepit *γ* *editorum plerique post* haberi *interpungunt*, *nos cum codicibus quibusdam et Doederlino post* scurra *distinguere maluimus* 28 praesaepe *σ* presepe *γ λ* praesepe *uel* p̄sepe *cett.' Pph.'* 29 Inpraisus *A* Impransus *E* (*β' l*) Inpransus *cett.' ς' Pph.'* ciuem] uicem *E* 1 (*r* 1 *et π* 1) cui est *v* (ł ciuem) dinosceret *Ω'' ς'* (*et β*) disnosceret *y* [*Fran.*] hostē *E* (*a* 2 *uar.*) 30 Quelibet *γ* opprobria *A* (*g v*) opꝑpria *E* obprobria *cett.' ς''* fingere] stringere *Nic. Heinsius improb. Bentl.*, fundere *Schraderus*: probra fingere *apud Sallust. Iugurth.* 44, 5 crimina fingere *apud Ouid. epist.* 12, 177 *Cic. in Verr.* I 5, 15. *Ammian. Marcell.* XVII 11 seuus *E* saeuus *cett.''* (*et* 2 *Bland.*) certus *y* [2 *codd. Bland.* (?)] dirus *y* [*Montepessul.* 1] *post* saeuus *punctum pon. Doederlinus* 31 Pernities *γ* (*l*) Pernecies *ν* barathrum *A* baratrum *cett.' ς''* 32 Quicquid *Ω'' ς''* Quidquid *g* quesierat *λ* quæsięrat *A* donabat *A' E γ λ uar.* (*β' σ g*) *uita Benedicti* donarat *F λ' ε* (*ν π' r et* 4 *Bland.*) donarat *v* (ł bat) donaret *Bentleius* 33 hinc ubi *Doederlinus* nil ubi *Lehrsius* nequicie *λ* 34 caenabat *γ F ε* (*π' r l*) cenabat *A' E λ g ς'* celabat *v* (n) *post* omasi *cum codicibus quibusdam interpungit Bentl.* *u.* 35 *erasus ε* 1, *add. ε* 2 agnini *A' γ λ E* 2 *φ* 2 *ε* 2 (*ν σ g l* 2 *r et Lips.*) agninae *ψ* (*β'* 2 *l* 1 *et*

scilicet ut uentres lamna candente nepotum
diceret urendos. correctus Bestius idem,
quicquid erat nanctus praedae maioris, ubi omne
uerterat in fumum et cinerem, 'non Hercule miror'
aiebat 'siqui comedunt bona, cum sit obeso
nil melius turdo, nil uolua pulchrius ampla.'
nimirum hic ego sum: nam tuta et *paruola laudo,
cum res deficiunt, satis inter uilia fortis:
uerum ubi quid melius contingit et unctius, idem
uos sapere et solos aio bene uiuere, quorum
conspicitur nitidis fundata pecunia uillis.

TESTIMONIA.

uu. 42—46 'Ego tuta — uillis' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

π 4 *Bland.*) agmine *E* 1 agnine *φ* 1 (*β*'1) agminę *v* esset] e& *E natum ex* c̃& 36 lamna *Ω*'' (*π*' *g r*) lamma *v* 1 *σ v* 37 correctus *A*' *γ ε ψ uar.* (*v σ l* 1 *ut uid. r v corr.? et β Lips.* 3 *Bland.*) correptus *EF λ* (*g l* 2 *v pr.? et π Fran.* 1 *Bland.*) *y* [*Mellic.*] *cf.* II 1, 129 correptor *y* II 1, 268 porreptus *E pr.*; corrector *v* 2 *uar. Lambinus Bentl. codd. partim post* bestius *partim ante* bestius *partim omnino non interpungunt* 38 Quicquid *Ω*'' *ς*' Quidquid *g* (Quicquid *π*) Siquid *y Bentl.* nanctus *ε* natus *λ pr.* nactos *E pr.* nactus *cett.*' *ς*'' prędе *A* prede *E* p̄de *λ* omnē *E* 39 Verteret *E ψ pr. ε* Verterat *cett.*'' *ς*'' *Pf. Porph.*' Verterat (e *supra* a) *v* Vertat *Pph. optimi scriptores indicatiuum usurpare solent cf. Madvig. gramm. Lat.* § 359 ercule *λ* 40 siqri *E* si q//// *g* sibi *λ pr.* bona *Ω*'' *ς*'' (*et omn. codd. Cruq.*) bene *ω*; *Senec. epist.* 122: 'multi bona comedunt, multi amicas habent' obęso *ε* (*l et π*) oboeso *φ* 41 uolua *F λ*'*ε y* [*π Bamberg.* 1 *codd. Bland. alii*] ulua *E corr.* uiua *E pr.* uulua *A*'*γ φ corr. λ*'2 *ς*' pulchrius] dulcius *y* 42 tuta] tua *F pr.* ////tuta *E* paruala *A* paruula *cett.*' *ς*'' *floril. Nostr.* *uu.* 43 *sq. post u.* 38 *pon. A* 1 (*σ g et π* 1) *uu.* 43 *sq. post u.* 39 *pon. γ* (*a*) *post u.* 41 *pon. y* [*Bruxell.* 1] *uu.* 43 *sq. recte pon. E F λ*' *A* 2 *ε* 2 (*β*' *v corr. σ corr. r v et π* 2) *florileg. Nostr. uu.* 43 *sq. aut omisisse aut inter uu.* 34 *et* 36, *ubi duo uersus erasos esse apparet, posuisse uideatur ε* 1; *u.* 43 *om. y* 1 *aut pr.* [*Lips.*], *add. in marg.*; *u.* 44 *om. v pr.*, *add. in marg.*; *u.* 44 *hic om. et post epist.* 16, 19 *inserit y* [*Valent.* 1] 43 deficiunt *φ* 45 aio] alio *F λ*'*ε* 1 (*π*') animo *florileg. Nostradam.* 46 nidis *ε* uallis *F* 1 *λ*' (*et π* 1)

XVI

Ne perconteris, fundus meus, optime Quinti,
aruo pascat erum an bacis opulentet oliuae,
pomisne et pratis an amicta uitibus ulmo,
scribetur tibi forma loquaciter et situs agri.
continui montes si dissocientur opaca
ualle, sed ut ueniens dextrum latus aspiciat Sol,
* laeuom discedens curru fugiente uaporet:

TESTIMONIA.

I 16. 5—10 florileg. Nostradam. 5 sq. 'continui — ualle' Pseudoacron uolgatus ad c. I 17, 11

VARIA LECTIO.

I 16. AD QVINTIVM (QVINTINVM A QUINTŨ a) A'γ (v et Fran.) AD QVINTIVM (CINTIVM E QUIM TIUM λ) DE SITV (DESITUM λ) AGRI (AGRIS E) SVI (omis. λ) E F λ (r et Lips.) 'Quintium alloquitur de situ agri sui' schol. Γ 1 perconteris Ω' (ν π' σ pr. g et β cons. a) Pph.' Porph.' percuncteris v quinti Ω'' ς'' Porph.' schol. Γ quincti g (et V) 2 piscat ε herum F λ'ε (ν σ r a. ras. v) erum cett.' (g r p. ras.) bacis Ω'' ς (et β' π Lips. p. ras. 4 Bland.) opulentet num Horatianum sit dubitat Rothmaler. de Horatio uerborum inuentore p. 30 oliue E 1 λ 3 Pomisne Ω'' ς'' Pomisue y [1 Bland. cum aliis] an pratis E 1 (g) y [1 Bland. Montepess. Regin. 2 Valent.] Bentl. at pratis E 2 et pratis cett.'' ς'' cf. appar. crit. art. poet. 116 et cf. epist. I 18, 102 sq. amica E 1 φ uar. amicta cett.'' ς'' Pph.' Porph.' gloss. ν cf. Ouid. met. X 100: 'pampineae uites et amictae uitibus ulmi' ex P. III 8, 13: 'non hic pampineis amicitur uitibus ulmus' iuncta σ uictib. A & supra u. E 5 si E pr. γ (σ a) y Pph. sçi A s//i g ni E corr. F λ'ε γ uar. (β' ν π' v) cons. schol. Γ: 'nisi dissociarentur ipsi montes ualle' nisi r (superscr. ł ni) y [Barcin. Basil. 2 Parisin. 8216 in marg.] Pf. florileg. Nostradam. Porph.' corruptus: 'continui montes si dissocientur] deest quidem et sedit. aut si continui fidem sotientur opaca ualle (ualde Porph.)' sic Monac. et Wolfenbuttel., non ut apud Paulyum et Hauthalium legitur. tum secuntur in Porph.' haec: 'unde intellegitur (intelligitur Porf.) agrum suum uallemque inter continuos montes iacere' lectio 'ni' improbanda est, quod tum imperfectum coniunctiui ponendum erat cf. Krügeri gramm. § 639[a]; praeterea cf. Plin. epist. V 6: '. . . uideas . . . audias . . . putes . . .'; 'continui' uero interpretandum est: 'hart aneinander stoszende, unmittelbar aufeinander folgende' dissotiantur florileg. Nostradam. 6 s, E aspiciat Ω'' ς'' 7 Leuam γ Leuum ψ λ florileg. Nostradam. Laeuum cett.' discedens Ω'' ς'

temperiem laudes. quid? si rubicunda benigni
corna uepres et pruna ferant? si quercus et ilex
multa fruge pecus, multa dominum iuuet umbra?
dicas adductum propius frondere Tarentum.
fons etiam riuo dare nomen idoneus, ut nec
frigidior Thraecam nec purior ambiat Hebrus,
infirmo capiti fluit utilis, utilis aluo.
hae latebrae dulces, etiam, si credis, amoenae,
incolumem tibi me praestant Septembribus horis.

TESTIMONIA.

12—17 florileg. Nostradam. 12 'hic (sc. Digentia riuus) est, de quo ait: fons — idoneus' Porph.' ad epist. I 18, 104 cons. schol. d ibidem 16 item Ausonius edyll. 8, u. 9 p. 170 Bipont. hexametrum finit: 'Septembribus horis'

VARIA LECTIO.

descendens π′ r *y* ω discendens *florileg. Nostradam.* decedens *Bentl.*, *sed cf. Ouid. met.* IIII 91 *sq.*: 'et lux tarde discedere uisa praecipitatur equis, et aquis nox surgit ab isdem' curru Ω″ ς″ *flor. Nostr.* cursu *y* [*V Par.* 8216] 8—10 *in interpunctione secuti sumus Doederlinum* 8 quid si Ω (ν *g* υ *et* β π *omn. Bland.*) quidsi// *y* [*Lips.*] quod si σ (*et Fran.*) *y* quodsi *a l r* 1 *y cf.* I 19, 12 *Stat. Theb.* VII 173 *sq.* hinc et *floril. Nostr.* //rubicunda γ benigni *A′ E* γ φ *corr.* ε *corr.* (σ *g l* 2 *et Fran.* 2 *Bland.*) benignę ψ (*l* 1 *et* β 2 π 2) benigne φ *pr.* λ ε *pr.* γ 2 *uar. E* 2 (ν π′ *r* υ *et* β 1) *florileg. Nostradam.*

9 Conua (r *superscr.*) *A* Cornua *a* 1 ferant Ω″ ς (*et* π′ *Fran.*) ferunt *flor. Nostr. Bentl. ex coniectura* ferent *y* [β] si *E F* λ′ ε (ν *g r*) *omis. A′* 1 et γ *A′* 2 (β′ σ *et* π; & si *Lips.*) hinc *florileg. Nostradam.* ni *y* [*codd. Bland.?*: 'ni quercus, ut uolunt Blandinii' *Cruqu.*]. 10 iuuet *A′ E* γ *F* λ′ ς″ iuuat ε (σ) *florileg. Nostradam. Bentleius* iuuet (ta *superscr.*) υ 11 Discas *A* Dicas & adductū *E* 13 thraecā *A′* (ν *cons.* π) threcam *F* 1 λ′ *pr.* thracam *E* γ *F corr.* λ *corr.* ε 1 (σ *g r*) *t*racam ε trecam *y* [*Petropol.*] tracham υ *flor. Nostr.* 14 utilis · utilis *E* γ *F* λ′ (ν σ *a g* υ *et* β) *florileg. Nostradam.* utilis, *omisso alt.* utilis, ε 1 aptus et utilis φ *corr.* (π′ *r et Fran.*) apt& aluo; utilis *A cf. uariam lectionem u.* 59 15 *K*alatebre λ dulces etiam si credi Camenae *Hamacherus* et (iam si credis) amoenae *Bentl.* etiam si] he si mihi *flor. Nostr.* etia *A* etiam *cett.′ cons.* ς″ *cf. Plinius ep.* V 17: 'scripta elegis erat fluentibus et teneris et enodibus, sublimibus etiam, ut poposcit locus' *Petron. sat.* 84: 'quam Graeci Monocnemon uocant, etiam adorant' amoene γ amice σ 16 Incolumem *E F* λ′ (*a r et Lips.*)

tu recte uiuis, si curas esse quod audis.
iactamus iam pridem omnis te Roma beatum;
sed uereor, necui de te plus quam tibi credas,
neue putes alium sapiente bonoque beatum,
neu, si te populus sanum recteque ualentem
dictitet, occultam febrem sub tempus edendi
dissimules, donec manibus tremor incidat unctis.
stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
siquis bella tibi terra pugnata marique
dicat et his uerbis uacuas permulceat auris:
'tene magis *saluom populus uelit an populum tu,
seruet in ambiguo qui consulit et tibi et urbi,
Iuppiter,' Augusti laudes adgnoscere possis:
cum pateris sapiens emendatusque uocari,
respondesne tuo, dic sodes, nomine? 'nempe

TESTIMONIA.

19 cf. Seneca epist. 80, 9: 'intus te ipse considera: nunc qualis sis, aliis credis' Caton. dist. I 14 ≃ Io. Saresb. policr. III 5: 'plus aliis de te, quam tu tibi, credere noli' uu. 20—24 florileg. Nostradam. 20 Charisius p. 268 K. uu. 30—33. 36—79 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

Incolumen *A* ε (β' *v et* π 1) *flor. Nostr.* Incolomem γ ς septembrius *E* 1 septembrib, ε *u.* 19 *post u.* 20 *pon. y* [*Mellicens.*] 19 Set γ *opp. cett.*″ *Pph.*′ tibi] *omis. A* 1 20 alium a sapiente *florileg. Nostradam.* 21 Seu *E* 22 ocultam ε febrem Ω″ ς″ *florileg. Nostradam.* tempus Ω′ ς′ (*et Lips.*) *florileg. Nostradam.* pectus *a*
legit & pect' tenpus
y y gloss. Γ *uar.* (subtempus γ) //// *y* [π] 24 cęlat *F* ε 26 permulceat Ω″ ς″ demulceat *v y* auris *A′ E* 1 γ *pr.* (π′) aures *F* λ′ ε ς′ 27 saluum Ω″ ς″ *Pph.*′ 29 Iupiter γ *F* λ′ (*r*) Iuppiter *cett.*′ ς″ *Porph.*′ adgnoscere *A* 1 *E Porph. ad u.* 25 adcognoscere *a* agnuscere ε *ut uid.* agnoscere *cett.*′ ς″ *Porph.*′ cognoscere *y* [*Mellicens.*] 'possis] interrogatiue' *gloss.* Γ possis cum, pateris *Porph.*′ 30 pateris γ *F* λ′ ε (*y v et* π *Lips.* 2 *superscr.*) *et fort. A* 1 [?] *flor. Nostr.* poteris *v a r* (*et Lips.* 1) cupias *E A* 2 (β′ σ) *aut* pateris *aut* poteris *A* 1 31 Respondens ne ε respondesne? tuo dic sodes nomine! *interpung. Doederlinus opp. gloss.* Γ *et cf. Pers.* 4, 46 *sq.*: 'egregium cum me uicinia dicat, non credam?' *contra Horkelius anal. Hor. p.* 147 *distinguit:* tuo 'dic sodes' 'nomine] et hoc interro-

uir bonus et prudens dici delector ego ac tu'.
qui dedit hoc hodie, cras, si uolet, auferet, ut si
detulerit fasces indigno, detrahet idem.
'pone, meum est' inquit: pono tristisque recedo.
idem si clamet furem, neget esse pudicum,
contendat laqueo collum pressisse paternum,
mordear obprobriis falsis mutemque colores?
falsus honor iuuat et mendax infamia terret
quem nisi mendosum et medicandum? uir bonus est quis?
'qui consulta patrum, qui leges iuraque seruat,
quo multae magnaeque secantur iudice lites,
quo *res sponsore et quo causae teste tenentur'.

TESTIMONIA.

39 sq. 'falsus — mendacem' Ioannes Saresberiensis policr. III 14 39 Hildebertus moral. philos. p. 993 uita Godefridi comitis Capenbergensis c. 5 [Pertz. XIIII = XII 520] 'falsus honor iuuat' Wernherus de Elmendorf. u. 1194 [antiqu. Germ. ann. IIII p. 317 H.]

VARIA LECTIO.

gatiue' *gloss. Γ cf.* I 10, 22 tuo] tū *F* (*et Lips.*) tuo *ν* tu o *λ* tu//o *l; r in ras.* tu *y* 33 ut si *A' E γ λ uar.* (*β'* 1 *ν σ g l p. ras. et π*) aut si *F λ' ε* (*β'* 2 *r v et Lips.* 1) idem *florileg. Nostr.* ausi *λ pr.* 34 fasces *Ω'' ς''* indigno *ε* detrahet *E F λ' ε A* 2 *ς'* (*et Fran.*) detrahit *A' γ λ uar.* (*σ et β*) 35 inquid *A E* 1 *γ* 1 *φ* 1 *recte cett.' ς''* tristis] tacitus *Lehrsius* recedo] repono *E pr.* 37 p̄sisse *ε* 38 opprobriis *A* (*v*) *florileg. Nostradam.* oppriis *E* obprobriis *γ F λ' ε ς* (*et π' Fran.*) mutemq.ᵘᵉ *A* colores *Ω'' ς' schol. E florileg. Nostradam.* coloris *π' r* 1 *y* colorem *y schol. Γ pro interpretatione punctum post* colores, *non interrogationis signum pon. Bentl., et post* idem *u.* 36 *comma* 39 humor *ε* et] aut *Ioannes Saresberiensis opp. uita Godefridi et Hildebert.* medax *A* 40 Niquē mendosū & m̄dicum *E* medicandum *E* 1 *γ F λ ε* 2 (*r p. ras. et π p. ras. Lips. pr.* 4 *Bland.*) *Fph.' Porph.' Bentl.* mendicandum *ε* 1 (*g* 1 ? *l* 1 *r a. ras. et π a. ras.*) mendacem *A* mendacem *A* 2 *E* 2 *uar. γ* 2 *uar. ψ uar.* (*β' ν σ a corr. g* 2, *l* 2 *et Lips. corr.*) *florileg. Nostr. Io. Saresber.* (mend//cē *a*) mendicum *A* 1 ? *E* 2 (*a pr.* ? *g* 1 ?) † medicandum mendacem *v* qui *φ* uu. 41—43 *interrogatiue accipiunt gloss. Γ et Doederlinus, ironice Porph.' schol. Γ et uide epist.* I 11, 11 41 særuat *A* u. 42 *omis. γ pr., add. in marg.* serantur *γ* 1 (*g* 2) 43 res sponsore *y* [*V*] *aut nescio an ipsius Cruquii emendatio*

sed uidet hunc omnis domus et uicinia tota
introrsum turpem, speciosum pelle decora.
'nec furtum feci nec fugi' si mihi dicat
*seruos: 'habes pretium, loris non ureris' aio.
'non hominem occidi.' 'non pasces in cruce coruos.'
'sum bonus et frugi.' renuit negitatque Sabellus:
'cautus enim metuit foueam lupus accipiterque
suspectos laqueos et opertum miluus hamum.
/ oderunt peccare boni uirtutis amore;

TESTIMONIA.

45 cf. Persius 4, 14: 'summa nequiquam pelle decorus' 48 cf. ocbas. capt. 1117: 'hos repetens ludos enutriat in cruce coruos' 50—52 Hildebertus moral. philos. p. 995, inter uu. 51 et 52 inserto: 'oderunt peccare mali formidine poenae' idem uersus in margine ad u. 52 adscriptus in γ, post u. 52 apud Vincentium et Iohannem de Monsterolio 52 Ratherus Veronens. exc. ex dialogo confessionali 21 p. 264 Ball. idem de translat. s. Metronis 7 p. 311 Vincentius Bellouacensis

VARIA LECTIO.

responsore Ω″ ς″ *florileg. Nostradam. nisi quod* respo̧res (oso) *A* '[quo res sponsore. sic habet *V* et uerissima lectio est, hactenus ignorata doctis' *Cruquius* 44 Set *γ pr.* S, *E opp. cett.″ Pph.′ florileg. Nostr.* uicinia *ε* 45 Introrsum *E γ φ corr. A* 2 (*ν σ a g l* 2 *in marg. r* 2 *uar. v*) Intorsū *ε* 2 *in marg.* In prorsū *A* 1 Introrsus *β′ r* 2 (*et π* 2 *Lips.*) *y florileg. Nostradam. Bentl.* Hinc prorsus *r* 1 Hunc prorsus *F λ′ ε opp. gloss. Γ; cf. serm.* II 1, 65 *et similem locum Persianum* 2, 8 *sqq.* (*cont. huius epist. uu.* 59 *sqq.*): "'mens bona, fama, fides!' haec clare et ut audiat hospes: illa sibi introrsum et sub lingua murmurat: 'o si ebulliat patruus praeclarum funus! e. q. s.'" spetiosū *A* 46 fęci *γ* dicat Ω″ (*β′ σ g v*) *florileg. Nostradam.* dicit *ν π′ r y Bentl.* dicet *y* 47 Seruus Ω″ ς″ *florileg. Nostradam.*

precium *A′ E λ ε* 49 negat hoc renuitque *florileg. Nostradam.* renuitque negatque *y* negitatque *E* 1 *y* [*π* 1 *V cum aliis*] negit atque *A* 1 *γ* (*et Lips.*) negat atque *F λ′ ε A* 2 (*ν σ g r* 2 *aut corr. v*) negatque *E p. ras.* negatatq; *a* mugit atq. *r* 1 *aut pr.* 50 metuat (i) *E* accipitterque *A* 51 Suspectos *A′ E γ λ′ uar.* (*σ g r corr. v*) *floril. Nostr.* Suspectus *F λ′ ε* (*β′ ν r pr. cons. π′*) suspensos *Hildebertus* opetum (r) *A* miluus *A′ E* 1 *γ pr. F λ′* (*β′ π′ g r* 1 *et* 4 *Bland.*) miluius *γ corr. F corr. E* 2 (*ν σ r* 2) *florileg. Nostradam.* miliuus *ε cf. epod.* 16, 32 miluus] praecauet *Hildebertus* amum *ε* 1 hamum *cett.″ florileg. Nostradam.* *u.* 52 *hic om. et post u.* 73 *inserit y* [*Valent.* 1] 52 bonis *A* *in γ manu multo recentiore hic uersus*

tu nihil admittes in te formidine poenae:
sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.
nam de mille fabae modiis cum subripis unum,
damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto'.
uir bonus, omne forum quem spectat et omne tribunal,
quandocumque deos uel porco uel boue placat,
'Iane pater!' clare, clare cum dixit 'Apollo!'
labra mouet metuens audiri 'pulchra Lauerna,
da mihi fallere, da iusto sanctoque uideri,

TESTIMONIA.

specul. histor. VII 68 Iohannes de Monsterolio epist. 75 [apud Martenium uett. scriptt. ampl. coll. II 1458[b]] 59 sqq. imitatus est Persius 2, 8—10: "mens bona, fama, fides!' — haec clare et ut audiat hospes: illa sibi introrsum et sub lingua murmurat: 'o si ebulliat patruus praeclarum funus! . . .' 60 sq. 'pulchra — uideri' Ioannes Sarosberiensis epist. 250 60 cf. Pers. 5, 184: 'labra moues tacitus' 61 'da . . . da' cf. Pers. 2, 45 sq.

VARIA LECTIO.

adscriptus est: Oderūt peccare mali formidiẽ penæ, *cons. y* [*Basil.* 2 *Mellicens. corr. Nostradam.* 2 *alii*] *Hildebert. Vincentius Iohannes de Monsterolio cf. apparat. critic. epist.* I 2, 57; *uersum interpolatum non exhibent Ω″ ς″ florileg. Nostradam.* 53 poene *E λ* pęne *γ* 54 Si *φ p. ras.* fallenti *ε* miscebit *l pr.* *uu.* 55—58 *del. Franckeus opp. florileg. Nostradam.* *uu.* 55 *sq. del. Guyetus* 55 fabae . . . unam *coni. Cuninghamus* fabam . . . unam [!] *Peerlkampus opp. etiam Augustinus de mendac. c.* 12: 'si enim quaeratur quid obsit homini copiis superfluis redundanti, si de innumeris milibus frumentorum amittat unum modium, qui tamen modius possit ad necessarium uictum prodesse furanti: consequens erit, ut et furtum sine reprehensione fieri possit et falsum testimonium sine peccato dici. quo quid dici potest peruersius?' modiis] *om. l pr.* modus *ε a. ras.* (*l corr.*) subripis *A′ F λ ε* (*π′ r v*) surripis *E γ* (*β′ v σ g l*) *flor. Nostr.* 56 Dampnum *F λ′ florileg. Nostradam.* Damū *A recte etiam Pph.′* pacto mihi lenius isto *florileg. Nostrad.* 57 tribunal] *omis. A* 1 58 Qūocunq, *E* (*v*) parco *ε* placet *ε* 1 pacat *λ pr.* 59 salue, clare cum dixit Apella *Franckeus* clare · clare *E γ ε* 1 *ς′ flor. Nostr.* clare *semel pon. A* 1 *F* 1 *λ′ ε* 2 (*cons. π′*); *A* 2 *add. alterum* 'dixit' *item l infra uersum et y* [*Petropol.*]; clare tacitus *y* clare supplex *y* cum *Ω″ ς″* que *σ* 61 iusto *A′ E* (*v* 2 *uar.*) *y* [*π* 1 *V Mellicens. Montepessul.* 1 *Parisin.* 8214 *a* 1. *m.*] *Bentl. conl. serm.* I 4, 39 *art. poet.* 372 iustum *γ F λ′ ε ς* (*et β′ Lips. rell. Bland.*) *ω florileg. Nostradam.* sancto

noctem peccatis et fraudibus obice nubem'.
qui melior seruo, qui liberior sit auarus,
in triuiis fixum cum se demittit ob assem,
non uideo: nam qui cupiet, metuet quoque: porro
qui metuens uiuet, liber mihi non erit umquam.
perdidit arma, locum uirtutis deseruit, qui
semper in augenda festinat et obruitur re.
uendere cum possis captium, occidere noli:
seruiet utiliter: sine pascat durus aretque,
nauiget ac mediis hiemet mercator in undis,
annonae prosit, portet frumenta penusque.
uir bonus et sapiens audebit dicere 'Pentheu,
rector Thebarum, quid me perferre patique
indignum coges?' 'adimam bona'. 'nempe pecus rem
lectos argentum: tollas licet.' 'in manicis et
compedibus saeuo te sub custode tenebo.'

TESTIMONIA.

62 cf. ecbas. capt. 120: 'peccatis noctem, quin fraudibus obice nubem' 64 cf. Persius 5, 111: 'inque luto fixum possit transcendere nummum' 67 sq. Hildebertus moral. philos. p. 990 72 Priscianus instit. V 6, 34. VI 14, 76 'portet — penusque' Seruius ad Aen. I 703 73—75 'Vir bonus et prudens. audebit dicere peutheu Rector thebarum quid me perferre pati est Indignum temptās' doril. Basil. F IV 38 73 sq. 'Pentheu, rector Thebarum' Priscianus instit. VII 5, 17 73 cf. Auson. ed. 16, 1: 'uir bonus et sapiens' 77 cf. ecbas. capt. 1181: 'compedibus tales num sub custode tenebit?'

VARIA LECTIO.

(santo *A*) *A' E* (*et* π 1 *V*) *y* sanctum γ *F* λ' ε ς' (*et Lips. rell. Bland.*) ω *flor. Nostr.* sanctum iustumque υ *y Io. Sar.* 62 obiice γ obice *cett.''* 63 Qui . . . qui *A' E* γ (β' σ *y l* 2 υ *et Lips.* 4 *Bland.*) *unum qui testatur Porph.'* Quo . . . qui *aut* Qui . . . qui *v pr.* Quo . . . quo (*l qui*) *F* λ' ε (*v corr. et* π 1) *flor. Nostr.* Qui . . . quo *r* Quin *Pph.'* 64 triui's *A* demittit *E F* λ' (π' *g*) *gloss. Γ*: 'inclinat' dimittit *A'* γ ε ς' *flor. Nostr.* asse *A* 1 65 qui] *omis. A* 66 uiuet Ω'' ς'' *flor. Nostr.* uiuit σ *Bentl.* unq *E* (*g*) *flor. Nostr.* *u.* 67 *omis. v pr., add. v* 1 *in marg.* *uu.* 69—72 *del. Lehrsius mus. Rhen.* XVII 488 *sq.* 69 compossis *A* captiū *l* 1 captiuum Ω' ς'' *Pph.' florileg. Nostr.* 70 aratque γ *pr.* 72 penusque Ω'' ς' (*cons.* π') *test. Prisc. Seru.* (*cod. Bernens.* 363) *flor. Nostr.* penumque υ *y quod quidem inrepsit ex scholiis* 75 'nempe] uerba Penthei' *gloss. Γ* 76 et] et in *F y* que *flor. Nostr.* 77 Conpedib; λ *y* seuo λ

'ipse deus, simul atque uolam, me soluet.' opinor,
hoc sentit 'moriar'. mors ultima linea *rerumst.

XVII

Quamuis, Scaeua, satis per te tibi consulis et scis,
quo tandem pacto deceat maioribus uti:
disce, docendus adhuc quae censet amiculus, ut si
caecus iter monstrare uelit; tamen aspice siquid
et nos quod cures proprium fecisse loquamur.
si te grata quies et primam somnus in horam
delectat, si te puluis strepitusque rotarum,

TESTIMONIA.

78 glossarium Mai [classic. auct. VIII 562] hoc loco Euripideo [Bacch. 50] perinde ac Flaccus usus est Plutarchus *περὶ εὐθυμ.* c. 18: '*ᾧ γὰρ ἔξεστι τῆς μὲν ἀρετῆς καὶ οἰκείας μερίδος ἐπικρατούσης ἡδέως ζῆν, τῶν δὲ ἀλλοτρίων καὶ παρὰ φύσιν ὑπερβαλλόντων ἀδεῶς ἀπελθεῖν εἰπόντα· λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτός, ὅταν ἐγὼ θέλω. τί ἂν τούτῳ χαλεπὸν ἢ δύσκολον ἢ ταραχῶδες ἐμπῖπτον ἐπινοήσαιμεν;*' 79 Ioannes Victoriensis V 8 p. 408 B.: 'et Oratius dicit: mors ultima linea rerum' tractat. de duce Ernesto 21 [VII 219 Haupt.]: 'mors ultima linea rerum'

I 17. 3 'disce — adhuc' Porph.' ad u. 16 uu. 6—51 florileg. Nostradam. 7 cf. auct. elegiae de nuce 87: 'felix secreto quae

---

VARIA LECTIO.

78 simul atque uolam] simul ac *glossarium Mai* uolam] uolet *y* [*Basil.* I *uar. a* 2. *m. Nostradam.* 2 *uar.*] *opp. etiam florileg. Nostradam.* opinior *A* 79 est, *om.* rerum *γ* 1 rerum, *om.* est *E y Ioannes Victoriensis tractat. de duce Ernesto* est ///// (uitæ ł rerū) *y* [*π*] rerum est *cett.*'' *ς*' *florileg. Nostradam.*

I 17. AD SCAEVAM (*sic a*: SꞒEVAM *A*; *cett.* SCEVAM) *A' γ F λ E* 2 (*v et Fran. Lips.*), *E* 2 *add.* LOQVITVR; ad Lollium Scaeuam *schol. Γ* scaeua *E γ* (*β' ν σ a*) *Pph.'* SꞒEVA *A* sceua *cett.'* 2 tenuem *Horkelius anal. Hor.* 129 *sqq.* tandem *Ω'' ς''*; *Porph.' tacet; totum uersum del. Lehrsius mutato in antecedente* 'et scis' *in* 'ipse' deceat *Ω'' ς''* liceat *v y* 3 *cum codd. mss. quibusdam post* disce *non post* adhuc, *interpungendum est, cf. Auson. praef. ad centonem p.* 205 *Bip.*: 'et si pateris ut doceam docendus ipse' *epist.* 17 *p.* 264 *Bip.*: 'ego te docebo docendus adhuc' quae] quia *E* 1 *ut uid.* quae *E* 2 cēs& *λ* 4 Cecus *E λ* uelit, tamen . aspice *interpung. Th. Schmidius et Doederlinus opp. codd.* aspice *Ω'' ς''* 6 inborā *E* 7 Delectat *Ω'' ς'' Porph.' flor. Nostr.* Delectet *ω*

si laedet caupona, Ferentinum ire iubebo.
nam neque diuitibus contingunt gaudia solis,
nec uixit male, qui natus moriensque fefellit.
si prodesse tuis pauloque benignius ipsum
te tractare uoles, accedes siccus ad unctum.
'si pranderet holus patienter, regibus uti
nollet Aristippus'. 'si sciret regibus uti,
fastidiret holus qui me notat'. utrius horum
uerba probes et facta doce, uel iunior audi,
cur sit Aristippi potior sententia. namque
mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiunt:
'scurror ego ipse mihi, populo tu; rectius hoc et

TESTIMONIA.

nata est arbor in aruo: non hominum strepitus audit, non illa rotarum, non a uicina puluerulenta uia est'
9 sq. Hildebertus moral. philos. p. 990 9 ecbasis captiui u. 988
10 Porph.' ad epist. I 18, 103 12 glossarium Mai [classic. auct. VIII 25]: 'tetrarchare i. e. principari, unde Horatius in libro epistolarum: tetrarchare uolens accedes siccus ad unctum' 'accedes — unctum' Porph.' ad epist. I 14, 21 Acr. ad art. poet. 422 13 cf. Ioannes Sarosberiensis policr. V 17: 'quae sic prandet olus patienter, rebus ut uti nouerit et rerum quae sic uersatur in usu, ut olus et quaelibet extremae paupertatis xenia docta sit non fastidire' 19 'scurror — mihi' glossarium Mai [classic. auct. VIII 550]

VARIA LECTIO.

8 laedet *A' F* (*ν l et π* 2 *Bland.*) ledet *γ λ* (*β' σ g r et Lips.*) *gloss. Γ* ledit *E flor. Nostr.* [lædit 2 *Bland.*] ledat *υ y* caupo *E* 1 caupona · tferenti͜numire *A* terentinum *γ* (*a r* 1) ferentinum *E F λ' ε* (*β' ν σ g υ cons. π'*) *Porf. schol. Γ flor. Nostr.* ferentiam *Porph.*
9 neque] non *Hildebertus opp. Pph.' flor. Nostr.* sollis *A* sola *Hildebertus* 12 accedas *florileg. Nostr.* adinuunctum *E*, *corr. alt. m.* adunctum *uel* ad unctum *A' γ F λ' ε ς'' Pph.' Acr. ad art. poet. glossarium Mai Porf. ad epist.* I 14, 21 *floril. Nostr.* (ad iunctum *Porph. ibid.*) inunctum *y* [*V*] 13 holus *Ω'' ς' Pph.* olus *π' r Pf. flor. Nostradam.* pacienter *ε* *uu.* 14 *sq. omis. φ* 1 *u.* 14 *omis. ψ* 1 *aut pr. λ' pr.* (*et β* 1) *u.* 15 *ante u.* 14 *pon. π' recte cett.' ς* (*et Fran.*) *florileg. Nostradam.* 15 Fastidires *A* holus *Ω'' ς'* (*et π*) *floril. Nostradam.* olus *r* (*et Lips.* 2; *Lips.* 1 *non liquet*) 17 aristyppi *F λ'* (*sed idem recte u.* 14) nanq, *E* 18 cinicum *γ* illudebat *Cruquius de codicibus suis nihil memorans opp. etiam Pph.' florileg. Nostradam.* 19 rectius] regibus *F λ' pr.*

splendidius multo est. equos ut me portet, alat rex,
officium facio: tu poscis uilia, *uerums
dante minor, quamuis fers te nullius egentem.'
omnis Aristippum decuit color et status et res,
temptantem maiora, fere praesentibus aecum.
contra, quem duplici panno patientia uelat,
mirabor, uitae uia si conuersa decebit.
alter purpureum non expectabit amictum,
quidlibet indutus celeberrima per loca uadet
personamque feret non inconcinnus utramque;
alter Mileti textam cane peius et angue
uitabit chlamydem, morietur frigore, si non
rettuleris pannum; refer et sine uiuat ineptus.

TESTIMONIA.

23 Ioannes Saresberiensis policr. VIII 14 cf. Stat. praefat. silu. lib. II: 'Melior, uir optime nec minus in iudicio litterarum, quam in omni uitae colore tersissime' 25 Isidorus orig. XVIIII 24, 11 Seruius ad Aen. V 421 28 Ioannes Saresberiensis policr. VIII 14 30 sq. 'alter — chlamydem' Priscianus instit. VII 13, 68

VARIA LECTIO.

20 ['Spl: m: est. *hic 4 Bland. ita disting. ut cum sequentibus iungatur*] equos *Pph.* aequus *F* equus *cett.″ ς″ Pf. flor. Nostr.* 21 Offitium *γ φ* facito *E* 1 pascis *E* 1 (*g*) *y* uerum es *A F λ′* (*v*) *y Pf.* (*item alius Porphyr. cod. ap. Feam*) uerum *E γ ε* (*β′ v π′ a g r l* 2 *et* 4 *Bland.*) *florileg. Nostr.* uerrum, *om.* es, *Pph.* rerum *γ uar.* (*σ*) *y* [*Barcinon.* 2 *uar. Montepessul. Sorbonens.* 1] rerum es *y* [*Zulich.*] *de lectione* uerums *cf. Lachm. Lucr. p.* 29. 65—67. 200 22 fert *λ* 1 23 aristyppum *F λ′* 24 maiora fere, *interpung. Doederlinus* p̄sentib; *E* aecū *y* [*π*] equum *E florileg. Nostradam.* aequum *cett.″ Pph.′ u.* 25 *in loco raso add. y* [*Lips.* 2] 25 patiencia *λ* pacientia *ε* sapientia *Marklandus* 27 expectabat *γ a. corr.* 28 quolibet *Io. Saresb. opp. flor. Nostr.* ioca *F λ′* (*r* 1 *et π* 1) *y* 30 mil&i *E* texta *ε* angue *A′ E* (†c) *γ λ* 2 (*β′ π′* 1 *ut uid. σ g r*) *Pph. florileg. Nostradam.* angue *Pf.* angui *v* angui *F λ′ ε A* 2 (*v et π in ras.*), *testatur Priscianus, Bentl.;* angue *scribendum est cf. Varro Atac. apud Non.* 191, 22. *Ouid. met.* IIII 483 *Propert.* III 5, 40 *Stat. Th.* IIII 485 31 Vitabit *E F λ′ ε A* 2 (*v cons. π*) *Pph.′ flor. Nostr. Prisciani cod. Palatinus* Vitauit *A′ γ* (*v σ g r et β′ ut uid.*): Vi//tauit *Lips.*) Vitabat *y* [*Bamberg.*] *Priscianus* chlamidem *A′ E floril. Nostr.* clamidem *cett.′* 32 Rettuleris *E corr.* (†d) *F λ ε* (*π′ a*) Redduleris *E pr.* Retuleris *A γ ς′ floril. Nostr.* Retuleris *v* refert *E* 1

res gerere et captos ostendere ciuibus hostis,
attingit solium Iouis et caelestia temptat.
principibus placuisse uiris non ultima laus est.
non cuiuis homini contingit adire Corinthum.
sedit qui timuit ne non succederet: esto.
quid? qui peruenit fecitne uiriliter? atqui
hic est aut nusquam, quod quaerimus; hic onus horret,
ut paruis animis et paruo corpore maius;
hic subit et perfert. aut uirtus nomen inane est,
aut decus et pretium recte petit experiens uir.
coram rege suo de paupertate tacentes

TESTIMONIA.

35 florilegium Paris. 8818[a] Hildebertus moral. philos. p. 989. ecbasis captiui u. 1131 Iohannes de Monsterolio epist. 76 [apud Marten. II 1464[b]]. de codicibus a Chounrado Schirensi exaratis [Pertz. XVII p. 624]
36 florileg. Basil. F IV 38   39 cf. ecbasis captiui u. 1142: 'his est aut nusquam quod quaerimus, hic latet hostis' Pers. 5, 174: 'hic, hic, quem quaerimus, hic est'   43—51 cf. Wernherus de Elmendorf. [Hauptii antiqu. Germ. ann. IIII p. 313] uu. 1039—1056   43—45 'coram — rapias' Hildebertus moral. philos. p. 989

VARIA LECTIO.

uu. 33—62 *del. Lehrsius opp. florileg. Nostradam.*   33 hostis *A' γ ε* (*π' σ r* 1) hostes *E F λ'* (*β' ν g υ*) *florileg. Nostradam.* 34 Adtingit *F λ pr.* Attingit *cett.' ς'' florileg. Nostradam.*   celestia *E λ*   templa, *uar.* temptat *E* teptat *λ recte etiam florileg. Nostradam.*   35 ultima] maxima *Iohannes de Monsterolio opp. etiam florileg. Nostr.*   36 Non *Ω'' ς* (*et β Lips.*) *Pph.'* Nec *υ* 1 *aut pr. itemque υ uar. y* [*Basil.* l *superscr. a* 1. *m.* ł ñ] Non *y* [*π*]   cuiuis *ε* uiuis *E* 1   hominum *ε* 1 *A* 2 *florileg. Nostradam. Vincentius* homini *cett.'' ς''* hominis *υ*   contigit *Vincentius*   chorinthum *φ*   37 succuderet *E* 1   esto *Ω'' ς* (*et β' Lips.*; ẹsto *π*) *florileg. Nostradam.* isto. *Lehrsius* isto? *Ribbeckius*   38 peruenerit *F a. ras. λ' ε* (*π'*) *recte Pph.' florileg. Nostradam.*   atqui *Ω'' ς'' florileg. Nostradam.* atquin *υ*   39 querimus *γ φ λ ε*   honus *A' γ* (*ν a. ras. et π*) *Pf. florileg. Nostrad.* onus *cett.' ς' Pph.*   orr& *φ*   40 mauis *ε pr.* 42 precium *A' E F λ' ε*   *uu.* 43 *sqq. saturae deperditae fragmentum esse putat Keckius*   43 suo *Ω'' ς'' Pph.' flor. Nostr. Hildeb. cons. Porph.' ad u.* 52 sua *y* [*Par.* 8216, 1 *cod. Feae Petrensis*] *Bentleius: sed cf. Plaut. Stich.* 454 *sq.*: 'tam confido, quam potis, meum me optenturum regem ridiculis logis.' *Columella praef.* I 9: 'an honestius duxerim mercennarii salutatoris mendacissimum aucupium circumuolitantis limina potentiorum (*epod.* 2, 8) somnumque regis sui rumoribus augurantis'

plus poscente ferent: distat sumasne pudenter
an rapias; atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
'indotata mihi soror est, paupercula mater,
et fundus nec uendibilis nec pascere firmus'
qui dicit, clamat 'uictum date!' succinit alter
'et mihi!' diuiduo findetur munere quadra:
sed tacitus pasci si posset *coruos, haberet
plus dapis et rixae multo minus inuidiaeque.
Brundisium comes aut Surrentum ductus amoenum
qui queritur salebras et acerbum frigus et imbres,
aut cistam effractam et subducta uiatica plorat,
nota refert meretricis acumina, saepe catellam,
saepe periscelidem raptam sibi flentis, uti mox
nulla fides damnis uerisque doloribus adsit.
nec semel inrisus triuiis attollere curat

TESTIMONIA.

45 'atqui — fons' omis. florileg. Nostradam. 50 sq. Hildebertus l. l. omisso 'haberet' uu. 53—62 florileg. Nostradam. 53 'qui — frigus' glossarium Mai [classic. auct. VIII 526]

VARIA LECTIO.

44 ferunt *E* 1 (*v*) *florileg. Nostrad.* fer// (*lineola ab alt. m.*) *A* ferent *cett.' ς''* (fer& *a, ut assolet*) *Hildebertus* summas ne *A a. ras.* *γ* (*l a. ras.*) prudenter *v Hildebertus opp. etiam florileg. Nostradam.* 45 erit *A* 2 *y* 47 nec// uendibilis *ε* ū/// uendibilis *A* nec uendibilis *cett.'* (*β' ν π' σ a r v*) *florileg. Nostradam.* neque uendibilis *g* 48 uitium date *E* 1 succinet *v opp. Pph.' Porph.' gloss. v flor. Nostr.* 49 Et coihi *E* (*ortum ex* MIhI) 'et mihi!' *Doederl. item post* 'mihi' *distingunt codd. quidam et Porph.'* diuidu : : *ε* findei *A* findetur *cett.' ς'* (*et π*) *Pph.' Porph.'* findatur *y* fundetur *g* 1 (*et Lips.*) *flor. Nostr.* [quadra *omn. Bland.*] 50 Set *γ* Sed *cett.'' Pph.' florileg. Nostradam.* Nam *Hildebertus* coruus *Ω'' ς'' florileg. Nostradam.* *u.* 52 *post u.* 53 *pon. σ y* [*Mellicens.*] 52 Brundisium *Ω''ς''* Brundusium *Pf. y* [*Nostradam. Orelli Bernens. d corr.*] Brundesium *Pph.* surgentum *ε* doctus *A'* 53 queritur] metuit *glossarium Mai opp. etiam floril. Nostr.* salæbras *ε* 54 efractam *γ* 55 mere//tricis *ε* sepe *A E λ* capellam *E* 1 56 Sepe *E γ λ* periscelidem] rescelidē *E* 1 57 dampnis *F λ' florileg. Nostradam.* adsit *A' E F λ' ε* (*π' r et Fran.*) assit *γ* (*ν σ g v et β*) *florileg. Nostradam.* 58 inrisus *A' E F λ ε* (*β' et π* 2 *Lips.*) *Pph.'*

fracto crure planum, licet illi plurima manet
lacrima, per sanctum iuratus dicat Osirim
'credite, non ludo; crudeles tollite claudum!'
'quaere peregrinum!' uicinia rauca reclamat.

XVIII

Si bene te noui, metues, liberrime Lolli,
scurrantis speciem praebere, professus amicum.
ut matrona meretrici dispar erit atque
discolor, infido scurrae distabit amicus.
est huic diuersum uitio uitium prope maius,
asperitas agrestis et inconcinna grauisque,
quae se commendat tonsa cute, dentibus atris,

TESTIMONIA.

61 sq. cf. Quintilianus instit. VI 3, 9: 'adiuuant urbanitatem . . . prouerbia opportune aptata: ut homini nequam lapso et ut alleuaretur roganti: tollat te qui non nouit' 62 cf. Ioannes Saresberiensis epist. 184: 'ne quoties haec praedicauerint, quaere peregrinum — reclamet' conferendus etiam uideatur Hieronymus epist. 77 ad Oceanum 3 [Vallars. I 459^{b}]: '. . . dimisit illius criminis noxium . . . quod clamante uicinia uxor sola non prodidit'

I1 8. 1 cf. Senec. epist. 16, 7: 'iam ab initio, si bene te noui, circumspicies quid haec epistula munusculi attulerit' uu. 3—18: 'Ut matrona — elatrem' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

cons. ν (*et* π 1) irrisus γ *A* 2 ς *florileg. Nostradam.* adtollere ε *Porph.* atollere γ *florileg. Nostradam.* attollere *cett.*" ς" *Porf.*

60 osirim Ω" ς" *florileg. Nostradam.* osyrim υ 62 Quere *E* γ λ cauta reclamat *Marklandus opp. etiam Pph.' florileg. Nostradam.* reclamat Ω" ς" *florileg. Nostradam.* reclamet *y* [*Reginensis* 1]

I 18. AD LOLLIVM (LOLIVM λ) *A'* γ *F* λ *E* 2 (*r* υ σ 2 *et Fran. Lips.* 2), *E* 2 (*r*) *add.* DE MODO OBSEQVIORVM ET LIBERTATIS (LIBERTATE *E* 2) *continuatur haec epistula antecedenti a Pph. Porph.' nouam incipiunt Pf. schol. Γ et codd. Horatiani* 2 spetiem *A* *u.* 3 *om. y* [*Petropol. pr.*] *opp. florileg. Nostrad. post u.* 3 *g add. u.* 8 (*item* π 1) 4 scurr*a* ε 5 Post huic γ Et huic *E* Est huic *cett.*" ς" *Pph.' florileg. Nostradam.* uicio uiciū λ prope̦ius (ma *supra*) *A* *post u.* 6 *add. u.* 17 *y* [π 1; *sed del.* π 2] 7 Qu: se (*om. Pph.'*) commendat (conm. β) tonsa (tensa ν) cute (tons, acute *A*) Ω" ς" *Pph.' Porph.' schol. Γ* Que se comendat tensa cute *flor. Nostr.* commendat quae se intonsa cute *Sanadonus* quae cute se intonsa commendat *Doederl. sed cf. Martial.* X 98 *sqq.*: 'praesta de grege sordidaque uilla t o n s o s,

dum *uolt libertas dici mera ueraque uirtus.
uirtus est medium uitiorum et utrimque reductum.
alter in obsequium plus aequo pronus et imi
derisor lecti sic nutum diuitis horret,
sic iterat uoces et uerba cadentia tollit,
ut puerum saeuo credas dictata magistro
reddere uel partis mimum tractare secundas;
alter *rixator de lana saepe caprina
propugnat nugis armatus: 'scilicet ut non
sit mihi prima fides et uere quod placet ut non

TESTIMONIA.

12 cf. 'uerba dubie cadentia' Senec. epist. 49, 7.

VARIA LECTIO.

horridulos, rudes, pusillos, hircosi mihi filios subulci' *et* XI 11, 1—3: 'tolle puer calices tepidique toreumata Nili: et mihi secura pocula trade manu, trita patrum labris et tonso pura ministro' *et serm.* I 3, 30 *sqq.*: 'rideri possit eo quod rusticius tonso toga defluit et male laxus in pede calceus haeret' *Persius s.* 3, 53 *sqq.*: 'quaeque docet sapiens bracatis inlita Medis porticus, insomnis quibus et detonsa iuuentus inuigilat, siliquis et grandi pasta polenta' *denique cf. Theophrast. char.* 19 (10) 4   *u.* 8 *hoc loco om. g* (*et* π 1)   8 uult Ω″ ϛ″ *Pph.′ flor. Nostr.cons.* ν   dici mera Ω″ ϛ″ *flor. Nostr.* mera dici *y* ω   9 uiciorum λ ε   utrumque γ (*a a. ras.*) utrimque *cett.′* ϛ″ *Pph. Porph.* utrinque *Pf. flor. Nostr.*   redictum *E* 1   10 obsequium Ω″ ϛ″ *Pph.′ flor. Nostr.*   plus aequo] plus : : : quo ε   12 Sic uerat uoces (= *ueras uoces esse iubet* [*!*]) *y* [*Barthii cod. uetustissimus*] *opp. flor. Nostr. et improb. Bentl.*   et] set *A* 1 (sed *a* 1)   cadencia λ   13 seuo ε   14 partis *A′* (ν) *y* [*Mellicens.* 1 *aut pr. Parisinus* 8214 *Valentian.*] *Pph.* pat[r]is γ pcis *g* partes *cett.′* ϛ″ *Pf. flor. Nostr.*   mimum Ω″ ϛ (*et Fran. Lips.*) *Pf.* minimum *y* [π *a. ras.*] nimium *v y* [β 1 *Regin.* 1] *flor. Nostr.*   15 rixator *uerisimilis Mureti coniectura, defensa per Feam cont. Quintilian. inst.* XI 1 *Iul. Firmic. de error. prof. relig.* 5, 8 *et cf.* 'promissor' *art. poet.* 138 rixatus *y* [*V et* 1 *al. Bland.*] rixatur Ω″ ϛ″ (*et* 2 *Bland.*) *Pph.′ flor. Nostr.*   sepe *E* λ   caprina et *Bentl.*   16 nugis, armatus scilicet: 'ut non *Doederlinus, falso: nam particula* scilicet *fere numquam in epistulis utitur Horatius nisi coniuncta particulae* ut: 'scilicet ut' *Ouid. tr.* II 17. V 7, 5. 8, 27. *Stat. Theb.* III 652 *Senec. de uita beata* 18, 3. *Auian. fab.* 27, 4. 28, 7   armatus] animatus *Ribbeckius opp. flor. Nostr. et cf. Hieronym. epist. ad Eustoch.* 22: 'os barbarum et procax et in conuicia semper armatum'   *u.* 17 *om. y* [*Par.* 8216]   quid *E pr. a. ras.*

acriter elatrem, pretium aetas altera sordet.'
ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus;
Brundisium Minuci melius uia ducat an Appi.
quem damnosa Venus, quem praeceps alea nudat,
Gloria quem supra uires et uestit et unguit,
quem tenet argenti sitis inportuna famesque,
quem paupertatis pudor et fuga, diues amicus,
saepe decem uitiis instructior, odit et horret,
aut, si non odit, regit ac ueluti pia mater
plus quam se sapere et uirtutibus esse priorem
uolt et ait prope uera 'meae, contendere noli,
stultitiam patiuntur opes; tibi paruola res est:

TESTIMONIA.

19 sq. Ioannes Saresberiensis policrat. V 6 uu. 21—48 florileg. Nostradam. 21 cf. Persius 5, 57 sq.: 'hunc alea decoquit, ille in uenerem putris'; Ouid. ex Ponto I 10, 33 et Catonis distich. IIII 10, 1: 'ueneris damnosa uoluptas'

VARIA LECTIO.

18 p̄cium *E λ ε* aetas] *omis. A pr.* etas *ε* 19 docilis *A′ E γ F λ′ ς* (*et β′ π*) *Pph.′ Porph.′* dolicis *ε* (*et Lips.* 3 *Bland.*) dolichos *y* [3 *codd. Cruquii: Mart. Tons. Sil.* (?)] 'Castor autem (aut *Porf.*) et Docilis ut alii dicunt histriones tunc temporis, ut alii gladiatores fuerunt' *Porph.′* DOCILIS *liberti nomen in inscriptione Mutinensi apud Cardinalium diplomi p.* 182 20 Brundisium *Ω″ ς″ Pph. Porph.* Brundusium *y Pf. Porf.* minuci *Ω″ Pph.′ Porph.′* Numici *Ioann. Saresber.* minuti *y* [4 *Bland.* (?)] appii *F λ′* *uu.* 21. 23 *del. Lehrsius opp. florileg. Nostradam.* 21 Quēdā nosa *F λ pr.* Quę̃ *A* damnosa *Ω″ ς* (*et β′ π*) *Pph.′* dampnosa *ν υ* (*et Lips.*) *florileg. Nostradam.* alęa *A* 22 unguit *A′ γ ε ς″* ungit *F λ* (*σ l corr. υ*) *florileg. Nostradam.* unguet *g pr. l pr.* ung& *E* *u.* 23 *omis. ε pr.* 23 importuna *E* (*β′ l*) *florileg. Nostradam.* inportuna *cett.′ ς′* īp: *g* 24 diues amicus *Ω″ ς″* amicus diues *g* 25 Sepe *E λ ε* uiciis *λ* instructor *γ*, *ε* ı *euanuit* horret et odit *florileg. Nostradam.* orret (h *supra*) *A* 26 uelut *ε* 27 se sapere] sepere *A* ı 28 Volt *F λ′ y* [*Gronou. cons. π* ı], *ε non liquet* Vlt *g* Vult *cett.′ ς′* (*et Lips.*) *flor. Nostr.* et ait] et *in ras.* ait *supra u. A* męę *A* mec̄ *γ* mihi *y ω opp. cett.′ ς″* (*et omn. codd. Cruq.*) *florileg. Nostradam.* 29 Stulticiā *E λ ε* patiantur *Pph. opp. Pf. Porph.′ florileg. Nostradam.* paciuntur *φ ε* paruola *F λ′* paruula *cett.′ ς″ florileg. Nostradam.*

arta decet sanum comitem toga: desine mecum
certare'. Eutrapelus, cuicumque nocere uolebat,
uestimenta dabat pretiosa: beatus enim iam
cum pulchris tunicis sumet noua consilia et spes:
dormiet in lucem, scorto postponet honestum
officium, nummos alienos pascet, ad imum
Thraex erit, aut holitoris aget mercede caballum.
arcanum neque tu scrutaberis illius umquam,
commissumque teges et uino tortus et ira.
nec tua laudabis studia aut aliena reprendes,
nec, cum uenari uolet ille, poemata panges.
gratia sic fratrum geminorum, Amphionis atque

TESTIMONIA

36 'aut — caballum' glossarium Mai [classic. auct. VIII 394] 37—39 'archanum tu scrutaberis — reprendes' florilegium Paris. 8818[a] 37 sq. Hildebertus moral. philos. p. 984 39 Hildebertus moral. philos. p. 989 40 Eutyches II 7

VARIA LECTIO.

30 Atra ε Arta *cett.*″ Arcta *florileg. Nostradam.* toga] *omis.* ε 1 dessine ε 2 dissine ε 1 31 uolebat ε *uu.* 32—51 *desunt extrema* ε 32 p̄ciosa *E* en//ĩ iā *E* 33 pulcris *A* ſumet *A* sumit *E y* ex(&)spes *E* 2 (&spes *E* 1 *l*) 34 (post)ponet *γ* 35 Offitium *γ* nummos alienos pascet ad imum (*i. e. Ianum*) *Rutgersius* 36 Thraex *A'* 1 Threx *ν* Trex ε 2 *uar.* Thrax *λ A'* 2 Trax (*plerique scribunt:* Traxerit) *E γ F* ε *Pph.' florileg. Nostradam.* aut] at *E* holitoris *ν* (*et β;* helitoris *Fran.*) *Pph.* (h)olitoris *Pf.* olitoris *Ω*″ (*σ g r v et π*) *glossarium Mai florileg. Nostradam.* (//olitoris *Lips.*) agit *A' γ y* aget *cett.'* ς (*et β Lips.*) *Pph.' glossarium Mai* eget *florileg. Nostr.* mecede *E* 37 Archanum *γ* ε nec *Hildebertus* scrutaueris *E* (*g*) ill : : : ε illius *y* [1 *cod. Feae* 1 *Gesneri* 1 *Valarti*] *Bentl.* ullius *cett.'* ς″ *florilegia Nostradam. et Parisin.* 8818[a] *Hildebertus* ulius *l* 1 ollius *coni. Holderus* unquam *E* (*g*) *florilegia* umquam *cett.*″ ς″ 39 laudabis] s *in ras.* *λ* aut] n[c] *flor.* 8818[a] *opp. Nostr.* repeudes *E pr.* (*g* 1) *defic.* ε reprendes *cett.*″ ς′ (*et Lips.;* reprendes *π*) *floril. Par.* 8818[a] re//p(r)endes *r* reprehendis *Pph.* reprehendes *σ Pf. Hildebertus* rependens *floril. Nostr.* 40 Ne(c)cū *E* Ne(o)cū *l* Ne *ψ Eutyches opp. Pph.' florileg. Nostradam.* Neç *λ* uol& & ille *λ* panges *γ F λ'* ς″ *flor. Nostr.* plangas *E* pangas *g r* 2 *uar.* *y* [*Reginens.* 1] *Eutyches* planges *A* 41 Gracia *λ* sic] si *E* 1 amphyonis *F λ'*

Zethi, dissiluit, donec suspecta seuero
conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
moribus Amphion: tu cede potentis amici
lenibus imperiis, quotiensque educet in agros
Aetolis onerata plagis iumenta canesque,
surge et inhumanae senium depone Camenae,
cenes ut pariter pulmenta laboribus empta:
Romanis sollemne uiris opus, utile famae
uitaeque et membris, praesertim cum ualeas et
uel cursu superare canem uel uiribus aprum
possis. adde uirilia quod speciosius arma

TESTIMONIA.

44 sq. 'tu — imperiis' Hildebertus moral. philos. p. 989 51 cf. ecbasis captiui u. 478: 'non cursu superabo canem nec uiribus aprum'

VARIA LECTIO.

42 Zethi *A' E ς'' cons. g* Zeti *F λ' ε A p. ras.* (*v*) Tethi *y* 43 C̄tinuit *E* lira *γ* putatur] probatur *Horkelius opp. etiam florileg. Nostradam.* 44 cęde *ε* 45 Leuib. *A pr.* quotiensque (quociensque *g*) educet *A' E ε* 2 (*ν g r et β*) quotiesque educet *γ* quotiensq. //// educet *ε* quotiens (quociens *λ*) quoq. ducit *λ'* quotiensque ᵉducit *F* (*in ψ* 'quo' *infra uersum adscriptum est*) quotiensque ducet *π'* quotiens educet *σ* quotiensque (quociensq; *v et Fran.*) educit *v* (*et Fran.*) *floril. Nostr.* 46 Aetolis *y Porph.' Bentl.* Aetoliis *A' E γ* (*r pr.*) Aetholiis (*sic v*) *aut* Aetholus *F λ'* Aetholis *ε* (*ν*) Etholis *florileg. Nostradam.* Aeoliis *y* [*Fran. Montepessul. Nostradam. Parisin.* 7976. 8214] *coni. Vlitius ad Gratii cyneg.* 35 *prob. Meinck. praef. p.* XXXVII honerata *A' E γ* (*β' v*) *florileg. Nostradam.* onerata *F λ'* (*ν π' g r cons. σ*) 47 *INDE PERGIT COD. d PRAETERMISSIS EPIST.* I 1, 103—18, 46; *Ω'' = A'* (*A a*) *E γ F λ'* (*λ l*) *ε*; *ς'' = aut omn. codd. β'* (*β Fran.*) *ν π'* (*π Lips.*) *σ d g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omn. codd. ν σ d g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur* 47 siniū *A* 1 camęnę *φ* camenae *cett.' ς''* camoenae *l* camene *g flor. Nostr.* 48 Cenes *A' E* Caenes *γ F λ' ε* 49 sollem̄ne *E γ ε* (*β' σ a*) *Pf.* sollempne *F λ'* (*ν d r*) sollenne *g* solenne *A* utilae *A F* 50 presertim *γ* c̄v// *ε ut uid.* *u.* 52 *excisus ε* 52 spetiosius *A γ* speciosus *E* 1 *uu.* 53—72 *desunt multa in ε: desunt enim u.* 53 non — cor(onae), *u.* 54 proelia — s(aeuam), *u.* 55 militiam — tu(listi), *u.* 56 sub — Parth(orum), *u.* 57 nunc — abest, *u.* 58 ac — et, *u.* 59 quamuis — n(umerum), *u.* 60

non est qui tractet: scis quo clamore coronae
proelia sustineas campestria; denique saeuam
militiam puer et Cantabrica bella tulisti
sub duce qui templis Parthorum signa refigit
nunc, et, siquid abest, Italis adiudicat armis.
ac ne te retrahas et inexcusabilis absis,
quamuis nil extra numerum fecisse modumque
curas, interdum nugaris rure paterno:
partitur lyntres exercitus, Actia pugna
te duce per pueros hostili more refertur,
aduersarius est frater, lacus Hadria, donec
alterutrum uelox Victoria fronde coronet.

TESTIMONIA.

61 sq. hnc respexit Auson. Mosell. 211 sq.: 'cum Venus Actiacis Augusti laeta triumphis, ludere lasciuos fera proelia iussit Amores, qualia Niliacae classes Latiaeque triremes subter Apollineae gesserunt Leucados arces, aut Pompeiani Mylasena pericula belli Euboicae referunt per Auerna sonantia cymbae'

VARIA LECTIO.

Ω'' = A' (A a) E γ F λ' (λ l) ε; ς'' = *aut omn. codd.* β' (β *Fran.*) ν π' (π *Lips.*) σ d g r v (a l) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; ς = *aut omn. codd.* ν σ d g r v (a l) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

curas — nu(garis), *u.* 61 partitur — ex(ercitus), *u.* 62 te — h(ostili), *u.* 63 aduersarius — frater, *u.* 64 alterutrum uelox, *u.* 65 consentire — st(udiis), *u.* 66 fautor — tuu(m), *u.* 67 protinus — moneam, *u.* 68 quid — uiro, *u.* 69 percontatorem fugito, *u.* 70 nec — patu(lae), *u.* 71 et — uo(lat), *u.* 72 non — ie(cur) ε
53 quodamore *E pr.* (*d* 1) corone λ 54 Proelia *A corr. E* γ (*a d l r et* β π) Praelia ψ (ν) Prelia *A pr.* φ λ (σ v) 55 Miliciam *A'* λ 56 partorum *F* λ' refigit Ω'' ς'' (*et omn. codd. Cruquii*) *cons. Porph.'* refixit *y* ω 57 Nunc ※ & siquid abest ※: italis . adiudicat armis *A* Italis] aliis *r* 1 (*et* π 1) adiudicat• aruis *coni. Bentl.* 58 ac — ne te retrahas et inexcusabilis absis — *Doederlinus* inexcusabilis Ω'' ς'' *Pph.'* inexcussabilis *g y* [*Mellic.*] absis] abstes *Bentl.* 61 Partitur Ω'' ς'' *cons. Pph.'* Partitus *d r* 2 *uar., fort. etiam v pr. aut* 1 lyntres *A' E* (ν *et* β) *Pph.'* lintres γ *F* λ' ς' (*et Fran.*) ex ercitus *A*
62 more] mole *E* 63 hadria *A' E* γ ς'' *Pph.' Porph.'* adria *F* λ' ε (σ v)

consentire suis studiis qui crediderit te,
fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
protinus ut moneam, siquid monitoris eges tu;
quid de quoque uiro et cui dicas, saepe uideto.
percontatorem fugito: nam garrulus *idemst
nec retinent patulae commissa fideliter aures,
et semel emissum uolat inreuocabile uerbum.
non ancilla tuum iecur ulceret ulla puerue
intra marmoreum uenerandi limen amici,
ne dominus pueri pulchri caraeue puellae
munere te paruo beet aut incommodus angat.

TESTIMONIA.

65 sq. florileg. Nostradam. Hildebertus moral. philos. p. 989 **Ioannes** Saresberiensis policrat. III 4   66 cf. ecbasis captiui u. 1164: 'uulpes hunc gemino collaudat pollice ludum'   uu. 68—92 'quid — pocula' florileg. Nostradam.   68—71 floril. Paris. 8818ª Hildeb. moral. phil. p. 985   68 ecbasis captiui u. 1084   69 Donatus ad Terent. hecyr. I 2, 34 cf. ecbasis captiui u. 1188: 'excors, follus eques, abnormis garrulus idem est'   71 schol. Bamb., non Acr., ad art. poet. 390; cf. ecbasis captiui u. 1050: 'nam semel — uerbum'; Appuleius de magia c. 83 p. 568 Oudendorp.: 'si uerba ita, ut poetae aiunt, pinnis apta uolgo uolarent' Sulpic. Seuer. u. b. Martini praefat.: 'emissus semel non queat reuocari' Cassiodor. uar. praef. [t. I 1ª Gar.]: 'addebam, debere illos Flacci dicta recolere, qui monet, quid periculi uox praecipitata possit incurrere' Augustin. ep. VII t. II p. 32: 'nullum unquam uerbum, quod reuocare uellet, emisit'   72 'non — ulla' Hildebertus moral. philos. p. 989

VARIA LECTIO.

65 *sq.* qui crediderit te fautor, utroque *Doederlinus*   65 studio suo (*sic*) *Pph.′*   67 Protinus *Ω″ ς″ Pph.′ Porph.′* protenus *Bentl.* ut *Ω″ ς″ Pph.′* et *ψ* 2   eges tu] es gestu *A* (egestu *a*)   68 Quid, de quoque uiro, et cui dicas, saepe uideto *Bentl.*   sepe *λ* saepe *cett.′*   uideto] caueto *florileg. Paris.* 8818ª *Vincentius opp. florileg. Nostr.*   69 Percontatorem *Ω″* (*β′ ν g et π*) *cons. Pph.′* Percunctatorem *r* 1 *v* (*et Lips.*) *florilegia*   gar(r)ulus *A λ*   est] test *v om. flor. Nostr.*   70 aurȩs *ψ*   71 et uolat emissum semel *Hildebertus* inreuocabile *Ω″ ς″*   *uu.* 72—75 *ante u.* 36 *transpon. Lehrsius post u.* 67 *Ribbeckius*   72 amcilla *λ a. ras.*   *u.* 73 *excisus ε*   74 Ne pueri dominus pulchri *E* (*g*) *y* [*Reginens.* 5 *codd. Feae*] Ne pueri (puri *Pf.*) domini *Pph.′* Ne dominus (dominus *v* domus *σ*) pueri pulchri *A′ γ F λ′ ε ς″* Ne dominus pulchri pueri *d y* Te dominus pulcri pueri *florileg. Nostradam.*   careue *ε* carȩuȩ *F* kareue *y* [*Petropol.*]

qualem commendes etiam atque etiam aspice, ne mox
incutiant aliena tibi peccata pudorem.
fallimur et quondam non dignum tradimus: ergo
quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri,
ut penitus notum, si temptent crimina, serues
tuterisque tuo fidentem praesidio: qui
dente Theonino cum circumroditur, ecquid
ad te post paulo uentura pericula sentis?
nam tua res agitur, paries cum proximus ardet,
et neclecta solent incendia sumere uires.

TESTIMONIA.

76—81 'qualem — praesidio' Hildebertus moral. philos. p. 989 76 sq. florilegium Paris. 8818[a] 79 Cledonius p. 78 K.: 'certus omitte tueri' Pompeius comment. p. 280 K.: 'praesens sua culpa ire deceptus omittit et ueri' cf. ecbasis captiui u. 1047: 'te tua culpa premit' 82 cf. Hieronym. epist. 57. [II p. 78]: 'canino dente rodere' 84 sq. flor. 8818[a] Hildeb. moral. phil. p. 989 84 ecb. captiui u. 1088 tractatus de duce Ernesto 32. [VII 236 H.] monument. Germaniae Pertz. II p. 183 Io. Saresberiensis uita s. Anselmi [V p. 341 ed. Giles.] Ioannes Victoriensis VI 11 p. 444 B. Caesarius uita s. Engelberti I 4 p. 298 Boehmer. Volcmari chronica ed. Boehmer. p. 60 cf. epist. Eugenii papae III ad Wibaldum abbatem [apud Marten. uett. scriptt. ampl. coll. II 353[c]]: 'sicut ait poeta: res tua nunc agitur, paries cum proximus ardet' 'paries — ardet' s. Thomas epist. 130 ad Gilbertum [III p. 289 ed. Giles.] 85 cf. ecbasis captiui u. 1086: 'nam neglecta — uires'

VARIA LECTIO.

76 Qulē λ commendas *Hildebertus opp. Ω″ ς″ florilegia* eciā atque eciā respice *floril.* 8818[a] aspice *Ω″ ς″ florileg. Nostradam.* 77 Incuciant λ Incu uant *A* 78 quondam *Ω″ ς″ Pph.′ florileg. Nostrad.* quendam *E* 2 (*v* 1) *y* dignos *florileg. Nostradam.* 79 Quae *A′ a. corr.* premit *φ corr.* (*v*) *y florileg. Nostradam.* p̄*mit* & decept' *E* 80 Vt*p*aenit' *A* At *Bentl. opp. Ω″ ς″ Pph.′ flor. Nostr. Hildeb.* crimine *ψ pr.* 81 T[t]uerisq. *A* fidens est *F λ pr.* (*d*) *y* fidentem *cett.′ ς″ flor. Nostr.* findentem *a* fidentes *Hildeb.* fidenter *v y Bentl.* presidio *A γ φ λ* 82 cū *supra u. γ* ecquid *γ F ε* 2 (*ν π′σ a d r et β*) *Pf. flor. Nostrad.* ecqui λ (*et Fran.*) et quid *A E ε* 1 (*g*) *Pph.* &[ec]quid *v* 'Ecquid aduerbium est antiquum pro ecce [!]' *schol. Γ* 83 post (p̓ *E*) paulo *Ω″ ς″ flor. Nostr.* paulo post *Pf.* 84 Nam tua *Ω″ ς″ flor. Nostr. Io. Saresb.* Iam tua *v y* nam iam tua *Hildeb.* tunc tua *Io. Victoriensis Volcmarus* tum tua *Caesarius* 85 neclecta *A* 1 neglecta *A* 2 *cett.′ ς″ floril. Nostr.* *uu.* 86—88 *post u.* 95 *pon. Doederl.*

dulcis inexpertis cultura potentis amici;
expertus metuet. tu, dum tua nauis in *altost,
hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
oderunt hilarem tristes tristemque iocosi,
sedatum celeres, agilem *nauomque remissi,

91 †potores bibuli media de nocte Falerni

TESTIMONIA.

86—92 'dulcis — pocula' Hildebertus moral. philos. p. 989 87—89 florilegium Paris. 8818[a] 87 sq. cf. ecbasis captiui u. 1047 sq.: 'tu dum — te uehat aura' 89 sq. 'Oderunt ylarem tristes tristemque iocosi Sedatum solores agilem graiumque remissi' floril. Basil. F. IV. 38 89 cf. ecbasis captiui u. 992: 'oderunt hilarem moesti tristemque iocosi' et cf. Wernherus de Elmendorf. [Hauptii antiqu. Germ. ann. IIII p. 311] uu. 983—987 91 sq. florilegium Paris. 8818[a]

VARIA LECTIO.

86 inexpertis *Ω″ ς″ flor. Nostr.* inexperti *Pph.′* amici. /// ·s· ÷ (= scilicet est) *φ* 87 metuet *E F λ′ ε ς′ Hildebertus* metuit *A′ γ ψ corr.* (*β′ σ g v* 2 *uar.*) *flor. Nostr. Vincentius* est *Ω″ ς″ Pph.′ flor. Nostr. om. y* [*Mellic. Regin.*] 88 *utrum* Huc *an* Hoc *ε pr. habuerit, non liquet* age] caue *Hildebertus opp. florileg. Nostrad.* motata *E* aura *Ω″ ς″ florileg. Nostradam.* unda *y* *post h. u. Vincentius inseruit u.* I 17, 36 *opp. florileg. Nostr.* *uu.* 89—95 *ante u.* 67 *pon. Doederl.* 89—92 *del. Lehrs.* 89 hylares *Vincentius* 90 agiles *Vincentius* nauumque *E γ F ε ς″* ·nauūq; (with ·g above) *φ λ* manuumq. *A a. ras.* (*r*) gnauumque *v florileg. Nostradam.* 91 *sq.* bibuli — oderunt *del. Pottierus* *in g pr. uu.* 89. 90. 92 *sic ordinati erant:* 90. 92. 89; *corr. ut uidetur ead. manu additis litteris* b a *u.* 91 *omis. Ω″ ς″: exhibent a prima manu tantummodo σ y Parisinus* 8216 *Petropol. Valent. florilegia Nostradamense et Parisinum* 8818[a] *laudat hunc uersum ut Horatianum Nestor Nouariensis s. u. tepor; item habent h. u. Hildebertus et Vincentius: recentiores manus addid. cum in γ ψ* (*l r et Lips.*) *de v inter auctores non constat utrum a* 1. *an a* 2. *manu additus sit; in A′ E φ λ ε* (*β′ v d g et π*) *ne ab altera quidem manu extat. schol. Γ tacent. post u.* 92 *add. y* [*Montep.* 2]. *Porphyr.:* 'oderunt porrecta n. (m. *Pph. om. Pf.*)] hic ostendit quid sit leuis aura h. e. parua causa cur quis non ametur. pocula recusantem (res autem *Porph.* autem *Porf.*) non amant, etiam si tu malam ualetudinem ostendas ad excusationem non bibendi'. 'uereor equidem, *inquit Bentleius*, 'ne interpolatoris liberalitati hic uerisculus debeatur' *cf. quam ad epist.* I 2, 57 *memorauimus florilegiorum interpolationem* 91 potores liquidi media de luce Falerni *recepit Bentleius* bibuli] liquidi *y* [*codd. Fabricii*] uetuli *Horkelius* Bibuli *Rosel-*

oderunt porrecta negantem pocula, quamuis
nocturnos iures te formidare tepores.
deme supercilio nubem: plerumque modestus
occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
inter cuncta leges et percontabere doctos,
qua ratione queas traducere leniter *aeuom:
num te semper inops agitet uexetque cupido,
num pauor et rerum mediocriter utilium spes,
uirtutem doctrina paret naturane donet,
quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum,
quid pure tranquillet, honos an dulce lucellum
an secretum iter et fallentis semita uitae.
me quotiens reficit gelidus Digentia *rius,
quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus,
quid sentire putas? quid credis, amice, precari?
sit mihi quod nunc est, etiam minus, ut mihi uiuam

TESTIMONIA.

uu. 94—103 florileg. Nostradam. 94 sq. Hildebertus moral. philos. p. 989 94 cf. Ausonius prolog. ed. 7 p. 2: 'pone supercilium' 96 Priscianus instit. XVIII 4, 50 97 cf. Vergil. cul. 97: 'securam placido traducit pectore uitam' 98 Hildebertus moral. philos. p. 989 Ioannes Saresberiensis policrat. III 9 102 cf. Phaedr. III prol. 26: 'dulce . . . lucrum' 106 sq. florileg. Nostrad.

VARIA LECTIO.

lus nocte] luce *y* [*Regin.* 2 *corr.*] *opp. florilegia* falẽrni *γ* (2) phalerni *florilegia Vincentius* 92 negantem porrecta *ε* (*d*) 93 uapores *ε* 1 *y* [*Valent.*] tepores *ε* 2 *cett.″ ς″* (*et omn. codd. Cruquii*) *cf. serm.* I 4, 29 *sq.*: 'hic mutat merces surgente a sole ad eum quo uespertina tepet regio' 95 obscuri *Ω″ flor. Nostr.* spetiem *A γ* 96 percontabere *Ω″ Prisc. flor. Nostr.* doctus (o) *ψ* 97 rationes *A* aeuum *Ω″* *uu.* 98 *sq. post u.* 103 *pon. Hitzigius opp. florileg. Nostr.* 98 Num *Ω″ ς″* (*et* 4 *Bland.*) Non *γ uar. ψ* 2 *λ* 2 (*r v et π* 2) *y Hildebertus* Ne *ω Bentl. flor. Nostr.* senp *λ* 1 inobs *ψ pr.* (*π′ v*) *flor. Nostr.* inops *cett.″ ς′ Pph.′* 99 Nam *γ* Num *cett.″ ς″* (*et* 4 *Bland.*) Nou *ψ* 2 *λ* 2 (*v*) Ne *ω Bentl.* Neu *flor. Nostr.* 100 doctrina] *omis. A* paret (+ rat) *v* natura ne (v) *A* 102 honos] on' *E* 104 quociens *λ* (*g v et Fran.*) quotiens *cett.′ ς′ Pph.* digencia *λ* dicentia *Pph.′* riuus *Ω″ ς″* 105 Quę *A* Quæ *λ* rogosus *γ* 106 Quod *γ* Quid *cett.″ ς″ Pph.′ florileg. Nostradam.* putas *A′ E γ F λ′ ς″ Pph.′ florileg. Nostradam.* putes *ε* 107 quid *ε* 1, *corr. ε* 2 qđ *E*

quod superest aeui, siquid superesse uolunt di;
sit bona librorum et prouisae frugis in annum
copia, neu fluitem dubiae spe pendulus horae.
sed satis est orare Iouem, qui donat et aufert:
det uitam, det opes; *aecum mi animum ipse parabo.

TESTIMONIA.

109 sq. florileg. Nostradam. cf. Ioannes Saresberiensis epist. 188: 'est bona librorum Domino propitio et prouisae frugis in annum copia. caetera Dominus ministrabit' 111 sq. 'satis orare Iouem — parabo' Ioannes Saresberiensis policrat. III 9 112 'det uitam — opes' ecbasis captiui u. 822 cf. Ouid. trist. V 11, 15: 'nec uitam nec opes nec ius mihi ciuis ademit' ex Ponto II 1, 53: 'di tibi dent annos! a te nam cetera sumes'

VARIA LECTIO.

etiam] & ut̄ λ ut mihi *A′ E γ ψ corr.* (*σ g r et Lips.*) *Porph.′* (*interpr.*: 'dummodo uiuam') *floril. Nostradam.* & (+ ut) michi *v* et mihi *F λ′ ε A* 2 (*β′ ut uid. ν d et π* 4 *Bland.*) 108 eui *ε* dii *A′ F λ′* (*β′ d g v*) di *E γ ε* (*ν π′ σ r* 1 *ut uid.*) 109 sit] Spes *E* prouise *λ* frugis *ε* 110 neu] ne *y* [*β pr. Montepessul. pr. Reginens.*] *Pph.′ Porph.* (*cons. Porf.*) *schol. Γ in interpretatione* neu *Ω″ ς′* (*et Fran. omn. Bland.*) *florileg. Nostradam.* flu//e//dubies pe *A* (*recte a*) dubie *λ* dubia *Pph.′* hore *λ flor. Nostr.* ore *A* (ʰorę *a*) aurae *y* [*cod. Mart. apud Cruquium*] *opp. schol. Γ* 111 Set *γ* S, *E* Sed (+ Sed) *cett.″ ς″* (*et omn. Bland.*) *Pph.′* hęc *v quod quidem ex Porph.′ schol. Γ inrepsit* qui *E γ F corr. ε A* 2 *λ′* 2 (*β′ ν σ g r v et π* 2 *Lips.*) *Ioannes Saresber.* quae *A′ ψ pr. λ′* 1 *γ uar.* (*et π* 1) que *d* qua *φ pr.* donat *A′ E γ λ′* 2 (*β′ ν σ r v et π uar. Lips.*) *Ioannes Saresber.* donet *g* ponat *y* [*π* 1 *unde nescio an lectionem codd. F λ′ ε ortam esse putaueris*] ponit *F λ′* 1 *ε* (*d et π* 2 *omn. Bland.*) 'haec a Ioue, inquit, petam, quae ipse mihi praestare non possum, ceterum (cę: *Porf.*) ut aequum animum geram, in mea magis est potestate' *Porph.′ cons. schol. Γ* 112 Ded *A* animum mihi ego .ipse parabo *y* [*cod. collegii Trinitatis*] *Ioannes Saresberiensis* aequum (equum *Fran.*) mi animum *ψ ε corr. E p. ras. φ p. ras.* (*σ l p. ras. r corr. aut* 2 *et β* 1 *Fran. p. ras.*) *y* [*Barc. Mellic. Nostradam. Par.* 7976] aequum mihi (michi *v*) animum *E a. ras. φ a. ras. λ′ ε pr. ς′* ·quum mihi animū *A* mihi ęquum animū *γ* equ͡ū m̓, *om.* animum *g* (℘ mihi) mihi *E* (℘ mihi) mihi *r* (℘ mi) mi *y* [*Montepessulan.*]

XVIIII

Prisco si credis, Maecenas docte, Cratino,
nulla placere diu nec uiuere carmina possunt,
quae scribuntur aquae potoribus. ut male sanos
adscripsit Liber Satyris Faunisque poetas,
uina fere dulces oluerunt mane Camenae.
laudibus arguitur uini uinosus Homerus;
Ennius ipse pater numquam nisi potus ad arma
prosiluit dicenda. 'forum putealque Libonis
mandabo siccis, adimam cantare seueris'
hoc simul edixi, non cessauere poetae
nocturno certare mero, putere diurno.
quid? siquis *uoltu toruo ferus et pede nudo

TESTIMONIA.

I 19. 3 sq. 'ut — poetas' Seruius ad eclog. 7, 25 mythographus tertius tractat. 12, 4 p. 245 Bode. 5 Priscianus instit. VIIII 10, 53 6 Ioannes Saresberiensis policrat. VIII 10 7 sq. Ioannes Saresberiensis epist. 85: 'teste illo ueteri amico meo, qui numquam nisi potus ad artes prosiluit' 7 cf. Serenus Sammonicus u. 713: 'Ennius ipse pater dum pocula siccat iniqua' 8 sq. 'forum — seueris' floril. Nostrad. 11 cf. Ioannes Saresberiensis metalog. prolog. lib. I: 'nocturno putere mero, putere diurno' 12—14 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

I 19. ADMECENATEM *a*, AD MECENATEM *A E γ F λ ε* (*d r v et Fran. Lips.*) 1 maecenas *ε* (*v a*) *Pph.' Porph.'* mecęnas *A γ* mecenas *cett.'* catrino *A pr.* (*l pr.*) 3 aque *λ* potoribus *E corr. F λ' ε ς'* potioribus *A E pr. γ a. ras. γ uar.* (*π' a* 2 *uar.*) santis *A pr.* 4 Adscripsit *A' E F λ' ε ς'* (*et β*) *Pph.' Seruius* Asscripsit *γ y* Adscribit *r* 1 Ascribit *v* 'addidit' *schol. Γ* satirus *A* satiris *γ* *post* poetas *punctum pon. Bentl.* 5 Vina ferę, *uar.* Vini ferę *ψ* Vinafere *φ* Uinę ferę *l* Vinifere *y* [*Petropol.*] dulce soluerunt *A'* 1 *γ* 1 dulcis oluerunt *ε* (*v d corr.; dulci* soluer̃ *π*) dulces oluerunt *cett.' cons. Pph.'* camenae *A' E γ F λ ε* *u.* 6 *del. Hitzigius* 6 uinosus *E* 7 Enmus *E* nunq *E* (*v*) 8 dicendo *A* 1 10 edixi *E* 1 *F λ* 1 *ε γ uar. ς'* (*et π* 1) *gloss. Γ Bentl.* edixit *A' γ φ corr. E* 2 *λ* 2 (*g corr. l r v et Lips.*) edixti *y* [1 *cod. Feae ab alt. m.*] *Dan. Heinsius* edixi et *Lehrsius* 'hoc simul edixi, non cessauere poetae] statim ut hoc, inquit, omnibus dixisse uti stulti sunt heropam' *Pph.' Porph.' praeferendum* edixi *cf. uu.* 17. 18 cessauerę *φ* 11 p&ere *E* 1 12 Quod si *y opp. Pph.' Porph.' flor. Nostr.* uultu *Ω'' ς'' Pph.' florileg. Nostradam.*

exiguaeque togae simulet textore Catonem,
uirtutemne repraesentet moresque Catonis?
rupit Iarbitam Timagenis aemula lingua,
dum studet urbanus tenditque disertus haberi.
decipit exemplar uitiis imitabile: quodsi
pallerem casu, biberent exangue cuminum.

TESTIMONIA.

13 cf. mythogr. II 223 p. 149 Bod.: 'Iarbita natione Maurus fuit. qui quum Timagenem philosophum docte declamantem incassum imitari conaretur, inuidia quodam modo diruptus traditur' 17 sq. florileg. Nostradam. 'quodsi — cuminum' schol. Pers. 5, 55

VARIA LECTIO.

13 Exiguaque toga simul et textore *flor. Nostr. coni. Cruqu.* Exiguae, *omisso* que ε (*d pr. et* β 1) *Pph.'* textore *A' E* γ ε 2 ς *Pf. Porph.'* ex ore *uel* exore *F* λ' ε 1 *ut uid.* (π' *et* β 1) *d parum liquet* textuque *y* [illegible] *Bland. corr.*] tesquore *y* [*codd. (ficti?) apud Muretum*] *Muretus* texore λ *corr.* (*et Lips.* 2) *y* t. *Pph.* catonęm *A* 14 representet γ p̄sentet π' catinus ε 1 *ut uid.* 15 iarbitam *y* [*Barc. Montep.*] *schol. r* //iarbitam *d* iarbytham *A corr.* (π') yarbytham *F* λ' Iarbi//thā (h *superscr.*) *E* Iarbuchā *E* 1 *ut uid.* tarbitham γ tarbytham *A'* Iarbithrā ε yarbitam *v* (*et Fran.*); *cf.* 'Maurus Iarba' *Ouid. fast.* III 552 timagenis *F* λ' (*v* π' *a v*) *Porph.' schol.* Γ tymagenis σ *d g* timagenes *A* timaginis *E* (*et* β) tymaginis ε (*et Fran.*) emula ε lingua *A* γ *F* λ' ε *E* 2 (β' *v* π' σ *a corr. d g r* 2 *v*) cena *E* 1 *y* [*Nostrad. uar.;* cęna *Fran.* 2 *uar.*], *receperunt Sanadonus et Stallbaumius;* gena γ *uar. superscr.* (*a pr. r* 2 *uar.*) *y* [*Barcinon.* 2 *uar.*] linguę *r* 1 ['lingua, alias coena' 2 *Bland.*] 'exemplum stulti imitatoris interposuit. nam hic Barbutha Maurus regione, nomine fuit Codrus (cordus *codd.*), qui dum Timagenem imitatur post conuiuium et inter pocula declamantem, propter insolentiam faciendi quod conabatur ipse disruptus est. Timagenes enim multos conabatur adhibere socios (solitos *Porph.'*)et cenae et declamationi suae, dumque ab his multum laudatur ad imitationem sui prouocasse Barbuthan (hyarbitan *Porf.*), qui se et stomacho subrupit, dum Timagenem et dicendo et pascendo amicos conatur aequare' *Porphyr.* 'Iarbita Maurus fuit qui cum Timagenem philosophum post conuiuium et inter pocula declamantem uellet imitari et non posset, inuidia quodam modo disruptus est' *schol.* Γ 16 tend&q, *E* tendit, *om.* que *l* dissertus γ 17 exemplum *Pph. opp. Porph.' florileg. Nostradam.* uiciis λ quodsi] *qđsi E* 2 *in ras.* quodsi *uel* quod si *cett.*" ς *Pph. florileg. Nostrad.* quid si *y Glareanus* proh! si *Sanadonus* nec si *Porph.'* 18 Palleret (n *superscr.*) ε Pallerent *a corr. r* 1 (*et* β 1)

o imitatores, seruom pecus, ut mihi saepe
bilem, saepe iocum uestri mouere tumultus!
libera per uacuum posui uestigia princeps,
non aliena meo pressi pede: qui sibi fidet,
dux reget examen. Parios ego primus iambos
ostendi Latio, numeros animosque secutus
Archilochi, non res et agentia uerba Lycamben.
ac ne me foliis ideo breuioribus ornes,
quod timui mutare modos et carminis artem:
temperat Archilochi musam pede mascula Sappho,
temperat Alcaeus, sed rebus et ordine dispar,

TESTIMONIA.

19—23 'O — mihi iocum — examen' flor. Nostr. 19 'o — pecus' Ratherius phrenes. prooem. 5 p. 222 Ball.; Lucan. VI 152: 'o famuli turpes, seruum pecus, absque cruore!' ecbasis captiui 1029: 'accubet et reliquum seruum pecus ad comedendum' 20 cf. Iuuenal. 15, 15 sq.: 'bilem aut risum fortasse quibusdam mouerat' 28 cf. Ausonius Cupid. cruci adfix. u. 25: 'mascula Lesbiacis Sappho peritura sagittis'

VARIA LECTIO.

rem
Pph.' Pallerem *cett."* ς (*et Fran. Lips.*; Palle////// π) *Porph.' schol.* Γ *flor. Nostr. sch. Pers.* casu] *om. d* 1 exangue *A' E* γ ε ς" *schol. Pers.* exsangue *F* λ' (σ *g*) *Porph.' florileg. Nostradam.* exangue *v* (s above)

v
19 O litiitores *A* (*a recte*) seruo *y* [π] seruum Ω" ς' *floril. Nostradam.* sepe *E* *u.* 20 *omis. l* 1 *add. l* 2 20 Uilem *A'* (ν 1 *aut pr.*) *y* bile ε sepe *E* λ (*l* 2) ε locū *A* (locū *E*, *non a*) 22 fidet *A' E* γ φ *corr.* (ν π' *g r et V*) *Pph.' Porf.* fidit *F* λ' ε (β' σ
† d&
d et 3 *Bland.*) *florileg. Nostradam.* fidit *v*; *Porph.' loco corrupto:* 'praecedere, inquit, solus audet, qui recte sibi confidet (confidit *Porph.*), habetque alios pro ea mihi regem apium (appium *Porph.*) sequentibus' 23 reget *A' E* γ *F* λ' (ν π' σ *g r et* β *V*) regit ε (*d et*
† get
Fran. 3 *Bland.*) *flor. Nostr.* regit *v* axamen γ patrios *F* λ' 1 (π' *r* 2 *uar.*) *opp. Pph.' Porph.'* 24 sequutus *v y* 25 agencia λ a//gentia *E* ag : : : tia *A* lycamben *E* (ν *r et Lips.*) licamben γ ε (σ *d*; *cons.* β') lycanben *F* λ' (*a*) licanben *A* *u.* 26 *om. y* [*Valent.* 1] 26 Ac me ne foliis *Pph.' opp.* Ω" ς" *Porph.'* At ne me foliis ω 27 Quo λ *pr. aut* 1 motare *E* Inutare *l* 1 *uu.* 28. 29 *inuerso ordine y* [*Lips. pr.*] *u.* 28 *om. y* [β 1] m : : scula ε sappho *A'* γ *F* ε (π' *d l*) sapho *E* λ ς' *u.* 29 *om. y* [*Fran.* 1] alceus *E* λ alcheus *A'* alchęus γ *recte F* ε (*l*) *Pph.'*

nec socerum quaerit, quem uersibus oplinat atris,
nec sponsae laqueum famoso carmine nectit.
hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
uolgaui fidicen; iuuat inmemorata ferentem
ingenuis oculisque legi manibusque teneri.
scire uelis, mea cur ingratus opuscula lector
laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
non ego uentosae plebis suffragia uenor
inpensis cenarum et tritae munere uestis;
non ego nobilium scriptorum auditor et ultor
grammaticas ambire tribus et pulpita dignor:
hinc illae lacrimae. 'spissis indigna theatris

TESTIMONIA.

30 cf. Ausonius epist. 7 uu. 53 sq. p. 248 Bipont.: 'aut cunctis pariter uersibus oblinat fuluam lacticolor spongia saepiam' 33—38 'Iuuat — uestis' florileg. Nostradam. 38 imit. Pers. 1, 53 (quod iam uidit schol. Γ): 'scis comitem horridulum trita donare lacerna' 39 sq. huc respexisse Iuuenalem 1, 1 sqq.: 'semper ego auditor tantum e. q. s.' iam uidit gloss. Γ

VARIA LECTIO.

30 nec] Et *Pph.'* querit *A λ* oplinat *A'* oblinat *E γ λ'* 2 (*β' σ g r corr. v et Lips.* 1 *aut pr.*) optinet *F λ'* 1 (*v* 1 *a* 2 *d et π* 1) obtinet *ε* oblinet *v* 2 *r pr. ut uid.* (*et Lips. corr.*) 31 laquęū *F* famose *γ*, *recte γ* 1 32 Nunc *λ* 1 hinc *Horkelius* non] ṅc *E* *alio E* prius] melos *Horkelius* latinus *A' E γ F ε ς'* (*et Fran.* 4 *Bland.*) latinis *λ'* (*v σ et β*) latinis *v* (*superscr.* nus) 33 Vuolgaui *ε* (*d*) Volgaui *A γ F λ' ε* (*π' g ut uid. r* 1) (*ψ in marg.* ꝑ uulgaui) Vulgaui *E ς* fidicē *E* inmemorata *Ω'' Pph.' florileg. Nostradam.* 34 Ingenuis *Ω'' ς' Pph.'* (*et* 4 *Bland.*) *flor. Nostr. cons. r* Ingeniis *β' v y* manibus, *om.* que *ε* (*g* 1) 35 Scine (*superscr.* r) *A* ignarus *A* 1, igratus *A* 2 ōpurcula *A* 36 ex' l'im̄ *ε* iniq' *y* [*Paris.* 8216 *Valent.*] iniquus *Ω'' ς'' flor. Nostr.* iniquus ? *interpung. Doederlinus* *uu.* 38—40 *om. y* [*Valent.* 1] 38 Inpensis *Ω'' floril. Nostr.* caenarum *F ε* munerę *γ* 39 auditor *Ω'' ς'* auditor *g* (*et π*) adiutor *v* 2 *in ras. d y* [*Barcinon. Fran. uar. Gronou. Reginens.* 1; 'auditor, alias adiutor' 2 *Bland.*] *Weichertus; sed, quod ne gloss. Γ quidem fugit, iam Iuuenalis huc respexisse uidetur illo loco quem supra laudauimus* ultor *Ω'' ς''* (*et omn. codd. Cruquii*) actor *y* [*cod. Canteri* (?)] altor *Vossius filius impr. Bentl.* 40 Gramaticas *ψ ε* ambire] audire *A* 2 *uar. y* 41 ille *A* thęatris *F* teatris *λ*

scripta pudet recitare et nugis addere pondus'
si dixi, 'rides' ait 'et Iouis auribus ista
seruas: fidis enim manare poetica mella
te solum, tibi pulcher.' ad haec ego naribus uti
formido et, luctantis acuto ne secer ungui,
'displicet iste locus' clamo et diludia posco.
ludus enim genuit trepidum certamen et iram,
ira truces inimicitias et funebre bellum.

XX

Vortumnum Ianumque, liber, spectare uideris,
scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus.

TESTIMONIA.

43. 45 cf. Persius 1, 40 sq.: '... 'rides' ait 'et nimis uncis naribus indulges' 45 sq. 'ad haec — ungui' Prisc. VII 13, 69 47 glossarium Mai [classic. auct. VIII p. 177 et p. 303] 48 sq. floorileg. Nostr. Hildeb. moral. philos. p. 982 post Iuuen. 8, 165 sq.: 'breue sit, quod turpiter audes; quaedam cum prima resecentur crimina barba'; Ioannes Victoriensis V 10 p. 415 B. 49 Seruius ad Aen. VIII 702

VARIA LECTIO.

42 putet *ε* 43 rides] *add. A* 2 *in lacuna* (*recte a*) ///r$\overset{d}{i}$es *E* r†des *γ* 44 manere *γ* 45 hec *λ* *uu.* 46. 47 *desunt ε* 46 et] *om. λ′* (*d*) *opp. Pph.′* ungui *Ω″ ς″ Pph.′ Priscianus* ungue *y* 47 iste *E γ* (*β′ σ a r et Lips.*) *Pph.′* ille *F λ′* (*v d g v et π*) *glossarium Mai duobus locis*, *omis. A*; *cf. apparatum art. poet.* 376

48 strepidū *λ* tepidum *florileg. Nostradam.* *POST V.* 48 *DEFICIT v VSQVE AD* II 2, 65: *periit enim quaternio* 'XV'; *Ω″ = A′* (*A a*) *E γ F λ′* (*λ l*) *ε*; *ς″ = aut omn. codd. β′* (*β Fran.*) *π′* (*π Lips.*) *σ d g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omn. codd. σ d g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*
49 inimicicias *ε* inimititias *ψ λ*

I 20. AD LIBRVM SVVM (UERSUUM *v*) *A′ γ F λ ε* (*d r v et Fran. cons. Lips.*); *r add.*: LOQUITUR TĀQUĀ AD PUERŪ PROSTATURŪ) 1 Vortumnum *F λ′ ε* (*β′*) *y Porph. cons. Pph.* Vertumnum *A′ E ς′ Pf.* Vertunnum *γ* U$\overset{\dagger\ uer}{o}$rtunnum *v cf. inscr. Gruter. p.* XCVI 3: VORTVMNVS iānūq. *λ* 2 ut] *omis. E* 1 prostes] p̃stes *l* 1

odisti clauis et grata sigilla pudico,
paucis ostendi gemis et communia laudas,
non ita nutritus. fuge quo descendere gestis:
non erit emisso reditus tibi. 'quid miser egi?
quid uolui?' dices, ubi quid te laeserit et scis
in breue te cogi, cum plenus languet amator.
quodsi non odio peccantis desipit augur,
carus eris Romae, donec te deserat aetas;
contractatus ubi manibus sordescere uolgi
coeperis, aut tineas pasces taciturnus inertis,
aut fugies Vticam aut uinctus mitteris Ilerdam.

TESTIMONIA.

I 20. 12 imit. Martial. VI 60, 7 sq.: 'quam multi tineas pascunt blattasque diserti, et redimunt soli carmina docta coci' 13 schol. Pers. 1, 43: 'per scombros ergo significat salsamentarios, per tus pigmentarios. hoc et Horatius in lib. I epist. dicit: aut fugies Vticam aut uinctus (nunc tus cod.) mitteris Ilerdam' cf. ecbasis captiui u. 1118: 'et famuli nequam uincti mittantur Ylerdam'

VARIA LECTIO.

Ω″ = *A′* (*A a*) *E γ F λ′* (*λ l*) *ε*; *ς″* = *aut omn. codd. β′* (*β Fran.*) *π′* (*π Lips.*) *σ d g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς* = *aut omn. codd. σ d g r v* (*a l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

sossiorum *ε* mundus *A′ E γ ε ς″ Pph.′* nudus *F λ′* (*v*) *in F* (*l* [2 ?]) *superscr.* ł mundus; purus *y cf. Ouid. trist.* III 1, 13 *sq.*: 'quod neque sum cedro flauus nec pumice leuis, erubui domino cultior esse meo' 3 clauis *A′ E γ* (*g et π*) claues *F λ′ ε ς′ Pph.′* 4 gemmis *γ* laudes *λ′* 5 quo] quod *A γ′* (quodescendere *a*) discedere *y* [1 *cod. Feae Nostr. uar.*] ω descendere *etiam omn. codd. Cruquii* 6 riditus *E* tibi *omis. A pr.* egi! *interpung. Doederlinus*, *idem u.* 7: uolui! 7 ubi quid *Ω″ ς″ prob. Bentl.* ubi quis *A* 2 *uar.* (*l* 2 *v*) *y* [*Basil.* I *Sorbonens.* 2 *Valent. Zulich.*] ubi qui *g* leserit *A E* 8 cum plenus *Ω″ ς″* plenus cum *y Bentl.* 9 despicit *ε* 10 Karus *v y* [*Basil.* I *Montepessul. fol.* 3ᵛ] erit *λ pr.* rome *λ* deserat *A′ E γ F λ ς″* (*et l corr.*) *schol. Γ* deserit *ε* (*l pr.*) *Bentl.* deseret *σ v y* deteret *Franckeus* 11 Contractatus *l* 1 *y* [*Barcinon. Valentian.*] Contractus *y* 1 [*Parisin.* 8214] Contrętat' (*ortumne ex* Contractatus — Contraetatus?) *A* Contrectatus *cett.* *ς′* (*et β l* 2) contractare *apud Lucretium aliosque* volgi *g ut uid.* uulgi *Ω″ ς′* (uvlgi *Fran.*) 12 Coperis *A′* tinias *E* pasces *E* inertis *A′ γ ε* (*d*) *y* [*π Bamberg. Gron. Mell.*] inertes *F λ′ ς′* inertes (h superscr.) *E* 13 fugias *λ pr.* uinctus

ridebit monitor non exauditus ut ille,
qui male parentem in rupis protrusit asellum
iratus: quis enim inuitum seruare laboret?
hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
occupet extremis in uicis balba senectus.
cum tibi sol tepidus pluris admouerit auris,
me libertino natum patre et in tenui re
maiores pinnas nido extendisse loqueris,
ut quantum generi demas, uirtutibus addas;
me primis urbis belli placuisse domique:
corporis exigui, praecanum, solibus aptum,
irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
forte meum siquis te percontabitur *aeuom:

TESTIMONIA.

16 'Quis enim — laboret' florileg. Nostradam. 17 cf. Iuuenalis 7, 225 sqq.: 'totidem olfecisse lucernas, quot stabant pueri, cum totus decolor esset Flaccus et haereret nigro fuligo Maroni' 19 Priscianus instit. VII 17, 86 21 Porph.' ad epist. II 2, 50: 'maiores pinnas nido (nidos codd.)' 22 florileg. Nostradam. 25 cf. Auson. ed. 2, 35 init. hexametri: 'irasci promptus, . . .'

VARIA LECTIO.

Ω' ς' (et β codd. Bland.) unctus *λ uar.* ω ninctus (v supra) *l cf. epist.* II 1, 268 *sq.* uictus *r* 1 (*et Fran. codd. Bland. uar.*) mitterit (s supra) *A*

15 rupis (e supra) *y* [*Sorbonens.*] rupes *Ω'' ς''* protrudit *E* 1 (*et* 1 *Bland.*) *y* protrusit *cett.'' ς''* (*et* 3 *Bland.*) protusit *r* 1 (*et Lips. pr.*)
u. 16 *in suspicionem uocat A. Nauckius opp. florileg. Nostradam.*
uu. 17. 18 *excisi ε* 18 balba *E* (bella *β*) balba *cett.'' ς' Pph.' Porph.'* alba *y* *post h. u. complures excidisse suspicatur Meinekius, uerum conexum uersuum sequentium cum antecedentibus recte interpretatus est Porph.'* 19 pluris *A' E γ ε ς'* (*et π*) *y Priscianus* plures *F λ'* (*β' σ υ*) auris *a* 1 *aut pr.* (*et π*) aures *E* aures *cett.' ς' Priscianus* annos *y* [*Sorbonens., superscr.* aures] *superscr. in A φ y* [*Montepessul. Valent.*] auras *codd. aliquot Prisciani* 21 Maiores *E γ F λ'* (*β' σ a g υ*) *Porph.' ad epist.* II 2 Maiories *A* Maioris *ε* (*π' d r* 1 *aut pr.*) pinnas *A* 1 *E γ y* [*π Mell. Par.* 7976. 8214] *Porph.' ad* II 2 pennas *F λ' ε A* 2 *ς'* 23 quãtũ *λ* 24 praeconem dotibus aptum *Hamacherus* precanum (& supra) solibus *υ* solis amicum *Meinekius* sodibus aptum *Holderus opp. Pph.' Porph.'*; 'aprici' *appellantur senes Pers.* 5, 179 25 elerem *λ* 26 percontabitur *Ω''* · euũ *ε* æuum *cett.''*

me quater undenos sciat inpleuisse Decembris,
conlegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

TESTIMONIA.

27 Priscianus VII 17, 85

VARIA LECTIO.

27 inpleuisse *A* impleuisse *cett.*' ς'' decembris *A' γ ε* (*d g*) *y Priscianus* decembres *E F λ'* ς'' 28 Conlegam *A'* Collectam *ε* Collegam *cett.*' ς'' *Pph.*' (CONLEGA *monum. Ancyran.*) quod *γ ε a. ras. opp. Pph.*' dixit *Doeringius opp. Pph.' Porph.*' lolius *ε* sollius *A* lollius *cett.*' ς'' *Pph.' Porph.*'

Q · hORT̃ · FLACCI · ЄPIROLARṼ LIB̄ · I · //ЄPLICIT · INCIPIT LIBЄR SЄCVNDVS ∵ *a cons. γ* (*et Fran.*) Q̃ ORATI FLACCI EPLARṼ LIBER · I · EXPLIC̄ · (*sic*) ‖ INCIP̄ LIB̄ · II · LEGE FELITIT̄ ∵ *E* Q · HORATII · F · EP̄LARŪ LIB̄ · I · EXP̄ · ‖ INCIPIT · II · AD CAESAREM · *F* Q · HORATII · FLACCI EPISTOLARUM · LIB̄ · I · ‖ ЄXPLICIT · INCIPIT AD CESARĒ AUGUSTĀ · *λ* HORATII FL EPISTOLAR – LIB · I · EXPLIC̄ · ‖ INCIP̄ II · AD CESAREM AVGVSTVM · *ε cons. σ d r v* EXPLICIT LIBER PRIMVS EP̄LAR ‖ Q · HORATII FLACCI *A* (2 *ut uid.*) *sine titulo A* 1 *ut uidetur* (*g l* 1)

Q. HORATI FLACCI

EPISTVLARVM

LIBER SECVNDVS

I

Cum tot sustineas et tanta negotia solus,
res Italas armis tuteris, moribus ornes,

TESTIMONIA.

II 1. INSCR. et uu. 1 sqq. cf. Porph.' ad epist. I 20, 1: '. . . ex his uersibus et in principio sequentis 'libri' apparet Horatium hoc uolumen quasi nouissimum totius operis habuisse: nam 'secundum epistularum' (episto: Porf.) coactus adiecit' uu. 1—14 florileg. Nostradam. 1—4 Suetonius uita Horati: 'expressitque (sc. Augustus) eclogam cuius initium est: cum — Caesar' 1 cf. Symmachus epist. X 34 ad d. Valent. semper Aug.: 'nouerat horum corporum ministerio tantae urbis onera sustineri' 2 Pseudoacron uolgatus ad c. IIII 14, 43

VARIA LECTIO.

DEFICIT A: *Ω' = E y F λ' ε*; *ς'' = aut omn. codd. β' (β Fran.) π' (π Lips.) σ a d g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omn. codd. σ a d g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

II 1. 1 Ccū *E* sustentes *Cuningh.* 2 tuteris *E* tuteris *cett.* *ς' (et π 2 Lips.) florileg. Nostradam.* tuteris *l* tuearis *y* [*π* 1] moribus *Ω' ς'' florileg. Nostradam.* moenibus *coni. Bentleius; cf. Ouid. met.* XV 833 *sq.*: 'legesque feret iustissimus auctor: exemploque suo mores reget (sc. Augustus)'; *Suetonius Aug. c.* 27: 'recepit et morum legumque regimen aeque perpetuum, quo iure, quamquam sine cen-

legibus emendes, in publica commoda peccem,
si longo sermone morer tua tempora, Caesar.
Romulus et Liber pater et cum Castore Pollux,
post ingentia facta deorum in templa recepti,
dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
componunt, agros adsignant, oppida condunt,
plorauere suis non respondere fauorem
speratum meritis. diram qui contudit Hydram

TESTIMONIA.

10 sqq. huc respexisse uideatur Curtius VIII 5: 'ne Herculem quidem et Patrem Liberum prius dicatos deos, quam uicissent secum uiuentium inuidiam' 10 Priscianus instit. VIIII 3, 16: 'Horatius in epistularum libro II: speratum — Hydram' cf. Auson. ed. 19, 2: '. . . contudit Hydram'

VARIA LECTIO.

Ω′ = E γ F λ′ ε; ς″ = aut omn. codd. β′ (β Fran.) π′ (π Lips.) σ a d g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur: ς = aut omn. codd. σ a d g r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

surae honore, censum tamen populi ter egit' *imit. Ouid. trist.* II 225 *sq.* 231—235: 'nunc tibi Pannonia est, nunc Illyris ora domanda, Raetica nunc praebent Thraciaque arma metum . . . denique ut in tanto, quantum non extitit unquam, corpore pars nulla est, quae labet, imperii, urbs quoque te et legum lassat tutela tuarum et morum, similes quos cupis esse tuis. nec tibi contingunt' *Hor. c.* IIII 5, 21 *sq.* III 26, 35 *sq.* 3 in commoda publica *y* [*Gronou.*] *opp. etiam Pph.′ florileg. Nostr.* 4 demorer *ε* cesar *λ ε* Caesar? *interpung. Sanadonus* 6 ingencia *λ* facta *Ω′ ς″ Porph.′ schol. Γ florileg. Nostradam.* fata *y Bentl.; ad h. l. adludere uidetur Florus* II 34: 'ob haec tot facta ingentia dictus imperator perpetuus et pater patriae: tractatum etiam in senatu, an, quia condidisset imperium, Romulus uocaretur; sed sanctius et reuerentius uisum est nomen Augusti, ut scilicet iam tum, dum colit terras, ipso nomine et titulo consecraretur'; *Seneca Hercul. fur.* 445 *sq.*: 'post tot ingentis uiri memoranda facta' *Plinius epist.* VIII 24: 'sit apud te honor antiquitati, sit ingentibus factis, sit fabulis quoque' *uu.* 8 *sq. abscisi ε* 8 Componunt *γ ς′ (et Fran.) florileg. Nostr.* Conponunt *E F λ* (Copon: *β*) adsignant *F λ′ (π′ a d r)* adsign. *Pph.* assignant *E γ (β′ σ g v) Pf. florileg. Nostradam.* ADSIGNAVI *Augustus ipse in monumento Ancyrano* condunt] firmant *y* formant *y Cuninghamus opp. etiam florileg. Nostradam. post* condunt *semicolon pon. ω et editiones Bentleianae* 10 Speratu *ε* contudit *E corr. ut uid. F λ (β′ π′ σ a l 2 r v) florileg. Nostradam.* contulit *E pr. ut uid.* *γ ε*

notaque fatali portenta labore subegit,
comperit inuidiam supremo fine domari.
urit enim fulgore suo qui praegrauat artis
infra se positas, extinctus amabitur idem.
praesenti tibi maturos largimur honores
iurandasque tuom per nomen ponimus aras,
nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
sed tuus hic populus, sapiens et iustus in uno,

TESTIMONIA.

13 sq. Ratherius phrenes. prooem. 9 p. 227 Ioannes Saresberiensis policr. VII 24 cf. Quintilian. instit. orat. X 1: 'atque ille (i. e. Charisius) quidem omnibus eiusdem operis auctoribus abstulit nomen, et fulgore quodam suae claritatis tenebras obduxit .... dicent haec plenius futura saecula. nunc enim ceterarum fulgore uirtutum laus ista praestringitur' 15 sq. Seru. ad ecl. 1, 7 ad georg. I 24 Pseudoacron uolg. ad c. IIII 14, 39 cf. schol. Bern. ad ecl. 1, 6: 'alii ... imperatores post mortem in deos transferuntur, Augustus uero in uita, ut Hor. ait' 16 cf. Willelmus uita s. Thomae [Giles. I 313]: 'iurandasque suum per nomen construit aras' 17 Priscianus instit. X 2, 9 XI 4, 18

VARIA LECTIO.

(*d* 1 *l* 1) condidit *g* *Pf.* cont. *Pph.* hydram *E* (*π' a g r et β*) *Pf.* hidram *γ* (*σ et Fran.*) ydram *F λ corr.* ε (*d v*) *floril*e*g. Nostradam.* idrā *l; λ pr. non liquet* 11 *Tot*aq, *E* Totaq; *y* [*Fran.* 1] fat*ali* ε 12 Comperit *E* ε ς″ *florileg. Nostradam.* Conperit *γ F λ* supremo *E* ε (*σ g l v et Fran.*) suppremo *γ λ* (*a et β π*) *flor. Nostr.* sūmo *F* subpremo *r* sump̃mo *d* donari *F* 1 13 enim] ait *Ratherius* qui praegrauat arte, infra se positos *Pearceus* qui praegrauat, artes *Botheus* praegrauat *uel* p̃grauat *Ω'* ς″ pregrauat *r v* praegrau& *σ* pregrauet *flor. Nostr.* artis *E* 1 arte ε artes *cett.'* ς″ *flor. Nostr.* 14 positos ε positas *cett.'* ς″ *flor. Nostr. Io. Sar.* positos *y* [1 *cod. Feae ab alt. m.*] *Fea* 15 Presenti *γ F λ'* *u.* 16 *del. Gruppeus* 16 tuv̄ *E* tuom *E* 1 *ut uid.* tuum *cett.'* ς″ nomen *γ F λ'* ε ς″ *Acron uolgatus ad c.* IIII 14, 39 *Seruius ad ecl.* 1, 7 *eiusdemque codd. plerique ut Bernens.* 363 *Paris.* 7959 *Valentian.* 389 *Vatican.* 3317 (*test. Thilone et Holdero*) *ad georg.* I 24 *cons. Willelm.* numen *E y* [*V Gronou.* 2 *Sorbonens. uar.*] *Seruii codd. Augienses duo Leidensis* 80 *Hageni Bernenses ad georg.* I 24 *Barthius aduers.* 36, 4 *Bentl. cf. adnotat. ad u.* 6 *et uar. lect. c.* III 21, 5 haras *γ* 17 nil ortum *E* (*β' π' g r v*) nihil ortum *γ F λ'* ε (*σ a d*) *Prisciani codd. optimi utrobique* 18 S; *E y* hic *Ω'* ς″ hoc *y* [*cod. collegii Trinit.*] *Bentl.*: *sed idem comparat Terent. hautont.* V 1, 2: 'sed hic adiutor meus et monitor et praemonstrator Chremes'; *ex scholiastarum autem interpretationibus eos* 'hoc' *legisse, quod quidem Bentleius existimauit, minime efficitur,* 'hic' *etiam Pph.'*

te nostris ducibus, te Grais anteferendo,
cetera nequaquam simili ratione modoque
aestimat et nisi quae terris semota suisque
temporibus defuncta uidet, fastidit et odit,
sic fautor ueterum, ut tabulas peccare uetantis
quas bis quinque uiri sanxerunt, foedera regum
uel Gabiis uel cum rigidis aequata Sabinis,
pontificum libros, annosa uolumina uatum
dictitet Albano Musas in monte locutas.
si, quia Graecorum sunt antiquissima quaeque
scripta uel optima, Romani pensantur eadem
scriptores trutina, non est quod multa loquamur:
nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri,
uenimus ad summum fortunae, pingimus atque

TESTIMONIA.

20—22: 'Vix aliquid populus r: — odit' florileg. Nostradam. 25 cf. Ouid. metam. XIIII 797: 'portaque nequiquam rigidis promissa Sabinis' 805 sq.: 'populisque aequata duobus, Romule, iura dabas'

VARIA LECTIO.

u. 19 *del. Gruppeus* 19 grais *Ω′ ς″* 20 Caetera *γ F λ′ neqva*quā *ε* 21 nisi que *λ* emota *E* 1 summota *flor. Nostr.* 23 *ut tabulas ε* uetantis *γ* (*a*) *y* [*π Mellic. Montepess. Par.* 8214 *Valent.*] uetantes *E F λ′ ε ς′* 24 Quasuis *E pr.* sanxerunt *E F λ′ ε* (*g v et π Fran.*) scanxeruut *γ* sancxerunt *σ a d* sancserunt *r* 1 sanserunt *y* [*β*] sanx//erunt *y* [*Lips.*] 25 equata *E* 26 annosa] amissa *Pph.′* 27 Dictitet *ε* 1 ? *λ′* 2 *ε* 2 *in marg.* (*β′ σ a* 1 *v et π* 2) *schol. E bis* Doctitet *E* Ductitet *γ* Dicat et *F λ′* (*d*) Dicat /// *ε* Dicit et *π′* Dicit *g* Dititet *r* loquutas *v* 28 Si quia *E* 1 *γ F λ′* (*σ a d g v et π Fran.*) *Porph.′* Si qua *E p. ras.* (*l p. ras. et β*) *y Pph.′* Si//qa *ε* Si//quia *r* (*et Lips.*) graecorum *ψ Pph.′ Porph.′* grecorum *uel* ḡcorum *γ φ λ′ ε ς″ schol. γ* graiorum *E* (*g*) *y* [*V Reginens.* 2 *codd. Torrenti*] *Bentl.*: *cf. uu.* 90. 161 *art. poet.* 268. 286 anquissima *ε uu.* 29 *sq. abscisi ε* 29 pensantur *Ω′ ς″* pensentur *g* optume *Porf. i. t. uu.* 31 *sq. euanuit ε* 1 31 Nihil *a* Non (nil) *l* Nichil *β′* oleam *Ω′ ς″* olea *y* [1 *cod. Feae et* 1 *Berolin.*] *Bentl. ex coniectura* 'constat intra oleam et extra (*om. Porf.*) nucem esse duritiam' *Porph.′* nil extra *E γ* (*π′ σ d g r v*) nihil extra *F λ′* (*a et Fran.*) (nichil extra *β*) durum *y* duri? *interpunxit Doederlinus* 32 Venimu *E* 1 summum *Ω′ ς″ Pph.′* summam *y* pangimus *γ y*

psallimus et luctamur Achiuis doctius unctis.
si meliora dies, ut uina, poemata reddit,
scire uelim, chartis pretium quotus adroget annus.
scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
perfectos ueteresque referri debet an inter
uilis atque nouos? excludat iurgia finis.
'est uetus atque probus, centum qui perficit annos'.
quid? qui deperiit minor uno mense uel anno,
inter quos referendus erit? ueteresne poetas,
an quos et praesens et postera respuat aetas?
'iste quidem ueteres inter ponetur honeste,
qui uel mense breui uel *totost iunior anno'.
utor permisso, caudaeque pilos ut equinae
paulatim uello et demo unum, demo etiam unum,

TESTIMONIA.

33 Eutyches II 8 35 glossarium Mai [classic. auct. VIII 496] 38 'Excludat — finis' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

33 Psallimus] *non liquet* ε et Ω′ ς″ *Eutych.* ac *y* luctamur] saltamus *Eutyches* doctius] fortius *y* scitius *Eutyches uolgatus Fea Meinekius*, *ceterum Eutychis codex antiquissimus exhibet a* 1. *m.* dictionibus, *ab altera* citius unctis? *interpung. Doederlinus* 35 pretium chartis *ω opp.* Ω′ ς″ (*et V*) cartis *F* λ′ p̄cium λ adroget *E F* λ′ ε (*β′ d*) arroget *γ* (*π′ σ a r v et β* 2) a͗roget *g* 36 decidet *γ pr.* abhinc Ω′ ς′ (*et Fran.*) *abhinc y* [*β*] adhinc *g recepit Linkerus; sed non est Latinum u.* 37 *post u.* 39 *exhibet y* [*Petropolit. pr.*] 37 : : : ectos ε ueteresque *E γ* (*σ a g r et β*) ueteresne *F* λ′ ε (*d v et π Fran. Lips.* 2; ueteres *Lips.* 1) debe//t *E* 38 Vilis *E* 1 (*et π*) Vil : : s ε Viles *γ F* λ′ *E* 2 ς′ excludat *E γ F* λ′ ς″ *Pph.′ gloss. γ flor. Nostr.* excludat *r* excludet ε *y* 39 perficit *E γ F* λ′ ς″ prospicit *y* [*Buslidian.*] perspicit *y* [*Mellicens.*]; ε *non liquet* 40 Quid qui] d *et* qui *in ras.* ε 41 poetas] probosque *Bentl.* 42 respuat *E γ* (*π′ σ a r et β in ras. V*) respuet *F* λ′ (*v et Fran.*) *y* respuit ε (*d in ras. g r* 2 *uar. et* 3 *Bland.*) etas λ *u.* 44 *del. A. Nauckius* 44 toto est Ω′ ς″ toto, *omisso* est, *y* [*Valentian.*] 45 pillos λ aequinę *E* ε 46 Paulatim Ω′ ς″ demo] *omis. E pr.*, *add. supra uersum* & demo *E* etiam *E γ* (*β′ σ a g r v et Lips. p. ras.*) & item *F* λ′ ε (*d*) *Bentl.* (&tiā itē *Lips.* 1;

dum cadat elusus ratione ruentis acerui,
qui redit in fastos et uirtutem aestimat annis
miraturque nihil, nisi quod Libitina sacrauit.
Ennius, et sapiens et fortis et alter Homerus,
ut critici dicunt, leuiter curare uidetur
quo promissa cadant et somnia Pythagorea.
Naeuius in manibus non est et mentibus haeret
paene recens? adeo sanctum est uetus omne poema.
ambigitur quotiens, uter utro sit prior, aufert
Pacuuius docti famam senis, Accius alti,
dicitur Afrani toga conuenisse Menandro,
Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi,

TESTIMONIA.

48—53 cf. Seneca dialog. VI ad Marciam de consolatione 1, 3. 4: 'quamdiu quisquam erit, qui reuerti uelit ad acta maiorum . . . legitur, floret, in manus hominum, in pectora receptus uetustatem nullam timet'
49 'miratur nihil mihi quod libita sacrauit' Porph.' ad u. 28
50 Sigebertus uita Deoderici I c. 17 [Pertz. VI 479]: 'et alter Homerus' 51 glossarium Mai [classic. auct. VIII 149] 56 cf. Quintilianus instit. X 1, 97: 'uirium . . . Accio plus tribuitur, Pacuuium uideri doctiorem, qui esse docti affectant, uolunt'

VARIA LECTIO.

et idē *π*); *cf. Pers. s.* 6, 58 *sq.*: 'adde etiam unum, unum etiam: terrae est iam filius'. iterum *y* [*Basil.* II *Louaniensis*] *u.* 47 ***omis.*** *a* (*et π pr.*) 47 cadat *E F λ' ε* (*π' d g r v et Fran.*) *Pph.' Porph.'* cadet *γ* (*σ et β*) racione *ε* 48 infastos (in f:) *F λ' ε* (*β' σ d g*) infaistos *γ* infastus *π' a r* ı adfastos (v) *E*, v *fort. ab alt. m.*; adfastos *uel* ad fastos *ψ uar.* (*v*) *Pph.' y*; 'qui red. ad fastos] qui per consules annorum colligit numerum' *Pph. Porph.' cf. Ouid. fast.* I 537: 'talibus ut dictis nostros descendit in annos' estimat *E γ λ* 49 libithina *λ'* libitina (h) *ψ* 52 phitagorea *γ* pithagorea *E* 53 Naeuius *π' a r* Ne//uius *E* Neuius *cett.' ς' schol. γ* Nenius *g* Laeuius *y* [*cod. Corbeianus*] non] ***omis.*** *π'* ı nonne *nescio quis* nunc ***Douza*** et] non *Cuninghamus* set *Gust. Krügerus* sed *Frenzelius* at ***Dacierus***
m̄tibus *ε*, *t et uirgula ab alt. manu* heret *E γ λ' ε* 54 Pene *λ ε* *post* recens *punctum pon. et codd. et editorum plurimi*, ***interrogationis signum Bentleius*** 55 quoties *γ* quotiens *cett.'* (*π' σ a d r et β*) quociens *g v* (*et Fran.*) 56 Pacuuius *Ω' ς'' Pf. Porf.* Pacuius *Pph. Porph.* Pacunius *g* ı accius *E γ ε* (*β' a g v*) *Porph.'* actius *F λ' ς'* alti *γ* ***post*** *u.* 56 *Lehrsius u.* 173 ***ponit*** 57 Dicitu(r) *ε*

uincere Caecilius grauitate, Terentius arte.
hos ediscit et hos arto stipata theatro
spectat Roma potens, habet hos numeratque poetas
ad nostrum tempus Liui scriptoris ab aeuo.
interdum *uolgus rectum uidet; est ubi peccat.
si ueteres ita miratur laudatque poetas,
ut nihil anteferat, nihil illis comparet, errat;
si quaedam nimis antique, si pleraque dure
dicere credit eos, ignaue multa fatetur,
et sapit et mecum facit et Ioue iudicat aequo.
non equidem insector delendaue carmina Liui
esse reor, memini quae plagosum mihi paruo
Orbilium dictare; sed emendata uideri

TESTIMONIA.

59 Donatus ad Terent. hecyr. I 2, 63 63 florileg. Nostradam. 69 sq. 'non — reor' Hepidannus uita s. Wiboradae [actt. SS. Boll. Antw. 1680 t. I p. 293, 2] 70 Suetonius de gramm. et rhet. 9 p. 107 Reiff.: 'fuit autem [Orbilius] naturae acerbae non modo in antisophistas, quos omni occasione lacerauit, sed etiam in discipulos, ut et Horatius significat plagosum eum appellans'

VARIA LECTIO.

59 caecilius *F* (*π′ a l r*) *Pf.* cecilius *E γ λ ς′* ceci//lius *ε* terrentius *λ* 60 edicit *λ pr.* ediscit *l* ediscet *π′* arto *Ω′* 62 liui *γ E* 2 (*π′ a g r*) liuii *F λ′ ε* (*β′ d v*) *omis. E* 1 leui *σ* 'Liuium autem dicit Andronicum' *Porph.′* 'Liui pro Liuii' *gloss. Γ* euo *λ*

63 uulgus *Ω′ ς″ flor. Nostr.* peccat *ε* peccat *cett.′ ς″* peccet *florileg. Nostradam.* 64 uetere *ε* 1 poeta *γ* 1 65 anteserat *ε* 1

comparet *Ω′ ς′* (cõparat *Fran.*) 66 antiquae *γ φ ε E* 2 antiqua *E* 1 durae *λ ε E* 2 dura *E* 1 67 credit *Ω′ ς″* credat *r* 1 cedit *y* [*cod. regiae societatis et quartus Schmidii*] *Bentleius* 69 delendaue *E γ* (*β′ σ g et V*) delendaque *F λ′ ε* (*π′ d r v*) *Pf. Hepidannus* (delen////daue *a*, *ergo priori lectioni consensisse uideatur a* 1)

crimina *E pr. ε* liui *E* 2 (*σ g r* 2 *et Lips. superscr.*) *y Pf. Porf. Hepidannus* liuii *F λ′ ε* (*β′ d v*) leui *E* 1 *γ* (*et π* 1) *Porph.* laeui *a r* 1 *ut uid.* (*et Lips.*) *Bentl. improb. Weicherto poet. Lat. p.* 19. *Laeuius erat aequalis Hortensii atque Ciceronis nec potuit referri inter ueteres poetas. praeterea eius ἐρωτοπαίγνια pueris in ludis explicata esse haut uerisimile est. gloss. Γ*: 'lyricus fuit'; *γ ad marg.*: 'alias neui s, uerũ ẽ leui' 70 que *γ* 71 *utrum* sed *an* set *γ pr. habuerit, non liquet;* s, *E ε* (*item uu.* 77. 78. 89) sed *cett.′ ς″ Pph.′* sede mandata *λ*

pulchraque et exactis minimum distantia miror.
inter quae uerbum emicuit si forte decorum,
si uersus paulo concinnior unus et alter:
iniuste totum ducit uenditque poema.
indignor quicquam reprehendi, non quia crasse
compositum inlepideue putetur, sed quia nuper,
nec ueniam antiquis, sed honorem et praemia posci.
recte necne crocum floresque perambulet Attae
fabula si dubitem, clament periisse pudorem
cuncti paene patres, ea cum reprehendere coner,
quae grauis Aesopus, quae doctus Roscius egit:
uel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt,
uel quia turpe putant parere minoribus, et quae

TESTIMONIA.

76 sq. Hepidannus uita s. Wiboradae l. l.: 'sed eorum reuerendam canitiem ab huiusmodi suspicione oportet alienam conspici, quidquam ab eis reprehendi — nuper' 81 sq. 'ea — egit' Donatus ad Terent. hecyr. prolog. alt. 49 82 cf. Quintil. inst. XI 3, 111: 'plus autem adfectus habent lentiora, ideoque Roscius citatior, Aesopus grauior fuit, quod ille comoedias, hic tragoedias egit' 83—85 florileg. Nostradam. Hepidannus l. l.

VARIA LECTIO.

72 minimum *Ω′ ς″* nimium *l uar. y Pf.* m. *Pph.* 73 que *γ (a)* decorum *E γ (a) y* decorum et *F λ′ ε ς″ cf. epist.* I 17, 6. 7. 8 74 concinior *λ (d)* 75 Iniustum *υ y* duci : : *ε* ducit uenitque *y* [*Reginens.* 1] *Bentleius* ducis uendisque *Düntzerus*

76 qui : : quam *ε* quicquam *cett.′ ς″ Pph.′* quiquā (c supra) *σ* q̶dquā *g* reprehendi *Ω′ ς″* reprendi *σ y* crassae *λ* *u.* 77 *omis. ε pr. add. in marg. ead. m.* 77 Conpositum *E λ (et β)* : : : positum *ε* Compositum *cett. ς′ (et Fran.)* inlepideue *EFλ′ (β′σa)* inlepideq. *ε (π′ d g r υ* illepideque *Hepidannus* 78 et] ac *E (g)* et *cett.′ ς″* premia *λ* proemia *γ* posci// *π′ r* 79 necue] ne *λ′* 1 *(d* 1) nec *F pr. (β′ et π* 1) perambulet *E F λ (r* 2) perambulat *γ ε ς″; r* 1 *non liqu.* atti *E* 1 *ut uid.* 80 clament *Ω′ ς″ Pph.′ Porph.′ schol. Γ* clamat *σ* clamant (+c supra) *υ* clamant *y* perisse *E* 1 *y Pph.′* 81 pene *λ ε* poene *γ* *ca cū re*p̄hendere *ε* respondere coneris *Donatus*

82 esopus *F λ′* 83 quod] q̨ (a supra) *E* ducunt *F λ′ ε (σ a d g r υ et Fran. Lips. a. ras.) schol. Γ interpret.:* 'putant' *florileg. Nostrad. Hepidannus* dicunt *E γ (et β π* 1 *Lips.* 2) *y*

inberbes didicere, senes perdenda fateri.
iam Saliare Numae carmen qui laudat et illud,
quod mecum ignorat, solus *uolt scire uideri,
ingeniis non ille fauet plauditque sepultis,
nostra sed inpugnat, nos nostraque liuidus odit.
quodsi tam Graecis nouitas inuisa fuisset
quam nobis, quid nunc esset uetus? aut quid haberet,
quod legeret tereretque uiritim publicus usus?
ut primum positis nugari Graecia bellis
coepit et in uitium fortuna labier aequa,
nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum,
marmoris aut eboris fabros aut aeris amauit,
suspendit picta uoltum mentemque tabella,
nunc tibicinibus, nunc est gauisa tragoedis;
sub nutrice puella uelut si luderet infans,

TESTIMONIA.

85 cf. Petronius sat. 4: 'quod quisque perperam didicit, in senectute confiteri non uult' 86 'illa uerba Saliaria' memorat Apollinar. Sidonius epist. 8, 16 87 Gerbertus epist. 161 [historiae Francorum scriptor. ed. du Chesne II p. 827]: 'uult tamen uideri solus scire, quod mecum ignorat, ut ait Flaccus'

VARIA LECTIO.

85 Inberbes γ F ε (π′σ a d r v et *Fran.*) *florileg. Nostradam.* Imberbes E λ′ (g et β) *Hepidannus* Imberbi *Cruquius* et *Bentleius* 87 Quo E 1 ignoret ε *pr.* uult Ω′ ς″ 88 sepultus γ y (γ *uar.* sepultis) 89 s& γ inpugnat E γ F ε (π′σ a d r v et β) impugnat λ′ (g et *Fran.*) 90 graecis ε *Pph.′* ḡcis a g l; E *non liquet*, grecis *cett.* ς″ Graiis *Bentleius* 91 quid nunc] q̧ n͞c = quod nunc E 1 qui (d) nunc λ haberes F 1 λ′ (d et π 1) 92 Quid ε 1 tereretque E γ λ′2 (σ a d r v et β) teretetque ε teneretq. F 1 λ *a. ras.* (et *Fran.* 1) terretq; l 1 (et *Lips.*) terreretque g uiritim Ω′ ς″ quiritim y [*cod. Lambini*] quiritum y [*cod. Vrsini* (?)] *F. Vrsinus, recepit Fea* puplicus r 1 (et *Fran.*) 93 graecia γ (a) grecia λ ε gręcia E F 94 Cæpit φ Cepit λ uicium λ ε *Pf. Porf.* uitium *cett. Pph. Porph.* uacuum *Schützius* lusum *uel* requiem *Lehrsius* libier († labier) γ 95 athletarum γ φ (a d v) *Pph.′* atl&arū E adhletarum ψ λ′ adhletharū ε arsi : : ε 96 Mormoris E 97 Suspendi ε uoltum E y [*Corbeianus*] uultum *cett.′* ς″ 98 Tunc F 1 λ′1 (d et π 1 *ut uid.*) 99 uelud φ *pr.* ε

quod cupide petiit, mature plena reliquit.
quid placet aut odio est, quod non mutabile credas?
hoc paces habuere bonae uentique secundi.
Romae dulce diu fuit et sollemne reclusa
mane domo uigilare, clienti promere iura,
cautos nominibus rectis expendere nummos,
maiores audire, minori dicere per quae
crescere res posset, minui damnosa libido.
mutauit mentem populus leuis et calet uno
scribendi studio: pueri patresque seueri
fronde comas uincti cenant et carmina dictant.

TESTIMONIA.

100 cf. ecbasis captiui u. 1055: 'quod cupide poscis, mature plene relinquis' uu. 101—107 florileg. Nostradam. 107 cf. Homerus Latinus I 26: 'spernitque preces damnosa libido'

VARIA LECTIO.

uu. 100 *sq. interpolatos esse iudicat Lehrsius sed ambo testantur Porph.' schol. Γ* 100 reliquid *γ ε* reliquit *cett.'* relinquit *y ω opp. ς'' Porph.'* *u.* 101 *ante u.* 102 *exhibent Ω' ς'' Pph.' Porph.' florileg. Nostradam. item r corr.* 1 *aut* 2; *eundem inter uu.* 106 *et* 107 *inseruit r pr. aut* 1; *delendum censent Schützius Ribbeckius Lehrsius post u.* 107 *traiecit Lachmannus* 101 mutabile credas] mutabile/// *cre///*das *ε* motabile *E* *u.* 102 *om. flor. Nostr.* 102 'paces] at hoc pac&' *gloss. Γ* pacet *r* 1 103 sollemne *E γ ψ λ' ε (β' σ pr. a g et plures codd. Cr.) Pf.* sollempne *φ (σ superscr. d r)* solemne *π' v* sollenne *y* [*aliquot codd. Cruq.*] solempne *florileg. Nostrad.* domu *Fea* 104 promere *λ* 105 Cautos *Ω' ς'' Pph.' Porph.' floril. Nostrad.* Captos *y* Scriptos *y* [*Barthii cod. uetustissimus* (?)] *Bentleius* cauto *Schützius; cf.* 'recte cauta pecunia' *cod. Theodosian.* II 4, 2 rectis *Ω' ς''* (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph.' Porph.'* certis *v florileg. Nostrad. Bentl.* exponere *y opp. etiam florileg. Nostrad.*

optimis libris traditam lectionem probat Reinius [*annal. gymnas. Berolin.* VII 299 *sq.*] 107 damnosa *Ω' ς''* dampnosa *d florileg. Nostradam.* 108 Motauit *E* 109 Scribenti *λ* 1 pueri patres *E* 1 pueri patresque *E* 2 *cett.' ς''* puerique patresque *y Bentl. addens:* 'etsi semel quidem iterumque priorem syllabam in partes producant et noster et Virgilius' 'iuuenes·p̄·c̄· (iuuenesq; patres *Pf.*)] hoc est omnis aetas' *Pph.' Porph.' Pph.' fortasse inrepsit ex epist.* I 1, 55

110 uicti *ε* cenant *E λ (β' a g r v)* caenant *γ F ε (σ d l)*

ipse ego, qui nullos me adfirmo scribere uersus,
inuenior Parthis mendacior et prius orto
sole uigil calamum et chartas et scrinia posco.
nauem agere ignarus nauis timet; habrotonum aegro
non audet nisi qui didicit dare; quod medicorum est
promittunt medici; tractant fabrilia fabri:
scribimus indocti doctique poemata passim.
hic error tamen et leuis haec insania quantas
uirtutes habeat, sic collige. uatis auarus
non temere est animus; uersus amat, hoc studet unum;

TESTIMONIA.

114—117 Hieronymus contra Ruffinum lib. I c. 17 [Vallars. II 472[c]] floríleg. Nostradam. 115 sq. 'quod — fabri' Hieronymus epist. 53 ad Paulinum 6 [Vallars. I 275[b]] Wibaldus epist. 167 [ap. Iaffé monum. Corbei. p. 279] annales s. Disibodi a. 1090 [Pertz. XVII 13]: '. . . saltem ille ethnicus uerecundiam tuam moueat, qui dicit: quid medicorum est, promunt medici; tractant fabrilia fabri' cf. Ioannes Saresberiensis policr. I 4: 'quod medicorum est, promittunt fabri, medici fabrilia tractant'
116 'tractent — fabri' Conradi episcopi chronic. 4 [in Ottonis Frisingensis editione Basil. p. 246] 'tractent fabrilia fabri' Ottonis Frisingensis episcopi gesta Friderici imperatoris II 18 [mon. Germ. XX 402]
117 Hieronymus epist. 53 ad Paulinum 7 [Vallars. I 275[b]] Otto Frisingensis prooem. chron. p. 2 cf. Persius 1, 13 sq.: 'scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber, grande aliquid' 119—124 'uatis — urbi' floríleg. Nostradam. 119 sq. 'uatis — animus' Ioannes Saresberiensis epist. 185

VARIA LECTIO.

111 me] *omis.* *v y* adfirmo *F λ ε* (*π′ a d r*) affirmo *E γ* (*β′ σ g l v*) 112 meṇdatior *E γ ε* 113 Solue *ε* cartas *ε uu.* 114 *sq. prope modum euanuerunt ε* 114 Nauem *E F λ′ ε ς′ Pph.′ flor. Nostr.* Nauim *γ* (*β′ d* 2) *y* ignaṛus *E* ignarus, ru *in ras. a* ti//& *E* habrotonum *E* 2 *aut corr.* (*a et β*) ////brotonū *ε* abrotonum *E* 1 *aut pr.* (*d g r et π Fran.* '*omn. libri antiqui*' *Cr.*: æbrotonū *Lips.*) *Porph. a. corr.* abrotanum *v Porf. Porph. corr.* habrotanum *γ F λ* hebrotanum *l* obrotinum *σ* elleborum *floril. Nostrad.* ẹgo (r supra) *γ* egro *λ ε* 115 *sq.* quod — medici] *del. Ribbeckius* quod melicorum est, promittunt melici *Bentlei suspicio opp. Hieronym. bis, florileg. Nostradam., Ioann. Saresber.; annal. s. Disibodi: nec melici musici sunt, quod uolebat Bentleius, sed poetae lyrici: et cf. Ouid. trist.* V 6, 11 *sq.*: 'quem semel excepit, numquid Podalirius aegro promissam medicae non tulit artis opem?' 115 quid *γ* 117 indoctis *γ*
118 lẹuis *E* 120 Non *Ω′ ς′ Porph.′ florileg. Nostradam.* Nec *y* [*Fran.*] haud *Ioannes Saresberiensis*

detrimenta, fugas seruorum, incendia ridet;
non fraudem socio pueroue incogitat ullam
pupillo; uiuit siliquis et pane secundo;
militiae quamquam piger et malus, utilis urbi,
si das hoc, paruis quoque rebus magna iuuari.
os tenerum pueri balbumque poeta figurat,
torquet ab obscenis iam nunc sermonibus aurem,
mox etiam pectus praeceptis format amicis,
asperitatis et inuidiae corrector et irae,
recte facta refert, orientia tempora notis
instruit exemplis, inopem solatur et aegrum.
castis cum pueris ignara puella mariti
disceret unde preces, uatem ni Musa dedisset?

TESTIMONIA.

122 incerti excerpta argumenti grammatici § 67 [ed. Eichenfeld. et Endlich. p. 211, cod. saec. VII—VIII]: 'Incogitat, cogitat' 123 'secundo pane, uili, δευτερίῳ' incerti excerpta gramm. § 67 p. 211 uu. 126—131 florileg. Nostradam. 126 Eutyches II 13 p. 482 K. cf. P. Anni Flori Virgilius orator an poeta? p. 109 ed. Halm.: 'bone Iuppiter, quam imperatorium, quam regium est, sedere a suggestu praecipientem bonos mores et sacrarum studia litterarum, iam carmina praelegentem quibus ora mentesque formantur...' 127 'obscenis' incerti excerpta gramm. § 67 p. 211 132 cf. Silius II 68: 'haec ignara uiri uacuoque adsueta cubili'

VARIA LECTIO.

122 sotio *γ* puero ł cogitat *E y* pueroue incogitat *cett.*′ ς′ (*et Fran. omn. codd. Cruquii*) *florileg. Nostradam.* puero ue cogitat *y* [*β*] pueroue excogitat *y* puero non cogitat *y* [*Gudianus*] *uide etiam incerti grammatici testimonium* 124 Milicię *λ* Molltic *γ*; 'impiger militiae' *Tacit. ab exc. d. A.* III 48 quanquam *F λ*′ *Pf. opp. cett.* ς″ *Pph. floril. Nostrad.* urbi *Ω*′ ς″ *Pph.*′ *floril. Nostrad.* urbi est *d* (*sed in d est ab alt. m. esse uid.*) *y* [*Montepessul.* 1 *cod. Feae aliquot Combei*] 126 baluūq. *ε* 127 obsc::nis *ε* obscenis *cett.*′ ς′ *Pph.*′ *flor. Nostr.* oscenis *d* 1 *Pf.* obcenis *y* [*β*] aure *ε* 1 aurem *cett.*′ ς″ *Pf. florileg. Nostradam.* aures *Pph.* 128 preceptis *γ λ* form::: *ε* firmat *Doeringius*, *opp. florileg. Nostradam. et cf. c.* III 24, 54 *serm.* I 4, 121 129 Asperit::tis *ε* correptor *y* [*Fran. cum aliis*] *opp. etiam florileg. Nostradam.* ire *λ* 130 recte] ::ect:: *ε* Rectę *E* 132 castis] :::stis *ε* 133 disceret] ::::et *ε* nisi *E* (*et β*) ni *cett.*′ ς ī, *natum ex* ni, *g* ne *r* 1 (*et π* 1) *ut uid.*

poscit opem chorus et praesentia numina sentit,
caelestis implorat aquas docta prece blandus,
auertit morbos, metuenda pericula pellit,
impetrat et pacem et locupletem frugibus annum:
carmine di superi placantur, carmine Manes.
agricolae prisci, fortes paruoque beati,
condita post frumenta leuantes tempore festo
corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
cum sociis operum pueris et coniuge fida
Tellurem porco, Siluanum lacte piabant,
floribus et uino Genium memorem breuis aeui.
Fescennina per hunc inuenta licentia morem
uersibus alternis obprobria rustica fudit,
libertasque recurrentis accepta per annos

TESTIMONIA.

136 ecbasis captiui u. 737: 'morbos auertit, metuenda p: p:' 145 Seruius test. Fea ad Aen. VII 695 'fescennina' incerti excerpta argumenti grammatici § 67 p. 211 Eichenf. et Endl. 147 Seruius ad georg. II 385

VARIA LECTIO.

134 : : oscit *ε* Poscet *β′* presentia *γ λ* numia *F* (numia with n above *ψ*) 135 Caelestis *E γ* (*π′ a r*) *Pf. y* [*Bruxell. Mellicens. Montepessul. Reginens.* 1 *Valentian.*] Celestis *g Pph.* Caelestes *F ε* (*β′ d l v*) Celestes *λ* (*σ*) implorat *Ω′ ς′* (*et Fran.*) *Pf.* inplorat *a* (*et β*) *Pph.* blandus *E pr. F λ′ ε* 1 *γ uar. ς′* (*et π*) blandos *E corr. γ ε* 2 (*σ a et Lips.*) *non post* blandus, *sed post* aquas *comma pon. codd. et Bentl.* 137 Imperat *γ ε* 1 (*d* 1 *r pr.*) Impetrat *cett.′ ς″ Pf.* Inpetrat *Pph.* 138 Crimine *ε* 1 di *Ω′* crimine *ε* 1 139 Agricole *λ* 140 p̓ *E ε* (*d*) post *cett.′ ς″ Pph.′* leuantes *in suspicionem uocat A. Nauckius* *u.* 141 *ante u.* 140 *pon. y* [*Fran.* 1] *eundem del. A. Nauckius* 142 pueris, *omisso* et, *γ ε ς″ Bentl.* et pueris *E F λ′* (*v*) 143 porto (with c above) *γ* parco *ε pr.* porco *cett.′ ς″* 'porco] pro porca' (al porco) *Pph.′* *Porph.′ et hoc coni. Lambinus, recepit Cuninghamus* porca *y* [*Barcinon.*] (& above) siluanū *φ* 144 et humo *γ* memores *quidam ante Lambinum* 145 inuenta *Ω′ ς″ Porph.′ Seruius* inuecta *Politianus Bentl.* inuēcta *y* [1 *cod. Feae*] li : : entia *ε* licencia *λ* more *ε* 1 146 oppropria *E* obprobria *cett.′ ς″* opprobria *a v* 147 recurrentis *E γ* (*π′ a r*) *y* [*Bruxell. Mellicens. Reginens.*] recur-

lusit amabiliter, donec iam saeuos apertam
in rabiem coepit uerti iocus et per honestas
ire domos impune minax. doluere cruento
dente lacessiti, fuit intactis quoque cura
condicione super communi: quin etiam lex
poenaque lata, malo quae nollet carmine quemquam
describi; uertere modum formidine fustis
ad bene dicendum delectandumque redacti.
Graecia capta ferum uictorem cepit et artis
intulit agresti Latio: sic horridus ille
defluxit numerus Saturnius et graue uirus
munditiae pepulere; sed in longum tamen *aeuom
manserunt hodieque manent uestigia ruris.

TESTIMONIA.

156 sq. 'Graecia — Latio' Ioannes Saresberiensis policr. VIII 7. cf. Ouidius fast. III 101 sq.: 'nondum tradiderat uictas uictoribus artes Graecia' Liuius XXXIIII 4: 'iam in Graeciam Asiamque transcendimus omnibus libidinum illecebris repletas et regias etiam attrectamus gazas; eo plus horreo, ne illae magis res nos ceperint, quam nos illas' 158 'defluxit' incerti excerpta gramm. § 67 p. 211 160 'uestigia ruris' incerti excerpta gramm. § 67 p. 211

VARIA LECTIO.

rentes *F λ′ε* (*β′ σ d corr. υ*) currentis *Pph.′* currentes *d pr. g* **post** recurrentis *add. E* .:'simul est' 148 saeuos *y* [*π pr.*] *Pph.′* saeuus *γ F λ′ ε* (*σ a et Fran.*) sęuus *E* seuus *ς* 149 coepit uerti *E γ ε* (*a d r cons. β′ π′ σ g*) uerti coepit *F λ′* uerti cepit *υ* locus *E a. ras.* 150 domos *Ω′ ς″* domus *y Fea* impune *E γ λ′ ε ς″* inpune *F* (*σ d*) ire minax inpune domos *y ω* 152 Condicione *λ* (*g et Lips.*) Conditione *cett.′ ς′* 153 lata *E γ λ uar. ε corr.* (*σ a g l* 2 *uar. r* 1 *υ et π corr. Fran. Lips.*) nata *F λ′ ε pr. γ uar.* (*d et β* 1 *π pr. Lips.* 2 *uar.*) quae] *non liquet ε* 154 fustes *φ corr. E* 2 *uar. ε* 2 *u.* 155 *abscisus est ε* 156 Graecia *a Pph.′* Gręcia *E γ* Grecia *F ε* Gretia *λ′* coepit *γ F λ′ ε* artis *E γ* (*a pr.*) *y* [*π Mellicens.*] artes *cett. ς′* 157 lati *E* 1 158 numerus *E γ λ′ ς″* numeris *F pr. ε* 1 (*d*) *y* saturnius *ε* saturnus (with i written above) *γ* (*l*) graue ui rus *Auratus et Rutgersius opp. schol. Γ et Bentl.* **qui dictionis:** 'graue uirus' **exempla** *adfert* 159 Mundiciae *λ* Mundi : : : *ε* Munditiae *cett.* pepulere *γ λ uar.* (*β′ σ a g l* 2 *uar. υ et π*) pepulere *E* peperere *F λ′ ε E* 2 *uar.* (*d r et Lips.*) sed *Ω′ ς″* set *y* [*Zulichem.*] aeuum *Ω′* *u.* 160 *omis. y* [*π pr.*] 160 ruris *Ω′ ς″* ruri *Valartus* 'rusticitatis' *Porph.′*

serus enim Graecis admouit acumina chartis,
et post Punica bella quietus quaerere coepit,
quid Sophocles et Thespis et Aeschylos utile ferrent.
temptauit quoque rem si digne uertere posset,
et placuit sibi natura sublimis et acer:
nam spirat tragicum satis et feliciter audet,
sed turpem putat inscite metuitque lituram.
creditur, ex medio quia res arcessit, habere
sudoris minimum, sed habet comoedia tanto

TESTIMONIA.

162 'post — quietus' Ioannes Victoriensis V 5 p. 400 B. 166 cf. Quintilian. instit. X 1, 96: 'Horatius . . . plenus est iucunditatis et gratiae et uarius figuris et uerbis felicissime audax' 167 glossarium Mai [classic. auctor. VIII 294]: 'inscitus, insipiens. Horatius: sed turpe putat inscitae metuitque liturae'. idem p. 528: 'et haec inscitia, ae id est ignorantia; unde Horatius in epistolis: sed turpem putat inscitiae metuitque lituram' 'lituram' incerti excerpta gramm. § 67 p. 211

VARIA LECTIO.

161 Serus *Ω′ ς″* seruus *coni. Krafftertus philol.* XVII *p.* 725 graecis *uel* ḡcis *γ F* (*a et π*) *Pph.′* grecis *E λ′ ε ς′ om. d pr.* Graiis *Porphyr. ed. Fabric. a.* 1555 amouit *λ′* 1 ãmouit *y* [*Fran.*] cartis *F λ* (carthis *l*) 162 post *Ω′ ς″ Pph.′* p̉ *a* poſt, *ſt ab alt. m. in ras. y* [*Gronou.*] querere *γ λ* 163 sophocles *ε* sophodes *d y: etiam l pr. parum liquet* thespis *E ε* thesphis *F λ′* thesbis *γ* aeschylos *E F* aeschilos *ε* (*l*) eschilos *λ pr.* (*d*) eschylos *r* (aeschylos *π* eschilos *Lips.*) aeschulus *γ* escilus *a* eschilus *λ corr.* (*σ g v uar.*) eschylus *β′* escinus *v* 164 quoque, rem si *Lambinus* quoque rem, si *Orellius* rem] iam, *Lehrsius* 166 sperat *E pr.* thragicum *γ u.* 167 *damn. Gruppeus*

167 Sed *Ω′ ς″ Pph.′* inscite *φ λ′ ε* 1 ? (*d et Fran. β p. ras. π* 1 *Lips. corr.* 3 *Bland.*) *gloss. Γ cons. gloss. Mai loco priore* inscitae *ψ γ uar.* (*a* 1 *aut pr. et β a. ras.*) inscitię (*dat casus*) *ε* inscitiae *γ* (*a corr. aut* 2 *r* 1) *y* [*Valentian.* 1] *glossar. Mai loco post.* insciciae *σ* inscriptis (*uel* in scriptis) *E* (*g et β′* 2 *uar. Lips. a. corr. V*) inscriptis (*† inscitie*) *v* in scriptis *recepit Stallbaumius* inscitus *Bentleius* 'sed stulte et erubescit et timet emendare quod scripserit' *Porph.′ cons. schol. ε* 168 quia] qui *ε* 2, *ε* 1 *omis.* arcessit *ε* (*σ d et β* 2 3 *Bland.*) arccersit *γ* accersit *F λ′* (*a et π Fran.*) accessit *E* (*g r v et β* 1 *Lips. V*) 169 nimium *aut E pr. aut* 1 (*d*) sed *Ω′ ς″* (s, *E ε*) comodia (*e*) *γ* tanto (*† qᾱnto*) *γ*

plus oneris, quanto ueniae minus. aspice, Plautus
quo pacto partis tutetur amantis ephebi,
ut patris attenti, lenonis ut insidiosi,
quantus sit Dossennus edacibus in parasitis,
quam non adstricto percurrat pulpita socco:
gestit enim nummum in loculos demittere, post hoc
securus cadat an recto stet fabula talo.
quem tulit ad scaenam uentoso Gloria curru,
exanimat lentus spectator, sedulus inflat
(sic leue, sic *paruomst, animum quod laudis auarum
subruit aut reficit): ualeat res ludicra, si me

TESTIMONIA.

170—173 Ioannis Cottonis musica 18 [Gerbert. II p. 253]: 'quemadmodum enim comoediarum scriptor, si partes iuuenis seni uel luxuriosi auaro mandauerit, derisui subiacet, quales apud Flaccum Plautus et Dorsennus inducuntur, ita reprehendi potest modulator, si in tristi materia salientem modum adduxerit' 174 cf. Ausonius edyll. 4, 58 sq.: 'tu quoque qui Latium lecto sermone Terenti comis et astricto percurris pulpita socco' 176 cf. Persius 5, 104 sq.: 'tibi recto uiuere talo ars dedit?' 177—181 florileg. Nostradam. 177 cf. Statius Theb. X 711 sq.: 'haec pietas, hic uerus honos, ibi gloria tantum uentosumque decus titulique in morte latentes' 180 'ualeat' incerti excerpta gramm. § 67 p. 211

VARIA LECTIO.

170 honeris *E* ε 2 aspice *Ω′* ς″ 171 partis *E* 1 *Pph.′* partes *cett.′* ς″ ephębi *F* 172 attenti *E* γ (*π′* σ *a g r v*) atenti ε (*d et Fran.*) adtenti *F* λ′ (*et* β) lęnonis *F* laemonis *l* ut] et γ *y*
u. 173 *post u.* 174 *pon. y* [*Montepessul.*], *post u.* 56 *Lehrsius*
173 dossennus *E corr.* γ *F* ε ς″ (*et omn. codd. Cruquii*) dossenus *E pr.* λ (*g*) dorsennus *r v y* ω 'persona comica' *gloss.* ε DỌSSEN (*sic*) *C. I. L.* I *nr.* 430; *et cf. Senec. epist.* 89, 7 174 quam] cum *uel* quom *coni. Kraffertus* adstricto *F* λ′ (*π′ a d r*) asstricto *E pr.* (*et* β) astricto *E corr.* γ ε (σ *g v et Fran.*) 175 in loculos *Ω′* ς″ *Pf. om. d pr.* in loculum *Pph.* demittere *E* (*d*) *y* [4 *Bland. Gron. Lips.* 2 *Montep.*] dimittere γ *F* λ′ ε ς″ d^e^mittere *v* post hęc γ *y* post (p̊ *E F a y, sed in y* ɔ *a* 2. *m.*) hoc *cett.′* ς″
uu. 176—218 *DESVNT* ε; *Ω′* = *E* γ *F* λ′
177 scaenam γ *corr. F* (*a d* 2 *l et* π) *Pf.* cęnam γ *pr.* (*d* 1 *et* β) scenam *cett.* ς (*et Fran.*) cenam *flor. Nostr.* 178 inflat *Ω′* ς″ *floril. Nostradam.* instat *y Gesnerus* 179 paruum est *Ω′* ς″ *Pph.′ florileg. Nostradam.* paruum, *om.* est, *d g y* 180 aut *Ω′* ς″ *Pph.′ Porph.′ florileg. Nostradam.* ac *y* [*Parisin.* 8216 *Vindobon.*] *Bentleius* ualeat] pereat *y opp. Pph.′ florileg. Nostradam.*

palma negata macrum, donata reducit opimum.
saepe etiam audacem fugat hoc terretque poetam,
quod numero plures, uirtute et honore minores,
indocti stolidique et depugnare parati,
si discordet eques, media inter carmina poscunt
aut ursum aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
uerum equitis quoque iam migrauit ab aure uoluptas
omnis ad incertos oculos et gaudia uana.
quattuor aut pluris *aulaea premuntur in horas,
dum fugiunt equitum turmae peditumque cateruae;
mox trahitur manibus regum fortuna retortis,
esseda festinant, pilenta, petorrita, naues,
*captium portatur ebur, captiua Corinthus.
si foret in terris, rideret Democritus, seu

TESTIMONIA.

183 sq. cf. ecbasis captiui uu. 348 sq.: 'ne numero plures, uirtute et honore minores, indocti stolidi simul impugnare parati' 'Sunt numero — Indocti' floril. Nostrad. 190 sq. Ioannes Victoriensis V 3 p. 392 B. 190 cf. Statius Theb. XII 657: 'mutat et innumeris peditumque equitumque cateruis' ecbasis captiui u. 347: 'tunc equitum turmae certant peditumque cateruae' 192 'esseda festinant, pilenta, petorita' glossarium Mai bis [classic. auct. VIII p. 417 et p. 419] 'eseda festinant' glossarium Mai [classic. auct. VIII 196] Quintilianus instit. I 5, 57: 'plurima Gallica eualuerunt ut raeda ac petorritum, quorum altero tamen Cicero, altero Horatius utitur' 194—196 Priscianus instit. V 2, 7 194 'si — Democritus' florilegium Cusanum [cod. saec. XII]

VARIA LECTIO.

181 magrum (c superscr.) *E, corr. ead. m.* reducet *y opp. Porph.' flor. Nostr.* 182 Sepe *λ* 184 Inducti *ψ λ'* 1 Indocti (v superscr.) *φ* decertare (†depugnare superscr.) *y* [*Montepessul.*] 186 gaudet *E γ λ uar.* (*σ a g l* 2 *uar. r et β Lips. V*) *Porph.' ad u.* 187 plaudet *F λ'* (*d et π Fran.* 3 *Bland.*) plaudit *λ corr. y* (gaudet superscr.) plaudet *v* 187 equiti *Bentl. opp. Pph.' et cf.* I 15, 13 188 incertos *Ω' ς'' Pph.' Porph.'* ingratos *Bentl.* incestos *Cuninghamus* intentos *Schützius* intortos *Praedicowius;* 'incertos oculos' *legimus etiam apud Senec. epist.* 83, 21 189 Quattuor *Ω'* (*a et π*) Quatuor *ς'* (*et Lips.*) pluris *γ* (*a r*) *y* [*Bamberg. Mellicens. Parisinus* 8214 *a* 1. *m.*] plures *cett.' ς''* plures (†i superscr.) *v* aulea *Ω' ς'' Pph.' Porph.'* 192 petorrita *Ω'* (*et omn. Bland.*) *Pf. cons. ς'' Pph.* petorita *σ* 193 Captiuum *Ω' ς''* corinthus *E corr.* 1 *aut* 2 *γ ς''* chorinthus *F λ'* (*v pr.*) corinthos *E* 1 *aut pr. Pph.'* (*Porph.'* 'corinthum' *exhibet*) 194 ridet *γ*

diuersum confusa genus panthera camelo
siue elephans albus *uolgi conuerteret ora;
spectaret populum ludis attentius ipsis,
ut sibi praebentem nimio spectacula plura,
scriptores autem narrare putaret asello
fabellam surdo. nam quae peruincere uoces
eualuere sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganum mugire putes nemus aut mare Tuscum,
tanto cum strepitu ludi spectantur et artes,
diuitiaeque peregrinae, quibus oblitus actor
cum stetit in scaena, concurrit dextera laeuae.
'dixit adhuc aliquid?' 'nil sane'. 'quid placet ergo?'
'lana Tarentino uiolas imitata ueneno'.

TESTIMONIA.

195 sq. Priscianus instit. V 4, 23   195 Priscianus VI 5, 27

VARIA LECTIO.

195 pantera *F λ'*   196 Seu *E*   elephans *E γ* (*π' a g r* 1 *et Fran.*) elephas *F λ'* (*σ r* 2 *et β*) *Pf.* elefas *d v Pph. cf.* 'Thoans' *Ouid. ex Ponto* III 2, 59   uulgi *Ω' ς''*   conuerteret *E F λ' γ* 2 *ς'* conuertet *π' ut uid.* conuerterit *γ* 1 *Prisciani codd. optimi duobus locis*, *praetulit Bentleius coni. serm.* I 1, 2, 'quamquam utrumuis sat commode admitti potest'   197 attentius *γ* (*σ a r v et β π*) attencius *g* (*et Fran. Lips.*) attennius *E* adtentius *F λ'* atentius *d*   198 prebentem *E γ λ*   nimio *E* (*a* 1 *g r*) *y* [*π* 1 *V Mellicens. Montepessul. Par.* 8216] mimo *γ F λ' E* 2 *uar.* (*β' σ a* 2 *d v et π* 2 *Fran. Lips.*) *Porph.' schol. γ* mimum *y* [*Barcin. Bruxell. Montepessul. uar. Nostradam.* 2 *Valentian.* 2 *uar.*; *Diu. Tons. Mart. Sil. apud Cruqu.*] *cf. uar. lect.* I 1, 32. 16, 61   plura *Ω' ς''* //plura *v* (plura *etiam Basil.* I *qui ex v descriptus est*) risu *y* [*Montepessul. Parisin.* 8216 *uar. Petropolit. corr.*] multa *y*   200 nam quae] namque *λ y*   202 mugi//re *E*   nemus] *omis. γ pr.*   204 Diuicię *λ*   peregrine *E*   *post* peregrinae *punctum pon. Doederlinus*   auctor *ψ corr.* (*et π*) *y*   205 scaena *F* (*σ l et π*) scena *cett. ς*   laeuae *E ut uid. F corr.* (*a et π* 2) leuae *γ λ' corr.* (*σ r* 2 *et β* 2 *Lips. corr.*) leue *v* laeua *F pr. ut uid.* (*r et π* 1) leua *λ' pr.* (*β' d g et Lips. pr.*)   206 nihil *E Pph. cons. β' opp. Pf.*   'Nihil sane] respondentis est, et iterum 'quid' Horatius dicit' *Porph.'*   207 Laena *Marcilius*, *refutauit Fea*   tarentino *F λ'* (*σ g et Lips.*) *Pph.'* tarentino *E* terentino *γ* (*β' a d r* 1 *ut uid. et π*) terentino (a superscr.) *v*   imitata *E γ λ superscr.* (*σ a g r et π* 2 *Fran. Lips.*: inm: *β*) imitare *F λ'* (*d et π* 1)

ac ne forte putes me, quae facere ipse recusem,
cum recte tractent alii, laudare maligne:
ille per extentum funem mihi posse uidetur
ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,
inritat, mulcet, falsis terroribus implet,
ut magus, et modo me Thebis modo ponit Athenis.
uerum age et his, qui se lectori credere malunt
quam spectatoris fastidia ferre superbi,
curam redde breuem, si munus Apolline dignum
uis complere libris et uatibus addere calcar,
ut studio maiore petant Helicona uirentem.
multa quidem nobis facimus mala saepe poetae
(ut uineta egomet caedam mea), cum tibi librum
sollicito damus aut fesso; cum laedimur, unum
siquis amicorum est ausus reprehendere uersum;
cum loca iam recitata reuoluimus inreuocati;
cum lamentamur non apparere labores
nostros et tenui deducta poemata filo;

TESTIMONIA.

210—213 florileg. Nostradam. 217 'et uatibus addere calcar' Priscianus instit. VI 6, 31 221—225 'Nunc ledimur — filo' florileg. Nostradam. 225 'et alibi in Honorato (sic pro Horatio): subtili deducta poemata filo' schol. Ouid. amor. I 14, 7 apud Burmannum cf.

VARIA LECTIO.

208 Ac ne *Ω′ ς″ Pph.′* At ne *y* 209 Quem *γ* (ł cũ) Cū (ł quī) *y* [*Barcinon.*] 210 extum *λ pr.* extentum *cett.′ ς′ Pph.′ floril. Nostr.* extensum *y* [*β Mellic. Montepess. Petropol.*] 212 Inritat *E* In(r)itat *λ* Irritat *cett. ς″ florileg. Nostradam.* implet *Ω′ ς″ florileg. Nostradam.* 214 credere *Ω′ ς″* tradere *y* [*Montepessul.*] 215 superbi *Ω′ ς″* superba *y* [*Corbeian.*] 216 redde *Ω′ ς″* impende *y* [*cod. coll. Trin.*] *Bentl.* preuem *E pr. ut uid.* 217 conplere *λ* (*et β*) complere *cett. ς′* (*et Fran.*) 219 *REDIT ε h. u. superiore parte abscisa* 219 quidæm *λ* facimus nobis *v y* sepe *λ* po&e *E*
220 U : : : : neta : : : : : : am mea *ε* cedam *λ* 221 laedimur *ε* (*a l r*) ledimur *cett. ς″ florileg. Nostr.* 222 est ausus] audet *y* [*Valentian.* 1] reprehendere *Ω′ ς″* (*et omn. codd. Cruquii*) *floril. Nostradam.* reprendere *σ y* [*Sorbonens. cum aliis*] *Bentleius: nec uero in epistulis hac forma usus esse uidetur Horatius* rep̃endere *y* [*Gronou.*] 223 reuolumus *γ* reuol//uim' *a* inreuocati *Ω′ ς″* Ir: *g* 225 d : : ducta *ε* deducta *cett.′ ς″ florileg. Nostradam. schol. cod.*

cum speramus eo rem uenturam, ut simul atque
carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
arcessas et egere uetes et scribere cogas.
sed tamen est operae pretium cognoscere, qualis
aedituos habeat belli spectata domique
Virtus, indigno non committenda poetae.
gratus Alexandro regi magno fuit ille
Choerilus, incultis qui uersibus et male natis
rettulit acceptos, regale nomisma, Philippos.

TESTIMONIA.

Auson. grat. act. p. 296 Bip.: 'tenuiore filo, ut dicitur, deducta libauerim' Columnella X 40: 'Pierides tenui deducite carmine Musae (sc. cultus et tempora serendis arboribus etc.)' 232—234 hnc respexisse uideatur Ausonius epist. 16, 3: 'cumque ego imitatus sim uesaniam Choerili, tu ignoscas magnanimitate Alexandri' 234 imitatus est Ausonius epist. 5, 19: 'bis septem rutilos regale nomisma Philippos' 18, 5 sq.: 'ergo interceptos regale nomisma Philippos accipe tot numero, quot duo Geryones'

TESTIMONIA.

Leidensis ad Ouid. amor. I diducta *y* [*Montep.*] 226 eo rem uenturam *E γ ε λ uar.* (*π′ σ a g r et Fran.*) item fore uenturum *F* 1 *λ′* (*d v et β*) 228 Arcessas *γ F λ′ ε ς″* Acersas *E* 1 *ut uid.* Accersas *E* 2 *ut uid.* (*σ v et π* 2); *schol. Γ interpol.* (*om. cod. γ*): 'Discretio inter acerso et arcesso h(a)ec est: acerso s. uoco et uenit a uerbo quod est accio, accis, quod est quart(a)e coniugationis; arcesso idem significat quod et primitiuum eius a quo deriuatur ·i· arceo. sed secundum Priscianum arcesso uenit ab arcio quod nunc dicimus accio et est compositum ex ad et cio quod est uoco, quia antiqui ar pro ad dicebant' (*sic cod. E*) 229 Set *γ* Sed *cett. ς* (*l* 2; *l* 1 *non liquet*) *Pph.′* opere *E φ λ′* precium *E λ ε* qualis *y* [*π*] quales *Ω′ ς′* 230 habeant *γ* bello *σ y* [*Lips. pr. Montepess. pr.*] 231 po&e *λ uu.* 232—270 *del. Gruppeus* 232 Gra : : : alexandr : : *ε* magno] Magno *editorum plerique opp. Doederlin. epist.* II *p.* 77 *et cf. s.* II 3, 45 *sq.*: 'haec populos, haec magnos formula reges excepto sapiente tenet' *et Auson. epist.* 16, 3: 'cumque ego imitatus sim uesaniam Choerili, tu ignoscas magnanimitate Alexandri' ille] illi *Peerlkampus ad art. poet.* 357; ill : : *ε* 233 Choerilus *ε* (*a g r et Fran.*) Cherilus *γ* (*σ v*) Choerulus *E* (*et β*) Choerilŏs *F λ* (*d et Lips.*) Choerilos *λ′* (*π′*) *Bentl.* et] ac *y* 234 Rettulit *γ F λ ε ut uid.* (*π′ a r et Fran.*) *Pph. Porph.* Retulit *E* (*σ d g l v et β*) *Pf. Porf.* nomisma *Ω′ ς′* (*et β*) *Porph. cons. pandect. Florentin. Ausonius* numisma *v* 2 *y* [*Fran. cum aliis*] *Porf.* philippus *γ* 1 philipos *E λ pr.*

sed ueluti tractata notam labemque remittunt
atramenta, fere scriptores carmine foedo
splendida facta linunt. idem rex ille, poema
qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
edicto uetuit, nequis se praeter Apellen
pingeret aut alius Lysippo duceret aera
fortis Alexandri uoltum simulantia. quodsi
iudicium subtile uidendis artibus illud
ad libros et ad haec Musarum dona uocares,
Boeotum in crasso iurares aere natum.
at neque dedecorant tua de se iudicia atque
munera, quae multa dantis cum laude tulerunt
dilecti tibi Vergilius Variusque poetae,
nec magis expressi *uoltus per aenea signa,

TESTIMONIA.

248—250 'Non m:— el: appellant' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

235 Set γ Sed *cett.'* ς'' *Pph.'* 236 fedo λ' ε 237 Sple : : : ida facta : : : nunt ε 238 ridiculū ε kare *y* [*Petropolit.*] 239 nequis *uel* ne quis Ω' ς'' ne qui *Cuninghamus*, *sed cf. Plin. nat. hist.* VII 125 *D.*: 'idem hic imperator edixit, ne quis ipsum alius quam Apelles pingeret, quam Pyrgoteles scalperet, quam Lysippus ex aere duceret' preter γ λ apellent// λ apellem λ *corr.* (*l v et Fran.*) *y* apellen *cett.* ς' (*l p. ras. et* β) appellen *g* 240 duceret] cuderet *Lambinus Bentl. cf. Vergil. Aen.* VII 634: 'aut leuis ocreas lento ducunt argento' aera Ω' ς'' era *g* aere *y* [*Regin.* 1] *Cuningh.* 241 uoltum γ *F* λ' (π' *d r* 1) *y* [*Gron. Voss.*] uultum *E* ε (β' σ *a g r* 2 *v*) similantia *Pontanus* 242 Iuditium *E* γ φ suptile *Pf. Porf.* illvd γ 243 liberos ε ad hec λ adhuc ε 244 Boeotum γ (*a r* 1) Boetum *E ut uid. F* λ' ε ς'' in] *del. Glareanus* iu//rares γ 245 At Ω' ς' *Pph.' schol. Γ* Ad σ Ac β' *y coni. Cuninghamus* iuditia *E* 246 tulere λ *corr.*, λ *pr.* tulerϯ = tulerum (tuleȓ = tulerunt *l*) 247 tibi] tui *E ut uid.* uergilius β' *y Porph.'* uirgilius Ω' ς' *schol. Γ* uarius *E* γ (*a g et Lips.* 2 3 *codd. Bland.*) *Porph.* uarus *F* λ' ε ς'' (et *V*) *Porf.*

INDE AB HOC VERSV DEFICIT γ 1

Ω' = *E F* λ' (λ *l*) ε: ς'' = *aut omnes codd.* β' (β *Fran.*) π' (π *Lips.*) σ *a d g r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; ς = *aut omnes codd.* σ *a d g r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

248 expsi ε uultus Ω' ς' *flor. Nostr.* (uultū π) enea *E*

quam per uatis opus mores animique uirorum
clarorum apparent. nec sermones ego mallem
repentis per humum quam res componere gestas,
terrarumque situs et flumina dicere et arces
montibus impositas et barbara regna, tuisque
auspiciis totum confecta duella per orbem,
claustraque custodem pacis cohibentia Ianum,
et formidatam Parthis te principe Romam,
si, quantum cuperem, possem quoque; sed neque paruom
carmen maiestas recipit tua, nec meus audet
rem temptare pudor quam uires ferre recusent.
sedulitas autem stulte, quem diligit, urget;
praecipue cum se numeris commendat et arte:
discit enim citius meminitque libentius illud

TESTIMONIA.

258 sq.: 'Non meus — recusent' florileg. Nostradam. 262 sq.: 'Discit homo citius — ueneratur' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

Ω′ = *E F λ′* (*λ l*) *ε*: *ς″* = *aut omnes codd. β′* (*β Fran.*) *π′* (*π Lips.*) *σ a d g r υ* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*: *ς* = *aut omnes codd. σ a d g r υ* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

250 malle *ε*, *lineola supra* e *fort. euanuit* 251 Repentis *E* (*a*) *y* [*π Bruxell. Mellicens. Valentian.*] *Pph.* Repentes *cett.′ ς′ Pf.* conponere *λ* (*et β*) 253 impositas *Ω′ ς″ Pf.* inponit *Pph.* inpositas *y*: *E parum liqu.* 254 Auspitiis *E ut uid.* tuella *ε* 1 255 Clastra *E* 1 cohibencia *λ* 257 sed *Ω′ ς′* (se *π* 1) paruom *y* [*π* 1] paruum *Ω′ ς′* 259 recusent *Ω′ ς* (*et β π*) *flor. Nostr.* recusant *σ r* 1 (*et Fran. Lips.*) 260 qu : : diligit *ε* autem, stulte quem diligit *Lambinus*: autem stulte, quem diligit, *Bentl.*: *item cod. Reginensis* urguet *E* (*π′ a g l* 1 *r*) urget *F λ ε* (*β′ σ d l* 2 *v*) *uu.* 261—270 *in ε abscisae sunt partes finales*; 261 *desunt*: (c)ommendat et arte, 262 (meminitq)ue libentius illud, 263 (pro)bat et ueneratur, 264 (gr)auat, ac neque ficto, 265 (cere)us usquam, 266 (u)ersibus opto, 267 (m)unere et una, 268 (po)rrectus operta, 269 (uendente)m tus et odores, 270 amicitur ineptis *ε* 261 Precipue *F λ′ ε*

262 Discit *Ω ς″ Porph.′ floril. Nostrad. cons. Pf.* Dicit *l pr. ut uid. Pph.* Discet *y* [*V*] *schol. ε* enim] homo *florileg. Nostrad. opp. etiam V* cicius *λ*

quod quis deridet, quam quod probat et ueneratur.
nil moror officium quod me grauat, ac neque ficto
in peius uoltu proponi cereus usquam
nec praue factis decorari uersibus opto:
ne rubeam pingui donatus munere et una
cum scriptore meo capsa porrectus operta
deferar in uicum uendentem tus et odores
et piper et quicquid chartis amicitur ineptis.

II

Flore, bono claroque fidelis amice Neroni,
siquis forte uelit puerum tibi uendere natum

TESTIMONIA.

267 sq. glossarium Mai [classic. auct. VIII 124]: 'unde Horatius: et una cum scriptore meo capsa protectus operta'

VARIA LECTIO.

265 Impeius σ *l* (*et* β π *Lips. p. ras.;* Impetus *Lips. a. ras.*); *cf. Plin. epist.* V 15: 'pictores pulchram absolutamque faciem raro nisi in peius effingunt' uoltu ε (*d*) *y* [*Gron. Voss.*] uultu *cett.'* ς'' cęre | ≶ ε um(s)quam *y* [*Montepessul.*] 267 Nec *E* ı Ne *cett.'* ς'' *Pph.' Porph.'* 268 porre(o)ptus *E*, correptus *E pr.?* protectus *glossar. Mai* 'capsa correptus] bene correptus et in capsa (capso *Porph.*) opertus quasi mortuus in feretro' *Pph.' Porph.'* (*cons. edit. Venet.* 1481 *et codd. Vatican. et Chisian.*) operta Ω' ς'' *glossarium Mai Bentleius* aperta *y* [*Bernens.* 508 *Sorbonens. pr. Vindobon., Pottieri cod.* 20, *Schmidii Wolfenbuttelanus, aliquot Feae*] ω *Fea; arcas, in quibus mortuorum corpora efferebantur, uel apertas uel opertas seu clausas fuisse docet Marquardtus antiqu. Rom.* V 1, 360 269 Deferas *E* ı (Deferat β Referat *Fran.*) tus *E* (β' *a d y r et Lips. codd. Cruquii*) thus *F* λ' (σ *et* π) &thus *v* 270 quicquid Ω' ς' quidquid π' *g* chartis ε (*a d r et Lips.*) charthis *E* cartis *cett.'* ineptis Ω' ς'' inemptis (*uel* inemtis) *y* [1 *cod. Feae, cod. Sil. Cruquii*] *Landinus, sed cf. Catull.* 36, 1. 6 *Martial.* III 12

II 2. AD FLORVM *F* λ (σ *a r v et Fran. cons. Lips.*) *inscriptionem omis. E* (*d pr. aut* ı *g l et* β π): *in E* ı (*d pr. aut* ı) *ne internallum quidem extat nec maior littera* F *in* Flore *uu.* 1—10 *partes finales abscisae* ε; 1 *desunt:* (fideli)s amice Neroni, *u.* 2: tibi

Tibure uel Gabiis et tecum sic agat 'hic et
candidus et talos a uertice pulcher ad imos
fiet eritque tuus nummorum milibus octo,
uerna ministeriis ad nutus aptus erilis,
litterulis Graecis inbutus, idoneus arti
cuilibet, argilla quiduis imitaberis uda;
quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti.
multa fidem promissa leuant, ubi plenius aequo
laudat uenalis qui *uolt extrudere merces.

TESTIMONIA.

II 2. 4 ecbasis captiui u. 1146 'talos — imos' Ausonius epist. 4, 48 7 cf. ecbasis captiui u. 1151: 'litterulis doctus, multis et honoribus auctus' 10 sq.: 'Multa — merces' florileg. Basil. F. IV 38 10 'Multa — leuant' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

uendere natum, *u.* 3 agat, hic et, *u.* 4 (uertic)e pulcher ad imos, *u.* 5 milibus octo, *u.* 6 (a)ptus erilis, *u.* 7 (i)doneus arti, *u.* 8 imitaberis uda, *u.* 9 sed dulce bibenti, *u.* 10 ubi plenius aequo ε
3 gabis λ hic et *E F* λ' ς'' *Pph.'* hic est *y* 4 Candib, *E* 1
5 milibus *E F* λ' ς'' millibus *a g* 6 adut//us *E* erilis *y* [*Zulichemian. pr.*] eriles *E F* λ' (β' σ *pr. a d et* π) heriles σ *corr. g r v* (*et Lips.*) 7 Litterulis *E F* λ' ε (β' *a d g corr. r v*) Literulis σ *g pr.* ḡcis *a* grecis *E F* λ' ε ς'' inbutus *E F* ε (σ) imbutus λ' ς''
8 Quilib& λ 1 argille ε 1 qui uis ε quauis *E* 1 *aut pr.* imitaberis *E* ψ *uar.* (β' 1 σ *a g l* 2 *uar. et Lips. omn. Bland.*) *schol.* Γ *Bentl.* iMitaberes (itur) *r* imitaberis (bii) *v* imitabitur λ' (β' 2 *d r corr. et* π 2) *schol.* Γ *uar. Fea* imitabimur *F* (*et* π 1) *cf. Persius s.* 3, 23: 'udum et molle lutum es' *schol.* Γ (*r Bamberg.*): 'Quidam imitabitur legunt, quod est a puero alienum; melius ergo legimus imitaberis id est tanti ingenii est, ut flectas eum quo uelis tamquam argillam udam et in ueteribus exemplaribus imitaberis inuenitur' 9 s, *E* *uu.* 10 *sq. ex Horati persona, non ex uenditoris dictos accipiunt scholia* (*E* ε *Porph.' Pseudoacron uolgatus*) 10 læuant *E* equo λ *uu.* 11—31 *initia desunt* ε *absisis de u.* 11: Laudat — uo(lt), *u.* 12 — meo, *u.* 13 — face(ret), *u.* 14 — semel, *u.* 15 — metuen(s), *u.* 16 — nihi(l), *u.* 17 — se(curus), *u.* 18 — uitiosum, *u.* 19 — hunc, *u.* 20 — proficisc(enti), *u.* 21 — m(ancum), *u.* 22 — epistul(a), *u.* 23 — f(acientia), *u.* 24 — q(uereris), *u.* 25 — mi(ttam), *u.* 26 — collec(ta), *u.* 27 — dum, *u.* 28 — hoc, *u.* 29 — ieiun(is), *u.* 30 — loc(o), *u.* 31 — et ε 11 Laudet *Stallbaumius* uenalis *a y* [π *Montepessul.*] *Pph.'* uenales *E F* λ' ς' *Pf. corr.*

res urget me nulla: meo sum pauper in aere.
nemo hoc mangonum faceret tibi; non temere a me
quiuis ferret idem. — semel hic cessauit et, ut fit,
in scalis latuit metuens pendentis habenae:'
des nummos, excepta nihil te si fuga laedat:
ille ferat pretium poenae securus opinor.
prudens emisti uitiosum, dicta *tibist lex:
insequeris tamen hunc et lite moraris iniqua?
dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi
talibus officiis prope mancum, ne mea saeuos
iurgares ad te quod epistula nulla rediret.

TESTIMONIA.

13 'nemo — tibi' glossarium Mai [classic. auct. VIII 334]

VARIA LECTIO.

uolt *y* [*cod. Corbeian.* (?)] uult *E F λ' ς''* extrudere *E* (*β' σ a g r v et Lips.*) *florileg. Basil.* excludere *F λ' ε* (*d et π* 4 *Bland.*) 12 urget *E F λ' ς'' Pph.'* urgu& *a* 14 Quisuis *F* 15 Sub scalis *y*, *sed uide Richium s. u. scala* scolis *λ'* (*β'*) habene *λ* *post u.* 15 *Lehrsius hunc interpolat:* sic si quod satis est sapienti dicat aperte,
16 *Horati uerba, non mangonis uernulae uitia quam maxime tegentis* nihil] plani *E. C. Franckeus* fugā *ε* laedat *F* (*σ a l et β Lips.*) ledat *E λ* (*d g v et π Fran.*) ledet *ε* (*r* 1) *y* laedit *y* [*V et* 1 *cod. Bentlei*] *Bentleius*, '*magis ex more Horatiano*' [?] 17 ferat *E F λ' ς'' Pph.'* feret *ω* 'subibit' *Porph.' in interpretat.* poene *E λ'*
18 uiciosum *λ* dicta tibi est lex *ε* (*π' σ a* 2 *r v*) dicta tibi est *Pph.'* dicta est tibi lex *E* (*a*) dicta tibi lex est *F λ'* dicta (dista *d* 1) tibi lex *β' d* 2 *g y* [*Bruxell.* 1 *Zulichemian.*] est dicta tibi lex *y* [*Valentian.*]
19 iniqua. *interpung. et codicum et editorum pars*

20 *DENVO INCIPIT δ: Ω'' = E F λ'* (*λ l*) *δ'* (*δ d*) *ε: ς'' = aut omnes codd. β'* (*β Fran.*) *π'* (*π Lips.*) *σ a g r* (*d l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. σ a g r* (*d l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

21 offitiis *φ* ne] & (////) *λ* (& ne *β* //// (ne) *π*) //// (no) *ψ* &, *om.* ne, *superscr. cum l* sęuos *y* [*π* 1 *ut uid.; seuus π*] saeuus *F ε* (*a l et Fran. Lips.*) seuus *E λ δ' ς* (*et β*) seuus (+ solus) *v* 22 epistula *a* (*et π V*) epla *E δ'* (*β' v*) eplā *F* epistola *λ' ς* rediret *E δ' ε ς''* (*et* 4 *Bland.*) ueniret *F λ' δ' uar.* (*v*) 'i. ueniret' *gloss. Γ*

quid tum profeci, mecum facientia iura
si tamen adtemptas? quereris super hoc etiam, quod
expectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles collecta uiatica multis
aerumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
perdiderat, post hoc uecmens lupus, et sibi et hosti
iratus pariter, ieiunis dentibus acer,
praesidium regale loco deiecit, ut aiunt,
summe munito et multarum diuite rerum.
clarus ob id factum donis ornatur honestis,
accipit et bis dena super sestertia nummum.
forte sub hoc tempus castellum euertere praetor
nescio quod cupiens hortari coepit eundem
uerbis quae timido quoque possent addere mentem:
'i, bone, quo uirtus tua te uocat, i pede fausto,

TESTIMONIA.

uu. 26—40 florileg. Nostradam. 29 ecbasis captiui u. 1228

VARIA LECTIO.

Ω″ = *E F* λ′ (λ *l*) δ′ (δ *d*) ε; ς″ = *aut omnes codd.* β′ (β *Fran.*) π′ (π *Lips.*) σ *a g r* (*d l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; ς = *aut omn. codd.* σ *a g r* (*d l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

23 tum Ω″ ς″ *Pph.*′ tunc *y* [*Montepessul.*] 24 attemptas δ (*g v et* π) *Pf.* adtemptas *E F* λ′ (σ *a r et Fran. Lips.*) *Pph.* atemptas *d* queris *E* 25 Expectata *E F* λ′ δ ς″ *cons. d* Exspectata σ *r* mitam δ′ 26 Luculli Ω″ *Porph.*′ *florileg. Nostradam. cons.* ς′ Lucilli π′ *r* 1 *Pph.* 28 p̓ *E* uecmens δ′ *Pph. pr.* uehemens *cett.*′ ς″ *flor. Nostr.* 30 Presidium *E* λ′ agunt ε 31 ˙multatarū *E* *uu.* 32—52 *initia prope modum euanuerunt* ε 32 obit *E* 1 *y* factum *E F* λ′ δ′ ς′ *flor. Nostr.* (factū π) factus *y* facti *Cuninghamus* ornatur Ω″ ς′ hornatur *florileg. Nostradam.* ornatus π′ *r* oneratur *Wakefieldus* honestis Ω″ ς″ *florileg. Nostradam.* opimis *E* 2 *uar.* λ *uar.* (*g*) *y* [*V Parisinus* 8216; oppimis *Sorbonens. uar.*] *recepit Stallbaumius, lectio Mauortiana ?* 33 sestercia λ 34 p̃cor *E* 1 *u.* 35 *omis.* φ *pr., ead. m. add. in margine* 36 timidis quoque possent addere mentis *Paulyus* mentem Ω″ ς″ *florileg. Nostrad.* menteis *y* [*V* (?)] mentis (*gen. partitiu.*) *Ribbeckius* 37 tua te u: *floril. Nostr.* tua] mea λ *a. corr.: recte etiam l et florileg. Nostradam.*

grandia laturus meritorum praemia! — quid stas?'
post haec ille catus, quantumuis rusticus, 'ibit,
ibit eo quo uis qui zonam perdidit' inquit.
Romae nutriri mihi contigit atque doceri,
iratus Grais quantum nocuisset Achilles.
adiecere bonae paulo plus artis Athenae,
scilicet ut uellem curuo dinoscere rectum
atque inter siluas Academi quaerere uerum.
dura sed emouere loco me tempora grato,
ciuilisque rudem belli tulit aestus in arma,
Caesaris Augusti non responsura lacertis.
unde simul primum me dimisere Philippi,
decisis humilem pinnis inopemque paterni
et laris et fundi Paupertas impulit audax

TESTIMONIA.

41—48 uita Horati in codice Romano [Feae II] 41 Porphyrion uita Horati: 'puer admodum Romam cum parente migrauit, ut ipse dicit: Romae — doceri' 44 cf. Persius 4, 11 sq.: 'rectum discernis, ubi inter curua subit' 51 cf. Persius prolog. 10 sq.: 'magister artis ingenique largitor uenter, negatas artifex sequi uoces'. Appuleius de magia 18, 434: 'paupertas . . . omnium artium repertrix'

VARIA LECTIO.

38 premia *λ* qid *λ* 39 hec *E λ* (*g v*) haec *cett.* ς″ *Pph.*′ hoc *y omis. florileg. Nostradam.* 'quantumuis] responsio militis Luculli' *gloss. Γ* 40 quouis *δ flor. Nostr.* qui] quo *ε* inqit *ψ* inqiī *φ*
41 nutriri] *non liquet ε* congit *E* 42 grais *Ω″* ς′ (et *Lips.*) graiis *y* [*π*] 43 paulo *Ω″* ς″ *Pph.*′ 44 uellem *E* (*a g*) *y* [*Mellicens. Montepessul. Parisin.* 8214 *Reginens.* 2 *superscr. Valentian.* 1] possim *F λ′ δ′ ε* (*π′ v* et *Fran.*) possem *σ r* (et *β*) *y* scirem *y* [*Nostradam.* 2 *uar.*] dinoscere *Ω″* ς″ *Pph.*′ 45 achademi *E* querere *E λ δ′* rerū (u superscr.) *λ* (uerū *l*) 46 emouere *δ*, *sed* e *in ras.* (sede mouere *a d et β*: se demouere *E*: sedemouere *Lips.*) : : : ouere *ε* emouere *cett.*′ ς″ (et *omn. Bland.*) amouere *v y* .me· loco t: *E*
47 rudę *φ* estus *λ* 48 Cesaris *E δ′* non responsura] responsatura *Peerlkampus* 49 medii misere *F a. ras. λ′ a. ras. Pph.* philippis *F λ′* 50 Decissis *E* pinnis *E* (*π′* 1 *r* 1) *y* [*β* 1 *Melliccns. Nostradam.* 1 *ut uid. Reginens.* 1] *Porph.*′ pennis *cett.*″ ς (*π′* 2 et *β* 2 *Fran.*) 51 Uet *λ*, *miniatoris culpa; recte l* impulit *Ω″* ς″ *Pf.* inp. *Pph.* //edax *λ*, *recte l*

ut uersus facerem: sed quod non desit habentem
quae poterunt umquam satis expurgare cicutae,
ni melius dormire putem quam scribere uersus?
singula de nobis anni praedantur euntes:
eripuere iocos, uenerem, conuiuia, ludum;
tendunt extorquere poemata: quid faciam uis
denique? non omnes eadem mirantur amantque:
carmine tu gaudes, hic delectatur iambis,
ille Bioneis sermonibus et sale nigro.
tres mihi conuiuae prope dissentire uidentur,
poscentes uario multum diuersa palato.
quid dem? quid non dem? renuis tu, quod iubet alter;
quod petis, id sane est inuisum acidumque duobus.
praeter cetera me Romaene poemata censes

TESTIMONIA.

55 sq. Ioannes Victoriensis II 8 p. 321 B. 55 s. Thomas epist. 191 ad Owenum regem Walliae [Giles. III 391] 58 'non — amantque' florilegia Nostradam. et Paris. 8818ᵃ 61—64 floril. Nostrad. 62 'uario — palato' ecbasis captiui u. 141 65—69: 'Rome ne — utrique est' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

52 Eut λ, *miniator uolucrat* Et (*Ut l*) uerus (s suprascr.) δ′ sed Ω″ς″ defit *Aubertus annal. philol. et paedag. Havn.* I 2 *p.* 111—122 53 umquam *E F* λ′δ′ (π′ *a r* 2) unquam ε (*g r* 1 ? *v et Fran.*) *Pf.* ũquam σ (*et* β) expurgare Ω″ς″ (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph.′ Porph.′* expugnare *y* [*Melliceus.* 1] 54 Ni melius Ω″ς″ Ne melius *Cruquius* Nil melius *y* quem (a suprascr.) λ 55 predantur λ *u.* 57 *hic omis. y* [π *pr.*]

57 Tendunt (V suprascr.) *l* //tendunt λ quid faciam uis denique ? ***interpunximus cum Doederlino cf. art. poet.*** 267 faciam uis Ω″ς′ (*et Fran.*) *Pph.′ Porph.′* faciamus *g* (*et* β) *y* 58 amantque? *Doederlinus* *uu.* 61—73 *exitus euanuerunt in* ε *excepto u.* 62 *u.* 61 ***post u.*** 62, *et u.* 63 ***ante u.*** 62 ***pon.*** *Ribbeckius* 62 multum] multa et *y* [*Petropolit.*] ***opp. florileg. Nostradam.*** 63 dem? quid non dem?] ///dem? quid ñ dem λ tu quod δ′ε (β′σ *a g l* 2 *r v et Lips.*) *Pph.′ floril. Nostr.* tu qđ ñ *E* quod tu *F* λ′ (*et* π) *y* ***Bentleius; nos seruauimus chiasmum*** 64 acidum inuisumque *flor. Nostr.* 65 Preter λ′ δ′ caetera *F* δ crea (ete suprascr.) *E* romae mene *y* ω ***opp.*** Ω″ς″. (*et omn.*

scribere posse inter tot curas totque labores?
hic sponsum uocat, hic auditum scripta, relictis
omnibus officiis; cubat hic in colle Quirini,
hic extremo in Auentino, uisendus uterque:
interualla uides humane commoda. 'uerum
purae sunt plateae, nihil ut meditantibus opstet'.
festinat calidus mulis gerulisque redemptor,
torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum,
tristia robustis luctantur funera plaustris,
hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus:

TESTIMONIA.

uu. 72—77 florileg. Nostradam. 75 Donatus ad Terent. adelph. III 2, 21 'hac lutulenta ruit sus' Donatus ad Terent. adelph. IIII 2, 11 cf. Ausonius epist. 10, 25: 'sus lutulenta fugit, rabidus canis impete saeuo'. Lactantius instit. III 8, 9: 'uerum, inquit, obscenus canis aut sus ille lutulentus . . .'

VARIA LECTIO.

codd. Cruquii) Porph.' romene *E florileg. Nostrad.* Romana *Baxterus opp. Porph.'*

66 *REDIT ν; ς'' = aut omn. codd. β' (β Fran.) ν π' (π Lips.) σ a g r v (d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. ν σ a g r v (d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

68 offitiis *φ* Quirino *Nic. Heinsius opp. etiam florileg. Nostradam. et cf. Ouid. fast.* IIII 375: 'colle Quirini' *inter uu.* 68 *et* 69 *inseruit u.* 57 *y* [*π pr.*] 70 humanae *E δ' ε* (*σ a* 1 *r* 1 *et π* 3 *Bland.*) cum mane est *Franckeus* haud sane *Froehlichius* homini uni *Ribbeckius* insanum *Düntzerus opp. Pph.' Porph.' gloss. Γ* uer : : ε uerum *cett.'' ς'' Pph.'* rerum *y* [1 *Bland. et Tonsanus*] *Cruquius* 71 Purae *E* (*β' σ a r et Lips. omn. Bland.*) *testantur schol. ν et Porph.' ad u.* 75 Plures *F δ' ε* (*ν g v et π*) *Pf.* Plures *λ'* (*d*) 'si pure legitur yronicos intellege' *gloss. Γ* 'interrogatiue pronuntiandum' *Porph.'* Pluręsunt *Pph. cf. Liu.* XXIIII 14: 'signis collatis dimicaturum puro ac patenti campo' plateaę *λ* opstet *δ* (*d* 2; *d* 1 *n. l.*) obstet *cett.' ς''* obsit *σ post* obstet *interrogationis signum pon. codicum Horat. pars Porph.' schol. Γ* (*ν ε*) *Doederlinus* 72 festinat] nempe instat *Lehrsius* 73 machinat‿ignum *E* *uu.* 74—94 *perpauca supersunt in ε*

74 plustris *E* 75 hac] IIc (*sic*) ε IIęc *E* 1 fugit *Ω'' ς'' Pph.' Donatus floril. Nostr. quod propter alterum* 'fugit' *u.* 77 *nescio an hic reiciendum erat: ceterum iam Ausonius (uide locum quem supra laudauimus)* 'fugit' *legisse uideatur.* furit *r* 1 ? *y* [*aliquot codd. Feae*

i nunc et uersus tecum meditare canoros!
scriptorum chorus omnis amat nemus et fugit urbem,
rite cliens Bacchi somno gaudentis et umbra:
tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
uis canere et contracta sequi uestigia uatum?
ingenium, sibi quod uacuas desumpsit Athenas
et studiis annos septem dedit insenuitque
libris et curis, statua taciturnius exit
plerumque et risu populum quatit: hic ego rerum
fluctibus in mediis et tempestatibus urbis
uerba lyrae motura sonum conectere digner?

TESTIMONIA.

76 cf. Petronius sat. 115; 'ite nunc mortales et magnis cogitationibus pectora implete' 77 florileg. Nostradam. 81—84 'Ingenium — quatit' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

1 *Combei*] *praetulerunt Fea et Doederlinus in adnotatione;* fu//git// *r*: *deficit* ε 76 I Nunc λ (N *a miniatore*, I *ab eo qui contextum scripsit*) 77 urbem *E* (β′ σ *a r* υ *et Lips.*) *Porph.′* urbes *F* λ′ δ′ (ν *g et* π *Fran. uar.*) *florileg. Nostrad.* 'urbis' *schol.* ε *in interpret.* fugit urbes Rite, cliens *disting. Bentleius in curis nouissimis* 79 tu me] Sume ψ 1 ε (*et* π 1) Si me *r* 1 *ut uid.* 80 contracta *E a. ras.* ε (contr/// ε) *y* [*Valentian. corr.* 1 *aut* 2] *Porph.′ uar.*; 'contracta pro detritis et diuulgatis dixit' *schol.* Γ (*Bamberg. Barcinon.*) contacta *F* λ′ δ′ ς″ (*et* 3 *Bland.*) *Pph.′ gloss.* Γ (*E* ν *Bamberg. Barcin.*) *Stallbaumius* cantata *y* [*V*] contexta *y* cunctata *y Cuninghamus* cinctuta *y* tractata *y* non tacta *Bentleius* non cuncta *Waddelius* confracta *Tunstallus* 'et contacta s. u. u.] legitur et contracta, caute inpressa (imp: *Porf.*), ut ea sequendo contigerit imitator' *Pph. Porph.′*; 'non datur' *ut Propertius ait* 'ad Musas currere lata uia' *sed angustum est poetarum iter et plerique* 'aut non uiderunt uiam qua iretur ad carmen, aut uisam timuerunt calcare' *Petron. satur.* 118
uu. 81—86 *del. Lehrsius* 81 sibi quod Ω″ ς″ *Pph.′ flor. Nostr.* sibi qui *y* desumsit δ 82 Et Ω″ ς′ (*et* β) Ut *y* [*Fran.*] anos λ insenuit Ω″ ς″ *Pph.′ florileg. Nostradam.* insinuit σ insonuit *y* [π 2] 'legitur et insonuit' *Porph.′* 83 curis *E F* λ *corr.* ς (*et Lips.*) *Pf.* 2 *florileg. Nostradam.* curii λ′ δ′ (β′ ν 2 *uar. et* π 1 *ut uid.*) *Porph.′*: 'nam Curius ob seueritatem taciturnissimus fuit' curiis *Pph.′* 'Mercurii' *pro* 'et curis' *recepit Valartus ex cod. Bellouacensi* [?]: ε *non liquet* curis statua taciturnius, exit *interpung. Doederlinus* 85 Fluctibus Ω″ ς″ Luctibus *y* immediis λ
86 lirae ψ *pr.* λ′: ε *non liquet* conectere *E* δ′ ς″ connectere *F* λ′

frater erat Romae consulti rhetor, †ut alter
alterius sermone meros audiret honores,
Gracchus ut hic illi, foret *huic ut Mucius *ille.
qui minus argutos uexat furor iste poetas?
carmina compono, hic elegos. 'mirabile uisu
caelatumque nouem Musis opus' aspice primum,
quanto cum fastu, quanto molimine circum
spectemus uacuam Romanis uatibus aedem;
mox etiam, si forte uacas, sequere et procul audi,
quid ferat et quare sibi nectat uterque coronam.

VARIA LECTIO.

uu. 87—140 *Dan. Heinsius transponebat post epist.* II 1, 229, *Boivinus post epist.* II 1, 118 *aduersante Bentleio* 87 Pactus erat Romae consulto rhetor *Bentlei suspicio opp. Pph.' Porph.'* *Meinekius post* rhetor *haec fere excidisse coniectat:* 'uterque alterius laudum sic admirator'; *aliquid excidisse iam Dan. Heinsius putauerat*, *contra Doederlinus quae libris tradita sunt per brachylogiam interpretatur,* 'frater' *bis intellegendum esse ratus* frater] suasor *Hamacherus* retor δ' et alter *F* λ' (*r* 1 *et* π 1; *superscr.* ut ψ λ') ut alter *cett.* λ' 2 ς' (*et Lips.*) 89 Crac(h)cus λ (C *et* h *minio pictae; l recte*) Garcchus ε Gracus δ Crassus *Bentlei suspicio opp. Porph.'*: 'apud ueteres tam primus iuris consultus Mucius (mutius *Porf.*) Scaeuola extitit, quam orator Tib. Gracchus' illic foret δ' 1 hic . . . illi Ω'' ς'' huic . . . ille ω [*editio Britannici*] *Lambinus Bentleius* mutius *E* cius δ' 1 90 argutas *E* uersat *Bentleius; sed cf. serm.* I 7, 15. *Senec. epist.* 39, 5: 'nec immerito hic illos furor uexat' *Iuuenal.* 7, 63 *sq.*: 'nisi cum se carmine solo uexant' 91 compono Ω'' ς' (*et Fran.*) conpono *y* [β] cõp: *g* miserabile uisu ω 92 Caelatumque ψ (ν *a et* π) Celatumque φ λ' δ' ε ς' Caelatum, *om.* que, *E* Sacratumque *Bentleius*, *idem post* spectemus *ponit semicolon; sed cf. anthol. Palat.* VIIII 545: '*Καλλιμάχου τὸ τορευτὸν ἔπος τόδε· δὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ ὡνὴρ τοὺς Μουσέων πάντας ἔσεισε κάλως*' opus aspice: primum *disting. Fea*, *sed cf. epist.* II 1, 170—174. *Propert.* III 8 (16), 29 *sq.*: 'aspice quid donis Eriphyla inuenit amaris, arserit et quantis nupta Creusa malis' 93 fastu] factu δ' 1 'circumspectemus] una pars orationis est diuisa in duos uersus Lucili more et antiquorum' *Pph.' Porph.'* 94 uacuâ, *uirgula ab alt. m. esse uid.* δ edem λ δ' *uu.* 95—98 *toti abscisi in* ε 95 uacas Ω'' ς'' (*et omn. codd. Cruquii*) *Pph.' Porph.'* uacat *y* ω; *Ouid. fast.* III 87: 'quodsi forte uacas, peregrinos inspice fastos' pcul *E ut uid.* 96 quare] qid *F* qualem *y*

caedimur et totidem plagis consumimus hostem,
lento Samnites ad lumina prima duello.
discedo Alcaeus puncto illius; ille meo quis?
quis nisi Callimachus? si plus adposcere uisus,
fit Mimnermus et optiuo cognomine crescit.
multa fero, ut placem genus inritabile uatum,
cum scribo, et supplex populi suffragia capto;
idem, finitis studiis et mente recepta,
opturem patulas impune legentibus aures?
ridentur mala qui componunt carmina; uerum
gaudent scribentes et se uenerantur et ultro,
si taceas, laudant quicquid scripsere beati.

TESTIMONIA.

uu. 106—119 **florileg. Nostradam.**

VARIA LECTIO.

97 Caedimur *π′ a r* Cedimur *E F λ′ δ′ ς* Credimur *β′* 1 98 ['lumina prima. *duo Bland.* aperte habent prona, sed *V* per lituram lumina prima, id est prima luce . . .' *Cruqu.*] 'ad lum. p. (ad lumina prima *Pf. item cod. Chisianus*)] usque ad lucernam id est ad uesperam' *Pph.′ Porph.′* *uu.* 99—115 *nil restat in ε nisi extrema uersuum* 99 alcaeus *a Pph.′ Porph.′* alceus *E F λ′ δ′* 100 challimachus *E* callimacus *F* si plus] *omis. δ′* 1 adposcere *Ω″ ς′* (*et β*) *Pph.′ cons. Porph.′* apposcere *y* [*Fran.*] attollere *y* 101 mimnermus *δ λ p. corr.* (*ν σ a p. ras. r* 2 *v*) mimner//m' *a* mimnernus *ψ φ corr. λ′* inimnermus *E* mimneruus *φ pr.* (*d*) cognone *E* crescit *E F λ′ δ′ ς cons. π′ r* crescet *ε* (*et Fran.*) *y* crescat *y* [*β*] 102 inritabile *E y* [*Gronou.*] *Pph.* irritabile *cett.″ ς″ Pf.* *post* uatum *semicolon pon. Doederlinus improb. Kolstero* [*annal. philol. et paedag.* LXXXI *p.* 137] 103 Tū *ψ* 1 suplex *λ* suffr: capto] suffragia posco. ł capto *ν* 105 Opturem *F λ′ δ′* (*β′ ν* 2 *uar. a et π; v, sed* u *in ras.*) *Pf.* Obturem *E* (*r et Lips.*) *Pph.* Opdurem *g* Obdurem *ν σ* obtundem *Wakefieldus* inpune *E* (*ν σ*) impune *F λ′ δ′ ς″* auras *δ′ ε* aures *cett.′ ς″ Porph.′* *post* aures *interrogationis signum posuimus cum Doederlino* [*Horat. epist.* II *p.* 86 *sqq.*]: *aliter enim coniunctiuus* 'opturem' *explanari nequit, cf.* 126: 'praetulerim?' 106 conponunt *λ* (*ν et β*) componunt *cett.′ ς′* (*et Fran.*) *florileg. Nostradam.* 107 fenerantur *E* 108 quicquid *Ω″ ς″ Pf. florileg. Nostradam.* quidquid *Pph.* quitqd *g* scribere *E* 1 *ante* 'beati' *distingunt codd. pars et Porph.′*

at qui legitimum cupiet fecisse poema,
cum tabulis animum censoris sumet honesti;
audebit, quaecumque parum splendoris habebunt
et sine pondere erunt et honore indigna ferentur,
uerba mouere loco, quamuis inuita recedant
et uersentur adhuc inter penetralia Vestae;
obscurata diu populo bonus eruet atque
proferet in lucem speciosa uocabula rerum,
quae priscis memorata Catonibus atque Cethegis
nunc situs informis premit et deserta uetustas;
adsciscet noua, quae genitor produxerit usus.
uecmens et liquidus puroque simillimus amni
fundet opes Latiumque beabit diuite lingua;

VARIA LECTIO.

109 *codd. g et Vindobon. nouam incipiunt epistulam, cui inscriptum est in Vindobon.:* LEX POEMATVM 110 censoris sumet Ω″ ς″ *flor. Nostr.* sūmet censoris *g* cunq, *E* (*v*) *Pf. opp. Pph. flor. Nostr.*

112 *INCIPIT cod. D:* Ω″ = *D E F* λ′ (λ *l*) δ′ (δ *d*) ε, ς″ = *aut omnes codd.* β′ (β *Fran.*) ν π′ (π *Lips.*) σ *a g r v* (*d l*) *aut horum codicum ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*, ς = *aut omnes codd.* ν σ *a g r v* (*d l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

112 spondere λ feruntur *D E* δ′ ε (β′ ν σ *a r et Lips. cons. g*) ferentur *F* λ′ (*v et* π) *florileg. Nostradam.* fruentur *Horkelius* 113 inuita rec:] inuita sequantur · ‡ recedant ν, *ortum ex art. poet.* 311 114 et] dum *Doederlini suspicio* II *p.* 90 *opp. Pph.′ florileg. Nostrad.* inter Ω″ ς″ ω *florileg. Nostrad. defic.* ε intra *y* (?) ω ueste λ ε

V. 115 *VLTIMVS IN* ε*;* Ω″ = *D E F* λ′ (λ *l*) δ′ (δ *d*)

115 Obscurata Ω″ *floril. Nostr. cons.* ς″ *Porph.′* ^po^pulo *E* 116 inluē *E* 1 *aut pr.* sp&iosa λ ucabula λ 117 *sq.* priscis — nunc] *del. Hitzigius opp. florileg. Nostradam.* 118 p̄mit/// *E* uetustas] uestas δ *pr. aut* 1 119 Adsciscet *E* δ (ν σ *a g r* 2 *aut corr. et Lips.*) *Pph.′* Adscisset β′ *d* (*et* π) Asscisset *D* Asciscet *F* λ′ (*r* 1 *aut pr.* [*et Basil.* I; *v n. l.*]) Asciscit *florileg. Nostradam.* 120 Uecmens et liquidus δ Vehemens et liquidus *E F* λ′ ς″ [*et Basil.* I; *v n. l.*] Et uehemens liquidus *D y* Et liquidus uehemens σ *d* 2 *marg. r* 2 *marg.* Hic uehemens, liquidus *y cf. Brambach. orthogr. Lat. p.* 286 121 lacium *D*

luxuriantia conpescet, nimis aspera sano
leuabit cultu, uirtute carentia tollet,
ludentis speciem dabit et torquebitur ut qui
nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa mouetur.
praetulerim scriptor delirus inersque uideri,
dum mea delectent mala me uel denique fallant,
quam sapere et ringi? fuit haut ignobilis Argis
qui se credebat miros audire tragoedos
in uacuo laetus sessor plausorque theatro,
cetera qui uitae seruaret munia recto
more, bonus sane uicinus, amabilis hospes,
comis in uxorem, posset qui ignoscere seruis
et signo laeso non insanire lagoenae,

TESTIMONIA.

122 sq. florileg. Nostradam. 'nimis — cultu' glossarium Mai [class. auct. VIII 306] 125 imitat. Persius 5, 123: 'tris tantum ad numeros satyrum moueare Bathylli' uu. 126—133. 135—142. 144. 146—157 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

uu. 122 *sq. ante u.* 120 *transponendos statuit Botheus* 122 conpescet *F* (*a*) compescet *cett.*″ ς″ (cõp: *g*) *flor. Nostr.*, *sed in δ alterum* c *in ras.* sano *E* 123 Lęuabit *D* Lenibit *flor. Nostr.* carentia *D E* 2 *aut* 1 *ψ in ras. λ corr.* (*σ l* 2 *v et β*) *flor. Nostr.* carencia *g* calentia *E* 1 *aut* 2 *F λ′pr. δ′* (*ν a r et π pr. Fran.* 4 *Bland. cons. Lips.*) *gloss. Γ*: 'in usu posita' 124 sp&iem *λ* ut (&) *D* 125 nunc Satyrum agrestem, nunc et Cyclopa mouetur *Wakefieldus* satirũ *D λ pr.* satyrum *cett.*″ mouet *E* *uu.* 126—140 *ex Flori persona dictos accipit Dacierus, malo poetae cuidam adsignant Gesnerus Doeringius Botheus* 126 Pretulerim *φ λ′ δ′* 127 delectant *δ′* (*g v*) *y* delectent *cett.′* ς″ *florileg. Nostradam.* fallant *Ω″* ς″ *florileg. Nostradam.* fallent *E* 2 *y* 128 ringi? *interpung. Glareanus Doederlinus alii* haut *E ψ pr.* (*σ d pr.*) aut *g l pr. Pph.′* haud *D φ ψ corr. λ δ* ς″ *florileg. Nostradam.* argus *y* [2 *codd. Torrenti*] *Sanadonus opp. Pph.′ Porph.′ flor. Nostr.* 129 tragedos *λ* traguoeclos *δ* 1, *recte δ* 2 130 letus *λ* sessor *D* theathro *φ* 131 Cetera *δ′* 1 (*a g v et β Lips.*) *Pph. florileg. Nostradam.* Caetera *δ* 2 *cett.′* ς *Pf.* qui] quae *l* 1 132 uicimus *λ a. ras.* 133 comis *λ*, *recte l*

134 ligno (ł signo) *l* leso *λ* lagoemę *E* lagoenae *a* (*et Lips.*) lagoene *g r* lagęne *D* lacenae *F δ′* 1 (*l et π* 1) lacaenę *λ* 1 lagenae *λ* 2 *δ′* 2 (*β′ σ v*) lagęnę *ν*

posset qui rupem et puteum uitare patentem:
hic ubi cognatorum opibus curisque refectus
expulit elleboro morbum bilemque meraco,
et redit ad sese: 'pol! me occidistis, amici,
non seruastis' ait, 'cui sic extorta uoluptas
et demptus per uim mentis gratissimus error'.
nimirum *saperest abiectis utile nugis,
et tempestium pueris concedere ludum,
ac non uerba sequi fidibus modulanda Latinis,
sed uerae numerosque modosque ediscere uitae.
quo circa mecum loquor haec tacitusque recordor:
'si tibi nulla sitim finiret copia lymphae,
narrares medicis: quod quanto plura parasti,
tanto plura cupis, nulline faterier audes?
si *uolnus tibi monstrata radice uel herba
non fieret leuius, fugeres radice uel herba
proficiente nihil curarier: audieras, cui

TESTIMONIA.

141 ecbasis captiui u. 1226 142 cf. ecbasis captiui u. 1227: 'me tempestiuum psalmis concedere ludum'

VARIA LECTIO.

135 patentem *D E F* 2 *λ'* 2 *δ'* 2 *ς'* (*et Lips.*) *floril. Nostr.* parentem *F* 1 *λ'* 1 *δ'* 1 (*et π* 1) 137 elleboro *E F λ' δ' ς* (*π'* 2 *cons. β'*) *Pph. florileg. Nostradam.* eleboro *D* helleboro *Pf.* illeboro *π' r* 138 red*it* *δ* occidistis *δ* 139 cui] quod *Pph.' opp. florileg. Nostrad.* 140 per uim *Ω'' ς'' floril. Nostrad.* pretium *ω* [*editio princeps*] *per uim in ras. r* mentis] *omis. δ'* 1 *y* [*Voss.* 1] 141 sape///est *δ*, *lineola per* p *ducta ab alt. m.* *u.* 142 *post u.* 144 *ponit Todtius*
142 tempestiū *δ'* tempestiuum *cett.' ς'' Pph.' florileg. Nostr.* 144 Sed *Ω'' ς''* uere *δ'* (*g v et Lips.*) *florileg. Nostradam.* uerae . . . uitae] uitae . . . uerae *y opp. etiam florileg. Nostrad.* edissere *D* 145 hec *λ* 146 coppia *D* compia *δ*, *puncta a δ* 2 *esse uideantur* limphae *D E λ δ'* 147 Narrar*es* *E δ* quid *φ corr.* qua(n)to *D* quando *δ* 1 148 N(t)anto *δ'* 149 uulnus *Ω'' ς'' Pph.' florileg. Nostradam.* *u.* 150 *omis. D pr. E* 1 *ψ pr. λ'* 1 *y* [*π* 1 *Bruxell. Fran. pr. ut uid. Zulichemian.*] *habent φ δ' λ'* 2 *ς* (*et β Lips.*) *Porph.' florileg. Nostradam.*

rem di donarent, illi decedere prauam
stultitiam, et cum sis nihilo sapientior ex quo
plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
at si diuitiae prudentem reddere possent,
si cupidum timidumque minus te: nempe ruberes,
uiueret in terris te siquis auarior uno.
si proprium est, quod quis libra mercatus et *aerest,
quaedam, si credis consultis, mancipat usus:
qui te pascit ager, tuus est, et uilicus Orbi,
cum segetes occat tibi mox frumenta daturus,
te dominum sentit. das nummos, accipis uuam,

TESTIMONIA.

159 Eutyches II 11 p. 480 K.: Hor. serm. lib. II: 'quaedam, si credis consultis, mancipat usus'

VARIA LECTIO.

152 dii λ′ *flor. Nostr.* di *cett.′* donarent Ω″ ς″ *Pph.′ florileg. Nostradam.* donarunt *y* donarant *y* donarint *Bentleius* dec//edere *E*

VV. 153—192 *DESVNT D PERDITO FOLIO VNO;* Ω″ = *E F* λ′ (λ *l*) δ′ (δ *d*): ς″ = *aut omnes codd.* β′ (β *Fran.*) ν π′ (π *Lips.*) σ *a g r v* (*d l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur:* ς = *aut omnes codd.* ν σ *a g r v aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

153 Stulticiam *E* λ 154 Dicior *flor. Nostr.* monitoribus Ω″ ς *flor. Nostr. cons.* π′ rationibus *uel* racionibus β′ *y* sermonibus *y* [*Montepessul. uar. Schmidii secundus*] 155 A//t δ (t *ab alt. m.?*) At *cett.* ς″ *Pph.′ flor. Nostr.* Ac *l y Badius* diuiciae λ prudentem Ω″ ς″ *flor. Nostr.* sapientem *y* 156 minus tu (tũ σ) nempe σ *y flor. Nostr. Cuninghamus* ruberes Ω″ ς′ (*et* π 2 *Lips.* 2) *Porph.′ flor. Nostr.* puderes *E* 2 *y* (nempe/// *ruberes Lips.;* π 1 *n. l.*) 158 *Si* δ quod quis Ω″ ς″ *Porph.′* q. q. *Pph.′* quicquid *y* [3 *Bland.*] mercatus et aere est *E* (σ *a r et* β 1 *Lips.* 2 *V*) *Porf. cons. Porph.* mercatus et aere π′ mercatur et aere *F* λ′ δ′ (*v et* β 2 *Fran.* hære ν ere *g*) mercamur et aere *y* [3 *Bland.*] *perfectum accuratius est ideoque aptius in quaestione iuridiciali cf. Gaius* I § 119: 'is qui mancipio accipit, aes tenens ita dicit: hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio isque mihi emptus esto hoc aere aeneaque libra' 159 mancipiat δ mancipat *cett.′* ς″ *Pph.′* mancipit *g*, *Hor.* mancupat *scripsisse putauerim* 160 uilicus *E F* λ (ν π′*a*) *Pph. schol.* ν uillicus δ′ ς′ *Pf. schol. r* orbi *E* ς″ *Pf.* orbii *F* λ′ δ′ (*v*) o. *Pph.* 'oruius' *Porph. in interpret.*

161 daturus *E* (β′ σ *a g l* 2 *r* 1 *v*) *schol. Barc.* daturǎs *F* daturas λ′ δ′ (ν π′*r* 2 *et* 4 *Bland.*) *Bentl.* 162 sentis λ 1 *aut pr. y* sentit *cett.′* ς″ senti *I. H. Vossius*

pullos, oua, cadum temeti: nempe modo isto
paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis
aut etiam supra nummorum milibus emptum.
quid refert, uiuas numerato nuper an olim?
emptor Aricini quoniam Veientis et arui
emptum cenat holus, quamuis aliter putat; emptis
sub noctem gelidam lignis calefactat aenum;
sed uocat usque suum, qua populus adsita certis
limitibus uicina refugit iurgia: tamquam
sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horae
nunc prece, nunc pretio, nunc ui, nunc morte suprema

TESTIMONIA.

169 cf. ecbasis captiui u. 1212: 'sub noctem gelidumque foco calefactat amicum' 170 sq. 'qua — iurgia' Seruius ad Aen. VI 603 glossarium Mai [classic. auct. VIII 54] 'populus — iurgia' glossarium Mai [classic. auct. VIII 436] 'et populus — limitibus' glossarium Mai [classic. auct. VIII 522] 170 'qua populus adsita surgit' Agroetius p. 2274 P. 172—177: 'Non proprium — horrea' florileg. Nostradam. 172—174 Willelmus uita s. Thomae [Giles. II 325]: 'nil proprium dicens quod puncto mobilis horae — iura' 173 cf. Ouid. fast. II 806: 'nec prece nec pretio nec mouet ille minis'

VARIA LECTIO.

163 isto] sto *Lachmannus ad Lucret. p.* 197 usus *uel* uti *Lehrsius*

164 mercaris *E a. ras. et corr.* 165 numorum δ′ milibus Ω″ ς′ millibus π′ *a a. ras. g* epmtum ψ 167 arcini δ′ quoniam Ω″ ς″ (*et omn. Bland.*) *Cruquius* quondam ψ *superscr.* (*v*) *y* [π 2 *Basil.* I, *Cruquii Mart.*, *Montepessul. Parisini* 7976. 8214 *ab alt. m.* 8216 *corr. Sorbonens.* 1 *Vindobon.*] quando *y* (?) quidam *y* [*Montep. uar.*]

168 Emptum Ω″ ς″ *Pf.* Emptor σ *g pr. y* cenat *E* δ *corr.* (β′ *d g v*) cenet δ *pr.* caenat *F* λ′ holus Ω″ ς′ (*et Fran.*) h. *Pph.* olus *y* [β *Nostradam.*] *Pf.* putat Ω″ ς″ putet *v* 169 *lignis calefactat E* aenum] eniunn λ, *recte l* 170 Sed Ω″ ς″ quia *E* 1 qua *cett.*″ ς′ *Pph.*′ quod π′ quoad *r* 1 adsita Ω″ ς″ *cons. Pph.*′ assita *v glossar. Mai* 171 Limmibus λ refugit Ω″ ς′ (*et* β) *Seruius glossarium Mai duobus locis* 'qua populus . . . indicat fines certos et uicinorum iurgia uitare f.' *Porph.*′ refigit *v y* [*Basil.* I *a* 1. *m. Fran.*] *Bentleius* refligit *Holderus* refringit *Horkelius* refutat *Ribbeckius* refixit *Lehrsius sed cf. Ter. Andr.* 766. iurgia] uirga *E* 1 tanq *E* (*g v*) tamquam *cett.*″ ς″ 172 quicquam Ω″ ς″ *flor. Nostr.* quitquam *g* orae *E* 1 173 precio *E* λ morte suprema Ω″ *floril. Nostrad. Willelmus cons.* ς″ sorte suprema ω *sed cf. serm.* I 7 13: 'ultima . . .

permutet dominos et cedat in altera iura.
sic quia perpetuus nulli datur usus et heres
heredem alterius uelut unda superuenit undam,
quid uici prosunt aut horrea? quidue Calabris
saltibus adiecti Lucani, si metit Orcus
grandia cum paruis, non exorabilis auro?
gemmas marmor ebur Tyrrhena sigilla tabellas
argentum uestes Gaetulo murice tinctas
sunt qui non habeant, est qui non curat habere.
cur alter fratrum cessare et ludere et ungui
praeferat Herodis palmetis pinguibus, alter
diues et inportunus ad umbram lucis ab ortu
siluestrem flammis et ferro mitiget agrum,
scit Genius, natale comes qui temperat astrum,

TESTIMONIA.

uu. 178—186: 'si metit — agrum' florileg. Nostrad. 184 Priscianus instit. VI 11, 61

VARIA LECTIO.

mors' *Sil. It.* V 416 *sq.*: 'morte suprema' *Boet. de phil. consol.* II 7: 'morte suprema' 174 Pmut& *E* 1 Permutat *flor. Nostr.* domos *E* 1 *aut pr.* cedet *F λ* caedet *l* cedat *cett.' ς''* cẹdat *ν* cedit *flor. Nostr.* 175 Nulli p: rerum datur *flor. Nostr.* Sic *g y* [*Par.* 8214] sic Si[c] *E y* [*Mell.*] Si *v* Si *F λ' δ' ς'' Pph.' Porph.' Fea* Sed *ν y* quia *Ω ς''* qua *d* 1 *l* 1 *Pph.'* nuli *λ* hęres *δ'* 176 Heredē//, *lin. ab alt. m. E* alternis *y Bentl.* uelut *δ* 177 uici] uites *Canterus fretus Porphyr. olim uolg. falsa lectione* 'uineis' *pro* 'uicis' *quod codd. testantur* ꝓsunt, ꝓ *in ras.*, *δ* horrea, *interpung. Doederl.* 178 emetit *Pph.* *uu.* 180—182 *del. Lehrsius* 180 tyrrhena *E* (*g*) *Pf.* tyrrena *F λ'* tirrena *δ'* 181 uestes *Ω'' ς'' florileg. Nostrad.* g&ulo *E Pph.* getulo *F λ'* getulo *δ* 182 curat *Ω'' ς'' florileg. Nostradam. Bentleius* curet *y* [3 *codd. Valarti* (?)] ω *uu.* 183—189 *post* I 12, 11 *ponit Ribbeckius* 183 fratrum] frater *δ'y* [*Gron.*] *opp. Pph. Porph.' flor. Nostr.* ungui *Ω'' ς''* ungi *σ Pf. florileg. Nostradam.* 184 Preferat *E λ' δ'* Prefert *florileg. Nostradam.* polmetis *E pr.* 185 Dirus *Bardilius opp. florileg. Nostradam.* et] *omis. E pr. λ* inportunus *E F λ δ* 1 (*ν σ a v et β*) *Pph. florileg. Nostradam.* importunus *δ* 2 (*π' d g l r et Fran.*) *Pf.* 186 mittiget *β'* mitigat *floril. Nostrad.* 187 geu' *E* temperet[ta] *v* *u.* 188 *post u.* 189 *E pr.*

naturae deus humanae, mortalis in unum
quodque caput, uoltu mutabilis, albus et ater.
utar et ex modico quantum res poscet aceruo
tollam, nec metuam quid de me iudicet heres,
quod non plura datis inuenerit; et tamen idem
scire uolam, quantum simplex hilarisque nepoti
discrepet et quantum discordet parcus auaro.
distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumptum
inuitus facias neque plura parare labores,
ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
pauperies inmunda domus procul absit: ego utrum

TESTIMONIA.

189 'albus et ater' florilegium Cusan. [cod. saec. XII] uu. 190—196 florileg. Nostradam. 190 iam schol. Γ confert Pers. 6, 22: 'utar ego, utar' 197 glossarium Mai [classic. auct. VIII 23]: 'unde Horatius in epistolarum libro: ac potius festis puer ut quinquatribus'. idem [classic. auct. VIII 487]: 'unde Horatius in epistolis: an potius puer festis quinquatribus' schol. Lucan. Berolin. I 254: 'instituerunt sacrificia Mineruae per quinque dies, quos Horatius uocat quinquatria' uu. 198—213 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

188 *comma non ante* 'mortalis', *sed post* 'mortalis' *pon. Doederlinus opp. codd.* mortalis] immortalis *Hartungius de Romanorum religione* I 34 mortalium *Schoemannus* fatalis *Ribbeckius* 189 uoltu *F λ' δ' y* [*Gronou.*] uultu *E ς'' Pph.'* motabilis *E* alter *d pr.? y* [*Lips. et supplementum codicis γ*] 190 e modico *florileg. Nostradam.* poscet *Ω'' ς'' flor. Nostr.* poscit *σ* possit *Pph.' Porph.'* 191 tollam] Tolā *λ* 192 Quot *φ* quod nou] Quid *E* 1

193 *REDIT D; Ω'' = D E F λ' (λ l) δ' (δ d); ς'' = aut omnes codd. β' (β Fran.) ν π' (π Lips.) σ a g r v (d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ a g r v (d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

193 uolam *Ω'' ς'' Pph.' flor. Nostr.* uolo *g* uelim *y* 194 quātū *λ*

195 Dista *E* 1 tua] *om. E* 196 nec *flor. Nostr.* 197 pocius *D* 198 fruatis *E* 199 inmunda *D E F δ' ς' (et Fran.) flor. Nostr.* immunda *λ' (et β)* Imda *g* domus procul absit *D E F* 2 *λ* 2 *aut corr. δ* 2 (*β' ν σ a g l r v et π* 2 *Lips.*) procul, *omissis* domus *et* absit, *F* 1 *λ* 1 *aut pr. δ'* (*et π* 1) procul domus absit *y* [*cod. coll. Trin.*] *ω flor. Nostr. Stallbaumius* modo procul absit *I. M. Gesnerus probante*

naue ferar magna an parua, ferar unus et idem.
non agimur tumidis uelis Aquilone secundo:
non tamen aduersis aetatem ducimus Austris,
uiribus, ingenio, specie, uirtute, loco, re
extremi primorum, extremis usque priores.
non es auarus: abi! quid? cetera iam simul isto

VARIA LECTIO.

Ω″ = D E F λ′ (λ l) δ′ (δ d); ς″ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) v π′ (π Lips.) σ a g r v (d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. v σ a g r v (d l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

Meinek.: procul procul absit *y* [1 *cod. Pulmanni*] *Bentleius cui plurimi adstipulantes praetulerunt istam repetitionem nimis hic tragicam uel ut cum Gesnero loquamur paratragicam* domo procul absit *y* [1 *cod. Feae et* 1 *Pulmanni*] domu procul absit *coni. apud Lambinum* domo ut procul absit *Apitzius* modo ut procul absit *Kuschelius* mihi procul absit *Düntzerus* penus procul absit *Schneebergerus* tamen procul absit *Lucianus Müllerus* procul, precor, absit *Bentlei suspicio. si in lectione optimis libris tradita stamus, sententia huius loci non discrepat cum altera scriptura:* 'domu procul' *quam propter codicum auctoritatem repudiauimus. domus autem genetiuo casu accipiendum est, nec uero, quod Doeringius fecit, nominatiuo; et hoc, ni fallor, uoluit Flaccus: odi domum inmunda egestate laborantem, procul absit a mea domo inportuna pauperies cf. c.* III 16, 36. *Statius s.* III 4, 33—35: 'tu sordida tecta iugumque seruitii uulgare feres? procul absit: ego isti, quem meruit, formae dominum dabo' asit *g pr.* 200 magna an parua] parua an magna *florileg. Nostradam.* 202 aduersis *Ω″ ς″ Pf. floril. Nostr.* auersis *λ corr. y* astris *E* astris *y recte etiam floril. Nostrad.* 203 ingenio *Ω″ ς″ Pph.′ florileg. Nostrad.* ingenua *y* [1 *Bland.*] ingenita *y* [1 *Bland.*: '*V autem totus ad finem huius epistolae partim oblitteratus est partim lacer' Cruqu.*] loco, re] colore *F λ′ δ′* (*π′* 1) 204 extrem' usque *E* 1 205 abi. quid *D in loco raso post* auarus *codd. partim colon uel comma* (*E λ* [2 ?] *v d l r Barc.*) *partim interrogationis signum ponunt* (*δ Basil.* I *Bruxell. Lips. Valent. Voss.*) *partim non distingunt* (*D F Fran.*): *post* abi *interp. omnes codd. de quibus notauimus* (*D E F λ* [2 ?] *δ′ v a l r Barcin. Basil.* I *Bruxell. Fran. Lips. Val. Voss.*); *post* quid *partim interpungunt* (*E F λ′ v d Barc. Basil.* I *Fran. Bruxell. Valent. Voss.*) *partim non* (*δ a Lips.*) [non es auarus? abi. quid cetera? iam simul isto cum uitio fuge: rite caret 2 *Bland.*: quod cetera iam simul isto cum uitio fuge. 2 *Bland.*] *schol. Γ*: 'Quid inde, si non es auarus? numquid idcirco cum isto uitio recesserunt omnia uitia? non' *Porph.′*: 'scimus te non esse auarum; uade securus de hoc ipso; sed

cum uitio fugere? caret tibi pectus inani
ambitione? caret mortis formidine et ira?
somnia, terrores, magicos, miracula, sagas,
nocturnos lemures portentaque Thessala rides?
natalis grate numeras? ignoscis amicis?
lenior et melior fis accedente senecta?
quid te exempta iuuat spinis de pluribus una?
uiuere si recte nescis, decede peritis.
lusisti satis, edisti satis atque bibisti:

TESTIMONIA.

208 glossarium Mai [classic. auct. VIII p. 519] 210 sq. cf. Pers. 5, 109 sq.: 'es modicus uoti presso lare? dulcis amicis? e. q. s.' uid. ad art. poet. 43 210 'natalis — numeras' Seruius ad eclog. 3, 76 212 sq. florilegium Paris. 8069 212 cf. ecbasis captiui u. 1215: 'ericium uafrum seruis de pluribus unum' et simil. u. 709 214 huc (et ad epist. I 10, 49 et c. III 29, 43) respexisse uideatur qui carmen illud fecit marmori insculptum quod edidit Bonad. carm. ex ant. lap. II p. 536: 'uixi, edi atque bibi, lucro merus atque popino: haec mihi quot curis uita peracta fuit! qui legis haec diuae bona uerba precare Vacunae, nunc saltem uacuo donet ut esse mihi'

VARIA LECTIO.

quid prodest auarum te non esse, si in ceteris haeres uitiis (caeteris heres intus *Porf.*) ac teneris?' 'quid cetera (cet: *Porf.*) iam simul] sic pronuntiandum est, ut intellegatur (intellig: *Porf.*) non fugisse alia uitia (uicia *Porf.*)' *Pph.' Porph.'* ia cetera sit *g* caetera *D F* δ 2 iam *Ω'' ς'' Pph.'* num *y floríleg. Nostradam. Muretus* dum *Chabotius* 206 uicio *D E λ* fugere *D F λ' δ'* 1 (*π' v*; fuge re *r*) *Porph.' schol. Γ floríleg. Nostradam.* fuge · rite *E ψ* 2 *δ'* 2 (*β' v a g r* 2 *et* 4 *Bland.*; fugę rite *σ*) fugere *rite* car& pectus *y* [*Gronou.*] rites ł cal& *λ superscr.* tibi *om. g in lacuna* *u.* 207 *om. δ' pr. y* [*Bamb. pr. Barc.* 1] 207 Ambicione *D* et ira] dirae *Spengelius* 209 potenta *δ'* 1 thesalla *F* thessalla *λ a. ras.* thersala *E*

210 Natalis *D* (*v a*) *y* [*π Bruxell. Valentian.* 1] *Seruius* Natales *cett.'' ς' Pph.' floríleg. Nostrad.* fataleis *y* [*codd. Mart. et Silu. apud Cruqu.* (?)] gratę *δ'* numertis *E* 1 *aut pr.* 211 sis *E λ'* (*β'*) *opp. etiam floríleg. Nostradam.* accendente *δ y* 212 exepta *D* 1 exemptaį *λ* iuuit *D* iuuat *cett.'' ς'' Pf. flor. Nostr.* uiuat *d pr. om. v pr. Porph.' interpr.*: 'quid prodest, inquit, uno ergo (ego *Porph.*) te carere uitio, a tam multis possessum?' leuat *y* [*Bamberg.* 3 *Bland.* 1 *cod. Feae*] L. *Pph. cf. serm.* I 1, 41 *et Persius s.* 2, 62: 'quid iunat?' *u.* 213 *delet Lehrsius* 213 recte nescis *Ω'' ς'' Pph.' floríleg. Nostradam.* nescis recte *v* decaede *λ'*

tempus abire tibi est, ne potum largius aequo
rideat et pulset lasciua decentius aetas'.

TESTIMONIA.

215 cf. Statius s. II 2, 127 sqq.: 'dubium quem non in turbine rerum deprendet suprema dies; sed abire paratum ac plenum uita'

VARIA LECTIO.

215 equo *λ* 216 Redeat *E* 1 *aut pr.* pulset] plaudat *y* [1 *Bland. uar.*] decenti *V S E* decentius *cett.*" *Pph.' Porph.' schol. Γ cons.* ς" licentius *v* (*et π* 2 *uar.*) *y prob. Barthio repugn. Bentleio qui confert c.* III 15, 7—9 *et Iuuenal.* 11, 201 *sq.*: 'spectent iuuenes, quos clamor et audax sponsio, quos cultae decet adsedisse puellae' *et uid. art. poet.* 106 *sq.*: 'decent . . . ludentem lasciua . . . dicta' frequentius *Nic. Heinsius* etas *φ* *post u.* 216 *in codd. D E F λ" δ'* (*v π' a r v et β*) *secuntur serm.* I 1 *sqq.*; *σ Porph.' finiunt; in y* [*Fran.*] *sequitur uita Horati*

Q · HORATII · FLACCI · EPISTOLARVM · (EPLARV̄ *F*) LIBER · SECVNDVS · EXPLICIT ·: *E F λ δ'* (*a*) FINIUNT LIBRI EPLARUM QUINTI · FLACCI · HORATII · *v*

Q. HORATI FLACCI

DE ARTE POETICA

LIBER

Humano capiti ceruicem pictor equinam

TESTIMONIA.

DE ARTE POETICA. 1—4 Quintilianus instit. VIII 3, 60: 'id enim tale monstrum, quale Horatius in prima parte libri de arte poetica fingit: humano capiti — uelit et cetera ex diuersis naturis subiciat' cf. Ioannes Saresberiensis policr. II 18: 'disiuncta coniungit, ut si humano capiti ceruicem iungat equinam uarias inducens undique plumas, ut iuxta poetam turpiter atrum desinat in piscem mulier formosa superne'. Petrus Cluniacensis epist. I 16 [biblioth. Cluniacens. ed. Marrier. p. 637[c]]: 'ne forte iuxta poetam humano capiti ceruicem pictor equinam iungere uidearis, et mulierem formosam superne in atrum piscem desinere cogas' 1 sq. Petrus Cluniacensis epist. IIII 17 [biblioth.

VARIA LECTIO.

Q · HORTI FLCO D ARTE RETI INCP *γ* POETICA ORATII INCIP *B fol.* 182 [v] ·L· FLACCI HORATII LIBER CARMINŪ · IIII · ‖ EXPLICIT · INCIPIT DE ARTE POETICA *C* Q · (*om. δ*) HORATII FLACCI CARMINV̄ LIBER IIII EXPLICIT ‖ INCIPIT DE ARTE POETICA *φ δ* (*a*) *cons. β′*, ‖ INCIPIT EIVSDEM LIBER (*om. ψ λ*) DE ARTE POETICA (*add.* LIBER *ψ*) *ψ λ′u cons. r* POETICUS LIBER *σ* INCIPIT LIBER HORATII FLACCI DE ARTE POETICA *υ* INCIPIT DE ARTE POETICA ‖ FINIT DE CENTUM GENE ‖ RIBVS ME TRORVM *y* [*Lips. post carminum libr.* IIII.]: *inscriptionem omis. ν τ* *ut omnes quos nouimus codices praeter Zulichemianum etiam V post carmina hunc librum exhibuit; in Zulichemiano post carm. saec. legimus: post epistulas primus locauit H. Stephanus.* Oratius (*omis. florileg. Nostradam.*) in poetria *florilegia Paris.* 8818[a] *et Nostradam.* Incipit liber poeterie *y* [*Parisin.* 8219] 'hunc librum qui inscribitur de arte poetica . . .' *Porph.*' 'In hoc libro est intentio Oratium tractare de arte poetica' *tractat. Vindobon.* 'librum de arte poetica' *primus laudat Quintilianus* [*instit.* VIII 3, 60], *epistulis accenset Charisius* [*p.* 202. 204 *K.*]; *ceterum idem* [*p.* 202 *K.*] *Q. Terenti Scauri commentarios* 'in artem poeticam' *commemorat; totum librum Horatio abiudicabat Harduinus; A. Riccobonius D. Heinsius L. Desprezius P. A. Petrinius Bouhierus Peerlkampus miras hic sibi luxationes finxerunt, de quibus omnibus uide Gruppei Minoem p.* 225—228; *eandem uiam nuper ingressi sunt Ribbeckius ac Lehrsius*

Ω′ = omnes codd. γ B C F λ′ (*λ l*) *δ u; ς″ = aut omnes codd. β′* (*β Fran.*) *ν π′* (*π Lips.*) *σ τ a r υ* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omn. codd. ν σ τ a r υ* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

1 Humano *δ* capiti] pectori *B pr.* pectore qnā *B*

iungere si uelit et uarias inducere plumas
undique conlatis membris, ut turpiter atrum
desinat in piscem mulier formosa superne:
spectatum admissi risum teneatis amici?
credite, Pisones, isti tabulae fore librum
persimilem cuius uelut aegri somnia uanae
fingentur species, ut nec pes nec caput uni

TESTIMONIA.

Cluniac. p. 816[b]] et legis Sarracenorum synops. p. 1113[c]: 'et sic undique monstruosus, ut ille ait, humano capiti ceruicem equinam (equinam ceru: epist. IIII 17) et plumas auium copulat' Symmachus epist. I 4: 'haud ita Flaccus tuus praecepit in illis poeticae artis edictis, quorum hoc memini esse principium: ne humano capiti ceruix equina iungatur' 2 cf. Prudentius contra Symmachum II 59 sq.: 'desine terga hominis plumis obducere; frustra fertur auis mulier magnusque eadem dea uultur' 3 sq. 8 sq. cf. Ioannes Saresberiensis policr. II 15: 'phantasma, quum rerum ignotae uidentur species . . . a natura discrepantes, ut si forte nec pes nec caput uni reddatur formae, dum tetrum desinit in piscem mulier formosa superne' 4 'faciem formosa superne' schol. Lucan. VIIII 317 7—9 'uelut aegri somnia uanas fingentis species, ut — formae' Ioannes Saresberiensis policr. VII 12

VARIA LECTIO.

u. 2 *omis. B* 2 plunas Ω′ ς″ *tractat. Vindobon. Petrus Cluniacens.* pennas *y* [*Bentlei Regius*] *natum ex gloss. Γ; gloss. Γ:* 'inducere plumas] id est inponere pennas . . .' formas *coni. Bisciola ac Bentleius* partes *Apitzius*, *sed uide Spengelium philol.* XVIII 94 *sq. et Prudentium contra Symmachum* II 57: 'desine, si pudor est, gentilis ineptia, tandem res incorporeas simulatis fingere membris: desine terga hominis plumis obducere: frustra fertur auis mulier magnusque eadem dea uultur' 3 conlatis *B C F λ pr. aut* 1 δ (*τ a et π*) collatis *γ u λ corr.* 1 *aut* 2 ς′ (*et Lips.*) *tractat. Vind.* collectis *υ y* menbris *λ u* (*τ r υ*) membris *cett.* ς″ *ut* pĩ δ ut] aut *Sanadonus* atrum] hirtum *Goerlitzius opp. tract. Vind.* 3 *sq.* atrum . . . piscem] atram . . . pristin *coni. Gronou. pater et N. Heinsius opp. tractat. Vindobon.* 4 piscem Ω′ ς″ pristin *y* [*cod. Hellerianus*] *natum ex gloss.*: *gloss. Γ:* 'in piscem] id est beluam marinam hoc est in pistricem' supernae *BC* δ 1 5 missi *BC* admissi *cett.′* ς′ (*cons. Lips.*) ammissi *y* [*π*] teneatis? amici, credite, *disting. Marklandus opp. Porph.′ Acr.* 6 pisonis *F* δ 1 (*τ pr. l* 1 *et π*) pissonis (o supra) *λ* 7 cui *λ* uelud *u* aegri *C F λ′* δ (*ν σ r τ* 2 *et* 3 *Bland.*) egri *γ u* (*υ p. ras. cons. β′ π′ τ* 1) *tract. Vind.* aegris *B* (*a a. ras. et* 1 *Bland.*) egris *υ a. ras. y* [*Montepessulan.*] *et* 'egrotantibus' *et* 'egri' *gloss. Γ in confusa adnotatione: cf. Persius s.* 3, 83: 'aegroti ueteris meditantes somnia' sonnia *u* 8 Fingenter δ 1 Funguntur *B* Finguntur *ψ corr.* (*υ uar.*) *y tractat. Vindobon.* Fingentur *cett.′* ς′ (*et π; Fringent Lips.*) speties *γ u*

reddatur formae. 'pictoribus atque poetis
quidlibet audendi semper fuit aequa potestas'.
scimus, et hanc ueniam petimusque damusque uicissim;
sed non ut placidis coeant inmitia, non ut
serpentes auibus geminentur, tigribus agni.
inceptis grauibus plerumque et magna professis
purpureus, late qui splendeat, unus et alter
adsuitur pannus, cum lucus et ara Dianae
et properantis aquae per amoenos ambitus agros
aut flumen Rhenum aut pluuius describitur arcus;
sed nunc non erat his locus. et fortasse cupressum
scis simulare: quid hoc, si fractis enatat expes

TESTIMONIA.

9 sq. 'pictoribus — potestas' Venantius Fortunatus V 4 p. 170 florileg. Nostradam. cf. Lucian. imag. 18: '*παλαιὸς οὗτος ὁ λόγος, ἀνευθύνους εἶναι καὶ ποιητὰς καὶ γραφέας*' 11 'ueniam' et 13 'geminentur' incerti exc. arg. gr. § 26 p. 207 Eichenf. et Endl. 15 sq. 'purpureus — pannus' Seruius ad Aen. X 653 florileg. Nostradam. Caesarius vita s. Engelberti ed. Boehm. II p. 295 cf. Apollin. Sidonius epist. post c. 22: 'ut lyricus Flaccus in artis poeticae uolumine praecipit, multis isdemque purpureis locorum communium pannis semel inchoatas materias decenter extendit' 18 Porph.' ad c. IIII 4, 38 annales Stadenses a. 1224 [Pertz. XVI p. 358] 19—22 om. 'si — pingitur' florileg. Nostradam. 20 sq. huc respexisse uideatur Persius 1, 88 sq.: 'cantas cum fracta te in trabe pictum ex umero portes' 20 'exspes' incerti excerpta argumenti grammatici § 26 p. 207 Eichenf. et Endlich.

VARIA LECTIO.

9 forme *γ φ* pictoribus — potestas] ***subiectionem esse putat Baxterus*** 10 Quidlibet *Ω′ ς′ (et Lips.) flor. Nostr.* Quodlibet *y* [*π* 1] ***Pph.′*** Quaelibet *Venantius Fortunatus* Scilicet *Peerlkampus* audiendi *B* 12 S, *C* inmitia *C F δ (ν τ)* ĩmitia *B* immitia *γ* ***λ′ u (β′ σ r v cons. π′)***; *a non liquet* 13 tygribus *F δ* acni *B* 15 Purpereus *δ* 1 16 Adsuitur *B C F λ′ δ (ν a) Pph.* Assuitur ***γ λ*** *corr.* ***u*** *ς″ Pf. florileg. Nostradam.* diane *ψ* 17 et] Aut *σ* amȩnos *u* 18 rhenum *γ B C δ λ′* 2 *ς′ (et Lips.) Porph.′ ad c.* IIII 4, 38 renum (h *suprascr.*) *λ (l* 2) *Pf.* renum *F λ′ (et π)* rheni *u y* reni *v y* ***Albertus*** rhenus *y* [*Sorbonens.*] 'non dixit genere masculino Rhenus, sed neutro hoc Rhenum . . .' *Porph.′ ad h. u. cons. Acr. item genus neutrum testatur Porph.′ ad c.* IIII 4, 38 aut fluuius *F* 1 *λ′* 1 *δ* 1 *(τ pr. et π) Porph. ad c.* IIII 4, 38 aut pluuius *cett. F* 2 *λ′* 2 *ς′ (et Lips.) Porf. ad c.* IIII 4, 38 19 Sed *Ω′ ς″* n̄ nc̄ *B* nec non *flor. Nostr.* 20 similare *B y* simulare *cett.′ ς″ Pph.′ Diomed. tractat. Vindob. flor. Nostr.* quid hoc, si, ut fractis innatet exspes nauibus, aere dato quis pin-

nauibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit
institui: currente rota cur urceus exit?
denique sit quiduis simplex dumtaxat et unum.
maxima pars uatum, pater et iuuenes patre digni,
decipimur specie recti: breuis esse laboro,
obscurus fio; sectantem leuia nerui

TESTIMONIA.

21 sq. 'amphora — exit?' Hieronym. ep. ad Marcellam 27, 3 flor. Paris. 8069 floril. Cusanum C. 14. annales s. Disibodi a. 1090 [Pertz. XVII p. 12] chronic. a. 1150 [Pertz. VIII p. 246] cf. Hieronymus epist. 107 ad Laetam 3: 'paene lapsus sum ad aliam materiam et currente rota, dum urceum facere cogito, amphoram finxit manus'. Apollinaris Sidonius epist. VIIII 16: 'secundum regulas Flacci ubi amphora coepit institui urceus potius exisse uideatur'. Regino Prumiensis de harmonica institutione 17 [I p. 244 Gerbert.]: 'currente rota amphora cepit institui: cur urceus exit?' 23 cf. ecbasis captiui uu. 719 sq. 'fiat uelle tuum, simplex dumtaxat et unum, sit fixum quod uis, sit uiuax gratia nobis' uu. 25—31 florileg. Nostradam. 25 sq. 'cui contraria est ea, qua fit ex uicino transitus ad diuersa ut similia: breuis esse laboro, obscurus fio et quae secuntur' Quintil. VIIII 3, 65 idemque VIII 3, 82: 'βραχυλογίαν male imitantes sequitur obscuritas' cf. Ausonius epist. 19 post u. 10 p. 267 Bipont.: 'iucundissimum poema . . . in epitomen coegisti tanta elegantia, solus ut mihi uideare assecutus, quod contra rerum naturam est, breuitas ut obscura non esset'

VARIA LECTIO.

gitur *Peerlkampus* quid] qđ = quod *C* expes *B C λ δ* 1 *u pr.* (*σ et π Lips.* 2) *tractat. Vindobon.* exspes *γ u corr. δ* 2 (*ν τ* 2 *υ et β*) expers *F δ* 1 *ut uid. λ uar.* (*τ* 1 *ut uid. l r* 1 *et π Fran.* 1) *a non liqu.* (exspres *Lips.* 1) 21 pinguitur *ψ* (*r* 1 *ut uid.*) *y* Anfora *flor. Cus.* cepit *u* cępit *F* 22 *non post* institui, *sed post* rota *interpung. y ω* [*Lips.* 1498] *Doederlinus opp. florileg. Cusan.*
uu. 23—31 *del. Gruppeus* 23 sit] *omis. B* quiduis *Bentl.* quid uis *ψ corr.* (*r* 2 *in marg.*) quod uis *γ B C F λ′ u* (*β′ ν σ r* 1 *ut uid. υ*) quoduis *δ* (*π′ τ a r* 2) duntaxat *B* dumtaxat *uel* dum taxat *cett.′ tractat. Vindobon. item inscript. aeui Augustani* [*Orell.* 6428] *Traiani* [*Orell.* 6857] *Deciani* [*Orell.* 5534] 25 specie (spetie *γ u*) recti *Ω′ ς″ tractat. Vindob. flor. Nostr.* recti specie *τ* 26 leuia *Ω′ ς″ Porph.′ Acr. tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* lenia *y* [*2 codd. Parisini* (?) *cod. Achillis Statii*] *Bentleius Peerlkampus Stallbaumius alii; ceterum ipse Bentleius in curis nouissimis rursus praetulit* leuia, *quod rectissime interpretatur Ramler* [*Dichtkunst des Horaz*[2] *p.* 19]: 'ein Autor, der zu sehr feilt, zu sehr poliert, nützt sein Werk ab und benimmt ihm die Nerven' *cf. epist.* II 1, 51: 'leuiter] leniter' *υ et Iacobi disputationem de usu uocabulorum leuis et lenis apud poetas Latinos, Numburg.* 1836 *p.* 17

deficiunt animique; professus grandia turget;
serpit humi tutus nimium timidusque procellae;
qui uariare cupit rem prodigialiter unam,
delphinum siluis adpingit, fluctibus aprum.
in uitium ducit culpae fuga, si caret arte.
Aemilium circa ludum faber imus et unguis
exprimet et mollis imitabitur aere capillos,
infelix operis summa, quia ponere totum
nesciet: hunc ego me, siquid componere curem,
non magis esse uelim, quam naso uiuere prauo,

TESTIMONIA.

30 cf. uita Benedicti abbatis Clusensis prolog. [Pertz. XIIII = XII p. 197]: 'sed ne iam uidear delfinum siluis appingere, fluctibus aprum' 32—37 Ioannes Saresberiensis policr. prolog. l. VI 32 'Aemilium ludum' et 35 'hunc' incerti exc. arg. gr. § 51 p. 210 Eichenf. et Endl. 33 'et — capillos' Seruius ad Aen. VI 848

VARIA LECTIO.

ur
27 ///get *λ; turget l* turget *τ* 28 tutus *r y* cautus *Peerlkampus opp. Ω' ς'' tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* timusq, *C* 29 unam *Ω' ς'' Pph.' tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* una *Praedicowius* 30 Delfinū *F* Delfianū *B* adpingit *γ F λ' δ (ν a υ et π) tractat. Vindobon.* appingit *C u ς'* (*et Lips.*) *florileg. Nostrad.*
v
appingit *B* *u.* 31 *del. Ribbeckius* 31 In uitum *γ* (l supra) culpę ducit *u y* ducit culpae *cett.' ς'' cons. flor. Nostr.* 32 Aemeliū *C* Aemi//lium *λ* fabrum *Cuninghamus* *imus δ* imus *cett.' Pph. Porph. Acr. tractat. Vindobon.* 'his demonstrat aerarium fuisse fabrum imum (Vnus *Porf.*) hoc est in angulo ludi tabernam habentem' *Porph.'* unus *r* 1 *ut uid.* (*sed cf. uar. lect. u.* 152) *y* [*3 codd. Bentlei 6 Feae aliquot Marcilii et Valarti*] *Pf. Ioannes Saresberiensis Bentleius* (faber, unus *Bentl.*) *cum plerisque qui post eum Hor. ediderunt: at nolim Horatio intra decem uersus uocabulum* unus *ter imputare; imum contrarium esse existimo summo siue optimo;* inritus *Horkelius* fabri manus *Peerlkampus* unguis *γ* 1 *B* (*π' a cons. r*) ungues *cett.' ς''* *u.* 33 *omis. τ* 1 *aut pr., add. ab altera manu in marg. τ* 33 mollis *γ* 1 *B C λ' δ (π' a) y* molles *F u γ* 2 *ς'* aere] arte *Wernsdorfius ad Lucil. Aetn.* 589 *post u.* 33 *uersum excidisse putat Lehrsius* 34 operis, summa, *interp. Bentl.* suma *δ* 1 quia] q *B* 35 Nescit
1 hunc
B Nesc& *C* Nesciet *cett.' ς'* Nesciat *β'* 1 *σ pr.* ///// *λ* egomet *F a. ras. δ* 1 (*τ r* 1 *υ*) conponere *F λ u* (*ν r et β*) componere *cett. ς'* (*et Fran.*) curę *B* 36 naso uiuere p: *Ω' ς'' Io. Saresber.* prauo uiuere naso *y ω* p//rauo *λ* *prauo δ* prauo *cett. ς'* (*et Lips.*) *Io. Sar.*

[illegible]

[illegible] 41 [illegible] 42 [illegible] *tractat.* *Vindobon.* [illegible] haud [illegible] *Quod metam* [illegible]: 'aut ego fallor' 43 ut Aut [illegible] et *Fran.*, *opp. tract. Vind.* iamnodicat y non debentia y [illegible] *p. ras.*, *in Peerlkampus* dici dī = dicit B post dicat *interpungit Bentl.*; *plerique cum Lambino* post dici *distinguunt*: [illegible] *cf. Pers. s. 5, 109 sq.*: 'es modicus uoti? presso lare? dulcis amicis? iam nunc astringas, iam nunc granaria laxes?'

44 [illegible] *reliqua* *Schneidewinus philol.* X 362 presens $\gamma\ \varphi$ tempore [illegible] *recte*

hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
in uerbis etiam tenuis cautusque serendis
dixeris egregie, notum si callida uerbum
reddiderit iunctura *nouom. si forte *necessest,
indiciis monstrare recentibus abdita rerum,
fingere cinctutis non exaudita Cethegis
continget dabiturque licentia sumpta pudenter.
et noua fictaque nuper habebunt uerba fidem, si
Graeco fonte cadent parce detorta. quid autem
Caecilio Plautoque dabit Romanus ademptum
Vergilio Varioque? ego cur, adquirere pauca

TESTIMONIA.

45 Seruius ad georg. II 475 ad Aen. IIII 412. 415 uu. 47—51 florileg. Nostradam. 47 sq. 'dixeris — nouum' Priscianus instit. XVIII 12, 101 historia pontificalis 12 [mon. Germ. SS. XX 526] cf. Persius s. 5, 14: 'uerba togae sequeris iunctura callidus acri'

50 schol. Lucan. II 543. glossarium Mai [classic. auct. VIII 130] 'cinctutis' incerti exc. gramm. § 51 p. 210 Eichenf. et Endl. 52 sq. 'et — detorta' Seruius uolgatus ad Aen. IIII 34 55 sq. 'ego — inuideor' Priscianus instit. XVIII 18, 138

VARIA LECTIO.

u. 45 *post u.* 46 *ponunt Bentleius et post hunc plerique*, *repugnante Spengelio philol.* XVIII 96 *et opp. Acr. tractat. Vindobon.; Horatio abiudicat u.* 45 *Hammersteinius* 45 spernet *B C* spernat *cett.'* ς'' sperat *r* 1 47 Dixerit *B opp. tract. Vind.* egreie *C* 48 nouum *Ω'* ς'' *τ in ras.* necesse, *om.* est *a* necesse e ẽ *σ* 49 Iuditiis *u* monstrare *Ω'* ς'' *tract. Vind. flor. Nostr.* formare *Pf.* forma *Pph.* rerum *B C* (*a* 1 *ut uid.*) *y* [*Mellic.* 1 *Zulich. alii*] *flor. Nostr.* rerum et *γ F λ' δ u* ς'' (*et omn. Cruqu.*) *tract. Vind.*

50 cintutis *λ pr. u Pf.* non] nos *B* *post* Cethegis *duo puncta ponit Lambinus* 51 prudenī *δ* 1 (*ν* 1 *υ*) 52 factaque *y* [*G. Fabricii codd.*] *Bentleius opp.* *Ω'* ς'' *Pph.' Acr. tractat. Vind. post u.* 52 *uersum excidisse putat Lehrsius* 53 Graeco *B Pph.'* Greco *cett.'* cadant *γ C* 2 (*ν a r et β*) *Pf. gloss. Γ Seru.* cadent *cett.* (*π' σ τ υ et Fran. omn. Bland.*) *Pph. Acr. interpr.*: 'si . . . translata fuerint' *tractat. Vindobon. Bentleius* cadunt *y* parce] arte (*supra:* to) *B* autem? *interp. Ribbeckius* 54 Cecilio *F λ' δ u* dabit *Ω'* ς'' (*et omn. codd. Cr.*) *tract. Vind.* dabat *y* dedit *y* 'dabit] ꝑ dedit . . .' *gloss. Γ* adeptum *B C* 55 Vergilio *γ* Vigilio *C* Virgilio *cett.'* ς'' uario *γ B C* (*π' a r* 1 *ut uid.*) *Acr. tract. Vind.* uaro *cett.'* ς' adquirere *Ω'* ς' *Pph.' Priscian.* acquirere *τ* (*et Fran.*) ac quirere *σ*

si possum, inuideor, cum lingua Catonis et Enni
sermonem patrium ditauerit et noua rerum
nomina protulerit? licuit semperque licebit
signatum praesente nota producere nomen.
ut siluae foliis pronos mutantur in annos,
prima cadunt: ita uerborum uetus interit aetas,
et iuuenum ritu florent modo nata uigentque.

TESTIMONIA.

56 'ut in arte poetica: inuideor (φ)θονοῦμαι' schol. Γ epist. I 5, 21. 'inuideor' Pseudoaugustinus de grammatica c. 15 58—63: 'Licuit — nostraque' flor. Nostr. 60—62 Diomedes p. 400 K. 'Valerius . . . Horatium dixisse ait: ut siluae flores pronos mutantur in annos et prima cadunt, ita uerborum uetus interit (. . rat' cod.) aetas, et noua iuuenum ritu florent modo nata uigentque (motat augentq; cod.) et rel.' excerpt. ex comm. in Donat. uol. V p. 326 K. ex cod. Lauantino saec. VIIII 60 sq. cf. Hieronymus praefat. ad II. libr. Osee [Vallars. VI p. 54]: 'postquam autem reuersa fuerit terra in terram suam et tam nos qui scribimus, quam eos qui de nobis iudicant, pallida mors [Hor. c. I 4, 13] subtraxerit et alia uenerit generatio primisque foliis uirens silua succreuerit, tunc sine nominum dignitate sola iudicantur ingenia'

62 cf. Terentius Scaurus apud Gainfredum p. 19 [classic. auct. ed. Mai. V p. 150]: 'postrema aetas mundi ut disciplinam pristini saeculi, ita et sermonem fastidire coepit et noua parere uerba, quae iuuenum ritu florent et uigent'

VARIA LECTIO.

56 possum *Ω′ ς″ Pph.′ Acr. Prisc.* possim *y* ennii *F λ′* hennij *δ* 57 *& noua δ* 58 pretulerit *γ* protulerit *cett.′ ς″* 59 presente *u* producere *Ω′ ς″* (*et omn. Cruqu.*) *gloss. Γ′ florileg. Nostr.* (c *in ras. r*) procudere *y* [*codd. Lambini*, *Statii*, *de Nores*, *Luisini* (?)] *Bentleius* nomen *Ω′ ς″ tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* nummum *Luisinus Bentleius*, *sed cf. Iuuenal. s.* 7, 55 'communi feriat carmen triuiale moneta' 60 ut siluae e foliis, pronos nutant ubi in annos, *Mæhlyus* silue folis *B* folia in siluis *Diomedes opp. Ω′ ς″ tractat. Vindobon.* foliis silue *flor. Nostr.* siluae flores *Valerius* siluis folia *Bentleius at cf. Meinek. praefat. p.* XXXX

pronos] priuos *Bentleius* per nos *floril. Nostrad.* pr: mut:] si commutantur *Hamacherus* noua progignuntur *uel* progenerantur *Prinzius* motantur *C* imitantur *u* mutantur *cett.′ ς″ tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* uiduantur *y* [*Montepessul. uar.*] *coni. Bentleius* nudantur *y* [1 *cod. Fabricii*] *coni. Bentleius* 61 Prima *Ω′ ς″ tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* priua *Bouhierus* prisca *Praedicowius* prona *Hamacherus* poma *Helbigius* aetas] usus *y* [*Gothanus tertius Nostradam.*] 62 uigent *Ω′ ς″ Terent. Scaurus*

debemur morti nos nostraque: siue receptus
terra Neptunus classes Aquilonibus arcet,
regis opus sterilisue *palus diu aptaque remis
uicinas urbes alit et graue sentit aratrum,
seu cursum mutauit iniquom frugibus amnis,

TESTIMONIA.

63—65 Priscianus instit. VI 16, 83 63 'debemur — nostraque' Seruius ad Aen. VIIII 96 florilegium Parisin. 8818ᵃ Hildebertus moral. philos. p. 971 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67. uita Adalberonis c. 11 [Pertz. XIIII ≕ XII p. 134] 63 sq. 'receptus — arcet' Quintilianus instit. VIII 6, 23 65 'Horatius corripuit, ut: sterilisque diu palus aptaque remis' Seruius ad Aen. VI 107. 'sterilisque — remis' idem ad Aen. II 69 et Seruius Honoratus de finalibus 6 p. 452 K.

VARIA LECTIO.

tractat. Vindobon. flor. Nostr. uirent *y* [*Montepessul. uar.* 1 *Vatic.*] *Bentl.* 63 d: m:] mutamur formam *Peerlkampus* Debemur *γ C F λ′ δ u ς″ Pph. Acr. tractat. Vindobon. florileg. Paris.* 8818ᵃ *et Nostradam. Prisciani codex optimus* (*R*) *uita Adalberonis* Debemus *B* (τ ı) *Pf. Prisciani codd. plerique Seruii cod. Reginensis Vincentius* Debemus τ Debentur *Hildebertus; expressum ex Simonid. fragm.* 122 *ed. Bergk.* ³ *p.* 1159: 'θανάτῳ πάντες ὀφειλόμεθα' *Ouid. metam.* X 32: 'omnia debemur uobis (sc. dis inferis)' 64 classes *Ω′ ς″*

65 Regis opus *Ω′ ς″ Acr. tractat. Vindobon.* regium opus *Meinekius: Ouid. fast.* VI 259: 'regis opus placidi quo non metuentius ullum etc.' *Auson. Mosell.* 287—90: 'quis modo Sestiacum pelagus, Nepheleidos Helles aequor, Abydeni freta quis miretur ephebi? quis Chalcedonio constratum ab litore pontum, regis opus magni?' *Acr.:* 'Nam regis opus est admittere terrae mare, paludes deriuare in terra (intra *γ ν*); portus significat autem Lucrinum portum et alios qui manufacti sunt ab Augusto et alia regum opera; hoc est regium opus quod nullus facere potest nisi rex' sterilisue *δ* (*ν τ a υ et π*) *Acr. ut uid. tractat. Vindobon. Bentl.* sterelisue *γ* sterilisque *B C F λ u* (*β′ σ* ı *ut uid. r* ı *et Lips.*) *Pph. Priscianus Seruius Honoratus et Seruius ad Aen.* sterelisque *l Pf.* diu palus *Ω′ ς″ Pf. Seruii cons. Pph.* ('diu paulus' *Pph.*) *testatur Priscianus* palus diu *I. M. Gesnerus prob. Lachmann. mus. Rhen.* III 614 *et ad Lucret. p.* 196 *et L. Müller. de re metr. p.* 308; *in* τ diu *supra u. scriptum est;* palus prius *Bentleius* palus aptataque *Marcilius* palus dudum actaque *Cuninghamus* palus agitataque *idem* palus pulsataque *Marklandus* palus olim *Peerlkampus* apta *Ω′ ς″* acta *y* [1 *cod. Feae*]

67 motauit *C opp. Pph.′* iniquom *C omis. B* iniquum *cett.′ ς″ Pph.′* iniqum *y* [*Bamb.*] annis *u* arnus *y* [*Doruill.*]

doctus iter melius; mortalia facta peribunt:
nedum sermonum stet honos et gratia uiuax.
multa renascentur quae iam cecidere, cadentque
quae nunc sunt in honore uocabula, si uolet usus,
quem penes *arbitriumst et ius et norma loquendi.
res gestae regumque ducumque et tristia bella
quo scribi possent numero, monstrauit Homerus.
uersibus inpariter iunctis querimonia primum,
post etiam *inclusast uoti sententia compos;

TESTIMONIA.

68 '. . . de fluuio: doctus iter melius' Porph.' ad epist. I 14, 30 68—72: 'Mortalia — loquendi' florileg. Nostradam. 'mortalia facta peribunt' florilegium Paris. 8818ᵃ Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 69 cf. ecbasis captiui u. 720: ' . . . sit uiuax gratia nobis' 70—72 Ioannes Saresberiensis metalog. I 16. III 3 72 Ioannes Saresberiensis metalog. III 4 73 sq. Marius Victorinus I 12, 5 p. 66 Gaisf., Ioannes Victoriensis p. 273 B. 75 sq. Marius Plotius III 43 p. 258 Gaisf. Charisius p. 202 K.: 'Horatius (Persius cod. Neapol.) epistolarum: uersibus impariter iunctis' 'impariter . . . aduerbium . . . figurauit' Q. Terentius Scaurus in commentariis in artem poeticam lib. X apud Charis. l. l.

VARIA LECTIO.

68 inter *C* facta *Ω′ ς′* (*β in ras.*) *Acr. tract. Vind. flor. Nostr.* cuncta *y* [*Galeanus*] *Bentl.* 69 gracia *λ* 70 que iam *ψ* cadentq, *C* 71 nunc sunt] sunt nunc *flor. Nostr.* uocula *B* si *Ω′ ς″ tractat. Vindobon. florileg. Nostr. corr.* (sed *pr.*) sic *y* 72 arbitrum *male coni. Wakefieldus: arbitrium et ius diuersa sunt apud iurisconsultos* arbitrium *u* arbitrium est (est *superscr.*) *cett.′ ς″* ius *Ω′ ς″* (*et omn. codd. Cruqu.*) *Acr. florileg. Nostradam. Ioannes Saresber. ter*: uis *τ*, *r non liquet* *Inter uu.* 72 *et* 73 *in λ minio picta extant haec uerba* (*a Mauortio olim addita?*): INCIPIT nUnC LOQUI ꝺe OꟽNIB: ꟽeTRIſ ≃ *y* [*Taurinens.*] *Porph.′*; *ibidem in l haec reperiuntur*: Incipit modo loqui de metris eorumque repertoribus; *in nonnullis codicibus u.* 73 R *maiore littera adpicta est* 73 geste regum ducumq. *γ*

74 possint numero scribi *Ioann. Victoriens.* possent scribi *ν*

75 *INCIPIT cod. ε*; *Ω′ = γ B C F λ′* (*λ l*) *δ ε u*; *ς″ = aut omnes codd. β′* (*β Fran.*) *ν π′* (*π Lips.*) *σ τ a r υ aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omnes codd. ν σ τ a r υ aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur* 75 inpariter *C F λ δ ε u* (*ν τ r*) *Pph.* ĩpariter *B* impariter *γ* (*β′ π′ σ a l υ*) *Pf.* quærimonia *C* queremonia *ψ* ι *aut pr.* quęremonia *φ* prima *Plotius* 76 inclusa, *om.* est *r* ι (*et Lips.* ι) inclusa

quis tamen exiguos elegos emiserit auctor,
grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est.
Archilochum proprio rabies armauit iambo:
hunc socci cepere pedem grandesque coturni,
alternis aptum sermonibus et popularis
uincentem strepitus et natum rebus agendis.
Musa dedit fidibus diuos puerosque deorum
et pugilem uictorem et equom certamine primum
et iuuenum curas et libera uina referre.
descriptas seruare uices operumque colores
cur ego si nequeo ignoroque, poeta salutor?
cur nescire pudens praue quam discere malo?

TESTIMONIA.

77 sq. Marius Plotius III 44 77 cf. Terentianus Maurus 1721: 'pentametrum dubitant quis primus finxerit auctor, quidam non dubitant dicere Callinoum' 78 'certant — est' annales Stadenses a. 1224 [Pertz. XVI p. 358] 'et — est' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 chronic. Magni Presb. a. 1209 [Pertz. XVII p. 526] 79—82 Porphyrion interpolatus, non codd., ad c. I 16, 2 79 nescio an huc respexit Apollin. Sidonius c. 9, 211: 'non laesi Archilochi feros iambos' 85 cf. Statius s. I 6, 41: 'non sic libera uina tunc fluebant' 86 Acr. ad u. 89 88 Hieronymus contra Ruffinum lib. I c. 17 [Vallars. II p. 473c]: 'nec Horatium audiunt commonentem: cur — malo' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

Ω′ = γ B C F λ′ (λ l) δ ε u; ς″ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) ν π′ (π Lips.) σ τ a r v aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ τ a r v aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

est *γ B C ε F* 2 *δ* 2 (*β′ ν σ a* 2 *et Lips.* 2) *gloss. Γ tractat. Vindobon.* iuncta est *u* (*v*) *y* iunctis *F* 1 *ut uid. λ′ δ* 1 *u uar.* (*τ et π corr.*; iunctus *π pr.*) *a* 1 *non liquet* conpos *λ u* compos *cett. ς″* 78 Gramatici *δ u.* 79 *omis. λ′* 1 *add. λ′* 2 79 Archilocum *C δ ε u λ′* 2 armabit *B* 80 coepere *γ pr. F λ′ δ ε* grandesq. *omis. ε pr.* coturni *Ω′ ς′ Pf. cons. π′ l r om. Pph.* 81 popularis *B C* (*π′ r*) *Pph.* populares *cett.′ ς′ Pf.* popu^{pe}laris *y* [*Montepessulan.*] 83 Musa *δ* diuus *τ pr.* 84 equō *C* equum *cett.′ cf.* 'equom' *Vergil. georg.* I 13 86 Descripta *γ* 1 Descriptas *cett.′ ς″ Pph.′ Acr. tractat. Vindobon. nescio an erat corrigendum* discriptas *cf. c.* II 13, 23; *gloss. γ interpret.*: 'diuisas, distributas a me' 'descriptas seruare uices] hoc est ordinem per species signorum (? singulorum), quare poeta dicitur'

uersibus exponi tragicis res comica non *uolt:
indignatur item priuatis ac prope socco
dignis carminibus narrari cena Thyestae.
singula quaeque locum teneant sortita decenter.
interdum tamen et uocem comoedia tollit,
iratusque Chremes tumido delitigat ore;
et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
Telephus et Peleus, cum pauper et exul uterque
proicit ampullas et sesquipedalia uerba,
si curat cor spectantis tetigisse querella.

TESTIMONIA.

90 sq. Marius Plotius IIII 8 p. 269 Gaisf. 92 florileg. Nostradam. Ioannes Saresberiensis policr. I 4 metalog. II 19 93 Donatus ad Terent. adelph. V 3, 3 sq. 94 Hieronymus epist. 54 ad Furiam 2 [Vallars. I p. 282ᵉ] 97 'ut superius (sup̃ Barcin.): proicit (prospicit γ pro hīc Barcin.) ampullas' schol. Γ epist. I 3, 14

VARIA LECTIO.

89 uersibus] uerbis *Woelfflinus* uult Ω' ς'' 91 cena *B C u* caena *cett.'* thyestae *ν* (*et π*) *y* thieste *γ C* thyreste *B* thiestae *cett.' u.* 92 *del. Prinzius et Ribbeckius* 92 decentem *B y* [*V cum al. Cruquiano et Vigorniensi*] *tractat. Vindobon. Bentl.* duceni *C*, *C* ι ducem *ut uid.*: decenter *cett.'* ς'' *florileg. Nostradam. Ioannes Saresber. bis* 93 cōmedia *C* comedia *δ* ι *ε u* conmedia *λ* 94 Iratus, *om.* que, *ε* cremes *γ* crhemes *C* tũmido *γ* delitigat] dilitigat *ψ pr.* desaeuiet *Hieronymus* 95 *ueteres editores et aliquot recentiores cum codd. quibusdam post pedestri interpungunt et tragicum intellegunt pro tragico actore uel pro scriptore tragoediarum. ita uero particula* 'cum' *sine uerbo posita esset; at multo melius ea cum uerbo* 'proicit' *iungitur et adiectiuum* 'tragicus' *cum Telepho et Peleo. sic et Hor. s.* II 5, 91 *de* '*Dauo comico*' *et Cic. in Pison.* 20, 47 *de* '*tragico illo Oreste aut Athamante*' *locuntur ac uere poetice Flaccus a comoedia ad tragoediam ita transit, ut, quem forte commemorauit, Chremeti comico tragicos illos Telephum Peleumque opponat* 96 Thelephus *F* (*σ l et β Lips.*); Telephus (ħ) *ε sed in ε* ħ *uidetur fuisse nota scholii quod nunc euanuit: cf. u.* 104: 'Telephe' *et apparat. critic. epist.* I 11, 13 aut Peleus *Bentleius* cum] nec *Prinzius* 97 Proicit Ω' ς'' *Pph. schol. Γ* (*ν*) *epist.* I 3, 14 Proiicit *τ Pf.* sexquipedalia *υ y* 98 curas *u* (*υ*) *y* [*Basil.* I *a* 1. *m. Montepessul. Parisin.* 8214. 8216. 8219 *pr. Taurinens.* 2 *uar.*] *idem coni. Peerlk.* curat *cett. u uar.* ς'' *Porph.' Acr. gloss. Γ tract. Vind.* cura *l* ι spectantis *C* tetigisse] *ab alt. m. in lacuna ψ* querella *C a. ras. δ ε* (*u et β Fran.*

non satis est pulchra esse poemata: dulcia sunto
et quocumque uolent animum auditoris agunto.
ut ridentibus adrident, ita flentibus adsunt
humani uoltus: si uis me flere, dolendum est
primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia laedent,
Telephe uel Peleu; male si mandata loqueris,

TESTIMONIA.

uu. 99—103 florileg. Nostradam. 99 Adae de Fulda musicae pars secunda c. 11 [III p. 353 Gerbert.] 100 Seruius [Sergius] comm. in Donatum p. 415 K. 101—103 'ut — tibi ipsi' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 101 sq. cf. Senec. de ira II 2, 5: 'inde est quod adridemus ridentibus et contristat nos turba maerentium' de clementia II 6, 4: 'semper adridere ridentibus' 102 sq. 'si uis — tibi' Ioannes Saresberiensis metal. I 17 uu. 104—111: 'Male si — lingua' florileg. Nostradam. 104 sq. 'male — ridebo' Ioannes Saresberiensis metalog. I 17

VARIA LECTIO.

corr.) *y* [*Taur.* 1 *Voss.*] quęrella *y* [*π*] quęrela φ querila *C p. ras.* querela *cett.*' ς (*et Lips.*) 99 pulcra ε *u flor. Nostr. Adam* pura *y opp. tractat. Vindobon. non improb. Bentl.* *uu.* 100 *sq. omis.* τ 1, *add.* τ 2 *in marg.* 100 uolent γ *B C* ε (β' ν *a r et Lips.*) *Acr. Seruius tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* uolunt *F* λ' δ *u* (σ *et* π) uolunt (+e) *v* 101 adrident *C F* (*a et* π) arrident *cett.*' ς' (*et Lips.*) *florileg. Nostradam.* adsunt *F* ε *u* (β' *a r et* π) *florileg. Nostradam.* assunt *cett.*' ς (*et Lips.*) adflent *grammaticus anonymus bibliothecae Vigorniensis Bentleius opp. Acr. gloss.* Γ *interpr.*: 'in praesto sunt;. *praeterea iure* κακοφωνίας *argueretur Horatius, si scripsisset*: 'flentibus adflent humani uoltus; si uis me flere, dolendum est' *et cf. u.* 204: 'adspirare et adesse choris' *et epist.* I 17, 57 *et Lucret.* I 178. adsint *uel* assint *y* [*Gronou.* 2 *Nostrad. Regin.* 1 *Taur.* 2 *codd. Bentlei Combei Feae Oberlini*] ω *Vincentius* adflant *y* [*codd. Marcilii* (?)] 102 uoltus *C* uultus *cett.*' ς'' *florileg. Nostradam.* si me uis flere *Vincentius opp. florileg. Nostradam.* me uisne dolere? *Peerlkampus* *dol*endum *C* 103 tū *B C* tunc *cett.*' ς'' *Pph.*' *florileg. Nostradam. defendit Doederlinus epist.* II *p.* 109 'cum' *pro* 'tum' *Porph.*' *in interpret.* nunc τ *pr.* laedent *B F* (π' *a*) *Pph.*' ledent γ *C* δ ε *u* λ *p. ras. et corr.* ς' *floril. Nostr.* ledunt λ' loedeN̄ τ *uu.* 104—195 ***DEFICIT*** *cod.* ν; ς'' = *aut omnes codd.* β' (β *Fran.*) π' (π *Lips.*) σ τ *a r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; ς = *aut omnes codd.* σ τ *a r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur* 104 Telefe *B* male] mala τ 1 *r* (*et* π) *y opp. schol.* γ *tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. Ioann. Saresber.* loqueris (requiris) *v*

aut dormitabo aut ridebo. tristia maestum
uoltum uerba decent, iratum plena minarum,
ludentem lasciua, seuerum seria dictu.
format enim natura prius nos intus ad omnem
fortunarum habitum; iuuat aut impellit ad iram,
aut ad humum maerore graui deducit et angit;
post effert animi motus interprete lingua.
si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.
intererit multum, diuosne loquatur an heros,

TESTIMONIA.

105—117 'tristia — agelli' Hildebertus moral. philos. p. 984 105—107 'tristia — dictum (sic)' florilegium Paris. 8069 105 sq. 'tristia mestum uultum uerba decent' Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 Ioannes Victoriensis V 9 p. 411 B. 106 Conradi de Fabaria casus s. Galli c. 11 [Pertz. II p. 174] 'uultum uerba decent' florilegium Paris. 8818ª 108—111 Ioannes Saresberiensis metalog. I 17 113 florilegium Cusanum C 14 ex Pph.′ non ex Hor. un. 114—124 florileg. Nostradam. 114—116 'intererit — feruidus' Seruius interpolatus (saec. XV) ad Aen. XII 18

VARIA LECTIO.

105 domitabo *C* tristitia *γ* maestum *B F λ′ δ* (*a*) moestum *γ* mestum *cett.* *ς″* 106 uerba decent uultum *Hildebertus opp. florileg. Parisin.* 8069. 8818ª *Nostradam.* laetum urbana decent *Peerlkampus* Voltum *C* Vultum *cett.* *ς″* *flor.* 8069. 8818ª *Nostr.* decent] delectent *flor.* 8069 plena *om.* *δ* 1 107 lasciuia *ε y* 108 pri[us]·nos *λ* 109 aut] atq. *τ* *opp. tractat. Vind. flor. Nostr.* inpellit *C F λ* (*τ*) impellit *cett.* *ς″* impelit *florileg. Nostradam.* 110 umū *λ* 1 maerore *B y* moerore *γ* merore *cett.′* *ς″* deducit] *littera* e *euanuit* *δ* 111 effert *γ C δ ε u F* 2 *λ* 2 (*σ τ* 2 *a r v* et *β* 2 *Fran. Lips.*) *Acr. gloss.* *Γ* *tractat. Vindobon. Ioann. Saresber.* efferet *B* effere *florileg. Nostrad.* (*om.* *β* 1) et certi *F* 1 *λ′* (*τ* 1 *et π*) *gloss. l:* 's. fiunt' inīp&re *C* 113 Rumani *ε* equites peditesque *Ω′* *ς″* *Pph.′ florileg. Cusanum* c. p. q. *tractat. Vind.* ***hanc formulam alias serio usitatam hic ut apud*** *Plautum Poenul.* II 4, 10: 'quoduis genus ibi hominum uideas, quasi Acheruntem ueneris: equitem peditem, libertinum, furem an fugitiuom uelis' ***non sine ioco dictam accipe.*** *Bentlei* ***coniectura***: 'equitesque patresque' ***compluribus de causis improbanda uideatur.*** *Porph.′*: 'ridebit equester ordo et plebs' c[h]achinnum *ε* chachinū *λ* 114 diuosne *B C* (*et* 2 *Bland.*) diuusne *γ* 1 *F* 1 *λ′ δ u* *ς′* (*et* 1 *Bland.*) *Pph.′ tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. Bentl.* diuusq. *ε* dauusne *γ* 2 *F* 2 (*β′ σ τ* 2 *v*) *Seruius interpolatus* et *Hilde-*

maturusne senex an adhuc florente iuuenta
feruidus, et matrona potens an sedula nutrix,
mercatorne uagus cultorne uirentis agelli,
Colchus an Assyrius, Thebis nutritus an Argis.
aut famam sequere aut sibi conuenientia finge.
scriptor honoratum si forte reponis Achillem,

TESTIMONIA.

116 cf. Auien. progn. 468: 'sique sues lentae, si lanae sedula nutrix' 117 cf. Ouid. fast. V 499: 'forte senex Hyrieus angusti cultor agelli' 120 'ponere dicit scribere, ut Horatius: scriptor — Achillem' schol. Pers. 1, 70 'si — Achillen' Porph.' ad art. poet. 190

VARIA LECTIO.

bertus; 'unicuique personae actus aptandus est cum discretione, ut appareat, utrum deus loquatur an quilibet uirorum fortium; et sic d : : : : intellegendum' *schol.* ε Dauusne loquatur herusne *Landinus* Dauusne loquatur Erosne *Lambinus* diuesne loquatur an Irus (hirus) *Erasmus* hęros *B* heros *cett.'* ς'' 115 Maturusne *uel* Maturus ne *Ω'* ς'' *florileg. Nostradam.* Maturus ue *v y* maturusue *Hildebertus* 116 et] an *u* (*v*) *y* ω *florileg. Nostradam. Hildebertus opp. cett.' u uar.* ς'' potens *Ω'* ς'' *tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* parens *y Fea*, *sed cf. Iuuenal.* 1, 69: 'occurrit matrona potens' 117 Mercatorne *uel* Mercator ne *Ω'* ς'' *florileg. Nostradam.* Mercator ue *v y* mercatorue *Hildebertus* cultorue *Hildebertus opp. florileg. Nostradam.* uirentis *B C* ε (σ τ 2 *a r v et Lips.*) *tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* uigentis *γ F λ' δ u* (β' τ 1 *et* π 1 *Bland.*) *omis. Hildebertus* 'florentis feracis' *gloss.* Γ

118 assyrius *B* (β') a^s^yrius λ assirius *γ C F u* asirius ε a^s^syr^i^,us δ agris *C* 119 sequere] si q̄re *B* conueniencia λ *con*uenientia φ 119 *sq.* finge scriptor, *disting.* ω *Bentl.*, *sed superuacuum erit* 'scriptor', *si cum antecedentibus iunxeris; sin cum sequentibus, minime: quippe quo impediatur, quominus uocem reponere ad actorem referamus*
120 honoratus. *Bouhierus* Homereum *Bentleius* Homeriacum *Büchelerus opp. Ω'* ς'' *Pph.' tractat. Vindobon. schol. Pers. florileg. Nostradam.; nec scholiastas Horati Homereum legisse, quod quidem Bentleius contendit, ex eorum uerbis apparet: hi enim non* '*Homereum*' *sed praepositionem re in reponis spectantes sic interpretantur:* 'reponi igitur id est itidem scribi; si ergo Achillem de quo semel Homerus scripsit, uelis scribere, debes talem facere, qualem Homerus ostendit. reponis id est ad imitationem Homeri scribis' *schol.* γ, *idem alt. loco:* 'honoratum id est illustrem, honoris plenum' *uide etiam Doederlin. epist.* II *p.* 110 *sq.* achillen *F λ' Pph. opp. Pf. floril. Nostr.*

. impiger, iracundus, inexorabilis, acer
iura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
sit Medea ferox inuictaque, flebilis Ino,
perfidus Ixion, Io uaga, tristis Orestes.
siquid inexpertum scaenae committis et audes
personam formare nouam, seruetur ad imum
qualis ab incepto processerit, et sibi constet.
difficile est proprie communia dicere; tuque
rectius Iliacum carmen deducis in actus,
quam si proferres ignota indictaque primus.
publica materies priuati iuris erit, si
non circa uilem patulumque moraberis orbem,
nec uerbo uerbum curabis reddere fidus

TESTIMONIA.

122 'iura — nata' Seruius ad Aen. II 29 124 cf. Ouidius trist. I 5, 22: 'fecerunt furiae, tristis Oresta, tuae' 126 sq. 'hoc praecipit Horatius in arte poetica: seruetur — constet' Seruius ad Aen. VI 176 interpolatus (saec. XV) 126 'seruetur ad imum' ecbasis captiui u. 830 uu. 128—135 florileg. Nostradam. 133 sq. 'nec

VARIA LECTIO.

121 Inpiger *F ε florileg. Nostradam.* īpiger *B* Impiger *cett.′ ς″* Impier *τ* 122 sibi negat (b a c) *τ* negat *λ′ δ* (*τ* ι *r et Lips.*) *tractat. Vind.* neget *cett. ς′ flor. Nostr.* nichil *u* adrog& *F* arroget *cett.′ ς″ tract. Vind. flor. Nostr.* arrogat *τ* ι 123 media *B λ pr.* ino, in *in ras. λ* 124 ixionia vaga *C* horrestes *δ* horestes *ε* 125 scaenae *B C λ′ δ* (*σ a*) scenae *cett. ς* cōmitis *C* 127 incoepto *δ* 128 'tuque] hoc interrogatiue ait: at enim dicunt difficile esse communia propriis explicare uerbis' *schol. Γ; Ribbeckius inter* dicere *et* tuque *haec interpolat:* 'uerum quae placeant raro contingit fingere' proprię *B δ a. ras. ut uid.* dicere communia *u pr.* 129 deducis carm̄ *u* carnen deducis *λ* carmen deducis *cett.′ ς″ floril. Nostrad.* carmen diducis *y Fea* deduxes *Botheus* 130 quam sic *Botheus opp. etiam florileg. Nostrad.* proferre sicnota *λ pr.* primis *γ* 131 Puplica *y* *uu.* 132—137 *ex parte tantum liquent in C* *u.* 132 *delet Lehrsius* 132 Nec *ω opp. Pph.′ florileg. Nostradam.* orb : : : *ε* orbem. *interpungit Doederlinus* 133 uerbo uerbum *γ B F λ′ δ ε u ς″ Pph.′* uerbum uerbo *C* (*σ*) *y Hieronymus Seruius utrobique florileg. Nostradam.*, *praetulit Bentleius: sed haec lectio prosam sapit cf. Boetium* (*quem iam tract. Vindobon. laudat*) *in Porphyrium* I *p.* 46: '. . . uereor ne subierim fidi

interpres, nec desilies imitator in artum,
unde pedem proferre pudor uetet aut operis lex.
nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim:
'fortunam Priami cantabo et nobile bellum'.
quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
parturient montes, nascetur ridiculus mus.

TESTIMONIA.

— interpres' Seruius ad Aen. I 223. XI 1. Hieronymus epist. 57 ad Pammachium 5 [Vallars. I p. 309[a]], hic praemissis: 'sed et Horatius uir acutus et doctus hoc idem in arte poetica erudito interpreti praecipit' 134 'nec — artum' tractat. Vindobon. ad art. poet. u. 149 138 sq. florileg. Nostradam. Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 138 cf. Quintilianus instit. I 5, 6: 'occurrat mihi forsan aliquis: quid hic promisso tanti operis dignum?' Petrus Cluniacensis epist. IIII 17 [biblioth. Cluniac. p. 829[c]]: 'sed ne de his illud usitatum dicatur: quid — hiatu?' 139 Hieronymus aduers. Iouinianum lib. I 1 [Vallars. II p. 238[a]] Probus cath. p. 25 K. florilegium Paris. 8818[a] florilegium Cusanum C 14 Seruius ad Aen. VIII 83. uita Wolfhelmi abbatis Brunwilarensis c. 11 [Pertz. XIIII = XII p. 186] Gunzo Noua-

VARIA LECTIO.

interpretis culpam, cum uerbum uerbo expressum comparatumque reddiderim' *nec minus haec altera:* uerbum e (*ex tractat. Vindobon.*) uerbo *y* [*Montepessulan.*] *schol.* ε *et tractat. Vindobon. pro interpretatione* 134 disilies *B* dissilies *C* imitatur γ 1 arctum *u* (*a* 1 ?) artum *cett.'* ς' (*et* π) *tractat. Vind.* arcum *r* 1 (*et Lips.* 1) *flor. Nostrad.* 135—137 *initia euanuerunt in C* *u.* 135 *delet Lehrsius* 135 pudor proferre pedem *y* [*Sorbonens.*] referre pudor uetat *v opp. etiam florileg. Nostradam.* *uu.* 136—152 *post u.* 37 *ponit Lehrsius* 136 *y* [*Montepessulan.*] *in marg.:* 'ł nec uiciū capies quod scriptor' *sic* φ 2, φ 1 *euanuit* ut] *omis.* γ 1 cyclicus γ *B C F* λ' ε (β' *a* ciclycus *r*) *tractat. Vindobon.* ciclicus δ (π' τ *v*) *Acr.* cilicus *u* ciclius σ *y* [*Reginens. pr. cons. Parisin.* 8219 *Vossian.* II] Cyclius *praetulit Bentleius; formam* κύκλιος *pro* κυκλικός *praeter Pollianum anthol. Pal.* XI 130, 1. *nemo exhibet; Pollianum autem ea propter* εὐφωνίαν *usum esse Welckerus demonstrauit cycl. epic. p.* 117 137 cantabo et] cantarat *B* bellum (ł regnū) *y* [*Nostradam.*] 138 dignum feret hic tanto *y* [*Valentian.*] dignum fer& tanto *C* dignum tanto feret *cett.'* ς'' *floril. Nostrad.* tanto dignum *y* *Petrus Cluniacensis* fieret *Vincentius* 139 Parturient Ω' ς' *Pph.' Acr. tractat. Vindobon. Probus Seruius florilegia Paris.* 8818[a] *Cusanum Nostradam. Vincentius uita Wolfhelmi Iohannes de Monsterolio* Partuent *r* 1 Parturi//ent *y* [β] Parturiunt *y* [*Gemblacensis aliique*] *Hieronymus Gunzo Uodalscalcus Bentleius*

quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
'dic mihi, Musa, uirum, captae pos tempora Troiae
qui mores hominum multorum uidit et urbes'.
non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphaten Scyllamque et cum Cyclope Charybdim.
nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo;
semper ad euentum festinat et in medias res

TESTIMONIA

riensis (saec. X ineunte) epist. ad Augienses fratres [apud Martenium uett. scriptt. ampl. coll. I p. 298e] Iohannes de Monsterolio [ibid. II p. 1445e] Uodalscalcus de Eginone et Herimanno c. 16 [Pertz. XIIII = XII p. 439] cf. Ioannes Saresberiensis policr. I 13: 'saepe quum parturiunt montes, procedit ridiculus mus' 'nascetur — mus' Quintilianus instit. VIII 3, 20 'ridiculus mus' ecbasis captiui u. 369
141 sq. Ausonius periocha I. libri Odysseae eosdem uersus usurpauit; Otto Frisingensis chronic. lib. I c. 26 142 schol. Γ epist. I 2, 20 Ioannes Saresberiensis policr. I 4 143 florileg. Nostradam. 147 Hieronymus epist. 10 ad Paulum [Vallars. I p. 24a]

VARIA LECTIO.

140 Quando *δ* 1 nil *γ B u λ'*2 *ς''* nihil *λ' a. ras. δ a. ras. ε* (*a* 1) nihi *C* 141 capte *F* p̓ captę tēpora *C* postempora *ε* p̓ (*C λ'a*) *uel* post tempora (tempa *δ*) *cett.' ς'' Ausonius Otto Frisingensis* post menia *uel* moenia *y* [*Montepess. uar. Sorbonens.* 2 *codd. Feuc quorum alter ab alt. m.*, 1 *cod. Achillis Statii*, 1 *cod. Valarti*, 1 *Bentlei*] *Bentleius* post funera *y Bentlei dubia suspicio*, post Pergama *Cuninghamus; cf. c.* I 28, 11 *sq.*: 'quamuis clipeo Troiana refixo tempora testatus' *Ouid. metam.* XI 757 *sq.*: 'Priamusque nouissima Troiae tempora sortitus' VIII 365 *sq.*: 'forsitan et Pylius citra Troiana perisset tempora' *et uide interpretes ad Vellei. Paterc.* I 3, 2: 'Iliaca componentes tempora' 142 qui] qs *B* uid& *C* 1 143 s, *C* 144 *Cogitat ε* spetiosa *F* speciosa *δ* 145 Antiphaten *γ F λ δ* (*β'σ τ r et Lips.*) Antipathen *B* (*a*) Antiphathen *C* Antipaten *ε* Antiphatem *u* (*v*) *tractat. Vindobon.* scillam *Cδu* schillam *γ* Circam *coni. Bentl. quo nihil κακοφωνότερον et opp. tract. Vind.* cum] *omis. δ* 1 *ε* 1 (*τ*) c̄ *B* ciclope *γ C u* charibdim *B C ψ φ corr. λ ε* (*a*) caribdim *φ pr. δ u* (*τ l r* 1 *v*) caribdin *γ y cf. epist.* I 17, 60: 'Osirim' 147 Et gemino *Hieronymus* troiae sortitur (*t troianum orditur*) *λ'* ouo] *in ras. δ* (heuo = aeuo *π* 1) 148 Senp *λ* adeuentū *δ*

non secus ac notas auditorem rapit et quae
desperat tractata nitescere posse, relinquit,
atque ita mentitur, sic ueris falsa remiscet,
primo ne medium, medio ne discrepet imum.
tu quid ego et populus mecum desideret audi.
si plosoris eges aulaea manentis et usque
sessuri, donec cantor 'uos plaudite' dicat,
aetatis cuiusque notandi sunt tibi mores,
mobilibusque decor naturis dandus et annis.
reddere qui uoces iam scit puer et pede certo
signat humum, gestit paribus conludere et iram

TESTIMONIA.

151 sq. ecbasis captiui 482 sq. 'Sic ueris — imum' florileg. Nostradam. 151 cf. Senec. Hercul. fur. 1075: 'ueris miscens falsa' 152 cf. Willelmus uita s. Thomae: 'ne primum medio, medium nec discrepet imo' uu. 158—176: 'Reddere — adimunt' floril. Nostradam. 158—174 Hildebertus moral. philos. p. 982 158—165 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 158 sq. 'reddere — humum' schol. Statii Theb. IIII 257 p. 131

VARIA LECTIO.

u. 149 *omis. y* [*Taurinens.* 1] 149 Nec (on) *u* Non *cett.'* ς'' Haut *y* ·) auditas, *ad marg.* ·) ac notas *u* 150 tracta *B* imum] unū *B* (*r* 1) *y* 153 q//d ε 154 si fautoris eges *coni. Bentleius* spectatoris eges *Meinekius* plosoris *γ B C λ corr.* δ 2 (*a r*) *y* [*V Gemblacens. Gronou. Lips. Montepessul. uar. Parisin.* 8216 *a* 1. *m. Taurinens.* 1 *Valentian.*] *Pph. cons. Acr.* plusoris *uel* plus oris *F λ' δ* 1 (*τ* 1 *et π*) plausoris *u B* 2 *superscr. φ* 2 *λ'* 2 (*β' σ τ* 2 *υ*) *Pf. tractat. Vindobon. in interpretat.* pl::ısoris ε 'Plosoris et plausoris legitur' *Acr.* aulę *B* aulaea *C Pph.'* aulea *cett.'* 155 Sessori *B* Sesuri *C*

post dicat *punctum pon. codd. pars et Doederl.* 157 Mobilibusq; ε Nobilibusque *B* naturis *Ω'* ς'' *tractat. Vindobon. Wielandus* maturis *y* [*Upsalensis* 1 *Vatic.* 1 *Vigorniensis uar.*] *Bentl. opp. tractat. Vindobon.* 'dandus est] puero adolescenti et maturo seni τὸ (τον *γ r*) πρέπον id est decus tribuendum est. annis ad (a)etatem retulit, naturis ut scias quemadmodum debeat uir loqui et quemadmodum mulier' *schol. Γ. in arte poetica particula* 'et' *nusquam postponitur et cf. Ouid. epist.* 14, 55: 'femina sum et uirgo, natura mitis et annis'

158 Re(d)dere *u* qui *Ω'* ς'' *florileg. Nostradam.* cum *M. Bonfinis* certo] *C non liquet*

uu. 159—200 *DEFICIT cod.* ε; *Ω'* = *γ B C F λ' δ u*

159 humū > (= et) gestit *B* conludere *C λ δ u* (*a et π*) colludere

colligit ac ponit temere et mutatur in horas.
inberbus iuuenis, tandem custode remoto,
gaudet equis canibusque et aprici gramine campi,
cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
utilium tardus provisor, prodigus aeris,
sublimis cupidusque et amata relinquere pernix.
conuersis studiis aetas animusque uirilis
quaerit opes et amicitias, inservit honori,
commisisse cauet quod mox mutare laboret.
multa senem circumueniunt incommoda, uel quod

TESTIMONIA.

161—164 Ioannes Saresberiensis policr. VIII 24 162 uita Adalberonis c. 1 [Pertz. XIIII = XII p. 130] 165 schol. Γ (γ Fran. omis. Hauthal. Paulyus alii) epist. II 1, 100: 'ut alibi: et amata relinquere pernix' 166—168 Ioannes Saresberiensis policr. VIII 24 166 sq. 'animusque — amicitias' Seruius ad Aen. VIII 163 169—174 Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 169 sq. florilegium Paris. 8818ᵃ 169 cf. Columbanus ad Sethum u. 21 [cod. Paris. 8303]: 'multa senem fragilis uexant incommoda carnis'

VARIA LECTIO.

γ B F ς' (*et Lips.*) et iram] plura *Hildebertus*, *C* 1 *non liquet u.* 160 *omis. F pr.* 160 Concipit ω [*Zarot.*] *Peerlk.*, *sed cf. Stat. Th.* XII 759 ac ponit *Ω'* ς' (*et π*) *flor. Nostr.* ac ponet *r* (*et Lips.*) et ponit *y Hildeb.* aut ponit *y* temere] te mete = te metere motatur *C* hora *B*, *C non liquet* 161 Inberbus *γ C* 1 (*r uar.*) *y* [*Mellicens.*] Imberbus *y* [*V*] Imberbis *τ ut uid.* Inberb//s Inberbis *F λ δ u* (*π' σ a r v*) *florileg. Nostradam. Vincentius* Imberb *β' τ l Hildebertus Ioannes Saresber.* Ĩberbis *B*; *Charisius lib.* I *p.* 9 *K.*: 'inberbi autem dicuntur, non inberbes: sic enim et Varro .. et Cicero . . . Titus Liuius autem XVIII inberbis singulariter' *Acr.* 'Inberbus et inberbis, sicut inermus et inermis' *receepimus formam rariorem* 162 æquis *F* 163 Cęreus *β'* ferens *Vincentius* uicium *λ δ* 1 flectit *γ* 165 cupidus, *omisso* que, *Vincentius* 166 Conuersi *B* animũque *B* uiriles *B* 167 Querit *u* amicicias *λ* amititias *ψ u* amiticias *C* *uu.* 168—170 *omis. δ pr.*, *add. in margine superiore* 168 Commississe *B* mox nmtare *γ B λ corr.* 1 *aut* 2 *u* (*β' a v et Lips.* 2) *Acr. tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. Ioannes Saresber.* mox motare *C* permutare *F λ' δ* (*σ τ r et π corr. Lips.* 1: mutare *π pr.*) post mutare *y* [*cod. Gonodii*] mox munire *y* [*Helmstad. Mellic.*] *in hoc usu particulae mox = postea ueteres grammaticos haesisse apparet ex Seru. ad georg.* I 24 *ubi eandem ob causam Hor. c.* III 6, 48 *adlegat* 169 inc//omoda *δ* in//commoda *u*

quaerit et inuentis miser abstinet ac timet uti,
uel quod res omnis timide gelideque ministrat,
dilator, spe longus, iners auidusque futuri,
difficilis, querulus, laudator temporis acti
se puero, castigator censorque minorum.
multa ferunt anni uenientes commoda secum,
multa recedentes adimunt. ne forte seniles
mandentur iuueni partes pueroque uiriles:

TESTIMONIA.

170 Acr. ad serm. I 1, 42: 'ut in arte poetica: miser — uti' 173 cf. Seneca de ira II 19, 4: 'senes difficiles et queruli sunt' 175 sq. 'multa — adimunt' Seruius ad Aen. V 344 cf. Seneca dialog. VII ad Gallionem de uita beata 20, 3: 'ego fortunam nec uenientem sentiam nec recedentem' 177 Eugraphius in Terent. Phorm.

VARIA LECTIO.

170 Querit *γ u* abstinet *Ω′ ς″ floril. Nostr.* abstūt (*sic*) *florileg. Paris.* 8818ª ac timet] *omis. C* 1 & timet *C* 2 *Acr. ad serm.* I 1 *flor. Nostr. Vincentius* 171 quod] quia *Vincentius opp. flor. Nostr.* omnis *F y* [*π Montep. Petropolitan.*] omnes *cett.′ ς′ floril. Nostradam.* gelide timideque *flor. Nostrad.* timide *Ω′ florileg. Nostradam. cons. ς′* tumide *π′* geli *B* 172 Delator *B comma post* dilator *del. Doederlinus* longus *Ω′ ς″ florileg. Nostradam. Hildebertus* lentus *Bentleius* auidusque *Ω′ ς″ tractat. Vindobon. florilegium Nostradam. Hildebertus* pauidusque *e cod. Reginensi, ubi legitur* iners.⫶ auidusq:, *Bentleius; sed cf. Senec. epist.* 101, 8. 10: 'maximum uitæ uitium est, quod inperfecta semper est, quod aliquid ex illa differtur. qui cotidie uitae suae summam manum imposuit, non indiget tempore. ex hac autem indigentia timor nascitur et cupiditas futuri exedens animum ... cui uita sua cotidie fuit tota, securus est: in spem uiuentibus proximum quodque tempus elabitur subitque auiditas et miserrimus ac miserrima omnia efficiens metus mortis' *Aristotel. rhet.* II 13, 8: '*καὶ φιλόζωοι καὶ μάλιστα ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ διὰ τὸ τοῦ ἀπόντος εἶναι τὴν ἐπιθυμίαν*' *Sophocl. Acris. fragm.* 63 *N.*: '*τοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ*' *Statius s.* IIII 3, 132: 'Aeneas auide futura quaerens' *Acr.*: 'cupidus futuri, quia semper senex timore mortis uiuere desiderat. nam timor mortis desiderium uitae est' 173 Dificilis *δ* quærulus *φ post u.* 173 *in y* [1 *cod. Feae*] *insertus est hic*: 'Laudat praeteritos, praesentes despicit actus' 174 censor castigatorque *ω opp. Ω′ ς″ flor. Nostr. uu.* 175—177 *del. Lehrsius* 175 uenientis *B* comoda *δ* 176 recedentis *B* seniles] uiriles *B* 177 Mandantur *u* Mand///tur (en) *λ* (*recte l*) Mandanı//// *δ*

semper in adiunctis aeuoque morabimur aptis.
aut agitur res in scaenis aut acta refertur.
segnius inritant animos demissa per aurem
quam quae sunt oculis subiecta fidelibus et quae
ipse sibi tradit spectator: non tamen intus
digna geri promes in scaenam, multaque tolles
ex oculis quae mox narret facundia praesens.
ne pueros coram populo Medea trucidet,
aut humana palam quoquat exta nefarius Atreus,
aut in auem Procne uertatur, Cadmus in anguem.
quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
neue minor neu sit quinto productior actu

TESTIMONIA.

IIII 5, 14: 'partes enim uirorum uiros, feminarum feminas, ut docet Horatius, agere conuenit' 179 Diomedes p. 490 K. 180—182 'Segnius — spectator' florileg. Nostradam. 180 sq. 'segnius irritant animum dimissa per aurem, quam quae sunt oculis subiecta fidelibus' ex uita sancti Mochullei Hiberniensis episcopi [mon. Germ. SS. XX 512] 'segnius — fidelibus' Petrus Cluniacensis contra Petrobrasianos haereticos epist. [biblioth. Cluniacens. p. 1196c] Ioannis Saresberiensis quidam amicus [apud Giles. Thomae Cantuarensis oper. IIII p. 301] cf. Nazarius panegyr. Constant. Aug. c. 32: 'ad animum languidius accedunt, quae aurium uia manant, quam quae oculis hauriuntur' 187 cf. Claudianus I Eutrop. 293: 'in uolucrem Tereus, Cadmus se uertit in anguem'

VARIA LECTIO.

u. 178 *del. Ribbeckius* 178 morabimur *γ u λ corr.* 1 *aut* 2 (*β′ σ a r v et Lips.*) *tractat. Vindobon.* morabitur *B F λ′ δ* (*τ et π*) *commentator Cruquianus*, *C non liquet* apti *B* 179 scaenis *γ B ψ λ′* (*σ a*) *y Pph. Porph.′* scenis *cett. omis. Pf.* 180 inritant *λ* īritant *B* irritant *cett. ς′* irritent (a supra) *flor. Nostr.* (*β in ras.*) demissa *Ω ς″* dimissa *τ l y tractat. Vindobon.* emissa *flor. Nostr.* aurem *Ω′ ς″ tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. Ioannes Saresber. Petrus Cluniac.* aures *y* [*Parisin.* 8216 *Valentian.*] 181 Quamque *B λ δ* 1 etque *γ λ* 183 scaenam *B ψ* (*β′ σ a l*) scenam *cett. ς′* 184 que *λ u* p̄sens facundia narr& *y* [*Montepessul. Sorbonens.*] *opp. tractat. Vindobon.* 185 Ne *Ω′ ς″ tractat. Vindobon. restituit Bentleius* Nec *v y ω* Neu *y* 186 quoquat *C* 1 *F y* [*β Gron. Montepessulan.*] coquat *C* coquat *cett.′ ς′* nefar atreus *λ* 187 procne *F* (*τ r* 1 *et Lips.* 1) p̄ne (g infra) *λ* progne *cett.′ ς′* (*et π*) *illud praetulimus propter Vergil. georg.* IIII 15 cadmus *γ C δ u* cathmus *B* c̄hathm' *λ* chadmus *F* 189 nec (u supra) *u* neu *δ* neu *cett.′ ς′* (*et π*) *Pph.′* (ne//u *Lips.*)

fabula quae posci uolt et spectanda reponi;
nec deus intersit, nisi dignus uindice nodus
inciderit; nec quarta loqui persona laboret.
actoris partis chorus officiumque uirile
defendat, neu quid medios intercinat actus
quod non proposito conducat et haereat apte.
ille bonis faueatque et consilietur amice,

TESTIMONIA.

191 sq. 'nec — inciderit' Seruius ad Aen. I 8. II 620. VIIII 764 florileg. Nostradam. 192 'nec — laboret' Diomedes p. 491 K. uu. 196—201 florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

fit δ (τ) quinto] uicto *B* q̇nto *C* 2 *in lacuna* 190 que *u* uolt *C F λ' δ* (*et π*) uult *cett.* ς' et spectanda *γ C φ* (*a v et β π* 2) *Pph.' tract. Vind.* et exspectanda *B* &///s//pectanda *ψ* et spectata *λ' δ u γ uar.* ς' (*et Fran.*) et spectanda *v; Porph.':* 'hoc est quae placere uult et iterum proferri' *schol. γ:* 'quae uult posci a populo et reponi spectanda ut denuo agatur, quae uult in auctoritatem uenire' *cf. u.* 37 *et s.* I 10, 39 reponi] reposci *Wyttenbachius* *u.* 191 *om. Fran. pr.* Nec *Ω'* ς'' *Pph.' tract. Vind.* Non *floril. Nostr.* ne *Handius Tursellin.* IIII 122 neu *Schelleus* uindice] iudice *σ v* 1 *uar. y* 192 neꞌquarta *γ* nec] ne *φ* *Diomedis codd. plerique uu.* 193—195 *r* 2 *in ras.* 193 Actoris *Ω'* ς (*et π Fran. omn. codd. Cr.*) *Pph.' Acr. tract. Vind.* Auctoris *y* (*β* 1) *ω* partis *B C* 1 *y* [*Montepessulan.*] partes *cett.'* ς'' parteis *y* [*omn. codd. Cruquii* (?)] offitium *γ F* 194 moedios *δ* intercenat *B* intercinat *cett.'* ς'' intercidat *σ τ y* 195 hereat *γ φ δ u* aptę *C ψ a. ras.*

196 *REDIT cod. v;* ς'' = *aut omnes codd. β'* (*β Fran.*) *v π'* (*π Lips.*) *σ τ a r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur;* ς = *aut omnes codd. v σ τ a r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

196 Illi *B* amice *γ B C u* ς (*et Fran. Lips.*) *floríleg. Nostr.* amice *F λ δ* (*τ v et β*) amicis *λ' Acr. idem coni. Muretus* amici *F* 1 *y* [*π*] *cf. epist.* II 1, 128 197 amat *γ* 1 pacare *r* 1 *y* [*cod. Buslidian. ap. Cruquium cod. Victoris Giselini ap. Pulmannum codd. Statii*] pęccare *a* paccare *l* 1 peccare *γ B C F λ δ corr. u* (*β' v π' σ τ v*) *Ac. gloss. Γ tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* pecare *δ pr. y* [*Montepessulan. Parisin.* 8214 *Taurinens.*] timentis *F y* [*π Montepessulan.*] timentes *cett.'* ς' *tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. cons. gloss. Γ* tumentes *y* [*cod. Victoris Giselini*] pacare tu-

et regat iratos, et amet pacare timentis;
ille dapes laudet mensae breuis, ille salubrem
iustitiam legesque et apertis otia portis;
ille tegat commissa, deosque precetur et oret
ut redeat miseris, abeat Fortuna superbis.
tibia non, ut nunc, orichalco uincta tubaeque
aemula, sed tenuis simplexque foramine pauco
adspirare et adesse choris erat utilis atque
nondum spissa nimis complere sedilia flatu;
quo sane populus numerabilis, utpote paruos,

TESTIMONIA.

202 sq. cf. Ioannes Saresberiensis policr. prolog. lib. VI: 'nam quis a semipagano tibiam aurichalco iunctam et aemulam tubae grandioris expectet?'

VARIA LECTIO.

mentes *uel* tumentis *receperunt Bentl. Meinekius Hauptius Linkerus alii* pacare timentis *recepimus cum Doederlino cf. epist.* I 4, 12: 'timores inter et iras' 198 mense *C* 199 Iusticiam *C λ* legis *C* ocia *C* 200 Intellegat *γ* 1

201 *DENVO INCIPIT cod. ε; Ω' = γ B C F λ' (λ l) δ ε u; ς'' = aut omnes codd. β' (β Fran.) ν π' (π Lips.) σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

201 habeat *δ* *post u.* 201 *lacunam statuit D. Heinsius u.* 202 *om. y* [*Fran. pr.*] 202 non ut] *omis. B* ñ coricalcho *C* 1 orichalco († auri) *φ corr. ψ u Pph.'* oricalco *φ pr. λ' δ ε* oricalcho *γ C* 2 coricalcho *B* uincta *γ B F λ' δ u* (*π' σ τ a et β* 2 *Bland.*) *Pph.* iuncta *C ut uid. ε* (*ν r* 2 *v et Fran.* 2 *Bland.*) *Pf. tr. Vind. Io. Sar. r* 1 *n. l.* 203 s, *C*

pauco *γ B C ε uar. u uar. δ* 2 *ς'* (*et β uar. Fran.*) *Pph.' cons. Acr.* paruo *F λ' δ* 1 *ε u* (*τ et β π* 2 2 *Bland.*) *quod inuasisse uidetur ex u.* 206 pauco († paruo) *v* 204 Adspirare *C λ' δ* (*ν a et π*) Asspirare *γ ε* (*σ*) Aspirare *B F u ς'* (*et Lips.*)*; illud praetulimus et propter Vergilianos codices uetustissimos et allitterationis causa in hoc libro nonnumquam usitatae cf. uu.* 9. 42. 121. 247. 414. 416 coris *B* 205 conplere *u* (*ν*) complere *cett.' ς''* *u.* 206 *del. Hammersteinius* 206 Quod *B* ut pute *uel* utpute *C δ ε* (*τ pr.*) paruos *B C* paruus *cett.' ς''* parcus *Tan. Faber opp. Acr. tractat. Vindobon.*

et frugi castusque uerecundusque coibat.
postquam coepit agros extendere uictor et urbes
latior amplecti murus uinoque diurno
placari Genius festis impune diebus,
accessit numerisque modisque licentia maior.
indoctus quid enim saperet liberque laborum
rusticus urbano confusus, turpis honesto?
sic priscae motumque et luxuriem addidit arti
tibicen traxitque uagus per pulpita uestem;
sic etiam fidibus uoces creuere seueris,
et tulit eloquium insolitum facundia praeceps,
utiliumque sagax rerum et diuina futuri
sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
carmine qui tragico uilem certauit ob ircum,

TESTIMONIA.

208—214 cf. Plinius nat. hist. XVI 171 D.: 'postquam uarietas accessit et cantus quoque luxuria....' 213 'rusticus urbano ... turpis honesto' ecbasis captiui u. 619 220—224 'carmine — spectator' Diomedes p. 491 K. Mar. Victorinus II 4, 25 cod. Valent. fol. 35r 220 sq. 'carmine — nudauit' Diomedes p. 487 K. florilegium Cusanum C 14 220 Seruius ad eclog. 8, 20 Isidorus orig. VIII 7, 5

VARIA LECTIO.

Ω' = γ B C F λ' (λ l) δ ε u; ς'' = aut omnes codd. β' (β Fran.) ν π' (π Lips.) σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

207 frugi] fugit *B* catus *F* cautus *C ut uid. ψ corr.* cohibat *F δ a. ras. u* cohibet *ε pr.* 208 Postquam *Ω' ς''* (P'q *C*) cepit *λ u* urbes *Ω' ς'' gloss. Γ* urbem *y* *u.* 209 *bis exhibet τ fol.* 62b *fin. et fol.* 63a *in.* 209 Lacior *λ* Latior *cett.* laxior *Bentleius, sed cf. Ouid. fast.* III 181 *sq.:* 'moenia iam stabant, populis angusta futuris, credita sed turbae tunc nimis ampla suae' implecti *B* uiuoque *γ 1* uino, *om.* que, *B* 210 impune *γ B ς'* inpune *cett.* (*ν σ v et β*) *Ac.* (ĩpune *Fran.*) *uu.* 211. 213. 214 *r 2 in ras.* 211 numerus *u* licencia *λ* *uu.* 212 *sq. del. Paldamus, post u.* 224 *pon. Engelius* *u.* 212 *omis. F 1 λ' 1 δ 1 aut pr.* (*π' 1 τ 1 r 2; r 1 non liqu.*) *add. in marg. F 2 λ' 2* (*π' 2 τ 2*) *testantur Acr. tract. Vind.* 214 Hic *y* [1 *Bland.*] prisce *φ* luxuriem *γ F λ' δ ε ς'* (*r 2 et Lips. 2*) luxuriam *B C u* (*π'*) *Pph. tractat. Vind.* luxuriam (e *suprascr.*) *v* luxuria *Pf.; r 1 non liquet* 215 Ticen *B* 216 Hic *y* [1 *Bland.*] 217 Etulit *λ* p̄ces *λ* *u.* 218 *paene euanuit in C* 219 Sortileges *ε pr. aut 1* 220 cantauit *γ y Ac.* certauit *cett.' ς'' Pph.*

mox etiam agrestis Satyros nudauit et asper
incolumi grauitate iocum temptauit eo quod
inlecebris erat et grata nouitate morandus
spectator functusque sacris et potus et exlex.
uerum ita risores, ita commendare dicacis
conueniet Satyros, ita uertere seria ludo,
ne quicumque deus, quicumque adhibebitur heros,
regali conspectus in auro nuper et ostro,
migret in obscuras humili sermone tabernas,

TESTIMONIA.

221 cf. Ausonius Mosell. 170 sq.: 'hic ego et **agrestes Satyros** et glauca tuentes Naidas extremis credam concurrere ripis' 223 cf. Ouidius metam. IIII 284: 'dulcique animos nouitate tenebo' 224 'exlex' glossarium Mai [classic. auct. VIII 200] incerti excerpta argumenti grammatici § 26 p. 207 Eichenf. et Endlich.

VARIA LECTIO.

Porph.' Victorin. tractat. Vind. Isidorus ircum *B C F λ y* [*Mell. Parisin.* 8216 *Valentian.* 1] *Isidori cod. Parisin.* 7582 *saec.* X yrcum σ ^h^ircū *Pph.* hircum *γ ε u* (*ν π' τ l*) *Pf. Diomed. florileg. Cusan.* hyrcum *δ* (*a r v cons. β'*) *cf. Quintilian. instit.* I 5, 20 221 mox] Vox *florileg. Cusan.* agrestis *γ* 1 *C* (*a*) *y* [*π Bruxellens. Gronou. Mellicens. Montepessul. Parisin.* 10403] *Pph.' florileg. Cusan. Diomedes p.* 487 *K.* (*omis. codd. p.* 491) *Marius Victorinus* (*cod. Valentian.*) agrestes *cett.' ς'* satiros *C δ u* nudauit] nouauit *Diomedis codd. utrobique*, *recte Pph.' Victorinus* (*cod. Valent.*) 222 Incolomi *γ B ε* (*ν σ r et π* 2) *Diomedes* Incolumi *cett.' ς'' Marius Victorinus* grauitate] *omis. codd. Diomedis p.* 491 locum *δ ε* (*τ r* 1 *et π Lips. corr. ut uid.*) *Diomedes; B utrum* locum *an* iocum *uoluerit non liquet*, iocum *cett.' ς'* (*et Lips. pr. ut uid.*) *Acr. tractat Vindobon. Marius Victorinus* 223 inlecebris erat] Inerat *λ* (ł Illecebris) Inlecebris *B C corr. δ* 2 (*a l corr. r* 2 *et β* 1) *Acr. Diomedes* Enlecebris *C pr.* Incelebris *F δ* 1 *ε* (*τ* 1 *l pr. r* 1 *et π* 2 *Lips.*) Illecebris *γ u* (*ν σ τ* 2 *v et Fran.*) *tractat. Vindobon.* Illecerebris *Mar. Victorinus* (*cod. Valent.*) Illec//ebris *τ* erat *omis. F pr.* (*et π*) et] *omis. δ* (*τ*) & grata erat *C* grata] *omis. codd. Diomedis* 224 Spectatus *C* 225 cōmēndare *B* dicacis *B C* dicaces *cett.' ς'' tractat. Vindobon.* loquaces *y* 226 Conueniat *B* (*β'*) *opp. tractat. Vind.* satiros *C δ u* ita uertere] auertere *B C* 227 adhibetur *B ε* (*et Lips. pr.*) adibebitur *C* et heros *B*

aut, dum uitat humum, nubes et inania captet.
effutire leuis indigna Tragoedia uersus,
ut festis matrona moueri iussa diebus,
intererit Satyris paulum pudibunda proteruis.
non ego inornata et dominantia nomina solum
uerbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo,
nec sic enitar tragico differre colori,
ut nihil intersit, Dausne loquatur et audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
an custos famulusque dei Silenus alumni.
ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quiuis
speret idem, sudet multum frustraque laboret
ausus idem: tantum series iuncturaque pollet,

TESTIMONIA.

230 cf. Ioannes Saresberiensis policr. VIII 5: 'nubes — captant;' imitatus est Persius 5, 7: 'grande locuturi nebulas Helicone leguuto'
232 sq. Acribo scholasticus music. p. 205 [t. II Gerbert.] 240 'ex — sequar' schol. Γ epist. II 1, 167 240—242 'Ut sibi — idem' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

230 dum] nū *B C* uitet *u* (τ) *uitet* ε uitat *cett.'* ς'' *Ac. Acr. tractat. Vindobon.* 231 Effuttire γ *F* λ Eeffutire δ leuis γ 1 *B C* (*v a cons.* π) *y* leues *cett.'* ς' indignata *B* traguedia *F* δ 1 *aut pr.* tragọedia γ tragedia *u* 233 satiris *u* ₚptuis *F* *uu.* 234—243 *Spengelius post u.* 250 *ponebat, suspect. Gruppeus opp. Porph.' Acr. tractat. Vindobon.* 234 nomine *B C* 1 235 pisonis *F* λ' δ 1 ε (*et* π; personis τ 1) satirorum *u* 236 Ne γ *pr. opp. tractat. Vindobon.* 237 nichil *u* da͘usne *B* dausne *C* dauusne *cett.'* ς'' et *B C y* [*V et alter Bland.*] an γ *F* λ' δ ε *u* ς'' *Ac. cf. uar. lect. epist.* I 12, 17 238 Pythias *F* λ' δ ε Pithyas γ *B C* Phithias *u*.
239 alunni *u* 240 carmen fictum *u y* [*Bruxell. Petropolit.*] *opp. cett.'* ς'' *Ac. schol. Γ epist.* II 1, 168 *uu.* 240—243 *del. Ribbeckius* 241—243: *aut uu.* 242 *sq. aut* 'sudet — idem' *delenda censet Gruppeus* 241 : : peret ε Spiret λ' Sperat τ *pr.* frustaque ε 242 : : : sus ε

uu. 243—410 *DEFICIT cod.* ε; Ω' = γ *B C F* λ' δ *u*; ς'' = *aut omnes codd.* β' (β *Fran.*) ν π' (π *Lips.*) σ τ *a r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*: ς = *aut omnes codd.* ν σ τ *a r v* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

tantum de medio sumptis accedit honoris.
siluis deducti caueant me iudice Fauni,
ne uelut innati triuiis ac paene forenses
aut nimium teneris iuuenentur uersibus umquam,
aut inmunda crepent ignominiosaque dicta:
offenduntur enim quibus est equos et pater et res,
nec siquid fricti ciceris probat et nucis emptor
aequis accipiunt animis donantue corona.
syllaba longa breui subiecta uocatur iambus,

TESTIMONIA.

247—250 florileg. Nostradam. 248 Ioannes Saresberiensis policr. VIII 10: 'offenditur enim, quibus — res' 251—262 cf. Marius Plotius IIII 30 p. 268 Gaisf.: 'secundum rationem metri iambici huc usque extendi metrum iambicum deberet, a dimetro usque ad trimetrum, quam-

---

VARIA LECTIO.

Ω′ = γ B C F λ′ δ u; ς″ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) ν π′ (π Lips.) σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

243 sunptis *u* accedit *Ω′ ς″ tractat. Vindobon.* accedet *τ y Botheus* accessit *y* 244 Silua (ɫ siluis) *u opp. cett.′ ς″ tractat. Vindobon.* educti *y* [2 *codd. Feac*] *Marklandus opp. Acr. tractat. Vindobon.* iudice] lucide *C* 245 uelud *λ* 1 *aut pr.* paene *ν* poene *λ corr.* pene *cett.* 246 uersib istis vnq *C* unquam *γ B C* (*v* et *Fran.*) umquam *cett.′ ς′* (*et β*) *u.* 247 *post u.* 248 *florileg. Nostradam.* 247 immunda *u* (*l*) *florileg. Nostradam. pr.* ĩmunda *B* inmunda *cett. ς″ Ac. florileg. Nostradam. corr.* ignominiosaq. (o supra) *δ* dicta] uerba *ω* [*Mediolan.* 1476. *Lips.* 1498] *excerpta Frisingensia opp. tractat. Vindobon. qui* 'uerba' *exhibet pro interpretatione; dicta r* dicam *florileg. Nostradam.* 248 equos *B C* 1 (este qs (o supra) *B*) aequus *δ a. ras.* equus *C* 2 *cett.′* equs (u supra) *y* [*Montepessul.*] 249 siquid (ɫ ɫ supra) *B* fricti *γ F λ′* 1 *δ corr. u C* 2 *ς′* (*et Lips. omn. codd. Cruqu.*) *Ac. tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* stricti *C* 1 fracti *B δ pr. λ′* 2 (*τ v et π* 1)*; frictum cicer, quod hodieque appellatur cecio fritto, et frictae nuces occurrunt apud Plautum bacch.* 767. *Poenul.* I 2, 112 250 donantque *u* (*π′ r*) donant, *om.* ue, (ɫ ue) *B* donantue *u uar. cett.′ ς′* (*et π uar. Lips.* 2) *florileg. Nostr.* donantq; *v* coronā, *lincola fort. ab alt. m., γ* 251 Sillaba *γ* 1 *B u* longa] nona *B* subiuncta *τ opp. Pph.′*

pes citus; unde etiam trimetris adcrescere iussit .
nomen iambeis, cum senos redderet ictus
primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
tardior ut paulo grauiorque ueniret ad auris,
spondeos stabilis in iura paterna recepit
commodus et patiens, non ut de sede secunda
cederet aut quarta socialiter. hic et in Acci
nobilibus trimetris apparet rarus, et Enni
in scaenam missos cum magno pondere uersus
aut operae celeris nimium curaque carentis
aut ignoratae premit artis crimine turpi.

TESTIMONIA.

uis Horatius usque ad trimetrum praeceperit, cum de sexto pede uel septimo iambico nullam fecerit mentionem' 251 sq. 'syllaba — citus' Marius Plotius IIII 3 252 sq. 'pes — iambeis' Pseudoacron uolgatus (non Acr. *γ*) ad c. I 16, 24 254—256 'non ita pridem — recepit' Marius Plotius IIII 3 p. 268 Gaisf. 257 sq. 'non ut — socialiter' Marius Plotius IIII 6 et IIII 7 p. 269 Gaisf.

VARIA LECTIO.

252 trimetris] iri metris *B* adcrescere *C φ λ′ δ u* (*a v et π*) adcrescere *ψ* accrescere *cett. ς* (*r* 2 *et Lips.*) *r* 1 *n. l.* acr: *β′* accedere *Pph.′* 253 Nomen *Ω′ ς′* (Nomen *Fran.*) *Pph.′ Porph.′ Acr.* momen *Ribbeckius* iambis *B Pph.* 253 *sq. post* iambeis *punctum ponit Iahnus nou. annal. phil. et paedag.* XXXXVII 474 *post u.* 254 *lacunam statuit Ribbeckius* 255 paulo *Ω′ ς′ Pph.′ Acr. Plotius* paulum *π′ r* auris *π′ r y* [*Montepessul.*], *C non liquet*, aures *cett.′ ς′ Pph.′* *uu.* 256—258 *legi uix possunt et in antecedentibus nonnulla euanuerunt in C* 256 Spondios *B* stabilis *B y* [*π*] stabiles *cett.′ ς′* paῑna in iura *u* paterna] alterna *Batauus quidam in actis societatis Vltraiect.* III 101 *et C. F. Hermannus philol.* X 233 257 paciens *λ* 258 acci *γ C ς″* aci *a pr.* achi ł acci *B* (ł ii) accii *F λ′ δ u* (*τ* 1 *n. l.*) acci *v* Atti *ω opp. tractat. Vindobon.* 259 Mobilibus *P. Victorius opp. Bentl.* appar&] *φ n. l.* *post* rarus *duo puncta ponit D. Heinsius opp. tractat. Vindobon.* ennii *F λ′ δ u* 259 *sq.* et Enni. In scenam missus *Marcilius et Bentleius* 260 scęnam *B C* (*σ τ a l et Fran.*) cenam *λ pr.* scenam *cett.* missus *Piscator* cum magno pondere *Ω′ ς″ Ac. Bentl.* magno cum pondere *v y ω, sed cf. apparat. critic. ad serm.* I 10, 49 magno quod pondere *M. Bonfinis* 261 opere *C φ* celeris (sceleris *ψ*) nimium *Ω′ ς″ Pph.′* nimium celeris *a y opp. Ac.* 262 ignotę *γ pr.*

non quiuis uidet inmodulata poemata iudex,
et data Romanis *ueniast indigna poetis.
idcircone uager scribamque licenter, an omnis
uisuros peccata putem mea, tutus et intra
spem ueniae cautus? uitaui denique culpam,
non laudem merui. uos exemplaria Graeca
nocturna uersate manu, uersate diurna.
at uestri proaui Plautinos et numeros et
laudauere sales, nimium patienter utrumque,
ne dicam stulte, mirati, si modo ego et uos
scimus inurbanum lepido seponere dicto,

TESTIMONIA.

263 cf. Auson. edyll. 4, 56: 'te praeeunte, nepos, modulata poemata Flacci' 267 cf. ecbasis captiui u. 745: 'hanc meruit poenam, uitasti denique culpam' 268 sq. 'uos — manu' Acr. ad serm. I 3, 117

VARIA LECTIO.

263 inmodulata *γ C δ u* (*β' ν υ*) īmodulata *B* immodulata *cett.' ς'* poemate *F* poemata *cett.' ψ corr.* 264 Sed data *y* uenias *B* uenia est *cett.' ς''* uenia *y* indigna] iniusta *y* [*Montepessul.*] *opp. tract. Vind.* 265 Iccircone *C* (*σ*) Iccirco, *om.* ne, *B* Idcircone *cett.' ς'' Ac.* an *γ B C λ' δ ς'' Ac. Acr. tract. Vind.* ut *u y* [*Barcinon. corr. Basil.* I (*superscr.* ł an) *Parisinus* 8219 *uar.* 1 *cod. Statii*] *Bentl. consentire Acronem dicens* an (ł ut) *υ* at *y* [*Bernens.* 542] *Gruppeus* et *y* [*Parisin.* 8216] *Fea* omnis *B C* 1 *λ' δ* (*ν τ a*) *y* [*β π* 2 *Brux. Gron. Montep. Vossian.*] *ω Ac.* omnes *γ u* (*σ r υ* et *Fran. Lips.*, *π* 1 *non liqu.*) 266 intra] extra *Lambinus* uenie *γ* 266 *sq.* cautus? uitaui *codd. Acr. tractat. Vind. Lambinus Bentl. Fea* mea? . . . cautus uitaui *interpung. Doederlinus* uitaui — merui *del. Gruppeus* incautus uitaui *Hamacherus: sed hic locus nulla eget emendatione, uerum recta interpretatione uocabuli* 'tutus', *de quo cf. u.* 28 268 graeca *B* (*a et π*) gre//ca *λ* greca *cett.* *uu.* 270—274 *del. Gruppeus, inter uu.* 262 *et* 263 *ponit Prinzius* 270 Aut *γ* A//t *l* uestri *Ω' ς''* (*et omn. codd. Cruqu.*) *tractat. Vindobon.* nostri *y* [*Bernens.* 508 *Nostradam. uar. Vossian. fol.* 130] *ω ubi uerba* 'At — sales' *non Horatio, sed Pisonibus tribuebantur*
271 pacienter *F* 272 Ne stulte dicam *y* Ne dicam *Ω' ς'' Acr.* Non dicam *y* [*Nostradam. pr. Valentian.* 1] *Sanadonus* nec dicam *Stallbaumius* miratis modo *B* 273 laepido *F* sepondere *B* dictum *u y* dicto *cett.' ς'' Pph.' Acr. tractat. Vindobon.* dicto *υ* dictu *y*

legitimumque sonum digitis callemus et aure.
ignotum tragicae genus inuenisse camenae
dicitur et plaustris uexisse poemata Thespis,
quae canerent agerentque peruncti faecibus ora.
post hunc personae pallaeque repertor honestae
Aeschylus et modicis instrauit pulpita tignis
et docuit magnumque loqui nitique coturno.
successit uetus his comoedia, non sine multa
laude; sed in uitium libertas excidit et uim
dignam lege regi: lex est accepta, chorusque
turpiter opticuit sublato iure nocendi.
nil intemptatum nostri liquere poetae;
nec minimum meruere decus uestigia Graeca

TESTIMONIA.

274 Pseudoacron uolgatus ad c. IIII 9, 49. Ioannes de Muris summa musicae c. 9 [III p. 209 Gerbert.] 275—288 Donatus (?) de tragoed. et comoedia fragm. p. XVII Klotz. 275—280 cf. Apollinaris Sidonius carm. 9, 232—235: 'pictum faecibus Aeschylon secutus aut plaustris solitum sonare Thespin, qui post pulpita trita sub coturno ducebant olidae marem capellae' 275—277 Diomedes p. 487 K. 278 cf. Athenae. I 21[d]: '*καὶ Αἰσχύλος δὲ οὐ μόνον ἐξεῦρε τὴν τῆς στολῆς εὐπρέπειαν καὶ σεμνότητα ..*' 282 sq. 'Plerumque in uitium — regi' florileg. Nostradam. 283 sq. 'lex — nocendi' Ioannes Saresberiensis policr. VII 24

VARIA LECTIO.

274 digito *Ioannes de Muris* 275 camenae *Ω′ ς″ Pph.′* 276 plausis *B C* 1 plautus *uel* plauctus *codd. Diomedis* uectasse per Hellada *coni. Cuninghamus* uixisse *B* (*a pr. ut uid.*) thespis *γ* (*β′ ν σ a*) hyspis *B* thepsis *C* thesphis *F λ′* (*π′ r*) tesphis *δ u* (tesp//i//s *τ*) *u.* 277 *delet Lehrsius* 277 qui *Bentleius opp. Ω′ ς″ Ac. Acr. tr. Vind. Diomed. Donat. et cf. Apoll. Sid. quem supra laudauimus* peruncti] infecti *Diomedes opp. Pph.′* faecibus *B C* (*u l et Fran.*) *Pph.′ Diomedes* fecibus *cett.′ ς′* (et *β*) ora] atris *B C*, *in C superscr.* ł ora, ora *cett.′ ς′ tractat. Vindobon.* (or//a *π*) 278 persone *δ* 1 *ut uid.* palle *γ δ u* honeste *δ* 1 279 Aeschylus *γ B λ corr. δ corr.* Haeschylus *C* Aeschilus *ν σ a Pph.′ Porph.′* Aeschynus *φ corr. ψ λ′ δ pr.* Aeschinus *φ pr. u ς″* Aescinus *τ* pulputa *B C* (pulputat ignis *C*) 280 nitiq,] nit *in ras. C* coturno *Ω′ ς″* 281 comedia *C δ u* 282 s, *C* uis̄ *C* *u.* 283 *omis. B* 283 est *omis. C* 284 opticuit *F* (*et Fran.*) *tractat. Vindobon.* obticuit *cett.′ ς′* (et *β*) obtinuit *v* 285 *post* poetae *punctum ponit Doederl.* ///liquere *δ* 286 minimū *in ras. δ* graeca *B* (*et π*) greca *uel* gca *cett.′ ς′*

ausi deserere et celebrare domestica facta,
uel qui praetextas uel qui docuere togatas.
nec uirtute foret clarisue potentius armis
quam lingua Latium, si non offenderet unum
quemque poetarum limae labor et mora. uos, o
Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
multa dies et multa litura coercuit atque
perfectum deciens non castigauit ad unguem.
ingenium misera quia fortunatius arte
credit et excludit sanos Helicone poetas
Democritus, bona pars non unguis ponere curat,
non barbam, secreta petit loca, balnea uitat.
nanciscetur enim pretium nomenque poetae,
si tribus Anticyris caput insanabile numquam

TESTIMONIA.

288 Diomedes p. 489 K. 290 sq. imit. Persius 1, 61: 'uos o patricius sanguis' 292—294 'Carmen — unguem' florileg. Nostradam. 295 florilegium Cusanum 297 sq. 'Bona pars ungues non ponere — loca' florileg. Nostradam. 298 'secreta — uitat' Pompei commentum [uol. V p. 162 Keil.] 298 'balnea uitat' Seruius [Sergius] comment. in Donatum p. 431 K.

VARIA LECTIO.

288 Vel (+ ut) *φ* pretextas *γ*, *C n. l.* togatis *B C* *post* togatas *comma ponit Doederlinus* 289 uirtutem *γ* clarisq; *B C* clarisue *cett.' ς''* potencius *λ* 290 Qua *C*, *fort. euanuit lineola* lĩgua *u* lacium *λ pr.* 291 uos o] ũsu = uersu *B* 292 reprendite *C* (*ν σ*) rependite *B* reprehendite *cett.' ς'' Acr. in textu tract. Vind. florileg. Nostradam. cf. serm.* I 10, 52. 55 293 coercuit *Ω' ς'' florileg. Nostradam.* cohercuit *a* 294 p̄sectũ *B* Presectum *C ut uid.* Praesectum *y* [*V et alt. Bland. et fort. Gronou.* 1, *probiores aliquot Statii, Mureti unus et Vaticanus apud Lambinum*] *Lambinus Bentl.* Perfectum *cett.' ς'' Acr. tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.; illud plerique recentiorum praetulerunt; at Fea docuit praecisorum unguium in hac ultima politura nullum esse usum* Perpectũ (s) *y* [*π*] deciens *B* decies *cett.' ς'' florileg. Nostrad.* 295 quia] q *B uu.* 296—299 *propemodum euanuerunt C* 296 elicone *F λ' δ u* 297 unguis *B C* 1 *λ' δ* (*π' τ a r v et β*) ungues *cett. ς' flor. Nostrad.* *u.* 298 *omis. u* 1, *add. u* 2 *in marg.* 298 barbas *B, C. n. l., opp. floril. Nostr.* petit] fugit *Pompeius* 299 ṗcium *λ* poete *φ* poeta *Peerlkampus* 300 anticiris *u* ãncyris ≐ antecyris *B* (*l pr.*) anticyris *cett.* nunquam *B C* (*et Fran.*) numquam *cett.' ς'*

tonsori Licino commiserit. o ego laeuos,
qui purgor bilem sub uerni temporis horam!
non alius faceret meliora poemata: uerum
nil tantist: ergo fungar uice cotis, acutum
reddere quae ferrum ualet exsors ipsa secandi;
munus et officium, nil scribens ipse, docebo,
unde parentur opes, quid alat formetque poetam,
quid deceat, quid non, quo uirtus, quo ferat error.
scribendi recte *saperest et principium et fons;
rem tibi Socraticae poterunt ostendere chartae,
uerbaque prouisam rem non inuita sequentur.

TESTIMONIA.

304 sq. 'Fungar — secandi' florileg. Nostradam.; Hildebertus epist. lib. I 8: 'nouimusque poetam fungi uice — secandi' cf. Emisii epist. inter epist. s. Thomae Cantuarensis [IIII p. 201 Giles.]: 'numquid tunc fungebamini uice cotis — secandi?' Ioannes Saresberiensis epist. 179: 'lyricum . . . imitabor fungens uice cotis — secandi' 305 'exsors' incerti excerpta argumenti grammatici § 26 p. 207 ed. Eichenf. et Endlich. (cf. ad uu. 20. 224) 309 florilegia Nostrad. et Cusanum, hoc ex Porphyr., non ex Hor. 311 Quintil. inst. I 5, 2 cf. Asinius Pollio apud Porphyr. ad h. u.: 'male hercule eueniat uerbis, nisi rem sequantur'

VARIA LECTIO.

301 laeu//s (v superscr.) *a* leuus *C u* laeuus *cett.'* leuis *y* stultus *v uar.* 302 pugor (r superscr.) *λ* purgor *cett.* *ς' Pph.' Ac. Acr. tract. Vind.* pungor *σ pr.* purger *r* (*et Lips. pr.*) purgo *y ω* bili *Cruquius ex tribus commentariis Bland. opp. tractat. Vindobon.* horam] auram *Heinsius et Burmannus opp. Pph.'* 304 tantis ĩgo *B* tanti est ergo *cett.' ς'* (est *om. β* 1) ergo] ego (r superscr.) sed *u* ergo *l* ego sed *y* [*Nostradam.*] sed ego *y* [*Par.* 7976] 305 exsors ipsa *λ u γ uar.* (*ν σ* 2 *τ l* 2 *υ*; etsors *l* 1) *tractat. Vindobon. florileg. Nostrad. Emisius cons. grammatic. incert.* exors ipsa *F δ* (*β' σ* 1 *r et Lips.*) *Acr. Hildebertus Ioannes Saresber.* exsortita *γ* (*a*) *y* exortita *B C λ uar. δ* 2 *uar. Ac.* *exors ipsa secandi y* [*π*] (AL̄ LIB̄ Exortita *λ*) 306 offitium *γ φ u* nihil *δ pr. y* 307 parentusopes *B C* 1 308 Qui (d superscr.) *λ* doceat *γ δ pr. aut* 1 (*ν* 1 *a* 1 *r* 1) *in γ superscr.* at deceat qui non *B λ pr.* uirtus] iustus *γ* 1 *post u.* 308 *uu.* 332—346 *ponit Lehrsius* 309 recte sapere *λ pr.* (*ν*) recte sapere est *cett. ς'' Pph.'* sapere recte est *τ* est principium, *om.* et, *B* 310 socratice *C* chartae *B C Pph.'* cartae *F λ' δ u* charte *γ* kartae *y* [*Petropolit.*] 311 sequontur *C* sequuntur *B* sequentur *cett.' Pph.' Porph.' tractat. Vindob. Quintilianus cons. ς''*

qui didicit patriae quid debeat et quid amicis,
quo sit amore parens, quo frater amandus et hospes,
quod sit conscripti, quod iudicis officium, quae
partes in bellum missi ducis: ille profecto
reddere personae scit conuenientia cuique.
respicere exemplar uitae morumque iubebo
doctum imitatorem et uiuas hinc ducere uoces.
interdum speciosa locis morataque recte
fabula nullius ueneris, sine pondere et arte,
ualdius oblectat populum meliusque moratur,
quam uersus inopes rerum nugaeque canorae.
Grais ingenium, Grais dedit ore rotundo
Musa loqui, praeter laudem nullius auaris.
Romani pueri longis rationibus assem
discunt in partis centum diducere. 'dicat

TESTIMONIA.

uu. 312—316 florileg. Nostradam. 313 ecbasis captiui u. 618 315 'profecto' incert. gramm. § 51 p. 210 Eichenf. et Endlich. 323 sq. 'Graiis ingenium — loqui' Otto Frisingensis chronic. lib. I c. 27 'Grais dedit — loqui' tractat. de duce Ernesto [VII p. 193 Haupt.] cf. Apollinaris Sidonius carm. 23, 236: 'seu linguae Argolicae rotunditate'

VARIA LECTIO.

312 Quid(di)dicit *γ* Cui didicit *B* Quos ita more *B* 314 Quid ... quid *σ τ* Quo *C* 1 officiumq, quę *B* officiũque *C* (*a* 1) offitiũ quae *u* 316 persona *B* 317 iubbo *λ pr.* (*sic*) uidebo *ψ pr.* (*l* 1 *et β* 1) *y* 318 uiuas *Ω′ ς″* (*et omn. codd. Cruqu.*) *tract. Vind.* ueras *y ω Lambinus* 'uiuas uoces id est ueras' *Acr.* ducere] reddere *y* [*Petropolit. Sorbon.*] 319 spetiosa *γ F* locis *B C λ* 2 *δ* 2 *aut corr. ς′* (*et Lips. corr.* 4 *Bland.*) *Pph.′ Porph.′ Ac. Acr. gloss. Γ* iocis *F λ′ δ* 1 *aut pr. u* (*π′ σ τ*) *tractat. Vindobon. Iason de Nores; cf. Quintilian. instit.* VII 1, 41: 'plerique ... contenti sunt locis speciosis modo uel nihil ad probationem conferentibus' 'colligit saepe magis placuisse fabulam, quae nudis narr(ar)etur uerbis, quoniam res spectatorem delectarent, quam quae locis communibus explicaretur' *Porph.′*
322 regum *B* nuge *γ* 323 Grais *F δ corr.* 1 *aut* 2 *u* (*ν r υ et β π p. ras. Lips.*) Graiis *B λ′ δ pr. aut* 1 Gragus *γ C* grais *F δ u* (*ν r υ et β Lips.*) *Pph.′* graiis *B C λ′* gragus *γ* rutundo *C* 324 Mulsa *B* propter laudem *Sanadonus* 325 racionib; *λ* 326 partis *B* (*π′*) *y* [*β* 1 *ut uid. Regincns.* 1] partes *cett.′ ς* (*et Fran.*)

filius Albini: si de quincunce remotast
uncia, quid superat? poteras dixisse'. 'triens'. 'eu!
rem poteris seruare tuam. redit uncia, quid fit?'
'semis'. at haec animos aerugo et cura peculi
cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
posse linenda cedro et leui seruanda cupresso!
aut prodesse uolunt, aut delectare poetae,
aut simul et iucunda et idonea dicere uitae.

TESTIMONIA.

329 'Rem poterit seruare suam' florileg. Nostradam. 330 sq. 'Animos — fingi' florileg. Nostradam. 332 cf. Persius 1, 42: 'et cedro digna locutus (carmina)' Ausonius epigr. 34, 13 sq.: 'huius in arbitrio est, seu te iuuenescere cedro seu iubeat duris uermibus esse cibum' 333—337 florileg. Nostradam. 333 sq. Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 Ioannes Saresberiensis policr. I 8. idem rectius metalog. II 8 334 Seruius ad Aen. VI 660

VARIA LECTIO.

centum] ·c· *B* dicat *Ω' ς'' tractat. Vindobon.* dicas *Bentleius; cf. c.* I 27, 10 327 Fillius *λ a. ras.* alba nisi dequincuncere motast *C* 1 albani *B C* 1 (*ν a υ pr. et β*) albini *cett.' ς'' Ac. tr. Vind.*

sede qcq *B* quinqunce *u* quincunce *cett.' cons. ς''* remotast *C* remota est *cett.' cons. ς''* 328 Untia *u* Uncta *B* superat *Ω' ς'' tractat. Vindobon.* superest *γ uar. y* superet *y* [*Zulichemian.*] *Bentl.*

poteras *B C F λ' δ* 1 *u* (*τ r υ et π* 2 *Fran. Lips.*) *tractat. Vindobon.* poterat *γ δ* 2 (*ν σ a et β π* 1 *Fran. uar.*) *Bentl.* poteris *Horkelius* properat *Schneidewinus philol.* III 539; poteras = potes *ut Vergil. ecl.* 1, 79 *Plin. epist.* III 5, 16 *Ouid. trist.* V 1, 49 *metam.* I 679 *Hor. serm.* II 1, 16 dixisse, triens? *interp. Bentl.* eu *γ B C δ in ras.* (*ν π' ut uid. σ τ r et* 4 *Bland.*) heu *a* est *F λ' δ* 1 *ut uid. u* (*β' ut uid. υ*) hem *y* en *y* heus *y* 'euge' *interpretantur Acr. et tractat. Vindobon.* 329 reddit *B* untia *u* unctia *B* quid est *B*, *utrum* quid fit *an* quid sit *habuerit C*, *non liquet* 330 Senis *B* at *y* [*π* 2 1 *cod. Feae* 1 *Valarti* 2 *Cruquii p. ras.*] an *B y* [*V et* 2 *alii Bland. a. corr.*] *idem coni. Statius* ad *cett.' ς''* (*π' ut uid.*) *cf. apparat. critic. serm.* I 6, 87. *scholia tacent* hec *u* erugo *C δ u supr. u.* peculii *ψ u* (*l*) *flor. Nostr.* peculi *cett. ς'' cf. Vergil. ecl.* 1, 32: 'nec cura peculi' 331 inbuerit *ψ corr. λ* (*et β*) *flor. Nostrad.* imbuerit *cett. ς'* speramus *γ B C ψ corr. λ* 2 (*β' ν a*) speremus *F λ' δ u* (*π' σ τ r υ*) *tract. Vind. floril. Nostrad.* 'sperandum est' *Acr.* cupresso? *plerique* uu. 332—346 *post u.* 308 *ponit Lehrsius* u. 334 *del. Gruppeus* 334 aut iucunda simul et idonea *Ioannes Saresber. policrat. opp. metalogic.* aut] et *Seruius*

quicquid praecipies, esto breuis, ut cito dicta
percipiant animi dociles teneantque fideles:
omne superuacuum pleno de pectore manat.
ficta uoluptatis causa sint proxima ueris,
nec quodcumque uelit poscat sibi fabula credi,
neu pransae Lamiae uiuum puerum extrahat aluo.
centuriae seniorum agitant expertia frugis,
celsi praetereunt austera poemata Ramnes:
omne tulit punctum qui miscuit utile dulci,
lectorem delectando pariterque monendo.
hic meret aera liber Sosiis, hic et mare transit

TESTIMONIA.

335—337 Hildebertus moral. philos. p. 961   336 ecbasis captiui u. 585   339 Seruius ad Aen. XII 83   341 glossarium Mai [classic. auct. VIII 117]   342 cf. Martialis I 25, 2—4: 'profer opus, quod nec Cecropiae damnent Pandionis arces nec sileant nostri praetereantque senes'   343 sq. florilegium Nostradamense   343 florilegium Parisinum 8818ª Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 Ioannes de Muris summa musicae c. 2 [III p. 195 Gerbert.] Adam de Fulda musicae part. tertia c. 8 [III p. 362 Gerbert.] Ioannes Saresberiensis metalog. II 8. idem epist. 80: 'alter enim omne tulit punctum et miscuit utile dulci'   344 'delectando — monendo' ecbasis captiui u. 588

VARIA LECTIO.

opp. tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.   simile (v supra) *γ*   iucunda *γ B C λ corr. aut pr. ς* (*et π* 1) iocunda *F* 1 *aut pr. λ pr. aut corr. δ pr. u* (*β′ σ v et π* 2 *Lips.*) *florileg. Nostrad.*   iucundę (t c supra) idonea *B*   335 Quidquid *λ′* (*σ et π* 1) Quicquid *etiam florileg. Nostradam.*   precipies *γ*   336 animo *y* [1 *Bland.*]   teneant et fideles *Hildebertus*   *u.* 337 *del. Bentleius Sanadonus Gruppeus*   337 Oms̃ *B* ////pleno *δ*   de corpore *y opp. schol. γ tract. Vind. flor. Nostr.*   339 Ne *γ F λ′ δ ς″ Acr. tractat. Vindobon.* Nec *B C u* (*σ*) *Seruius*   uelit *γ B C ut uid. δ corr.* (*a* 1 *r* 2, *item r* 1 *ut uid.*) *Acr. tractat. Vindob. Seruius*   uelis *τ a* 2   uolet *F λ′ δ pr. u ς″*   posset *F δ* 1 *ut uid.*   poscet *r* 1 *y* [*Lips.*]   340 N̄ *B* Neu *cett.′ ς″ Pph.′ Ac. tract. Vind.*   prensae *B*   uium *δ* 1 *u*   uiuū *δ*   ui+um (u supra) *λ*   uiuum *cett. ς″ Pph.′*   uiuum *a*   extrahet *r* 1 *y* [*Lips.*] *Pph.′*   aluo] abuo *B pr.*   342 Celsi p̄t̄ cunctaurā poemata *B*   rannes *u*   ramnes *cett.′ ς″*   *u.* 344, *quem testatur floril. Nostrad., superuacuus uidetur Gruppeo, idem delet uu.* 345 *sq.*   345 męret *B*   aera *B u C* 2 *λ′* 2 *δ* 2 (*v* 2 *π′ σ a* 1 *ut uid. r v et β* 2 *Fran.*) *Pf.*   aerea *γ* 1   era *γ* 2 (*τ*) *tractat.*

et longum noto scriptori prorogat *aeuom.
sunt delicta tamen quibus ignouisse uelimus:
nam neque chorda sonum reddit quem uolt manus et mens,
poscentique grauem persaepe remittit acutum,
nec semper feriet quodcumque minabitur arcus.
uerum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
offendar maculis, quas aut incuria fudit
aut humana parum cauit natura. quid ergost?
ut scriptor si peccat idem librarius usque,
quamuis est monitus, uenia caret, et citharoedus
ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:

TESTIMONIA.

uu. 347—353 'Sunt d: quidem — natura' flor. Nostr. 348—350 Ioannes Victoriensis IIII 7 p. 375 B. 350 Seruius ad Aen. VII 498 [Probus] de ultimis syllabis 242 K. florilegium Paris. 8818ᵃ Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 cf. ecbasis captiui u. 1162: 'non semper — arcus' 'fieret quodcunque minabitur arcus' tractat. de duce Ernesto 4 [VII p. 197 Haupt.] 355 sq. 'At citharedus — eadem' florileg. Nostradam.

VARIA LECTIO.

Vindobon. aere *F λ'* 1 *δ* 1 (*ν* 1 *a* 2 *uar. et β* 1) ere *C* 1 ae (*sic*) *Pph.* sosis *γ B C* (*β' a* 1 *et* 4 *Bland.*) *Ac.* sosiis *cett.' ς' Pph.' Porph.' tract. Vind.* so//sis *Pf.*; *Acr.*: 'Sosis ·i· bibliopolis; alii emendatores et probatores carminum uolunt duo I debere scribi, sed propter metrum unum scribitur. Sosii ergo duo fratres fuerunt bibliopolae opinatissimi' et] *omis. δ pr.* 346 euum *u* acuum *cett.'* *uu.* 347—360 *Bouhierus conlocabat post u.* 378 *Mollevautus post u.* 274 *opp. etiam florileg. Nostrad.* 348 corda *γ F λ' δ u* uolt *F δ* (*et π*) *y* uul *λ* uult *cett. ς' florileg. Nostradam.* et mens] *omis. B* 349 psepe *C φ λ' u* remittit *γ B C δ* 2 *ς'' tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. Ioannes Victoriens.* reddit (*superscr.* ł remittit) *u schol. γ et tractat. Vindobon. pro interpretatione* remutit *F λ in marg. δ* 1 *ut uid.* (*et* 1 *Bland.*) remuttit *λ' in textu; a* 1 *non liquet* 350 Nec *Ω' ς'' tr. Vind. flor. Nostr. Seruius* [*Probus*] *de ultimis syllabis* Non *florileg. Paris.* 8818ᵃ feriet] fieret *γ pr.* (*a pr. ut uid. l corr.*, *omis. l pr.*) *tract. de duce Ernesto* quodcunq *C* (*v*) cuicunque *M. Bonfinis* 351 plura] pura *l pr. aut* 1 353 ergost *B* ergo est *cett.' ς''* (*et omn. codd. Cruqu.*) ergo, *om.* est, *a* 1 ? *v y* [*Sorb. p. ras. Vpsal.*] *ω* 355 Quauis *δ* 1 et *Ω' ς'' cons. tract. Vind.* ut *v y* [*Zulichem.* 2 *superscr.*] *Bentl.* At *florileg. Nostrad.* citharedus *δ* cytharoedus *F* 356 corda *F λ' δ u* oberrat *B C F λ' δ pr. u* (*ν σ v et π Fran.*) *tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.*

sic mihi, qui multum cessat, fit Choerilus ille,
quem bis terque bonum cum risu miror, et idem
indignor quandoque bonus dormitat Homerus.
uerum operi longo fas est obrepere somnum.
ut pictura poesis: erit quae, si propius stes
te capiat magis, et quaedam, si longius *apstes.
haec amat obscurum; uolet haec sub luce uideri,

TESTIMONIA.

uu. 359—365 'Quandoque — placebit' florileg. Nostradam. 359 sq. cf. Hieronymus epist. 84 ad Pammac. et Ocean. 8 [Vallars. I p. 530[c]]: 'interdum magnus dormitat Homerus, uerum — somnum' 359 flor. Par. 8818[a] Quintil. inst. X 1, 24: 'cum Ciceroni dormitare interim Demosthenes, Horatio uero etiam Homerus ipse uideatur' 'quandoque — Homerus' Vincentius Bellou. spec. hist. VII 67 Gunzo Nouariensis [Martenii uett. scriptt. ampl. coll. I 298[e]] cf. Uodalscalcus de Eginone et Herimanno c. 21 [Pertz. XIIII = XII p. 440]: nisi forte dicendum sit, te ut bonum quandoque dormitare Homerum' 360 florilegium Paris. 8069 ecbasis captiui u. 1225 363 sq. Ioannes Saresberiensis policr. III 12

VARIA LECTIO.

oberret *γ δ corr.* (*τ a r et β Lips.*) *gloss. Γ; de codd. auctoritate cf. u.* 360 357 Sic multum mihi qui cessat *B* cessa^t *γ* c,^h oerilus// *δ* cherilus *F u tract. Vindobon.* Choerilos *Bentl. opp. Pph.'* Choerilus, ille *Peerlkampus* 358 Quem uis *B C* ı terue *B y* [*Regius*] *Bentl.* terque *cett.' ς" tractat. Vindobon. et haec prouerbialis locutio est cf. u.* 440 *Martial.* IIII 81, 3 *Stat. silu.* IIII 2, 58 et] at *Ribbeckius* 359 indignor. quandoque bonus dormitat Homerus; *Gonodius* indigner . . . Homerus? *Doederl.* quando usque *Peerlk.* omerus *λ'* *u.* 360 *del. Hammersteinius opp. schol. et quae supra memorauimus testimon.* 360 operi longo *B C F λ'u* (*σ υ et π Fran. omn. codd. Cruquu.*) *Pph.' tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. et Paris.* 8069 *ecbasis captiui Bentl.* opere longo *δ pr.* (*et Lips.*) *y Hieronymi cod. Cantabrig.* opere in longo *γ δ corr.* (*ν τ a r et β*) *Hieronymus* 'in magno poemate' *Acr.* 'in tanto opere' *Porph.'* obrepere] ignoscere *flor. Paris.* 8069 *opp. Pph.' et cf. Senec. Troad.* 441: 'breuisque fessis somnus obrepsit genis' obreppere sonnū *u* 361 ut pictura, poesis erit quae *Meinekius; quicumque codd. interpunctiones exhibent, ut γ F λ' δ u β' ν a r Bruxellens. Par.* 7976 *Petrop. Regin. Taurin. Voss. Zulichem., distingunt post* erit *cons. Pph.' Porph.'*: 'Vt pictura poesis erit] non erit dissimilis poetice picturae . . .' poessis *γ* ///stes *λ* 362 capiat *Ω' ς"* (*et codd. Bland.*) capiet *y ω florileg. Nostradam.* aptes *B* abstes *cett.' florileg. Nostradam.* adstes *Desprezius* 363 Hec *φ u*

iudicis argutum quae non formidat acumen;
haec placuit semel, haec deciens repetita placebit.
o maior iuuenum, quamuis et uoce paterna
fingeris ad rectum et per te sapis, hoc tibi dictum
tolle memor, certis medium et tolerabile rebus
recte concedi; consultus iuris et actor
causarum mediocris abest uirtute diserti
Messallae, nec scit quantum Cascellius Aulus,
sed tamen in pretio est: mediocribus esse poetis
non homines, non di, non concessere columnae.
ut gratas inter mensas symphonia discors
et crassum unguentum et Sardo cum melle papauer
offendunt, poterat duci quia cena sine istis:

TESTIMONIA.

364 Petrus Pictauiensis epist. ad Petrum Cluniacensem [biblioth. Cluniac. ed. Marrier p. 617c] 365 florilegium Paris. 8818a Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67 uu. 372—380 'Mediocribus — quiescit' floril. Nostradam. 375 'Sardo — papauer' florilegium Cusanum C 14 376 Vincentius Bellouacensis l. l.

VARIA LECTIO.

u. 364 *post u.* 365 *ponit Lehrsius* 364 quae non] nusquam *Petrus Pict.* 365 Hic . . . hic *Vincent.* deciens *B* decies *cett.'* ς'' *flor. Nostr. omis. u pr.* deties *flor. Par.* 8818a 368 tollerabile *γ λ a. ras.* (*τ a. ras. et Lips. a. ras.*) 369 concedi. et consultus *Lambinus* concedit *B* consultis *B* a̶uctor *u* auctor *B* (*β'*) *y* actor *cett.'* ς' 370 deserti *B* 371 Messallae *y* [*Taurinens. a. ras.*] *Porf.* Messaliae *F δ* 1 *u* Mesaliae *λ'* (*π'*) Messalae *γ C ut uid. δ p. ras.* (*ν σ τ a r* 2 *cons. β'*) *Acr. Porph.* Mesalae *B λ uar.* (*r* 1); 'at lib Mesalę' *λ*; *secuti sumus acta triumph. Capitolina a.* 727, *et sic intellegitur, unde orta sit lectio codd. F λ' δ u* (*π'*) nec scit *B y* [*V Montepessulan. et alt. Bland.*] nescit *cett.'* ς'' (*et* 2 *Bland.*) *tractat. Vindobon. alt. loco, alt.* miscit *mendose* cascellius *γ C F λ'* 1 *δ Acr.* casellius *u λ* 2 *ut uid.* castellius *B* *utrum* ausus *an* aurus *B habeat non liquet,* aulus *C.* AVLI CASCELLII *in inscriptionibus reperiuntur*
373 Non dii, non homines *y ω opp. tractat. Vindobon. florileg. Nostr.* di *y* [*π*] dii *Ω'* ς' *flor. Nostr.* cessere *φ* (con ·s·) colunnę *u* 374 gratis *γ* 1 *B* (*τ pr. ut uid.*) gretas *δ pr.* gratas *cett.'* grates *flor. Nostr. pr.* simphonia *B δ u* dicors *γ* 1 *λ'* (*τ* 1 *aut pr.*) 375 grassum *γ* unguentum *Ω'* ς' (*et π*) *florileg. Nostrad.* ungentum *σ* (*et Lips.*) ungentum *r* et] *omis. u* 376 duci poterat *u* poterat, *om.* duci, *B* poterat duci *cett.' florileg. Nostradam. Vincentius*

sic animis natum inuentumque poema iuuandis,
si paulum summo decessit, uergit ad imum.
ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
indoctusque pilae disciue trochiue quiescit,
ne spissae risum tollant impune coronae:
qui nescit uersus tamen audet fingere. 'quidni?
liber et ingenuus, praesertim census equestrem
summam nummorum, uitioque remotus ab omni'.
tu nihil inuita dices faciesue Minerua:
id tibi iudiciumst, ea mens; siquid tamen olim
scripseris, in Maeci descendat iudicis auris
et patris et nostras, nonumque prematur in annum,

TESTIMONIA.

377 [Probus] de ultimis syllabis p. 223 K. 382 schol. Γ epist. II 1, 117: 'ut in arte poetica: qui — fingere' florileg. Nostradam.: 'qui — fingere' 385 'quia esset obseruare rudis animos sub uulpe latentes, horum qui nichil inuita dicant faciantue Minerua' Reineri de ineptiis cuiusdam idiotae libellus [Pertz. monum. Germ. SS. XX 593]

388 Quintilianus praefat. ad Tryphonem § 2: 'usus deinde Horati consilio, qui in arte poetica suadet, ne praecipitetur editio nonum-

VARIA LECTIO.

cons. ς'' cena *C δ u florileg. Nostradam.* cęna *cett.* istis] illis *y opp etiam florileg. Nostradam.* 377 animus *B et ut uid. C* natū// *C, lineola supra* u *ab alt. manu* 378 paulum *Ω' ς'' flor. Nostr.* a summo *Lambinus opp. etiam codd. Bland. flor. Nostr.* decessit *Ω' ς''* (*et codd. Bland.*) discessit *y flor. Nostr. Lambinus* 're-cesserit' *interpr. Acr.* pergit *B C, superscr. ead. m.* ł vergit *C* 380 quiescit] nescit *δ* 1 381 spisse *γ* 1 ii.pune *C F λ δ u* (*ν σ v et β cons. π*) impune *γ* (*τ a r et Fran. cons. l et Lips.*) īpune *B* 382 uersus *Ω' ς'' schol. Γ epist.* II 1 *tractat. Vind. flor. Nostr.* uersum̃ *v y* 383 ingenus (v supra) *B* presertim *γ* equestre *B* equestrē *C, lineola supra* e *a* 1. *m. uidetur esse* 384 uicio *λ* 385 nichil *u* nł *B* faciesue *B C F λ' δ corr. u* (*π' σ r v et omn. codd. Cruqu.*) *Acr. tractat. Vindobon.* faciesque *δ pr.* (*β' ν τ a*) fatiesque *γ* 386 indiciū stea *B* iuditium est ea *C φ u* (*σ et β*) iudicium est ea *cett.' ς'* iudicium es ea *v* iudicium esto, ea *Fea* 387 *utrum* maeci *an* maeti *habeat B non liquet* maeci *C* 1 *ut uid. λ p. ras. Pph. Porph. cons. inscript. uetustiss.* maecii *λ a. ras. δ* mecii *γ F δ* 1 ? meti *u* metij *C* descendas *λ pr. tractat. Vindobon.* auris *B* (*π' a pr.*) *y* [*Montepessul.*] aures *cett.' ς'* (*et Lips. corr.*) 388 *post* annum *punctum pon. ω ante Bentleium* (*et codd. quidam*)

membranis intus positis: delere licebit
quod non edideris; nescit uox missa reuerti.
siluestris homines sacer interpresque deorum
caedibus et uictu foedo deterruit Orpheus,
dictus ob hoc lenire tigris rapidosque leones.
dictus et Amphion, Thebanae conditor urbis,
saxa mouere sono testudinis et prece blanda
ducere quo uellet. fuit haec sapientia quondam,
publica priuatis secernere, sacra profanis,

TESTIMONIA.

que prematur in annum, dabam iis otium q. s.' Flagrius ad Vergil. eclog. 9, 35: 'Cinna Zmyrnam scripsit, quam nonum post annum, ut Catullus ait, edidit; id quod et Quintilianus ait; unde etiam Horatium in arte poetica dicunt ad eum allusisse, cum ait: nonumque prematur in annum'. Gunzo Nouariensis apud Marten. uett. scriptt. ampl. coll. I 297ᵃ: 'si quidem Cinna librum suum Smyrnam decem annis elimauit, Horatius in nonum annum carmina sine publica ostentione producenda percepit' 389 sq. 'Delere — reuerti' florileg. Nostradam. 390 'nescit — reuerti' Augustinus epist. III 143, 4 Hieronymus epist. 49 ad Pammachium 2 [Vallars. I p. 234ᵈ] Pseudoacron uolgatus ad art. poet. 452 (non Acr.) Ratherius Veron. phrenes. 22 p. 242: 'nescit enim, scribit ut Flaccus, uox missa reuerti' imit. Seruatius Lupus epist. 64: 'non potest uox missa reuerti' 391—393 Seruius interpolatus (cod. saec. XV) ad Aen. VI 645 394—396 cf. Sil. It. XI 441 sq.: 'exaudita chelys lapidem testudine felix ducere et in muros posuisse uolentia saxa' 396—399 'fuit — ligno' flor. Nostr.

VARIA LECTIO.

389 Menbranis *λ u* 390 edederis *B* uox] uos *λ pr.* 391 Silnestris *γ* 1 (*τ a*) *y* [*π Mellicens.* 1] Siluestres *cett.' ς' Pph.'* 392 Cedibus et uictǒ fędo *u* *u.* 393 *omis. y* [*Lips.*] *eundem u. ante u.* 392 *exhib. σ pr. post u.* 394 *y* [*Bamberg.*] 393 ab hoc *l* (*et Fran.*) linire *B* tigris *γ* 1 *B* (*a*) *y* [*Mell. Montep.* tygris *π*] tigres *C δ u γ* 2 tygres *F λ* rapidos *γ C F λ' u ς''* rapidas *δ* rabidos *B* (*σ v*) *y* [*omn. codd. Cr. Bamb. Par.* 7976 *Sorb.*] *Seru. interpol. cf. Ouid. epist.* 10, 96: 'destituor rapidis praeda cibusque feris' 394 ãphyon *ψ* urbis *Ω' ς'* (*et omn. codd. Cr.*) *tract. Vind.* arcis *δ uar. u uar.* (*β' v a superscr.* at urbis) *y*: *lectio* 'arcis', *orta fort. ex Aeneid.* VIII 313: 'tum rex Euandrus Romanae conditor arcis' *a mythologia discrepat: arcis enim conditor Cadmus, Amphion urbis fuisse dicuntur:* 'Cadmus constituit Thebas, has Amphion muro cinxit' *Acr.*; 'urbis' *legisse uideatur Atilius Fortun.* II 26: 'conditor uel orbis' 396 Dr//e *B* Dicere *C* 1 396—401 fuit — uenit *del. Zinkius in Eoe* 1864, 316 *sqq. opp. schol. et florileg. Nostradam.* sapiencia *λ* 397 Puplica *λ'* (*r v*) saxa *B ut uid.*

concubitu prohibere uago, dare iura maritis,
oppida moliri, leges incidere ligno.
sic honor et nomen diuinis uatibus atque
carminibus uenit. post hos insignis Homerus
Tyrtaeusque mares animos in Martia bella
uersibus exacuit; dictae per carmina sortes,
et uitae monstrata *uiast, et gratia regum
Pieriis temptata modis, ludusque repertus
et longorum operum finis: ne forte pudori
sit tibi Musa lyrae sollers et cantor Apollo.
natura fieret laudabile carmen an arte,
quaesitumst; ego nec studium sine diuite uena,
nec rude quid prosit uideo ingenium: alterius sic
altera poscit opem res et coniurat amice.
qui studet optatam cursu contingere metam,
multa tulit fecitque puer, sudauit et alsit,

TESTIMONIA.

401 sq. Quintilianus instit. X 1, 56: 'quid? Horatius frustra Tyrtaeum Homero subiungit?' uu. 408—418 florileg. Nostradam.
408—411 Ioannes Saresberiensis metalog. I 8 410 sq. 'alterius — amice' Ioannes Saresberiensis metalog. II 20 idem policr. VI 22

VARIA LECTIO.

400 honor *γ B C u* (*ν τ a*) *tr. Vind.* honos *F λ δ ς''* (*l in ras.*) 402 Tyrtaeus *B y cons. Porphyr. interpret. et Acr.* Tyrteus *γ C* (*ν a*) Tyrceus *λ* Tyrceus (dyrceus) *l* Tyrtheus *τ* Tirceus *r* 1 (*et Lips.*) Pyrceus *v* Dirceus *y ω tractat. Vindobon.* Dyrceus *δ* 2 *ut uid.* (*σ*) Dircheus *u* Pyrceus *F δ* 1 *ut uid.* (*l in marg.*) Pyrcaeus *Pph.' Porph.' per errorem opp. interpret.* Dircaeus *Lambinus* marcia *λ δ* 403 sortis *B pr.*

404 uięst *B* uiest *r pr.* uia est *cett.' ς'' Pph.'* 405 Pleris *B* temp*tata* *δ* reperitus *γ* ne *in ras. δ* 407 lirae *γ C pr. δ u* lyra *Meinekius* solers *λ* soleas *B* sollers *cett. ς''* opollo *γ* appollo *δ*

409 Q̄sitũ stego *B* Quesitum est ego *u* Quaesitum est ego *cett.'*

nec] ne *δ y* dnuite *λ* 410 prosit *Ω' ς'' flor. Nostr.* possit *y* [*codd. aliquot Lambini et* 1 *Francisci Luisini*] *Ioannes Saresber. Bentl.*, *sed uid. apparat. critic. c.* I 26, 10

411 *DENVO INCIPIT cod. ε sed folio mutilo DESVNT MVLTA*: *Ω' = γ B C F λ' δ ε u*

412 moetam *F λ* 413 fecit, *om.* que *δ* 1

abstinuit uenere et uino; qui Pythia cantat
tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
nunc satis est dixisse 'ego mira poemata pango;
occupet extremum scabies; mihi turpe * relinquist,
et quod non didici sane nescire fateri'.
ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas,
adsentatores iubet ad lucrum ire poeta
diues agris, diues positis in faenore nummis.

TESTIMONIA.

414 sq. 'qui — tibicen' Prisciani codex interpolatus instit. XVIII 25, 247 417 Ioannes Saresberiensis metalog. II 6 'occupet — scabies' Ioannes Saresberiensis policr. VII 19

VARIA LECTIO.

414 Astinuit y [π pr.] uenere δ uino] baccho y ω opp. Ω' ς'' tractat. Vindobon. florileg. Nostradam. pithya B C pithia γ u: defic. ε u. 415 omis. ε pr., add. ead. m. in marg. ε 415 dedicit B dicit C 1 prim' C 416 N~c u Nunc cett.' ς'' Ac. Acr. gloss. Γ tract. Vind. floril. Nostrad. Nec y [Vigorniensis et 1 ex bibliotheca episcopi Eliensis apud Bentl.] Bentl. Non y [Digbeanus Par. 8219 a. corr. Voss.] Num y [Helmstadiensis] prob. Regelsberger. et Haberfeldt.; Acr.: 'id est hoc tempore, in hac copia inperitorum sufficit alicui sese iactare et dicere: 'ego optimus poeta sum' cum non sit' Petron. sat. c. 1: 'nunc et rerum tumore et sententiarum uanissimo strepitu hoc tantum proficiunt, ut cum in forum uenerint, putent se in alium orbem terrarum delatos' c. 4: 'nunc pueri in scolis ludunt, iuuenes ridentur in foro, et quod utroque turpius est, quod quisque perperam didicit, in senectute confiteri non uult [cf. Hor. epist. II 1, 84 sq.]' est] et B C mira] omis. γ 1 pango Ω' ς'' tr. Vind. flor. Nostr. fingo y [Petropolit.] defic. ε; cf. Lucret. I 933 sq. turpe relinqui est γ F λ' u ς Ioannes Saresber. tractat. Vindobon. in interpretatione turpe relinqui, om. est, δ 1 ut uid. (σ) y [Bamberg. Barcinon. Bruxellens. pr. Lips. Parisin. 7976 Reginens. Valentian.] florileg. Nostradam. turpe reliqui, om. est, B turpe relinqui est δ turpe relinqui ē C turpe est relinqui Ac.: deficit ε, β 1 non liquet u. 418 del. Peerlkampus opp. florileg. Nostradam. 418 dedici C 1 post sane comma ponit Doederlinus 420 Adsentatoris B C Adsentatores cett. (β' ν a) Assentatores ς' ad lucrum iubet B C y [Valentian. 1] u. 421 del. Hitzigius, testantur Acr. tractat. Vindobon. 421 agri B C fęnore B (et Fran.) y foenore γ C λ' (ν τ a v et β π) foenere δ fenore F u (σ r et Lips.); C ε non liqu.

si *uerost, unctum qui recte ponere possit
et spondere leui pro paupere et eripere artis
litibus implicitum, mirabor, si sciet inter
noscere mendacem uerumque beatus amicum.
tu, seu donaris seu quid donare uoles cui,
nolito ad uersus tibi factos ducere plenum
laetitiae; clamabit enim 'pulchre! bene! recte!'
pallescet super his, etiam stillabit amicis
ex oculis rorem, saliet, tundet pede terram.
ut qui conducti plorant in funere, dicunt
et faciunt prope plura dolentibus ex animo, sic
derisor uero plus laudatore mouetur.
reges dicuntur multis urgere culullis,

TESTIMONIA.

uu. 421—436 'Mirabor — dignus' florileg. Nostradam. 428—433 Ioannes Saresberiensis policr. VI 30: 'ad singula clamat Gnatho, seu bona, seu mala sint, pulchre, bene, recte. pallescit super — mouetur' 433 'derisor — mouetur' Pseudoacron uolgatus ad epist. I 18, 11 (non schol. Γ)

VARIA LECTIO.

422 Sin *u a. ras.* (*l v et π*) *y* Si *cett.* ς′ *Pph.′ Ac. Acr. tractat. Vindobon.* uero, *om.* est, λ 1 uero est *cett.* ς″ *Pph.′* iunctum *B* recte qui *y* [*Buslidian.*] *opp. Pph.′* iussit *B C* 1 423 paupare λ artis *y* [*Parisinus* 8212 *et Feae Vr. B ab alt. m.*] *Bentl.* at^r^is *l* atris *Ω* ς″ *gloss. Γ tractat. Vindobon.: defic. ε. cf. Lucret.* V 1146: 'arta iura' *Plin. nat. hist.* XVI 12 *D.*: 'leges artae' *u.* 424 *post* 425 *exhibent B y* [*Gronou.*] 424 inplicitum *F* λ ε (*v a*) īplicitū *B* implicitum *cett.* ς″ *cons.* σ sciat *B* sciet *cett.′* ς″ *flor. Nostr.*
426 Tu *ε* se quid *B* quid] *omis. u pr.* qđ = quod *ε y* uelis *flor. Nostr.* cui] qui *B* quoi *y* [*V* (?)]: *defic.* ε 428 Letitię *C* Laeticiae λ ε Leticie *u* pulcre *C u* pulchrae δ *a. ras.* 429 pallescet, super his etiam *disting. alii opp. codd.* 430 rore mallet *B* pede terram] *in rasura* δ 431 ut quae conductae *Kirchmannus opp. Ω′* ς″ *Pph.′ Porph.′ Acr. tract. Vind. flor. Nostr.* 432 fatiunt *u* 433 laudato ore *B* 434 multis u: c:] cur surgere. cui. (multi) illis *B* urgere γ *B C F* δ ε *u* ς (*et Lips.*) *Pf. Acr. tractat. Vindobon. florileg. Nostradam.* urguere λ′ (β′ *a* 2 *et* π) *Pph.* culullis γ λ *corr.* ε *ut uid.* δ 2 (*v σ τ*) *Ac. Acr. Pf.* 1 *tractat. Vind.*; CVLVLLIS λ *marg.* culu^v^llis (*sic*) *C* culilis *F* λ′ δ 1 *u* (β′ *v et* π 2) *florileg. Nostradam.* culillis π′ *r Pph. Pf.* 2 *gloss. Γ*; *a* 1 *non liqu.*

et torquere mero quem perspexisse laborent,
an sit amicitia dignus: si carmina condes,
numquam te fallent animi sub *uolpe latentes.
Quintilio siquid recitares, 'corrige sodes
hoc' aiebat 'et hoc'. melius te posse negares,
bis terque expertum frustra, delere iubebat
et male tornatos incudi reddere uersus.

TESTIMONIA.

437 florilegia Nostradam. Paris. 8818ᵃ Basil. F IV 38; Vincentius Bellouacensis specul. histor. VII 67. Hildebertus moral. philos. p. 974 cf. s. Thomae epist. 50 [III p. 129 Giles.]: 'ne uos (te Ioannes Saresberiensis policr., eum idem epist.) decipiant animi sub uulpe latentes' item Wilhelmi Carnotensis electi ad Alexandrum papam [Gilberti opp. ed. Giles. II p. 212] Ioannes Saresberiensis policrat. VI 30. epist. 291 cf. etiam Persius 5, 117: 'astutam uapido seruas sub pectore uolpem' et Reiner. laudat. ad u. 385 441 cf. Apollinar. Sidonius ep. VIIII 13: 'Horatiana incude formatos Asclepiadeos'

VARIA LECTIO.

435 prospexisse *u y florileg. Nostradam. Fea opp. gloss. Γ tractat. Vindobon.* laborent *γ B C ε* (*τ a r et β* 1) laborᵃent *ψ* laboᵉrant *δ u* laborant *φ λ′ ς′* (*et β* 2 *Fran.*) *florileg. Nostradam.*; *indicatiuum* 'uolunt' *habent Acr. et tr. Vind. in interpretat.* 436 amicicia *λ* amititia *C ψ u* sic *δ* carmina *ε* *u.* 437 *omis. ε pr.*, *sed in infima pagina, quae nunc abscissa est, olim additum fuisse intellegitur ex signo adscripto*: ђ 437 N̄c quā *B* Numquam *cett.′ ς″* Nunquam *florileg. Nostradam. et Paris.* 8818ᵃ fallent *γ B C λ′ δ uar.* (*β′ ν a et π pr.*) *tractat. Vindobon.* fallant *F δ u* (*σ τ υ et π corr. Lips.*) *florileg. Nostradam. et Parisin.* 8818ᵃ *Hildebertus Vincentius* fallunt *r* 'fallent] pro fallant' *gloss. Γ cf. epist.* I, 7, 25. 27 animi] uolpes *Ribbeckius* uulpe *Ω′ ς″ Pph.′ florilegia* latentis *B u* 1 *aut pr.* *uu.* 438—453 *desunt initia ε* 438 Quintilio *Ω′ ς″ Pph.′ tractat. Vindobon.* Quinctilio *Fea* corrigere *γ* 439 agebat *B C F* 440 terque] tero *C*

POST HVNC VERSVM DEFICIVNT codd. B C, B cum hac subscriptione: FInIT ‖ POETICA ‖ SERMON̄ LIB · I · INCIPIT; *in C scholiis ac duabus imagunculis paginam uidemus expletam; in altera pagina artis poeticae reliqua pars sequitur altera manu ac nigriore atramento scripta: quam alteram manum significauimus littera E*

Ω′ = E γ F λ′ (*λ l*) *δ ε u*; *ς″ = aut omnes codd. β′* (*β Fran.*) *ν π′* (*π Lips.*) *σ τ a r υ* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*; *ς = aut omnes codd. ν σ τ a r υ* (*l*) *aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur*

441 et] aut *Gust. Krügerus* torquatos *E* tornatos *cett.′ ς″*

si defendere delictum quam uertere malles,
nullum ultra uerbum aut operam insumebat inanem,
quin sine riuali teque et tua solus amares.
uir bonus et prudens uersus reprehendet inertis;
culpabit duros, incomptis adlinet atrum
transuorso calamo signum, ambitiosa recidet
ornamenta, parum claris lucem dare coget,
arguet ambigue dictum, mutanda notabit,
fiet Aristarchus, nec dicet 'cur ego amicum
offendam in nugis?' hae nugae seria ducent
in mala derisum semel exceptumque sinistre.
ut mala quem scabies aut morbus regius urget
aut fanaticus error et iracunda Diana,
uesanum tetigisse timent fugiuntque poetam

TESTIMONIA.

453 'morbus regius' incert. grammat. § 59 p. 210 Eich. et Endl.
455 sq. Ioannes Saresberiensis policr. VII 12

VARIA LECTIO.

Ω′ = E γ F λ′ (λ l) δ ε u; ς″ = aut omnes codd. β′ (β Fran.) ν π′ (π Lips.) σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur; ς = aut omnes codd. ν σ τ a r v (l) aut horum codd. ea pars ex quibus non aliae lectiones notantur

Pph.′ Ac. tractat. Vindobon. ter natos *Bentlei coniectura etiam propter* 'ter' *in antecedente uersu refutanda* formatos *Guyetus*; *at cf. Propert.* III 25 (32) 43: 'incipe iam angusto uersus includere torno'
443 nil ultra uerbi aut operae insumebat inanis *Cuninghamus* sumebat *u pr.* (*v et π*) *y* inane *γ* 445 reprehendet *E γ δ ε u uar.* (*u v cons. β′*) *tractat. Vindobon.* rep̄hendæt *τ* rep̄hendit *F λ′ u* (*ν r et Lips.*) reprendit *σ* 1 (rep̄hen////dit *π*) inertis *γ* (*a pr. et π*) inhertes *δ* inertes *cett.′* 446 inconptis *u* (*ν*) adlinet *Ω′* (*ν π′ a r pr. v*) *Pph.* allinet *β′ σ τ r corr.* alinet] obelum *gloss. Gronou.* 447 Transuorso *φ ψ corr. λ′* (*et π*) *y* Transuerso *cett. ς′ tr. Vind.* ambiciosa *λ*? 448 lucem claris dare cogit *u* claris lucem dare coget *cett.′ ς″* cl: l: d: cogit *σ* (*et Lips. pr.?*) claris coget dare lucem *τ y u.* 449 *om. y* [*Par.* 8219 *a* 1. *m.*] *del. Ribbeckius* motanda *E* 450 aristarc' *δ* nec *E γ δ* 2 *uar.* (*β′ ν τ a*) non *F λ′ δ u* (*π′ σ r v*), *defic. ε* 451 nuge *δ* 452 sinistrae *E γ φ λ′* 453 urguet *E* (*l corr. et Fran. pr.*) urget *cett.′ etiam ε ς′* (*et β Fran. corr.*) *tr. Vind.*
uu. 454—476 *DEFICIT cod. ε: Ω′ = E γ F λ′ (λ l) δ u*
455 Vaesanum *F δ* (*τ r et π*) Vesanum *cett.′ ς′* (*et Lips.*) fugiunt *F*

qui sapiunt; agitant pueri incautique secuntur.
hic dum sublimis uersus ructatur et errat,
si ueluti merulis intentus decidit auceps
in puteum foueamue, licet 'succurrite' longum
clamet 'io ciues!' non sit qui tollere curet.
si curet quis opem ferre et demittere funem,
'qui scis, an prudens huc se deiecerit atque
seruari nolit?' dicam, Siculique poetae
narrabo interitum. deus inmortalis haberi
dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
insiluit. sit ius liceatque perire poetis:
inuitum qui seruat, idem facit occidenti.
nec semel hoc fecit, nec, si retractus erit iam,
fiet homo et ponet famosae mortis amorem.
nec satis apparet, cur uersus factitet: utrum
minxerit in patrios cineres, an triste bidental

TESTIMONIA.

457 'hic — ructatur' Seruius ad Aen. III 576 459 sq. 'Horatius: licet — clamet' Charisius p. 204 K. 460 'non — curet' ecbasis captiui u. 744 466 cf. Ouidius metam. II 280 sq.: 'liceat periturae . . . igne perire tuo' 467 florileg. Nostradam. cf. Seneca Phoen. 100: 'occidere est uetare cupientem mori' 471 schol. Lucan. I 608: 'nam hodie uocatur bidental a bidentibus ibi immolatis, ut dicit Horatius' cf. Persius s. 2, 27: 'triste . . . bidental'

VARIA LECTIO.

λ' δ *pr.* ς' (β'2) fugi(u)ent *u* fugient *E* γ δ *corr.* (β' 1 *a*) 456 secuntur γ *F* λ' δ ς' (*et* β) *tr. Vind.* sequntur *u* sequuntur τ *a* υ (*et Fran.*) *Pph.*' 457 ructator δ 458 Si δ *u* (π' 2 σ τ *l p. ras. et* β' 2) Sic *E* γ *F* λ' ς'' *gloss.* Γ *tr. Vind.* Si(c) υ merolis λ 459 foueamue Ω' ς'' foueamque ω succurritæ δ 460 ne *Schelleus* 461 Si quis curat ω demittere λ' *u* (ν *corr.* υ *et* π 2) dimittere *cett.* ς'' 462 deiecerit *E* γ δ *corr.* (β' ν τ *a*) proiecerit *F* λ' δ *pr.* *u* (π' σ *r* υ) *tr. Vind. Bentl. cf. s.* I 3, 91 463 poete γ 464 inmortalis Ω ς' (*et Lips.*) immortalis σ τ *l* (*et* π) 465 enpedocles *u* aetnam *E Pph.*' hethnā δ &·(h)nā ψ ethnam *cett.*' *u.* 467 *del. Ribbeckius* Inuictum λ 1 469 fiet] uiuet *Schraderus* 470 apar& *F* factitet] dictitet *y Cuninghamus* 471 Mixerit *y* [*Montepessul.*] MINXERIT *inscript. apud Trotzium de mem. prop. p.* 569 in — mouerit *om. Lips.* 1 an Ω' ς' aut β' ν 1 *a y* *post u.* 471 *DEFICIT* ν

mouerit incestus. certe furit, ac uelut ursus
obiectos caueae ualuit si frangere clatros,
indoctum doctumque fugat recitator acerbus;
quem uero arripuit, tenet occiditque legendo,
non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

TESTIMONIA.

473 'obiectos ualeat si frangere clathros' glossarium Mai [classic. auct. VIII 106] uu. 474—476 florilegium Nostradamense 476 glossarium Mai [classic. auct. VIII 269] cebasis captiui u 761 Otto Frisingensis de rebus gestis Friderici I. imperat. lib. I c. 16 Ioannes Victoriensis I 10 p. 298 ed. B. Cisterciensis quidam in cod. Vindobon. 883 fol. 31

VARIA LECTIO.

472 incertus *λ u uar. opp. Acr. tractat. Vindobon.* uelud *u* 473 Obiectas *E* (*l pr.*) clatros *Ω′ ς″ et sic scribendum censuimus coll. inscript. Orell. nr.* 7365: 'CLATROR' 475 uere *δ*

Q · HORATII · FLACCI DE ARTE POETICA EXPLICIT :, (· *γ*) ‖ INCIPIT EPODON (EPPODON *γ*) AD MECENATEM :, (· *γ*) *γ* (*a*) F · HORATII · DE ARTE POETICA ‖ LIBER EXPLICIT · ‖ INCIPIT · EPODON *φ* Q · (*om. δ*) HORATII (ORATII *l*) FLACCI (FLACCII *λ* FLACTI *l*) de ARTe POETICA EXPLICIT · INCIPIT EIUSDEM EPODON *ψ λ′ δ* Q · h · FLacci lib de arte poetica explicit · incipit ei'dē epodon. *u* EXPLICIT LIB̄ POETICVS · INCIP̄ LIP̄ SERMONV̄ *σ* Q · HORATII FLACCHI DE ARTE ‖ POETICA EXPLICIT · *τ* ORATII · FLACCI · dE ARTE POETICA EXPLICITVS EST LIBER *r* LIBER DE ARTE POETICA EXPLICIT · QINTI · HORATII FLACCI · ‖ EPISTOLARUM LIBER PRIMO INCIPIT *v*: *subscriptione carent E* 1 *β′ ν, Lips. cras.*

INDEX VERBORVM

Numeri litteris non notati sermones indicant, E epistulas, A artem poeticam

A.

B.

C.

E.

F.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

Z.

INDEX DEFECTVVM

codd. *A′(Aa)DE′(Ec)γBCF(φψ)λ′(λl)δ′(δd)euβ′(β Fran.) νπ′(π Lips.)στgrv*

IN SERMONIBVS DEFICIVNT OMNINO *Aτ*: in *y* remotus *v*

serm. I 1, 1—5 deficiunt *Cεc*

serm. I 1, 6—117 defic. *Ce*

serm. I 1, 118—121 defic. *Cεc*

serm. I 2, 1—65 defic. *Cεc*

serm. I 2, 66—69 defic. *Cεdc*

serm. I 2, 70—113 defic. *Cεdcπ*

serm. I 2, 114—134 defic. *Cδ′εcπ*

serm. I 3, 1—134 defic. *Cδ′εcπ*

serm. I 3, 135—142 defic. *BCδ′εcπ*

serm. I 4, 1—121 defic. *BCδ′εcπ*

serm. I 4, 122—143 defic. *Bδ′εcπ*

serm. I 5 defic. omnino *Bδ′εcπ*

serm. I 6, 1—40 defic. *Bδ′εcπ*

serm. I 7 — II 1 deficiunt omnino *BCδ′εcπ*

serm. II 2, 1—131 defic. *BCδ′εcπ*

serm. II 2, 132—3, 74 defic. *DBCδ′εucπ*

serm. II 3, 75—326 defic. *BCδ′εucπ*

serm. II 4 defic. *BCδ′εucπ*

serm. II 5, 1—2 defic. *BCδ′εucπ*

serm. II 5, 3—86 defic. *BCδ′ucπ*

serm. II 5, 87—94 defic. *E′BCδ′εuπ*

serm. II 5, 95—110 defic. *DE′BCδ′εuπ*

serm. II 6, 1—25 defic. *DE′BCδ′εuπ*

serm. II 6, 26—33 defic. *DE′BCδ′εuvπ*

serm. II 6, 34—60 defic. *DBCδ′εuvcπ*

serm. II 6, 61—99 defic. *DBCδ′uvcπ*

serm. II 6, 100—102 defic. *DBCδ′εuvcπ*

serm. II 6, 103—117 defic. *DBCδ′uvcπ*

serm. II 7, 1—27 defic. *DBCδ′ucπ*

serm. II 7, 28—45 defic. *DBCδ′εucπ*

serm. II 7, 46—69 defic. *DBCδ′εuvcπ*

serm. II 7, 70—91 defic. *DBCδ′uvcπ*

serm. II 7, 92—117 defic. *DBCδ′ucπ*

serm. II 7, 118 defic. *DBδ′ucπ*

serm. II 8, 1—36 defic. *DBδ′ucπ*

serm. II 8, 37—58 defic. *DBδ′εucπ*

serm. II 8, 59—64 defic. *DBδ′εuclπ*

serm. II 8, 65 — part. 83 defic. *DBδ′εuvclπ*

serm. II 8, part. 83—89 defic. *DBδ′uvclπ*

ADDENDA ET CORRIGENDA

p. 2 = text. serm. I 1, 6 pro austris leg. Austris
p. 3 = text. serm. I 1, 20 recipiendum erat *causaest
p. 6 = appar. serm. I 1, 57 ante copia iusto] pon. interuallum
p. 7 = appar. serm. I 1, 62 post *cett.*" add. *ψ uar.*
p. 10 = text. serm. I 1, 97 pro adusque leg. ad usque; item 5, 96
p. 11 pro LIB. 1, 96—115 leg. LIB. I 1, 96—115
ibid. = text. serm. I 1, 113 pro opstat leg. *opstat
ibid. = appar. serm. I 1, 108 pro ł ne ñ; leg. ł ne ñ;'
p. 12 = appar. serm. I 2 titul. pro *ïin* leg. *in*
p. 15 = text. serm. I 2, 26 pro obscenum leg. opscenum
p. 19 = text. serm. I 2, 72 pro puella est leg. *puellast
p. 20 = appar. serm. I 2, 78 pro (*r et β* leg. *r* (*et β*)
p. 23 = appar. serm. I 2, 111 post pelli *DEγFλ'* ante *u* adde *δ*
p. 25 = text. serm. I 2, 133 pro fama leg. fama
ibid. = appar. serm. I 2, 133 pro fuga leg. fugā
p. 26 = testim. serm. I 3, 7 adde: 7 'de quo supra: io Bacche' schol. *γ* serm. I 9, 25
p. 27 = text. serm. I 3, 25 post inunctis adde duo puncta
p. 28 = testim. serm. I 3, 26 sq. post dicitur adde punctum
p. 29 = text. serm. I 3, 37 pro neglectis neclectis erat recipiendum
p. 32 = text. serm. I 3, 75 post rursus adde punctum
p. 33 = text. serm. I 3, 79 pro quaeque est leg. *quaequest
p. 34 = text. serm. I 3, 89 pro captiuus leg. *captius
ibid. = text. serm. I 3, 91 post rem del. comma
p. 37 = text. serm. I 3, 140 pro si quid leg. siquid
ibid. = text. serm. I 4, 2 pro uirorum est lege *uirorumst
ibid. = testim. serm. I 3, 133 sq. adde: 133 sq. cf. Persius s. 1, 133: 'si Cynico barbam petulans nonaria uellat'

p. 38 = testim. serm. I 4, 11 adde: cf. **Ausonius professor. Burdigal. 1, 17 sq.: 'dicendi torrens tibi copia, quae tamen aurum, non etiam luteam uolueret inluuiem'**

p. 39 = appar. serm. I 4, 28 pro *nescio quis* leg. *Burmannus ad Lucan.* VIII 16

p. 40 = appar. serm. I 4, 36 post omnis *DE*1 adde *γ*

p. 44 = testim. serm. I 4, 94 adde: 94 **'hunc Petilium dixit superius coronam rapuisse de Capitolio' Acr. ad serm. I 10, 26**

p. 47 = testim. serm. I 4, 135 adde: 135 **cf. Persius s. 5, 109 in fine hexametri: 'dulcis amicis'**

p. 48 = text. serm. I 5, 4 post nautis adde comma

p. 55 = appar. serm. I 5, 88 pro p̃facil̃ *y* leg. pfacilẽ *y*

p. 57 = text. serm. I 6, 1 pro non leg. Non

p. 59 = testim. serm. I 6, 24 adde: 24 **'de quo superius dixerat: quo tibi Tilli' Acr. ad serm. I 6, 106**

p. 60 = appar. serm. I 6, 41 pro II 7, 118 leg. II 7, 117

p. 63 = text. serm. I 6, 79 pro et leg. ut

ibid. = testim. serm. I 6, 69 pro **sacerd.** leg. **Sacerd.**

p. 70 = text. serm. I 7, 25 pro canem leg. Canem

p. 71 = text. serm. I 8, 1 post ficulnus pone comma

p. 75 = appar. serm. I 8, 39 pro pedatia *u*(*σ*) leg. pedatia *u* pedacia *σ*

p. 77 = text. serm. I 9, 6 pro num quid leg. numquid

p. 80 = text. serm. I 9, 49 pro ulla est leg. *ullast

ibid. = appar. serm. I 9, 50 post nihil excidit *y* et pro nichil *β* leg. nichil *β*

p. 84 = appar. serm. I 10 [, 3] pro *ed Landin.* leg. *ed. Landin.*

p. 86 = testim. serm. I 10, 18 adde: **18 cf. schol. *γ* ad u. 79: 'quẽ sup ait simił'**

ibid. = testim. serm. I 10, 20 sq. adde: cf. Acr. ad u. 66: **'id est: et quamuis Graeca carmina Lucilius Latinis (om. *γ*) admiscuerit primus (*ν*; primus admiscuerit *γ*), quod superius deprehendit'**

p. 89 = appar. serm. I 10, 47 ante *Acr.* adde: *Ac.* (*cod. ν*) et post *β'*) adde: *Acronis Franeker. lemm.*

p. 91 = text. serm. I 10, 76 post audax adde comma

p. 95 = appar. serm. II 1, 8 ante Transnato excidit numerus uersus

p. 97 = appar. serm. II 1, 38 pro bellum] belli *Bentl.* leg. Lucania belli *uel* Lucana duelli *Bentl.*

p. 98 = appar. serm. II 1, 54 post *Horkelius* adde *cf. Sulpic. Luperc. Seruast. iun. anthol.* 543, 23 *sq. Meyer.*: 'mirum, ni pulchras artes Romana iuuentus discat'

p. 100 = appar. serm. II 1, 78 pro Offendis *Ac. opp. Acr.* leg. Offendit *Ac. cons. Acr.*

p. 101 = testim. serm. II 2, 2 adde: II 2. 2 cf. Acr. ad u. 53: 'ipse est, de quo etiam superius dixit'

ibid. = appar. serm. II 2, 1 post *omn. Bland.*) adde: *Acr. cod. γ* et post *Pph.' Acr.* adde: *cod. ν*

p. 104 = appar. serm. II 2, 29 pro distat inquit leg. distat, inquit,

ibid. = appar. serm. II 2, 30 post Imparibus *γϛ'* adde: *Acr.*

p. 106 = appar. serm. II 2, 49 post rūbus *y*[*β*] adde: p. *ν*

p. 111 = testim. serm. II 2, 110 cf. Stat. Theb. VI 765: 'metuensque futuri'

p. 114 = text. serm. II 3, 12 post Eupolin adde comma

p. 115 pro LIB. II 2, 4—30 leg. LIB. II 3, 4—30

ibidem = text. serm. II 3, 18 recipiendum erat posquam

p. 116 = testim. serm. II 3, 40 adde: 40 imitatus est Symphos. praefat. aenigm. u. 16: 'insanos inter sanum non esse necesse est'

p. 117 = text. serm. II 3, 50 post sinistrorsum adde comma

ibid. = text. serm. II 3, 55 pro rupes fort. leg. rupis

p. 120 = text. serm. II 3, 91 pro quoad fort. e codd. melioribus quo ad recipiendum erat

p. 121 = appar. serm. II 3, 97 post *σ pr.* adde: *a*

p. 122 = text. serm. II 3, 116 pro tercentum leg. ter centum

p. 127 = text. serm. II 3, 171 recipiendum erat posquam

ibid. = appar. serm. II 3, 171 pro *opp. A* leg. *opp. Acr.*

p. 133 = appar. serm. II 3, 242 pro fractrum leg. fratrum

p. 134 = text. serm. II 3, 247 pro muris leg. mures

p. 135 = text. serm. II 3, 257 pro postquam est leg. *postquamst

p. 139 pro LIB. II 3, 291—315 leg. LIB. II 3, 291—317

ibid. = appar. serm. II 3, 317 pro tand̃ *y* leg. tandẽ *y*

p. 147 = appar. serm. II 4, 73 post *νσa* adde: *r*

p. 151 pro LIB. II 5, 5—13 leg. LIB. II 5, 5—31

p. 156 = appar. serm. II 5, 87 pro II 6, 20 leg. II 6, 60

p. 158 = appar. serm. II 5, 103 post *a* adde: *p. ras.*

p. 159 = text. serm. II 6, 8 pro horum; leg. horum:

p. 161 = appar. serm. II 6, 29 post *Fλ* adde: (*r*)

p. 162 = text. serm. II 6, 35 pro Puteal leg. puteal
p. 162 = text. serm. II 6, 39 pro dixeris, experiar: leg. dixeris 'experiar':
p. 163 = appar. serm. II 6, 44 pro thrax *r* leg. **thrax** *r*
p. 179 = appar. serm. II 7, 113 pro et erro *Ω'ς* leg. et erro *Ω'ς'*
ibid. = text. serm. II 8, 2 nescio an seruanda erat lectio dictus conl. uisus epist. I 7, 74
p. 181 = testim. serm. II 8, 21 pro luxuriosas leg. luxuriosos
p. 183 = appar. serm. II 8, 38 adde: subtile *Ω'ς'*
p. 185 = text. serm. II 8, 71 ante aulaea adde * idemque corrige in indice p. 387
p. 187 = text. serm. II 8, 95 pro Afris leg. Afris.'
p. 192 = appar. epist. I 1, 30 pro 'πάντα νικῶν leg. ὁ πάντα νικῶν
p. 194 = text. epist. I 1, 47 post optas pone comma
ibid. = text. epist. I 1, 53 nescio an recipiendum erat * primumst
p. 210 = testim. epist. I 3, 17 adde: cf. Calpurn. eclog. 4, 158 sq.: 'nam tibi fas est sacra Palatini penetralia uisere Phoebi'
p. 234 = text. epist. I 9, 12 post pudorem pone comma
p. 235 = text. epist. I 10, 13 post primum pone comma
p. 236 = text. epist. I 10, 25 pro victrix scrib. uictrix
p. 242 = text. epist. I 12, 7 pro Si leg. si
p. 245 = appar. epist. I 12, 14 post 1865 adde: *p.* 183
p. 265 = text. epist. I 17, 58 pro tiruiis leg. triuiis
ibid. = appar. epist. I 17, 44 in exemplaribus quibusdam excidit n supra & in fer& *a* (n)
p. 271 = text. epist. I 18, 53 post tractet pone semicolon
p. 272 = text. epist. I 18, 67 post tu pone duo puncta
p. 302 = text. epist. II 1, 196 post ora pone duo puncta
p. 360 = appar. art. poet. 319 post locis adde: *γ*
p. 362 = text. art. poet. 339 pro nec recipiendum uidetur ne
p. 364 = appar. art. poet. 360 pro *Cruquu.* leg. *Cruqu.*
in numerandis paginis exciderunt numeri 365—368

INDEX EORVM COMPENDIORVM

quae in huius uoluminis apparatu critico adhibuimus

// significat singulas litteras uideri erasas esse
//// . . . non nullas litteras uideri erasas esse
:: . . . singulas litteras uideri euanuisse
::: } . . . non nullas litteras uideri euanuisse
:::: }

quas typis inclinatis siue cursiuis expressimus litteras, *eas ab altera manu esse indicauimus*, ut pag. 316 cresc*i*at perinde est ac si diceretur: 'crescat a manu priore, mutatum altero atramento in crescit'; pag. 102: La*ss*us D = 'in codice D ss ab altera manu in rasura'

maioribus litteris expressimus lectiones codicum Ω uel Ω'''';

minoribus litteris expressimus ceteras lectiones, ut codicum ς'' *y*, scholiorum, editionum ueterum, grammaticorum antiquorum uarias lectiones et recentium coniecturas

1 = a manu priore [prima] (*A*1 *γ*1)

2 = a manu altera (*A*2)

3 = a manu tertia

1 = unus (1 Bland.)

2, 3, 4 etc. = duo, tres, quattuor (4 Bland.); exempli gratia: 1 Bland. 2 = 'unus codex Blandinius ab altera manu'

Γ, uide gloss. Γ et schol. Γ

Ω'''' = codices *A'DE'γBCFλ'δ'εu* (exceptis iis qui forte deficiunt)

Ω = codices *ADEγBCFλδεu* (exceptis iis qui forte deficiunt)

β' = liber archetypus codicum β et Fran. [praef. p. VII]

β = codex Bernensis 21 [praef. p. VII]

γ = codex Parisinus 7975 [praef. p. IV]

δ' = liber archetypus codicum δ et *d* [praef. p. VI]

δ = codex Harleianus 2725 [praef. p. V]

ε = codex Einsidlensis 361 [praef. p. VI]

λ' = liber archetypus codicum λ et *l* [praef. p. V]

λ = codex Parisinus 7972 [praef. p. V]

ν = codex Nienburgensis [praef. p. VIII]

π' = liber archetypus codicum π et Lips. [praef. p. VIII]

π = codex Parisinus 10310 [praef. p. VII. VIII]

σ = codex Sangallensis 312 [praef. p. VIII]

τ = codex Turicensis 6 [praef. p. IV. IX]

φ = codex Parisinus 7974 [praef. uol. I p. X]

ψ = codex Parisinus 7971 [praef. uol. I p. X]
ω = editionum ante Cruquium aut singulae aut non nullae
ς″ = omnes codices *β′νπ′στadeglr* (et in epistulis atque arte poetica *v*) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur et praeter eos qui deficiunt; exempli gratia pag. 47 serm. I 4, 130: Perniciem *DEγCFλ corr.* ς′ Perneciem *λ′ψ corr.* Pernitiem *u* (*r*) *Pph.*' sic interpretandum est: Perniciem habent codices *DEγCFλ*, hic autem antea aliter legerat, item habent codices ς′ = *β′νσag*: deficiunt enim hoc loco codices *π′τde*, *v* in sermonibus non adhibitus est, *r* uero Pernitiem legisse docemur et *l* Perneciem exhibere inde apparet, quod dictum est: Perneciem *λ′*
ς = omnes codices *νστadeglr* (et in epistulis atque arte poetica *v*) praeter eos ex quibus aliae lectiones notantur et praeter eos qui deficiunt; signo ς numquam aut *β′* aut *π′* comprehensi sunt
ς′ = codices ς accedente aut *β′* aut *π′*
hoc denique potissimum animaduertendum est signa *Ω″″ Ω‴ Ω″ Ω′* plus ualere signis ς″ ς′ ς: itaque siquid exempli gratia de *Ω″″* ς″ notatum esset, ut 'noctem *Ω″″* mortem ς″': inde efficeretur, non, ut codices *β′νπ′στadeglrv* exhiberent lectionem mortem, sed ut codices *A′DEγBCFλ′δ′εu*, ergo etiam codices *adel* lectionem noctem exhiberent; nam signo *Ω″″* notatum esset, ad numerum codicum *ADEγBCFλδεu* accedere codices *adel*, ergo iam 'aliae lectiones ex his codicibus notatae essent'
A′ = liber archetypus codicum *A* et *a* [praef. p. IV]
A = codex Parisinus 7900ᵃ [praef. p. III]
a = codex Auenionensis [praef. p. IV]
a. = ante (a. corr., a. ras.)
Ac. = lemmata Pseudoacronis cod. *v* [praef. p. XIV. XV]
Acr. = interpretationes Pseudoacronis [praef. p. XIV. XV]
alt. l. = altero loco
alt. m. = altera manus, altera manu
B = codex Bernensis 363 [praef. p. IV sq.]
Bland. = codex Blandinius, codices Blandinii
C = codicis Monacensis 14685 pars altera [praef. p. IV sq.]
cons. = consentit, consentiunt, consentiente, consentientibus
corr. = correctura, correxit
Cr. = Cruq[illegible], Cruquii
D = codex [illegible]ntoratensis [praef. p. IV]
d = codex [illegible]leianus 2688 [praef. p. V]
del. = dele[illegible] delebat, delent, delebant
E′ = liber archetypus codicum *E* et *e*
E = codex Emmerammensis [praef. p. IV]
e = schedae Stutgardianae [praef. p. IV]
F = liber archetypus codicum *φ* et *ψ* [praef. uol. I p. X]
Fran. = codex Franekeranus [praef. p. VII]

g = codex Gothanus [praef. p. IX]
gloss. Γ = ea scholia interlinearia quae non tantum in cod. [illegible] etiam in aliis, ut in *E a* Bamberg. Barcin. extant
h. = hic, hoc, hunc (h. l., ad h. l.)
l = codex Leidensis [praef. p. V]
l. = locus (h. l., ad h. l.)
Lips. = codex Lipsiensis [praef. p. VII. VIII]
m. = manus, manu
n. l. = non liquet
om. = omisit, omiserunt
opp. = opposito, oppositis, idest dissentientibus
p. = post, per (p. corr., p. ras.), pagina
Pf. = lemmata Porphyrionis Wolfenbuttelani [praef. p. XIV]
Porf. = interpretationes Porphyrionis Wolfenbuttelani [praef. p. XIV
Porph.' = liber archetypus interpretationum Porph. et Porf. [praef. p. XIV]
Porph. = interpretationes Porphyrionis Monacensis [praef. p. XIV
Pph.' = lemmata Pph. et Pf. inter se congruentia [praef. p. XIV
Pph. = lemmata Porphyrionis Monacensis [praef. p. XIV]
pr. = prior, prius, priore
r = codex Parisinus 9345 [praef. p. IV. IX]
ras. = rasuram (a. ras., p. ras.)
schol. Γ = ea scholia marginalia quae non ad Ac. A[illegible]r. pertinent. [illegible]runtamen non solum in cod. γ, sed in aliis qu[illegible]que libris [illegible] scriptis, ut in *r* Bamberg. Barcin. Franeker., passimque eti[illegible] cod. *v* reperiuntur [praef. p. XV]
V = codex Blandinius qui dicitur uetustissimus [praef. p. VI]
u = codex Parisinus 7973 [praef. uol. I p. XI]
v = codex Parisinus 8213 [praef. p. IX]
u., uu. = uersus
uar. = uaria lectio
uid. = uidetur (ut uid.)
y = codicum aliorum atque **Ω ς″ aut singuli aut nor**[illegible] **li**; tales [illegible]ces igitur sunt: **β π Fran. Lips**, ubicumque **β′ π′** [illegible] **rui** non [illegible]rant, item *v* in sermonibus; praeterea innumeri co[illegible]s et a[illegible] et ab iis, qui ante nos Horatium ediderunt, c[illegible], de iis [illegible]cibus *y*, quos praeter *β π Fran. Lips. v* au[illegible] ntulim[illegible] ab aliis in nostrum usum conlatos accepimus [illegible] ntorate [illegible] Bamberg. Barcinon. Basil. I Berolinens. 2[illegible] s. 97[illegible] 9778. 10063—10061 Burneian. 179 Gron[illegible] [illegible]eian. [illegible] 3534. 3754. 4862 Mellicens. Montepessulan. [illegible] am. [illegible] 7976. 7977. 8216. 8219. 10401. 10403 Petr[illegible] Reg[illegible] Regium Sorbonens. Taurinens. Valentian. I. II Vin[illegible]ens. V[illegible] Zulichemian.: de his omnibus uide praefat. p. IX—XIII